

رۇژنامەوانىي كوردى

گۆڧارى ھىوا ۱۹۵۷ - ۱۹۶۳

بەرگى سىيەم

رۆژنامەوانى كوردى

گوڤارى هيووا ۱۹۵۷ - ۱۹۶۳

ليكوڤلينهوه و ئامادهكردين

د. هيمدادى حوسين

بەرگی سییەم

دهزگای چاپ و بلاوكردنهوهی ئاراس

ههولير - ههریمی كوردستانی عيراق

هه‌موو مافیک هاتووته پاراستن ©
دهزگای چاپ و بلاوکردنه‌وهی ئاراس
شه‌قامی گولان - هه‌ولیر
هه‌ریمی کوردستانی عێراق
هه‌گبه‌ی ئه‌لیکترۆنی aras@araspess.com
وارگه‌ی ئینتهرنێت www.araspublishers.com
ته‌له‌فۆن: 00964 (0) 66 224 49 35
دهزگای ئاراس له ٢٨ تشرین (٢) ١٩٩٨ هاتووته دامه‌زران

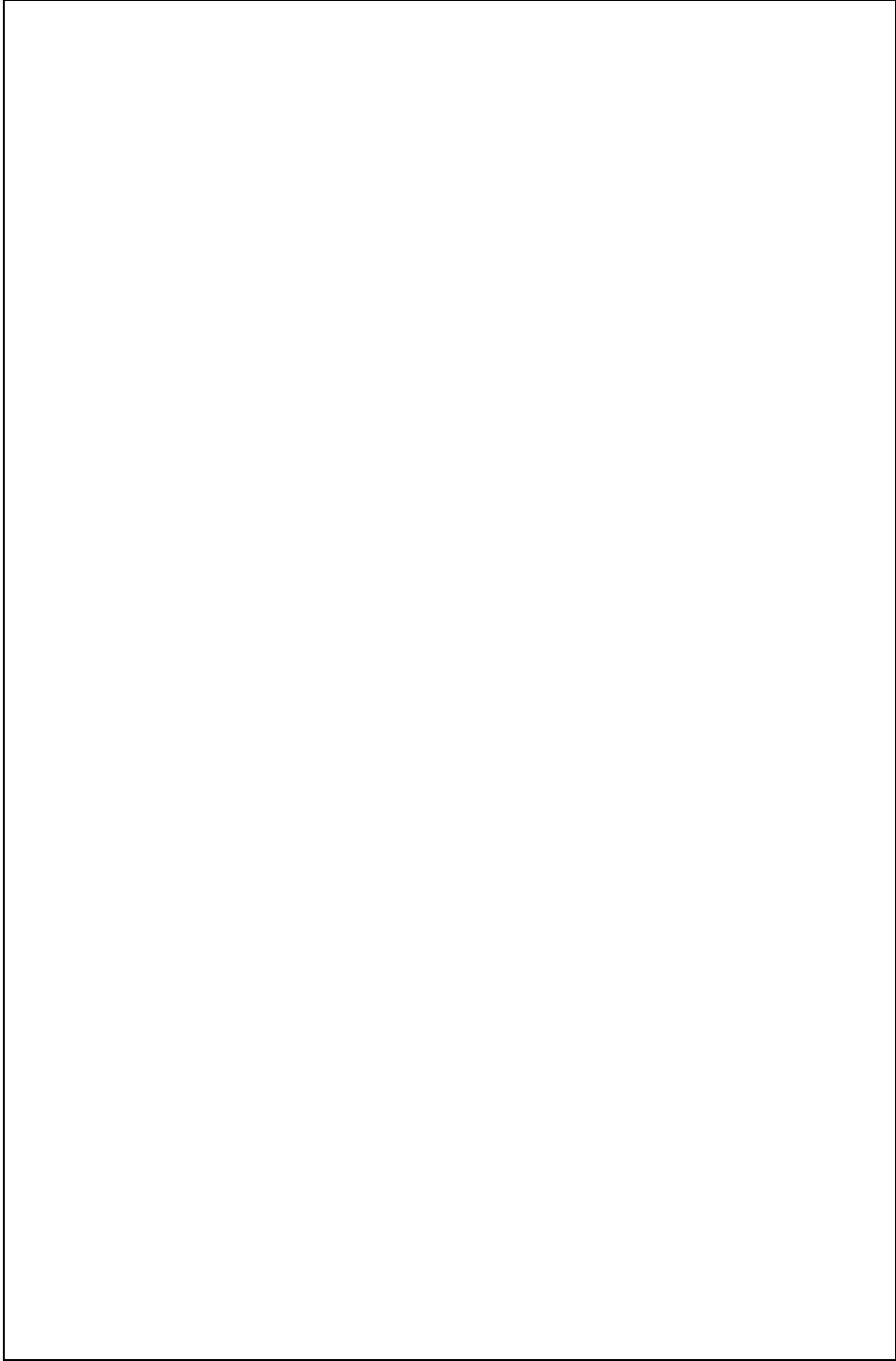
رۆژنامه‌وانیی کوردی - به‌رگی سێیه‌م
لیکۆلینه‌وه و ئاماده‌کردن: د. هیمدادی حوسێن
کتیبی ئاراس ژماره: ١٠٢٨
چاپی یه‌که‌م ٢٠١٠
تیرێژ: ٦٠٠ دانه
چاپخانه‌ی ئاراس - هه‌ولیر
ژماره‌ی سپاردن له به‌رپوه‌به‌رایه‌تیی گشتیی کتبخانه گشتیه‌کان ٧٥٥ - ٢٠١٠
رازاندنه‌وه‌ی به‌رگ: مریه‌م موته‌قییان

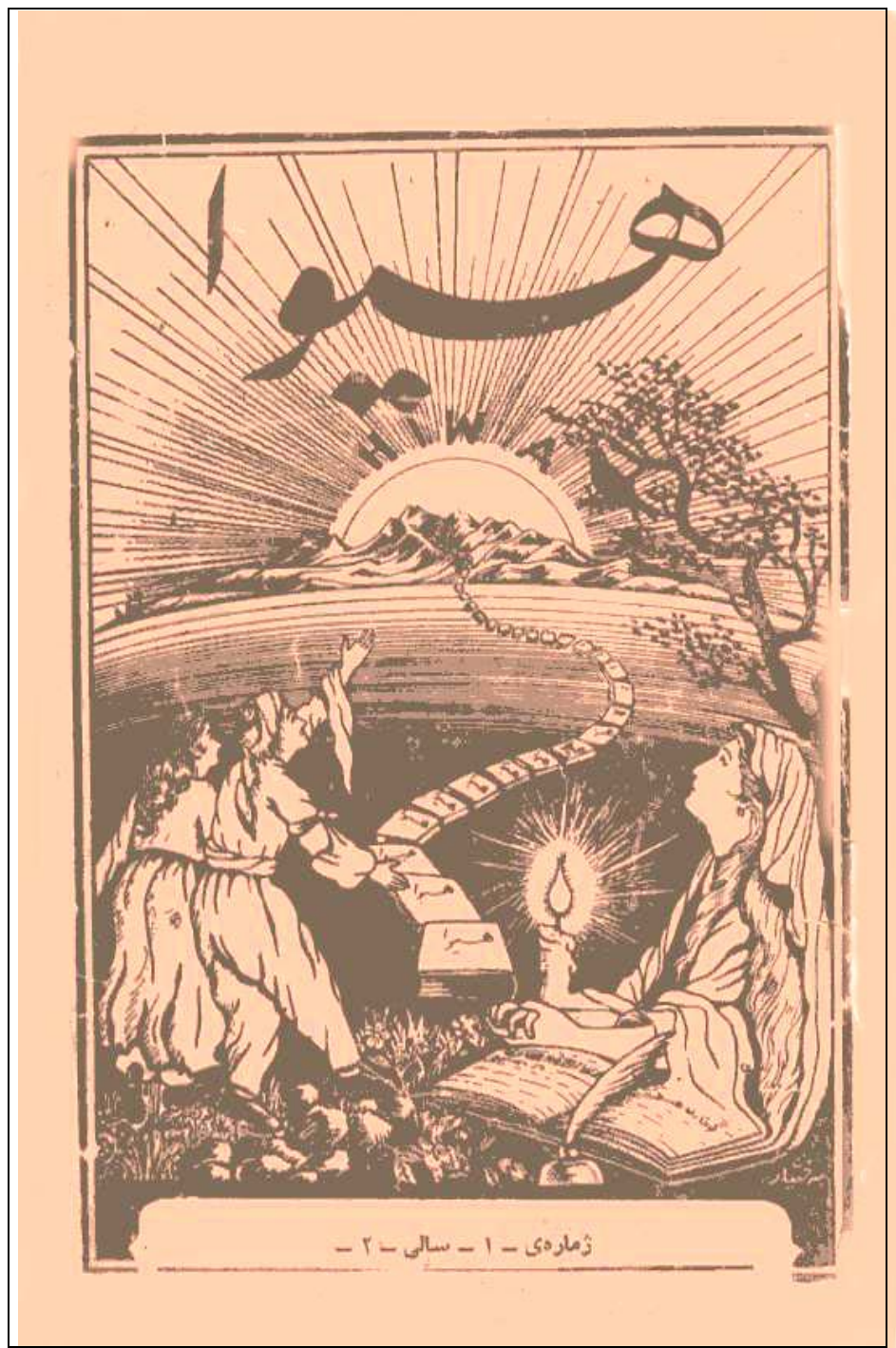
پېښت

7	گۆڤارى هيووا، ژماره ۱ سالى ۲
119	گۆڤارى هيووا، ژماره ۲ سالى ۲
229	گۆڤارى هيووا، ژماره ۳ سالى ۲
331	گۆڤارى هيووا، ژماره ۴ سالى ۲
433	گۆڤارى هيووا، ژماره ۵ سالى ۲
535	گۆڤارى هيووا، ژماره ۶ و ۷ سالى ۲

گۆقاری هیوا

ژماره ۱ سالی ۲ تهموزی ۱۹۵۸

ناوو نيمسآنی ههيو

بهغداد شهقامی زههآوی يانهی سهركهوتن

تهلهفون ٢٨٤٠٥

خاوهنی ئيمتياز يانهی سهركهوتن
موديری مهسؤول : حافظ مصطفى قاضي

(ئابوونه)

دينار	فلس	
١	٢٥٠	ئابونه بو دهرهوهی عراق
١	٠٠٠	ئابوونهی ساليکی لهعراق دا
٠	٧٥٠	بو قوتابی
فلسه	١٠٠	دانهی به

پارهی ئابوونه پيشهکی ئهدريت
وه بهم ناونيشانه ئهتيرريت
بغداد : الصالحية . ٨٤/ب
(حافظ مصطفى قاضي)

هیاوا

گوڤاریکه بوبهختیاری و بهرزکردنهوهی پلهی زانیاریت تهرخان کراوه

ژماره‌ی ۱ - سالی ۲ - گه‌لاویژ - تموز - ی ۱۹۵۸ م - ۲۵۷۰ ک

سالی نوی

ژیان شتیکی وهستاو و وشک نیه ، روژ له‌دوای روژو کات له‌دوای کات له‌گورران و پیشه‌که‌وتندایه . چونکه مروڤ گیان له‌به‌ریکی زرنگو هوشیاره و همیشه له‌کنه‌وه‌دایه بو سبه‌ینی روناک و سوزی (مستقبل) ی بهرزتر .

فهرمو ئه‌وه : وزه‌ی کاره‌با ، فروکه و ئوتوموبیل ، هیزی ئه‌توم ، مانگی ده‌ست‌کرد ... هتد که‌چی هیشتا زاناکان ههر بیری خویان له‌کار نه‌وه‌ستانوه و له‌گه‌راندان بو دوزینه‌وه‌ی شتی نه‌دووزراوه‌ی به‌که‌لک‌تر .
ئیمه‌ش (نه‌ته‌وه‌ی کورد) وه‌نه‌بی له‌م‌روه‌وه ده‌سته‌وستان دانیشتیپین و له‌ یاسای ژیان لمان‌دابیت ، به‌لکو ههر خه‌ریکین و به‌پی توانا هاتوینه‌ته‌ کورره‌وه بو سبه‌ینی له‌ئه‌مررو باشتر و سوزی له‌سبه‌ینی به‌رزتر .

ره‌نگه لیره‌دا هه‌بیت بلیت ئه‌ی بوچی هیچمان دیارنیه ؟. بو وه‌لام ئه‌لیم شتمان زور دیاره ، به‌لام هه‌یه نایبینیت !. ده‌تو قولی لی‌هه‌ماله‌و وه‌ره کورری تیکوشانه‌وه‌و شان‌به‌شانی براکانت له‌گه‌ل کارواندا بی‌گه‌رانه‌وه بکه‌وه‌ره ری بزانه شتی چون ئه‌بینیت !. برروایکه لاوی وا دلیر و چالاک ئه‌بینیت که گیان و سامان و چانی خوی به‌خشیوه به‌نیشتمان‌ه‌که‌ی و له‌پیناوی ئامانجی راستیا ته‌نازه‌ت سل له‌ئاگریش

ناکاتهوه !. هر سه رسام نه بیت و نه لیت چهند روژیکی تر نیمه‌یش
نه‌گهر پیشیان نه‌که‌وین شان به‌شانیان نه‌روین .

خو خوشکی وا نه‌بینیت که وشه‌ی تیکوشان وابه‌سهر زمانیه‌وه و
به‌ده‌نگی ناسکی به‌سوزیه‌وه به‌سته‌ی راپه‌رین نه‌لیت و له‌گهل براکانیا
بوپیشه‌وه نه‌ روات ، ئیتر گومانم نه‌ که نه‌لیت ئافره‌ته‌کانی نیمه‌ش
قاره‌مانو له‌گهل پیاودا جیاوازیان نه‌ . . نه‌مه‌ جگه‌ له‌ و پیره‌ روشن -
بیرانه‌ی که همیشه خه‌ریکی ئاموژگاری مناله‌کانیان و مناله‌کانیش
به‌سرودی (نیمه‌ نه‌وه‌ی دواروژین) مه‌لاشوین هه‌له‌هاتوته‌وه .

به‌دووری نازانم به‌کیکی تر هه‌لسیت و بلیت جا نه‌مه‌ چیه‌ !؟ خه‌لکی
خه‌ریکی چونه‌ ناو مانگو نه‌ستیره‌کانو و نیمه‌ش تازه له‌ژیر لیغه‌که‌وه
سه‌رمان به‌رز کردوته‌وه !.

ده‌من له‌وه‌لامی نه‌میشدا نه‌لیم : ئانه‌م توزه سه‌ر به‌رز کردنه‌وه‌یه‌ی
نیمه‌ له‌ دوزینه‌وه‌و داهینانه‌کانی نه‌وان که‌متر نه‌ . چونکه‌ نیمه‌ له‌ناو
چوار دیواری ته‌نگه‌به‌رداین ، نه‌وان له‌ده‌شتیکی پانو فراواندا ، وه‌ هر
نه‌م توزه راپه‌رینه‌ یشه‌ که نه‌بیته‌ بنچینه‌ی خودا کوتانمان و توونا کردنی
دیواری ده‌ورمان و چونه‌ ناو ده‌شت و نزاره‌وه ، جا نه‌وسا بزانه‌ نیمه‌ش
له‌کورری داهینان و دوزینه‌و زانست و ویژه‌وراپه‌رین‌دا چون شورره
سواریک نه‌بین .

ئیس‌تا ره‌نگه‌ ئاموژگاریه‌کانمت سه‌لماندبیت و له‌گه‌لمابیت . ده‌سا
منیش (هپوا) په‌یمانته‌ده‌می که نه‌م سالی نوی به‌له‌پار باشترو
ساله‌کانی تریش به‌که‌ له‌یه‌کی باشتربم و فه‌رمو بوپیشه‌وه .

دوو جاري بخوينه راوه!

ح . س . ن

هه جاري كه تنگو چه له مه ييك روو نه كاته له شي مروف و مه ترسي تيكچووني ژياني تيايي ، ئيتربه بي رامن و به بي بيرلي كرونه وه و به بي مشوور خوارنيكي پيشتر ، بزوتنه وه ييك له له شا به ره هم ديت كه نيشانه ي به كه مي « به كيتي » به ، چون :

لهش له سه رماو سوله ي سه ختا ، تووشي تنگو چه له مه نه بيت كه به هومو هيزيكه وه به ربه ره كاني هم تنگو چه له مه به نه كات نه ويش به هه لگرتني به شيكي زور له گه رمايي ده روون . جا نه زاني هم چون نه كات ؟ به كه م : له پيشه وه فرمان نه دا به ماسولكه ورده كاني چوار دورى شاده ماره كاني كه خويان بگوشن بو نه وه ي بوريه ي ده ماره كان بيته وه به لكو خوين يان كه متر پيا بروا ، كه به م هويه وه نه و خوينه دره نگرتر سارد بيته وه و گه رمايي تيا بيميني .

دوه هم - فرمان نه دا به ماسولكه زله كان كه خويان گرژكه ن ، هم خو گرژكردنهش نه بيته هوي زور سوتاندني خوارده مه ني و له مه شه وه گه رماييكي پتر روو نه دا .

سي هم - نه گه ر گرژ بونه وه ي ماسولكه كان به شنه كا ، فرمانيان نه دريتي كه به رزن و به م له رزينه خوارده مه ني لهش زياتر نه سووتى و گه رمايي پترى لى په يدا ئى . ئيتر هه روا .

همهش به كورتي واتا ماسولكه ي لهش ما كينه ييكه ، به ربه ره كاني

به رودای سهرما نه که ویتته نه ستوی . به لام ناخو شتیک هه یه نه م
ماسولکانه هه موی به جاریک بختته ئیش و بیان ورووژینی بو نه وهی له
لی قه ومانا تیکرا به جاریک بکه ونه کار ؟

به لی شتیکی وا هه یه پی نه لین (یه کیتی ماسولکه کان) که نه وهش
تورریکی ته نراوی ورده ده ماری باریکه ، له هه مو ماسولکه ییکا لقی هه یه و
سه رکردایه تیشی له میشکایه . ئنجا کاتی که به هوی یه کی له باریکه
ده ماره کانه وه ناگادارکرا که سهرما رووی کردوته شوینیک هه ر ده زبه چی
به هوی هه مان ده ماره باریکانه وه فه رمانی هاتنه وه یه ک و گرژ بوون و
هه ل له رزین و شتی تر نه نیری .

جا نه گه ر نه م یه کیتی به دیموکراتی یه نه بی که ماسولکه کانی گه وره و
بچوک بیکه وه نه به ستیتته وه له کاتی لی قه ومانی سهرمادا ، به بی ده ستته وه
که ری نه مردین .

له لی قه ومانی « نه خوشی میکروبی » شدا نه وکاته ی که له ش
نه که ویتته خوی بو له ناو بردنی نه و میکروبه بیگانانه ، نه زانی بوسه رکه وتن
و زال بونی خوی چی نه کا ؟

یه که م : فه رمان نه دا به خرریله سپی یه کانی خوین - که به هیزی
چه کداری له ش نه ژمیرین - که کو بینه وه له ده وری نه و شوینه ی
میکروبی تی هاتوه ، بو نه وهی ورده ورده گه ماری بده ن و بیچن به گژیا ،
شهرریکی نه وتوی له گه ل بکه ن که ناشتی و ریک که وتنی نه ..

دوهه م : فه رمان نه دا به هه مو ئیسقانه کان - که کارگه ی دروست -
کردنی خرریله سپی یه کانی - که موخه کانیان بخنه نه و په رری خهریک

بونهوه ، بو ئهوهی زوبهزو جیگای ئه و خریلانه پرربکاتهوه که
له شهرا ئه مرن .

سی هم : فرمان ئه دا به سپل و ئه و پهردانهی تری ئه توان خریله دروست
بکه ن که بکه ونه جولانه وه و یارمه تی موخی ئیسقانه کان بدون له فرمانه
قورسه که یا .

ئهمهش - وه کوبومان ده رئه که وی - واتا همو باره گرانه که ی
به ربه رکانی لی قه ومانی میکروب ئه که ویته سه رشانی خریله سپی به کانی
خوین . جا ناخو شتیکی واهه یه ئه م همو خریلانه پیکه وه بخاته کار
که تیکرا بکه ونه تیکوشان له کاتی لی قه ومانا ؟

به لی هه یه و ئه ویش خوین جمانه . ئه م خوین جمانه له همو شوین
و که لین و قوژبنیکی له شا لقی هه یه و سه رکردایه تیشی له دلایه . دل
هه موخوینی ئه و لقانه هه ل ئه مژیت و دیسانه وه به سه ریا نا دابهش ئه کاته وه
و جاریکی که ش هه لی ئه مژیته وه ، ئیتر هه روا ... جا هه ر شوینی
میکروبی تی چو ، خریله کانی ئه و شوینه ئه و وروژین و لی کو ئه بنه وه و
ئاگاداری دلش ئه کری که به گورجی خوین به سه ر سپل و موخو په رده ککانا
دابهش بکات و بکه ونه جرم و جوول و خیرایی بو گهرم کردنی مه یدانی
شه ر . . که ئه گهر ئه م په یوه ندی به نه بوایه یا ئه و خوینه ی له نیوانی
خرریله و کارگه که یانا دیت و ئه چیت ، نه مان ئه توانی خومان له بهر شالاوی
میکروبا رابگرین و به بی دهسته وه که ری ئه مر دین .

ئنجانا یا لیره دا شتیک سه رنجت راناکیشی که بریتی به له شیوه ی
(په کیتی کانی لی قه ومان) که له شت به کاری ئه هینی ؟

باش سهرنجت داوه كه له لى قهومانا ، وه نه بى هه مو نه دامى له ش
به هه رهمه بى بكه ونه به كى تى ، نه . به لكو ئه م به كى تى به ، چه ند
به كگرتنى كه له نى وانى ئه و هيزانه كه له به ك ره گه زن و هه ر ره گه زه
چه شنه تى كوشانى ك ئه گرى ته پى ش !

له لى قهومانى سه رمادا تى كوشانى خررى له سپى به كان هى چ كه لكى كى
نىه و له شه ررى مى كرو با ته قه لای ماسولكه كان بى سووده .

ئىمه ش كه ئه مررو هه لوه دای به كى تى و له هه مو شتى كمان پى وى ست
تره ئه بى بى ره لوه بكه ئه وه كه نابى هه رچى سنگى ده ربه رراندو هاته
پى شه وه ده ست بخرى ته ناوده ستى و بلى ن يا خوا به خى رى بى !! . به لى
به كى تى مان ئه وى بو ئه وه بى ده ست وه كه رى له ناو نه چى ن به لام ده ستى ش
ناخه ئه ناو چنگ و چه په له وه ، ته نى ا ده ستى پاك و خا وى ن و ده روونى
ته مى زو رابور دوى سپى مان ئه وى . به ره هه مى ده ستى پى س ، ئه ستى ره
ئاسمانى ش بى پر ره له زه هرى كوشنده و پى وى ستى دور خسته وه و
په رراندنه .

گولى سه ر سه ره نوى لك و قه راخى زى رابه كان ، زور جوانى ش بى ،
بو بون كردن ناشى و نامانه وى ، چونكو كه س نابه وى .

« وه رگر آوه - ح . س . ن »

زانتست و ژيان

زانتست و ژيان . . گوشه يه کی تازه يه هیوا نه یکانه وه
بو خویندهوارانی خوشه ویستی ، تا ناگاداریان بکا له هندی
دهنگوباسی زانیاری و پیشکوهوتنی زانیاری گیتی ، نهو زانیاری
یهی که خزمه تی ژيان نه کاو نامانجی کامهرانی مروقه ،
هیوامان وایه که لکیکی باشی لی وهر بگرن له م بابه ته ی خویا . .

- هیوا -

x یه کی له زاناکانی زانتستگای (ناکازاکی) له ژاپون وتویه : نیسبه تی
نه قل تیکچون له وکه سانه دا که بوردومانه نه تومی یه که ی ناکازاکی یان دیوه ،
به شیوه یه کی سه رسام کهر له زیادبونه ، وه وتویه له نه نجامی فه حس کردنی
نزیکه ی حهوت ههزار کهس له مانه دا بوم دهر که وتوه که ۵۳۴ کهسیان
نه قلیان له سه رخوی نه ماوه .

x دهسته یه ک له زاناکانی سی زانتستگای نه مه ریکا دهرمانیکیان دوزیوه
ته وه بو وریاگردنه وه ی مروقه ، به کارهینانی نه م دهرمانه جیگای چند
سهعات نوستن نه گری . زانایان له وباوه رهدان که نه م دهرمانه له چه شنی
نهو ماده یه یه که لهش ماده ی (نه ستیل کولین) ی لی دروست نه کا که
له موخا هه یه .

x دوکتور (هورسلی کانت) ماموستای زانتستگای (جونز هوپکنزی)
نه مه ریکایی که له موسکو گه رایه وه وتی : له وی مه کینه یه کم دی بویارمه تی
دانی نهو که سانه که خه ویان لی ناکه وی ، نه وهش به م جوهره یه : دوتله ی

باریکی کارهبا لسه و مه‌کینه‌وه کیشراون و نه‌نوسینرین به‌پیلوی چاوی کابرای خه‌و لی زراوه‌وه ، کابراش هه‌ست به‌شتیکی وه‌ک کاره‌با گرتنیکی سوک‌ئه‌کا وه‌ئیتربه‌ته‌واوی شل‌ئه‌بی و نه‌که‌ویتته شیرین خه‌و .

x روژنامه‌ی (موسکونیوز) نویسیویه : روسه‌گان به‌ر له هه‌رولاتیکی تر نه‌گه‌نه مانگ ، وه وتویه : گه‌شتیکی به‌ینی عمرزو مانگ ده‌روژی پی‌ئه‌وی ، وه پروژه‌یه‌گمان به‌ده‌سته‌وه‌یه بو ریگخستنی گه‌شتیک بو مانگو نه‌نجا بو زه‌هره و مه‌ریخ ، وه‌ئهم پروژه‌یه له‌ماوه‌ی ۵ تا ۱۰ سالا جی‌به‌جی نه‌گری . هه‌روا وتویه گه‌شته‌که‌ی (لایکا) سو‌دی زوری لی وه‌رتیراوه بو‌ئهم مه‌به‌سه .

x به‌پیی قسه‌ی ده‌سگای ته‌ندروستی جیهانی له‌م بیست‌ساله‌ی دو‌اییدا ژماره‌ی نه‌و نافرته‌تانه‌ی که به‌سه‌ر سکه‌وه نه‌رون له‌به‌ینی ۳۰٪ و ۹۰٪ کمی کرده له‌گیتی‌دا .

x دوکتوریکی نه‌مه‌ریکایی وتویه : به‌زوری جگه‌ره‌کیشان له‌گه‌ل خواردنه‌وه‌دا ، هویه‌کی گه‌وره‌ی توشی نه‌خوشی قرژانگ (سرطان) هاتنی ده‌مو قوررگه .

x خاتو (ماریا کوفریجینا) وه‌زیره‌ی ته‌ندروستی سوئیه‌تی له کونفرانسیکی پزیشکی‌یا که له‌موسکو گه‌را وتی : کمی ده‌رمانی سک‌نه‌کردن ئه‌بی به‌هوی نه‌وه که‌ژنان به‌ر به‌خویان بخهن ، نه‌مه‌ش هویه‌کی گه‌وره‌ی تیکچونی ته‌ندروستی‌یانه . وه وتی ئه‌بی له‌م چه‌ندساله‌ی داهاتودا گه‌روگرتی کمی ده‌رمانی سک‌نه‌کردن چار بکه‌ین ، وه به‌زویی ده‌رمانی باشتی بو بدوزینه‌وه .

x لهم دوايى بهدا له ئهمهريكا چهشنه گلوپيكي تيشكى سهروى وهنهوشه رهنكى بههيز دورست كراوه كه ئهو ميقروب و فيروسانه نايملى كه ههوا پرهللى يان ، وه ههميشه ئيمهش لهژورو كارخانه و دائيره كانا ههليان ئهمزين .

x روژنامهيهكى سوقيهتى نوسيبوى بهم زوانه دهس ئهكرى به ههل كهندنى كونيك بهدرينزاى ۱۲ كيلومهتره لهژير كيوى (هيمالايا) وه بو نزيك كردنه وهى هاتوچوى بهينى هيندو روسيا ، وه بهههلهكهندى نهم كونه ريكا كه ۸۰۰ كيلومهتره نزيكتر نهبيته وه .

x ئهندازيارىكى ئهمهريكاىي خهريكه كهتهلوكى يرديك دائهنى بو نوسانننى ئهوروپاو ئاسيا بهيهكهوه بهسهر ئاوى دهردهنيلا . ئهم پرده ۵۰ مليون دولارى تى ئهچى و ۲۲۱۴ پى دريژ ئهبي .

x ئيسستا تهنها سى دهولهت ههن كه چهكى ئهتومى يان ههبي : بهبريتانيا و روسيا و ئهمهريكا .. بهلام ئهگهر بيتو كاربهدهستانى ولاته گهوره كان لهناوخويانا بهكهنهكون و ئهم چهكه ويران كهره قهدهغه نهكهن تا دهسالى تر نزيكهى ۲۰ دهولهتى ترينى دروستى ئهكهن . . جائهوكاته مهگهر ههرخوابزانى چ مهترسى بهك روئهكاته مرووف و شارستانيهتى !?

x زنانى گهورهى روس (بلا جونرا فوك) وتويه : زورى نهماوه گهوره ترين شورشيك بينينهوه لهجهانى هيزه جولينهر (القوى المحركة) ه كانا ، ئهوش بهوه كه بتواين كارىك بكهين مهكينه له خويهوه بسوريته وه بهبى پيوستى بههيج چهشنه سوتهمهنى بهك .

x كريكارانى كانه كان له رومانيا درهختيكي بو بهبهرديان لهشارى (كودليا) دوزيوه تهوه زاناکان ئهلين تهمنى لهدهورى ۱۵۰ مليون سالايه . ئازانسى دهنگو باسهكانى رومانيا ئهلى : درهخته كه .

✱ رادیوی موسکو بلاوی کردهوه که زانا کشتوکالیه کانی نهوی مادهی
(هبرلین) به کار دینن بو گه و ره گردنی دهنگی به ره همه کشتوکالیه کان .
دکتور (پیتیر سالیوری) له (لوس انجلوس) که ته لوکی دلیکی
ئاماده کرده که له توانادا هه یه بخریته سنگی نه خوشه وه له جیاتی دله
فه و تاوه که ی خوی ، به م نزیکانه ئهم دکتوره تجروبه ی ئهم دله ئه کا
له سه گیکدا .

پروفیسور « ایقان بارادون » جی نشینی سه روکی ئه کادیمی زانستی
سوفیاتی وتویه : له مه و پاش زور به ئاسانی ئه توانری مس بگریت به زیر .
کونه ناسه کان (علماء الآثار) له نزیکی شاری (تاشکند) وه
ئوردو گیاه کی دهوری به ردیان دوزبوه ته وه که سه دهه زار سال له مه و پیش
ئاده میزادی تیا دانیشته . به رده کانی ئه م لاولای ئه و ئوردو گیاه وینه ی
گیانداری پیوه یه به قه د گیانداره که خوی ، ئه مه یه که م جاره وینه ی
واوردو ریکویک له ئاسیای ناوه راستا بدوزیته وه ، له ناو ئه و شتانه دا
که دوزراوه ته وه چند پارچه ی موقناتیسا ویش دوزراوه ته وه که نیشانه ی
ئه وه یان پیوه یه ئاده میزادی پیش میژو به کاری هیناون ، زاناکان ئه لین
تایستا نه زانرا بو که له و زه مانه دا ئهم ئوردو گیاه بووه ، و خه لکی ئاسنیان
به کار هیناوه .

داری ناکوکی له بندا هلکهنی

رفیق حلمي

کاری کوردان چون نه چیته سهر هه تا کو سهر نه بی
دومه لی ناکوکی کاری خوی نه کا تا دهر نه بی .
نه وکه سهی یه کخستی گهل بی بناغهی باوه ری
دیاره نهیزانی که ناغا نابی تا نوکهر نه بی .
ئیمرو روژی هه ول و تیکوشانه نابی بسره وین ،
سهخته رزگاری له دوژمن لای گهل پهروه نه بی
که لکی راستی ناگری ته نیا وشه و شیعو نه ده ب
تا چه کی (ئیمانی میلی) و (۱) دهستی سه رخه نجر نه بی
پشت به بی هیزی مه بهستن بامه بهستان شهر نه بی
ناشتی سه رناگری تا هیزی روژی شهر نه بی
دوژمنی کورد زوره حتی بیتو یه کبین ههر که مین
چاری ناکوکی نه کا کوردی نه گهر بیو که نه بی
لاوه کانی خوشه ویستی قهومی کورد ! سا راپهرن
کاتی تیکوشان و هه وله با نه میش تی په نه بی
داری ناکوکی له بندا هلکهنن ، تووری بدن
ئیوه ئوی نه و دره ختانه بدن بی به نه بی
چون نه پاریزری له تیری دوژمنی خوینینی کورد

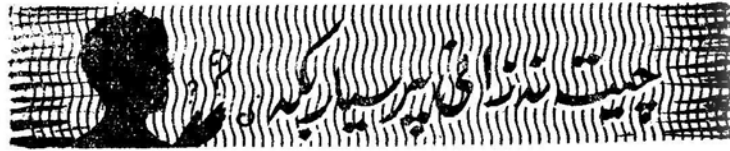
(۱) ئیمانی میلیو نه خوینرینه وه .

با لهده وری نیشتمانا سنگی تو سهنگه نه بی
پالهوان نه و لاهیه خوی بهختنه کا بو سوودی گهل
گویت لهمن بی ، گویت لهباسی روستهم و عهنته نه بی
تاگو نه توانی خهریکی چاکه به و کرداری باش
لاوی چه رخی بیسته می تو ، کرده و هت بی فله نه بی
بی هه و ، که مدوو ، له سه رخوا ، ژیره و هیم ، گهل په رست
رابه رت و یژدانی پاکت ، دهنگی زیو و زه نه بی
وابزانم روژی باسی مافی کورد نه کریته وه
خوابکا نه و روژه گورگی گهر به شوانی مهر نه بی
به بغداد : رفیق حلمی

عبدالامیر منصور

له مخزنی عبدالامیر منصور هه رزانیه ، شتی زورباش به کومهل و
به دانه چنگ نه که ویت : قوماشی خوری چاک ، پیلای ئینگیزی و ئیتالی ،
هه مو جو ره بوینباخیکی جوان .
له بیریشته نه چیت باشترین بهرگ درووه له سه ر تازه ترین
شیوه ی نوی .

ئه وه نا له سه ر - شارع البنگ - له به بغداد

وادیاره ناموژکاری ئه و رسته یه ی سهره وهت نه کردوه ! بویه
نهت توانی وهلامی پرسیاره کانی پیشومان به ته واوی بده یته وه . ئیمه
ئه لیین « چیت نه زانی پرسیار بکه » ئیتر تو بوچی ههر ئه وه ی خوت
ئه یزانیته ئه وه مان بو ئه نیریت؟! . نا نا ئه مه هیچ راست نیه . .
له هاوری کهت . . له براههت . . له ماموستا کهت . . چیت نه زانی پرسیار
بکه ، هیچ شهرم مه که ، ئه م خه لکه هیچی له خویه وه فیری شت نه بوه .
بزانه ئه مجاره ئه توانیت وهلامی ئه م پرسیارانه مان به ته واوی
بده یته وه :

۱ - ئه م وشانه بکه به کوردی :

طاقة ، محکمه ، شاعر ، مناقشه ، جمهوریة .

۲ - مانای ئه م وشانه بنوسه :

داکوکی ، ههره وهز ، بووم ، وهرز ، بنکه .

۳ - ئه م هونراویه هی کی یه ؟ :

یه که عهیبی خه لک ئه بینسی ، خوت ساحبی ههزاری

خه لکت له لا خه راره ، خویشته وه کو دهواری

۴ - دوکه سم پیکه وه دی ، یه که میان کورری دوهم بوو ، که چی دوهم
باوکی یه کهم نه بو !! بوچی ؟ .

هەر پرسیاره‌ی پینج نوخته‌ی له‌سه‌ره ، هه‌ول بده له‌پانزه نوخته
زیاتر پرر که‌یته‌وه .

سه‌رکه‌وتوی یه‌که‌م ۳ کتیبی به‌سرخ « دیوانی دلدار ، حاجی قادری
کویی ، بازدیکی زل » که به‌منزیکانه له‌ژیرچاپ ده‌رئه‌چن . . وه بو
سه‌رکه‌وتوی دوهم ژماره‌ی داهاتووی هیوا ئه‌به‌خشرین .
له‌گه‌ل وه‌لامه‌که‌تا پولیکی ۱۰ فلسی کارنه‌کراو بنیره‌و له‌گوشه‌یه‌کی
زه‌رفه‌که‌وه بنوسه « پرسیار » . تا روژی ۱۹۵۸/۸/۵ وه‌لام
وه‌رئه‌گیریت .

* * *

ئه‌مه‌ش وه‌لامی پرسیاره‌کانی پیشوومانه :

۱ - توژمال = مختار = مختاری گه‌رره‌ک .

سوزی = سبه‌ینی = مستقبل .

وه‌شت = باران ، بای‌وه‌شت = بای‌باران .

به‌رژه‌وه‌ندی = مصلحه ، مصالح .

دژوار = گران = شاق = صعب .

۲ - یه‌که‌م روژنامه به‌زمانی کوردی له‌سالی ۱۸۹۷ م دا له‌سته‌مول

ده‌رچه‌و ناوی کوردستان بوه .

۳ - هه‌لبه‌سته‌که‌هی « حمدی » احمد بگی صاحب قران بوه .

۴ - سی‌براو چوار خوشک بوون .

* * *

سهرکه وتوه کان:

- ۱ - کاک جلال دباغ توانی ۱۷ نوخته پرر بکاته وه .
- ۲ - کاک محمد نجیب رشید توانی ۱۶ نوخته پرر بکاته وه .
- ۳ - کاک اسفندیار احمد شکر و بهاء الدین علی صالح ره شه یه کی ۱۲ نوخته یان پرر کردبوه وه ، له نه نجامی قورعه دا کاک اسفندیار سهرکه وت .

بوئاكاداری

اداره‌ی محلی لیوای هه‌ولیر هه‌ئسیت به‌پیشانگا (معروض) یکی کشتوکالی و پیشه‌سازی له شاری هه‌ولیردا روژی ۵ تا ۱۲ ایلول ۱۹۵۸ بو پیشاندانی گه‌لی به‌ره‌می فکری و ئابوری و کومه‌لایه‌تی شاره‌که ، وه‌فیر کردنی دانیشتون به‌ئالات و مه‌کینه‌و که‌ره‌سه‌ی کشتوکالی و پیشه‌سازی که‌ئه‌بیته هوی زیاد کردنی به‌ره‌م و به‌رز کردنه‌وی پله‌ی ژیان و کومه‌لایه‌تی و ته‌ندروستی دانیشتون . هه‌ر له‌م پیشانگایه‌دا به‌شی میهنه‌و پیشه‌و سه‌ته‌ی لادی کانیشی تیایه به‌تایه‌تی ئه‌وانه‌ی دانیشتوانی ئه‌م ناوچه‌یه تیاسه‌رکه‌وتون . هه‌روه‌ها به‌شی - ئازه‌لیشی تیایه بوپیشاندانی جوره‌کانی و لاخی به‌رزوه مانگا و مه‌رو مریشک ، ئه‌مه جگه‌له سیباق و یاری رابواردن و حه‌انه‌وه و موسیقا و ته‌مسیل و پیشاندانی هه‌موجوره نیشاتیکی مه‌دره‌سی و به‌ریوه‌بردنی ناومال و وه‌سائلی روشن کردنه‌وه .

هه‌موان ناگادار ئه‌که‌ین به‌تایه‌تی دانیشتوانی لیواکه انجا گه‌لی عراق بو ناو نوس کردنی ئه‌وشتانه‌ی که هه‌یانه بوپیشاندان به‌زووترین کات بو سه‌رکه‌وتوه کانیش گه‌لی خه‌لات ئاماده‌کراوه ، وه‌سه‌ساحه‌ی پیشاندیش به‌خواری ئه‌بیت له‌گه‌ل ته‌سه‌یلات کردنا به‌تایه‌تی بو پیشانده‌ره‌کان .

تکایه اتصال به‌معاونی متصرفه‌وه بکه‌ن بو ایشوکاری اداره‌ی محلی و زانیاری و ناوسین .

و . متصرفی لیوای هه‌ولیر

شەش پیاوی گەورە میژو

واشتون . بولیفار . غاری بالدی . لسودسکی . مازاریک . فالیرا .

له گو فاری (الهلال) وه وه رگیراه
کەلار : محمد سعید جاف

لەم باسەدا هەولو تی کوشانی . شەش پیاوی بە ناویانگی جەهان مان بو دەرئەکەویت . کە چون لە ریکالی رزگار کردنی ولاتەکان یانا تی کوشاون وه بو ئازادی نیشتمانەکان یان دانەمرکاون هەتا وه کو بە ئاوات گەشتون یەکەم (جورج واشنتون) ئەم پیاوه یەکیکە لە پیاوه گەورەکانی میژو چونکی بە سەرکۆردەیی (جورج واشنتون) گەلی ئەمەریکا . توانی یان ولاتە کەیان لە ژیر دەستی ئینگلیز رزگار بکەن . لە (۲۲) (فبرایر) ی سالی (۱۷۳۲) میلادیدا لە شاری (بروجز کریک) لە ولایەتی (فرجینیا) لەدایک بوە . دوا ی مردنی باوکی . لە قوتابخانەدا . دەستی کرد بە خوندن بەلام . لەبەرئەوهی هەزاربو لە ئەمەنی (۱۶) سالیدا لە قوتابخانە دەرچو (جورج) گەنجیکی زیرە کو وریا بو . تارادە یەکی کەم لە ئەندازیاری (x) شارەزایی . هەبو . لە چەمیکدا . کە جیگای هیندیە سورەکان بو . پارچە یە زەویی ریک خست .

دەستی کرد بە کشتوکال کردن . وه لە پاشا داخلی سوپای ئەو وختە ئەمەریکا . بو . لە ئەمەنی (۲۷) سالیدا لە سوپا دەرچو .

(x) ئەندازیاری = مهندسی .

بیوه‌زنیکی ده‌ولمه‌نی ماره‌کرد . له زه‌ویه‌که‌ی خوی وه هه‌روه‌ها له پارچه زه‌ویی ژنه‌که‌ی دا . ده‌ستی‌کرده‌وه به کشتوکال کردن . له وه‌خته‌دا رقی گه‌لی ئەمه‌ریکا . به‌رام‌به‌ر ئینگلیزه داگیر‌که‌ره‌کان . به‌ته‌وایی ئاشکرا بو . (جورج واشنتون) بوبه سه‌رکرده‌ی له شگری شورش گیره‌کانی ئەمه‌ریکا . وه شورش‌یان به‌رام‌به‌ر به ئینگلیزه داگیر‌که‌ره‌کان ده‌ست پی‌کرد . هه‌رچه‌نده ئینگلیزه‌کان ده‌ولمه‌نو به‌هیزتر بون . به‌لام له‌به‌رئه‌وه‌ی (جورج واشنتون) له‌و باوه‌ره‌دا بو . پی ویسته ئازادیی ئەبی وه‌رگیریت . گه‌لی ئەمه‌ریکا له به‌ر به‌ره‌کانی کول‌یان نه‌ئەدا . ناگریی شهر له‌به‌ینی له‌شگری نیشتمانیه‌کانی ئەمه‌ریکاوه سوپای ئینگلیزدا . روژبه‌روژ به‌رزتر نه‌بوه‌وه .

له‌سالی (۱۷۷۶) دا شه‌ریکی گه‌وره له‌به‌ینی له‌شگری نیشتمانیه‌کان وه له‌شگری اینگلیز روی‌دا نه‌و شه‌ره ناوبانگی به شه‌ری (ترنتون) وه‌رگرتوه له‌و شه‌ره‌دا له شگری ئینگلیز شکا . وه هیچ نه‌یان توانی خویان بگرنه‌وه . گه‌لی ئەمه‌ریکا . به‌سه‌رکرده‌یی (جورج واشنتون) توانی‌یان نیشتمانه‌که‌یان له ئینگلیزه داگیر‌که‌ره‌کان پاک بکه‌نه‌وه . (کورنوالیس) که سه‌رکرده‌ی سوپای ئینگلیز بو له شه‌ردا به‌دیلی گرتیان . وه له (۳۰) اپریلی (۱۷۷۹) دا (جورج واشنتون) بو به‌یه‌که‌م سه‌رک‌جه‌مه‌وری ئەمه‌ریکای ئازاد .

دووه‌م . . . (سیمون بولیفار) ئەم پیاوه گه‌وره له شاری (کاراکاس) له (فنزویلا) له ئەمه‌ریکای خوارو له‌دایک بوه تی‌کوشان وه بیریی

لیشتمان پهروه‌ریی نیم پیاوه کاریکی وای کرد . نهمسپاتیه داگیر که ره کان .
نهمریکای خوارویان به‌جی هیشت .

(سیمون بولیفار) پاش‌نوه‌ی گوره‌بو . بو خوندن رویشت بو
نهمسپانیا . وه ماوه‌به‌کیش له قوتابخانه‌کانی نهمانیا وه اینگلیز دا . خوندی
کاتیک دانشگاهی نهمدازیی ته‌واو کرد . نهمدازیا ریکی چاکی لی‌ده‌رچو .
وه به تی‌گی‌بشتنیکی ته‌واو گه‌رایه‌وه بو نهمسپانیه‌که‌ی خوی له سالی
(۱۸۱۲) دا بو به پی‌شه‌وای نهمسپانیه‌کانی (فنزویلا) شورش‌ریان
به‌رامبه‌ر به نهمسپانیه‌کان ده‌ستی‌پی‌کرد له (۱۲) شهردا که له‌به‌نیانانا
روی‌دا نهمسپانیه‌کان نهمشکان وه رایان‌نهمکرد . له دوامهمین شهردا
نهمسپانیه‌کان (فنزویلا) یان به‌جی هیشت . له سالی (۱۸۱۵) دوباره
نهمسپانیه‌کان به له‌شکاریکی زور هاتنه‌وه له‌زیر سهرکرده‌یی سهرله‌شکر
(موریللو) دا (فنزویلا) یان داگیر کرده‌وه به‌لام نهمان‌توانی (سیمون بولیفار)
بگرن چونکی توانی بوی خوی دهمباز بکا . دوباره (سیمون) هرچی
نهمسپانیه‌کانی (فنزویلا) بو کوی کرده‌وه به‌شهری چته‌یی نازامو
ناسایش‌ریان له نهمسپانیه‌کان ههل‌گرت به‌ناچاری (فنزویلا) یان به‌جی هیشت
له سالی (۱۸۳۳) دا بیروی داگیر کرد . وه جه‌مهوریه‌تی کولومبیبای
پیک‌هینا له (نایاکوشیو) دا نایی مه‌لیکی نهمسپانیای به‌دیلی گرت . له
سالی (۱۸۴۰) کلاویشی گرت . به‌م‌جوره نهمسپانیه داگیر که ره‌کانی له
نهمریکای خوروه کرده‌ده‌ره‌وه . وه میله‌ته‌کانی نهمریکای خوارو بون
به‌خاوه‌نی نهمسپانیه‌ی خویان . .

سی‌هم‌یان . (جیزی غاریبالدی) له سالی (۱۸۰۷) دا له شاری

(نیس) له‌دایک بوه ئەم پیاوه یه‌کیکه له پیاوه هه‌ل‌که‌وتوه‌کاتی ئه‌وروپا لاپه‌ره‌ی میژو زور به سه‌ربه‌رزیی باسی ئەکا . (غاریب‌الدی) له ته‌مه‌نی (۱۷) سالی‌دا له شورشه‌که‌ی ئیتالیادا خوی به‌شدار کرد . ئەو شورشه (مازینی) سه‌رکرده‌ی بو . له‌و شه‌ران‌دا زوریی ته‌سابو (غاریب‌الدی) بکوژریت . ئەو شورشه‌ی گه‌لی ئیتالیا هه‌ل‌بان‌گیرسانبو . مه‌به‌ستیان ئەوه‌بو فرنسیه‌کان له نیشتمان‌ه‌که‌یان بکه‌نه‌ده‌ره‌وه . له‌به‌ر ئەوه ئەو وه‌خته گه‌لی ئیتالیا پارچه پارچه بو له‌و‌کاته‌دا ئەو هیزه‌یان نه‌بو . ولاته‌که‌یان له دوژمن پاك بکه‌نه‌وه . (غاریب‌الدی) به‌ناچاری رای کرد رویشت بو ئەمه‌ریکای خوارو . له‌و‌یی له‌چهند شه‌ریکی ده‌ریایی وه زه‌ویدا که له‌و ولاته‌دا روی‌دا خوی به‌ش‌دار کرد له‌و شه‌ران‌دا ناوباتگی ئازایی زور بلاو بوه‌وه له‌سالی (۱۸۴۸) گه‌رایه‌وه بو ئیتالیا . شورشیکی به‌رامبه‌ر به‌ فرنسیه‌ داگیر‌که‌ره‌کان هه‌ل‌گیرسان . بلام له‌م شورشه‌دا شکستی‌خوارد . دوپاره رای کرد رویشت بو (نیورک) له‌سالی (۱۸۵۴)‌دا گه‌رایه‌وه بو ایتالیا . له‌شکریکی له‌نیشتمانیه‌کاتی ئیتالیا پیک‌هینا . به‌و له‌شکره‌یان ئەوت له‌شکری کراس‌سور . له‌باش شه‌رو خوین‌رژنیکیی زور شاری ناپولی گرت . مه‌لیکی فرنسه (فرنسیسی) دووه‌م له‌گه‌ل له‌شکره‌که‌ی‌دا رایان‌کرد . وه ئیتالیایان به‌جی‌هیشت له‌دوای راکردنی فرنسیه‌کان (غاریب‌الدی) (فیکتور عمانویلی) کرد به‌مه‌لیکی گشت ئیتالیا . (غاریب‌الدی) ته‌نها به‌مه‌دل نیا نه‌بو په‌لاماریی ولاتی (پاپا)‌ی‌دا . پارچه‌به‌له‌ ولاتی پاپای خسته‌سه‌ر ئیتالیا . له‌سالی (۱۸۶۶)‌دا له‌گه‌ل نه‌مسایش‌دا شه‌ری دامه‌زران . له‌ئهنجام‌دا هرچی بیکانه بو له

نیشتمانی ئیتالیا دوریی خسته وه بهم جوره ناوی (غاریبالدی) له لاپهره ی میژودا نوسرا وه ههرکیز گوم نابی وه سه ریی گهلی ایتالیای بهرزکرده وه .
چوارهم (جوزیف بلسودسکی) هه ولو تی کوشانی ئهم پیاوه بو به هوی ئه وه له شکری روسیای قه یسه ری له ولاتی پولونیا بچنده ره وه (جوزیف بلسودسکی) له سالی (۱۸۶۷) له شاری (زولوف) له ههریمی (فیلنا) له دایک بوه له ته مهنی (۲۰) سالییدا به گوناھی ئه وه ی ویستویه تی شورش بهرامبه ر به قه یسه ری روس هه لگیرسینی دادگاه (۵ سال) بریاری به ندیه بونی دا ه و مه رجه ی ماوه ی به ندیه که ی له روژهلانی سبیریادا تی به رینیت . کاتیک ماوه ی به ندیه که ی ته واو بو . هاته وه بو نیشتمانی پولونیا کومه لیک ی اشتراکی پیک هینا (بلسودسکی) بو به پی شه وای ئه و کومه له . ئیمتازی . روژ نامه یه کی به ناوی چینی کریکارانه وه وه رگرت . له به ره ئه وه ی له روژنا مه که ی دا هانی گه لی پولونیای ئه دا بو ئه وه ی بهرامبه ر به روسه کان شورش هه لگیرسین . له سالی (۱۹۰۰) دا له قه لای وارشودا خستیا نه به ندیخانه وه له پاش سالیک له به ندیخانه رای کرد رویشت بو له ندهن له کاتی شه ریی روسو ژایون دا (بلسودسکی) گه رایه وه بو پولونیا شورشیکی بهرامبه ر به روسه قه یسه ری به کان پیک هینا . به لام له و شورشه دا سه رنه که وت . رای کرد رویشت بو ژاپون . بو ئه وه ی یارمه تی له ده وله تی ژاپون وه ربگریت بو گه لی پولونیا . ژاپون هیچ یارمه تی نه دا . به دزیه یه وه گه رایه وه بو پولونیا . چاوه روانی هه لی ئه کرد بو ئه وه ی نیشتمانه که ی رزگاربا . کومه لیک ی نه ی نی ریک خست له سالی (۱۹۱۶) دا له شکریکی له نیشتمانیه

کاتی پولونیا پیک هینا . دواي نهوهی نه سوپایه ی ریک خست شهری
یه که می جهان هل گیر سا . له پیش نهوه دا شهری یه که م ته راوبیت به
یارمتهی دهوله تی فهنسه و ئینگلیز ئالای سهر بهستی پولونیای هل کرد .
وه خوی بو به وه زیری جهنگی پولونیا . وه له پاشا بویه سهر وکی دهوله تی
پولونیا وه له قه بی مارشالی یه که می سوپای پولونیای وهرگرت . بهم جوړه
مارشالی . (جوزیف بلسودسکی) گه لو نیشتمانی پولونیای خسته
ژیانیکي سهر بهستیه وه . .

پی نجه م (توماس جاريج مازاریک) نه و قاره مانه یه له شكري نه مسه
داگیر که ره که کانی له ولاتی (چیکوسلوفاکیا) کرده دهره وه له سالی (۱۸۵۰) دا
له شاری (هودونین) له نزیک سنوری (مورافیا) له دایک بوه . باوکی
دورشکه ی هه بو . به دورشکه که ی وه له باخه کانی ایمپراتوری نه مسادا
به روژانه یه کی که م کریکاری نه کرد . (مازاریک) له سالی (۱۸۸۹) وه
که وته ژیانیکي سیاسیه وه وه ههروه ها له و ساله دا ایمتیازی گو فاریکی
حفته بی وهرگرت له پاش سالیک . بو نه ندامی پارلمانی نه مسا .
هل یان بژارد . له بهر نه وه ی له پارلمان دا ریگه ی نه بو به هه وسی خوی
له که موکورتی ولاته که ی قسه بکا . له نه ندامیه تی پارلمان استقاله ی کرد .
له چیکوسلوفاکیا دا کومه لیکي سیاسی به ناوی کومه لی پیش که وتو .
پیک هینا . له سالی (۱۹۰۷) دا دوباره به ناوی کومه له که یه وه له پارله مان دا
بو به نه ندام . له کاتی شهری یه که می جهان دا . کتیبیکي نوی . له و
کتیبه دا به رامبه ر به ایمپراتوری نه مسا ، وه دهوله ته که ی ، توانجیکي
زوری نویسیبو وه له روی زورو نازاری فرمان ره وایانی نه مسا به رامبه ر

به گهلی ولاته که ی زور کولابوه وه . (مازاریک) به سهر نه وه یش دا که له پارلمانی نه مسادا نه ندام بو . بو رزگار کردنی نیشتمانه که ی . رای کردوه رویشت بو دهره وه ی سنوری امپراتوریه تی نه مسا . له وکاته دا شهری به که می جهان بو . به لام (مازاریک) دانه نه مرکا . هرچی ولاتی سویره و فرسه و ئینگلیز و ئیتالیا و روسیا گه را . بو نه وه ی نه م دهوله تانه بو نازادبونی ولاته که ی یارمه تی گه لی چیکوسلوفاکیا بدن . له نه نجامی نه م گهرانو تی کوشانه ی دا . له دهره وه ی چیکوسلوفاکیا به یارمه تی چند دهوله تیکی نه وروپا کومه لیکی پیکهینا . زوری نه مابو شهری به که م ته و او بییت گه رایه وه بو ولاته که ی . دهوله تیکی له . گه لی چیکوسلوفاکیا دروست کرد . له پاشا رویشت بو نه مریکا . بو نه وه حکومتی نه مریکا . یارمه تی نیشتمانه که ی بدا وه پشتیوانی بکا . له سالی (۱۹۱۸) دا بو به سهره که جه مهوری چیکوسلوفاکیا ی نازاد . وه له سالی (۱۹۲۷) دا دوباره هه لیان بژارده وه بو سهره که جه مهوری به م رهنگه (توماس جاريج مازاریک) وولاتی چیکوسلوفاکیا ی نازاد کرد .

شه شم (ایمون دی فالیرا) به کیکه له پیاوه نازاکانی میژوی (ایرلاند) نازایی وه کول نه دانی نه م پیاوه بو به هوی نه وه ولاتی (ایرلاند) له به ریتانیا جیا بیته وه . (ایمون) له سالی (۱۸۸۲) دا له شاری نیورک له باوکیکی نه سپانی و دایکی کی ایرلاندی له دایک بوه قوتابخانه ی له ایرلاند ته و او کرد له سالی (۱۹۱۳) دا . داخلی کومه لی شورش گیرکانی ایرلاند بو له سالی (۱۹۱۶) دا له لایهن دادگای ئینکلیزه وه به گوناھی نه وه هانی گه لی ایرلاندی داوه بو جیا بونه وه له

به‌ریتانیا . بریاری کوشتن‌یان‌دا . له‌پاشا . نه‌و بریاره‌یان گوری .
کردیان به‌بندی بونی یه‌ک‌جاری ، له‌دوای نه‌وه چند سالیك به‌ند بو .
فرمانی به‌خشین بو به‌ندیه سیاسی‌ه‌کان درا . (ایمون) له به‌ندیخانه
رزگاری بو ، نه‌و وه‌خته‌تازادبو . کومه‌لیکی جه‌مهوری خوی به‌ناوی
(السین فاین) پیک‌هینا به‌ناوی کومه‌له‌که‌یه‌وه له‌پارله‌مانی به‌ریتانیا‌دا بو
به‌ندام له پارلمان‌دا هه‌مو کاتی له‌ره‌وشت خراپی فرمان‌ره‌وایانی اینگلیز
برامبه‌ر به‌گه‌لی ایرلاند قسه‌ی نه‌کرد وه‌ نه‌کولایه‌وه هه‌میشه له پارلمان‌دا
معه‌رضه‌ی حکومه‌تی نه‌کرد له سالی (۱۹۱۸)‌دا دوباره له‌لایه‌ن اینگلیزه‌وه
خرايه به‌ندی خانه . له سالی (۱۹۱۹)‌دا له به‌ندیخانه رای‌کرد رویش
بو نه‌مه‌ریکا ، له‌وی‌باربوی کو‌کرده‌وه بو گه‌لی ایرلاند بو نه‌وه‌ی له روی
مالیه‌یه‌وه توانایان بیت به‌رامبه‌ر به‌ اینگلیز شورش هه‌ل‌گیرسین . له
سالی (۱۹۲۱)‌دا گه‌رایه‌وه بو ایرلاند . بو به‌سه‌روکی نه‌و کومه‌له‌که‌دا
وای جیابونه‌وه‌یان له به‌ریتانیا نه‌کرد . له سالی (۱۹۲۷)‌دا بریاری
جیابونه‌وه‌ی ایرلاند . درا به‌م جوړه . (ایمون‌دی‌فالیرا) دانه‌مرکا
هتاوه‌کو فرمان‌ره‌وایی به‌ریتانیای له ولاته‌که‌ی دور خسته‌وه .

محمد سعید جاف

که‌لار :

نامريك بو غونك روش پيره لاله

نوسيني : روناك

نه ته وهی كورد ، وهك چون به شيويه به كي گشتی له هه ره به شيكي
به شتمان كه يا له هه مو سه ريكي ژيانه وه له نه ته وه كانی دراوسی
دواكه وتوتره ، له ناو خویشیا نافرته تانی تاراده به كي دور له پیاوانی
دواكه وتوترن و زیاتر توشی گیر و گرتی ژیان دین . نافرته ته كان خویشیان
له سه ريكه وه به پیی جیاوازی پایه ی كومه لایه تی یان و له سه ريكي تره وه
به پیی دابهش بون یان به شاری و لادی پی وه زعبان جیاوه و ناخوشی ژیانیان
كه موزور له بهك فهرقی هه به .

له شاره كانا بوچینی دهوله مه ندو ناوه راست تاراده به كي باش
دهس ئه دا كچانیان بنیرنه قوتابخانه و کاریکی وایان بوبكه ن كه له پاشه روژا
بتوانن دهسیکیان هه بی له دیاری كردنی چونیته تی ژیانیا نا وه بهرچاویان
رون بیته وه و میشکیان بکریته وه ، به لام ئه مه بو كچانی چینی هه ژاری
شارو بو سه رجهمی كچانی لادی پی دهس نادا . ئه مرو ئه بینین له كاتیكا كه
ژماره به كي زور له كچه شاری به كان له قوتابخانه كاندا خه ريكي خویندن
وه كه نافرته تانی شار تا راده به كي باش بهرچاویان كراوه به و بی ئاگانین
له ده نگو باسی گیتی وه وه كو مهرو بز نافر و شرین ، مناله كچه كانی لادی و
كچانی چینی هه ژاری ناو شار له ناو كولان و بهر ده رگا كانا كه وتون و
دهس ئه خه نه ناو خول و پسایی و ئه گرین و هه زار چه شنه میكرو بی ناو

ریگاو بان نهچیته چاو و لوت و همو لهشیانهوه ، وه نهبینن ئافرهتانی لادی بهقرچهی گهرمای هاوین لهگهل براو میردو کهسو کارایانا خهریکی دروینهو ئاودان و هینان و بردن وه له مالا سهریان قاله بدهستی هشار دان و دوشینی مهر و مالات و ماست و نان و مهشکه ژهندن و هاتوچوی شارهوه ، بیجگه له سهرقالیان بدهس کاروباری تری مال و بهخیوکردنی مناولهوه (مه بهسم لهگیرانهوهی ئه مه گلهیی کردن نیه له ئیش کردنی ئافرهتانی لادی ، بهلکو بهپیچه و نهوه ئیش کردنی ئافرهتان بهپیوست و بهشتیکی وائهنانم که کهسی ناتوانی ریگای لی بگری چونکه ژیان پیویستی کردوه) پلهی تی گهیشتنیشیان لهگهل نهوه دا که خهلکی ولاتانی تر بههول و تیکوشانی دولایی پیاوان و ئافرتان گهیشتونه ته پلهی زور بهزر له شارستانیه تی یا وه کاری وایان کردوه به ته واوی روی گیتی یان وه رگراوه کهچی ئه مان هیشتا وه که له سه ده کانی ناوه راستا بژین وایه ، هیشتا له سهر (تاریکی) بیرو باوه ری رزیوی کون وه لامی ههرپر سیاری ئه ده نه وه که به دلایانا بیت ، وه له سهر پهیره وی عورفو عاده تی سه ده ها سال له مه و بهر کاروباری شو کردن و ههلسان و دانیشتنیان ئه بهن بهریوه ، بهدوعاو نوشته و کتیب گرته وه و داوو دهرمانی پیره ژنی (به ته جروبهی جیهان دیده) تیماری نه خوشیان نه کهن . .

ئه مه شیویه کی بچکولهی ژیانی ئافرهتانی لادی به ، کهچی نه و خوشکه شاری یانه یان که بویان لواوه بچنه خویندنگا بهرزه کانه وه و بن بهموستاو تیمار کهر ، ئاسوی بیریان کراوه ته وه و شاره زاری دنیا بوون و ئه زانن دهرمان چیه و دهرمانمان کامه ، وه له پایهی کومه لایه تیشا زور

دورنن له مان تاههست به تالی وسویری ژبانیان نه کهن ، نامانه همو هیزیکي خویان داوه ته لاسایی کردنه وهی نافرته تانی چینه بهرزه کانی نمهریکاو نه وروپا که به هیچ په یوندی به ک نابه سترینه وه به ژبانی نافرته تانی چینه خواروه کانی ولاتی خویانه وه ، نمانیش دهق بوون به نمونه به کی توان وه هیچ جوړه په بوندی به کیان نیه به نافرته تانی لادی و هه ژاره شاری به کانه وه .

برینی بهرگ به پیی تازه ترین مودیلکی پیشانگانکی روژاوا ، قزریکخستن له سهر جوان ترین شیوه به کی له خواره وه هاتو ، گهران به دواي تازه ترین چه شنی کریم و داوده رسانی خورازاندنه وه دا ، بهرپاگردنی ناههنگی قه بولی به قسه ی پروپوچ براوه سهر ، نهمه همو ئیشیکي کاتی بی ئیشی یانه ، نهمه نهو بهرهمه به که نه ته وهی کورد چاوه روانی نه کرد لی یانه وه بو کورده واری و بو نافرته ته داماره کانی کوردستان ، به لام خه ریک بون به خویندنه وهی دوکتیبه وه ، نویسی نامیلکه به که له باسی به کی له ده ها گرو گرفتی ژبانی نافرته تان ، به شداری کردن له چاره کردنی دهر دیکمانا ، رون کرونه وهی ریگایه کی ژبانمان ، ناردنی وتاریک بو نهم سی چوار گو فارو روژنامانه ی که هه مانه و سنگیان که دوه ته وه بو همو نویسیکی به که لک ، نهمه هیچی به بیری که سیانا نایهت ، له وهش به ولاره نه گهر بیتو به کیکیان بگو یز ریته وه بو ناحیه به که یا دی به که که قوتابخانه یاده رمان خانه به کی تیابی له جیاتی نه وهی پیی خوش پی و به هلی بزانی بو خزمهت کردنی خوشک و دایکه لادی به چاره ره شه دواکه وتوه کانی ، نه که ویته هه ول و په لاتیقه و هه زار دهرگا

ئهكوتيتهوه و دهس بهپشتيني ههزار كهشا ئهكات بوئهوهي لهوي نههيلري و بگويزريتهوه بو شار ، تا دوربي له مارو مهگهزو بونو بهرامهي لادي و سهگوهري .

ئهئى خوشكه خويندهواره بهريزهكاتم :

ئيوه كه ههلگري مهشخهلي بيري رونالكو خويندهوارين ، ئيوه كهئهبى پيش رهوو رون كهروهوي ريگاي ئهم ههزاران خوشكو و كچو دايكه وتوانهتان بن ، ئيوه كهئهبى ههلگيرسيني چراي خهباتي كومهلاني ئافرهتان بن ، چ سوديكتان ، له ههستان بهئيشه رهسمي بهكهتان بهولاوه - ئهويش خوتانو خواتان ئهزانن چون پي ههلهئهستن - بهئا فرهتان گهياندوه ؟ پيشانم دهن چ يادگار يكتان له پاش خوتان له نهتهوه كهتانا بهجي هيشتوه ؟ كوا ناميلكه يهكي له چاپدراوتان ؟ كوا دو وتارتان له گو فارو روژنامه كانا ، كوا پوليك له سهه ئهركي شاني خوتان كرد بيتتانهوه بو فيره خويندهواري كردني ئافرهته نهخويندهوارهكاني گههه كه كاتتان ؟ من بزائم ئهسو دو سي خوشكهي كه جاروبار له گو فارو روژنامه كانا ئهنوسن هيجيان لهوانه نين شه هادهيهكي بهرزبان هدهستهوهبي - قسهه له خوشكه نهسر ين فهخري نيه - بهلكو هه مومان خويندهواري پلهي خواروين ، تهنها ههست كردنمان بهئهركي سههشانمان پالمان پيوهئهنى بو نوسين . كهواته با ئهم حاله بهسبي ، ئيوه توانايهكي زانياري باشتان ههيه ، بهدهها كتيبو وتارو باسيش بهعهههبي و به زوبانه بيگانهكاني تر ههن كه گيرو گرفتهكاني ئافرهتان باس ئهكهن ، لهژباني خوشمان ئاگادارنو ئهزانن خوشكه كانمان چون ئهژين له شارو لادي كاني كوردستانا ، دهسا با كهمهترخهمي بهس

بی ، قولى لی ههلمان و بینه کایهوهو بهشداریهك بکهن ههریه که بهپی ی
تواناتان ، لهپیش خستنی کاروانی ئافره تانا بو پیشه وه ، مه شخه لی دهسیان
بن ، مومی سوتاوی ریگا رون که ره وه یان بن ، چاو بکهن له دهسه
خوشکه کانی سودان و ئهنده نویسیاو تونس و جهزایرو مهراکشمان ،
بکهونه په یجور بو دهس خستنی ههمو جوره سه چاوه به کی زانیاری
سه بارهت به ژبانی ئافره تانی ولاتان ، چون بوی چونو پیشکه وتن ؟
پتوانین ئیمهش بو ئافره تانی ولاته که ی خومان سودی لی وه ریگرین و
دهردمان بدوزینه وه و ده زمانی بو په یدا بکهین . با هیچ نه بی سالی چوارینج
نوسراوی ئیوهش بکه وینه بازاره وه ، باههروژنامه بهك و ههروگوفاریك
جاری وتاریکی به کیکتانی تیابی ، با چوار یول بکه نه وه بو فیره خوینده واری
کردنی ئافره تانی نه خوینده وار . که نیرانه ناحیه یان دی بهك سلی لی
مه که نه وه و سالیك مهینه تی لادی قوبول بکهن و خزمه بیکی خوشکه
لادی به کاتمان بکهن .

من بیر خستنه وهم به باش زانی بویه ئه م چند دیرم بو نویسن ئه ی
خوشکه به ریزه کاتم ، جا ئه گهر که می توند بویم له نویسنه که ما لیم بیورن .
خوشکه کان ! وا من و ههمو ئافره بیکی تری دلسوز چاوه روانی
ههول دانتانین له م بابه ته وه ، سبزانین چی ئه کهن !؟

فرميسك

سليماني : محمد رسول

ٺه ي دل بناله وهك هه وري به هار
دلوي زلي سوپرو پر خويناو
با به سهر پيستي چرچي روومه تا
برؤينه خواري جوگا ببهستي
ههر دلويكي كه ديتنه خواري
ههر دلويكي بو دهرده داري
دلوي بولاي يه كيكي هه تيو
دلوي بو لاي ژنيكي بي پياو
دلوي بو لاي جووتي كوست كه وتو
دلوي بولاي پيريكي كوماو
دلوي بولاي به ديل گيراوي
دلوي بولاي يه كيكي نه خوش
بي كه س بي هاوده م بي چار بي دهرمان
كام دلويش زور به خونين گولگون بي
كه دوا دلوي فرميسك هاته خوار

ديده توش فرميسك به خور رينه خوار
هه لريژه خواري به ليزمه و به تاو
به ده وري ليوي ووشكو لهت له تا
تادوا دلوي مابي نه وه سستي
روو بكانه لاي خانه ي هه ژاري
بو بي ئوميدي له ژين بيزاري
به چاوان باوكو دايمي خو نهديو
ههشت نو كوروكچ به سه را جي ماو
باوكو دايميكي تاقانه مردوو
چاو كزوسه قهت برسيو لي قه و ماو
له ژنو مالو منال دوور خراوي
كه وا له جيذا كه وتبي بي هوش
كفتو كه ساسو بي نارامي ژان
با ئه ويش به شي ناو دلي من بي
ئه وسايه ره حهت ئه بم به يه كچار

ژان دارك

برناردشو

له توفاری (الادیب) وه وهرگیراوه

سلیمانی: ۱۰ غ

(نهم پارچهیه له گفتوگوی موحا که مه که ی «ژان دارك» وه وهرگیراوه)

سهروکی قهشهگان:

تو ههر به ته نهایی نه مری، چونکه دنیای له خوبایی و نه زانیو
سه رسه ختیو بی دینیت. وه له ژیر په رده ی «بروا به خوا» دا همو
تاوانیکت شار دوته وه. وا نه زانی کاتیک له م ده رگیان وه روو نه که یته
ناسمان، گهل دین به پیرته وه و ده ستو پیت ماچ نه که ن و مناله کانیانو
نه خوشه کانیان نه خه نه به رده ست تا چاکیان بکه یته وه. نه و داماوانه،
همو شتیک نه که ن، تا به ته واوی له خوت بایی نه که نو شیت گیری باوهریکی
کویرانه ت نه که ن که به ره و نه مان نه تبات. به لام له گهل نه مه شا ههر
ته نها نه مینیته وه و که سیان ناتوانن ده ستی رزگاریت بو دریز بکه ن.
به لام نیمه، ته نها نیمه، نه توانین رزگارت بکه ن له و منه جیه نیقه ی که
دوژمنه کائمان نه و نافرته ته کویره وه ره ی تیا سوتان له پاریسدا.

ژان دارك: (چاوی بریوه ته ناسمان):

هاورپی وام هه یه ناموزگاریه کانیان گه لی باشتر و چاکتره
له هینه کانی تو.

سهروکی قهشهگان :

وادياره ، دووباره به خورايي دليكي ره قى و لك بهرد نه دوينم وه
پاراستنى ئيمهت ناوى و به ته واوى نه ته وى بمان كه يت به دوژمنى خوت ..
كه واىو پاريزگارى خوت پيشكهش بكه .

نه گهر سهريش نه كه وتى يه زدان بهزه يى به گيانتا بيته وه .

دنوا - به كيك له حاكمه قهشهگان - :

نهميه راستى نهى « ژان » باش دلى بهدري .

ژان دارك :

جيكاتان كوى نهبيت نه گهر گويم دايه نهم چهشنه راستيانه ؟
هيچ يارمه تيه كو هيچ ناموژگاريه كتانم ناوى .. بهلى من ته نهادم له سهر
نهم زهمينه و ههركيز ههه ته نهادوم .

باوكيشم براكاني راسپاردبو نه گهر مهوره كانيم بهجى هيشته
له روباره كه دا بم خنكين . نه و كاته شدا نيشتمانم كه م - فه ره نسا -
به رهنگارى مردن بو .. با فه ره نسا له ناو بجى خو مهوره مالاته كه ممان
سهلامه وه !!

وام نه زانى فه ره نسا پشتيواني ههيه له كوشكى پاشادا ، كه چى
ههه گورگى برسيم نهدى شهريانه له سهر پارچه ي له شى نه نجنراوى .
وام نه زانى له هه مو شويني خواناس ههيه ، چونكه خوا يار يده دهري
هه مومانه . وه به نيته تى پاكي خومه وه وام نه زانى ئيوه نه بنه فه لا و
سوپهري سهخت و نهم پاريزن .. ئيوه ي كه ئيستا نه تانه وى له ناوم
بهرن ... به لام ئيستا ژير ترو ناقل ترم وه گوماني نيه مروف زه ره رنكا

گەر ژیر ترو دانانر بو . واش - مهزانن ، ئیوه ، نه توانن بمترسینین
بهوهی که تهنهام .

فهره نسا تهنه ایه ، یهزدانیش تهنه ایه ... ئیتر تهنه ای من نه بی
چی بی بهرام بهر به تهنه ایی نیستمانه که مو یهزدان ؟ من وائهنانم که تهنه ایی
یهزدان له هیزیدایه تی ..

که وابو نهنجامی گوی گرتنم چی نه بی بو ئاموژگاریه نزمه کانتان
که مایه ی حه سودیو ناپاکیه .

باش بزائن که تهنه اییم مایه ی هیزو توانامه .. چاکتره بومن تهنه اییم
له گهل خوای خوما چونکه پشیتوانیو ئاموژکاریو خوشه ویستی نه و
ئه م پاریزی وه به و هیزه هرگیز نه بهردانه بهرهنکاری مردن نه بم .

ئیسنا روو نه که مه گهل ، رووئه که مه خهلق ... خهلقی ساده
وهوانه که م نه و خوشه ویستییه که له چاویانا ههل نه قولی دهرونم
بشوانه وه له و قینه ی که له چاوتانایه .

بی گومان دلخسوش نه بن کانی ته ماشای سوتاندم نه که ن .. به لام
چاک بزائن نه و دهمه ی به ناو ئاگره که دا نهروم نه چمه دلو دهرونی گه له وه
تا . دنیا دنیایی .

به م جووه یهزدان پشیتوانم بیت .

سلیحانی: ۱ . غ

چيرو کيکي کورت

پياويکي فهرنسي چل سالان دانښتوه ، ريشه فهرنسيه کهي هرواز لي نه هيناوه ... نه م پياوه دانښتوه خوانيکي له بهر دهمدايه نان نه خوات ... کاره کهره نه شمیلانه کهي به خوبادان دپته ژوره وه ، په رداخيک خوار دنه وهی تر له سهر خوانه که دائه نی ... کابراش توند باوه شي پيا نه کات و ماچيکي گهرمی دورو دريژي نه کات ... له م کاته دا کوري کابرا دپته ژوره وه که له تمه منی (۲۰) سالاندا نه بیت ... کورره که که به سهر دا دیت خوی وا نیشان نه دات که چاوی له م که ين و به ينه نه بوه ... باوک که ... ده ست له که مهری کاره که ره به بهر نه دات و به شينه یی له ولاره دائه نیشیت . انجا کورره که ههروه که هیشتا باوکی نه ديبيت ، وه نه زانیت که له ژوره وه یه ، کاره که ره که نه گريته باوه شي و نه ميس ماچيکي دورو دريژي نه کات .. نجا له پرر واخوی نیشان نه دات که گوايه تازه باوکی دیوه ... کورره که دائه نیشیت و نه لیت : بابنه نه مهویت ژن بينم ... (له م کاته دا کاره که ره که نه چيته دهره وه) .

باوک : کی دینیت کوررم ؟

کورر : کاره که ره که مان ...

باوک : من رازی نابم .

کورر: بوچی؟

باوك: چونكه، كورره شیرینه کم، کاتی که له تهمهنی تودا بوم، زور سهره
روو چاو باشقال بوم... له گهل ژنیکدا ریک که وتم وه کچیکی لیم بو.
که کچه که شی نهم کاره که ره ی خومانه... یه معنی که وانه خوشکی
تویه... ئنجا چون برا خوشک ماره نه کات؟...

کورر: دایکم به مەهی زانیوه؟

باوك: دایکت ژنی چاکه... گوی نادانی...

لهم کاته دا دایکی کورره که دیته ژوره وه.

کورر: دایه قسه به کی سهیرت بو بکه م...

دایک: چیه؟

کورر: باوکم که له تهمهنی مندابو، زور چاو باشقال و سهره رو بوه...

دایک: (قسه به کورره که ی ئه برریت) ئه زانم ئه زانم .

کورر: منیش ئه مهویت ئیسته ژن بینم .

دایک: کی؟

کورر: (بتنا) ی کاره که رمان .

دایک: زور به جی به .. چونکه ئه و کچه شاره زامانه، وه له گه لمانا ریک

ئه که ویت...

کورر: به لام باوکم رازی نیه...

دایک: بوچی؟

کورر: ئه لی گوایا کچی ئه وه...! ئه ی من نهموت باوکم ئه لی به گه نجی

سهره رو بومو... مه رانم آئه مه بو...

دایک: ئنجا ئه گهرچی کچی ئه ویش بیت قه ی چی ئه کات؟

باوك: تور اوهسته... تو (رو ئه کاته ژنه که) هه قی مه سه له که ت نه بیت .

دایک: بوچی؟ من ئه لیم کچی توش بیت هه رپی ی ئه شیت...

کورر: چون؟ چون خوشک به برا ئه شیت؟

دایک: ئه وه کچی ئه ویش بیت خوشکی تونیه، چونکه توله م پیاوه نیت...!

کامهران

کي تاوانه باره

نوسيني : ميم

نزيکهي (۳) مانگي بهسهر گوراني « ستسکالا » دا تهپهري بو له قوتابخانهي « زانياري » بهوه بو قوتابخانهي « سهرکهوتني لي قهوماوان » که ناوبهناو ههستي به سوکه سهرپهشهيه نهکرد . قوتابخانهي « سهرکهوتن » قوتابخانهي کي تايهتي بو بو نهو مناله لي قهوماوو ههزارويي کهسانهي ، که « پلاري ري کهوت » له گلوگوي خستبون . بو کاربهدهستانيش رون بو بهوه که « ستسکالا » تاچ رادهيهک فير کهريکي « معلمهيه کي » دلسوزو ، راستگو و ، گيان بهخشه له پيناوي يارمهتي لي قهوماوانو ، بي کهسانا ! وچهند گياني خو بهخت کردني ! له پي ناوي ناموژگاري و ، ره وشتي و ، زانياري و ، تهن دروستي دا لا ناسانه ! ، بويه وا بهپهروشهوه فهرماني گورين يان دهرکرد . نهوهبو ئيتر هر له وروژهوه فهرماني نهه گورانهي وهرگرت ، چاكي مهردانهي بي وچاني خزمهتي همل کردو ، روژبه روژ شهوقي خزمهتي زياتر نهبو ، بي نهوهي زور گوي بداته توزه سهرپهشه کهي ، هرچههند بيري لهه کورپه ناسکو ، نازداره بي نازکهوتوته نه کردهوه کهوا ! « پلاري ري کهوت » بي نازو ، بي کهسو ههزاري خستون . سهرپهشه کهي زياتر زهيفي لي نهسهند . بهم جوړه چهند شهويکي بهم زوخواهوه روژ کردهوه و چهند روژي کي

به خزمه تی بی ووچان نا به دم شه ووه ، تاوای لی هات له تاو سه ریشه
تارامو توانای له بهر براو ، نهی تووانی دان به خو یا بگریت ، بریاری دا
خوی پیشانی پزشکی ووریا بدات .

وه نه بی دکتور « کامرانیش » دکتور یکی ووریا نه بوی ! همو روزی
سعات (۵) چوارونیوی نیواره جی چاوی که وتنه که ی « عیاده » که ی
نه کرده وه ، دکتور یکی زور خزمهت گوزارو ، دلسوزو ، پاکو ، خاوهن
به لین بو ! چند له کاتی پاش نیوهرواتی ماله وه ی دا سه یری دلسوزانه ی
نه خوشه کاتی نه کرد ، هزار نه ونده له کاتی پیش نیوهرویانا له « بیمارخانه »
خزمه تی بی بیزار بونی نه کردن !! بویه هرچی نه هاته دهر وه لای به ژنو
پیاو وه به گوره و بچو که وه بو کامرانو ، سه به رزی دم به نزا بون بوی .

سکالا ، همو کارو باریکی قوتابه کانی جی به جی کرد نه نجا له سعات
پنجی (۵) ی پاش نیوهرودا به ره و عیاده که ی دکتور کامران روی
کرد ، هیشتا ماوه یه کی که می یری بو ، تماشای کرد پیاویکی دریژی
سمیل قیتی چوغه و رانک له بهر ، به ره و دوا دوا ی که وتووه ، ده می
پیشی نه که وی و ده می دوا ی ، تاگه یشته جیگای سه یر کرده که ی دکتور
« کامران » سکالا به پهریشان چو ، بوی دهر که وت که ده و چاوی
به لکه ی پیاو خراپی پیشان نه دا ، بویه هیچ جوری وه لامی نه نه دایه وه و
خوی نه نه کرد به خاوهنی ! سکالا خوی کرد به عیاده که ی دکتوراو نه ویش
به دوا یا ، وا دیار بو جگه له وه ی که بو خو پیشان ناتی دکتور هاتبو ، شتیکی
که شی له خه یالا همو ! ..

سکالا پسنولهیه کی خویشان نانی وهرگرت و چوه ژوره جیوازه کهی
ژنانه وه دانیشت و کهوته سی و ، دوو زور دلی لهم کابرا چاوبزه ،
بی ئابروه پیس کردو ههتا بیری لههفتاری ئه کرده وه ، تنوک تنوک له داخا
بهناخی زهویدا نهچوه خواره وه و نازاری سه ریسه شه کهی پترتر ئه بو ، تا
سه ره هاته سه ری وهخته بو میشکی بتهقی و هاری ، تاوی لهتاو ئیشوو
ئزارو ، دهمیکش لهتاو جرتو فرتو چاوبررکی ریگای ئه و چاوبزه ،
سکالا سه ره هاته سه ری ! زور به په شوکاوی یه وه چوه ژوره وه لای
دکتور ، هه ره لهچونه ژوره وه یا دکتور تی گی بی که نازاری کی بی ئه ندازه ی
هه یه و ، بویه به چاوی کی پر به زی یانه وه سهیریکی کردوو ووتی .

- فهرمو !! . چی ته ؟!!

- سه رم یه شی و نازاری کی وام هه یه ئارامو ئوقره م له بهر برراوه !

- چه نده هه ست به م سه ریسه شه و نازاره ئه کهی ؟!

- ماوه یه که .

- ناشه ئه ی بوچی له م ماوه یه دا سستیت کردوه و خوتت پیشانی

دکتوری نه داوه ؟

- بلیم چی دکتور له بهر زوری ئیشوو کارم ده ستیم نه په رزاوه !!

- نه !! به هه لهچویت ! چونکه کاروباری ته ندروستی له هه مو

کاروباری پر سامان و گرتگ تره ! کاروباری چی تکانه که م ؟!

- قوربان من راستی « فیرکه ری » قوتابخانه ی سه رکه و تنی

بی که ساتم ! ره تگه زوری کارو باری ئه و کورپه بی که سو هه ژارو

لی قهوماوانه بهر هه لستی هاتن می کردبی! . که وام ووت دکتور .

پر به ههردوو چاوی سهیریکی تری کردم و ...

- باشه! فهرمو - (پر بهدل دلسوزانه « سهیری - فحسی »

کردم و ووتی) .

- هیچ نیه ، نه خوشیه کی وانیه زور مهترسیکی گه وری

لی بکریت ...!

توشی ئاوسانی کی کهم بویت له میشکا ئه ویش له ئه نجامی زوری

ئهرکو ، کهم نوستنو ، بی هه وانه وه ته ، ئه بی تا (۳) ئیواره بهم پی به

سه یرت بکه م و ئه م جه بو ، دهرمانهش بخو روزی ۳ جار بزانین ...

چون ئه بی .

- به لی (قهله مه که ی هه لگرت و ، ووتی فهرمو دانیشه و پسوله که ی

لی وهرگرتم و ووتی)

- ناووت چیه !! - سکالا محمود

- ته مه نت !! - ۲۱ ساله

- چه نده شوت کردوه !! ووتم ... بهم به خشه ... شوم نه کردوه

(هه ر ئه مه م ووت دکتور کامه ران رهنگیکی هیناو رهنگیکی بردو ووتی)

- زور باشه : فهرمو ! .

پسوله که م لی وهرگرتو خه ری کی ئه وه بوم جه قی سه یرکرنه که ی

به می ، هه لسا .

- ئه وه چی به !! به شه ره ف دراوی تو هه رگیز وهرناگرمو ! چونکه

ئەو خزمەتە پىروزە بەرزەى تو !! ئەمەى زور بو كەمەو راستى وام
پى خوشە دەرمانە كانىش من پوت بىكرم . . . و . . بەلام .
- فسەكەم پى پىو زور زورم سپاسى ھەستى بەرزى كرد .
- خوات لەگەل - خوات لەگەل سپاست ئەكەم .
ھەر وىستم برومە دەرى و لەپر سەمىل قىت خوى دا بەلاما
بولەيەكى لىوہ ھاتو چوہ ژورەوہوہ من رویشتم .

* * *

- مەرحىبا دكتور !

- مەرحىبا ، كاكە !! ماوہيەكى كەم مولەتم بەدە با پشويە بەدم !

- بەلى ، بەلى باشە دكتور .

- ئەنجا دكتور جگەرەيەكى داگىرسان و كەوتە دەرياي خەيالەوہ . . .
برى لە سكالاو لە خزمەتى بەرزو پىروزي ، برى لەنەخوشىەكەيو پوچى
واى لى ھاتوہ !! بىرىكى تر لەو بالابەرزە ھەرەريەو ، ئەو چاوە گەلاويزيە .
يەزدان كردهى بىرى كردهوہ . لەپر : بى پەروا : دەفترە بچكولە بەرباخە
ليەكەى دەرهيناو نوسى :

۰ م ۱۹۵۳/۱۱/۲۹

ناوى : سكالايە . . سكالامحمود .

تەمەنى : ۲۱ سالە .

فەرکەرە لەقوتابخانەى سەرکەوتنى بى كەسان . . . دووبارە نوسى :

« خوزگە لەھانىنى ئەم شوخە خو بەخت كەرە دل پاكە !

سەربكەوتمايە !! »

پاشان ده فته ره که ی هه ل گرتو هاته وه هوشی خوی و ووتی :

- فهرمو . (له زهنگه که ی داو) دوباره کابرا چوه وه ژوره وه .

- نازاریکی زور له پوزو نه ژنوما هه یه ، دکتور گیان . . پهری شانم !

- چهنده ههست بهم نازاره نه که ی ؟ - کورم !

- نهنجا - چوزانم !!

- باشه ناووت چیه ؟!

- دلیری دل رهق !

دکتور کامهران زه رده خه نه یه گرتیو ووتی دلیری دل رهق !!

نمه چون ناوی که ؟ دل رهق !! دهی نمه ناوته ؟!

نه ی کارت چیه ؟!

- گه وره م ! کارم ؟! . . کلرم جاده پیوانه .

- جاده پیوان ؟!

- بهلی !

یعنی له چ دائره یه موجه خوری میریت ؟!

- قوربان ! « جاده پیوان » ماموری میری نیه ، تا موجه خور

م و موجهم هه بی !

- نه ی ؟!

هه ر دوولای سمیلی قیت کرده وه ووتی :

- یعنی بی کارم . بی کار « به تالم » دکتور !

نه ویش زور به سه رسامیه وه ووتی :

- بوچی کورم؟! -

نمخویندهواری وا بی کاری! بی کار!؟

- نه خیر قوربان ، ههتا پولی شه شه میشم خویندهوه له کن خوم! .

- به راستی کورم سه رسامو ، سورماوم!!!

توزاتی یهزدان ئیستا که رهنگه دهسم نهگات بهلام! نهگهر ساعات

(۸) ی نهمشه و نهیهی تهوه لام بهدورو دریزی سهگورشتهی خوتم

بو باس کهی! .

باشه! بهلی باشه به سه رچاو شه رتبی بی مهوه!

- نه وساش وردتر سه پیریکی ترت نه که مهوه! .

- دهی جاری بهدوعا .

- خوات لهگهل « جاده پیوه ر » ههی کلولی بهد بهخت!! .

دلیر له عیاده کهی دکتور کامهران چوه دهره ونه چو لوتی تهقی به

لوتی فراشه کهی دکتورا که ناسیاویان بو له زوهوه! :

- نه ری راستگو ، راستگو!!

- بهلی : نهلی چی!!

- دهی توخوا وهره تا دهره وه پرسیا ریکی بچکوله ههیه لی تی

نه کهم و بهس!

- باشه ، فهرمو!!

- راستگو تو زاتی خوا تو سه ری دکتور کامهران! بهلام راست!!

تهوه نهو ئافره تی پیش پیی من هانه ژوره وهو خیرا به پیری بهوه

- ۴۲ -

چویتو بسوله کت بوبرده ژوره وه . . کی به !!؟

- بوچی ! دلیر ؟! ئیشت پی به تی ؟! - نه به خوا - نهی !!؟

- همر حمزئه کهم بزائم ! کی به ؟! چ کاره به !!؟ کچی کی به !!؟

- باوه ! نه وه :

سکالا خانی محمود ئه فنه نی ! کچی گهره کی خومانه !!

فیر کهری قوتابخانه ی سهر که وتنی لی قه و ماوانه ! کچی کی زور باشه !!

- ئی ؟!!!

- ئی ، ئی و ته واو ! .

- نه ری راست گو گیان ده تو توره مه به !!

ووتت کچه ؟! - به لی ، به لی کچه ! .

بو هه تیو « نبازت نیه مارهی که ی » ؟! « دامای کلول » ؟

- نهء له سه ری مه روو با له به ینی خومانای بی ئه م قسه به تکانه کهم ! .

خوات له گهل راست گو جاری .

- خوات له گهل باوه ! .

* * *

هه چ چونی بو دلیر تا ده ورو پشته ی سعات (۸) ی رابوارد له

چاخانه و گهرانی سهر جاده ! له سعات (۸) ی ته واوا له ده رگاری

ژوری دکتوری دا .

- فه رمو ! اهلا ! هاتی ته وه !!؟ - به لی .

ئی ! ده ی دلیر قسه م بو بکه ! فرسه ته سهر م قال نیه و که سی لی نیه ؛

نهویش جگهره‌یه‌کی زه‌لی دهره‌یناو دای گیرسانو ووتی :

- تا پولی سی‌یه‌م خویندم بی‌نه‌وه‌ی باوکم و دایکم ری‌ی نه‌وه‌ بدنه
له‌ هیچم که‌م بی‌و ، هه‌ست به‌هیچ که‌مو کوری و ناته‌واویه‌ بکه‌م . به‌لام . .
دایکم ! دایکم توشی گرانه‌تی یه‌ بو ههر چوار روژی پیوه‌ بو مرد .
باوکم ! باوکیشم له‌بهر بی‌ خزمه‌تی ناچار بو‌بپوه‌ژنیکی ته‌رپیری ،
ده‌م دریژی ، زورزانی ، ده‌س‌پسی (دز) ی ماره‌کرد که‌ ههر روژه
ناروژی له‌سه‌ر چونه‌ قوتابخانه‌ی من شه‌ریکیان نه‌بو . . . مژیکی دریژی
له‌ جگهره‌ زه‌له‌که‌ی دایه‌وه . . به‌لام باوکم گوی‌ی نه‌ئه‌دایه‌ باوه‌ژنم و ،
هه‌مو به‌یان‌یانی تا ناوقوتابخانه‌که‌ی نه‌بردم و ، هه‌مو شه‌ویکیش پاش
نوسینو ، خویندنه‌وه‌ی دهرسو دهره‌کانم نژیکه‌ی نیو سه‌عاتی ناموژگاری
نه‌کردم که‌ « چاکه‌ بکه‌م به‌ پیشه‌و خوم له‌خرابه‌ لاده‌مو پشتی تی که‌م »
به‌لام داخی به‌جه‌رگم ! چه‌ند باوکم ناموژگاری چاکه‌ی نه‌کردم « باوه‌ژنم »
هه‌زار نه‌ونده‌ی نه‌و ناموژگاری خرابه‌ی نه‌کردم و هانی نه‌دام که‌ نه‌چمه
قوتابخانه‌ چونکه‌ جی‌ی کافرو خوانه‌ناسانه‌ !!

تا له‌توانایابو ناموژگاری شه‌ری کردم ، تا زه‌فه‌ری پی‌بردم .

- نه‌ری باوکت دووکانی چی‌ هه‌یه‌ !!

- دووکانی عه‌تاری هه‌بو !! قوربان .

به‌م جوړه‌ هه‌مو روژی بی‌ نه‌وه‌ی بی‌ه‌لی باوکم پی‌بزانی - له‌ جگهره
زه‌له‌که‌ی خوی قولسیکی نه‌دامی . . تا فیری جگهره‌کیشانی کردم . . .
ههر روژه‌ ناروژه‌شی پارچه‌ حاجه‌تی یان شتیکی ناو ماله‌که‌ی

باوکمی ئەدامی که بیفروشم و پی ی بچم بو سواری « پایشکل » و یابو یاری
یانصیی کولانان تا فیری دزی و ، دروزنی کردم ، بهوش هیشتا رازی
نهبو کردمی به هاوری ی چند که سیکی به دخوی عارهق خوری قومارکه ر !
همر لهم کاته دا بو که له سه ریهك (۲) سال له پولی شهشا مامه وه و
تەمەنم گه وره بو بو !! هممو روژه ناروژیکش بهری وه بهری « قوتاخانه
کهمان » به نامه ی تاییه تی باوکمیان ناگادار ئە کرد که چسند دهوامی
قوتابخانه م ناریکو پیکه و چند تەمەلم له دەر سو ده ورا .

ئیتەر وام لی هات قه ی باوکم لام بی سوودبو ، ئەونده زوخاوی منی
نوشی و لیکی دایه وه تا ئەویش توخوش گه وره م !! .

– مردنی باوکم و وازلی هینانی قوبخانه ی من یه کی بو ئیستاش ئەمه
شەش یا جهوت ساله هەر وا بهم جاده پیواننو خواردنه وه و یاری
کردنه وه کومه لیکین رائه بویرین لهم چاخاتانه ی قهراخ شارا مالیان
ئاوایی ! « هندی هەن په کمان ناخەن » !! دکتور کامهران زور به وردی
کوی ی له سەر رابوردوی ژبانی گرتبو له پر ههلساو ووتی نـ

بهسه ، بهسه ! هراستی زور کلول بوی .

– ناده ی بزائم ئەژنو و پوزت با سهیریکی تری بکمه وه .
کورم !! توشی باداری « روماتیزمی » ئەژنو و پوز بویت ، تاسی
ئیواره وهره بهشکو چاره سهریکت بکهم – بهلام به شهرتی .. پاش
چاره سهری نهخوشیه کهت ههولی ئەوهت بو بدهم که له « بیمارخانه »
کلریکت بو بدوزمه وه و به لینی گورینی ژبانی خوتم بدهتی بهشکو بی به

« لاويكي بهكهك ! » جوري ژيانت بگوري !.

- باشه !!؟

- بهلى ! - بهلام با هاوري كانيشم بهسهر بكمهوهو بزاتم ...!

- نهى توخوا ! دلير باوهژنت پاش مردنى باوكت چى لى بهسهر

هات ؟

- حه و بى قهزابى ههر حهياى ههل هاتو ههل نههات شوپهكى ترى

دوزپهوه !. ئيتر پسولهكهى دايه دهست دكتور كامهران و نهويش

دهرمانهكانى بو نوسى و دهستى برد !.

٢ دينارى دايه و پارهى سهير كردنهكشى لى وهرنهگرتو

ووتى :

- ده برو كورم !

- ههرشاني دوودنيارهى دى لهخوشيانا ههمو شتيكى لهبير

چوهوه تا نهوهشى لهبير چو سپاسيكي دكتور كامهران بكاو ...

خيرا روى قاپى عارهقى سهر بهمورو ، ههندي مهزهو ، كاغزو

زهرفيكي كرريو روهو چاخانهكهى « عارفهگررى » ناشناى كهوته رى .

نهو شهوش خوراوهو يارى كرا تا دهمه دهمى بيانى ههر كهسه

لهسهر تهختى لالو پال لى كهوتنو ناگايان لهخويان نهما ، كاتى دلير

راپهري لهتاو ئيشمو نازارى پوزى و ، لهتاو چاوى گهلاويژى گهشى سكاللا

خهريكبو هوشبو نارامى لههر نهرا ، بهينى پوزى راژهندو نالانى تا

توزى نازاردهكهى سكالبو ، بهرى نهوهى كهوتهوه كه لهدىل خويا بريارى

نوسيني كافا، كه لانهوه توه « سكاللا »

- ۴۷ -

- ۱۹۵۳/۱۱/۳۰ گهره‌کی ویرانه .

چاخانه‌ی عارفه‌گیر . دلیری دل رهق .

روحکهم ! گیانکهم !! سکالاخان .

نمزاتی که ؟ له دوینی نیواره‌وه که له‌ریگای عیاده‌کهی دکتور

کامهران نوم دی وه به‌تیری چاوه گه‌لاویژه‌کانت پیکینراوم و نامزروی نهو

کاته‌م که یه‌زدان پاره‌یه‌کی مشه و مقتم بو بنیری بتهینم !؟ .

خوشه‌ویستت

« دلیر »

له‌سه‌ر زه‌رفه‌کشی نویسی -

« قوتابخانه‌ی سه‌رکه‌وتنی لی‌قه‌وماوانو هه‌ژاران » .

رووناکي هه‌ردوو چاوم - ست سکالا .

تکابه به‌گورجی وه‌لام .

۱۹۵۷/۱۱/۳۰

گهره‌کی ویرانه - چاخانه‌ی عازفه‌گیر

دلیری‌دل‌ره‌ق

- له نویسی وه‌وه ته‌کانی دایه‌خوی و به‌ره‌و قوتابخانه‌کهی سکالا

رووی کردو به‌یه‌کی له‌قوتابه‌کانی ووت :

- ئاده‌ی به‌رخم « ست سکالا » بانگ‌که بلی « نامه‌یه‌کت‌ه‌یه‌هه‌یه »

له‌ده‌ره‌وه !

- هات به‌لام چی هات !؟ هه‌ر چاوی به‌چاوه بزه‌کانی که‌وت خیر!

ریگای دوینی ئیوارهی عیاده‌کهی دکتوری بیرکوتته‌وه ، هه‌ناسهی
سواربو ، تف له قورگیا ووشك بو ، رهنگی زهرد هه‌ل‌گه‌راو ووتی :

- به ... به ... به‌لی ئه‌ویش .

- بی شه‌رمانه ووتی .. گیانه‌که‌م ئه‌م نامه‌یه بو تویه ! فهرمو .

- سه‌عات چواری ئه‌م پاش نیوه‌روینه‌ش یه‌مه‌وه بو وه‌لامه‌کهی !!

- ره‌نگیکی هیناو ره‌نگیکی بر دو زور به‌شله‌ژاوی پاشه‌و پاش

گه‌رایه‌وه ژوره‌کهی خوی ...

به له‌رزه له‌رز هه‌ج چونی بو سه‌ری زه‌رفه‌کهی خویته‌وه به‌لام

چی ! هه‌مو گیانی وه‌ك بینی ئاو ئه‌له‌رزی هه‌مو ئازای نیشته سه‌ر ئاو ،

هه‌ج چونی بو نامه‌کهی ناویشی دهره‌هیناو به‌له‌رزه له‌رز خویندیه‌وه ،

له‌خویندنه‌وه‌ی و بو‌ه‌وه و نه‌بو‌ه‌وه له‌په‌ورو که‌وتو له‌هوش خوی چو

کاتی هاتنه‌وه هوش خوی له‌تاو سه‌ری‌شه‌ خه‌ریک بو هه‌ردوو چاوی

دهرئه‌په‌ری ، هه‌ر له‌سه‌ر ئه‌و رقو و ئازاره و قینه له‌سه‌ر نه‌و دیوی

زه‌رفه‌کهی به‌خطی خوی‌نوسی :

ئه‌ی دل‌ره‌قی چه‌بخونی بی‌هه‌ست .

گه‌ری وه‌کو تو چیه ! تا من حمزت لی‌بکه‌م و !! شوت پی بکه‌م ؟!

ئهمه‌ی بو نوسی . هه‌رچه‌نده به‌لاشیه‌وه زور ناخوش بو که

نوسینی خوی تی‌که‌ل به‌نوسینی هه‌تیوه پیسیکی وا بکات ، به‌لام

ناچاربو ئه‌گینا له‌داخا شه‌قی ئه‌برد .. کاغزه‌کهی خسته ناو جاتا

ده‌سته‌یه‌وه خوی به‌کارو باری قوتابخانه‌و کورپه‌ کانیه‌وه خه‌ریک

ماویتی

- .. هونهر چیه ؟ .. چلینکا کی به ؟ ..
- .. بهدوای نواندنه کهی مه موزیندا ..
- .. ناههنگه کهی تیپی مه ولهوی -
- .. له سلیمانی له م مانگه دا ..

هونهر چیه ؟

نه گهر زور به چاکی وردبینه وه له واته ی هونهرو بزاین چیه بومان
 ناشکرا نه یت کهوا هزاره ها ساله ، به لکو نه وه تی ئاده میزاد له سه ر
 رووی زهوی چاوی کردوته وه ، هونه ریشی هه یه ، له وروژه ی که سه ری
 هیناوته ده ر هونه ریشی له گه لدابوه ، واته به شیکه له به شه کانی ههستی
 مروث هه رگیزاو هه رگیز لیبی جیا نابیته وه تامردن ، زور جار خاوه نی
 هونهر نه مریت به لام هونه ره که ی هه ر نه مینیت نه گهر مه رجبی مانی
 تیابیت ههروه کو (باو ئاو و خاک) مه رجبی پی گه یاندن و مانی دره خت و
 دارن هه رواش مانه وه ی هونهر پیویستی به چه ند مه رجبیک هه یه ، ئیمه
 لیره نامانه وی له مه رجه کانی مانه وه ی هونهر بدوین به لکو نه مانه وی هوته ر
 خوی دره خه یین بو خوینده وارن که چیه ؟ زور به داخه وه نه لیم که زور به ی
 هه ره زورمان چاومان پوشیوه له م به شه هه ست بزوینه ره ی مروث و
 به پیویستیکی ژبانی دانانین ، له بهر نه وه ی ناتوانم که بلیم کوردستان

هەر هونەری تیانیە ، چونکە هەروەکو وتم هونەر لەگەڵ ئادەمیزادا
پەیدا بۆ ، بەلام ئەتوانم لێم کەوا ولاتە کەمان گەلیک جیماوە بو
بەدیارخستن و پەروەردە کردنی .

هونەر خۆی لەسی بەش پیک هاتووە ، ئیستا پەکە یە کە باسی ئەکەین .

۱ - هونەری بیستن : واتە بەچا و نابینریت وەکو : موسیقا ، گورانی ،
دوان :

۲ - هونەری بینراو (ظاهر) وەکو : وینە ، نەخشاندن ، هەلکەندن ،
پەیکەرتاشین ... هتد .

۳ - نواندن (تمثیل) : ئەویش لەبەشی یەکەم و دوهم پیک هاتووە . ئەم
سی بەشە هونەرە هەریەکە جوورە هەستیکی تیدایە بو کامەرانێ و
بەختیاری و کلۆلی و سەرگەردانی ئادەمیزاد ، وە یا خود ئەتوانین
بەهوی ئەم سی بەشە هونەرە هەزار دەردی کومەلایەتی و کەم و
کوری و ژیا ئی خیزانی هەمو گەلیک و شەرو ناشتی و خوشی و
ناخوشی و دلدارێ و شیوەن و شایێ گەلیک لەگەلانی تر بگە یەنین ،
چونکە هونەر زمانیکی جەهانیه و کە هەمو گەلیک تیی ئەگەن ،
چونکە هونەر خۆی لەکانگای کومەلەو هەل ئەقولیت و سەرئەکا ،
و بەبەپەتییکی زور تونکرەو بەستراو بەهەستی ئەم کومەلە . جا
هونەرەر پێویستە ریگایەک دوزیتەو کە هاو ولاتیەکانی تیی
بگەن بە (سروشتی) ئەگەر وانەبیت کارەکە ی بەباش نازمیریت و
کەس ئاوری لی ناداتەو و لەخویەو ئەمریت

گه لیک له پیتوله (فیلسوف) بهرزه کانی هونهر له سهر هونهری
ببئراو دواون و نه توانین بلین هم پیتوالانه بوون به دوو به شهوه ، به شیکیان
به پیچه وانهی به شه که ی تر باسی هونهری کرده ، هندیکیان نه لین هونهر
شیوه یه کی جوانه به لام بیسوده و به روبومی گالته و گه په له م چینه
(کانت و شیلی) که وتویانه :

هونهره نابی هیچ جوړه هویه کی (مادی) کار کاته سهر
هونهره که ی و نه بی سهری جوانیه که ی بکریت .

وه باشتین هونهریان به وه داوه ته پینوس که گمه و گالته و سهری
عنتیکه که یشتبیته نه و پهری ، به لام هونهرمه نده کان خویان هم کاره
به شتیکی قول و بی سنورو پر واته نه زانن و کاره که ی خویان به باشتن
نه زانن له و سروشته ی که لده وریانه ، هر له بهر هم به بو زوریان ژیانی
پر کامهرانی خویانیاں خسته ژیر پیوه و هونهره کانیان نه پهرست .

به لام نه وانهی به پیچه وانهی چینی یه که م له هونهر دواون و تویانه :
« هر شتیک جوان بیت نه بی سودیک به خشیت ، وه جوانترین کار
نه ویه که زورترین سودی لی وهر بگریت » یه کیک له وانه (سوکرات)
بوه ، وه پیتولیکی تر وتوبه تی : « هونهر بهروومی هونهری نه ، به لکو
ههستیکه که له کانگای دل و ههستی ناده میزاده وه یه به تیکه لایوبونی
به سروشت . وه بهروومی هونهری نارینه یه که بوهل گهرانه وه ی نه و
ههست و بیره ، وه باشتین کاری هونهری نه ویه که باشتین وینه ی
هم هه لگهرانه وه یه دهر بخت » .

جا که واپو هونهر بو گالته و گه پ و کات بردنه سهر نیه به لکو سودیکی،
گه وره و بهرزه بینهی بو روناک کردنه و هه ریگای تاریکی ژیان و پرشنگیکه .
له سهر ئاسوی تاریکی گهلانی دوا که وتو ، وه هویه کی گرنگه بو رزگار کردنی
گهل له تهنگ و چه له مه و ره هلهستی ناکوکی پی بکری ... وه ریگایه که
له ور یگایانه ی که کومه له کوله که ی ئیمه ی پی رزگار بکریت و بگانه ئاوات و
ئامانجی خوی .

« شاخهوان »

ههولیر :

* * *

چلینکا

سال و نیوی له مه و پیش نه ته وه کانی گیتی بیره و هری سه ده مین سالی
مه رگی موسیقاری مه زن (میخائیل ئیفانو فیتش چلینکا) یان کرده وه .
چلینکا رولیکی گه و ره ی یاری کرد له گورین و پیشختنی زانستی
نه ته وایه تی روسا ، نه و بو قوتابخانه ی کلاسیکی موسیقای روسی دانا ،
ئه ویشه یه که مین موسیقاریکی روس که هه مو گیتی دانی به پایه یا نابی ..
ئه و روله ی که چلینکا له موسیقادا یاری کرد وه که نه و ره ی پوشکین
وابو له نه ده با ، هه رچی ته جرو به ی پیشینانی بو کوی کرده وه و زوبانیکی
موسیقایی زیندوی وای داهینا هه تاهه تایه بمینیته وه ، وه نه وه کانی
پاشه وه ی خیزانی موسیقا چاوی لی بکه ن و لی هه لگوزن .

چلینکا له وه شا له پوشکین نه چی که هونه ره که ی زور له گه له وه
نزیکه ، راسته و بهر چا ورون چلینکا له سه ره تای حوزه برانی ۱۸.۴ دا

لهدی (نو فوسیسیکوی) له ناوچهی (سمولنسک) له دایک بووه ، و
هر لهوی روژه کانی منالی خوی برده سهر . له منالی یا حزی له خویندنه وه و
وینه گرتن بو ، بهلام که گه یشته نو سالان حزیکی تایه تی له موسیقا بو
پیدا و روژیکیان به ماموستا که ی وت ، وهک بلی رهنگی پاشه روژی
خوی بریژی ، وتی : (راسته که ی موسیقا گیان و ژیانی منه) .

چلینکا له گهل نه وه شا که له لادی پی گه یشتبو ، بهلام زه مانه
ده سی گرت و کاریکی کرد بتوانی به هره ی خوی له موسیقا دا پی بگه یه نی و
زیادی بکا ، ئەم مناله زور جار له مالی مامی گوپی له موسیقای سیمفونی
نه گرت ، مامی کابراییکی ده وله مندبو ، نور که سته رایه کی تایه تی خوی
هه بو . چلینکا هه میسه گوپی شل نه کرد بو گورانی لادی پی به ککان و زوری
حز لی نه کرد ، به در یژای ژیانی فریفته ی نه و گورانی یانه بو ، له یاد داشته
کانیا نوسیویه : (رهنگ بی نه و گورانی یانه ی به منالی گویم لی بوون ، بوین
به هوی نه وه که گوره بوم نه وه نده خوم ماندو بکه م ه گورین و پیش خستی
موسیقای میلی مانه وه) . پاشان جو بو (سان په تروس بورگ) بو
خویندن ، له هه مو دهرزه کانیا له پیش هه مو انه وه بو نه خوازه لا له موسیقا دا
له دوا ساله کانی قوتابخانه یا یه که مین په لیکي هاویشتم بو دانانی موسیقا .
که قوتابخانه ی ته واو کرد له یه کی له دائیره کانی میری یا دامه زرا ،
بهلام زوری پی نه چو حالی بو که ئەم بو نه وه نه هاتوه ته دنیا وه موچه خوریکی
روت بی ، چونکه هه مو هیزیکی خوی دابوه سهر هونه ر ، هه ر خه ریک بو
دهرزی پهیره وی موسیقای نه خویندو هه ر نا هه نکیکی موسیقا و نو پیرا

بگیرایه بوی نه‌چو . زوری پی نه‌چو له‌ناو موسیقاره‌کانا ناوی په‌یداکرد و وهک پیانوژهنیکی باش‌ناسراو چه‌ندپارچه موسیقابه‌گی به‌رزی دانا .
ثم موسیقاره گه‌نجه دوستابه‌تیشی له‌گه‌ل باشترین روشن بیره‌کانی نه‌و سهرده‌مه‌دا دامه‌زراند ، بو به‌ئاشنای (پوشکین) ی بویژو (زوکوفسکی)
نوسهر وه له‌مه‌وه تیگه‌یشتن و زاینی پیشترکه‌وت و توانی به‌هره‌ی خوی
باشتر پی بگه‌یه‌نی .

جا چو بو ئیتالیاو به‌ناوبانگترین موسیقاره‌کانی دنیای دی و
دانراوه‌کانی ناوبانگیان په‌یدا کرد ، به‌ناوبانگترین تاقمه موسیقی به‌کان
لی‌یان نه‌دا ، به‌لام له‌گه‌ل نه‌مه‌شا که ثم همه‌مو سهرکه‌وتن و ده‌رکه‌وتنه‌ی
ده‌سگریو نیشتمانه‌که‌ی خوی له‌بیر نه‌چوه‌وه ، له‌یادداشته‌کانی دا
نوسیوی : (حه‌زم له‌گه‌رانه‌وه‌م بو ولاتی خوم پالی پیوه‌نام بیر له‌ود
بکه‌مه‌وه به‌شیوه‌ی روسی پارچه‌ی تر دانیم) .

هه‌رکه له‌سالی ۱۸۳۴ دا گه‌رایه‌وه بو روسیا شانی کرد ه‌دانانی
ئوپیرای (ئیفان سوزانین) دا ثم کرده‌وه نهمه‌ری باسی نازایی جوتیاره
ساویلکه‌کان نه‌کا که‌گیانی خویان به‌خت کرد له‌پیناوی رزگارکردنی
نیشتمانه‌که‌یانا له‌شهره‌که‌ی سالی ۱۶۱۲ دا ، وه‌که‌بوژه‌کان گورانی‌بان
به‌قاره‌ماتی یاندا هه‌لدا ، هه‌روهک چون شه‌خسیه‌تی ئیفان سوزانین بو بو
به‌سهرچاوه‌ی ئیله‌امیکی تایبه‌تی بو چلینکا .

چلینکا له‌سالی ۱۸۳۶ دا له‌دانانی به‌شی زوری موسیقای ئوپیرا
که‌ی بو‌ه‌وه ، بیری له‌وه نه‌کرده‌وه که‌ده‌ری بکا ، به‌لام کوسپی زوری
ته‌هاته‌ری ، بیری نه‌ره‌ستوقراتی به‌کانی سان به‌تروس بورگ خوشیان

له ئیشیک نه ته هات که باشه که هی له ناوچه رگه ی قاره مان یه کانی گه له وه
وه رگرای ، له گه لئه وه شا ئه م ئوپیرایه بوی هه ل که وت له کانونی یه که می
۱۸۳۶ دا بیته دنیا وه ، به لام پاش ئه وه ی که چلینکا ملی خه واند بو فه رمانی
قه یسه ر (نیقولا) ی یه که م و ناوی ئوپیراکه ی گوری ناوی نا (به قوربانی
قه یسه ر) . ئوپیراکه پیشوازی یه کی گه رمی لی کرا له لایه ن کومه لانی
خه لکه وه ، به لام ئوتوقراتی یه کان سارد بون له گه لی ، گالتیه ان پی ئه کرد ،
ناویان نابو (موسیقای عه ره بانچی یه کان) چلینکایش ئه وه نده وه رامی دانه وه
وتی : (جوانه ! من له و با وه ره دام عه ره بانچی یه کان زور زیره ک ترو
تی گه بیشتوترن له ئافا کانیان) .

به ره له چلینکا که س نه ی تو انیبو به موسیقا وینه یه کی وابه هیزو پاک ی
تیکوشانی گه ل بگری له پیناوی ئازادی و سه ره به خو بی یا . دیمه نه
میلی یه کانی جوانترین به شه کانی ئه م ئوپیرایه بون ، چلینکا زور مه به سستی
بو خوی باش ماندو کا به وینه گرتنی شه خسه ره ئیسی یه کان و لیکولینه وه
یانه وه ، نه خوازه لا شه خسیه تی ئیفان سوزانین که نمونه ی جوانترین
سوروشته کانی نه ته وه ی روس بو ، سوروشتی وه ک هه سستی نه رم و
خوشه ویستی لیشا و کردو و خوبه خت کردن له خوشه ویستی نیشتمانا و
قاره مان ی نواندن له به رگری کردن لی یا . موسیقار (موسورسکی) وتویه
(سوزانین وه نه بی ته نه ها جوتیاریکی روته بوی ، به لکو بیرو
چیرو کیکیش بوه ، نه جامی پیوستی یه کانی زه مان ی خوی بوه ، به لکو
ره نگه بی پیوستیکی میژویش بوی) .

چلینکا که وینه ی شه خسیه ته نه ته وه یه کانی ئه کیشی ، گه نجینه کانی

هونه‌ری روس نه‌خانه دهره‌وه ، وه به‌وه‌نده‌وه ناوه‌ستی که ناوازه ده‌ماوده‌م که وتوه کان بلیته‌وه و دوباره‌یان بکاته‌وه ، هلکو دی گیانه‌که‌ی هل‌نه‌مژی و چی له‌بارا هه‌بی نه‌یگوری و پیش نه‌خا به‌پشتیوانی نه‌و شاره‌زای‌یه قوله‌ی که له‌که‌له‌پوری هه‌مو دنیای موسیقای کلاسیکی یا هه‌یو ، له‌هه‌مان کاتا هونه‌ری گورانی وتنی روسی که یانده پله‌سه‌کی به‌رزی وا که قهت پی‌ی نه‌گه‌یشته‌ی . چلینکا زورچاک نه‌یزانی که ده‌نگی ئاده‌می‌زاد چی له‌بارایه و نه‌یشی توانی بیگه‌یه‌نیتسه ئاسویه‌کی تازه‌تر به‌ریکه‌وت نه‌بو که له‌سه‌رده‌می نه‌ما دوان له‌به‌ناوبانگ‌ترین هونه‌رمه‌نده‌کانی گورانی وتنی روسی هاتنه رو که (ئوسیب‌بتروف) ی گورانی بیژو (نه‌لکه‌سه نده‌را) ی ژنی بون . نه‌مه هه‌مو له‌سایه‌ی سه‌ری نه‌وه‌وه بو . ره‌خنه‌گری به‌ناوبانگی فه‌ره‌نساوی (هنری میرمیه) که گویی له‌و ئوپرایه گرت کاریکی زوی تی‌کرد له‌سه‌ری نوسی : (نه‌م ئوپرایه پوخت کردنیکی وردی هه‌مو نه‌و ئازارو سزایانه‌یه که روسیا چه‌شتویه‌تی ، گورانی‌یه‌کانی ئاوینه‌یه‌کی بالانمای هه‌مو ئازارو ئاواتیکیه‌تی ، ئاده‌می‌زاد له‌م ئاوازانهدا گویی له‌ده‌نگی روسیا نه‌ی کاتیک که رقی هه‌ستی و کاتیک که خوشه‌ویستی بکا ، کاتیک که خه‌فه‌ت باری و کاتیک که دلشاد بی ، کاتیک که شه‌وی‌تاریک ره‌شمالی خوی به‌سه‌را بداو کاتیک که شه‌به‌قی روناک تیشکی خوی تیگری ، راسته‌که‌ی نه‌م ئوپرایه گه‌وره‌ترین مه‌لحه‌مه‌یه‌کی نیشتمانی‌یه) ئاوا هنری مریمیه بومانی دهربری که چه‌ند باش له‌کوروکی ئوپرای ئیفان سوزانین گه‌یشته‌وه ، ئیستاش نه‌م ئوپرایه نومونه سه‌رچاوه‌ی ئیلهامه بو هه‌مو نه‌وه‌کانی له‌مه‌وپاشی موسیقا .

لهسه‌ره‌تای سالی ۱۸۳۷ دا چلینکا ده‌سی کرد به‌دانانی ئوپیرایه‌کی تر که ئوپیرای (ره‌سلان و لودمیلا) یه ، به‌لام ئەم ئوپیرایه‌ش کوسپی زوری هاته‌ری و لی‌ی تیک چو ، چونکه ئه‌ره‌ستوکراتی یه‌کانی سان‌په‌تروس بورگ له‌کولی نه‌ئه‌بونه‌وه و ژیانان لی تال کردبو ، نه‌یان ئه‌هیشت به‌خوشی و به‌هیمنی بژی تابتوانی به‌ره‌همیکی جوان یینته‌به‌ به‌لام زیره‌کی ئەم هونه‌رمهنده‌ بلیمه‌ته‌ به‌ره‌نگاری ئاره‌زوی ئەوان وه‌ستا . چلینکا له‌م ماوه‌یه‌دا گه‌لی ئیشی به‌که‌لکی کرد ، له‌موسیقای ته‌راجیدی یا (شازاده هولوسکی) و (قالسی فه‌نتازی) و ئەم پارچه‌ رومانتیکی یانه‌شی ده‌رکرد : (بیره‌وه‌ری چه‌ند تاویکی خوش) ، (گورانی سوار) ، تاق‌تاق‌که‌ره .

له‌گه‌ل ئەمه‌شا چلینکا ده‌س‌به‌ردار نه‌بوو وازی له‌ئیش‌کردن نه‌هینا له‌ئوپیرای (ره‌سلان و لودمیلا) دا تا له‌سالی ۱۸۴۲ دوابی هات وه‌ له‌همان روزی ئه‌و مانگه‌دا که‌شه‌ش سال له‌وه‌وپیش ئوپیرای ئیقان سوزانینی ده‌رکردبو ، پیشانی‌دا .

ئوه‌ی که له‌ئوپیرای پیشوی روی‌دا ، به‌چه‌وره‌وه له‌میش روی‌دا هه‌روه‌ک (فلادیمیر ئودیفسکی) موسیقاری ئاشنای وتبوی (هه‌موکه‌س هیوای سه‌رکه‌وتنی چلینکای بو له‌تاقمه‌ ئه‌ره‌ستوکراتی یه‌کان بگه‌ریته‌وه) به‌لام کومه‌لانی خه‌لکی ساویلکه پیشوازی یه‌کی گه‌رم‌یان له‌م ئوپیرایه‌ش کرد ، (لیزت) ی موسیقاری به‌ناوبانگیش که له‌سالی ۱۸۴۳ دا ئەم ئوپیرایه‌ی به‌ر گوی که‌وت زوری پی‌جوان و ئافه‌رینیکی گه‌رمی کرد له‌سه‌ر ئه‌و شیوه‌ ئازاو نوی‌یه‌ی که‌موسیقای ئوپیرا که‌ی پی‌نوسرابو .

ٲوپراى رهسلان و لودمىلا لهزورشتا لهٲوپراى ئىفان سوزانين ناچى،
ٲم له چىروكى مهلحه مه روسى به كونه كانه وه وهرگىراوه ، يهك له پاش يهك
دیمه نه كانى (كييف)ى كون و ناوچه كوستانى به كانى ژورى دورو دهشته
بهر بهرهللكانى روسىاو دیمه نى سامناكى قهلا كونه كانى (ناينا) و
(شهرمونور) مان دینپته بهرچاو . لهم چوارچيوه سهیره دا گوى مان
له گيان بازى و قاره مانى به كانى رهسلانى شوره سوار ئه بى كه چو به گزى
هيزه كانى شهرو تارىكى ياو به زاندى ، ئهم چىروكه چهند پارچه
موسىقاىه كى جوان و ريك و پىك و شىرینمان ئه دا به گوى دا كه دارشتهى
بىرىكى ئازاو به پپته .

چلىنكا به وه وازى نه هينا كه هات ئاوازه روسى به كانى به شيوه
جوانه كهى خوى دارشت ، بهلكو له هه مان ٲوپرا دا خوى به ئاوازى
نه ته وه كانى ترىشه وه ماندو كرده ، له گورانى (جادوگه ر) يا گويمان له
ئاوازيك ئه بى له گورانى به كانى مىلله تى فه نله نده وه وهرگىراوه ، وهك چون
دارشتنى ئاوازه كانى روژه لاتيش سرنج ئه درى له خهريك بونى چلىنكا دا
به موسىقاى نه ته وه كانى تره وه وه له قول بونه وه يا له تيگه يشتنى گيان و
شه خسيه تى ئه و نه ته وانه .

ئىستاش ئه و شيوه ي كه ٲوپراى رهسلان و لودمىلاى پى نوسراوه
سه رمه شقىكه و گه و ره ترين دانهرانى پارچه ي موسىقا ، لى به وه فىر
ئهن ، وهك چون ده رگا كرده وه ي شيوه به كى نوبى هونه رى موسىقا بو
كه ئىستاش ژماره به كى زور له موسىقاره گه و ره كان له سه رى ئه روت ،

وہک (بوردوین) له موسیقای (پرنس ئیجور) و وہک (ریمسکی کورساکوف)
له پارچہی (سادکو) دا .

ئهمجاریش چلینکا چوه وه بو پاریس ، چاوی كهوته وه به (برلیوز) و
دوستایه تی یان گهرم تر بو وه ، وه ههریه كه گه لی له جاران زیاتر ئافهرینی
یه کتری یان کرد .

برلیوزیش چلینکای دوستی پیشکesh کرد به خه لکی پاریس ،
وتاریکی له روزنامه ی (جورنال دی دیبا) دا نوسی و ئاهه نگیکی موسیقای
گیرا ، هه ندی له پارچه کانی چلینکاش لیدا به و مهرجه ی كه چلینکا خویشی
چهند پارچه یه کی تری خوی لیدا بویان . پاریسی یه کان پیشوازی یه کی
گهرم یان کرد ، به م بونه یه وه بو چلینکا نوسی بو هه ندی له دوست و
براده ره کانی : (من یه كه مین موسیقاریکم ناوی له روسیا دوروست کرابی
و ئیشی بو روسیا کردبی و خه لکی پاریس ناسیبیتان) .

له مایسی ۱۸۴۵ دا له پاریسه وه چو بو ئه سپانیا دوسالیش له وی
مایه وه ، هر له وه ی كه بکه ویته ری فیری زوبانی ئه سپانیا بو ، ئه سپانیای
زور لا خوش بو ، یادی فیربونی موسیقای ئه سپانیا خوشترین بیره
وه ری یه کی بو له و ولاته ، له ویش گه لی پارچه ی نیابی دانا .

كه له سالی ۱۸۴۷ دا گه رایه وه بو روسیا سیمفونی (کامانسکاریا) ی
نوسی به لام به شیوه ئازاو سه رسام كه ره كه ی خوی كه به ره نگه
نه ته وایه تی یه توخه كه یا ئه ناسریته وه ، (چایکوفسکی) سه باره ت به م
سیمفونی یه وتویه (ههرچی كه له پوریکي قوتابخانه ی موسیقای روس
هه یه تیایه تی) راسته كه ی ئهم سیمفونی یه بو ئه وه ئه شی بی

به سه رمه شقی هه ر موسیقاریک که بیهوی به شیوهی نه ته وایه تی
سیمفونی دانی .

موسیقای چلینکا سه ریکی تریشی هه یه که خوی له یه کی له نامیلکه
کاینا وای باس ئەکا ئەلی : (من زورم مه به سه ته چ زور بهی خه لک و چ
شاره زایا نیش وه ک یه ک له موسیقام گهن) . چلینکا به زیره کی خوی توانی
بنچینهی کونی هونه ری و دوروست کردنی تازه و ئاسانی و به باشی -
پیشان دان بخاته یه ک و پیکه وه یان کوکاته وه ، ئەمه بوبه هوی ئەوه
که موسیقاکه ی زور له گه ل هه ستهی خه لکا ری بکه وی .

چلینکا دوا ساله کانی ژیانی ته رخا کرد بو نویسنه وهی دوئیشی
گه وره ی که یه کیان سیمفونی (تاراس بولبا) یه که له چیروکیکی (گوگول) ه
وه وهر گرتوه ناوه که ی هه روا یه ، ئەویشیان ئوپیرای (ژنی هه ردوکیان) ه
به لام نه ژیا تا ته وایان بکا ، ئەوه نده هه بو له م ماوه دا دو پارچه ی رومانتیکی
تری دوروست کرد ، یه کیان ناوی (گورانی یه که ی مارگریت) ه له پوشکینی
وه رگرتوه ، ئەوی تریان ناوی (بو ئەو ئافره ته) یه له (میشین) ی
وه رگرتوه ، ئەمه ی دوا یان له پارچه هه لبه سستیکی پولونیایی وه رگرتو ؛
ئمه چکه له دو پارچه ی رومانتیکی تر . ئەمانه هه مویان ئەو خوشه و -
یستی یه مان پیشان ئەدهن که ئەم پیاوه له دلیا هه ببو ده رهق به زانیاری
ولایتیک که چهند جار سه ری لیداوه و دوست و ئاشنای زوری هه یه له وی
که هه ندیکیان موسیقاری سه ربه ده ره وه بون . هه روا پارچه یه کی تری
هه یه به پیانو لی ئەدری پیشکesh به موسیقاری به ناو انگی پوله ندا
(شوپان) ی کردوه .

له گریبی شه شه می سدهی رابوردودا ژماره یه کی زور له موسیقاره تازه پی گه یشتوه کان دهوری چلینکایان دا ، به چاوی سه رمه شق و ماموستای خویان سه یریان نه کرد ، نه مانه زوریان پاشان ناوبانگیکی گه وره یان په یدا کرد ، به لام نه م په یوه ندی یه ی که نه مانه له گه ل چلینکایان به سته و ه مزده ی گورانیکی گه وره ی موسیقای روسی پی بو ، به گه شتیکی تری چلینکا بو بهرلین پچرا ، نه مه دوا گه شتی بو ، بو نه وه چو زور حه زی نه کرد بزانی چی تازه روی داوه له موسیقای نهلمانی یا ، به لام مه رگ موله تی نه دا ، له ۱۵ ی شوباتی ۱۸۵۷ دا مرد ،

به م چه شنه نه م پیاوه دور له نیشتمان ه که ی خوی سه ری نایه وه له کاتیکا که بیرو کرده کانی سه ره تای راپه رینیکی موسیقی بون گیانی کرده وه به بهری موسیقادا وه ده می خونچه ی ده ها فیله ته نی وه ک (دارجوفسکی) و (سیروف) و روله کانی نه وه کانی پاشه وه ی وه ک (ریمسکی کورساکوف) و (موسورگی) و (بوردوین) و (چایکوفسکی) دایه وه .

کرکوک : محمدی مه لاکریم - وهرتیراوه

* * *

ته مسیلی چیروکی « مه موزین »

دوو ههنگاوی گه وره بوو به ره و پیشه وه

چیروکی « مه موزین » جگه له وه ی که له سه ره به رزترین پله ی میژوی ویژه ی کوردا دانراوه و ویژه ی کوردی پی رازاوه ته وه و شانازی

پیوه ئه‌کا هه‌روه‌ها له‌ریزه‌ی چیرۆکه‌ گیتی‌ه‌کانه‌ وه‌ ئه‌توانین ب‌لین له‌ میژوی
ویژه‌ی گینیا پرر به‌پستی خوی مافی هونه‌ری و مه‌به‌ستی وه‌رگرتوه
وه‌ک ئه‌و چیرۆکه‌ دلداریه‌ گیتیانه‌ی که‌ میله‌ته‌کانی تر پیوه‌ی ئه‌نازن
له‌مانه‌ش چیرۆکی « رومیوجولیت » ی ئیتالیا و « قه‌یس‌وله‌پلای »
عه‌ره‌بو « شیرین و فه‌هادی » فارس .

جا ئه‌م چیرۆکه‌ له‌لایه‌ن چه‌ند قوتابیه‌کی هونه‌رمه‌نده‌وه‌ له‌قوتابخانه‌ی
سانه‌وی شه‌و له‌سه‌یمانی ماوه‌یه‌ک له‌مه‌وه‌به‌ر نوینرا .

به‌لام لیره‌دا بابزانی ئایا ئه‌نجامی هیانه‌ سه‌ر شانوی ئه‌م چیرۆکه
کوردیه‌ چی بو؟ وه‌ هه‌ر وه‌ها چونی پی‌هه‌لسانی نواندنه‌ که‌ چون بو .؟
گوومانی نیه‌ که‌ ئه‌مسیل کردن خزمه‌تیکی گه‌وره‌یه‌ له‌ باره‌ی
هونه‌روه‌ . جگه‌ له‌مه‌ش شانۆ قوتابخانه‌یه‌که‌ بو کومه‌ل که‌ هه‌میشه‌ ری
تاریکی بو رووناک ئه‌کاته‌وه‌ وه‌ له‌زور کاره‌سات شاره‌زایی پی په‌یدا ئه‌کا
چ له‌ یاره‌ی میژو وه‌ ، یان نیشتمان په‌روه‌ریتی‌به‌و یان دلداریتی‌به‌وه‌ .
لیره‌دا ئه‌وه‌ی شایانی باسیت به‌نواندنی چیرۆکی « مه‌م‌وزین »
دوو نیشانی سه‌ره‌کی به‌تیریک شکاو دوو هه‌نگاوی گه‌وره‌بو به‌ره‌و
پیشه‌وه‌ .

هه‌نگاوی یه‌که‌م :

ژیانه‌وه‌ی میراتی نه‌ته‌وایه‌تیمانه‌ ئه‌و میراته‌ ویژه‌یه‌ به‌نرخه‌ی که‌
ویژه‌وانو بوژی نهمری کورد « ئه‌حمه‌دی خانی » ی بادینیان بوی
به‌جی‌هیشتوین وه‌ ژیانه‌وه‌ی ئه‌م چه‌شنه‌ میراتانه‌ بی‌گومان ده‌ستیکی

بالایه له خزمهت کردنا بو ویژهی میلهتی کورد ئه و ویژهیهی که پهردهیهکی نهستوری پیادرابو ، وه ئیستا توانرا که ئهوپهرده ئهستوره بکریت به سهرووشیکی تهنگ و بهرههمی ویژهی کورد تارادهیهک دیاریت وه لهسنووریکی نهختی فراوانترا بتوانین تیا ههلسوورین .

ههنگای دووهم :

بهشداری ئافرهتی کورد لهناوچهی هونهرا :

تاکردنی ئهم چیروکی « مهموزین » ه بهتھمسیل ئافرهتی کورد ههر دووره و پهریز وهستا بو لهبارهی هونهروه ، بهلام یهکهم ئافرهتی کورد که ئهویش خوشکه « کولزار عومهر توفیق » ه بو به پیشهنگ بو ههمو ئافرهتانی کورد ، پهردهی کونهپهرستی شیتال شیتال کردو دلسوزانه شان بهشانی براکانی بهشداری ئهم نواندنه بو . وهبهمهش سههرهتای ریگای خزمهتکردنی دامهزراند بو ههمو ئافرهته هونهرمهندهکانی کورد ، وهسهلمانی که ئافرهتی کوردیش وهک ههمو ئافرهتانی گیتی ههمو توانایهکی ههیه بو خزمهت کردن بی جیاوازی لهگهل پیاوا وه ئهتوانیت ئافرهتی کورد خزمهت بکا ئهگهر هاتوو ماوه بدرین و نیازیان خزمهت کردن بیت . ئهوهی سهرنجی سهیرکهرائی راکیشا لهم تهمسیلهدا بهرادهی بهکهم ئهم خوشکه بهریزهبوو که توانی بهراستی هونهرمهندهتی خوی بنوینی لهتهمسیلا بهرادهیهک که سهیرکهران پرر هدل تهمسیلهکهیان پهسهند کرد که دهوری « زین » ی پی درابو وه ههروهها سهیرکهران هانی بهگهرمی خویان بهرامبهر ئهم خوشکه هونهرمهنده دهبریری ، وه

نومید داری نه‌وه‌بوون که‌هه‌میشه له جوری نه‌م خوشکه دلسوزه
خزمت‌کهره له‌پهره‌سه‌ندنا‌بیت و قولی خزمت کردنی لی هه‌لکه‌ن .
ئیترا نه‌ی خوشکه کورده دلسوزه‌کان ، ئیوه که نیوه‌ی کومه‌لن
به‌شدارتان له‌ناوچه‌ی خزمت کردنا جیگایه‌ گرنگی هه‌یه به‌گویره‌ی
پیشخستنی کومه‌له‌وه جا له‌به‌ر نه‌وه‌ی هونه‌ر پیوستی به‌ ئیوه‌ی
دلسوزه‌یه قول بکه‌ن به‌قولی برا هونه‌رمه‌نده‌کانتانا بی‌ووچان له‌ کوری
خزمت کردنا به‌گوورجی هه‌لسورین چونکه‌ چه‌پله‌ به‌ده‌ستی لی نادری .
سلیمانی : نه‌مینی میرزا که‌ریم

* * *

« ناهه‌نگه‌کی نیبی مه‌وله‌وی »

زور له‌کونه‌وه نه‌م شاره « سلیمانی » سه‌روسه‌ختیان هه‌یه له‌گه‌ل.
هونه‌ری نواندن و گیرانی ناهه‌نگدا . گه‌لی هونه‌رمه‌ندی به‌توانای تیا
هه‌لکه‌وتوه‌و تیا هه‌یه ، به‌تایبه‌تی له‌م سالانه‌ی دوایی‌دا .
نه‌م گیانه‌ هونه‌رمه‌ندی‌وه نه‌م جولانه‌وه پیروزه‌ وه‌نه‌بی ته‌نها له‌ده‌رونی
چه‌ند که‌سیکدا بیت و به‌س !. به‌لکو زوربه‌ی دانیش‌توانی شاره‌که به‌ژن و
پیاوه‌وه کورری کوبه‌نگن و هانده‌ری نه‌م گیانه‌ن .
نه‌وه‌ی من له‌بیرم بیت له‌پیش چه‌ند سالیکه‌وه گه‌لی ناهه‌نگی گه‌وره
گیراو چیروکی به‌هیز نوینرا . وه‌ک : دلدار‌ی و په‌یمان په‌روه‌ری ، له‌ری
تاج‌ی پاشاییدا ، مه‌نوچه‌ر ، هاملیت ، کلوان ، جه‌نابی موفه‌تیش و بروسکه‌و
شیرین ، وه‌ له‌م دواییه‌شدا : عطیل و نافرته‌و نوشته‌ ، مام‌هوسه‌رو

ئهله ورگه‌ی نه‌خوش ، پيسكه‌ی تهر رپير ، مه‌م و زين ...
به‌مانه‌دا بومان ده‌ئه‌كه‌ويت كه ئه‌م شاره‌و دانيشتواني له‌م هونه‌رده‌دا
تازه سوار نين و نابى بگلين !. وه‌ئه‌گه‌ر گلاشن پيوسته بچينه بنجوبناواني
هوى كه‌وتنه‌كه‌و روشنى بكه‌ينه‌وه ، نه‌كه‌ ته‌نھا به‌وشه‌ی (تكايه‌ببورن) يان
(بام هانيان بده‌ين) وازبينين . چونكه ئيتر ئيمه له‌م روه‌وه له‌لاوازي
ده‌رچوين و پيوستمان به‌به‌ره‌مى پوخته‌و خاوينه .

ئه‌وه‌ی شايانى باسه : له‌م به‌ينه‌دا . « تيبى مه‌وله‌وى » هه‌لسان به
ناهنگيكي گوراني و سازو نواندن . منيش بوئين و به‌راوورد كردنى
له‌گه‌ل پيشودا ، چوم بو سه‌يرى و ئيستاش ئه‌مه‌ويت به‌پيى توانا سه‌رنجى
خوم ده‌رخه‌م و هه‌نديكى لى بدويم :

— جارى نه‌ئه‌بو له‌و هوله بچكوله‌يه (هولى كتبخانه‌ی گشتى)
ناهنگ بگيرن ، چونكه له‌گه‌ل ئه‌وه‌دا كه زور پچوك بو و جيبى سه‌يركه‌ران
نه‌ئه‌بو‌وه ، پييلكه (مدرج) يش نه‌بو و شانوكه‌ش نزم بو ، ئه‌مه‌ كارىكى
واى كرد كه زوربه‌ی سه‌يركه‌ران به‌پيوه بوستن و ده‌نگه ده‌نگ و ئازاوه
په‌يدا ببيت ، به‌تايبه‌تى له‌ روژه‌كانى جه‌ژندا . كه پرسياريشعان كرد :
بوچى له‌هولى سانه‌وى نه‌گيرا ؟. له‌وه‌لامدا وتيان ئيره نزيك ناوشاره‌و
ئه‌وى دووره !.

په‌رده كرايه‌وه به‌سرودى (خوايه وه‌ته‌ن ئاواكه‌ى) ئه‌مه زور جوانو
له‌جىگه‌ى خويدابو ، به‌لام سرود بيژه‌كان سارد بون و له‌جوانيه‌كه‌يان كه‌م
كرده‌وه .

ئنجا دواى خويندنه‌وه‌ى پروگرام و دوو وتارى جوانو پرر مانا

لهلایهن ماموستا قادر دیلان و خوشکه نهرمین ناکامه وه ، دهست کرا به بلاوکردنه وهی پروگرامی ناههنگ که دوو بهش بوو :

١ - سازو گورانی : لهم بهشه دا دوو پارچه موسیقا که ی ماموستا ولیم و دیلان له ژیرناوی (یادی مهوله وی . . و . . هیوا) دا زور ریکوپیک و بهجوش بو ، وه موسیقا ژهنه کان گورج و چابوک بون ، بهلام دهنگی ده فزنجاره کهم ناخوش نه هاته گوی ، نازانم ده فکه باشنه بو یان لیدر له گه لیانا دهر نه چو ؟ . . پارچه یه کی تریش (روژانی شادی) که کاک سهردار ره مزی داینابو پیشکهش کراو سهره تایه کی باشبو یو دواروژی کاک سهردار .

بهلام دوو گورانیه که ی عومهر رهزا (له یاده وه - ئاوازی دیلان) وه (گولاله ی ژیان - ئاوازی ولیم) زور سهرکه وتو نه بون . چونکه زور قورس بوون و له گه ل دهنگ و توانای عومهر دا یه که نه نه که وتن ، نه گهر ئهم دوو ئاوازه ته نها به موسیقا لی بدرانایه سهرکه وتوتر نه بو . بهدوای ئه ما نیشدا گه لی گورانی و موسیقای تر پیشکهش کرا که پیویستی لیکولینه وه و له سهر نوسین نین .

٢ - نواندن : لهم بهشه دا چیروکی (تاوانی چی بو) که کاک مصطفی صالح کریم نوسیپوی ، نوینرا ، بیریکی جوان و چیروکیکی کومه لایه تی بو ، بهلام له رروی دارشتنی (حوار) ه که یه وه خوی نه بو ! . بهلگهش بو ئه مه : ساکاری ده مه ته قی و نه و نی رسته (جمله) ی به هیز بو . ههروه ها کونایی په زده کان به گه رمی و باشی نه هینرا بونه وه . که مه رج وایه له چیروکی سهرشانودا گه لی رسته و هه لوهستی به هیزو سهرنج

راکیشهر بییت وه کوتای پهردهکان بهگهرمی و سهر سامیهوه
ببرینریتتهوهو سهیرکه بهپهروشهوه چاوهروانی پهردهی داهاتو و
نهجام بکات . دواي نهمانهش : نهجامی چیروکهکه مهبهستی نهدا
بهدهستهوهو چار (حل) یکی بو تهگهرهکه نهدوزیهوه ، تنها بهوشه
(تاوانی چی بو) کوتایی پی هینرا .

نوینهرهکانیش (نهجات - لهدهوری ههلودا) تارادهیهک سهر -
کهوتوبو بهلام ساردیشی تیانهبینرا ، نهمه لهکاتیکدا که نه قارهمانی
چیروکه که بو و پیویست بو بههزتر و سهرکهوتوتر بیت . وه (نهرمین -
لهدهوری شهوبودا) لهگهل نهوهدا که بو یهکهم جار هاتبوه سهرشانو ،
زور سهرکهوتو و لی هاتو بو و تهمسیلیکی جوان و ریکوپیکی نهکرد
بهتایبهتی قسهکانی (طبیعی) و بی (تکلف) بوو . گریانهکیشی زور
لهراستی نهچوو .

نهوهی شایاتی باسه : نهمه دوهم جاره که ئافرهت لهسلیمانیدا
بهشداری ئاههنگی وا نهکات و دیته سهر شانو ، هیوامان وایه خوشکه
بهریزهکانی تریشمان بهدواي نهمه دوخوشکه دلسوزهدا بررون و قولی
خهباتی لی ههلکهن لهم روهشهوه .

دیشان (رؤوف یچی - لهدهوری روستهمهفهنیدا) سهرکهوتو بوو
بهتایبهتی لهکاتی سهرخوشیهکهیدا تواناو چابوکیتی خوی دهرخست .
ههروهها (نوری بهدهویشی - لهدهوری باوکی ههلودا) لی هاتو و
سهرکهوتوبو بهتایبهتی لهکاتی گیاندهرچونهکهیدا . ههروهها نواندنی

مناله کهش (سمکو) په سندیو و منالیکي وریابو . بهلام نوینه ره کانی تر
تیکر را ساردو کهم توانابوون .

لیره دا رنگه هه بیت بلی لهی بوچی ناوی دهرهینهر (مخرج) ات
نه هینا . نهوی راستی بیت نه توانم بلیم که دهرهینهر هه رنه بوه ، وه بیان
ته گهر بویتیش به پیوستی خوی هه لنه ساوه ، سائیتر یا که مته رخمی
گردوه یان جلهوی داو هته دست سه لیکه ی نوینه ره کان . وه نه توانین بلین
ته و ناته و اویانه ی له سه ره وه پاسمان کرد گه لیکي رووی دهرهینهر
ته گریته وه .

له باره ی بهرگو و رازانه وهی شانوشه وه دیکوره کانی کاک جمال
به اختیار زور جوان و په سندیوون و سه رنجیان رانه کیشا .

نهمانه تیبینی و سه رنجه کانم بو له م ناهه نگه دا ، جائیستا نه گهر
بمانه ویت بهراوردیکی نهم ناهه نگه بکهین له گهل نه و ناهه نگانهدا که
له مه ویش پیشاندر اون و له سه ره وه تاومان هینان . . نهمه زوری
ته ویت لیره دا ماوه مان نابیت . ته نها نه وهنده نهلیم : نهم نه ته گه یبه نه وان و
لاوازتر بو ، نهمه له کاتیکدا که جار ان کورر ده وری کچی نه بینی و ! نیستا
به پیچه وانه وه . هه روه ها زوریش ته جروبه هه یه و زانیاری هونه ر پهره ی
سه ندووه . وه هوی نهم کور تیهش ته نها نه بونی هه ره وه زه له ناو هونه ر
مهنده کاند او یه ک یارمه تی یه ک ناده ن !! که نهمه زور جیگای داخه و
هیوامان وایه بهم نزیکانه هه مو یه ک بگرن و نه وه ی گه له که مان چاوه روانیه تی
بوی بهینه دی .

نیتر سوپاس بو تیپی ناوبراو که ریگه یان دام بو نویسی نهم چند
وشه یه ، وه هیوام وایه هه ر له پیشه وه بن بو سودی گشتی .

- هیمن -

پیاوی ون بوو

نوسینی : ههوری

لهبه یانیه کی به هاری سالی ۱۹۹۸ دا بهرله وهی تیشکی خور له کهل بیتهدهر وک ئاواپی دزکهره سهر بازگه بیت له ههر مالیکه وه چه ند تفهنگ به ده ستیک که له فیشه کدا زهر د ئه چونه وه . هاتنه دهره وه و بهرراکردن و قه له م باز وینه ی کارئاسک رووه و خانوه گه وره به رزه دوونهمه که چونو له ده شتاییه که ی بهر خانوه که دا کو بوونه وه و بی ده نگ راوه ستان و ته ماشای ده روازه ی ماله گه وره که یان ئه کرد وه ک چاوه مروانی فرمانیک وه یان کاریکی گرنگ بن ، دوا به دوا ی ئه وان پول پول نازک ئه ندانمان له پیشه وه پیره کان و ئافره ته سهره کان ، دوا ی ئه وانیش منال به باوه شه کان و ئینجا که نیشکه عازبه پی گه یشتوه کانی که تازه چاویان به کلی دلدار ی ریژرابوو هاتن ، له و بهر جوگا که وه بی ده نگ ههر ده ستیه که بهرام بهر به ده ستیه خوی راوه ستا و هیزی به ره هه نسک رووه و کورره کان و میرده کانیان وای پال پیوه ئه نان تووات ده زانی منالن و تازه که وتوونه ته شنهن ، جارو باریش دلویی فرمیسی بی دهنگی

۱ - ئەم باسەم لەمیرزاغفور احمد بیستو هەندیکێ تریش دانیان پیاوانا

کهوایه .

۲ - دزکهره ئاواپی به که له راستی عه ربهت به و بهر تانچه رووه ، جیگای

دانیشتنی لاله سهر چه د بووه که سه روکی تیره ی روخزایی بووه .

له چاوبو روومەت ولەروومەت بوزەوی دەبوو بەمیوانی دلۆپی ئاونگی
سەرۆینچەو سێپەررە تازە دوو پەلە بووکان . لەولاشەووە زمانی بینین و
تیلی چاوی پرر لەشەرم و حەییای کچە عازەبەکان بوکوررە هەرزەکارەکان
شیوەی بی هیوای و چارەڕەشی و بەدبەختی دەنواند ، هەرچەند هەرکەسە
بەهیزی رووگیری زەرەدیەکی دروی کردبوو بەپەردە بودا پۆشینی شیوەی
دلگیری و زیزی دەم و چاوی چونکە زورباش ئەیان زانی و هەموو لەدلی
خویاندا ئەیان ووت ئاخو پاش ماوەیەکی تر لاشەیی چەندکەس لەم
تفەنگ بەدەستانە دیتەووە بو ئاوابی ، ئاخوتایکی کە کام ئافەرەت بیوژن
ئەکەویت ، کام دایک رولە کوژراو ئەبیت ، کام ساوا بیباوک
ئەکەویت ، کام دولبەر بی دلدار ئەبیت لەم کاتەدا وەک موسقایی سروشت
لەئاهەنگیکی دوورودیتز بوو بیتەووە و پشوو بەدات هیچ نەواو ئاوازو سروەو
سەرپەو دەنگیکت نەئەبێست هەموو راوەستاوان بی جوولە چاویان
برۆی یەو دەروازەیی ماله گەورە کە کە لەپررکەوتە سەرپشت و لالەسەر -
حەدی پیری سەر و ریش سپی چەماوەی چاوکز گالوکیک بەدەستەووە
هەرشەش کوررە کەمی لەدوا یەووە هاتنە دەرەووە لەگرتنەنەیی دەرگاکە
هەلەنگوت وەختەبوو بەدەمەووە بکەویت بەلام موالی کە کوررە گەورەیی
بوو وەک هەلو گرتیەووە نەیی هیشت بکەویت کە هەلی ساندەووە
لالەسەر حەد ئاورریکی لی دایەووە لەسەر خوتە ماشایەکی کردو هیچی
نەوت وەک بو وشە یەک گەراییت و نەیی دوزیبیتەووە کە بیلیت دوای ئەووە
هەردو دەستی خستە سەر قەفی گوچانە کەو ناوچەوانی خستە
سەردەستی وەک پشوو بەدات پاش تاویک سەری هەلبرۆی رووی کردە
لەشکری روخزایی و وتی نازاتم چیتان پی بیژم تەمەنی دریتز ئەم کویراییەشی

به چاوم دا هینا که له گهل تیره ی تهرخانی که بن ناموزامانن دهست بخهینه
خوینی به کتری به وه به لام چاره نیسه تهرخانیه کان ژیان به ئیمه ره و
نابینن گهره ک یانه ئه و میرگو مه له بندو نیشتمانه ی هاوه ده سمانه لیمان
زهوت بکن و تالانمان بکن بویه نگی هموو کوچه ریه کانی کورده واری
وله شکره که یان واله ناو ئه و دارستانه دا (په نجه ی بوشاخه که ی به رامبه ر
دزکهره راکیشا) چاوه رروانی له شکری ئیمه ئه کهن ئه گهرزوو فریابان
نه که ون له ناوایی دا ئه دن وه سه رمانا ئه مان کهن وه په ننگ ئیتر خوتان و
غیره تان ئه م جه نکه جه نگی مردن و ژیانه ، جه نگی پیاو ه تی داوین پاک ی ،
جه نگی شه ره فو سه ره بر زیسه له ناو خیله کیه کاند ا . دوا ی ئه مه
له شکره که ی کردبه شش به شه وه وه هه ربه شیکی دایه دهست کورریکی و
وتی هه میشنه سی به ش له هیرش دابیت وسی به ش پیشوو بدات ده بررون
خوا ناگادارتان بیت . له م کانه دا هه ناسه یه کی دوورو دریزی هه لکیشاو
تاویک بی ده نگو بو وه ک بیرله رابوردوی خوی بکاته وه کاتیک دلویی
فرمیسکی سپی به سه ر ریشی چه رمودا گلور بوه وه وتی - کویرایت دابیت
سه رچه د روخزایی شه رری سه رومال بکات و توش بی ده سه لات له ماله وه
دابنیشیت ئه مه ی وتو دهستی کرد به گریان له م کانه دا موالی کورری
فه رمانی دا له شکر که وته جووله و به باوکی وت لاشه ی موالیت وه ده سی
خوت کفن کردبی پشت به خوا زوری پی ناچیت مژده ی سه رکه وتنت
بودیته وه ، ئه مه ی وت و به دوا ی له شکری رووه شاخه که کشاودا وه ک
بروسکه ی تفهنگ تی په رری و تا له چاو ون بوو لاله سه رچه د هه رته ماشای

۱ - چه رموو = سپی *

ده کرد که نه و له چاوون بوو نه مېش ورده ورده ته قه ی گوچانه که ی به پی خوری ریگا و گهررایه وه بوماله وه ، سه بیلکی تی کردو سکلیکی خسته سه رو روو له شاخه که دانیشست و دهستی کردبه مژلیدانی له گهل هه رمژیکدا ئه ی ویست شاخه که له بیخ ده ربینیت دریژی روژی به هار کردی و لاله سه رحه دی پیری که فته کاری داماو کردی وه ک ماران گاز گینگله ی ئه خواردو چاوه رروانی دهنگ و باسیک بوو له پیرر شین و شه پورر له ناو ئاواپی په یدابوو چونکه ماله که که سی تیدا نه بوو هه والیکی بو بینیته وه خوی ههلساو گالوکه ی گرت به دهسته وه و چوو بوناو ئاواپی له ریگادا بیستی لاشه ی چوار پینج کوژراو هینراونه ته وه له فیساره جیگادا دانراون رووی وه رگریرا بو جیگاکه و چوو سه ر لاشه کان زورچاک تی یان وردبووه وه به بی ئه وه ی نقه ی لیوه بیت ههلساو به مونیکه وه پاشه و پاش گهررایه وه بوماله وه هیشتا نه گه یشتبوه نیوه ی ریگا که جاریکی تر دهنگی شین ورورو بهرز بووه زانی ئه مه بو کوژراوه کانی پی پیشونیه بویه گورج گهررایه وه بوسه ر لاشه ی کوژراوی هینراوه .

که ته ماشای کرد چه ند لاشه یه کی تریشان هیناوه ته وه تاویکی باشیش له مان ورد بووه وه ، له م کاته دا خیزانه که ی هات لاله سه رحه د به موریکه وه ته ماشای کردو بوماله وه ملی ریگای گرت ، نه م جاره ش نه گه یشته ماله وه رورویه کی تازه دهستی پی کرده وه دیسان گهررایه وه که ته ماشای کرد چه ند لاشه یه کی تازه ی تریشان هیناوه ته وه به مرهنگه تانزیک خورئاوا ئه م پیره بی چاره یه هه ربه ریگای مالی خویان و جیگای دانانی کوژراوه کانه بوو . هه موو جاریکیش به توورره یی یه وه ته ماشای

ژنه که ی خوی نه کرد که دایکی هه رشنهش کورره که ی بوو . ئەم کرده و یه ی لاله سه رحه د سه رنجی خیزانه که ی راکیشا بویه بود و اجار دوای که وت و له ریگا وتی باوکی موالی نه و ه بوچی کشت جاریک که ته ماشای کوژراوه کان نه که یت له من مورر نه بیته وه . لاله سه رحه د که زانی جگه له ژنه که ی خوی که سی تری لی نیه له سه ر به ردیک دانیشت تاپشوو یه ک به ات چو نکه به راستی ماندو بوو ژنه که شی به دیاریه وه رراوه ستابوو پاش تاویک سه ری هه لبرری وتی کچی ئابرومان چوو ، له ناوه ه موو روخزایی دا بوین وه په نگ کورره کونیه کانی من و تو له که نده لاندای خویان شار دو تیه وه ئە ی نه گه روانیه کو ابوچی لاشه ی دو انیان نه هینانه وه .

ئافره ته که خه ریک بوو دهم بکاته وه له ولاوه ژنیک به شین و شه پوررو ئاغارو روه و لاله سه رحه دو خیزانه که ی هات وتی لاله لاشه ی سه یالی ئاغامیان هینایه وه سه رحه د سه ریکی هه لبرری و وتی جاتولیت روونه ئە وه ! ئافره ته که وتی به لی نه و حه له خیزانه کی سه رحه د دهنگی گریانی بهرز بووه وه ، لاله سه رحه د وتی که نی گریانی گه ره که نیه بررو بزانه له کویوه پیکراوه چونکه به وخوایه ی گیانی سه رحه دی ها وه دهس نه گه ر له پشته وه پیکرابیت نایه مه سه ر لاشه که ی . دایکی سه یالی و ئافره ته که رویشتن زوری پی نه چوو ئافره ته که هاته وه وتی لاله گیان دوو گولله ی هاپیوه یه کیکیان دوایه تی له سه رسنگی و له پشتیه وه ده رچوو نه ی تریان داویه تی له ناوچاوانی له پشتی سه ریوه ده رچوو ، لاله سه رحه د زور له سه ر خو هه ستایه سه ری و وتی ئافه رم روله ی هه لکه وتوو به ته واوی

۱ - کونی = ترسنوک .

سه لمانت کورری سه رچه دی دیاره له کاتی هه لمهت و هیرشدا پیکراوه
ئهمی وت و قه فی گوچانه که ی کردبه قولیدا و زور له جاران خیراتر روی
بوسه لاشه که کاتیک گه یشت درری دا به ئافره ته کان زور به وردی تی
ورد بووه وه که حالی بوو راسته سه یالی یه و له پیشه وه پیکراوه فرمیسک
به چاوه کزه کائیدا هاته خواره وه ناوچه وانی ماچ کردو سه ری هه لبرری
وتی هه چهند قوربانیمان زور پیشکه ش کرد به لام زامی کوژراوه کان
نیشانه ی سه رکه وتنه هه موو له پیشه وه ئه نگیراون له کاتی هیرشدا بو
سه ر دوشمن گومانم نیه سه ر ئه که وین و له شکره که مان ناشکیت ،
ئهوگه له ی وه که ته ماشای مردن و ژیان بکات به شی هه ر سه رکه وتن و
گه یشتن به هیوا و ئامانجه له دوآروژدا .

که ژ ، بهرگی ته می خه می پوشیوه
هه وری رهش ، شهوقی که لی نوشیوه
تا بارانی ئال نه باریته وه ...
ئهم هه وره هه رگیز نارره ویته وه
گولیش تا دررکی سزاو زورداری
ئاوا ، دایپوشی ناگه شیته وه

« کامهران »

تولستوی

بغداد : ناوات

له سه ره تای میژو وه تاكو ئه مررو كه سیک نه بوه به ئه ندازه ی -
تولستوی له سه ری نوسرابی و میژوی ژبان و فهلسه فه کانی کرابن به کتیبو
بلاو کرابیتنه وه ، به هه مو جیهاندا . ژماره ی ئه و کتیبانه ی له سه ر ژبان و
بیرو باوه رره کانی نوسراونه ته وه تاكو ئیستا گه یشتونه ته بیستو سی (۲۳)
هه زار !! . ئه مه جگه له په نجاو شهش هه زار ووتار که له روژنامه و
گوڤاره کاندا له سه ری نوسراوه . . ژماره ی ئه و چیروک و دانراوانه ی
(مؤلفات) که زاده ی بیرو به ره هه می خوی بوه : ئه ویش گه یشتوته سه د
هه زار تومار (مجلد) .

ئا ئه مه یه - کونت لیو نیکولایفیتش تولستوی - چیروک نووس و
فه یله سوفی به رزی روس .

داستانی تولستوی داستانی پیغه مه ریکه که له م چهرخه ی ئیمه دا
له - سالی - ۱۹۱۰ - دا کوچی دواپی کردوه !! . به لی ئه توانین بلین
له رروی ناوبانگ و ووریا کردنه وه ی کومه ل و بیرو باوه رره وه : تولستوی
که متر نه بوه له پیغه مه ریک و به لگه ش بوئه مه : له بیست سالی دواپی
ژیانیا ماله که ی بو بوه - په رستگای هه زاران هه زار له وانه ی که باوه رریان

پی‌کردبوو . . همیشه ده‌ورو پشتی و ماله‌که‌ی پرربون له‌وانه‌ی که به‌ئاواته‌وه بوون چاویکیان بهم بلیمه‌ته بکه‌ویت ، یاگویی‌به‌کیان له‌ده‌نگو دوانی بیت . له‌مانه‌شی پتر : تاقمیک له‌هاوریکانی . همیشه له‌گه‌لیابون وه‌به‌بست لی‌ی دوور نه‌ئه‌که‌وتنه‌وه‌و همو کاتیک زور به‌هوشیارانه گوی‌قولاخ بون بوئه‌وه‌ی هر ووته‌ودوانیک له‌ده‌می هاته‌ ده‌روه ، گورج ئەمان بینوسن و بیکه‌ن به‌تومار ، وه له‌راستیشدا ئەم تاقمه‌ که‌لکیکی زوریان ده‌ست‌که‌وت . وه‌له‌ئه‌نجامدا هرچی‌به‌کیان نوسیبوه‌وه همویان کرد به‌تومارو له‌چاپیاندا . ئیتر ئەم تومارانه بوون به‌سه‌رچاوه - یه‌کی روشن بو ئەوانه‌ی ئەیان ویست له‌سه‌ر تولستوی بنوسن .

ئەم تولستویه‌ی که له‌سالی - ۱۸۲۸ - دا هاتوته جیهانه‌وه . هه‌وت سال له‌ دانشگا - جامعه - ی کارزاندا خویندویه‌تی ، به‌لام هیچی به‌هیچ نه‌کردوه بله چونکه ره‌وشتوخوی زور خراب‌بو وی‌که‌لکی خویندنی پیوه نه‌بووو !!

تولستوی له‌گه‌نجیتیدا زور چه‌پخونو ناله‌بار بوه !! . به‌راستو چه‌پا پاره‌ی له‌به‌رد ئەدا ، هر خه‌ریکی سووررانه‌وه‌ی بیکه‌لکو ئەم لاولابوه ! . وه‌کو خوی دانی پیا‌ناه : له‌ژیاتیکی زور بی‌فه‌ررابوه ، همیشه هوشی لای خواردنه‌وه‌و قوماز کردن و شه‌ررو شوررو تاوان بوه ، ته‌نانه‌ت کوی له‌پیاوکوشتنیشی نه‌کردوته‌وه !! .

تولستوی که‌پیری روی تی‌ئه‌کات ، ئیتر له‌همو خراپه‌ک ئەگه‌رریته‌وه ، به‌رگیکی پیا‌وانه‌ی ئەستور - له‌وانه‌ی جو‌تیاره‌کانی روسیا له‌به‌ریان ئەکرد - له‌به‌ر ئەکات . ته‌نانه‌ت : پیلاوه‌کانی خوی بوخوی

دروست نه کرد ، خوی گسکی ژوره که ی نه داو جیگه ی رائه خست ؛
به که و چکی دار نانی نه خوارد ، ریگه ی نه نه دا میزه که ی چهرچه فی به سه را
بدریت !! . وه دهستی دایه نوسین . . .

له سالی - ۱۸۶۳ - دا ده سی کرد به نوسینی چیرو که به ناوبانگه که ی
- شهررو ناشتی - (۳) سی به شی لی نوسی ، وه دوا ی نه وه ی که ماوه یه ک
وازی لی هینا ، تی هه لچوه وه وه له سالی - ۱۸۶۹ - دا ته واوی کرد . .
کاتی که نه م چیرو که ی له چاپ داو بلاوی کرده وه : دهرگایه کی وه ها
گه وه ی بو کرایه وه ، که به سه ر هه مو جیهاندا نه یروانی . وه ناوی بو
به نه ستیره یه کو نه دره وشایه وه له ناسمانی ویژه ی روسیدا . نه م چیرو که
باسی ژیانی چند خیزانیک نه کات ، به لام چ باسیک ؟ چوته قولایی کانگای
ژیانی کومهل و مروقه وه . . جوری داررشتن و بیرو باسی نه م چیرو که ،
گه لی نزیکه له چیرو که به ناوبانگه ی فیکتور هوگوی فهرنسی « کولولان » وه
که له پیش نه ما نوسیوی .

دوا ی - شهررو ناشتی - نجا چیرو کی نیرا و - البعث - ی
هینایه به ره م و بلاوی کرده وه . وه نه م چیرو که یان کومه لیکه له فه لسه فه و
بیرو باوه ره - کانی .

ناوبانگی تولستوی به تنه نا گه لیک زیاتره له ناوبانگی نه وه هه مو
قه یسه رانه ی له پیش نه ما فهران داری روسیان کرده . دیاره نه مه ش
به سایه ی چیرولکو فه لسه فه کانیه وه بوه .

فه لسه فه کانی تولستوی هه موی چاکه و چون یه کی و داد په رسته یه .
وه کو نه لیت : - پیاو ناییت مل بدات ناره زوی شه هوه تی زال بی به سه ریا

وه ههر وهها ژنیش .. ئەبی تولهی تاوان بهچاکه و لیبوردن و بهخشین
بسه نریت .. له گهل دوژمنا ئەبی نهرمی به کار بهینریت ، وه نابی کاریکی
وابکریت که رقو قین په ره بسینی به لکو پیویسته ههول بدریت که -
لهو رقه کهم بکریته وه ..

ژیانی تولستوی هه موی ناسورو ئەشکه نجه بوه ، هوی ئەم
ئەشکه نجه یهش زوری ژنه کهی بوه .. چونکه ژنه کهی ئویویست
رابویریت ، بهلام ئەم رقی له رابواردن ئەبوه وه ، ئەو ئەی ویست خوی
بنوینی و خوی دهرخات ، ئەم خونواندنی به لاوه باش نه بوو ، ئەو شیتی
پاره و مال بوو ، بهلام تولستوی به تهنگ پاره وه نه بوو ، وه بگره به لایه وه
تاوان بوو : یه کیک خاوه نی سامانیکی زورپیو هه زارانیس قورره ی سکیان
بیت له برسا !!

روژ له دوای روژ بهینی ئەم ژنومیرده له تیکچوندا بوو ، تا وای لیهات
ژنه له رقی تولستوی هه ردو کچه کهی دهر کرد . وه روژیکیان ههر بو
ئوهی داخ بدات به میرده کهی ، وینه یه کی کچه کهی که هه لواسرا بوو
توفه تکیکی رراوی پیوه ناو سوتانی !!

ئەم ژنه ناله باره ژیانی تولستوی کردبو به دوزه خ .. بهشی زوری
تیکچونی ئەم دوا یه یان له سه ره ئەوه بو ، که تولستوی نوسراوه کانی به
خوررابو به بی قازانج ئەدا به گه لی روسی ، بهلام ژنه کهی چونکه کوژراوی
پاره بو نه یوت ئەبی نوسینه کانت به پاره بفروشیت ، تاکو رابویرین ..
وه چهره ئه ، بهم جوهره تیپه ره بو به سه ره ژیانی ئەم ژنومیرده دا .
وه له هه وشنی سه یرتر ئەوه بو جاروبار ژنه ئەکهوت به سه ره ده ستوبی

تولستويداو لىي ئه پاررايه وه و پىي ئه وت كه به و وشه و قسانه له گه لى
بدويت كه پيش چلو هه شت سال له كاتى گهرمه ي دلداريا له گه لى ئه دوا !! .
جا هر جاريك كه ئه و كاته به ختياران ه يان بير - ئه كه وته وه ، هر رو كيان
ئه يان دايه پررمه ي گريان !! .

تولستوى له مه زياتر خوى پى نه گيرا و بهرگه ي نه گرت . ناچار مال و
منالى به جى هيشت و له شهوى - ۲۱ - ۱۰ - ۱۹۱۰ - دا له ته مه نى
هه شتا و دوو سالي دا هه لات !! رايكرد له ده ست ژيانى تالى خيزانى
به ئاژاوه . به وشه وه تاريك و نوته كه بى ئه وه ي بزانيت بو كوى ئه چيت !! .
ئيتر ته مه بو به هوى ئه وه ي كه توشى ئاوسانى سى (التهاب رئوى) بيت ،
وه دواى پانزه روژ هيزى لى بررى و له ئيستگه يه كى شه مه نده فه ردا
له كاتيكا كه ته نها كچه كه ي به دياريه وه بوو گياني پاكي سپاررو كوچى
دوايى كرد !! .

يه كيك له فه لسه فه كانى تولستوى ئه وه يه كه : مروف نابى هه ول
بدات بو له پيوستى ژيان زياتر .. فه لسه فه كانى تولستوى زور نزيكى
هه يه له گه ل تى بينى و فه لسه فه كانى (كابراى !) المانى دا . وه هه ر دو كيان
له پيناوى يه ك ئامانجا هه وليان داوه . ته نها ئه وه يه ئه م به چيروكى
ويژه يى تى بينيه كانى ئه گونجان .. به لام ئه و به نوسيني كى ساده ي ووشك
ده رى ئه بررى وه كو : ئه بيت ژيان به ئاسايشه وه بيت .. كريكاران
به ره مه ي ته قه لاي خويان بو خويان بيت نه ك بو سه رمايه داران .

تولستوى له باره ي خوشه ويستى يان دلداريه وه ئه لىت :
خوشه ويستى ژيانه .. ژيان بى خوشه ويستى نه مانه ..

ئه مه بو كورته يه كى ميژوى ژيان و فه لسه فه كانى چيروك نوسى روسى
به ناوبانگ .. ئه و تولستويه ي كه تاكو ئيستاش قوتابخانه كه ي هه ر
به رده وامه و په برروى ئه كريت

له ژماره‌ی پيشورا

خوينده‌واری به‌ریز : نهمه‌ش
به‌شیکي تازه‌ی تره که گوڤاره‌که‌تان
نه‌یکاته‌وه بو سودی نیوهو پاکژ
کردنه‌وه‌ی ویژه‌ی زمانه کهمان ،
به‌شی ره‌خنه‌و لیکولینه‌وه له سهر

بنچینه‌یکي راستو زانستی ، نه‌مجاره ژماره‌ی پیشومان سپارد به‌م
نوسهرانه‌ی خواره‌وه ، ژماره‌کانی دوایی و نه‌م ژماره‌یه‌ش بوگشته . .
که‌واته به‌وردی بخوینه‌ره‌وه‌و نه‌وه‌ی پیوستی لیکولینه‌وه بوو ، لی
رامه‌وه‌سته . به‌لام ده‌خيلت به‌م گونه‌رق و که‌س په‌رستی به‌هله‌تا
نه‌بات !.

- هیوا -

هونه‌ری جوان

هونه‌ری جوان به‌تایبه‌تی موسیقا لیکي گرنگه له‌هونه‌ری که‌لیکدا
وه‌جیگایه‌کی دره‌وشه‌داری هه‌یه له‌بزوتنه‌وه‌ی نه‌ته‌وه‌یه‌کدا ، هونه‌رمه‌ند
نه‌بی هونه‌ره‌که‌ی (ناراسته‌که‌ر) بی ، نه‌بی ناسمانیکی پرچوش و خروشی
نیشتمانی ناماده بکا بو نه‌ته‌وه‌که‌ی ، نه‌بی بی‌قه‌یدوشه‌رت خوی بیه‌ستی
به‌جوولانه‌وه‌ی بوپیشه‌وه‌چوونی که‌له‌که‌ی ، له‌م باره‌یه‌وه کاک شه‌مال

- ۸۰ -

صائب تیکوشه‌ریکه به‌پله‌ی یه‌که‌م له‌گه‌ل چاولیکه‌ری ، له‌گه‌ل نه‌ویره
رزیوانه‌ی که لایان شوریه‌یه ، شه‌مال صائب ده‌رچووی کوللیه‌یه که
چون نه‌بی گورانی بلی !.

له‌گه‌ل نه‌و که‌ندوکوسپانه‌ی که لایان نه‌نگه‌گه‌نجیک له‌و رو‌وه
خزمه‌تی گه‌له‌که‌ی بکات وه به‌پله‌ی دوهم تیکوشه‌ریکه بو پیش‌خستنی
گورانی کوردی . نه‌مه له‌لایه‌که‌وه له‌م لاشه‌وه پیوسته له‌سه‌ر
هونه‌رمه‌ندانی موسیقاو گورانی کوردی نه‌م چهند وشه‌یه بکه‌ن به
ده‌ستاموزی خویان (بوژاندنه‌وه‌ی موسیقایی کوردی پیش‌خستن و
به‌رزکردنه‌وه‌ی له‌قالبیکدا که گیانه‌که‌ی به‌کوردی مابیته‌وه وه به‌رگیکی
رازه‌وه‌ی کرابی به‌به‌ردا) . له‌سه‌ر نه‌م یاسایه نه‌گه‌ر به‌راوردی گورانیه
تازه‌کانی کاک شه‌مال بکه‌ین له‌گه‌ل نه‌م برروایه‌ی وترا نه‌بینین هه‌ندیک
له‌یه‌کتر دوورن ، چونکه‌زور به‌ی گورانیه‌کانی کاک شه‌مال بونی گیانیکی
عه‌ره‌بی لیوه نه‌کری ، باشتر نه‌وه‌یه ده‌ست بکا به‌کردنی شیعی شاعره -
کانمان به‌گورانی نه‌ک خوی شیعی بو دابنی .

به‌شی هونه‌ری جوان به‌لای منه‌وه جوانترو رازاوه‌تر نه‌بو نه‌گه‌ر
ده‌نگو باسی هونه‌ری ولاته‌کانی تری بنوسیایه به‌گوی دانه‌ته‌ماشاکردنیکی
ته‌سک له‌باره‌ی هونه‌ره‌وه ، وه گو‌قاری هیوا که خاوه‌نی (ئاستیکه)
له‌خوینده‌واری کوردیا ، چاکتر نه‌وه‌یه خوی دوور بخاته‌وه له‌پیشانسانی
وینه‌کانی وه‌ک سوفیالورین که له‌راستیدا نه‌و جووره شتانه ده‌سنادا بو
چونیته‌ی ئیستای نه‌ته‌وه‌ی ئیمه ، مه‌به‌ستم له‌وه‌یه خوینده‌واری کورد
پیوستی به‌هه‌له‌پینانی چاویتی به‌نووسینی میشک ئاوده‌ر ، نه‌ک له‌په‌رره‌ی
هیوای هه‌لگیرایه‌وه مه‌مه‌که‌کانی سوفیالورین به‌رچاو بکه‌وی .

هونهري نهرمان نهويت

هونهري نهرمان نهوي . . لام وايه كاك ساجد نيازى نهوهبوه بلى :
هونهريكى ناراستهكه رمان نهويت ، هونهريك بى خزمهتى گهل بكا ،
رايچله كينى ، بوپشه وهى بهرى ، گياني نيشتمان پهروهري پي زيادكا ،
نه گينا هونهري نهر و داواكردنى له و سى چوار كه سهى ههمانه و
هاتونه ته كايه وه و به حال كه ره سه كاني هونهرو حال و نه حوالى هونه ره
پيشكه وتوه كاني ولاته پيشكه وتوه كانيان نه گاتى له بهر نه و كوسپانه ي
خراوه ته بهر لووتى نه ته وه كه مان ، كاريكى گران و له توانادا نيه .

چونكه ميلله تيكى وه كو ئينگليز كه نزيكه ي په نجا مليون نفوسيه تى
له ويژه دا يه ك دوانيكى وه كو شكسپيريان هه يه كه نه ده به كه يان به نهر ناو
نه برى يا ميلله تيكى وه كو روس كه نزيكه ي هه شتا مليون نفوسيه تى وه
له گهل نه و ههمو پيشكه وتنه دا كه هيناويانه ته ده س يه ك دوانيكى وه كو
تولستوى و غوركى يان هه يه كه پي بوتري نه ده به كه يان نهره يا ميلله تيكى
وه كو نه مان كه نزيكه ي هه فتا مليون نفوسيه تى دوسى يه كى وه كو بيتهو فن و
و شتراوسى يان هه يه كه پي بليين موسيقي كه كانيان نهره ، له پاشا ، ئيمه
ئيسنا له و باره يه داين نه و چهند هونه رمه نده ده ستوپى به ستراره ي ههمانه
وايان لى بكه ين كه هونه ره كانيان تهرخان كه ن بوگهل . نه ك داواى هونه ري
نهرمان لى بكه ين .

سليماني : محمد صالح ديوان

وتار

ماموستا مصطفی صالح کریم لهژماره‌ی پیشوی هیوای خوشه -
ویستدا باسیکی به‌نرخ‌ی دارشتوه له‌بابه‌ت نویسنی چیروک‌هوه ،
له‌خویندنه‌وه‌ی نهو باسه‌دا چند هه‌له‌یه‌کم به‌رچاو کهوت ، نه‌مه‌وی
به‌کورتی له‌خواره‌وه لیبی بدویم ، ئومیدم وایه ماموستای به‌ریز به‌سنگیکی
فراوانه‌وه وه‌ری‌بگری وه‌داوای راست‌کردنه‌وه‌ی به‌هه‌له‌چونمی لی‌ئه‌که‌م
چونکه هه‌ردوولا یه‌ک ئامانچمان هه‌یه .

۱ - ماموستا له‌به‌شی سی‌یه‌م له‌بابه‌ت چیروکی دریژ (الروایة) وه ئه‌لی :
« هه‌ر که‌خوینده‌وار له‌خویندنه‌وه‌ی بو‌ه‌وه شیوه‌ی پاله‌وانه‌کانی
له‌یادا بمینیته‌وه‌و شاره‌زای کون و قوژبنی ژبانیان بو‌بی » .

چی له‌م قسه‌یه تی‌ئه‌گه‌یت ؟ ئه‌وه‌تی‌ئه‌گه‌ین که له‌کورتی چیروک
(الاقصوة) دا وه له‌چیروک (القصة) دا نابی نوسه‌ر وایکات که
خوینده‌وار شیوه‌ی پاله‌وانه‌کانی له‌یادا بمینی .

به‌راستی من ئه‌م قسه‌یه‌م لاسه‌یره چونکه گرنگی چیروک - هه‌مو
جو‌ره چیروکیک - ئه‌وه‌یه که‌بتوانری وینه‌ی پاله‌وانه‌که‌ی بکشری له‌ناو
میشکی خوینده‌واردا . نوسه‌ری چیروک ئه‌بی وایکا که له‌ناو نوسینه‌که‌یادا
بژیت نه‌ک هه‌ر بیخوینیته‌وه . سه‌رنجی له‌چیروکه‌کانی شای چیروک‌نوسی
کورت (تشیخوف) بده راستی واته‌که‌مان ده‌رئه‌که‌وی ، من داوا
له‌ماموستا ئه‌که‌م که (ژانی دل - وجع قلب) ی تشیخوف بخوینیته‌و با
ئه‌و وه‌خته وینه‌ی عه‌ره‌بانچیه‌که‌ی له‌یادا بچیته‌وه ! دور ناروم داوای
لی‌ئه‌که‌م که ته‌ماشایه‌کی چیروکه کورته‌کانی یوسف ادیس یاخود

عبدالرحمن شرقاوی بکات نهوجا باوینهی پالهوانهکانیان لهیادا نهکیشری ! .
۲ - ئینجا ماموستا دیته سهر باسی هونهری نوسینی چیروک لهژماره
(۲) دا ئهلیت « نوسهری چیروک ئهبی تائهتوانی پاریزگاری چونیتی
شهرحو تهحلیلی نهفسیهتی پالهوانهکاتی بیت : ئهمهندهشیان لهسههر
نهدوی کهبیان کا به شهخسهپهرو هیچ شتیکی ئهوتو نههیلیتهوه بو
خهیالی خویندهوار چونکه خویندهواریش دلی بهوهوهیه که لهمالی خوی
شتیکی پیوهنی یان لهسههر ئازایهتی پالهوانهکاتی یان لهسههر کلولیان یان
لهسههر پیاوخراییان . ئهگهر هاتو وای کرد ئهوا - چیروکیکی واقعی
رووتی ههالماراو - دهرنهچیت » .

لیرهدا لهگهل ماموستا جیاواز ئههمهوه ئهلیم : ئیمه ناتوانین
بهنوسینیک بلین چیروک ئهگهر بیت وههمو جوره مهرجیکی تیانهبی که
فهنی چیروک ئهیهویت ، چونکه چیروکی واقعیش ههر عهینی مهرجی
چیروکی (غیر واقعی) لهسههره بهلام جیاوازی تهنها لهبیرهکهیدا ههیه ،
مانای ئهوه نیه که چیروکی (واقعی) فهنی نیه . خویندنهوهیهکی
(شهویکی پایز - لیله خریف) ی گورگی (زهویه بچکولهی خوا - ارض
الله الصغیره) ی آرسکین کالدویل (شهقامی سردینی ناو قوتو - شارع
السردینی الملب) ی جون شتاینیک شایهتی ئهمن ، بهلام ئهو نوسینانهی
که وینهی واقع ئهکیشن بهبی رازانهوهی (فنی) ناتوانین بیان بلین
(چیروکی واقعی ههالماراو) وهکو ماموستا ئهلی . بهلکو ئهمانه بیان
ئهوتری وینهیهکی ژبان (صور من الحیاة) وهکو نوسینهکانی بنت
الشاطیء .

۳ - له ژماره‌ی (۶) دا ئه‌لی « پيوسته ئه‌و بیره‌ی که نوسه‌ر چاری نه‌کات له‌چيروکه‌که‌یدا له‌قالبی وه‌عزو حکمه‌تا نه‌بی ، لایه‌نگیری شتيک و به‌ره‌لستی شتيکی تر نه‌کات به‌ ئاشکرا » به‌راستی نازانم چون ماموستا ئه‌م قسه‌یه‌ی نوسیوه‌ !؟ نازانم ئه‌و چيروکی به‌چی داناوه‌ ! ئایا چيروک وه‌ هه‌مو جوړه لقه‌کانی تری ادب - يك له‌و ريگایانه‌ نیه‌ که ئیستا نوسه‌ر بیرو یاوه‌ری خوی پی‌ئه‌گه‌یه‌نیته‌ خوینده‌واران وه‌ به‌تایبه‌تی وه‌کو خوی ئه‌لی (که‌چيروک جیگایه‌کی زور بلندی هه‌یه) له‌ناو ادبدا . وادیاره‌ ماموستا حه‌قیقه‌تیکی زور گرنگی له‌بیر کردوه‌ ئه‌ویش ئه‌ویه‌ که پيوسته ئه‌دیب لایه‌نگیری بیریک بیت (ملتزم) وه‌ ئه‌بی به‌ره‌می هه‌ولی بو په‌ره‌ سه‌ندنو بلاوکردنه‌وه‌ی ئه‌و بیره‌بیت . نوسینه‌کانی جان بول سارتر - خاوه‌نی بیری لایه‌نگیری ئه‌دیب (فکرة التزام الادیب) وه‌ البیر کامو هه‌موی کوکشه‌ بو په‌ره‌سه‌ندنو بلاوکردنه‌وه‌ی فه‌لسه‌فه‌ی وجودی به‌ئاشکرایي ، له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا که‌س نه‌ی وتوه‌ (طاعون)ی کامو یاخود (رشانه‌وه - غثیان)ی سارتر ئیشکی ئه‌ده‌بی نیه‌ .

ئه‌دیب هه‌ر وه‌کو ماموستا ئه‌یزانی به‌کیکه‌ له‌و سه‌ربازانه‌ که له‌گه‌ل - به‌لکو له‌پیشه‌ودایه‌و بو گه‌ل هه‌ول ئه‌دا له‌ ریگای نوسینه‌کانیه‌وه‌ . ئیستا زه‌مانی ئه‌وه‌ نه‌ماوه‌ که ئه‌دیب له‌ناو کوشکیکی (عاجی)دا نیشی و دوور له‌گه‌له‌وه‌ ، یاخود بنوسیت بو کات‌را‌بواردن . ئه‌دیب (ملزم)ه‌ که‌لایه‌ن گیری بیریک بکات وه‌ پروپاگاندي بو بکات له‌نوسینه‌کانیدا ، هه‌ر له‌به‌ر ئه‌م هویه‌یه‌ که‌ زورجار ئه‌بینین نوسه‌ره‌کان گوی ناده‌نه‌ هه‌ندی مه‌رجی فه‌نی که‌ نوسین ئه‌یه‌ویت بو خاتری بیریکی تایبه‌تی .

ماموستا (چيان) كه يه كيكه له چيروك نوسه كانى عراق له گوڤارى (الفنونى) عراقيدا له وهلامه كهى بو ره خنه گره كان له سه ر چيروكه كهى (اطفال الاخرين) دا ئه لیت « زور به شانازيه وه ئه لیم كه من يه كيكم له و نوسه ره واقعيانهى كه راستى خوشى و ناخوشى كومهل پيشان ئه دهم به لام زور جار بوخاترى بیره كه م فیداكارى ئه كه م به مهرچى فهنى نوسين وه بیره باوه رى باش سه ر ئه خه م هه رچه نده له گه ل - منطقی رووداو له ناو چيروكه كه به ته واوى ريك ناكه وى له كو تايدا بوخوينده وارانى هيو او نوسه رى ناوبراو گه رمترين سلاو .

ئهمير حوزى

بغداد :

چيروك

۱ - قاره مانى ئافره تيكى كورد . نوسينى ماموستا ۱ . ب . هه ورى :

ئمه ئه گه رچى ماموستا ناوى ناوه چيروك ، به لام ليم بورى چيروك تيه به لكو وتاريكه له قابليكى ئه ده بى جوانا رووداويكى رابوردوو ئه گيرته وه ، جهنگى له نيوانى دوو هوزى كورد دا . زياتر به لاي نوسينيكى ميژوويدا ئه چى له وهى به لاي چيروكدا ، به لام اسلوبى نوسينه كهى زور جوانو دلگيره ، ئه مهش له ماموستا هه ورى به وه دوورنیه شتيكى تازه نيه چونكه ئه و ئه دبىيكى پيگه يشتوه وه له كورى شعردا جيگايه كى به رزى ههيه ، وه به هرهى شاعريتى به ئه ندازه يه ك كارى لى كردوه له په خشانيشا (نثر) و شهى ده نگدارو پر له هيزى ته قينه وه و موسيقا به كار بهينى . ئه وى راستى بى مروڤ كه له خويندنه وهى ئه م كاره ساته ئه بيته وه ئاخ هه ل ئه كيشى بو ئه و ئازابه تيه كه له ناوماندا ههيه وه به فيرو ئه روا يا

ناراسته‌ی سنگی خومانی ئەکەینەوه . پيش ئەوه‌ی کوتابی به لیکولینه‌وه‌که‌م بهینم شتیکی تر له‌نوسینه‌که‌ی ماموستادا سه‌رنجی راکیشام ، ئەویش ئەم دیره‌یه (. . . دەم و چاویان به سپیاوی دلته‌نگی و خه‌فته باری سپیاو کرابوو) لیره‌دا به‌لای منه‌وه سپیاو له‌گه‌ل دلته‌نگی و خه‌فته باری ریک ناکه‌وی ئینجا نازانم ماموستا ئەلی چی .

۲ - به‌کی له‌شه‌وه‌کانی گرده‌که‌ی سه‌یوان . به‌پی‌نوسی کاک فاضل :

ئەمەش وه‌کو چیرۆکه‌که‌ی ماموستا . ب . هه‌وری وایه ، به‌جیاوازییه‌ک که سه‌ره‌تاکه‌ی شیوه‌یه‌کی ره‌مزی پیداراوه ، ئەگینا باسه‌که خوی له‌خویا ، له‌گیرانه‌وه‌ی میژوی ژبانی نیشتمان‌په‌رووریکي جوانه‌مه‌رگ بی ده‌ستکاری و که‌م و کوری ، به‌واته زیاتر ئەچیته ریزی وتاره‌وه نه‌ک چیرۆک . به‌لام له‌گه‌ل ئەوه‌شا که له‌خویندنه‌وه‌ی بومه‌وه هه‌ستم کرد که کاک فاضل به‌هره‌ی چیرۆک نوسینی تیا‌ه‌یه ، چونکه له سه‌ره‌تاو ناوئاخه‌که‌یا جاروبار شیوه‌ی چیرۆک ده‌رئه‌که‌وی وه له‌و باوه‌ره‌دام که ئەگه‌ر نوسه‌ر نه‌ختی خوی ماندو بگردایه ئەیتوانی ئەم روداوه بکا به چیرۆکیکی نه‌مر . ته‌نها نوسینی شتیکی روداو با له‌قالبیکي ئەده‌بی جوانیشا بی نابی به‌چیرۆک چونکه ئەگه‌ر وابی هیچ جیاوازییه‌ک نامینیته‌وه له‌نیوانی چیرۆک ووتاردا . به‌لام ئەگه‌ر هاتو نوسه‌ر توانی رووداوه‌که تیکه‌ل به هوشی خوی بکاو به‌هه‌وینی خه‌یالیکي دلسوزی راست هه‌لی بهینی ، له‌پاشا له‌چوار چیه‌یه‌کی هونه‌ریدا دای ریژی ، ئەوسا به‌ره‌مه‌که‌ی پبی ئەوتری چیرۆک .

محرم محمد امین

سلیمانی :

لهوئراوه

۱ - نامانجی من - ههلبهستی هیمن (لاپه‌ره ۳) .

ئهم ههلبهسته ، له‌لایهن باری دارشتن و ریکخستنی‌یه‌وه ته‌واوه ،
وشه‌ی جوانی له‌شوینی خویا بو خراوه‌ته‌کار و له‌لایه‌نی باب‌ه‌تیشه‌وه ،
کورت‌ه ههلبه‌ستیکی خنجیلانه‌یه . به‌لام له‌که‌م و کووریش بی‌به‌ش نیه .
ئه‌وه‌ی که ئه‌لی « من که‌دیم له‌ره‌ی شه‌پولی شنه‌ی ئالای کوردستان
- تیکه‌لاو ئه‌بی له‌گه‌ل جریوه‌ی ئه‌ستیره‌ی به‌یان » خوی نیه‌و واتاییکی
سنت ئه‌گه‌یی . له‌کوکردنه‌وه‌ی وشه‌کانی « له‌ره‌ی شه‌پولی شنه‌ی » دا
ده‌رئه‌که‌وی که شاعیر ، خوی گوشیه‌و بو ته‌واوکردنی قافیه ، ئهم سی
وشه‌یه‌ی پیکه‌وه لکانده ، که ئه‌یتوانی ته‌نیا به‌کیکیان دابنی ، ئه‌مه
یه‌ک . دوهم بوچی له‌ره‌ی ئالای کوردستان تیکه‌لاو به‌جریوه‌ی ئه‌ستیره
بی‌و ئاویت‌ه‌ی گرنگی هه‌تاو نه‌بی ؟ . راهاتن وایه که ئالا ، له‌خورئاوایونا
داگیریت و به‌یانان له‌گه‌ل هه‌تاو که‌وتنا - ئه‌وکاته‌ی ئه‌ستیره‌کان له‌جریوه
ئه‌که‌ون - هه‌لبکریت‌ه‌وه . ئه‌مه بو ئالای نیفته‌جی و دامه‌زراو ، به‌لام
ئالای شالاو (۱) و مه‌یدانداری ، ئه‌وه‌ی که شه‌وه‌کی له‌پیش روژبونه‌وه‌دا
ئه‌خریت‌ه‌ری ، ئه‌وه (شه‌پولی شنه‌ی) نابی که بریتی‌یه له‌جولانه‌وه‌ییکی
هیمنی له‌سه‌ر خو ، به‌لکو له‌به‌ر گوررو ته‌وژمی په‌لامارده‌ره‌کان ، شنه‌که‌ی
ئه‌بیت‌ه‌ گیزه‌لووکه‌ییکی سه‌ختو له‌رینه‌وه‌که‌ی گفه‌و هازه‌ی خیرایی
لیوه‌دی .

۱ - شالاو = هه‌له‌ت و په‌لاماره ، وشه‌ی هیرش که زورک‌ه‌س به‌کاری
ئه‌هینی کوردی نیه و بنیچه‌که‌ی وشه‌ی (یورش) ی تورکی‌یه
که‌واته هه‌لکو‌تانه‌سه‌ر .
- ن -

به کورتی ، سه رجه م شیعره که ، نهرم و نیان و (شاعیرانه یه و که متر
بونی گوررو جولانه و هیکی به تینی لی دی) .

به لام له سه ریکی تره وه که نه لی « قاسپه ی که وی که ژ ، به رام بهر
نزار ، بهرز نه بیته وه » لیکدانه و هیکی جوانه و له جی خویایه تی ، چونکو
که و له به یانی زوا ، به ره و لوتکه به رزه کان نه که و یته قونه و خوی نه که یینیته
سه ر پوپه ی ره وه زیکی بهرز و نجا به رام بهر نزاره خه و الووه که ی نه و بهر ،
دهست نه کا به قاسپه قاسپو شاخ و ماهه کانی ده و روپشتیشی به
دهنگدانه وه ، هاوکاری ی نه م نویزه به بیانیه ی نه که ن !! . نه مه یان هونه ریکی
بیرو ریخستننه و تیایا سه رکه و توه . نه گهر هر له م شوینه دا بی و تایه
(قاسپه ی که و له نزاری شاخ بهرز نه بیته وه) نه م تامه ی نیستای نه نه بو
و شاره زایی به که ی هه به تی نه شار رایه وه .

۲ - بام وابی - له لایمن « مدهوش » ه وه (لایمره ۱۸)

من دان به ودها نه نیم که هه موجاری به خویندنه وه ی ریکخراوه کانی
کاک مدهوش دلم نه کریته وه و پیم خوشه ناوبه ناو نه م چه شنه ریکخراوانه ،
له چاپه مه نی به کانا جی بکریته وه ، چونکو نه م بابه ته ش چیریکی -
تایبه تی هه یه .

من نه زانم ، نه خنه گریک ، که به دوا ی شیعی ته و او ی له هومو
سه ریکه وه ته و او نه گهری ، بکه و یته توی توی کردنی نویسنه کانی
مدهوش ، هه ر له پاش چاوپیاخشانندن و خیسه ییک ، به بی سی و دو
قه له میکی راست و چه پی به سه را نه هینی و لی نه گهری . که چی من
وانالیم . نویسنه کانی مدهوش له گهل شیعی گورانا هه لئاسه نگینم .
ریکخراوه کانی مدهوش شتیکی تایبه تی به ، پیره میردیکی کونه سالی

چاگهت و پانتول له بهری شه یقه به سه ره که به جوتی چاوی وردو کزی
ژیر چاوی لکه که ی تیت ههل ئه روانی و ههر که دهمی هه لینایه وه ، به
سه هاتی په ژاره کانی دمدم و قه لاچالان و باتاست بو ئه گریته وه . ئیتر
له سه فه ره به رو شه ره جیهانی به که ی دوایی و دهنگو باسی چه رخی بیستم
ته قه ی سه ری دی . . . جا ئه گهر له کاتی بی ئیشی دا بورا بوردن و زاخاوی
میشک توزی گوپی بو شل که یت ، ورته ورته که ی سوکه نه شه ییکت
ئه داتی که بوپشویکی کورت بزوت ئه خاته سه رلیو و فینکت ئه کاته وه ،
گوی بگره ئه لی : « دنیا ههر خهم و ناخوشی نیه » چونکو « دلخوشکه ره بیک
ههر دهست ئه که وی » منیش بویه « فیری سکالو فرمیسیکی چاو نیم »
و له سایه ی خوایشه وه « ئهم قسانه شمان سه رخوشی نیه !! » .
ههر خوش بی کاک مه دهوش بو خوت و (بام وابی) ت . به لام
نه مزانی بام وابی ههر ره شه یه و ئاراسته ی به کیکی ئه که ی ، یاخو مه به ست
ئه وه یه که (بام دنیا که مان وابی باشه) ؟ و اتا که ی لای خوته .

۳ - ساتی به ختیاری - دلزار . (لاپه ره ۶۵)

کاک دلزار ، به کیکه له وه هونه ره ناسراوانه ی که له ده میکه وه
به ره مه کانی خوی به هوی روژنامه وه گو قاره کوردی به کانمانه وه بلاو
ئه کاته وه و خوینده واره کانیشی ههر که سه به پی بیرورای خوی لی بان
دواوه . هه له به ستی ئه مجاره ی ناوی (ساتی به ختیاری) به . کاک دلزار
له پیشه وه به وته ی « چهن جوانه سیبه ری راکشاوی چنار - له سه ر
فه رشی چیمه نی روخی جو بیار » ه که ی دیمه نیکی دلخوام دینته به ر
چاو و ئنجا بانگی خوشه و یسته که ی ئه کاو ئه لی « له م خاکه پاکه خوشه

بی‌خه‌وشه شیرین - بی دوه‌دو که می دور له خهم دانیشین « واتا کاک دلزار که له‌خهم و په‌ژاره‌ی ئەم دنیا کونه بی وه‌فایه ماندو بوه ، ئەیه‌وی توزی بجه‌سیته‌وه و زاخاوی میشک و له‌ش‌بدانه‌وه . لای‌وايه ئەم پشوی حه‌سانه‌وه‌یه ، یا ئەم حه‌سانه‌وه‌یه کجاری‌یه‌ی (ساتی به‌ختیاری) یه . . . گوایا ئەمه بیرو رای ئەمرووی کاک دلزاره که حه‌سانه‌وه‌وه دانیشتنی روخی جویبارو نوقوم بون له‌ده‌ریا قووله‌که‌ی دلدار‌ی‌دا به ته‌ختی به‌ختیاری ئەزانی ، که‌چی هه‌ندی که‌سیش لایان وایه به‌ختیاری له‌تیکوشانایه و حه‌سانه‌وه به‌مردن دانه‌نین .

له‌به‌ر ئەمه ، له‌پوانی به‌رزو نزمی و سولک و سه‌نگینی‌ی هه‌لبه‌سته‌که‌ی ئەه‌گرین ، چونکو کاک دلزار خوی ده‌ری برریوه که ماندو بوه ، پایوی ماندوش لی‌پرسینه‌وه‌ی ره‌وا نیه ، هیوا دارین کاک دلزار زو بجه‌سیته‌وه‌وه دوا‌ی ئەوه‌ی له‌سه‌ر ته‌ختی به‌ختیاری تیرخه‌و بوو ، پارچه‌ شیعری تری ئەوتوی لی‌بینین که‌شایانی لیکولینه‌وه‌ بی .

۴ - له‌هونراوه‌ی کامهران . (لاپه‌ره ۷۲)

زور له‌م کورته هه‌لبه‌سته (بالابست) انه توورره‌م ، به‌تایبه‌تی که‌ دیمه‌ سه‌ر لیکولینه‌وه‌یان ، ئەگینا بو‌ خویندنه‌وه‌ی ته‌نیایی خوم هه‌رچونی بی ئە‌یخوینمه‌وه و نقه‌ ناکه‌م . . . ده‌فه‌رمون ته‌ماشاییکی ئەم‌سی دیره‌ره‌ شیعره‌ی کامهران بکه‌ن که‌هیچ ناویکی لی‌ نه‌نراوه . . . گومانم نیه که‌ هاتیه‌ سه‌ر خویندنه‌وه‌ی و ده‌ستت پی‌کرد ، له‌پرر ده‌روازه‌ییکی هه‌ست و هان ئە‌کریته‌وه‌وه‌ گێژه‌لووکه‌ییکی زور به‌ته‌وژم خوی ئە‌دا به‌ میشکتاو ورت ئە‌کا ، چاوت پرر ئە‌کاته‌وه ، سه‌روپوته‌لاکت ئە‌نالوزکینی و

هه ناسهت سوار ئه كا . كه چى ئه وهندهى بلى يهكو دو ، ئه برته وه و
ههچ نامىنى !! له دوای چه په سان كه ئه بىنى هه ر له شوينه كهى خوتى و
شت نه قه و ماوه ، ده ستى به سه رو رى شتا ئه هىنى و ئنجا ئه گه ر ئاره زوى
قىروسيات بوو ، ئه وه چارىكى ترىش ناوى خواى لى ئه هىنى و ئه چى ته وه
به گز خويندنه وه يا ، به لام ئه بىنى ئه مجاره گىژه لوو كه كهى ره شه باييكه ،
بو سى هه م جار لى ت ئه بى ته شه ييكى دلگىر !!

ئهم جو ره نو سى نانه ، زى اتر له و ده نك (چه ب) ه ده رمانانه ئه چى
كه گو ايا چه ند هى لكه يا جامى شى رى گامىش مه غزه كهى خه ست
ئه كه نه وه ئه يكه نه ده نك كى ، ئى تر به ر كه قووت دا ، وه كو كى لو يه ك
گوشتت خوار دى يا ده دانه هى لكه ت قوت دابى وايه و پى تى ئه بى ،
كه چى نه زمانت پى زانى وه نه ورگت !!

بر روانه ئهم تا كه شى عه ره هه تى وهى كامه ران نه هى چى له پى شه وه يه و
نه هى چى به دوادا دى ، ئه لى : « مه چه كه كه له پچهى به زان به جارى -
ئه گه ر چى خو ئى پىا دى ته خوارى » ! ده سا چا و بنوقى نه و مى شك بخه ره
كار و بى رت كو بكه ره وه ، ئه وه چى شى عه ر ئه خو ئى ته وه و ئه ته وى تى
بگهى !!

وا هاتوه به سه رما ، ئه گه ر مناله كانم دا و اى شى عه رى كو ردى يان
لى كردم لى يان بى رسم : شى عه رى رابوار دنت ئه وى يا هى ئه شك نجهى
مى شك ؟

كار تان راست بى شاعى ره كانى چه ر خى ئه توم .

ناكام

سلىمانى :

قسی فینک

موچه خور دیاره :

لوری یه کی گه وره لای لیژنه پیک بوریه ی ئاسنی گه وره وه ستاو
چهند کریکاریکی لی دابه زی و ده ستیان کرد به بار کردنی بوریه ئاسنه کان .
پولیس نوبه چی چاوی لیبو ، هه مویانی گرت و دانیه پیش بو دادگا .
کاتی حاکم له پولیسه که ی پرسى « تو چونت زانی ئه مانه کریکاری میری
نین و دزن ؟ » له وه لاما وتی « قوربان خاوه خاو و له گامی موچه خور
دیاره !! . ئه مانه زور خیراو دلسوزانه هه لئه سوورران .

یارمه تی :

ژنو میردیک له ئه مه ریکا ئه م ئاگاداری یه یان له روژ نامه یه کدا بلاو
کرده وه « ئیمه سی کوررمان هه یه ، چه ز ئه که یین کچیکیش مان بیی ، کی
پیشناری هه یه له م بابه ته وه سوپاسی ئه که یین « پاش ماوه پیک کابرایه کی
ئینگلیز بوی نوسین « هه ر خه ریک بن به لکو . . . » . یه کیکی که نه دایی
بوی نوسین « پرسى دکتور بکه ن « به لام پیاویکی فه ره نسایی بوی نوسین
« ئاماده م بو یارمه تیتان !! » .

ئهو ی تری خوت ئه یزانی :

خانمیکی زور خانه دانی به ناوبانگ ، له ته مه نی ۸۰ سالیدا که وته
گیانه لا ، کاتی قه شه هاته ژور سه ری که دان به گونا هه کانیا بنی ، خانم

وتی : - بابە من گەنج بووم ، زوریش جوان بووم . . ئەویش ھەر جوان
بوو ، ئیتر ئەوی تری خوت ئەیزانی .

خویان یەکتەری باش ئەناسن :

لەھەلبژاردنی ئەم دوایی یە بو سەرکوماری ئەمریکا ، یەکیک لە
ھاوریکانی ستیفسن دلخوشی ئەدایەو و پێ وت :
- دنیابە گەرەم ، ھەرچی پیاوی دلپاک و بەناموسی ئەمریکا ھەیه
دەنگت بوئەدەن .

ستیفسن وتی :

- ئاخر من ئەمەوی بەشی زوری خەلکی دەنگم بوودات !

پوزشتی بەجی

جاریک لە پارلەمانی بەریتانیادا ، یەکیک لە وەزیرەکان شالاویکی
خراپ ئەبانە سەر یەکی لە نوینەرەکان ، کابرای نوینەر زور توررە ئەبی و
ھیچ دەسەلاتی نابێ پەلاماری شەپقە وەزیرە کە ئەدات و بەلقەو وە
ئەچیتە سەری . ھەمو نوینەرەکان بەم کردەو وەبە توررە ئەبن . سەرۆکی
پارلەمان داوا لەو نوینەرە ئەکات کە ئەبی پوزشت بەینیتەو وە .

کابراش ھەلئەستیتە پێ و بەکزیکەو و ئەلی : « زور پەروشم
کە کەللە جەنابی وەزیر لەناو شەپقە کەدا نەبو !! » . .

چواردهی گهلاویژ

هیمن

له گهل گزنگی ده می ناسودا
نالای شورشی عراق هملکرا
چریکه و نهره ی شورشی گیره کان
بلند نه بوه وه نه گه ییه ناسمان
سه ربازی سوپا جه ربه زه و دلیر
له گهل گهنجانا نازاتر له شپه
هیرشیان نه برد بو باره گای نهنگ
نه وه ی خائن بوو بو سزاو بو پهنگ
په تی توله یان نه کرایه گهردن
به نووکی سونی کوت کوتو نه جن
نه کرانو نه بران بو شه قامو ری
بو ناو بلیسه ی ناگرو ، ژیر پی
* * *
به لی دوینی بوو چوارده ی گهلاویژ
که گهل سه لمانی بو به ره ی خوین ریژ
سالمانی : نه وه ی بز ی بو ژیان
سوزی روشنو پاشه روژی جوان
ته نها بو نه وه نه بی نازاد بی
نه بی ژیانی به ختیارو شاد بی

دوینی بهیانی له گهل شه به قدا
بانگی سه به سستی و نازادی درا
دهبا مزده بی له نایزینه هومر
له مه کمیلانو دینغولی بی فسرر
ئهو پارچه زه ویه ی جیی پیلانیان بوو
ئهمررو هی گلهو له دهس ئهوان چوو
ئهو کانی زیرو نموتو بهرهمه ی
تالانیان نه کرد له می ئهو گله ی
بالی بهرنجیر شه تله ک درا بوو
پهنجی سته می له بین نرا بوو
نهمرو سهراپا سه ندرانه وه
له قوررگی نه ههنگ دهرهینرانه وه
ئهو دهسته ی گهوا چه پله ی لی ئه دا
بو بهر هی شهررو په پمانی به غا
بو به کوتهر هی ره شو خوله میس
کلینه ی چاوی زوری خسته ئیش
* * *
گله ی به نارام گله ی قاره مان
زورت دی بهندی و تالانو زیان
هاموی دوینی بو بهر زانی مهن
وتی نازادی ، به لام که دوژمن

زانی ئەمانە ئازادی خواهن
خاوەنی بیرو رهوشتی چاکن
بهشالاوی چهك به بومبوردومان
وهكو گهلای دار لاشهی ئەمهران
ههزاران لاوی چالاكو ئازا
لهسهر شهقامو لهچهقی ریکا . .
ئهبون بهقوربان شریخهی توفهنگ
یا بهکیش ئەکران بو زیندانی تهنگ
قهنارهو بهتیان بو ههلههخستن
تهوقی کوشتنیان ئەکرایه گهردن
چوار قارهمانی چابوك دلاره
چوار ئەفسهری کورد نه بهز جهنگاوه
قودسیی دلیرو خوشناوی چالاک
خهیراللهو عیزهت ، شههیدانی پاک
کرانه قوچی قوربانی ولات
بونه پیخورو ههوینی خهبات
دهك لالیم ئەمررو نهیان دی : دوژمن
پهتی تولهیان پیچرایه گهردن
((ماویتی))

تورته کی عبران

له به یانی روژی ۱۴ گه لاویژی ۱۹۵۸ دا ، شریخه ی توفهنگ و چه کی
هه مه رهنگ ، شاری بهغای لهخه و راپه رران .

هینده ی پی نه چو له ئیستگه ی رادیوی بهغداده وه دهنگی کی نیر
به رزبوه وه : « گهلی عیراقی قاره مان توانی به سه ر زورو سه ته ما
سه رکه ویت » هه روه ها هه والی شورشی سوپا و لابردنی شایه تی
(ملکیه) و دامه زرانندی جمهوریه تی بلا و کرده وه . به بیستی ئه م هه واله
خوشه دانیشتوانی شار روه و شه قامه کان کشان ، بینیان وا سوپا و
سه رباز شه قامه کانی پرر کرده و کولان به کولان ئه گهرین بوگرته ی
تاوان باره کان .

لیره دا جه ماهیری تیکوشه ر تیکه لا و به برا سه ر بازه کانیان بوون و
ده ستیان کرده ملی یه ک و ناوچه وانی یه کترین ماچ ئه کردو قول له قولدا
ئه کشان به سه ر شه قامه کاند او ها واریان ئه کرد : « بژی سوپای مه زن ،
بژی گهلی قاره مان ، بژی جمهوریه تی عیراق ، زالی و سه رکه و تن بوگه له ،
مردن بو تاوان باره کانه » بهلی به م جو ره ئه وه ی چه نده ها ساله له سنگی
خه لکیدا په نگ ئه خواته وه ، ئه مرو به سه ر به سستی ده ریان ئه بری .

ئاوا جه ماهیرو سوپای مه زن تیکه لا و بوون و به ناو بهغدادا به سواری
ده باببه و ئوتوموبیلی رازاوه به شیعاری نیشتمانیه وه و به پی ئه گه رران و
دهنگی گه ل و ته قه ی گوله ی شادی تیکه لا و ئه بوو موسیقای ئازادیان
لی پیک ئه هات .

لاشهی تاوان باره گان

که هه لیان کوتایه سه ر کوشکو باره گاو مالی تاوان باره گان ، هه ندیکیان نه یان نه ویست خویان بدن به دهسته وه بویه لوله ی ره شاشیان تی کردن و له حه وسه لان راستیان کردنه وه . له مانه فیصلی زول و وصی چه پخون و هه تیوه که ی نوری سه عیدی خائن و ده ستویوه نه کانیان هه ر هه ر نه و کاته کوژران و لاشهی هه ندیکیان وه کو سه گ به ت کرا و به سه ر شه قامه گاندا رایان نه کیشان و به توفو له عنه ت ره جمیان نه کردن و انجا نه بران بو سوتاندن ..

گوردی گان له به غدان

لیره دا کورده کانیش ده وری خویان بینی . هه ر به بیستنی هه والی جمهوریه تو شورش ، نه مانیش راپه رین و شیعاریکی گوره یان نوسی (الشعب الكردي یؤيد الجمهورية العراقية) به م شیعاره وه و به شی زوریان به به رگی کوردیه وه به شه قامه گاندا نه گه رران و هاوریان نه کرد بژی سوپاو گهل ، بژی پیشه وای عه رب سه روك جمال عبدالناصر ، بژی پیشه وای کورد جه نه رال مصطفی به رزانی ، بژی برایه تی کوردو عه رب ... هتد به م جو ره تا نیوه رو شه قامه گانی به غداد جمه ی نه هات تا هه والی قه ده غه ی هاتوچو کردن بلاو کرایه وه انجا هه ریه ک رو وه جیگای خوی بو ه وه دم به پیکه نینه وه جه ژنه پیروزه یان له یه ک نه کردو چاوه روانی هه والی تریبون .

سهو شهوره گان

کانی نیشتمان پهروهه ، برای کوردی تیکوشهر ، ئالم کاته ناسکه دا زور شتی سهیر ئه کریت !. زور شتی وائه کریت که ئه بیته هوی پیش خوار دنه وه و ناکوکی !. بهلام تو ئه بی هوشیار بیت و ریگه ی هیچ دهس دریژیه که نه دهیت .

بهلی لهم کاته دا زور له ئینته ازیه کان . . ئه وانه ی که دوینی سهریان شور ئه کرد بو دوژمن ، ئه وانه ی که دوینی ئه چه مانه وه بو خائنه کان ، ئه وانه ی که دوینی به شه پازله یه که راستی براکانیان ئه خسته بهر ده می درنده کان ، ئه وانه ی که دوینی کر نوشیان ئه برد بو به کری گیراوه کان . . . ئه مرو به هه لی ئه زانن و دینه وه پیشه وه و سنگیان دهر ئه په رینن و تا تو جاریک ئه لیت فلان شت . . ئه وان هه زار جاری ئه لینه وه ، بهلام نه که ی شوینیان که ویت و ! بویان بدهیت له چه پله . . من نالیم یه کسه ر بده به رویاناو بیده نگیان که ، نه . . به لکو ئه لیم ده خلیت بم نه که ی جلهویان بده یته وه ده ست و بیان هینیته وه سه رشار !! . چونکه ئه مررو پیو یستمان به تیکوشه ره دکسوزه وریا کانه بو جله و دانه ده ستیان . بو ئه وه ی به هه لدا نه برینته وه و دوژمن زه فه رمان پی به ریته وه . . له دوا یشدا ئه گه ر لیمان پر یسینه وه بو چی واتان کرد ، له وه لامدا بلین « هه له مان کردو دانی پیا ئه نین ! » به لام : له دوا ی باران که په نک .

محامی رشید تاله بانی

ئاماده یه بو بینینی هه مو جو ره ده عوا یه که له کویسنجاق و دهره وه ی .

وریایی

برای کورد : پیروزیی ئەم روژه شاده بهختیاره ، ئەمرو ئەوروژەیه
که لهدەمیکهوه چاوهروانی بووین ، بەلی ئاواتی نزیکمان هاته دی و عیراقی
خوشهویست ئازاد بو ، ئاواتی دور یشمان که (ئازادی هەمو کوردستانه و
انجا هەمو جیهان) بیگومان ئەویش نزیکه و پرشنگی روزمان لهئاسووه
دیاره . جانو ئەی برای کورد : لەم کاته گرنگه دا پیوستیهکی گه ورهت
لهسهره و ئەبی هوشیار بیت و هەرچاویکت بکهیت بههزار بو
بهربهست کردنی تاوان باره کان . ئەبی قول کهیت بهقولی برا عه ره به
ئزاده کانتا و شان بهشانیان تیبکوشیت بو دهرهینانی ره گو ریشهی
ئیمپریالیزی چهپهل . ئیتر ئەم روژه بهختیاره لههه مو لایهک پیروز بی و
هەر بژین .

شەن سهیر!

* لهوکاته دا کهههلیان کوتایه سه ر مالی نوری سعیدی خائن ،
ئەفسه ریکی دلیر پهلاماری ههتیوه کهی نوری (صباح) ی داو مسته کوله
یهکی گه یانه قه پوزی خوین هاته خواری . صباح راست بو وه و
به سه رسامیه که وه وتی (لک های شتسوی !! مو طلع دم من حلگی !!)
* که رادیوی بهغا (۱۰۰۰) دیناره کهی ئاماده کرد بو ئەو که سهی
که کاربه دهستان ئاگادار بکات له و جیگه یه ی نوری سعیدی رورهش
خوی تیا حه شار داوه . . یه کیک وتی دوورنیه ئیستا ئەو روره شه بچیت
جیگا که ی خویان پی بلیت بو ئەوه ی دههزار دیناره که وه رگریت !! .

سرودی سرکه وتن

کامهران

ئەه‌ی مه‌لی وردیله‌ی ده‌نگ خوش بوم‌بلی ئاوازی به‌جوش
 ئاوازی بی هی خوین‌رشتن نه‌غمه‌ی ئازادی و سه‌رکه‌وتن
 به‌سته‌ی گهرم وه‌کو هه‌تاو هی هه‌له‌په‌رکی کورری خویناو
 به‌سته‌ی گیان و دل هی ده‌روون شیعری ئه‌وانه‌ی سه‌رکه‌وتن
 شیعری بی ناگ‌راوی بی وه‌ک چنگی گه‌ل خویناوی بی
 وه‌ک قینی دل جوشی تیابی یادی تال و خوشی تیابی
 باسی روژانی جاران بی هی تاریکایی زین‌دان بی

* که رادیوی به‌غداد هه‌والی گرتن و کوشتنی سه‌گه‌ پیره‌که‌ی
 ئیمپریالیزم نوری سعیدی گوربه‌گورری بلا و کرده‌وه . شاری به‌غداد
 وه‌کو بوکان هاته‌جوله‌و هه‌ریه‌ک له‌ئاستی خویه‌وه هه‌له‌په‌رری و
 هه‌له‌له‌و قریوه‌ی شادی نه‌گه‌یه‌ که‌شکه‌لانی فه‌له‌ک .

* روژی دوا‌ی گرتنه‌که‌ی نوری خائن ، رادیوی به‌غداد وتی ئه‌و
 بی‌غیره‌ته‌ به‌جلی ژنانه‌و عه‌باو په‌چه‌وه‌ گه‌راوه . . . به‌دوا‌ی ئه‌م هه‌واله‌دا
 گورانی (یم‌العبا‌یه) ی بولیدا .

سه‌رنج : ئه‌م ژماره‌یه‌ تا مه‌لزه‌مه‌ی شه‌شه‌می له‌پیش شورشه
 مه‌لزه‌که‌ی گه‌لی عه‌راقدا چاپ‌کراوه . هیوامان وایه‌ له‌مه‌ودوا‌ نوسه‌ره
 به‌ریزه‌کان نوکی پینوسه‌ نازاده‌که‌یان به‌خه‌نه‌ کار .

رۆزی بوو ئهم نیشتمانه	ئهی بالدارى وردیلانسه
بازاری خهم و گریان بوو	مهزاتخانهی لهشو گیان بوو
لهسهر شانو ملی بی گهرد	ههر قز بو رهش خورمایی زهرد
ئه لکا به گهردنا خهمگین	به فرمیسیکی ئالی خوینسین
ئه رزایه تاو زیندانی تهنگ	چاوه نواری کچولهی شهنگ
موچه مان تف جنیو پیدان	به شمان دارکاری بو لیدان
ئه یزیران بامری زوردار	قامچی لهسهر پشتی زامدار
به ریز ههروه کو میگهل بن	له بهر زیندانه کانا ژن
ئهی هینانه گریه و هاوار	یاساولیک و تفو دار
تورابو وه کو ئیستهی من ((بهزهیی لهچاوی دوژمن
بواریان نه ئهداین به بست	بوسهردانی پارهیه رست
له بهر گهردنی زهردی کال	له رومهتی ناسکولهی ئال
خوین و شادی و ئارامیان برد	له دهم ... لیره یان دروست کرد
ورشه له ناو قزی خاوا	بزه یان له دمی سساوا
زورشته که دوژمنمان ویستی	خهندهی گهشی خوشه ویستی
خه ویان له پیلو ئه توران	ئه یان دزی ئه یان مران
خه فهتی ژیان سزای	لانکه یان ئه نایه ده ریای
گرمه ی بومبای زه مین هه لدر	قرمه قرمی گولله ی له پرر
ئیستمارو نوکسه رانی	زور دلی کرد به قوربانی
نه سامان و پیتی وه تن	نه به خوین نه شتی ده گمه ن

تیرخواردنیان بو نه بو ههر
سیبهری سیدارهو هی پەت
ئاسمانیش ههر رهنگی لیل بو
گول لهلام گەشی تیانه بو
بهلام ئەمرو که ئازادین
ئەستیره وه کو زیندو بن
یاری ئەکن ئەجریبوین
گولیش ئەلی پەرره کانی
جاران رهنگی چیا ئال بو
ههر زرهی زنجیر بو ئەهات
خویناو جوگه لهی ئەبهست
له تاریکایی زیندانا
ئەزیابو دلمان پرلهقین
دهمی بیری تولهسهندن
یا سائی لهچاوی خهیاڵ
بهههرشته جوانه رازاوه
پرره لهخواردنی بهتام

خوین مژتر بون لهجانهوهر
لهسه روو نهخشی بو خهت خهت
ئەستیرهش لای من ههر ویل بو
ههر لهگولی بهردین ئەچو
ئنجا ئەزانم چی ئەژین
لهناو ئاسمانیکا بی بن
جوانترین دیمهن ئەنوین
لیی نوسراوه « کامه رانی »
نامی ژیا ئی گهل تال بو
زیندانی بو به کسه ر ولات
که لهچه مه چه کی ئەگهست
لهگهل زنجیری گرانا
بو روژیکی وا ئاگرین
تاوی خولیای خویناو رشتن
ئهمان دی نیشتمانی ئال
به گول به نیگار نه خشاوه
ئاوابو ئازیابن بو ئەنجام

ماویتی

بروسکه و تام

به بونه‌ی شورشه پیروزه‌که‌ی سوپای گه‌لی عراقی
مه‌زنه‌وه هه‌ندی بروسکه‌و نامه‌مان بوهاتوه ، وا لیره‌دا
ئه‌یانخه‌ینه به‌رچاو :

✽ شورشی چوارده‌ی گه‌لاویژ جه‌زربه‌یه‌کی پشت‌شکینی سره‌وانه
ئیستعمار و کونه‌په‌رستی .

به‌ناوی نوسه‌رو شاعیرانی ئازادی خوازی کورده‌وه پیروزبایی ئه‌م
هه‌نگاوی قاره‌مانانه‌یه ئه‌که‌ین . پرر هیواین شورشی چوارده‌ نوخشه‌ی
تیکوشانیکی بی‌کولدان بی بو رزگاری و به‌ختیاری گه‌لی کوردو عه‌ره‌ب .
بژی به‌ربه‌ره‌کانی نه‌ته‌وه‌ی کوردو عه‌ره‌ب به‌رامبه‌ر ئیمپریالیزم و
پیلانه‌کانی .

بژی جه‌مه‌وره‌تی عراق . جه‌مه‌وره‌تی کوردو عه‌ره‌ب .

بژی برایه‌تی کوردو عه‌ره‌ب له‌پیناوی رزگارکردنی نیشیمانی هه‌ردو
لادا . « جه‌مال نه‌به‌ز ، محمد توفیق وردی ، کامه‌ران ، ئه‌وره‌حمان
نورجان ، مسته‌فا نه‌ریمان ، محمد جه‌سه‌ن » .

✽ ئه‌نجومه‌نی به‌ریوه‌به‌رانی کوماری عراقی به‌ریز :

کومه‌لی ئاوازی کوردی و ئه‌ندامه‌کانی ، ئه‌وپه‌رری خوشی و کامه‌رانی
پیشان ئه‌دا به‌رامبه‌ر شورشه‌گه‌وره پیروزه‌که‌تان ، که بوبه‌هوی روخاندنی
ئیمپریالیزم و سه‌ریانکردنه‌وه‌ی کلکه بوگه‌نه‌کانی . ئیتیر هه‌ربژین له‌ریی
سه‌ربه‌ستی و ئازادی گه‌لدا .

حافظ مصطفی قاضی

ئه‌ندامی کومه‌لی به‌ریوه‌به‌رانی کومه‌لی
ئاوازی کوردی له‌جیاتی . ۵ ئیمزا

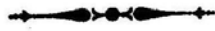
ئوتیلی سیروان

ئەم ئوتیلە تازە کراوەتەووە لەبەغداد لەسەر شەقامی امین ، هەتا بلیت پاکو تەمیزە و فینکو خوشە . نزیکى ناوبازارو دوائری میریە ، نرخیشی هەرزانە ، زور بەخزمەتن ، ئەگەر هاتیتە بەغداد دیارە هەر ئەچیتە ئەوی . خاوەنەکانیشی : کاکە حمەیی دەرویش کەریم و کاک نەشەت .

ئابونە

برای کوردی بەریز ، ئەوا سالی هیوا تازە بوەووە و تکایە توش ئابونەکەت لەبیر نەچیت .

نەقلیاتی شەرق

ئەم نەقلیاتە زور گورجوگولن لەگواستنەووەی شتومەکدا لەبەینی بغداد - کرکوک - سلیمانیدا . ژمارەى تەلەفونەکەیشیان ۸۵۳۲۳ یە .

پوزشت

لەبەر بیجیگایی هەندی شتمان نەتوانی بلاوکەینەووە لەم ژمارەیدەدا وەك لابردنی هەندیک لەبەشی « لەژمارەى پیشودا » هەروەها پاشماوەی هونراوەکەى کامەرانیشمان دا بەگوفاری شەق . تکای لیپوردنمان هەیه .

گوفاری شەفەق

لەبەر فرمان زوری چاپخانەکان ، گوفاری شەفەق چەند روژیک دوائەکەویت ، ئومید هەیه لەهەفتەى داهاودا راپەرینریت .

لبشرة الاطفال
شديدة الحساسيّة

حافظوا على اجسامهم
باستعمال
صابون
هنا

هنا

مناج شركة استخراج الزيوت النباتية (شركة همت)

شورش

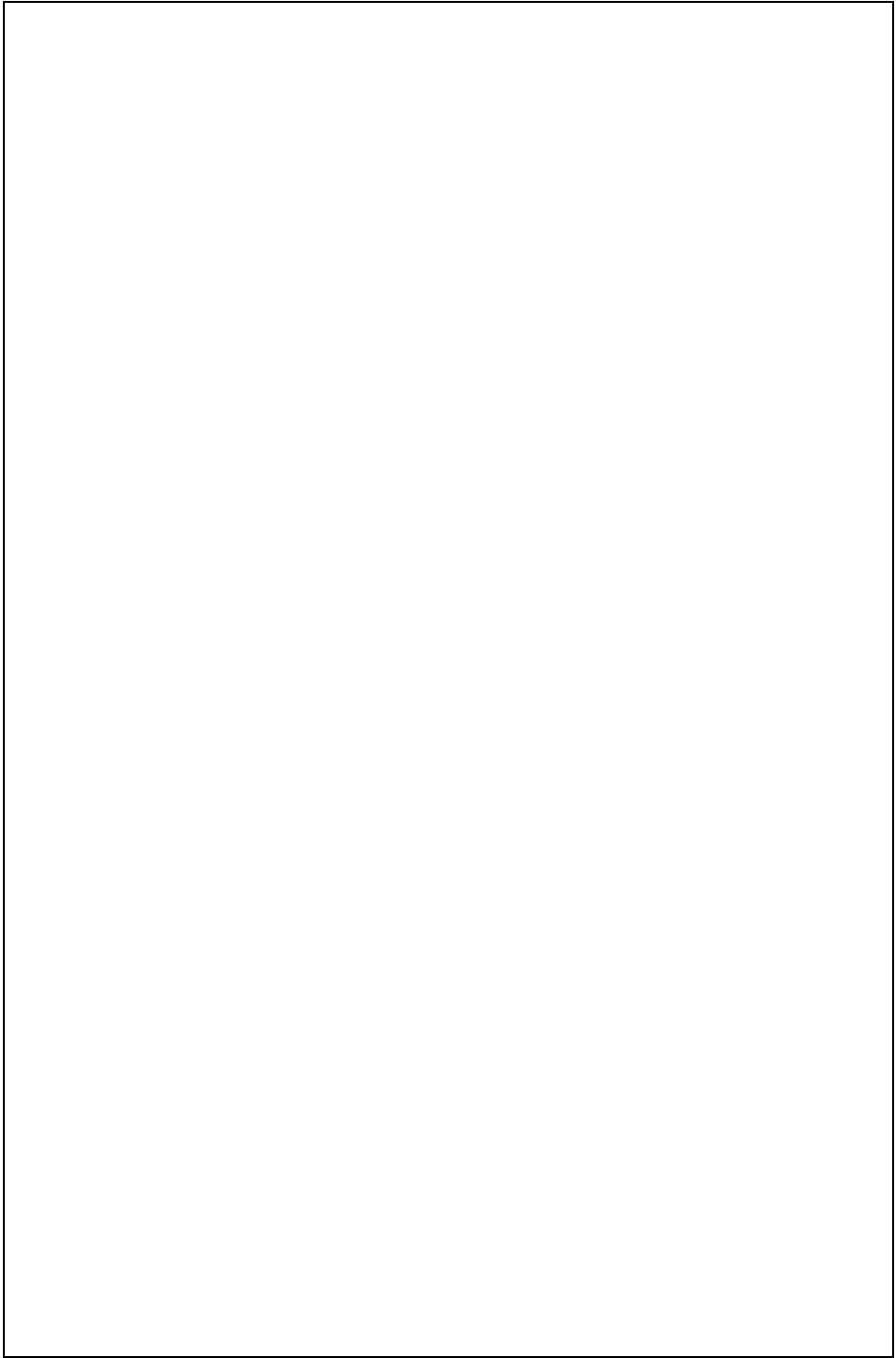
لهگل گزنگی دهمی ناسودا
نالای شورشی عیراق هلکرا
چریکو نه ردهی شورش گیره کان
بلند نه بوه وهو نه گه ییه ناسمان
سربازی سوپا جهر به زه و دلیر
لهگل گه نجاندا نازاتر لشر
هیرشیان نه برد بو باره گای نه نگ
نه وهی خائن بوو نه کوژرا بوپه نگ

چاپخانهی نه جاح

ژماره ی تله فون ۸۳۵۶۱

گۆقاری هیوا

ژماره ۲ سالی ۲ ئابی ۱۹۵۸

ناوو نښتالی لیبوا

بهغداد شهقامی زهه‌او‌ی یانه‌ی سهرکه‌وتن

تهله‌فون ۲۸۴۰۵

خاوه‌نی ئیمتیا‌ز یانه‌ی سهرکه‌وتن

مؤدی‌ری مه‌سئول : حافظ مصطفی قاضی

— (نابوونه) —

دینار	فلس	
۱	۲۵۰	نابوونه بو دهره‌وه‌ی عراق
۱	۰۰۰	نابوونه‌ی سالیکی له‌عراقدا
۰	۷۵۰	بو قوتابی
فلسه	۱۰۰	دانه‌ی به

پاره‌ی نابوونه پیشه‌کی ئه‌دریت

وه به‌م ناو‌نیشانه ئه‌بیریت

بغداد : الصالحية . ۸۴/ب

(حافظ مصطفی قاضی)

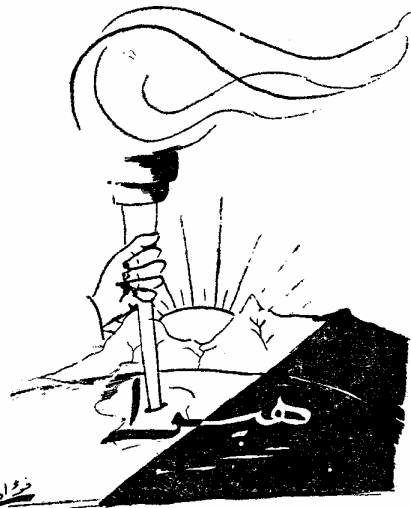
هیا

گو قاریکه بوبهختیاری و بهرزکردنهوهی پلهی زانیاریت تهرخان کراوه

ژماره‌ی ۲ - سال ۲ - خهرمانان - آب - ۱۹۵۸ م - ۲۵۷۰ ک

ئه‌ده‌بی کوردی له‌شورشدا

ئه‌ده‌بی کوردی تاکو
ئیسناش ماویتی که به‌ته‌واوی
بچینه ناوجه‌رگه‌ی روداوی
ئاشکراو به‌سه‌رهانی راستو
بی‌پچوپه‌نا (واقع) هوه . تاکو
ئیسناش له‌رومانسیتی پاک
نه‌بوته‌وه .

له‌م روژهدا که
پینووسه‌کانمان نازاده‌و بومان
هه‌یه به‌ناره‌زووی مه‌به‌ست
هه‌لیسووررینین ، که‌چی هیشنا

هه‌یه « بو نیمپر‌بالیزم - کونه‌په‌پو ، بو زوروستهم - ره‌شه‌با ، بو
به‌ندیخانه - قه‌فه‌س ، وه له‌جیانی گهل - بلبل » دا ئه‌نی و به‌کار
ئه‌هینیت !

له‌پیشه‌کی ژماره‌ی پیشوودا وتمان :

ژبان شتیکی و دستاو و وشک‌نیه ، روژله‌دوای روژو کات له‌دوای

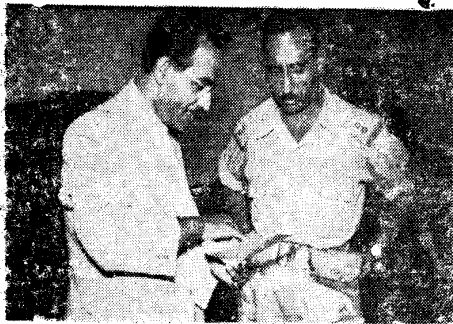
کات له گوررانو پیشکه وتندایه ، چونکه مروف گیان له بهریکی زرنکو
هوشیاره و سه میسه له کنه و هدایه بو سبهینی روناکو و سوزی بهرتر .
باشه ئیمهش له سهر ئه م تبیینیه : دوینی مه چه کهمان جهرراوی
زنجیرو هوشمان گوشراوی زوروسته م (ارهاب) و بینوسمان کولی
قه ده غه ی سه ره بهستی بو . . جیگای لومه نه بووین که له ده ریای
رومانسیتی دا مه له مان نه کرد . به لام ئه مررو که له کاتی شوررشداین و
چهند قوناغیکی دوورو دریزمان به ماوه یه کی که م بری ، پیوسته
ئه ده به که شمان له م گورران (تطور) ه خیرایه دا خیرابیت و زیاتر له باری
ئابوری و بیلان و کومه لایه تی تیزه و ترو پیشکه و توتر بیت . چونکه ئه ده ب
خوراکی ژبانه . و اتا ئه بی نویسی ئه مرومان راست و روداو بیت ، دور
بیت له خه یال و رومانسیتی هوه .

ئیسنا له کاتی شوررشداین ، شورشیکی له پررو ترسناک به روی
ئیمپریالیزم و کونه بهرستیدا . هیشتا به یامی پیروزی شوررش دوا وشه ی
نه که یه وه ته جی ، ئه و بنکانه ی دوژمن له سهری بهنگ بو هیشتا هه موی
نه روخینراوه . . ده ره به گ ، کونه په رستی ، تاوان ، بو هه ل گهرران
(الانتهازیة) وه زور تتی تری زیان به خشی به نیشتمان و نه ته وه که مان . . .
ئه مانه زوری ماون و پاک نه کراونه ته وه . له بهر ئه مانه وانه زانن که
به روخاندنی کار به ده ستانی پیشو هه موشتییک ته واو بوه و ئیتر نوره ی
پال دانه وه یه !! . نه خیر به لکو که رمه ی تیکوشان و وردبینی و هوشیاری له م
کاتی گواستنه وه یه دایه (الفترة الانتقالية) . ئاله م کاته ناسکه دا ئه وه نده ی
یه که توز سستی و که منته رخمه ی بکه بن دوژمن ده سی خوی ئه وه شیمینیته وه و
ئه مان بانه وه دوخی جاران و بگره خراپتریش . که وانه له ئیسته وه تا
هه لکه ندنی دوا ره گی ئیمپریالیزم له ناو نیشتمان ه که مان و هه مو جیهاندا ،
پیوسته گه لی له جاران وریاترو ئاماده تر بین ، هه روه ها پیوسته
ئه ده به که مان ته رخان بکه بن بو سوودی شوررش و نازاد کردنی کوردستانی
تورکیا و ئیران و یه که خستی ئه م پارچانه له ژیر ئالایه کی یه گرتوودا ،
ئاسایشی کیتی و دامه زراندنی رژیمیکی یه کسانی له هه مو جیهاندا .

دکتر بالهوانظلی تورندا

تایستاش زوربهی خويندهوارانو دانیشتوانی نیشتمانه کهمان بهپروشن بو زانیی زور شتی دهرنه خراو ، لهبابهت شوررشه پیروزکهمانهوه . جا گو قاری هیوا بو روشن کردنهوهی هندی شتو وهرگرنتی پیرورای چهند قارهمانیکی نازادی خوی ئهم جوولانهوه گرنگه ، ماموستا حافظ مصطفی قاضی نارد بولای « عبدالسلام محمد عارف - وهزیری ناو خو ، دکتور جابر عمر - وهزیری معارف » وه بهم جوړه ی خوارهوه کهوتنه گفتوگو و پرسیارو وهلام .

* *

روژی دوشه‌مه‌ی

۹۵۸/۸/۴ نوینه‌ری هیوا

دیه‌نی عقید رکن عبد

السلام محمد عارف

وهزیری ناو‌خوی کرد ، وه

ئهم پرسیارانه‌ی لی کرد :

- میلله‌ت له‌رابوردوودا

نازاری برسیه‌تی و گرانی

(وهزیری ناو‌خو . نوینه‌ری هیوا)

ئه‌چیژا ، چینان به‌ده‌سته‌وه‌یه که‌بیکه‌ن بو لابردنی گرانی و که‌م

کردنه‌وه‌ی کری خانو ؟

- ۳ -

* ئيمه ئىستا زور به پهروشه وه ههول ئهدهين بو نه هيشتنى ئهم جوره شتانه وه به ياناته كانمان راستى باوه رمان دهر ئه خا كه ئه نجومه نى وه زيران و ليژنه ي به رزى ته موين نرخی بو هه ندى پيوستى خوارده مه نى گرنگ داناوه . به لام باسى كرى ي خانوو ميري ئه هميه تىكى زورى پيداوه وه له م روزانه دا مه رسووميك دهر ئه چى بو كه م كردنه وه و ئاسان كردنى ئه و باره گرانه له سه ر شانى گهل .

- عىراق به تاليو بى ئيشى زورى تيايه چون ئهم بى ئشيبه له ناو ئه به ن ئه گهر به شيويه كى موه قه تيش بيت تاكو كارگا ئه كرينه وه بو ئه وه ي ئه مانه هه موو بخانه كاره وه ؟

* ميري به يانكى دهر كرد كه كرىكاره كان موراجه عه ت به موديريه تى ئيشو كارى كومه لايه تى بكه ن بو دوزينه وه ي ئيش بو يان ههروه ها وه زاره تى كارو بارى كومه لايه تى ئه هميه تىكى ته واو ئه دا به م گىرو گرفته .

- له عىراقا خاوه ن زه ويو زارى گه وره زور هه ن ئايا نيازتان هه يه ئهم زه ويو زارانه بگيرنه وه بو خاوه نه كانيان له فه لاهو جوتياره كان ؟

* له باره ي دانانى سنوور و په يوه ندى به ينى فه لاهو خاوه ن زه ويه كانه وه مه رسووميكمان دهر كردوه به لام ئه وان زه ويوزارى زورىان هه يه كاريكى وه ها ئه كرى به دارى كومه لايه تى له ناو هه موو چينيكى خاوه ن

نوميدمان وايه بو ژماره ي داهاتوش ديبه نى چهنده سىكى ترى كاربه ده ستان بكه ين بو گفتوگو و پرسىار .

زهویو زارا بیته دی فهلاحهکان ژبانی کومه لایه تیان بهرز بکریتته وه چونکه بهشی زوری دانیشتونانی عیراق له - وانهن .

- ئاواتی سیادهتتان بو گهلی کورد چیه ؟

* ئاواتم ئه وه یه که گهلی کورد سه ره بهرز بیت وه له گهلی عه ره با دوستانه و برایانه بژین بو ئه وه ی جمهوریته که مان بگاته ئامانجو ئاسایشی خوی وه به سه ره بهرز یو خوشی له گهلی برا عه ره به کانا له ژیر سیبه ری جمهوریته لاهه که یانا بژین وه هیوامان وایه که ده ستوره مووقه ته که له لایهن برا کورده کانمانه وه په سه ند کرابی .

دکتور جابر عمر

روژی سی شه مه سه عات ۱۲ ی ۹۵۸/۸/۴

له گهلی دوکتور جابر عومه ردا وه زیری زانستی

- ئایا وه کو سالانی رابووردوو قوبول کردن له زانستگاکانا (کلیات)

ته حدید ئه کری ؟

* قوبول کردنی قوتابیان له زانستگاکانه سنووری بو دائه نری به بیی چیگا و ژماره ی ماموستاو لقه کانی ئه و زانستگایه ، به لام له عه یینی کانا تا له تووانامانی هه ولی ئه وه ئه ده یین که زور ترین که سه قوبول که یین ، چونکی ئامانجی ئیمه ئه وه یه که ئاواتی نیشتمان په روه ره کان بینینه دی بو ئه وه ی خویندنی بهرز یان ته واو بکه ن ، وه پیکینیانی ئه م شتانه به پیی تووانامان ئه بی .

- ئایا ئه م سال زانستگای ئیواران ئه که نه وه بو ئه وه ی ئه و قوتابیان ه ی هه لیان له ده ست چوه و نه یان تووانیوه خویندنی زانستگا ته واو بکه ن ؟

* خویندنی ئیواران به نسبه تی زانستگا به رزه کانه وه دووه م پله ی

ئیشمانه وه ئیسه ئیستا به هیچ جوریک ناتوانین ئەم ئامانجانە بینینەدی ، بهلام ئەگەر هاتوو ماموستامان چنگ کەوت کەبتوان دەرەس بلینەوه لەزانستگا رەسمیەکاندا دەست بەجی هەندی پولی ئیواران ئەکەینەوه .

- ئایا نیازی کردنەوهی بەشە داخلیەکانان هەیه بو ئەو قوتابیانه

کە بی دەسنو پارەیان نی بە خویندن تەواو کەن ؟ وه کەهی ؟

* پاراستنی قوتابی و ژیانی پارچەبەکە لەو فرمانە گرنگانەهی ئەکەوتتە سەرشانی جامەتی چونکی خویندن لە جامەدا هیچ کاتیک تەواو نابێ ئەگەر ژیانی قوتابیەکانی ریک نەخری وه ئەم فرمانە گرنگە ئیستا لەبەر دەسی وهزارەتو جامەدایەو لی ئەکولنەوه چونکی هەموو ئەیزانین کە ژیانی قوتابیەکانمان زور زەحمەت ترە لە ژیانی قوتابیەکانی جیهان ، بهلام ئەبێ ئەوێش بزاین کە هەولدان لە پیناوی ریکخستنی ژیانی قوتابی داخلی دا پیوستی بەپارەو امکاتیاتی تاییەتی هەیه وه کو دروست کردنی خاتو جا ئەگەر هاتوو ئەو پارەیهمان دەست کەوت با بە شیوەبەکی ئاسانیشت بیت ئەو ئامانجانە یەنینەدی ، بەتاییەتی پاش ئەوهی وهزارەتی ئیعمار پەیمانی دا ئەو خانووهی بە هەموو قوتابیەکانی زانستگاکان دروست کراوه تەواوی بکا .

- وایزاین کە کردنەوهی زانستگا لە مەرکەزی شارەکانا (لواء)

یارمەتی زانستگاکانی بەغدا ئەدا و باری سەرشانی سووک ئەکا ئایا رای

سیادەتتان چیه ؟

* هەموو زانستگاکانی ئیستا لە زانستگاکانی جامەهی بەغدان کە

تازه دامه‌زیراوه . وه بوونی له به‌غدادا ئه‌بیته هوی ئاسان کردنی
باریهی بهینی ئه‌و زانستگایانه‌و ریک‌خستنی هیزو توانای زانستی‌یان .

سوودی ئه‌م جامعه‌یه
ئه‌ویه که به‌غدا امکاناتی
زوری تیا به تابه‌تی بینای
زوری تیا به و موسته‌وای
زانستی به‌رزه جگه له‌وهی
به ئاسانی اتصال
به‌ده‌روهی عیراق ئه‌کری،
له‌به‌ر ئه‌مه بوونی زانستگا

(نوینه‌ری هیوا .. وه‌زیری معارف)

له به‌غدا سوودی زورتره ، به‌لام ئه‌گه‌ر به پیوست زانرا که چه‌ند
زانستگایه‌ک به‌کینه‌وه که دوور بی له جامعه‌ی به‌غدا وه شیوه‌یه‌کی
(پیشه‌یی یان ته‌دریبی) یان هه‌بی به‌پیی زانستگای (وه‌رزش) یان
په‌لی خویندنی کاروباری (به‌نده‌ره‌کان) له‌و جیگایانه‌دا درووستیان ئه‌که‌ین
که سوودی بو زانستگاکان هه‌بی که کیلگه‌ییکی تاقی کردنه‌وه‌یه بوی ،
وه‌وا ئه‌زانم که ئه‌مه له سالی ئاینده‌دا پیک نایه‌ت چونکی باری
خوینده‌واریمان له‌م روژه‌دا که‌مو کوری هه‌یه وه‌کو نه‌بوونی ماموستا
و جیگاو و ئه‌ده‌وات به‌تایبه‌تی ئه‌وا سالی تازه‌ی خویندن خه‌ریکه بیت .
**- ئایا به‌ته‌مای ئه‌وه‌ن که خویندنی سه‌ره‌تایی (ابتدائی) بکه‌ن
به‌ئیلزایی له عیراقدا ؟ وه‌که‌ی ؟**

✽ له‌حه‌قیقه‌تا ته‌علیمی ئیلزایی له فرمانه‌ گرنگه‌کانی ئه‌م سه‌ده‌ی
تازه‌یه‌یه وه مافیکه له مافه‌کانی نیشتمان‌په‌روه‌ره‌کان له‌به‌ر ئه‌وه پیوسته

له سهر حكومت كه نهم مافه به نيشتمان پهروهه كان بسپيري وه له بهر
نهوه له سه زمانه كه هه ولو ته قه لايه كي زور بهين بو پيكهيناني ته عليمي
ئيلازمي وه بلاو كرده وه له هه مو و لايه كي جمهوريته كه مانا وه نوميده وارم
كه امكانيايكي ته واومان به ده سه وه بيت بو ناماده كرده ماموستايان و
نهو وه سائيلانه ي پيوسته بو نهم خوينده واريه .

- آ دهرسي كوردي به ته نيا له قوتابخانه سه ره تا ييه كاني شاري
سليمانيدا نهو و ترينه وه نايا به ته ماي بلاو كرده وه نهم زمانه ن له شاره
كورده واريه كاني ترا ؟

- ب جامعه ي سوربون كورسيه كي ته رخا ن كرده بو و ته وه ي دهرسي
كوردي به لام زانستگانمان هيج گوي نه داوه بهم زمانه و ملامعيني
كانا ئينگليزيو فه ره نسبو نه لاني تا توركيو فارسي نهو و ترينه وه تيا يا ،
نايا رانان چيه به ران بهر به مه ؟

✽ لجنه يه ك پيك نه هينين له وانه ي كه شاره زاييان هه يه بو داناني
نهو پيشنياران هه ي كه سوودي به پيش خستني خويندني كورديه وه هه يه
بو نه وه ي نهم خويندنه ببى به پشتيوانيك بو جولاننه وه ي هيزي قه وميه تي
كورد تا نهم گه لي كورده بتواني شان به شاني گه لي عه رب بروا له خويندنا
وه به ته بعه تي حال كورسيه ك دائه ينين له به كي لهو زانستگيان هه ي كه
زماني تايه تي نه ليته وه .

- يرو باوه رتان چيه به ران بهر هاننه پيشه وه ي نافرته بو به كار هيناني
مافي سياسي هه ؟ وه نايا شه رتو شرو تان چيه كه نه بي لهو نافرته تان هدا
بيت كه بيته نهم كوره وه ؟

* من خوم به کیم له وانهی که دان ئەنیم به وەدا که ئەمە مافی خویەتی
له ژيانا وه بروام ههیه که ئافرهت له توانایا ههیه که بێته کوری
ئیشکردنه وه که به کیک له و ئیشانه کوری سیاسه ته وه ئەتوانی فرمائی
خوی جی به جی بکات وه ده رخا بو براکانی که هیچ فەرقیکی له گهل
ئەوا نیه وه ئەتوانی بێته پیشی بو دامه زانندی بناغه ی ئەم جمه وریه ته
وه وائەبیم که هاتنه پیشه وه ی ئافرهت و به کارهینانی مافی سیاسه وه
سوودیکی گرنگی ههیه بو گهل . له بهر ئەوه من هیچ سنووریکو شه رتیک
دانانیم بو ئەو ئافره ته نیشتمان پهروه رانه .

ئابونه

هه موکەسیک که ئەم گو فاره ی بو نیرا وه و گلی دا وه ئەوه ،
به ئابونه ژمیرا وه . جا تکایه به گورجی ئابونه کانتان بنیرن ، وه
ئەو کەسه ی نایه ویت ، گو فاره کان بنیرته وه . وه هیچ زویریش مه بن
ئەگەر له مه و دووا بومان نه ناردن .

ميلهٔ چي نهوي؟ ئيستعمار چي نهوي؟

نوسيني: احمد غفور

شورشه پروزه کهمان، هرچهنده لهر رويدا، بهلام لهر استيدا،
همو هويهك كوبوبوهوه بو هه لگير ساندني و سه ركه وتني .

له ناوخودا، چل سالي ره به قه ميلهٔ نه ناليني له ژير حوكمي
ئيستعماردا، بي به شه له ساماني ولاته كه ي، ده مي كليل دراوه، برسيه،
نه خوشه، سه ركوپرو چه واشه كرابو . . روله نه به رده كاني يا هه لئه وا-
سران، يا به گولله ئه كوژران له شه قامه كانا يا له به نديخانه تونگ ئه كران .
له ولاشه وه ملكو ده ستو دايه ره و چيني حوكمداري چلكاو خوري
ئيستعمار له روياري زيرو سه لته نه تو بي ئابروي و خيانه تا مه له يان
ئه كرد، وه به ته واوي ده وري وه ردياني ئيستعماريان پي سپيرا بو .

له ده ره وه شدا، ميلهٔ تي عراق سه يري ئه كرد چون ميلهٔ تاني
روژ هه لاتي ئه وروپا و ئاسيا و ئه فريقي و ميلهٔ تاني عه رب آزادي خويان
سه ندوه باره گايه كي بوزرگيان پيكه وه ناوه له ده وله تاني ئاسايش خوا
به سه ركرده ي يه كيتي سوڤيات و چين و هندستان، وه ئيستعمار به جاريك
ئابروي چوه و سامي جاراتي نه ماوه .

انجا كه ئه مه بيت، به كورتي، ئه و هويانه ي بو به هوي هه لگير ساندون و
سه ركه وتني شورشه کهمان، كه وا بو، به ئاساني، ئه هميه ته كاني
شورشه کهمان بو ده رئه كه ويت كه ئه ويش: يه كه م، ئازادبوني سياسي

مینه‌ته‌که‌مانه ، که یه‌که‌م هه‌نگاوی آزادیه ، که ئه‌بی ئازادی ئابوریو
کومه‌لایه‌یتو بیروباوه‌ریش له‌دوا بیت ، تا به‌جاریک ولاته‌که‌مان آزاد بیت .
له‌بیانی ۱۴ ته‌موزه‌وه ، عراقی کون نه‌ما ، عراقی وه‌کو مستعمره‌ی
شاهانه بو به‌جه‌مهوریه‌تیکی سه‌ربه‌خوی دوژمن به‌ئیس‌تعمار . وه‌تا‌کو
ولاته‌که‌مان به‌ته‌واوی آزادی سیاسی خوی به‌ینیه‌دی ، ئه‌بیت رزگارمان
بیت له‌پاشماوه‌ی په‌یمانی به‌غداو په‌یمانی نیسانو « یارمه‌تی »
سه‌ربازانه‌ی ئه‌مه‌ریکا .

له‌پاش آزادی سیاسی ، که ده‌ست که‌وتنی حوکم یه‌که‌م مه‌رجیه‌تی،
ئه‌بی سامانه‌کانیشمان آزاد بکری ، وه‌بوسودی گهل به‌کار . به‌یزی .
وه‌پاشماوه‌ی حوکمی ئیس‌تعمارو ده‌ربه‌گ بسرریته‌وه ، وه‌له‌جیاتی
ئو پیشه‌سازی و پروژهی ئاوه‌دانی پوسودو کشتوکالی پیشکه‌وتو بیته
جیگای . وه‌بازرگانیمان ئازاد بیت وه‌له‌گهل ئو ده‌وه‌له‌تانه‌دا بیت که
حه‌قی ته‌واوی خومان ئه‌ده‌نی .

وه‌له‌گهل ئازادی سیاسی و ئابوری ، پیویست به‌ئازادی بیروباوه‌ره
که ئه‌ویش ماوه‌دانه به‌میله‌ت بو ده‌برینی بیروباوه‌ری خوی وه‌ده‌م
کوت‌کردنی دوژمنانی میله‌ت وه‌له‌ناو بردنیان . وه‌به‌مجوره‌ میله‌ت
ئازادی کومه‌لشی ئه‌بیت ، که ساله‌های ساله‌ دیلی خو و ره‌وشتی
کونه‌په‌رستیو ، پرو پاگانه‌ی ئیس‌تعماریه‌کانه .

میله‌ته‌که‌مان ، ئه‌مانه‌ی ئه‌ویت ، ئه‌یه‌ویت ئازاد بیت .. ئازادی
سیاسی و ئابوریو بیروباوه‌رو کومه‌لایه‌تی ..

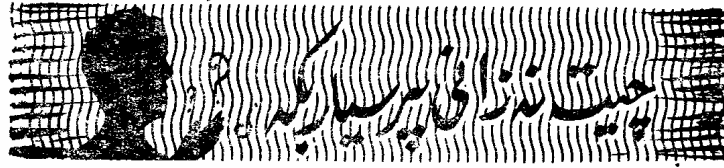
بهلام استعماریه کانو نوکوره کانی ، ئه یانه وی بیخه نه وه ناو قه فهز
رهوره وه ی میژو بگه رریته دواوه . وه بو ئه مه ایستا دو پیلان
به کار ئه هین .

یه کهم : پیلانی هه ره شه و ده ست دریزی وه کو له شکره کانیا ن هه ر
به رده وامه له هاتنه ناو خاکی لبنان و اردنه وه .

دوهم : پیلانی هه ل خه له تاندنو سه رلی شیواندنو ئه مین کردنه وه ،
وه کو دان نا ن به جه مهوریه ته که مانا پاش ئه وه ی زوربه ی ده وه تانی دنیا
دانی پیا نا ، به لام مه به سی راستی ئیستعمار سه رلی شیواندو
دورخسته نه وه یه له دوسته کانمان ، وه بو پاریزگاری مه سلحه ته
پاشماوه ی ده سه لاتیا نه ، وه هیشتنه وه ی کوتو زنجیری په یمانه
زورداریه کانیا ن ، وه بو به ربه ست کردنی لیشاوی قینی میله ت به رامبه ریا ن
وه پاراستنی نوکوره کانیا نو به رزکردنه وه ی گیانی روخاویان .

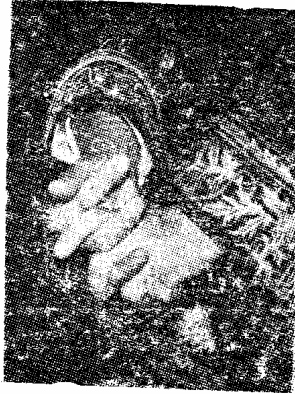
بهلام قورر به سه ر ئیستعمارو نوکوره کانی . هه ر له و روژه ی
جه نابی « مستر مورفی » نوینه ری ایزنه اور هات بو به غدا وه ئه مه ریکا و
به ریتانیا دانیا ن نا به جه مهوریه ته که مانا ، هه ر له و روژه دا حکومه ته نیشتمان
په روره که مان یاسای پیکه وه نانی له شکری به ربه ره کانی میله ته ی بلا و
کرده وه .

میله ته که مان وریایه ، له هه مو شوینی لیژنه ی نیشتمانی پیکه وه ناوه
بو پاراستنی جه مهوریه ته که ی وه ته ک به ته کی له شکره نه به زه که یو
به سه رکرده ی جه به ی نیشتمانی ئه روا بو پیشه وه . بو ئاماده کردنی
خوی بو پاراستنی جه مهوریه ته که مان که تا دوا دلوپه ی خونیمان
ئه ریژین له پیناویدا .

تا ئەوانیت بیر بکەرەوہ ، بو ھەر پرسیاریک چەند کتیبو
 فەرھەنگیک بخوینەرەوہ ، ئەگەر ھەر نەتزانئ ئنجا پرسیار بکە .
 ئەم پرسیارانەئ خوارەوہ ھەر یەکەئ پینج نوختەئ لەسەرە ،

ھەول بەدە لەپانزە نوختە زیاتر پررکەیتەوہ .
 لەگەل وەلامەکەتدا پولیکئ دەفلسئ کارنەکراو
 بنیرەو لەگوشەئ یەکی زەر فەکەوہ بنوسە
 (پرسیار) . تا روژی ۱۹۵۸/۹/۵ وەلام
 وەرئەگیریت . سەرکەوتوی یەکەم قەلەم
 پاندانیک وە سەرکەوتوی دوہم ژمارەئ
 داھاتوی ھیوایان پیشکەش ئەکریت .
 ۱ - ئەم وشانە بکە بە کوردی :

سندویج ، قلم ، مربا ، قنای ، انتاج .

۲ - مانای ئەم وشانە بنوسە :

تومار ، داستان ، نزار ، پەنگ ، پەند .

۳ - أ - ئەم ھونراوہیە ھی کی یە :

ئەئ رەقیب ھەر ماوہ قەومی کوردزمان

نایشکینی دانەیی توپی زەرمان

ب - وشەئ یەکی کوردی بدوزەرەوہ دوانزە نوختەئ ھەبیت !

۴ - نهوه دهستی کی یه له وینه یه سهره وهدا!؟.

* * *

نهمهش وهلامی پرسیاره کانی پیشومانه:

۱ - طاقه = وزه = توانا

محکمه = دادگا

شاعر = هونهر

مناقشه = پيله = لیکولینهوه

جمهوریه = کومار

۲ - داکوکی = دعایه

ههره وهز = تعاون

بووم = زهوی = بوومه له رزه = له رزینی زهوی

وهرز = فصل

بنکه = قاعده

۳ - هونراوه که هی خوالیخوشبو « زیوهر » بوو

۴ - چونکه دوهم دایکی یه کهم بوو .

* * *

نهوانه ی وهلامیان داووتهوه ، له گهل پله ی سهرکه وتنیاندا :

موفق رشید - ۱۷ - نوخته ی راست بوو - سهرکه وتوی یه کهم

طارق محی الدین - ۱۶ - نوخته ی راست بوو - سهرکه وتوی دوهم

اسفندیار احمدشکری - ۱۵ - نوخته ی راست بوو - سهرکه وتو بوو

جلال دباغ - ۱۵ - نوخته ی راست بوو - سهرکه وتو بوو

کمال محمد محمود - ۱۲ - نوخته‌ی راست بوو - سهرکه‌وتو بو
محمد سعید جاف - ۱۱ - نوخته‌ی راست بوو - سهرکه‌وتو بو
که‌مال بیزار - ۱۱ - نوخته‌ی راست بوو - سهرکه‌وتو بو
به‌ختیار عزیز فرج - ۱۱ - نوخته‌ی راست بوو - سهرکه‌وتو بو
احمد شیخ عمر - ۱۱ - نوخته‌ی راست بوو - سهرکه‌وتو بو
نورالدین مه‌لا محمود - ۶ - نوخته‌ی راست بوو
مختار حیدری - ۳ - نوخته‌ی راست بوو
رحیم قادر زنگنه - ۱ - نوخته‌ی راست بوو

نیگاری ده‌ست کرد

داوا له‌نیگارکیش (رسام) ه به‌ریزه‌کانمان نه‌که‌ین که له‌مه‌ودوا
به‌ره‌می ده‌سته ره‌نگینه‌کانیانمان پیشک‌ه‌ش بکه‌ن تا‌کو ئیمه‌ش
پیشک‌ه‌ش به‌خوینده‌وارانی بکه‌ین . وه ئیمه بو‌ه‌ه‌مو نیگاریکی په‌سندو
سهرکه‌وتو خه‌لاتمان نامه‌ده کردوه .

ئەم گوفارە لەمەودوا سالی چەندجاریک گرهو (مسابقه) زیك
ئەخات بو هاندان و پیش خستی ئەدەبی نەتەووە نووسەرانی گەلەگەمان .

بوپاداشتی ئەم گرهوانە (مەدالیای هیوا) کە پیکهاتووە لە مەدالیایەکی
زیوین و دروشمی هیوای لەسەرە ، ئەبەخشریت بەو کەسانە ی لەپلە ی
یە کەمدا سەرئەگەون . وەئەوانە ی لەپلە ی دوهمدا سەرئەگەون جوورە
خەلاتیکی تریان ئەکریت کە لەکاتی خویدا ئەزانریت .
گرهوی ئەجارەمان دوو بەشە :

۱ - ئەمانەویت جوانترین چیروکیکی سەرشانو (سەرخیە) بنوسیت
بە مەرجیک پەیوەندی بەژیانی کوردەواریەووە هەبیت .

۲ - ئەمانەویت جوانترین چیروکیکی سەرشانو لەزمان و ئەدەبی
بیگانهووە وەرگیریت بوکوردی . بەمەرجیک پەیوەندی بەژیانی ئەمرروی
مروقهووە هەبیت .

ئەتوانیت تەنھا لەبەشیکیدا یان لەهەردوو بەشەکەدا بەشدار بیت .

بەهوی شوررشە مەزنەکە ی چواردە ی گەلاویژەووە ماوہی
بەشداربونمان مانگیک درێژ کردەووە ، واتا تا ۵۸/۹/۱۵ ماوہی بەشدار
بوون هەبە .

دوای هەلبژاردنی سەرکەوتووەکان لەلایەن لیژنە یەکی تایبەتیەووە
لەژمارە - ۴ - سالی - ۲ - دا ئەنجام بلاو ئەکریتەووە .

ئەوانە ی بەشداربون و ئەیانەویت بەهوی ئازادی نوسینەووە دووبارە
بەشداربنەووە ، ریگەیان ئەدریت .

كى تاوانه باره

« پاشماوهى ژمارهى پيشوو »

نوسيني : ميم

کرد . کاتی بهخوی زانی و نزیکهی سهعات چواری پاش نیوه رویه ، ههر
وهلامهکهی ئه و بی ئابروهی بیر کهوتهوه ههمو ئیسقانی لهشی یابهوه
زریکهو ! نازار !

ئهوندهی پی نهچو که یهکی لهقوتابیهکانیوت – لهبهر دهرگا
بانگت نهکن !!

– ناچار بهبی ههناو لهترسی ههیاى خوی چوه بهر دهرگا
دلرهقی دی . .

– تو چیت لهمن ئهوی !؟ چی !

– وهلامی نامهکهی بهیانیم !

– کوره تو شیتی نامهی چی و وهلامی چی !؟ بو خوتت کهر کردوه
حهزی چی و شوی چی و اگریمان شوشم کرد . بوچی شو بهنهقامی چاوبزی
له ته ! نهکهم ! دهبرو ! . دلیریش رهنگ زهرد ههل گهراو

!؟ بو شوم پی ناکهی ، ئهی ههر ئهبی

ئهبی بی !؟

— ده لهسه‌ری مه‌رو !! دریزه‌ی مه‌ده‌ری ! ده‌برو هه‌تا پولیس‌م
بو‌بانگ نه‌کردوی ! نه‌وه‌ش بزانه ...

تازه نه‌مه‌رو دره‌نگه‌و نه‌شچم بو لای دکتور کامه‌ران به‌لام ! شه‌رتی
به‌یانی نامه‌ پیسه‌که‌ت به‌رم بو « لی‌پرسینه‌وه » « تحقیقات »

— هه‌ر نه‌مه‌ی بیست دلیر موچرکه‌یه‌کی به‌له‌شا هاتو به‌ توره‌یه‌ود
ووتی :

— شه‌رته سامنیش نه‌یه‌لم بگه‌ی نامه‌که‌م به‌ری بو « تحقیقات »
باشه !!

— با تو چه‌ز له‌من نه‌که‌ی و شوم‌پی‌نه‌که‌ی ! چاوت به‌خوت
نه‌که‌وی !!

نه‌مه‌ی ووت و روی و نه‌وه‌ستا تا گه‌یه‌وه ژوره‌که‌ی خوی ...

به‌بیانوی که‌ل و په‌ل بردنه‌وه « ده‌مانچه » لوله ژه‌نگاویه‌که‌ی پرکرد
له فیشه‌ک و نایه به‌ر پیشتینه‌که‌ی و ... به‌ره‌و عیاده‌که‌ی دکتور کامه‌ران
ملی ناو جار‌جاری له‌و چاره‌که‌ عره‌قی له گیر فانیا مابوه‌وه قومیکی هه‌ل
نه‌داو نه‌رویو ورد نه‌بوه‌وه له‌کوی‌وه فرسه‌تی پیوه‌نانی لی‌بینی !؟ تا
به‌ئاره‌زوی خوی په‌نایه‌کی چولی له‌کولانی کا له‌سه‌ر ریگای « سکالا
بی تاوانا دوزیه‌وه .

تا نه‌م پیلانه‌ی دانا‌بو تاوانه‌که‌ی دز

به‌بی ده‌نگ خوی بوسه‌ دا . سکالا

خوش‌بو گه‌یه‌ جه‌م‌سه‌ری ؟

زریکه له ناو شانې یوه هل ساو ، بدهمهوه کهوتو ، له خوینی خویا
تلاینهوه ، دلره قی خون خواریش له گهل دی ! وازریکه ی له سکالا هلسان
به گورجی پیچیکې پیاداو خوی وون کردو به شله ژاوی خوی کردهوه
به و ماله دا که ژوریکې تیایا به کری گرتبو به زه ریفی دهرگای ژوره که ی
خوی کردهوه ده مانچه که ی خسته وه ناو گیرفانی پالطوکه ی که له بهر
شری رووی له بهر کردنی نه مابو !

له دهنګی ته قه و زریکه ی سکالا ! خه لقا وخوا . دهر په رین و
گردبونه وه و که سه پریان کرد وا شوخیکی بالابه رزی ، چا و گه لاویژی ،
قژلولی بی گهر د تل نه دا و هاوار نه کا : ناو ناو ناو و
تا فریای چوری ناو که وتن سکالای نه به کامی گیان به خش ! گیانی
پاکې سپارد . ئیتر به کوشتنی سکالا ! هه مو نه و گه ره که خروشا زوری
نه برد ، دهنګی کوشتنی به هومو لاینه کی شارا بلا و بوه وه ، هه ر
نه ونده یان زانی قوتابیه کانی به قورپیوان و دایکه روو باو که رو هاتن و
هاواریان بو کوستی تازه که وتویان کردو ده ستیان کرد به له خودان و
شین و شه پور به سه ر دلسوزترین که سیانا

زوری پی نه چو لاشه ی سکالایان برد بو خه سته خانه و به گورجی
فرمانی بلا و بونه وه ی چند که سیکی نه ناسراوی موچه خوری میری یان دا
به هه مو قوژبن و کولان و جاده و ، ریگیانی دهره وه ی شارا ، بو نه وه ی
له هه مو هه والی بگهن و ، به شکو سراخیکی نه م تاوانه به زووی بکن
له و لاشه وه فرمانی پشکنینی دکتور کامران و به رده ست کردنی دهرچو

- ۲۰ -

ئەگەر شتيكيان لى دوزيه وه . چونكه بو كاربه دهستان روون بو بوده
كه سكاللا پيش كوشتنى لاي دكتور كامهران بو !
دهفته ره بچكوله بهرباخه له كهى دكتور كامهرانيان گرت كه لى
نوسرابو .

ناو : - سكاللا محمود

تەمەنى : - ۲۱ ساله

روژى : - ۱۹۵۳/۱۱/۲۹

كار : - فیركهرى قوتابخانهى سهر كهوتنى

((خوزگه لههانینى ئەم شوخه خوبهخت كهره ! دلپاكه سهر

بكهوتمايه !!))

هەرچهنده هاوارى كردو ووتى :

- گوناهم نیه و بی تاوانم . بهلام نهئیسرا چونكه بهلگه ی لا
دهرکه وتبو بهلگه یه کی گه و ره وه گرنگ بو بوئه و تاوانه
دلیری دل رهق ههروهك شهوانی رابوردوی وهك ! نهباى دى بی و
نهباران دهستی بهعارهق خواردنه وه و یاری کردنى خوی کردو دهستی
بهگالتهو گهپ کرد له گهل عارفه گیر ئەت ووت ئەویش نه بوه !!
بو بهیانی فهرمانی ناشتنی تهرمی سکالایان دا هه رچی موچه خورانی
میری و پیاو گهوران و ماموستایان و فیرکهران و زانایان و بهشى زوری
قوتابیانی قوتابخانه کان له گهل تهرمی سکالادا چونه سهر قهبران ، ئەمانه
هه مو بوی به داخ بون و دل تهنگ بونو زوریان به زه یی به قوتابیه کانیا هاته وه

لههمویان زیاتر که بوی به داخ بون قوتابیه کانی خوی بو نه یان زانی ! چند
دایکی دلسوزو پر میهر بو بویان بویه هر نه وهل روزی ناشتی چون
بو سهر گوره که ی تیر فرمیسیان هل ریژاو به ناومیدی به هه ناسه ی
سارد گهرانه وه !

تا سی روژه ی سکالا چو زور هه ول درا که بزانتیت « کی تاوان -
باره » !؟ به لام بی سودبو هینده شی نه مابو دست له تاوانه که بشونو
بر یاری نه وه به ن که که لو به لو جانتا ده ستیه که ی سکالا بنیره وه بو
قوتابخانه که تا بزانت چون نه بی . نه وه بو « سهره کی لی پرسینه وه »
« معاونی تحقیقات » فه رمانی دا که شته کانی سکالای بو بینن تا
بینیرتسه وه !

نه ویش جانتا خویناویه که ی دی - ده سیکی دایه و کردیه وه !! دی
که ۳ دینارو ۴ پهنجایی و یسوله یه کی خویشان نانی دکتور کامهران که
له ناو نیشانی سکالو دکتور کامهران و ناوی ۲ دهرمان که به ته واوی
نه شی زانی ناوی دهرمانه کان چیه ! هیچی تری تیانه بو نه ویشی داناو
ده سه سه سپیه که ی ناو جانتا که ی هه لگرت له پر ! نامه یه کی لی که وته
خواره وه و په لامارای داو هه رچهنندی کرد سهری زهرفه که ی باش بو
نه خونیرایه وه ناچار چاویلکه که ی بو له چاو کردو دی که .
له سهر زهرفه که نوسروه !!!

قوتابخانه ی « سهرکهوتنی لی قهوماوان و هه ژاران »

رونای هه دوو چاوم « ست سکالا » !!

تکایه به گورجی و مرام !!

خوشه‌ویستت

دلیر دل‌رهق

چاخانه‌ی عارفه گیر گهره‌کی ویرانه

۱۹۵۳/۱۱/۳۰

به گورجی سه‌یریکی نهو دیوی زه‌رفه‌ک‌هی کرد! دی که

به‌خه‌تیک‌ی جوانتر نوسراوه:

نه‌ی دل‌ره‌قی چه‌پخونی بی همست گهری وه‌کو تو

چی‌ه من‌ه‌زت لی بکه‌مو شوت بی بکه‌م

سکالا

۱۹۵۳/۱۱/۳۰

— ده‌ی تو‌خوا !! نه‌مه زور سه‌یره !! ناده‌ی با‌یزانم ناوه‌ک‌هی، با‌یزانم

ده‌ستی‌برد کاغذیک‌ی چلکنه‌ی دهره‌ینا!

۱۹۵۳/۱۱/۳۰

گهره‌کی ویرانه • چاخانه‌ی عارفه‌گیر

دلیری دل‌رهق

روح‌که‌م! گیانه‌که‌م !! سکالا خان

نه‌زانی! که له‌دوینی نیواره‌وه له‌ریگای عیاده‌ک‌هی دکتور کامهران

وه توم دی‌وه به‌تیری چاوه گه‌لاویژه‌کانت پی‌کینر، ومو تامزروی نه‌وکاتهم

که‌یه‌زدان پاره‌یه‌کی مشه‌و مفت‌م بو بنیری بته‌نینم •

خوشه‌ویستت

دلیر

له گهل ئه مهی دی جاری لهرقا خه ریک بو ههردوو چاوی ده پهری و
له سه ریکی که وه له خوشیا نا خه ریک بو گه شکه بکا و هاواری کرد !! :
- ئوخه ی !! . دوزی مه وه ، راکهن ! فریای که ون دهی نامه ردتان
نه کهم ! بیگرن بوم ! تا تاوانه که کون نه بو وه مورهی به سه را تی نه پهری وه
ئاده ی ... !

- « عثمان » به گورجی کومه لی پولیسی پرچه ک به ره و بده به سه ر
چاخانه که ی « عارفه کیری » تاوان که ری قه حبه بابا هه رچی تیا هه یه و
نیه بیان گرن و .

چاخانه که شی مورکه ن ! .. خو ئه گه ر دلیری « دلره ق » یان
تیا بو چاکی که له پچه بکه ن و به شه ق بیان هینن !
ئاده ی « عادل » روله توش به گورجی فه رمان وه رگه وه بنیره مختار
بدوزنه وه و له گهل چهنه پولیسیکی پرچه کا بده ن به سه ر ژوره که ی دلیری
دلره ق داو له وی بو بیگرن و که له پچه ی که ن و له وی نه بو ژوره که ی
پیشکنن .

- ئای چهنه خوم به به ختیار ئه زانی ئه گه ر نه یان هیشتا یه خوینی
ئهم جوانه بی تاوانه و ون بوایه ئوخه ی ...

زوری پی نه چو « عثمان » و پولیسه کاتی « دلیری دلره ق » و پینچ
له هاواری قومارچیه ، عره ق خوره کانیان به شه ق را پیچی سه را دا ،
ئوه باسی عارفه گیر ناگری رهنگه ۵۰ دونکی و ۳۰ شهقی مزی
خواردی و هه ر زوو چاخانه که ی مورکرا و چی کاغزی یاری و قاپه عه ره قی
هه یه همویان برد .

هموئیانیان رایچی بهندی خانه کرد جگه له دلیری دلرهق نه بی که
سه ره کی لی پرسینه وه فه رماتی دا ناگاداری بن با لیره بیت نیشم پی یه تی
له م قسانه دا بون و ... « عادل » هاواری کرد میران : میران دایه تریقه ی
پی که نینو ووتی :

- مزدهم بهری ! نه ها ده مانچه خیرا سه ره کی تحقیقات چوه پال
دلیره بزانی چی نه کا .

- میران مزدهم بهری ده مانچه یه ، هه ر گولله یه کی پی ته قی وه !!
هه ر ناوی ده مانچه یان هینا دلیر قه له می نه ژنوی شکاو هه ناوی بهر بوه وه
ووتی :

- نه ئنجاخو من نه م کوشتوه !! ...

- چوزانم کی کوشتویه تی؟! ...

- من سکالا محمود له کوی نه ناسم؟! به خوا چه قم نیه .. من
نازانم ...!! دلیر کرایه ژوریکی تایسه وه و تا په یانی ناوی سارد کرا
به سه ریاناو به شولی ته ر چه سیر مه یان کران به لام وادیار بو . بی سودبو !!!
ئیتیر سه ره کی لی پرسینه وه خوی توره کردوو زوری هه ره شه کرد
لی یان .

- له پر نه رانی و ووتی نه مه که لکی نیه ئاده ی کوره نینو کی
هه مپه نجه ی ده ستو قاچی ریشه کیش که ن بوم و تانه و قه بی له گه چ بگرن .
نه مه ی بیست دلیر خه ریک بو زریکه بکات و هاواری کردو ووتی
- نه ی بوچی و وتم چه زم لی بکاو شوم پی بکا توره بو!؟ .

- بو! من به شهر نیم!؟
- منیش قینم ههلساو کوشتم! ئه‌ری وه‌لا کوشتم! ئه‌ی چی‌یه!
- ئافرین دلیر ده‌ی باوه! ده‌ی
- هه‌ر خوت کوشتت!؟ به‌ته‌ن‌ها؟
- به‌لی به‌لی به‌ته‌ن‌ها
- ئه‌م ده‌مانچه‌یه‌ت به‌چهند کری؟ دلیر گیان
- هی خومه تو حه‌قت چیه!؟
- به‌چی کوشتت!؟
- ئا به‌م ده‌مانچه‌یه .
- چهند گولله‌ت پیوه‌نا
- هه‌ر به‌کی . . معلوم به‌لی
- چهند گولله‌ی ترت ته‌قان!؟
- حه‌ی ئه‌ی ئه‌وه نیه هه‌ر گوله‌یه‌کم پی ته‌قانه!
- چهند هه‌نگاو دوور ئه‌بو!؟
- چوزانم! خو من مهندس نیم! چهند هه‌نگاو دور ئه‌بو!؟!
- ئه‌ی ئه‌م نامه‌یه هی تویه!؟ دلیر .
- به‌لی
- کی نوسی!؟
- وخوم!
- به‌ده‌ست نوسه کر!؟

- من !

- ئەى چونت بو نارد !؟

- خوم بردم بو قوتابخانه بوى !

- ئەى بوچى وهلامى نامه كه تى نه داي ته وه !؟ .

- ئاخىر به ته مابو كه گوايه بو بيانى شكاتم لى بكاو ئەم نامه به پيشانى

« سهره كى تحقيقات » بدا

ئيتىر منيش كوشتىم و نه گه بى !

- باشه زور باشه دلير دهستت خوش بى

- ئەى چى به !

پاش ته وهى دلير داني به وه دا نا كه « تاوان باره » فهرمىانى بهردانى

دكتور كامران ده رچوو تى يان گه يان كه شتىكى بى قانونيان نه كردوه !

به ويان زانى وه .

- دلير و هاوريه كانى چهند روژى به وردى پرسىاريان لى كرا

له نه نجاما .

هه مو هاورى كانى به كى (۲) سال حوكم دران له سهر خواردنه وه و

يارى كردن چونكه هه به كى اعترافى له سهر ته وى تريان كرد !!

عارفه گير نه بى ۳ سال يان حوكم داو فهرمىانى تيك داني چاخانه كه شى

دهرچو ! به لام دلير . دليرى دل رهق . دليرى تاوان كه رى خوين خوارى

بى ههست پاش چهند جاريكى تر لى پرسينه وه و هاتين و بردن .

سهره كى محكمه بر يارى ختكاندنى دا « اعدام » به پى ماده ۲۱۳

وهڙن

بشير مشير

مهيل ديسان مهيل دل پرره لهمايل
دل كهيله لهخهه لهبهه مهيلي لهيل

* * *

لهيلي من وهتهن منم مهجنوني
ههردولا توش بوين كزي و زهبوني

* * *

ههركيز لانهچو مهيلي لهناو دل
وهتهن وهتهمه بشچمه ناو گل

* * *

دايكي وهتهن ديلو بهخسيره

دلتهنگو خههبار بشير مشيره

له قانوني عقوباتي بغدادي . نهوندهشي نهبرد فهرماني بو دهرچو
له بهر مي درهگاي قوتابخانهي نهو قوتابخانهيه كه « سكالاي بي تاوان »
خزمهتي دلسوزانهي بي بيزاربوني نهكرد دليري دلرهق كرا بهسي—
داره دا.....

سليماني ميم

ئەركەكلىرىنىڭ سىرتىدا ئىزدەش ۋە مەلۇمات

نوسىنى : محمدى مەلا كرىم

ئەم شۇرۇشە پىروزەي كەسۇپىي قارەمانى عىراق ، بەپشتىۋانى
گەلى خەبەتلىرى عىراق ۋە لايەنگرى ئەۋەتە پىيەستە ، بەتەۋاۋى روى
عىراقى بەبارىكى ترا ۋە چەرخاند . سەربەخويى تەۋاۋى سىياسى عىراقى
مىسۇگەر كىردو بىنچىنە بەكى پتەۋى دانا بو گىرتنى سىياسەتلىكى ئابورى ۋە
خويىندەۋارى سەربەخو كەھەر لەئىستەۋە نىشانەي بەباشى دىارى داۋە .
ئەم رىگا تازەيە كەلەئەنجامى ئەم شۇرۇشە پىروزەۋە ، مىللەتەكەمان
گىرتۈيە تەبەر ، پىۋىستى بەۋەھەيە ھەمو جورە تۋاناۋ دەسەلەتلىكمان
تەرخان بەكىن بوتى گەياندنى كۈمەلانى فراۋانى خەلك لەبىنچىنەي ، ۋە بو
كۈكردنەۋە يان ۋە رىكخستىيان بوپاراستنى جەمھورىيەت ۋە بەھىز كىردنى ۋە
بىردنەپىشەۋە تىرى روژ لەروژ زىاتىر .

جا بو ھەستان بەم ئەركە پىروزە ، تۋاناۋ ئىشى ھاۋولاتى بەكانمان
ھەمو ۋەك يەكزىيە ، مىللەتى ئىمە لەخەباتى دا بوپاراستنى ۋە بەھىز كىردنى
بو پىشەۋە بىردنى جەمھورىيەت ، چەند بەرە – جىھە – سى ھەيە خەباتى
تىئائەكا ، ۋە ھەر دەستە ۋە چىنىك رى ۋە شۋىنىكى تايىبەتى ھەيە لەھەۋل دانىيا
بوئەم ئامانچە پىروزە .

ئابورى زانان ، پىشە سازان ، مەلایانى مزگەۋت ، كىربكارانى
ماموستاۋ قوتابى يان ، كارخانىەكان ، جوتيارانى لادى ، بازگانانى بازار ،

شاعیران ، نوسهران و هونهرمه‌ندانى تر ، ئەمانه هه‌ریه‌که له‌ریگای تابه‌تى
خویانه‌وه ئەم خه‌باته ئەکه‌ن و به‌م پى‌ویسته پى‌روزه‌ی سه‌رشان‌یان
هه‌ل‌ئه‌ستن . جا لیره‌دا من ئەمه‌وى له سه‌ر لاپه‌ره‌کانى - هیوا - ی
خوشه‌ویستا ، که‌میک له‌پى‌ویستى‌یه‌کانى سه‌ر شانى شاعىرو نوسه‌ره‌کان
بدویم ، له‌م خه‌باته پى‌روزه‌ی گه‌له‌که‌مانا .

ئهده‌بى ئیمه له‌چه‌رخى پاشایه‌تى بوگه‌نا ، له‌چه‌رخى دىکتاتوریه‌تى
نوکه‌رانى ئیمپریالیستا ، له‌ئیش‌خراپو ، نوسهران و شاعىرانى میلله‌ت
په‌رست و راست گوو ئازادى‌خوا ، یان له‌قولى به‌ندى‌خانه‌کانا توندکراپون ،
یا له‌نیشتمانى هه‌زاران ساله‌ی باولكو باپىرى خویان هه‌لاتیون ، ئەوتاکو
ته‌رایه‌شیان که‌ماپونه‌وه و سه‌ریان بوه‌یزى سته‌مکار شور نه‌کردبو ،
ئهبو له‌درزى هه‌زار دیواره‌وه ، له‌چرچو لوچی ده‌یان دىرا ، له‌ژىر هه‌زار
په‌رده‌دا ، تیشکیكى خه‌بات و کول‌نه‌دان و راستى وتن ده‌ربرن ، تا دوژمن
پى‌یان نه‌زانى و بلاوبیته‌وه و بگاته ده‌مى خه‌لکى و ئەوانیش هه‌رچون بوه
شتیکى لى‌حالى‌بین ، ژماره‌یه‌کى زوریشیان رویان کردبوه وتن و نوسین
به‌بالای سورش و کانیای ساردو دیمه‌نى جوان و چاو ئەندازه‌کانى
نیشتمانى ره‌نگینا . له‌م‌ریگه‌وه ئەیان‌ویست داخى‌دلى خویان بریژنو
خوشه‌ویستى ولات له‌دلى خه‌لکى یا بچه‌سپین ، تائه‌وه‌ش پالیان پى‌وه‌بنى
بو خه‌بات‌کردن له‌پنیاوی رزگارى نیشتمانا ، ئهده‌بى بى‌فه‌رى خزمه‌ت-
که‌رى بیگانه‌و ریگا له‌میلله‌ت تیکده‌رو نوسراوو هه‌لبه‌ستى روزه‌ردى
خوفروشتوان و ژه‌هراوى و پر له‌گیانى وره‌به‌ردان و بى‌بروایى به‌گه‌ل و
به‌پاشه‌روژى خه‌بات ، له‌گه‌ل ئەوه‌شا که له‌ناو میلله‌ته‌که‌مانا پى‌شوازی‌یه‌کى

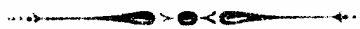
وای لی نه کراو کومه لانی خوینده واران به چاوی ریزی لی گرتنه وه سه بریان نه نه کرد ، به لام هیشتا له سایه ی پشتیوانی و هانه هانه دانی چینی حوکم به دهستی نوکهره وه به هه مو لایه کا بلا و بو بو وه و بو گه نی له هه مو شوینیکا خستبو وه .

به لام نه مرو که ناسوی هیوامان به تیشکی روژی نازادی رون بو ته وه و هه وری تاریکی درنی داوه و داوده زگای پاشایه تی و کونه به رستی تیکدرا و نازادی خواهان کلومی سه رده میان شکاو ماوه ی دهر برینی بیرو باوه ری راستی ریگرون که ره وه یان بو به ره لایو ، نوکی پینوسی شکاویان تیژ بو وه ، نوسه رو شاعیر و کانمان نه بی به راستی به نه رکی سه رشانی خویان ههستن ، نه بی به راستی نه نندازیاری گیانی ناده می زادین و وینه ی راستی کومهل بگرون و به باشی بتوانن چاری دهر دی بکن و ریگای سه ر که وتنی به کجاری بو رون بکنه وه . نه مرو هیچ کهس بیانوی نیه نه گهر نه یه وی به نوسین و وتن خه بات بکا بو به هیز کردنی جهه وریه ت و دهر برینی نه و مه ترسی یانه ی که له ری دا هه ن و باس کردنی ههستی له گهل ژیانی ئیستایا . نه و که سانه ی که بیانه وی نه مرو له سه ری و شوینی (هونه ر بو هونه ر) برون به ریدا بیانه وی و نه یانه وی خزمه تی چینی تیک شکاو نه کهن ، وه سودیان بو ئیمپریالیست و کونه به رست نه گهریته وه . هه روا نه مرو روژی نه ده بی وه مزی نه ماوه و به شان و بالی سروشت و جوانی دا هه لدان به نه ده بی گهل ناناسریت . نه مرو روژی نه وه ینه که هه ندی کهس به ناوی (نازادی نوسه ر) ه وه بیه وی خوی له کاروانی میله ته تی سه رکه وتو

دوربخاتهوهو بهشداری نهکا لهدهربرینی پیویستهکانی نه مروی سهرشاینا من بی پیچ و پهنا نه یلیم نهو نه دیبهی که نویسنی خوی تهرخان نهکا بو گهل و خوی نه بهستتهوه بهداخوزی بهکانیهوه ، له ریزی نوسهرانی گهل بهدهرهو له نوینه رانی چینی چهرخ به سه رچوه .

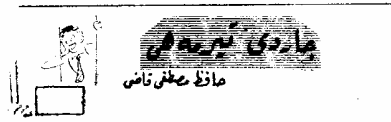
نهدهب هیچ روژی لهژیان جوی نه بوه ، نهدهبی چینی پیشو داردهستی چینی رهنج خورو نیمپریالیستهکانی ناغایان بو . نهدهبی میلله تیش چ له مه و پیشو چ نه مرو به پیی تواناو ههلسوران خزمهتی نامانجهکانی گهلی کردهو نهیکا ، بهلام نه مرو که زروفی ژیانی گهل گوراوهو گه ورهترین کوسپیک که لهریی نازادی نویسن و وتن دابو هه لگرا ، نهبی شیوهی نهدهبیشمان بگوری و وای لی بی که بو نه مرومان دهس بداو رهنگی ژیانی ئیستاو پاشه روژمان بو بریزی .

نیمه نهدهبیکی وامان نهوی و ، تهنه نهدهبیکی وا به نهدهبی خومان نه زانین .

نهقلیاتی شهرق

نهم نهقلیاته زور گورجوگون له گواستنه وهی شتومه کدا له بهینی بغداد - کرکوک - سلیمانیدا . ژمارهی تهله فونه کهیشیان ۸۵۳۲۳ به

سه‌لافیت گهرم ژ به‌غدا ره‌نگین بو ههمی وه‌لاتیت کوردستانا جوانو
شرین . سه‌لاف بو روحا شه‌هیدیت کوردستانی بو دایکو بیژنو وئیتیمیت
وان . شه‌هیدیت سه‌ربه‌ستی وئازادیی وحه‌قی ، نه‌و که‌سانیت خو
کرینا فداییت وه‌لاتی خو وحه‌ول داین بو شکاندنا قه‌یدو زنجیریت ده‌ستو
پیت مله‌تی وسهر قه‌رازیای وی .

نه‌ی که‌سو نیاسیت وان شه‌هیدا دلی هه‌وه بلا خوش بیت ، چنکی
نه‌و تشتی وان فیای نه‌قه‌بو ...

روژا دووشه‌مبا ۱۴ تیرمه‌هی روحا وان شه‌هیدا بلند بو ولره‌خیت به‌غداپی
گه‌ریا ... ده‌ستی خو بسه‌ری نه‌و که‌سانه‌ تینا نه‌ویت رابوینه‌ سه‌ر خو
وتولیت وان قه‌کرین ژ وان که‌سا نه‌ویت خوینا مله‌تی کیشاین و فروشتیا
ئیس‌تعماری با‌رزانی ، نه‌و که‌سانیت د ژین لسهر حسیبیا برسای مله‌تی ؛
نه‌و خائینیت سه‌ربه‌ستیا خه‌لکی خاندقاندی ، به‌لی وان نه‌دزانی نه‌و
خه‌ندقاندن ناگری خوش تر لی دکه‌ت و حه‌ول دانی بتر دکه‌ت چنکی
ههر که‌سه‌ک نه‌کو ژ ده‌یکی بوی چو زه‌نجیر وقه‌ید لده‌ستو وپیا نه‌ بون .
نه‌وی روژی هزار هزارا قیری ژ گه‌ریا راد هیلان : ههر بژیت سه‌ربه‌ستی
ههر برخیت ئیس‌تعمار وکورییت وی ... مرن بو خائینیت وه‌لاتی ...
نه‌وان نه‌ دزانی کو نه‌وی گورخانا خو بده‌ستی خو بیت کولن ونه
انگلیز ونه که‌سه‌کی دی بکیر وان نائیت نه‌گه‌ر مله‌ت رابو ... وه‌هر وصا

مروثیت خودان غیره تو وجدان رابونه سهرخو وراوهستیان بهرام بهری
وان خائنا ههتا کو شیاين (دوژمنی خودی) و (نوری سهعیدی)
وکوریت ئیستعماری ئهویت مایی بطة فینن و حکومهتی بیخه بن دهستی
ملهتی وشول بکهن بو خیرا وی ... بو زیانه کا وه کی مروفا .
ئه ی خه لکی خو جهی ، ئه ی شیریت کوردستانی ، ئه ی براده ریت
سه ربه ست ئو ئازا :

تشته کی دیاره وه کی روژی ، تهعه دا نه شیايه چو جارا ههتا سه ری
به رام به ری حه قیی رابو دستت .

ئه م ژ ی وه کی گه لهك ملهتا لب ن دهستی زوردارا بوین ، گه لهك
تهعه دا له هاتنه کرن ، نه د شیاين چو بکهین ، دهستی مه سه ری مه
قه بو ، نه د ویریاين باخفین ، نه د ویریاين حه قی خو بخازین ، زوردار
له سو یار بیون . مه گه لهك مو عیزی ونه خوشی و برسی وهیلاکی و ظلم
بچا قیت خو دیت ، به لی سه د جارا شکر ئه م رابونیه سه رخو ، و رابونه
مه سه ر کهت و مو دهق بوین ، و تهعه دا مه بره هو و ریشال فه کیشا .

ئه فه چه نده کا سه ر رابونا مه فه بوری ... خه لك هه می یی
بسیارا ژ ئیکو و دوو دکهن ... ئه ری کانی فلان ؟ کانی بیفان ؟ کانی
ئیستمار ؟ کانی خو لامیت وی ؟ کانی خین میت ؟ کانی ظلم ؟ کانی بی
نامیس ؟ کانی نه و که سیت خارنا ئیخسیرو فه قیرا ژ ده فی تینانه ده ری ،
ئه و خارنا بخوهر و خینا خو پهیدا کرین ؟ کاینه ئه و دز ؟ کاینه ئه و
تالان کهر ؟ کاینه پاره په ریسست ؟ کاینه ... کاینه ...

بلا دیار بن ... بلا سهری خو بینه دهری ... نهو ههمی کیفه
چون؟ جابا فان ههمی بسیار یادیاره لکه نیا مله تی ... یادیاره لرون دیکیت
که یفی لچا فا ... نهو کافر ههمی جون ... نهو بی وجدان ههمی بهرزه
بون ... وسهریت وان لبن پیت بیخاسو وپیلایا بهحن بون ... کانی
قه سرو قوسیریت وان نهویت کرینه شیرهیت ئیستعمارا پس
وچه پهل ... نهویت کرینه قومارخانه و مه یخانه و وجهی پیجی و بی
نامیسی ... نهو ههمی قه سر چلی هاتن ... ههمی کافلو ویران بون
وسهری وان دا ههرفین .

نهی ملهت : سهد جارا پیروز بت نهف رابونه ته ... سهد جارا
پیروز بت خلاص بونا ته ژ فائیسعمار په ریستا .

برایی کورد : گه لکه ژ میژه نه م ههمی له یفیا فی روژا پیروز بوین ...
مه باوهر نه د کردی بینین ... بهلی دیماهی ... دیماهی مه بچا فیت
خو دیت ... مه بچا فیت خو دیت سه ره ستیا وولاتی خو ، ومه دیت
طاما وی سه ره ستی چهن دا خوشو شیرینه ... بهلی نه گهر مه بقیه
نه م هه رییت سه ره ست بین ، نابت نه م رازی بین برینا سهری نه وان
که سیت سه ره ستیا مه خه ندقاندی حتی نوکه بتنی . سه هه اتنه
برین ... راسته ... بهلی هیشتا گه لکه ده ستو وپی وکورییت وان ییت
ماین ... تقیت نه م لی بگه رین ووه لاتی ژ وان پا قزو تافیر بکه یین .
یا دووی : تقیت مه هاش خو هه بت وده ستی خو دریز بکه یین بو
براییت خو عه ره با و ملی خو بدهینه ملی وان وچو جارا ریکی نه دینه

مفسدا کو مه ٲيك ٲه کهن . هه تا بگه هينه مه خصه دا خو .

ياسی یی :

وولانی مه یی شرین محتاجی خزمه تی یه ، وئهو خزمه ت فرزه نسطو
یی مه دا تفتیت هه ر لیرا مه بت وچو جارا ٲیر نه که ین .

براده ریت سه ربار !

تفتیت ئەم هه می بیینه ئیک ده ستو ئیک دل بو پیش نیخستنا وه لاتی
خو دا زوردار نه شین رابوهستن لریکا مه ... ئە ٲ هه ره که ته ٲ مه یه
ئوبو مه یه ... تفتیت ئەم روحو مالا خو دانینه سه ر دا کو که سه ک نه
شیت ٲ مه بصطینیت .

ئهی مله تی سه ره به ست ! ئە قرو روٲا مه یه ، روٲا مه هات وپشتی
شه ٲه کا دیر ودریٲو ٲاری هه تا ٲاسه ره به ستی هه لات ..
هه ر بٲرین ئو بو پیش ئەی مله تی قه ره مان .

ئەم دی هه ر بورین لسه ر یریت خینی
بسرو شاهنازی لئاف گوریت کینی
دل خازیا شرین دا چاک بگه هینی
ئو حیل ٲروزکەین سه ره به ستیا ٲینی
« ص »

زدهست و ثريان

x بروفيسور (نيچوفسكى) وتويه : زانا روسه كان ههولى ئهويهانه
بتوانن گيان بكنهوه بهبهري ئادهمى زادا پاش مردنى و وهستانى دلى
لهلidan . وه وتويه : روسه كان توانيويانه گيان بكنهوه بهبهري چهند
سهگيكا پاش ئهوهى كه دليان بو ماوهى سهعاتيك لهلidan كهوتوه ،
بهلام بومهيمون ههر ئهوهنده يان پىكراوه بيست دهقيقه پاش توپينى
گيان بكنهوه به بهريا ، ههروا وتويه : بو ئادهمى زاديش پاش مردنى بهپينج
شهش دهقيقه توانراوه گياني بكرينهوه بهبهرا ، وه لهمهبهولاه هيج
تهجروبه يهكى ترمان نهكردوه ، بهلام دلنيام لهوه كهلهتوانادا ههيه پاش
ماوه يهكى دريژيش گياني بكرينهوه بهبهرا ئهگهر لهشهكهى لهناو سههول
كهره - تلاجه - يهكا دانرى .

x راديوى موسكو بلاوى كردهوه كه زانا روسه كان چاويكى تهلهفيز
يونىيان دروست كردهوه كه ئاوسانى ميشكى پى ئهينرى . ئهم چاوه
له پيشانگاكهى (بروكسل) دا پيشان درا .

x كه سهعاته بهناويانگهكهى (بيگ بن) دروست كرا وايان دروست
كرد كه قهت روژى لهسانيهيك زياتر دوانهكهوى . ئهو روژه خهلكى
ئهمهيان زور لاسهير بو ، بهلام ئهمرو زانستگاي تايهتى دروست كردنى
سهعاتى گوره لهئينگلتتهرا بهبونهى سهدهمين سالى دامهزرا نيهوه بلاوى
كردهوه كه سهعاتيكى ئهتومى دروست كردهوه لهتهجروبه گاي فيزيا له

شاری (میدلکس) دا ئیشی پی نه‌کن ، که له‌ماوه‌ی سی سهد سالا له‌سانیه‌یه‌ک زیاتر پاش ناکه‌وی .

x روژنامه‌ی (کراسنایا ئزفزدا) بلاوی کرده‌وه که یه‌کیه‌تی سو‌قیه‌ت توانیویه فروکه یه‌کی هیلوکوپتەر بخاته‌گر نه‌بالی هه‌یه‌و نه‌چه‌رخ‌ی خولاندنه‌وه ، وه ئه‌توانی به‌هه‌مو لایه‌کا وه‌چه‌رخ‌ی ، وه له‌سه‌ر پارچه زه‌وی‌یه‌کی به‌پانایی خوی بنیشیته‌وه . ئه‌م فروکه‌یه له‌پیشه‌که‌یه‌وه باوه‌شینیکی ویزه‌ویز که‌ری هه‌یه دوپه‌ری پیوه‌یه ئیشی په‌رو باله‌کانی فروکه‌ی تر نه‌کن وه به‌هه‌مو لایه‌کا وه‌ر نه‌گه‌رین .

x ئه‌ندازیاره‌کانی ژاپون خه‌تیکی یه‌ک ئاسنه‌ی شه‌مه‌نه‌فه‌ر یان راکیشا له‌به‌رزایی پینج گه‌زه‌وه به‌سه‌ر شاری (توکیو) دا ، مه‌به‌س ئه‌م خه‌نه سوک کردنی قه‌ره‌بالفی هاتو‌چو‌که‌رانی ناوشاره . ئه‌و شه‌مه‌نه‌فه‌ری به‌سه‌ر ئه‌م خه‌ته‌دا ئه‌روا ۱۲ تونه‌و ۶۲ که‌س سواری ئه‌بی ، پیچکه‌کانیشی له‌سه‌ره‌ویه وه‌له لاستیک دروست کراوه تا که تیپه‌ری به‌سه‌ر شاره‌که‌دا ده‌نگی لی‌نه‌یه‌ت و سه‌ری خه‌لکی نه‌یه‌شین .

x رادیوی موسکو بلاوی کرده‌وه که ئه‌ندازیاره‌کانی دروست کردنی فروکه له‌یه‌کیه‌تی سو‌قیه‌ت فروکه‌یه‌کیان دروست کردوه ناویان لی ناوه (ئور نیته‌وپتر) وه وه‌ک چوله‌که به‌بال به‌یه‌کادان ئه‌فری . رادیوی موسکو وتی ئه‌م چه‌شنه فروکانه بو هاتو‌چوی ماوه کورت به‌کار ئه‌هینری وه ئه‌توانی له هه‌مو شوینیکا بنیشیته‌وه و به‌عاسمانیشه‌وه بوه‌ستی ، وه چوارپینج ئه‌وه‌نده‌ی فروکه‌ی تری له‌چه‌شنی خوی گورج تره .

نهمرو جیهازی نهله کترونی وه کو میشکیکی وای لی هاتوه که دهسه لاتی بهسه زوربهی ئیش وکاری پیشه سازی و هونه ری و زانیاری دا هه بی . له که متر له سانیه به کا سهخت ترین موعاده له به کی ریازی ته و اوئه کا ، ریگا پیشانی که شتی و فرو که نه دا که له کوی دا بنیشینه وه یا له نگهردادا . سرنجی به ره می کارخانه کان نه دا له هه مو قونایکی دروست کردنیا . ئیستا له له ندهن و شاره کانی تری ئینگلته رهدا به داله ی نهله کترونی و اهه به که نه توانی گوی بو چهوت هه زار بانگی ته له فونی شل بکاو له بیریشی نه چی و خه ته دا واکراوه کان بیهستی به به که وه بی نه وه ی ری ی تی بچی هیچ هه له به ک بکا .

روسیا گه لابه به کی له پیشانگای بروکسل دا پیشان دا که له شاری (مینسک) دروست کرابو ، چل تونی هه ل نه گرت ، پانایی ۳ گهزو نیو و دریزی زیاتر له ده گهز و بهرزایی نزیکه ی چوار گهز بو ، له گه ل نه وه شا که قورسایی خوی و باره که ی نه گه یشته ۷۵ تون چه رخه دیز له که ی ۱۲ ته وان بو . نه م گه لابه هیزی ۴۵۰ ته سپی هه لی هه به و له سه عاتیکا له سهخت ترین ریگادا ۳۰ کیلو مه تره نه بری .

x روسیا بلاوی کرده وه که تاما وه به کی که م له مه و پاش ، نه توانین چهند کیو به ته وای له سه ر روی زه وی هه ل گرین . رادیوی موسکو ته لگرافیکی ئازانسی (تاس) ی بلاو کرده وه نه لی له جیگای نه و کیوانه دا له عه رزیکی ته ختان به ولاره هیچ نامینی . هه روا وتی ئیستا له توانامانا هه به هه زاران مه تری مکعب خول به رز که ینه وه به عاسمانا و به ریکوپیکیش بزانین له کوی دا دانه که وی .

نیکوشه را . ده مزدهبی ئیتر که گهلی عراق به کوردو عه ره به وه که وتنه
جه ئنی نازادی و سه ره بهستی به وه . روژی نازادی ئم دوو گه له به که
ساله های ساله سنگیان کرد بووه سپیر بو قوزتنه وهی کولله پیسه کانی
ناپاوه کان ، روژی ئم دوو گه له به که له ده میکه وه قوربانی به روله کانیان
ئدهن بو له ناو بردنی ئه و گورگانه ی که ده میان نابوه له شی نیمه وه ، ده با
نیمه لیره وه و ئیوه یش له شوینی خوتانه وه پرر به ده م هاوار که ین که بژی
گهلی عراق به کوردو عه ره به وه . بژی جمهوریته ی عراقی خوشه ویست .
بژی قاره ماناتی نه به ز .

ئیتیر سلاوی بون خوشمان پیشکesh به هه موو نازادی خواهانی
به هشت ئه که ین و مزده بیان ئه ده ینی که هه رگیزاو هه رگیر ماوون و
نه مردوون و ناویان له لاپه رره ی میژودا به دیرری ئالتوون نووسراونه ته وه .
هه تا نامه به کی تر به خوات ئه سپیرم .

محمد نوری توفیق

چه چه مال :

بر ما گاداری

ئهم گو قاره ئاماده به بر بلاو کر دنه وه ی هه موجوده

اعلانیکی میری و پررو پا گاته ی بازر گانی .

نوسیپوی : ئەم مەكینهیە ئەبی بەهوی ئەوێ که ئادەمی زاد لەکو که رەشەو
نەخوشی دل و سیلی قونانی یەكەم و هەلامەت شتی وا چاك ببیتەوێ ،
وێ رینگای ئەو نەخوشی یانە ئەگری که بەهوی هەل مژینی هەوای پر
لەتوزو وردەلەوێ توشی مروف دین . بەم مەكینهیە بیرەکانی خەلوزی
بەردیش پاك ئەكەنەوێ لە هەوای پیس .

x لیژنەیی ئەكادیمی زانیاری ئەمەریكا بلاوی كردهوێ که ئەگەر در
كەشتی لەیەك بەدەن كە یەکیان بەهیزی ئەتوم بگەری ، ئەبی بەهوی ئەوێ
که ناوچەیی لەیەك دانەكە پیس بی و بوئەوێ نەشی که كەشتی بەپانایی ۲
میل و بەدریزایی ۸ میل لی نزیك ببیتەوێ ، ئاوەكەش تا قولایی ۵
پی پیس ئەبی .

x زانا بیولوجی یە روسەکان ئەلین : سەری سەگیکیان ناوێ بەلەشی
توتكە یەكەوێ ، و ئەم توتكە یەش پاش ئەم پیکەوێ نوساندنە تا ۶ رۆژ
بوخوی ژیاوێ ، هەر وێ توانیویانە سەری سەگیك بێرن كەچی ئەو سەرە
تا شەش سەعات پاش جوی كردهوێ لەلاشەكەیی هەر زیندوبی ، قاجی
سەگیکیشیان ناوێ تەوێ بەجی ی خویەوێ پاش برینی بە ۲۵ سەعات .

x لەژاپونا كونیکیان لەژیر دەلیاوێ هەل كەندوێ بو بە یەك گەیانندی
جەزیرەیی (هونشو) و (کیوشو) . ئەم كونه ۱۱ هەزارو ۲۱ پی
دریژە وێ بە ۲۲ سال تەواو بوێ ، بەلام دەسالی بەهوی جەنگی دوھەمەوێ
ئیش وەستابو . ئەم كونه دوقاتە ، قاتی سەرویی ئوتوموبیل و قاتی
خوارویی پیادەیی پیا ئەروا .

x زاناکانی په کیهنې سوفیهت بهدوای نهوهدا نهگهرین بزرنن چون ژبان لهسر روی زهوی پهیدا بوه . لایان وایه نهو مهوادانهی که لهتویې زهوی یا بوه کاتیک که لهروژ جوی بوه توهه ، تیکهلی همو چهشنه تیشکیکی کهونی بوه وه لهمهوه ژبان پهیدا بوه . زاناکان بو بردنه سهری نهه بیره یان دین هندی مادهی وا که نهندامهتی تهواویان نهی وهک - میسان - و هیدروژین و هلی ناو نهخه نه ناو مانگه دهسکردهکانی لهمه و پاشیان ، وه لهتوره که بهکی تاییهتی یا فری نهدهن بو چینهکانی دهرهوهی جهوی زهوی تایشکه کهونی په سهروی وهنوشه بی بهکان که لهخوره وه دین ، کاری تی بکن . پاشان بهشیوه بهکی تاییهتی نهه توره کانه نههینرینهوه بو سر زهوی ، جا نهو کانه نهگهر نهو مادانه بو بن بهستی زیندوی سهره تایی ، نهوه بیره که یان بهراست دهر نهچی و گوره ترین شورشیکی زانستی رو نهوا سهبارت بهوه که چون ژبان لهسر روی زهوی پهیدا بوه !

x نازانسی (تاس) بلاوی کردهوه که زانا سوفیاتی بهکان کامیره بهکی وینه گرتنی سینه ماییان دروست کرده لته توانایا هسه فلیمیک وینه بگری که (۳۰۰) گز دریز و (۱۶) ملیمه تر پان بی ، وه جیگهی نهوهنده وینهی نیا بیسته وه که له فلیمیکی (۳۰۰۰) گز دریز و (۳۵) مهتر پانا جی بیسته وه . گرنگی نهه کامیره لهوه دایه که له شوینیکی وای شریتا که تهنها جی بهک وینه بی ، نهه چوار وینه نهگری .

x لهمه و پاش لهدهشتی (وومیرا) لهنوسته رالیا بههیزترین کامیره بهکی

وینه گرتن دا ئه نری که بتوانی له (۱۶۰۰) کیلو مه تره دوره وه وینه ی شتیک بگری هر ئه وه نده ی پرته فالیک بی . ئه م کامیره یه بو وینه گرتنی مانگی ده س کرد به کار ئه هینری ، ئه م کامیره یه هر خوی ته له سکوبیشه .

x له زاناو هونه رمه ندانی ۶۷ ده ولت ، ۱۰ هزار که س بو یان ده رکه وتوه که له قولایی ۱۶ هزار و دوسه د پی دا له ژیر ته ختایی ده لیاوه و یان هه یه ، ئه م زاناو هونه رمه ندانه ئه وانه ن که به بونه ی سالی جوغرافیایی به یینی هه مو ده وله تانه وه خه ریکی باس کردن و لیکولینه وه ن .

قبایله

سیجایر ترکیه

TURKISH
QUALITY

سیجایر ترکیه

شرکتہ دخان الرفدین المحدوده

انتاج : شرکتہ دخان الرفدین المحدوده

خه تیره هه لکر له شکه ری مه زن
بهردا په تیلکا شورشا بی بن
که لیت (باستیلا) لدیف ئیک بیت گه فن
زوردار نوزان دی کیفه ره فن
ده ستیت (که ری می) دنیا تیک هژاند
بومیا شورشی هافیت په قژاند
سه ری شه فا رهش هیر کر هه رشاند
شه فه قا روژی چیاو وده شت ره شاندا
زه نگلیت شورشی حیل چرنگینه
بارو فیت کینی دزقن ، فیزینه
گوریت شه هیدا گازی وقیرینه
تولیت نفسی فه کهن کا الکینه
بشکیت مله تی بن پی ودارا
زندائیت خورتا زنجکیت ژارا
خوها رنجبه رو پالو جوتیارا
هه می تیک هه لبون بیژنه زوردارا
ما هیژ بهس نینه ؟ ما هه تا گه نگی ؟
ده ستادا رزین مه لبه تیت ژه نگی

ما ئهم سه پانين بو ئى فرهنگى ؟
شورشى په قاند هرمنيا دهنكى
چى بى به لهرزه چهندا دژواره
كوجكيت زوردارا لى بو نه ساره
هلون بينن چيا دياره
زستانا چوى بويه بهاره
ئيشو نه خوشى ئاخينكو كوفاڻ
بن دهستى وژارى دهرديت رهش گران
خوهو و خونيت رستيت شهيدان
خهبات يك هه لگر عه ره بو وكوردان
هه رعوو مله تا سوزا شاراندى
هيزو و خه باتا بدلى خو چاندى
دهشتو چايا تولا ناراندى
زهنگلا شورشى يا راهه ژاندى
ئهم بوته سويند خون شورشا دهلال
بدليت پر ئه فېن باوه ريا زهلال
دى گورى ته كهين ژين وسه رو مال
دا حيل پروز كهين ژياريا هلال
چيژنا قههره مان جاردى تيرمه هى
به هشتا هيڅى تولا گونه هى
مزگينى دامه بايى صبه هى
جهه ورهت زا پروزى بگه هى

پیروز بایی به کی به گهرم و گور هه لفقولی و
ههروه کو خوینی براو خوشکه شههیده کانمان

نوسینی : روناک

براو خوشکه به نرخه کانم !

له کانگای دله وه پیروز بایی به کی گهرم و گورتان پیشکەش ئەکەم ،
به هوی ئەم روزه پیروزه وه که وا چەند سالیکی دورودریژه گهلی عراق
به کوردو عه ره بیه وه ئالای خهباتی هه ل کردوه و له تیکوشانی گهرم دایه
بو هاتنه دی ، وه تا هاته دی پیستری سزای چیشته له ژیر یاسای
پاشایانی و ئیستعمارا ، ئەو پاشایه تی به ی که وا هه مو مه سله حه تی گهلی
کردبو به ژیر پیوه ، وه به جاری خوی خستبوه باوه شی بیگانه وه ، وه نه خوشی و
هه ژاری و نه خوینده واری هه مو گهلی عراقی گرتبوه وه له ژیر سیبه ریا .
له ژیر سیبه ری ئەو یاسا بو گه نه دا بو چوار ئەستیره ی گه شی پرشنگداری
ئاسمانی کوردوستان ، چوار روله ی نه به زی میلیه تی کورد کران
به سیداره دا ، له ژیر ئەو یاسا بو گه نه دا بو گاوریانی به خوینی شه هیدانی
چینی کریکار ئاودرا ، با پارچه جله کانی ئەو کریکارانه ی به لق و پوپی دار
زه ی تونه کانی وه ئەشه کانه وه ، له ژیر ئەو یاسایه دا بو شاخه کانی بارزان
به خوینی روله کانی سورکرا و ئافره ت و پیره میردو منلان به هه زاران
ده ربه ده رکران و ناچار کران له نیشتمانی خویان هه لین ، له ریژ ئەو یاسایه دا
بو بهندی خانه کانی بهندی خانه کانی به غدا و کوت و نوگره سه لمان درانه بهر
شه ستیری بی ره مانه ی خوین ریژان ، شه قه ی قامچی و فه لاقه ی

سهردابەکانی تەحقیقات و شۆرەیی بەندیخانەکەیی بەعقوبە دادی
ویل کراوانی بە ئاسمان ئەگەیاندا ، لەژێر ئەویاسایەدابو نوکەرانی پەیمانی
بەغدا گەلیک لە رولەکانی هەردو نەتەوەیی کوردو عەرەبیان دابە دەم
گوللەووە ئاسوی بەرزو پڕشنگداری عیراقی خوشەوپیستیان بەهەوری
رەشو چلکنی ئیستیعمارو نوکەرانی شارده وەو ئازادی و سەرپەستی
گەلو ولاتیان فروشت .. بەلام خەیاڵیان خاوبو ، دواي کلاوی بابردو
گەبوتون .. رولەیی ئازادی خواي راستەقینەیی گەل هیچ وەختیک سەری
شورنەکردووە و نایکا ، تادواتنوک خوینی پاکي خوی ئەریژی لەپیناویاو
تادەس گیری ئەبی ، ئەو گەلەیی قوربانی بدا لە پیناوی ئازادی و
سەرپەخویی دا هەرگیز نامری و ئەبی هەرسەربکەوی بەسەر دوژمنانیا ..
بەلی ، لەپیناوی ئەم روژە پیروزەدابو ، رولە فیدا کارەکانی گەل روژ
ئەروژ زیاتر ، وە بەگیانیکي پولایی یەو ئەهاتنە کوری خەباتەووە گویان
نەئەدایە سزای دوژمنانی گەل ، تی ئەکوشان بو گور کردنی یاسای
پاشایەتی و ئیستیعمار ، بودانانی جەمهوریەتیکی نیشتمانی کە عیراق
دورخاتەو لەپەت و داوہکانی ئیستیعمارو نوکەرانی و هەنگاوبینی لەگەل
گەلانی عەرەبو هەمو گەلانی ئازادی خوا ، وە سەرۆتو سامانی
نیشتمانی مان بوسودی گەل بەکاربینی .. ئەوا شوکر ئاواتەکەمان
هاتەدی ، بە چاوی خومان ئەو روژە پیروزەمان دی .. هیزی سوپای
قارەمانمان بەسەرکردەیی قارەمانی نەبەز عیوالکریم قاسم وەبەپشیتوانی
گەلی تیکوشەرمان تەخت و تاراجی پاشایەتی و ئیستیعماری سەردوژیڕ-
گرددو لەبەر چاوی گەلەکەمان و کەسو کاری براو خوشکە شەهیدەکانمانا

سه‌ریان پان‌کرایه‌وه و کران به‌په‌نگ و عیبه‌ت ؛ تا هه‌تا هه‌تایه له میژوی گهلانی جیهانا باسمان و باسیان بگیریته‌وه . . واهه‌وری چلکنی یاسای ئیستیعماری به ره‌شه‌بای خه‌باتی گهل ره‌وینرایه‌وه ؛ ئیتر جاریکی‌تر به‌عاسمانی نیشتمانمانه‌وه چاومان پی‌ناکه‌وی که‌روی روژی ئازادی‌مان لی‌بگری . ئیستا له‌سایه‌ی جه‌مهوریه‌تی نیشتمانی و سوپای قاره‌مان و گه‌لی کول‌نه‌ده‌رمانه‌وه ئه‌توانین به‌ئاشکرا بانگی ئازادی بده‌ین به‌سه‌ر گوری پیشه‌وای ئازادی‌خوای نه‌ته‌وه‌ی کورد قازی محمدو هاوری کانیا ؛ به‌سه‌ر گوری شه‌هیده‌کانی نوزده‌ی حوزه‌یرانا ، به‌سه‌ر راکشاوه‌کانی بنی دار نه‌خه‌وانه‌کانی سه‌یوانا ، به‌ناو زیندانه‌ تاریکه‌کانا ، به‌سه‌ر نه‌شکه‌وت و ده‌شت و چیاو لوتکه‌ی شاخه‌ به‌رزه‌کانی کوردوستانا ، ئه‌و کوردوستانه‌ی که‌ چه‌ند جار به‌شورشه‌ خویناوی‌به‌کانی جه‌رگی ئیستیعماری کون کون کرد . .

ئه‌ی خوشک و براییی به‌نرخ !

ئیتتر ترس نه‌ما ؛ باهه‌مومان بیینه‌ پیشه‌وه بو به‌هیز کردنی خه‌بات بو پاراستنی جه‌مهوریه‌ته نیشتمانی‌به‌که‌مان له‌پیلانه‌کانی ئیستیعمارو نوکه‌ره‌کانی ؛ بو به‌هیز کردنی یه‌کیه‌تی و برایه‌تی له‌گهل نه‌ته‌وه‌ی عه‌ره‌بی براگه‌وره‌ی نه‌ته‌وه‌ی کوردا ، له‌گهل هه‌مو گهلانی ئازادی‌خوادا و گیانی خومان به‌خت‌که‌ین له‌پیناوی پاراستن و بوپیشه‌وه‌بردنی ئه‌م جه‌مهوریه‌ته ساوایه‌ماندا .

هه‌ر بژی جه‌مهوریه‌تی نیشتمانی‌مان بو پاراستنی مافی گه‌لی کوردو عه‌ره‌ب !

هه‌ر بژی یادی شه‌هیدانی ریگای ئازادی !

هه‌ر بژی نیکوشانی ئافردتانی عیراق بو گور کردنی پیلانه‌کانی ئیستیعمار و نوکه‌ره‌کانی !

کهلی دل دار

نوسینی : ههوری

ئاوریکی گورج و گول له لاپه ردهی میژوو حالی مان ئەکات که له سالی ۱۲۰ وە گهلی نه بهزی عیراق به کوردو عه ره به وه که و ته خولیای دل داری سه ره بهستی و یه کسانو خوشی ژیانی سه ره به خویی و چه شتی ژیانی کامه رانی یه وه و هه ره له و سه له شدا به بی ترسو له رزو راهه ستان دهستی کرد به خو کو کردنه وه بو خوازیینی کچه تاقانه که ی ژیان که ناوی نازادی یه به لام خوازیینی له کی ؟ خوازیینی له و داگیر که ره کونه په رسته ی که له کاتی جهنگ و تهنگانه دا به هه زاران به لین و په یمانی رهنگاوردنگ ئەدات به گه لانی داگیر کراوی بهش خوراوی ژیردهستی خوی که چی که تهنگانه ـ کهش به سه ره چوو ئەوی گوشه یه کی په یمانه که ی بیربخانه وه بهشی لیدان و ده ره به ده ری و بهندی و زیندانی و زور جار کوشتنه ، خوازیینی له کی .

خوازیینی له و خوانه ناسه خوین مژه ی که یه کم فرمانی له ولاتانی ژیردهستی دا بره ودانه به داوین پیسی و دوودلی و یه کتر نه ویستن و نیشتمان فروشی خواردنه وه و یاری و مساده په رستی به جوریک هیچ جو ره جوانی یه کی ره وشت نرخ ی نامینیت ، خوازیینی له کی ؟ خوازیینی له و داگیر که ره موته که ی خوین مژه که سوودی خوی له بهند کردنی نازادی گه لان دا ئەبینیت به کوت و زنجیره وه و یاساولی ورگ پرر که ره به شمشیری خو په سه ندی و چه وری به ری چاو گرتو وه وه به دیاریه وه رابوه ستیت بو ئەوه ی نه ویریت جووله بکات و نقه ی لیوه بیت بو یه له لایه که وه دهستی کرد

به‌ته‌فره‌دان چینی چاکانی گه‌لی عراق به‌ناوی منالی و ناکامی و ناپوخته‌یی و نه‌خوینده‌واری گه‌له‌وه که گوايه جاری گه‌لی عراق ناتوانی نازی بووکی نازادی بکیشیت و باش به‌خیوی بکات چونکسه (وهك ئه‌و ئه‌وت) گه‌شه‌دان و پاراستن و به‌خیوکردنی بووکی نازادی هر ته‌رخانی گه‌لانی شارستانی خورنشینه و هر ئه‌وان له‌باریان‌دا هه‌یه به‌ته‌واوی و ریک‌وپیکی ئەم بووکه نازەنینه بپاریزن و نه‌یه‌لی بی‌ناز بکه‌ویت

که‌چی هر له‌وکاته‌دا که به‌ته‌واوی زانی ئەم گه‌له به‌راست ناوی نازادی ئەبات بهر له‌گشت شتیک چونکه ئه‌و ساکه هیز به‌دهست خویه‌وه بوو هینای نازادی بیروباوهررو قسه‌و فرمانی پی له‌پوه‌ندو ده‌ست له‌که‌له‌پچه‌و ته‌وق له‌گه‌ردن‌دا خسته‌زیندانی بی‌به‌زه‌یی و یاسا‌ولی له‌چینی بو توکه‌ری دروست کراوی نیشتمان‌فروشی بی‌گانه‌په‌رست دروست کردو به‌دیاریه‌وه داینان و ده‌رگای سامان و ده‌سه‌لات و له‌وه‌رری پاکژی بو یاسا‌وله‌کان جوریک خسته‌سه‌رگازی‌پشت بی‌ترسی لی‌پرسینه‌وه به‌ئاره‌زوی خویان چی‌یان ئه‌ویست ته‌نیا سوودی ئاغایانی تیدا‌بوايه و به‌س ئه‌یان کرد ئه‌وی پیوسته‌لیره‌دا بلریت ئه‌وه‌یه به‌ره‌نگیک چاکي به‌نده‌یی یان کرد به‌لادا بو خزمه‌تی ئیستیعمار گه‌لیک له‌خوی باشتر و به‌کولی‌دلتر فرمانیان بو ده‌کردو بوون به‌هیزیکی به‌توانای خاوه‌ن ترس بو‌نازادی و نازادی‌خواهان به‌م ره‌نگه‌کاتیک گه‌ل به‌خوی زانی له‌هه‌موو عراق‌دا بو ده‌رمان پیاو‌ه‌تی و ره‌وشتی شیرین و خوی‌چاک و نازادی نه‌ماو هه‌رکه‌س ناوی بینیت وهك ئه‌و به‌ش له‌ناو‌چوونه‌و ده‌واری ره‌شی

ترسی به سهر هه موو عیراق دا هه لدرآ ئه و چه له ئه وه ی گهل حال ی بوو
ئه وه بوو داوا کردن و پاررانه وه و خوازبینی ئازادی بی سووده له بهر ئه وه
بر ریاریان دا ئه م شای یه به خوین بکن بویه ههر له سالی ۱۹۲۰ وه ئاگری
شورش بی پسانه وه یه ک به دوای یه کدا ههل گیر سا به لام به وسه باره ته ی
که هیزی ئیستیعمارو کونه په رستی و نوکه ره کانی ده ستیان تیکه لاو کرد بوو
بو به ره لست و کوژاندنه وه ی ئاگری ئه م شورشانه جار له دوای جار
نالیم ئاگره که یان ئه کووژانه وه به لکوو گرره که یان هه رجاره به ناویکه وه کر
ده کردو به هه زارانیان ده ره ده ره ئه کردوو ئه گرت و ئه کوشت و تاده هات
به ندی ئازادیشیان له به ندی خانه دا توند تر ئه کرد وه لی گهل نه به زی
دلاری ئازادی و سه ره به ستی و سه ره به خوپی و ژیانی کامه رانی هه روازی
نه هینا و به دروشمی « یا ئازادی یا مردنه وه » ههر له سهر شورش خوی
رویشت و سوور تر بوو له سهر مه به سته که ی و له شه وی ۱۹۵۸/۷/۱۴
دا سوپای دلیر به یاریده ی گهل وه ک شیر ی نه رر له بیشه ی نیشتمان
ده ره رری و قه لای کونه په رسته کانی به توپی بازووی مه ردانه یان
له ماوه یه کی زور که م دا له گهل زه وی ته خت کردوو ده رگای به ندی۔
خانه کانیان خسته سهر گازی پشت و بوو کی ئازادی یان به رازاوه بی هینا
بو گهل و ئیستاو تا دیرزه مانیش موسیقای شای یه به یه ک گه یشتنی گهل
عیراق به بوو کی ئازادی ههر ده نگ ئه داته وه .

گورو پوروڻه وڻه

ڪامراڻ ۱

لههچهڪ بازووي وهڪ ناسن
کوشڪي ههستان نهوم نهوم
لهقڙي دهسڪه نه ڪراو
هيلانهيهڪي چنبيوو
منم شوينم خوشو بهرزه
بهرومهتي ناسڪولهو سوور
نهخشانبوي کوشڪو تهلار
نهپوت منم خواوهنديڪم
لهيهڪ ڪانا ههزاران جي
منم دهسداری خوين مڙي
کهچي کاتي رهشهبای قين
هيلانهڪهي توورردايه ناو
ئيسقاني لاشهي لهشاري
لهگلينهو دهسي خرپن
نهپوت ولات هي خومه خوم
لهدهماری لاي کوزراو
نهپوت نهی ولاتي مردوو
دهنگم کيو دينيته لهرزه
بهدهمو پهنجهي وهڪ بلوور
قاسهي سيخناخبو له مليار
بهيهڪ نان سهگيان نهپيڪم
بهفهرمانم ويران نهبي
کس ناتواني من بکوڙي
گيڙي دا لوورهلوور بهتين
گومي قولي سووري خويناو
وهڪو زيخ کهوتوته ڙير پي

ھاوار بک

نوسینی : تهنیا

براکانم ، خوشکه کانم :

نوستنمان دریژهی کیشا ، تاکو خه ریک بو له ناومان بهری و له سه رزه وی روناکو په یدابونه وه بمان باته ژیر زه وی تاریکو له ناو چون ، بی هوشی و به ناگا نه هاتنمان دریژ بو وه به جوری له وانه بو پیوستیه پیروزه کانمان له بیر بچیته وه که به رامبه ر به نیشتمانیکي پیروز پیمان سپیراوه . . نه و نیشتمانه ی که به خوینی شه هیده خوالی خوش بو ه کانمان ئاو دراو لاشه و گیانی هه زاره ها پایوی خوبه خت که له ریی سه ره به ستیا له ناویا شارایه وه ، نه و پایوانه ی که هه مو خوشی و رابوردنیکي خویان خستبو ه نه و لاره بو نه وه نیشتمانه پیروزه به پیته که یان پاک بکه نه وه له زوردارو خون مژو دوژمنانی گهل بو نه وه ی که له دوا ی خویان نه ته وه که یان به خوشی و کامه رانی و به سه ره به ستی له ناو گه لانا بژی . . . ئیستا ئیمه پیوستیه کی گرنگمان له سه ره نه ویش پاراستنی نیشتمانی پیروزی کوردستانه ، وه زیندو کردنه وی میرانی نه ته وایه تی کورد و کوردستانی پیروزو سه ره به سته که نه وه کانی روژهللات و روژئاوا گه واهی ئازایه تی و نه به ردی بوئده ن .

برا به ریزه سه ره به رزه کانم ، خوشکه دلسوزه خوشه ویسته کانم : ایستا . . ئاله م کاته دا ، پیوسته له خه وی سستی و بی ناگایی

چاو ههلبهینین وه قول بکهین بهقولی برا عه‌ره‌به کانماناو ملی ریگای
رونکیو فراوان به‌رنه‌دهین ئه‌و ریگایه‌ی که به‌هوی یارمه‌تی گشت لایه‌که‌وه
به‌پیشه‌وی سوپای نه‌به‌زو قاره‌مان دوزیمان‌ه‌وه و ده‌ستمان کرد به
رویشتن به‌سه‌ریا ، به‌لی .. پیویسته که هه‌مولایه‌کمان هه‌ول بدهین بو
ئه‌وه‌ی که ئه‌م هه‌له‌مان له‌کیس نه‌چی و هه‌میشه هه‌ولی به‌هیزکردنی
ولاته‌که‌مان بدهین و نه‌یه‌لین تازه ئه‌و توزه پیسه‌ی که به‌سه‌رمانه‌وه‌بو
جاریکی‌تر لیمان بنیشیته‌وه ، وه ئه‌و کوتو زنجیره‌ی که له‌ژیریا ئه‌مان‌نالان
جاریکی‌تر بکریته‌وه ملمان .. ئه‌مه‌ش پیک نایه‌ت به‌وه نه‌بی که
به‌باوه‌ریکی به‌هیزه‌وه ته‌کان بدن بوپیشه‌وه و به‌ره و هیواو ئامانجنان
هه‌روه‌کو که‌وتونه‌ته‌ری سارد نه‌بنه‌وه و بیزاربون نه‌توانی کارتان تی‌بکا
هاو ولاتیه‌کانم .. با ئاله‌م کاته ناسکه‌دا ده‌ست بدهینه ده‌ست برا
عه‌ره‌به‌کانمان و یه‌ک دلو یه‌ک بروا به‌سه‌ر به‌رزی به‌رامبه‌ر گه‌لاتی سه‌ر
زه‌میین راوه‌ستیین و پیشانیان بدهین که هه‌رگیزاو هه‌رگیز ئیمه له‌ته‌ک
هاو ولاتیه‌کانمانین له‌خه‌بان کردنیانا له‌رری‌ی سه‌ره‌به‌ستیا ، وه‌هه‌رگیز
هه‌ولی توله‌سه‌ندنه‌وه‌ی ئه‌و شه‌هیدانه‌مان بدهین که به‌په‌تی سیداره‌ی
سه‌ره‌به‌ستی و له‌میجرا‌بی سه‌ره‌رزیا له‌ناو‌چون ، تا‌کو بین به‌پیشه‌وی
ئه‌و بناغه‌یه‌ی که باووبایرمان ویستیان ولاتیکی سه‌ره‌به‌ستو بی گه‌ردی
له‌سه‌ر دابه‌زرینن ، ئه‌و ولاته‌ی که هه‌مو ولات‌په‌روه‌ریکی دلیری
خوین‌گه‌رم خه‌و به‌خوشیو کامه‌رانی و سه‌ره‌به‌ستی‌ه‌وه ئه‌بینی ، وه هه‌میشه
سه‌یری ئه‌و ئالا شیوه شیرینه‌ی بکا که له‌خوشی روله‌کانی هه‌میشه

ئهلهریتهوهو شنهی دی ، ئهو ئالایهی کهوا نیشانهی نهمانی یهخسیری و زورداری و روناندنهوهبی ، وه وابگهینهی که ئهو قورسیه ترسناکهی که لهدیرینهوه لهژیریا بوین وا لهناو چوو تهفرو تونا بو .

بوپیشهوه . . . بوپیشهوهئهی ئهوکهسهی که هیچ کاتیک زوردارو دوژمن نهتیوانی کارت تی بکاو لهناوت بهری ، بوپیشهوه ئهی ئهوکهسهی که سهری ئهو مارانهت پان کردهوه که ههمیشه بو ههل ئهگهرا تاکو پیتهوه بدات و بتکوژی ، بهلام سوپاس بو یهزدان وا خوی لهناوچوو کوژرا بههیزی بازوت ، بهپشتی هاو ولاتیبه دلسوزهکانت ، بهیارمهتی سوپا قارهمانه نهبهزهکعت ، بوپیشهوه بهدلیکی کول نهدهرهوه ، ههمو شتیکی گران بهها بکه بهقوچی قوربانی لهریگهی وهرگرتنی سهربهستی و ئازادیتا ، وه بو گهیشتنان بهو ئامانجهی که لهگیانی ههمو کوردیکی دلسوزو سهربهستا بلیسهی سهندهوه لهژیر سیبهری جهمهوریهته ساواکهمانا بهسهرکردهی روالهی قارهمانی وهکو (عبدالکریم قاسم) که لهدهست زورو جهوری زورداران رزگاری کردین ، وه (عبدالسلام عارف) ی برای ، وه هومو کاتیک بهدهنگیکی بهرزی بهسوزهوه بلین لهتهکما: -

بژی خوشهویستی و برایهتی بهینی کوردو عه ره ب . . بژی هیزی سوپای قارهمانی رزگارکهرمان . . بژی سهروکو سهرداره کاتمان . . وه بژی ئهوانهی که یارمه تیمان ئهدهن لهخهبات کردنمانا .

(ميليونيرى سعودى)

يەكى لە سعودىيە دەولەتمەندەكان چالاو (بىر) يىكى نەوتى ھەبو
و ئەى ويست مەكىنەى بخانە سەرو بى ھىنيتە بەرھەم ، پىيان وت
بچى لەبانقى ئەمريكا پارە وەرېگرى . كاتى چو بو بانق لىيان پرس : -
چىت ھەيە بو بارمتەى ئەم پارەيەى داواى ئەكەى ؟ وتى - دەھزار سەر
مەرم ھەيە .

بانقىش لەسەر ئەم قسەيە پارەيان داىە . چەندسالىكى پى چو ،
كابراى سعودى بو بە پارەدارىكى زور زل . روژيك لەگەل ھەمان مودىرى
بانقا كەوتنە يەك ، مودىر لىيان پرس : ئەرى ئەو ھە بوچى پارەكانت ناخەيتە
بانقەو ھە ، بوت ھەنگرىن و بکەويتە گەرر ، توش كەلكى لىيان وەرئەگرى و
ئىمەش .

مليونيرە سعودىيەكە بەفيزىكەو ھە وتى : - باشە قەى ناکا ، بەلام
پىش ئەو ھەى من پارەى خومتان بەدەمى ، ئەمەوى بزائم بانقەكەتان چەند
سەر مەرى ھەيە ؟!! .

(ھەلىكى چاك)

كابراىكى ئەمريكى خوى و ژنەكەى بەسوارى قەمەرەكەيان ئەچون
بو مەكسىك ، لەسەر سنور ، ئەفسەرى پاسەپورت پىيان وت :

- پاسه پورته کهت زور ته واوه و هیچ کهم و کوورری نیه ، بهلام
چونم پی نه سهلمینی ئەم ئافره تهی له گهلتایه ژنی خوته ؟
- وامهلی ، من هزار دولارت ئه دهمی تو بی سهلمینه ئەمه ژنم نیه !!

ههربلین منال هیچ نازانی

(سهلمتو قولته)

له شاریکا که خانوی به کریی چوبوه پستی شیرو خاوهن خانوه کان
لوتی ته معایان گه یاندبوه ئاسمان و شایان به سه پانی خویان نه ئەزانی ،
یه کی لهم خاوهن ملکه بهرچاو تهنگانه خانویکی چولی هه بو ، بهلام
له ده رگاکه ی نوسیوو : ئەم خانوه به مالیک ئه درری که منالیان نه بی .
روژیک منالیک بیچکوله ، له ده رگاکه یانی داو به کابرای وت :
گه ورهه ، من سهلمتو هیچ منالم نیه ، ته نیا دایک و باوکم
له گه لایه و هاتوم خانوه که تم بهیتی به کری !

(ههتا مالخو دژی گرت ...)

ژینک منالیک ساوای بی دایک و باوکی دوزی بووه و به خوی کردبو
زوریشی ته قهلا ئەدا که مناله که نه زانی کوورری ئەونیوه دوزراوه یه ، که چی
روژیکیان کو بی لی بو مناله که به هاوری بیکی خوی ئەووت :
- زور ئەترسم دایکم روژیک بوی ده رکهوی که دایکی
استه قینهه نیه !

(بهسه ...)

ژینک به خوی و هه رحهوت مناله که یه وه چو بو کوگاییک گه ورهه

له به کیکی پرسى : تکایه پیمیلی بهشی منالان له کام لایه ؟

که چی به کی له مناله کانی قیزانی :

- به سه دایکه گیان به سه ، منالی تر مه کرره !

(لای خوی وای کردوه !)

نافره تیک سواری پاسی ئەمانه ئەبو و پینج منالی سه رو پیچکه شی
له گهل بو ، مناله کان له پاسه که دا کردیان به بازارری خویان و دنیایان
به قیزو هوورر پرر کرد . بلیت فروش به ژنه که ی ووت - ئەوه نه ئەکرا
نیوهی مناله کانت له ماله وه به جی بیلی ؟

ژنهش له وه لاما وتی - به خوا برا ، لای خوی وام کردوه !

(همدو هاو دهر دین !)

پیره میردیکى زور کونه سال ، کوریکى پچکوله ی چاو پی که وت
دانیشتبو ئەگریا ، چو به لایه وه لی ی پرسى : روله ئەوه بو ئەگریت ؟
مناله که وتی - بو ئەوی ناتوانم ئەوه ی کوره گه نجه کان ئەیکه ن
منیش بیکه م .

ئنجا مامه پیره ش هات له نه نیش مناله که وه دانیشت و دهستی کرد
به گریان و به دەم هه نیسکه وه ئەی وت : - بچکول گیان ، منیش
وه کو تو !!

(پرسیارو وه لام)

ماموستای دهرسى ئایین ، له مناله قوتابی به کانی پرسى :
- ئەبى چی بکهین که بهر به خشینی خوا بکه وین ؟
به کی له مناله کان هه لی دایه :
- ئەبى له پیشه وه گوناھى بکهین !

باخوی تیا بنوینی زوردار
بهلام سبهی که راهری
کورد دهستی دایه خه نجهری
که لاشه و میشکی کردن ورد
ئهوسا ئهزانن چیه کورد

x x x

که بانگی کرد قهومی نه بهرد
له خه و هستن
به سه نوستن
ههستن بگرن
ریی سه رکه وتن
به جی ماوین به بی سه روه
بی پشتیوان و بی راهر
روژمانه باله دهس نه چی
دوژمن بکهین ئه نجن ئه نجن

ئهوسا ئهزانن چیه کورد

x x x

بابله رزی دهرونی گل
باهه لوهری بالی بولبول
بابرزی لقو پویی گول
تاناله کورد ئه کا له خه و
تائه بی به گولله و برنه و
روژ له دوژمن ئه کا به شه و
ئهوسا ئهزانن چیه کورد

x x x

باسیروان هه لکا لافاوی
باسه یوان بگری بولاوی .
وپیره مه گرونی خویناوی
تا-دهر ئه که وی ئیمه چین
شاگه شکه ئه کهین روم و چین
ئهوسا ئهزانن چیه کورد

x x x

بازاخوو دهوله و سنگار
دوش دامابیت ، ماتو هه ژار

باره واندزو ئامیدی	آلی برین ئارام و چان
بمژی ره گی نا ئومیدی	دهرئه که وی که چیه کورد
که روژی هات ، ههستا له خه و	x x x
نهدری جهرگی تاریکه شه و	اروژمان دیتو ماف ئه سینین
ئهوسا ئه زانن چیه کورد	خوینتان مهره مه بو برین
x x x	شناهیده میژو تاقه له م
گرمه ی هه ور ، شهستی باران	له هینده وه هه تا عه جه م
بله زینی دلی بهرزان	کوردین به راستی نه که به ده م
جی به چکه شیرو قاره مان	روژی خومان دینه به ره م
پابامه رنیو ئاکری و هه ولیر	کوردین
جیگای لاوان و به چکه شیر	نه به ردین
دهنگی دوژمنی تیا دلیر	نامرین
سبه ی که ههستا کوردستان	تاسه ر ئه بی بژین
پالی پیوه نان بو نه مان	بوژین

محامی رشید تاله بانی

ئاماده یه بو بینینی هه مو جو ره ده عوایه که له کویسنجاق و ده ره وه ی

لادیکانمان

فاضل

له زور کونه وه نوسه ره کانمان نه یان نوسی ، باسی ناته واوی کومه لیان
نه کرد ، لهما و پیش زمان به ستر او و قهلم بی نوک بو هرچیش شتیکی
به که لکی بنوسیایه نه درا له بالی . به لام نوسه نه مه کاری تی نه کردو له بالی
نه دا له جیاتی به ناشکرا نوسین به پیچوپه نادرخی خوی نه کرد به ایمپرالیزمو
نوکه ره کانی نهوت داله کهرخور ، به شهری نهوت کونه په پو ، به ناشتی
نهوت کوتر ، له جیاتی به ختیاربو ناسوده بیی گولو بونو بولبولی دانه نا .
واته له جیاتی زورش نه توره و ناویکی بو دوزیه وه و به کاری نه هینا
به م جوړه زوخاوی دهرونی خوی هل نه رشتو ، پیوستی گهلی
به نوسین نه هینایه بهر هم .

نمه نه وسا . وا لهما و دوا ، نه نیو پیچوپه ناو هه موشت ناشکرایه و
نهوتری . که واته نهی خوینه وار ، نهی نوسه ، نهی خاوه ن توانا ،
نهی گهلی خوشه ویست . مه نو ، بلی ، بنوسه ، هه ولده یه که بگره ،
ههنگاوی زیاتر بنی . چونکه بو به ختیارگی گهلو نازادی نیشتمان هرچی
بکریو بوتری هه که مه .

وامن لیره دا دهرگای باسیکی تازه نه که مه وه نه ویش « لادیکان
له چولبونان » شاریش روژ به روژ دانیشتوانی له زیادیایه . نه مه بو ؟
باشه یا خراب ؟ چی پی ویسته ؟

- ۶۰ -

له کاتیکدا که دانیشتوانی عراق هر چوار ملیون نه بو شاری سلیمانی بیست هزار کهسی تیابو نه مهش له ده ورو پستی سالی ۱۹۴۶ دا . ئیسته که دانیشتوانی عراق بو به شهش ملیون سلیمانی بو به په نجا هزار کهس . واته عراق له ماوه یه دا له سه دا په نجا زیاد کرده . که چی سلیمانی له سه دا سه دو په نجا . نه مه بوچی ؟ ئایا هر له سلیمانی وایه یا له شوینی تریش ؟

نهم زیاد بونه ته نها له شارو قهزاو ناحیه گوره کانایه . قهزاو ناحیه ی بچو کو لادیکان روژ به روژ له کهم بونه وه دان . نه بینین نه و جیگایانه ی ژانیان له سه ر کشتو کاله تیکرا له سه دا ۹۵ تا له سه دا ۱۰۰ ی زهویه کانیا ن هی ئاغایه ، هی شیخه ، هی به گه . فه لاحتی هیچی نیه ، نه وه نه بی کرده ی نه مه و برده ی نه وان ، نه که ته نها نه وان که خاوه ن زهوین به لکو خه لکی تریش .

جاری له پیشا بابزاین بو جوتیارو لادیبی زهوی نیه ؟ چونکه یاسای میری نه وسا که داردهستی بیگانه و ئیمپریالیزمبو ریپی نه نه دا زهوی هی جوتیارو لادیبی بی ، بو نه و دهستی نه نه دا گه ل پوشته و تیرو ته سه ل بی ، به هه مو جوریک هه ولی نه دا بو نه وه ی برسیه تی زیاد کاو گه ل بی هیز کا . بویه زهوی نه دا به شیخ ، به به که ، به ئاغا ، نه مانی پی به رز نه کرده وه و نه یشی برده میشکیانه وه که نه مان خاوه ن مافن . نه گه ر وا پیوستی بکر دایه بو ساخ کردنه وه ی مافیتی زهویه که جوتیاریکو شیخیک یا به گیک یا ئاغایه که بچونایه ته بهر دادگا یا (تسویه) یا لای زور له پیاوانی میری

بههمو جورىك سهرى جوتيارهيان پان نهكردهوهو دهستيان لهبنى
ههمانهوه نههينايه دهري .

بهم جوره زهوى لهدهست جوتيارا نهما . نهو كشتوكالهشى نهيكرد
لهزهوى يهكيكى ترا بو . بويه بهرامبهري نهمه سىبهك يانيوهى
كردارهكهى بوخاوهن زهوى نهبو ، نهوهشى بوخوى نهمايهوه بهريكى
نهئهچوه گيرفانيهوه تا سوديكى لى وهربگرى . چونكه : - نهوهى كه
پويست بو بمينيتهوه بهشى زورى يا ههموى بهسهوزى نهخورا ،
بهقهرز يا سهلهم بيچگه لهمهش پياوانى ميرى دريحيان نهئهكرد
لهراووروت ، نهم جوى نهويست بو نهسپهكهى ، نهو ماستو كهره بو
بهرچايى ، يهكيكى تر توتن بوكيشان ، چينيكى تريش پاره بو بهريوهبردنى
كاروبار .

واته خاوهنزهويو خاوهنقهرزو سهلهمو پياوانى ميرى دهسيان
ژهندهوه كردارى لاديبى . لاديبش چى چنگ نهكهوت ، يا چى بو مايهوه
نانهسكى يا كهمتريش .

جا لهلايدا كه زهوى هى لاديبى نهبى ، كردهو كوشهشى بوخوى
نهبى ، نانهسكىشى دهست نهكهوى ، دياره دانانيشى ، چولى نهكا ،
بهجى دىلى روئهكاته جييهكى تر .

نهمهبو واى لهلاديبى كرد لادى بهجى بهيلى خويان بكوتن بوشار
هات بوشار ، شارى بهدلبو چونكه راووروت وهكو نهوى نهبو ، دهستى
كرد بهئيش كردن بهمه خوى نهژيانو رزگاريشى بو لهقهرزو سهلهم

لهزهبرو زونگی خاوهن زه‌ویش به‌لام دار درا به‌روحي شاریدا ، چونکه
ئهو بوئه‌وه‌ی نه‌مری له‌برسانا به‌هه‌مو ده‌سکه‌وتنیک قایل بو به‌م قایل
بونه‌ش (منافسه‌ی) دانیش‌توانی شاری کردو له‌شاریشا برسیه‌یتو که‌م
ده‌رامه‌تی دیاری دا . به‌م جوړه نه‌لادیی به‌ئاسوده‌یی توانی بژی و
نه‌شاریش . برسیه‌تی هه‌موانی گرت‌ه‌وه ، ئه‌مه‌ش داواو ئامانجی
ئیس‌تعمارو نوکه‌رانیه‌تی .

هه‌ندی شتی روداو

له ۱۹۵۳ دا نیرام بو قه‌راخ (ناحیه‌قرداغ) بو مکافحه‌ی کولله ،
هیشتا دو روژ تپه‌ر نه‌بو بو به‌سه‌ر ده‌سکردنم به‌کولله کوشتنا مدیری
ناحیه‌ناردی داواو (اکروساید) ی کرد ، ته‌نه‌که‌یه‌کی نه‌وتیشی ناردبو .
منیش کیلویه‌ک ئه‌بو که‌بوم نارد ، ماوه‌یه‌کی نه‌خایان که ته‌ماشام کرد
ته‌نه‌که‌م بو هاته‌وه‌و مودیر به‌گ تورره‌بووه‌و خه‌به‌ری بوناردوم ئه‌لی (ئه‌مه
چه ، سالی پار که‌لیره مکافحه‌ی ته‌واویش نه‌بو دو ته‌نه‌که‌یان بونارم ،
که‌چی ئه‌مه کیلویه‌کیش نابی) . من که ئه‌مه‌م بیست زور دل‌ته‌نگ بوم
به‌لام بی‌ده‌نگ بوم و ئیشی خوم به‌ریکی ئه‌کرد . که‌چی چه‌ند روژیکی
نه‌خایان ، له‌شار لای قائمه‌قامی مرکز شکاتی لی کردبوم که‌ئیش ناکه‌مو ،
کولله یه‌که‌مه‌کوشتوه .

که‌که‌وته‌مه پرسیارو گوی هه‌لخستن بوم ده‌رکه‌وت ئه‌م کابرایه
زه‌مری ئه‌وی بو‌فروشتن . وه‌بو ئه‌وه‌ی خوی سردی چنگ که‌وی ،
له‌جیاتی کشتوکال ، کولله زه‌لامیش بخوا قیروسیا . جاکرداری ئه‌م

پياوه بهرامبهر پياويکي تری میری وایی ، ئهبي له گهل لادیبی ههژارو نه فامدا چون بوبی . دیاره لادیبش به دهس ئهم جوړه زورداره وه بهرگه ناگری و ههلدی .

له روژیکي ٩٥٥ دا به سواری له ناحیهی مهیدانه وه ئه ریشتم بو دهر بهندی خان دو پولیسم له گهل بو ، له ریگه دو لادییمان توش بو که ریکیان پیش خویان دابو ، هورریک به سهر پشتی که ره وه بو چه ند که لله شه کریکو نه ختیک چای نیابو . پاش پشکینن یه کی له پولیسه کان ورکی لی گرتن (ئه مه قاجاخه ، بو ئیرانی ئه بهن ، له بهر ئه مه ئه بی بیرین بو مه رکه ز) . هه رچه ند لادیبه کان ئه پاررانه وه سویندیان بو ئه خواردن (ئه مه قاجاخ نیه و بو ئیرانی نابهن ، به لکو بو مالو بو خواردنی خویانی ئه بهن) هیچ گویان لی نه ئه گرتن . به هه زار حال له ده ستیان رزگارم کردن ئه مه ش ئاشکرایه نیازیان چی بوه پولیسه کان ئهم فرو فیله یان له بهر چی به کار ئه هینا . ئیتر لادیبی که ساس چون بهرگه ی ئه مانه ئه گریو چون راناکات . (دیسانه وه له ١٩٥٥ دا) وه زیری کشتو کال (به یانیکي) دهر کرد (دابرین و خه لوز کردنو گو یزانه وه ی قه ده خه یه) . به لی ئه مه شتیکی زور باشه بو پاراستنی دارستانه کان ، به لام له وشوینه شاخاویانه ی که دارستانه به شی زوری ژیان دانیشتوانه که ی له سهر ئه ودارو خه لوزه یه که له داره کان چنگیان ئه که وی ، جا که دار برین و خه لوز کردن قه ده خه بی ، زهویه شاخاویه کان به کاری کشتو کال نه یه تو زهویه به که لکه کانیش هی دهر به گه کان (اقطاع) بیت ، وا لادیبی و جوتیار چی بکاو به چی بژی ، ناچار رانه کالادی به جی دیلی . روه و شار بو ژیان . تا نه مری .

لالوقادر ناو کابرایه کی لادی ، پیریکی ریش سپی زور ساویلکه هات بوشار (بوسلیمانی) چوه لای بازرگانیکی ئاشنای بایی ههفتا دینار کوتالو شه کرو چای لی وه رگرت که بیبا له دینه که ی خویان چه رچیته پیوه بکاو خویو مناله کانی پی به خیو کا ، له پال ئه مه شا کشتوکالی خوی واز لی نه هینی . له گهل کابرای بازرگانا ری که وتن له جیاتی ئه م بایی ههفتا دینار شته ده فهرده توتنی بوبهینی (بهلام له بهر ئه وه ی دنیا مردنو ژیا نه بودلینایی هه ردولا باسه نه دیک هه بی له بهینا) ئه مه قسه ی بازرگانه که بو له سه ر ئه مه ش ری که وتن په نجه ی بونا به سه نه دیکی سه دو چل دینار قهرز که لایه تی ، به مه لالوقادر خوی خسته ژیر ئه م باری شکسته یه وه . ئیتر ئه وساله (لالو) کردیو ژنو مناله کانیان کردیان ، ئاو راوه ستایه ئه وان رانه ئه وه ستان توانیان ده فهرده توتن بهیننه به ره م راستی خویان نیشانداو هینایان بوشار بو بازرگانی ئاشنا به لام له بهر ساویلکه یی نه ی کرد داوای سه ن ده که ی بکاته وه کابرای شارپیش خوی لی مات کردو تاجه ند مانگیک ئه وسا یه کسه ر سه نه ده که ی دا به دادگا و لالو قادریان راپیچدا .

ئه گهرچی لالوقادر هه مو شتی گیرایه وه نه نها گوی هه ر له ده فهرده توتنه که ی گرا . که قه بلانیان بایی سه د دینار بو ، به مه لالوقادر چل دینار قهرزار یار کرا و ماوه یه کیش خزینرایه به ندیخانه .

لادی دهستی کرده را کردنو لادی به جی هیشتن ئه گهرچی زهوی هی ئه وه و ئه بی هی ئه وو به لام درا به دهره بهگ (اقطاع) و کرایه هی

ئەم ، ئەمىش لەسود بوخوئى زياتر چاوى لەحەناى هىچ شتا هەلنەهات .
پىاوانى مېرىش (بەگوئىرەى ئەو ياسايەى كە ئىمپىريالىزمو نوکەرەکانى
بويانى نەخش کردبو) زورباش لەگەل دەرەبەگەکانا جوتيان کرتبو بو
پان کردنەوہى سەر و هەژار کردنى لادىبى . لادىبىش بەرگەى نەگرت روى
ئەکرده شار . ئەوہشى كەمايەوہو توؤىك بەرگەى گرت هەرنالەى بو
لەژىر زوردارى ئەمانو قەرزو سەلەمدا .

تائىرە زانىمان هوى چولبونى لادىكان و زيادبونى دانىشتوانى شار
چى بو ، وە زانىشتمان باش بو يا خراپ ، والەم دىرانەى خوارەوہشا
چارى ئەم دەرده ئەنوسم .

وہ بو چارکردنى ئەمە تالادىبى شوينى خوى بەجى نەهلىو
بەئىشى خويەوہ خەرىك بى و نەيەتە شارو (منافسە)ى شارى نەکا
ئەمانە پىويستن :

۱ - دابەش کردنى زەوى بەسەر فەلاحەکانا ، ئەمەش چ زەويە
مىريەکان يا زەوى دەرەبەگەکان . بو ئەوہى فەلاح لەزەوى خويان
کشتو کال بكاو بەرەمەمەكەى بوخوى بى نەك بەكرى گىراو بى بەرامبەرى
نانەسكى كەمترىش . بەهيزى بازويو لەئارەقى ناوچەوانى چى لى دىتە
بەرەم هەرکەس بوخوى بى نەك دەرەبەگ دانىشتىبى و بەلشواو بوى
بىتە مالەوہو هىشتا قايلىش نەبى . جا ئەو زەويانەى دابەش ئەكرىن
ئەبى ئاوەدان بن . مەبەستىش لەئاوەدان (جوگەى تىا لى بدرىو هەر
پارچەيەش بەشى خوى ئاو وەربگرى و رىگەش لەناو زەويەکانا وابى كە
ئوتوموبىلو مەكىنەى كشتو کال بەئاسانى بەهەمو لاو قوژبىنكى زەويەکانا
بتوانى هاتوچو بكا) .

٢ - چاودیری کهرانی کشتوکال دریخی نه کهن له خوبهخت کردن له پیناوی سودی گشتیدا ، چی نهزانن به شیوهیه کی ناسانو تیگه یانینکی باش بیگه یه ننه دم فلاح و ریوشوینیان پیشان بدن ، ههروهها دائره کانی کشتوکال په پینا هه موشتیکی تازه بگه یه نیتته پیاوه کانی تا نه مانیش فلاح ئاگادار بکن . وه ههروهها له فلاح بگه یه نری زهویه کهی بوچی باشه ، میوه یا سهوزه یا دهخلو دان ، ئاژهل ، مریشک ، ههنگ ، شتی تر نه مانه هه بن یان نا . تاوای لی بگری (واته فلاح) که بهرامبهری ههولو ته قهلاکهی بهرهمیکی بوختو باشو زوری بیته دهست .

٣ - به هیچ جوریک نه هیلری فلاح خوی بگه یه نیتته سهله مو قهرزو قوله به دریخی نه کردنی بانقی کشتوکال له پاره دان به فلاح و به چکه چکه لی بسینیتته وه بهرامبهری سودیکی کم . ههروهها دائره ی تایبتهش هه موجوده مه کینه یه کی کشتوکال (هی کیلان ، دروینه ، تووکردن ، جوگه لیدان ، جومال و هه مو جوریکی تر) به خورایی یا به پاره یه کی کهم ئیش بکاو بدری به فلاح وه پاره کهشی دهست به دهست نه سینری به لکو له کاتی بونی فلاحدا .

٤ - دیهاته کان بخرینه سهه شیوهیه کی تازه و ته ندوروستی ، ئاوی خاوینی هه بیو . شوینی ئاژهل تایبته تی بی . ههروهها خهسته خانه و قوتابخانه ی تیابی .

٥ - له فلاح بگه یه نری (جمعیه ی تعاونی) کومه لی ههروهه ز چیه و بوچی باشه و چون پیک دی . وه ههول بدری که هه ر دیهک (جمعیه) یهک بیکه وه بنی .

(وه له ژماره ی داهاتودا به دریژی باسی جمعیه ی تعاونی نه کهم) .

فاضل

بفناد :

ههفته گهواره کوی سوپای کوی عراو

له ۱۴ تموزی ۱۹۵۸ م دا

شوکت غفور

نه‌ی گه‌لی عراقی به‌شه‌ره‌ف . له‌گه‌ل ئیوه‌مه‌ ئه‌ی میله‌ته‌ی کوردو‌عرب .

ئه‌ی نه‌وه‌ مه‌رده‌کانی صلاح‌الدین و خالدی کوری ولید . ئه‌ی روله‌کانی شورشی نوسه‌ دو بیست و ده‌به‌ندی بازیان و بارزان . ئه‌ی ئازادی خواهه‌کانی گاوریانی و جیسرو کانونی دوهمی ۹۴۸ و تشرینی دوهمی ۱۹۵۲ ئه‌مرو به‌لی ئه‌مرو ئه‌وه‌ روژه‌ پیروژه‌یه‌ که رزگارمان بو له‌زولم و زوردای ، رزگارمان بو له‌ ده‌ست و ده‌ستگای شاهیتی بوگه‌ن . به‌لی . . به‌لی ئه‌مرو رزگارمان بو له‌ حوکمی نوکه‌ران و کلکه‌کانی ئیستیماری انگلیزی ناپه‌سند که ئه‌یان کرد له‌ولات و نیشتمانه‌ پیروژه‌که‌مانا (عراق) چ حوکمی ئه‌وه‌ حوکمه‌ ناره‌وا پیسه‌ی که دارکاری و ده‌م کوتی و ئازارو کوتو زنجیرو چه‌پی میله‌ته‌که‌مان بو

که‌ ولاته‌ که‌مانیان کردبو به‌ به‌ندیخانه‌یه‌کی گه‌وره‌ میله‌ته‌ی به‌شه‌ره‌فمانیان (کوردو عه‌ره‌ب) خستبوه‌ کونه‌وه‌و ده‌میان ئاخنیبوین به‌ئاره‌زو مه‌یلی خویان و ئیستیماری ئاغایان لیان ئه‌خوری و ئه‌هاتن و ئه‌چون .

به‌لی ئه‌مه‌جاره‌ش ئه‌لیم ئیستیماری ناپه‌سند به‌ناوی حوکمی نیشتمانیه‌ وه‌ به‌هوی ده‌ستو پیوه‌نو ئه‌لقه‌ له‌گوی کانی حوکمیکی

فاشیستیان نه کردین . بههزاران رولهی نیشتمان پهروهی بهشهره فیان خسته بهندیخانهوهو کوتو زنجیر کرد ، بههزاران رولهی قارهمانیان دهر بهدرو نان براوو سهرگردان کرد . بهدهیهها رولهی نه بهردو نه بهزی نازاو جوامیریان کرد به سی داره داو کوژران له بهندیخانهگان دا بهلی ئه مانه یان همو کرد بهو نیازهی که جولانهوهی نیشتمانی پیروزی گه له که مان بوهستینن و خزمه تی ئیستیماری ئاغایان بکه ن . بهلام نه یان زانی له گویی گادا نوستون و خه نجه ر له کا ئه دهن . نه یان زانی روله بهشهره فه کانی شورشی ۹۲۰ و دهر بهندی بازیان و بارزان و جسرو کانونی دوهمی ۱۹۴۸ و تشرینی دووهمی ۹۵۲ زیندون و گه رانه وه یان بونیوه له زره ی زنجیری بهندیخانهوه له پته تی سی داره یان سل ناکه ن ئه رون . ئه رون به ره و پیک هینانی ئاواتی پیروزیان بو له ناو بردنی خائناون کونه په رستان و ئیستیماری ئاغایان بو پیک هینانی نیشتمانیکی سه ره به ست و میلیله تیکی نازاد . بهلی ئاواته پیروزه که ی گه لی عراق پیک هات به هه ول و ته قه لای سوپا خوشه ویسته که ی به سه رکرده ی سه روکی قاره مان کاک عبدالکریم قاسم .

برای کورد کاکمی عه ره ب به هیزی بازو همو بربره ی پشتی ئیستعمارمان شکاند له ولاته که مانا . بهلام هیشتا زور کارو واجبی گرنگ مان له ریگادا ماوه . وریابن ئاگادارین هه رچاویک بکه ن به هه زار بگه رین به دوای نوکه ران و ده ست و پیوه نده کانی ئیستعمارو ده ست و ده ستگای کون دا . بگه رین به دوای ناحه زو دوشمنی جمهوریتته خوشه ویسته که مانا . بگه رین به دوای ئه و بی ئابروه بی شه رمه نیشتمان

فروشانه‌ها . بگهرین به‌دوایان‌او کونه مشکیان لی بکه‌ن به قه‌سهری ، ره‌گو
ریشه‌یان له بنی دهر‌بینن . بگهرین به‌دوایان‌داو ئاگاداری حکومه‌ته
نیشتمانیه خوشه‌ویسته‌که‌مان بکه‌ن بو گرتنیان و دهرده‌ست کردنیان
چونکه ئهم کرده‌ویه ئیستاکه گه‌وره‌ترین خزمه‌تی نیشتمانیه به‌پیچه‌وانه‌ی
جاران که ئیستعمارو نوکهره چه‌په‌له‌کانی نه‌گهران به‌دوای نیشتمان
په‌روه‌ره به‌شهرفه‌کانمانا .

ئیتیر بو‌پیشه‌وه بو چه‌سپاندنی ره‌گی خوشه‌ویستن و برابه‌تی
له‌به‌ینی ههردو میله‌تی‌عراقی خوشه‌ویستمان‌دا کوردو عهره‌ب بو
له‌ناو‌بردنی ئیستعمارو کونه په‌رسته‌کانی هاو‌پشتی له‌روژه‌هلانی
ناوه‌راست‌دا . بو‌کردنه دهره‌وه له‌شکری ئیستعماری انکلو امریکی فرنسی
ناپه‌سند له‌أردن و لبنان و جزائر‌دا بو سه‌رکه‌وتنی هیزی ئاسایش
له‌گیتی‌دا . ئینجا پر به‌دهم هاواربکه‌ین و بژی برابه‌تی کوردو عهره‌ب .
بمیری ئیستعماری انکلو امریکی فرنسی . بژی برابه‌تی میله‌تانی
ئازاد بو پیک هینانی ژیانیکی پر خوشی و کامه‌رانی و ئاسایش .
بژی جبهه‌ی نیشتمانی یه‌ک گرتو .
بژی جمهوریتی عراقی خوشه‌ویستمان .
بژی بسه‌روکی به‌رزمان کاک عبدالکریم قاسم .

کی نازایه

محمود حاجی رحیم

کوا بزهی سمیلی جاران کوا گورجوگولی
ایستا توی که بویته (باجی) وا نهرمو نولی
بیستم وت کی ئهم کوژی نه بوه له دایک
به خیری توی له مهیدانا ئه لیلی فتبولی
ووتیان په نجهت اشارهت بات دنیا ئه سوتی
باعیبرهت بیت بویان دیتیان بی په نجهت و قولی
ووتیان لاشهت پاش مردنی ئه چیته ئاسمان
باشیو دیتیان رراکیشراوی سهر بهردو خولی
تو نوکهری استعمار بوی ئاغای نوکهر بوی
کوا نوکهرت یان کوا ئاغات بتکاته کولی
ئهی کوا ئه وهی ئاماده بو ئاههنگ بگیری
قبولت کرد گهر له بهرکا جلی (فشولی)
سه د جار ووتت کوری گه وره و راستی انگلیزم
کوا ئهی بو ایستانت ناسن که و ابو زولی
بابه شیان بی ئه و که سانهی که وه کو تو بون
بادلنیابن دهرناچن به سوکو سولی

کات به هارد ، جیگه ناو باخو گولو و گولزاره ، ناسمان پالتو بیگه رده ،
زهوی فراوان و تهخته ..

سی پیایو ناقولای ناشیرین به بهرگی رازاوه وه ، خویان کرد به ناو
شایی که ره کانداو دهستیان کرد به هه لپه ررین ، به لام چون هه لپه ررینیک !
ته توت چیکه نهن ، ناو بوه ستایه نه وان نه نه وه ستان ، قریوه و عیو عیویان
قوناغهری یه که نه ررویشت .

چهند سهیر بوو ! سهعاتیک زیاتر نه مانه ههر دهستیان به رنه دا ،
تا کابرای زورونناژمن هه ناسه ی سوار بوو ، ده هول لیدر دهستی شل بوو .
خه لکه که روه و مال بوونه وه بو نان خواردن ، نه مانیش شسوینیان
که و تن ... ده ست کرا به نان خواردن .. هه ی له و تیکانه ی نه م سیانه
نه یان گلان ! سالی گرانیه که نه بی و به حالیان بیت .

* * *

هه مو جاریک که نه م سی پیاه سهیره م نه بینی تیر سهیرم نه کردن ،
تا روژیک دیمنه وه له کولانیکدا سهریان نابو به سهیری یه که وه . له دوری
دوو سه دمه تر یکیشه وه چهند سه د که سیک به سه ر شه قامه کاندان نه کشان و
هاواریان نه کرد « نیمه نیشتمان په روه رین و تی نه کوشین .. باوه ررمان

- ۷۲ -

به خومان ههیه که سبهینی بیگانه و ده سوویوه نه کانیان ده رنه کهین و خومان
فرمان بهری خومان نهیین «

ههرسیکیان له ناو خویاندا لییان بوو به مشتومرر ، گویم بو شل
کردن ، نهیانوت :

- فلانی شتی چاکه ، ئیتر باوی ههلیپهرین و چاو له موهراندو تیکه
گلاندن نهما ، با خومان بگه یینه نهو کومه لهو ئیمهش بین بهوان !

- جا ئیمه چییمان دهس نه کهویت ؟

- گویت لی نیه نهلین سبهینی ههه خومان شت نهیین ؟ نهوسا ئیمهش
خو هیچ نه بیت سهرو کورسی وهر نه گرین .

- بهلام کوررینه کاریکی وایکهن وهک نهستیره له ناو هه مو یانا ده رکهوین .

- زور باشه .. دهی بزائم .. یاک .. دوو .. ههرسیکی .

نهوه نهی نه فهسیک بدهیت له
جگه ره یهک ، خویان گه یانه ناو
کومه له که . کومه لیان نهوه نهی تر
هینایه جموجوول .. دریزه
چاو زه قه که یان پیش هه مو
خه لکه که کهوت و خوش خوش

ئهیوت : دهی براکام بو پیشه وه .. که لله قهوی یه ورگنه که شیان خوی
خسته ناوه رراسته وه و کردبووی به نهره نهریک دهنگی نهو هه مو
خه لکه ی ون کردبوو .. له هه مو یان سهیرتر خرره کورته بنه که یان بوو
نهتوت مزراحی گدگده یه ههه هه ناسه یه ی له جیگایه کدا ده رنه کهوت ،
به ههه چوارپهل سهمای نه کردو ههه له نه به زیوه ...

به‌هار تیپه‌رری ، هاوین هات ، گه‌رما زوری هینا ، له‌همووی
ناخوشر ئه‌وه‌بوو که ئه‌م هاوینه قارسه له‌گه‌ل گرره سووتینه‌ره‌که‌یدا
شتییکی تریشی له‌گه‌ل خویدا هینابوو . شتییکی زور قارسو گیر !
زورو سته‌م (ارهاب) . ده‌سته‌ی کاربه‌ده‌ستان کومه‌له‌ چه‌ته‌یه‌کیان
خستبوه ناو شاره‌وه ، فلانی ئه‌توت مالیان دزراوه ، مال‌به‌مال ئه‌گه‌رران و
ئه‌یان پشکنی . چه‌ندروژیکی نه‌خایان گه‌نجیان له‌شاره‌که‌ برری ! هه‌موویان
بال به‌ست کردن و فرریان دانه به‌ندیخانه‌وه ، له‌ویش لی‌یان ئه‌دان ،
نینوکیان ده‌رئه‌هینان ، فه‌لاقه‌یان ئه‌کردن ، ئاوی ساردیان ئه‌کرده
ژیریان . بو ئه‌وه‌ی په‌شیمانبنه‌وه له‌و بیره‌ی براوه‌ته‌ میشکیانه‌وه !
داویان لی‌ئه‌کردن که راستی پل‌ت و جوری ئیش‌کردن و ناوی
هاوری‌کانیان بلین !

* * *

له‌م شالاو و نازاردانه‌دا زورکه‌س به‌رگه‌یان نه‌گرتو روخان و پالیان
دایه پال دوژمن ، زوریش له‌ناوه‌راستدا مابوونه‌وه و له‌گوماندا بوون و
ته‌قه‌ی سه‌ریان ئه‌هات له‌م گه‌رده لووله ، تاویک به‌ره‌نگاری دوژمن
ئه‌وه‌ستان ، تاویک ورو سه‌رسام ئه‌مان ، تاویکیش هه‌نسکیان هه‌ئه‌داو
ئه‌گریان . به‌لام هه‌ندیکی‌ترین هه‌میشه بزهی کول‌نه‌دان له‌سه‌ر لیویان
بوو ، به‌رامبه‌ر هه‌مو لیدان و نازاردانیک رانه‌وه‌ستان ، نه‌ئه‌روخان ،
به‌دوژمنیان ئه‌وت ئیمه‌خاوه‌نی بیرو باوه‌رریکی پیروزین و بو گه‌له‌که‌مان
تی‌ئه‌کوشین ، به‌لام ئیوه هه‌ل‌خه‌له‌تاو و به‌کری گیراون و بو سوودی
بیگانه‌و پرکردنی گیرفانتان ئه‌مه‌ئه‌که‌ن . له‌به‌ر ئه‌وه‌ پاشه‌روژی روناک‌و

ژیانی بهختیار بو ئیمهیه ، سهرشوری و مردنیش بهشی ئیوه ئه بیت .
بهرامبهر بهزیوه کانیس ئه یانوت : ئیمه جولانه وه کهمان وه کو
شه منده فهره که وایه ، هزار دابه زیت یا سواربیت ئه وه هر ئه گاته
مه نزل . که واته کاروانه که ی ئیمهش دهر بهستی ئه م ری پی گرتنه نیه .

* * *

بینه وه سهر باسی سی زه لاهه ناقولا که .. دوو مانگ له هاوین و
ئه م زورو سته مه تی په رری ، ئه وان هر خویان نه دا به ده سته وه .
کاربه ده ستانیس به په روشه وه به شوینیاندا ئه گهرران و مه به ستیان بوو
بیان گرن . له کویره دی به کی نزیك شاردا خویان حه شاردا بوو و ئه م
ماوه یه له ژیره وه خه ریکی په له قاژی و خه لک ناردنه سهر کاربه ده ستان بوون ،
به و مه به سته ی لی یان ببورن و نه یان گرن .

به ئاوانه وه بووم روژیک بیان بینم و بزائم له چی یان ! . باشبو ریم
که وته ئه و دی به ی ئه وانی تیابوون . له سهر کانیسه کی نزیك دی که به دیم
کردن ، به بیانوی ئاوخواردنه وه ووه چوومه لایان . من گه یشتمه ئه و ی ،
له دووره وه چهند پولیسیکی سواره به پررتا وروه دی که هاتن . له گه ل
پولیسه کانیان به دی کرد په شوکان و به یه کدا هاتن . یه کیکیان خوی کرد
به کونی ئاوه که دا ، ئه می که یان له په وروو خوی دا به زه ویدا ، سییه میان
په رریه سهر به رده نوپژه که و نوپژی دابه ست ! . چهن سهیر بوو ! به و
چله ی هاوینه ئه له رزین و چوقه ی دانیان ئه هات .

باشبو پولیسه کان بو ئه مان نه هاتبوون ، دایان به که ناری دی که داو
تیپه ررین . ئه مانیش توزیک هاتنه وه هوش خویان و سی کوچکه یان

بهسته وه و كهوتنه وه قسه كردن :

- چون دهسی ئیمه یان بری ! و تیان سبهینی بیگانه و دوژمن
دهرئه كهین و خومان فرمان بهری خومان نهیین . چهن درویه کی زل بوو !
- من نازانم كهی ئیمه نه وهنده ساویلکه بووین و شوین قسه یان
كهوتین و بههلهنا چووین .

- ئیستا همرچی بوو ئیپه رری ، باشتر نه وهیه كه لهه زیاتر خومان
به گورگان خوار دو نه دهین . خالم گفتی له سهروکی شار وهر گرتوه
كه بمان بهخشیت ، خوشمان نه چین و ملیان بو كه چ نه كهین و بییان
ئه سهلینین كه پاشگهز بوینه ته وه .

- كوره ههرچیشیان لی داوا كردین به بانی چاو بو یان نه كهین . ههر
رژگارمان بیت له م چهرمه سهریه .

- دهی خوتان گورج كه نه وه بابروین دوعا خوازیه كه له كوینخا هه باس
یكهین و بكهوینه ری . ئه گهر تویك بی هه لگرین ده مه و ئیواره
ئه گهینه شار .

- یه كسه ر بومالی پاشا نه چین !

- زورباشه . . دهی . . یاك . . دوو . . هه رسیکی .

دریژه لوقنه كه یان وهك واشه ئه كشاو خرره كه شیان نه توت هه لماته
خل نه بیته وه ورگنه كه شیان دیو ئاسایی ته په ته پ . . روه و شارو مالی
پاشا ! كهوتنه ری . . ئیتر لهوی چیان كردوه و توه ؟ نه وه هه ر
مه پرسه !

* * *

لهناو شاردا بوو به ترحاته‌حا ، هەر يهك له بهر خويه وه بوله‌ی ته‌هات :
« ئای ئه‌مه چیه؟! هه‌مووی دوو روژ له به‌ندیخانه‌دا نه‌مانه‌وه به‌ریان
دان ، یه‌عنی چی! ئه‌مه ته‌بیت نه‌ینیه‌کی تیابیت! گوايه ئه‌م خه‌لکه‌ش
هه‌ر وه‌کو ته‌وان نه‌بوون که تووشی له‌خنکانه‌وه تا به‌ندکردن له لیدانه‌وه
تا کوشتن بون » .

نه‌خیر مانگیکی پی‌نه‌چوو سه‌رو وه‌زیفه‌شیان درایه‌و له‌مالی خویاندا
پالیان لی‌دایه‌وه و وه‌کو به‌رزه‌کی بانان بوی ده‌رچون .

به‌م جوړه هاوینه‌که‌یان ته‌واو‌کردو مانگی‌کیش له‌پایز تی‌په‌رری ،
هات به‌بیریاندا که « ره‌نگه ئه‌مه‌ش تا سه‌ر ته‌بیت! » . به‌هه‌لسان و
دانیشتنیاندا وا ده‌ر ته‌که‌وت که خویان له‌ناوه‌راستدا به‌یلنه‌وه و کاریکی
وا بکه‌ن که ته‌و ورده‌تاوانا نه‌ی کردبوویان و بووبووه‌هوی سووکی ناویان
بیسررنه‌وه! . باشه‌چی بکه‌ن? .

باشیان دوزیه‌وه ، ئیش‌کردنی چه‌رمه‌سه‌ری ، ریگه‌ی ته‌هه‌شیان
ته‌دات که له‌که‌ی کونیان بسررنه‌وه . . به‌لی دوزیانه‌وه : وه‌رزش ،
هونه‌ر ، ته‌ده‌ب .

* * *

که‌لله قه‌ویه ورگنه‌که‌یان
بوو به‌پاله‌وان ، به‌لام چون
پاله‌وانیک؟! له‌هه‌مو ته‌و شاره‌دا
ده‌نگی دایه‌وه ، وای لی‌هات ته‌و
قورساییه‌ی خه‌لکی به‌دوو ده‌س
به‌رزیان ته‌کرده‌وه ئه‌م به‌یه‌ک
ده‌س یاری پی‌ته‌کرد! . درپژه
چاو زه‌قه‌که‌شیان نوینه‌ر (ممثل)

یکی باشی لی دەرچوو بوو ، له کاتی نواندنا سه ره به قورری نه هینایه
پیکه نین و جاری واش هه بو قسه ی وا زلی نه کرد بو چارکردنی دهردی
کومه لایه تی نه توت پزیشکی که مه له . ههروه ها کورته بنه خرره که شیان
بوو به نووسه ریکی بالا ! گو قارو روژنامه نه ما نه و لایه کی رهش نه کاته وه !
هه ر گره و یکی نه ده بیهش بکرایه نه و له ده و روپشتی یه که مو دوه مدا بوو .
سه یر نه وه بو که له مانه شا ته له که بازی و چه وتیتی خویان به کار
نه هینا . یه که بوو بونه بلویر بو نه وی تریان ، نه م نه وی به رزئه کرده وه ،
نه و نه می هه لئه دا ، نه وی تریان نه مانی نه گه یانه ئاسمان . هه همیشه
له ژیره وه خه ریکی پیلان و نرخ دان به یه کتری و خه لکی تر شکانن بوون .
به جوریکی وا یارمه تی یه کتریان نه دا که که م که س هه سستی پی نه کرد .
نه وه شی به ئاسته میک به خراپی ناوی بهینانایه به هه موویان تی به رنه بوون و
نه هاتنه ویزه ی ! .

* * *

پایزیش تیپه رری و زستان هاته پیشه وه ، باوباران ، سه رماو سوله
زوری هینا ، ده و روپشتی زویای چاخانه کان دانیشتنی خوشبو بو .
روژیک دیم هه رسیکیان له چاخانه یه کدا له نزیک زوپاکه وه سه ریان نابو
به سه ری یه که وه و قسه یان نه کرد . منیش له نزیک یانه وه دانیشتم و خوم
به خویندنه وه ی روژنامه یه که وه خه ریک کردو لایه کی گویشم شل کرد بو
نه وان . . نه م بیست :

- نه م زستانه زور سه خته . . به لام به هار رهنگه خوشبیت .

- من وای ئەزانم بەهاری ئەمسال دووبەهار ئەبیت .

- چون .

- باری جیهان زور روو باشیە ، ئەو ئەندەنوسیاو کوریاو هیندی-
چینی و میسو سواریا ، ئەمانە هەمووی نازاد بوونو لای ئیمەش
جوولانەوێ کوردی و عەرەبیش یەك لەیەکی بەهیزترەو هەموش هەر
خەریکن . جا من بەدوری نازانم لەم بەهاریدا لای ئیمەشەو بەتەقیتەو .

- جا باشە ئەگەر وابو ئیمە چی بکەین ؟

- کاکێ خوم ئیمە زورمان لەم شتانە دیو . . چاوەرروان ئەکەین
تا لایەك بە لایەكنا ئەکەوین و مسوگەر ئەبیت ، ئەگەر میللەت سەرنەکەوت
ئەو ئیمە دانیشتون و خەتە سوورە لەخومان بەدوورە . خو ئەگەر
سەربیش کەوت ئەوا . . یاک . . دوو . . هەرسیکی . ئەچینەو
سەرشارو ئەبێنەو بەکۆررەکە ی جارن ، ئەوێش بزانه تا ئیمە وەستان
کەسێ تر دیار نابیت ، چونکە هەر یەکەمان لەرووبەکەو بەشی خومان
ناوبانگمان هەیهو ناسراوین .

- ناخر خو هیچ نەبی ئەبی ئەم ماوێه کاریکی وابکەین کە خومان
بەتیکوشەر بەدینە قەلەم .

- ئەزانێ چی ئەکەین ؟ . لەمەودوا لەهەر شوینیکی پەنادا دانیشتون
کەسێ خراب دیارنەبوو ، بەئارەزووی خومان قسە ئەکەین و نیشتمان
پەرور ئەبین و ئەگەر لەشونێ بەگومانیشدا بووین ئەوا قەرر قەپو
باسی باسی هونەر و وەرزش و ئەدەب ئەبیت .

* * *

به هاريش تپه رری هيچيان نه دی ، نه خير دهسيان شتو برروايان
نه ماو کرر بوونه وه ، له و توزه قسه کردنهش که وتنه وه .

کات بوو هاوین ، شوررشى چواردهى گه لايژ کوتايى به ياسای
کون هيناو گولی ژيانیکی تازه و نازاد له ناو نيشتماندا گه شايه وه ، بونو
به رامه ی به همو لايه کدا بلاو بو ده وه . هموو روژيک شه قامه کان پرر
نه بوون و ناهنگی نازادی تيا نه گيرا .

يه کهم روژى شوررش بو ، له مال هاتمه ده ری ، بينم وا که لاله
قهوی يه که و دريژه چاو زه قه که به را کردن رو وه مالی کورته بنه که نه هاتن .
له ده رگيان دا ، خرره به چاوی خه والوه وه هاته ده ری ، که وتنه
گفتو گو :

- نه وه چی نه که يت ، نای خو هيشتا خوی نه گورريوه !. ههسته
ههسته خيرا ..

- بو ؟ بوچی چی بوه ؟

- کوره گورج که به جيماین ، شوررشه شوررش ، سه ريش
که وتوونو دامو ده زگای کون لبرا . راپه رره وا شه قامه کان پرر بوونو
هه رايه ، ده ی تا به جيبان نه هيشتوين ، فرسه ته نه مررو خومان
ده رنه خهين له ده سمان نه چيت .

نه وه نه ی بلييت يه کو دوو ، خوی کو کرده وه . خويان گه يانه ناو
خه لکه که و جارن ناسايی ده سيان کرده وه به نه رره نه ررو چه پله ليدان و
هه نديکيان له خويان کو کرده وه . يه کيکيان سه رکه وته سه ر به رزاييه کو

دوانه‌که‌ی تریشیان له‌م‌لاو لایه‌وه ، خه‌ریک بوو شریتی قسه‌ی زلی
بو‌به‌ره‌لا کات . . . به‌لام کاتیک به‌خویان زانی کومه‌لیک په‌لاماریان دانو
به‌ته‌کان هینانیانه خواره‌وه‌و پیمان وتن :

- ئیمه باشتان ئه‌ناسین پیاو خراپینه ، هه‌رچی چه‌وتی و ناله‌باریه‌کنان
هه‌یه هه‌موی لای گهل ئاشکرایه ، ئیوه جاریکی تر نازوانن بویه له خوتان
بدنه‌وه‌و خوتان بگوررن ، دوورگه‌ونه‌وه پیاو خراپینه تا سبه‌ینی ئه‌نجامی
خوتان ئه‌بینن .

هه‌رچی چونیک‌بوو خویان ده‌رباز کرد له‌ناو خه‌لکه‌که‌داو خویان
گه‌یانه‌وه مالی خویان . . هه‌مووی دووه‌هفته‌یشی پی‌نه‌چوو هه‌رسیکیان
له‌فرمان ده‌رکران . . ئیتر بپررای بپررای بویرن ناوی خویان بینو و
خویان ده‌رخه‌ن .

((هیمن))

ئوتیلی‌سیروان

ئهم ئوتیله تازه‌کراوه‌ته‌وه له‌به‌غداد له‌سه‌ر شه‌قامی امین ، هه‌تا
بلییت پاکوته‌میزه‌و فینکو خوشه . نزیکى ناوبازاررو دوائری میریه ،
نرخیشی هه‌رزانه ، زور به‌خزمه‌تن ، ئه‌گه‌ر هاتینه به‌غداد دیاره هه‌ر
ئه‌چیته ئه‌وی . خاوه‌نه‌کائیشی : کاکه‌حه‌مه ده‌رویش که‌ریم و کاک نه‌شته‌ت

دهنگی دور ،
دور .. ئیجگار دور ...
بهئاسته میك ته گاته ژور !
تهی دهنگی دور ،
بهئاسته میك ته گه یته ژور !
ئاخو سپیت ، یان رهش ، یان سور ؟
وهره پیشتر ...
چون ئاو ئه ررژیته ئاو ئاگر ،
لهری گوی وه ، بررژیره گیان ،
زیندانم پررکه له کولدان ! ...
زنجیری پی ،
کپ به تاوی ، وهك لوکه ی گوی !
هه وای شله قاوی زیندان ،
بنو ، وهك به رمه مکان ته نوی !
با دهست ریژی ته م دهنگه ی دهر
گولله ی مانای گویم بیکی
به لکو گرره ی تینویتی سه ر

— ۸۲ —

وهك توپ ناله‌ی بی و بته‌قی! ...

له‌لیشاوی غه‌لبه‌غه‌لبا

بانگیکی‌دا له‌گوییچکه‌م (با) :

« ... ره‌ژی‌می جه‌مه‌وری بزنی! ... »

خه‌و ئه‌بینم! جه‌مه‌وری‌ی چی؟

— نه‌ه، خه‌و نیه ..

شایلوغانی جه‌مه‌وری‌یه :

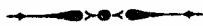
ئهم ده‌نگو مزده‌ی دوری‌یه! ...

سا له‌شی زیندانی مردو :

بیره سه‌ما!

ئهی له‌بستی گوررا زیندو :

مردن نه‌ما! ...

عبدالامیر منصور

له‌مخزنی عبدالامیر منصور هه‌رزانیه ، شتی زورباش به‌کومهل و

به‌دانه چنگ ئه‌که‌ویت : قوماشی خوری چاک ، بیلاوی ئینگلیزی و ئینالی ،

هه‌مو جوړه بوینباخیکی جوان .

له‌بیریشته نه‌چیت باشتترین به‌رگ درووه له‌سه‌ر تازه‌ترین

شیوه‌ی نوی .

ئوه‌تا له‌سه‌ر — شارع البنك — له‌به‌غداد .

◆ ◆ لينين

« گهوره ترين پياوي ميژو له سه دهی بيسته مدا »

ئهمه يه هاوړري لينيني مه زن ،
سه روکي روسيا ، روخينه ري ته ختي
قهيسه رو به رپاکه ري گه وړه ترين
شورشي سه ره تاي سه دهی بيسته م .
نوسيني : وهر زير

ولاتي سويسره که باناوبانگترين و خوشترين جیگایه له جهانداو
ناوئېری به ولاتي ناسایش . به لام له شهري يه که مدا بو بو به جیگای نازاوه و
پیلان نانه وه به هوی سیخوريکی زوره وه که له ولاته کانی نه وروپاوه هاتبون
به ناوی نه وهی که گوايا هاتون بوبينيني نه م ولاته جوانه بی دهنگه ، بیجگه
له پياويکی بیگانه که خوی له هه مو هه لاوبگری که رر کردبو هه تا خویشی

به‌شدار نه‌ئە کرد له‌کوبونه‌وه‌کانیان ، وه‌که‌سیش نه‌ئە‌ناسی ، له‌خانویه‌کی کونی پینه‌چییه‌کی هه‌زار خوی و ژنه‌که‌ی به‌بی‌ده‌نگی نه‌ژیان ، وه‌هه‌روه‌ها نه‌وانه‌ی که له‌و خانوه‌دا بوون پیره‌ژنیکی نانه‌وا ، پیاویکی ئیتالی و چهند نوینه‌ریکی (ممتل) نه‌مه‌سوی بوون ، ئەم پیاوه زور چه‌زی نه‌ته‌تیایی نه‌کردو ژیانیکی زور ناخوشی رائه‌بوارد له‌گه‌ل ژنه‌که‌یدا .

ئەم پیاوه بچوکه‌ بی‌ده‌نگه‌ یه‌کیک بوو له‌ ده‌ربه‌ده‌ره‌کانی روسیا که‌به‌هوی زورداری قه‌یسه‌وه‌ه دورکرا‌بو‌وه له‌ولاته‌که‌ی خوی .
ژیانی زور سه‌یربوو ، هه‌مو به‌یانیه‌که‌ سه‌عات (۹) نه‌چو بو نامه‌خانه‌ی گشتی و نه‌مایه‌وه تاوه‌کو نیوه‌رو له‌دوا‌یدا هه‌ل‌ئه‌ستاو به‌ره‌ومه‌اله‌وه نه‌رویشته‌ بو نان‌خواردن ، هیشتا سه‌عات نه‌به‌بویه‌که‌ له‌مال نه‌هاته‌ده‌ره‌وه ره‌وه نامه‌خانه‌که‌ خوی نه‌کو‌تا ده‌ستی نه‌کرد به‌خویندنه‌وه .
تاسه‌عات (۶) . وه هه‌مو روژی نه‌مه‌ی کردبو به‌پیشه‌ یه‌که‌م که‌س بوو که‌به‌یانی خوی نه‌کرد به‌نامه‌خانه‌که‌دا وه ئیواره‌ش له‌دوای هه‌مویان نه‌هاته‌ده‌ره‌وه .

ئەم پیاوه مه‌زن‌ترین پیاوه که له‌سه‌ده‌ی بیسته‌مدا ده‌رکه‌وت ، وه به‌تواناترین که‌س بوو که‌توانی شورشیکی‌وا به‌رپابکا که‌ تائیسنا میژو نه‌ی‌دیسی .

وه له (زیوربخ) چهند که‌سیکی که‌م ناوی « فلادیمیر ایلتش الیانوف » یان نه‌زانی نه‌وپیاوه‌ی که به‌روژ له‌نامه‌خانه‌و به‌شه‌و له‌مالی پینه‌چییه‌که‌ رای نه‌بوارد ، به‌بیری که‌سدا نه‌ئه‌هات که له‌پاش ماوه‌یه‌کی

کورت گه وره ترين شورش بهرپائنه بي به سه روکايه تي نه م (اليانوفه)
که ميژو ناوي نه بات به (لينين) .

له روژي (۱۵) ي مارتی سالی ۱۹۱۷ سه عات تی پهری له (۹) و
کات زور دره نگبوو بهرپوه بهری نامه خانه که بیری له و پياوه نه کرده وه
که یه که مین که س بوو بهریک و پیکي نه هات . . . به لام نه و پياوه روسیه
نه هات و هرگیز نایه ت ، چونکه له ورژهدا که به ره و نامه خانه که
خوی نه کوتا هاوری یه کی ناگاداری کرد که گویا شورشی بهرپاوه له روسیا .
به لی شورش دام و ده ستگای قه سه ری داروخان ، سه ره به ستی
که و ته ناو روسیا وه ، به نده سیاسی ه کان بهر بوون وه نه و همو
تیکوشه رانه ی که ناو ره و ده ره به در کرابون و به ولاته کانی نه و روپادا
بلاو بوونه وه همو و خویان ناماده ی گه رانه وه کرد .

به لام له و کاته دا به شیوه یه کی گه وره که و تبوه ولاته کانی نه و روپاوه
« لينين » هر چه نده بیری نه کرده وه نه ی نه زانی چون بگه ریته و د . سویره
چوارده وره گراوه به ئیتالیا و فرنسا و نه مسا . وه نه ی نه توانی بگه ریته وه
چونکه ری نه نه درا به سه ر هیچیا نا تی پهری چونکه به پیاویکی شورش -
گیریان دانه ناو زورلیبی نه ترسان ، به لام نه ویش هر نه بوو بگه ریته وه بو
روسیا هر چونیک بی ، چونکه نه ی ویست شیوه ی نه و شورشه بگوری
وه کو خوی بوی تی نه کوشا بو « شورشیکی میلی ئیشتراکی » .

له پاش کوشش و ماندوبونیکي زور که و ته گفتوگو له گه ل بالویزی
نه المانیا له سویره ، وه گفتوگو که ی وه کو پیاویکی په نابهر « لاجیء » یکی
دور کراوه و ده ره به در نه کرد به لکو به جوریکي نازا و نه ترسانه هاته پیشه وه .

وهكو دهري نه خست له پاش ماوه يه كې كه م نه بېت به پياوېك كاروباري حكومه تېكي وا نه بات به ريوه كه له نه لمانيا گه وړه و به هيز تره . له نه نجامدا رري درا كه بتواني له گهل چند په نابهرېكي روسي تردا به خاكي نه لمانيا دا تي پهرن .

له ساعات سي ونوي پاش نيوه رو له ئيستگه ي (زيورخ) دا كو بونه وه و هه ريه كه كه لوپه لي خوي دابو به كوليواو چاوه رواني رويشتنيان نه كرد ، وه هه موويان (۳۳) كه س بوون له زن و پياو وه تائيسنا ناوي هه موويان نه زانراوه تنها (۳) كه سيان نه بي نه مانيش لينين ، تزيتوفيف ، وه راديك بوون كه له پياوه دهركه وتوه كاني روسيا بوون .

شهمه نده فهر دهستي كرد به رويشتن سويسره ي به جي هيشت و گه يشته خاكي نه لمانيا ... نه و شهمه نده فهره ي كه گه وړه ترين و رهق ترين و شورشگير ترين پياوي هه لگرتبو ، له پاش چند روژيك گه يشته روسيا .

له و كاته دا « لينين » به ته واوي تيكوشان و دلسوزي ميله ته كه ي نه نه زاني به رامبه ر به و شورشه ي كه به رپاي كردبو ، چونكه ماوه ي (۱۴) سال له روسيا دوور كرايوه وه هه رده مه له ولاتيكي نه وروپا بوو ... ماوه ي (۱۴) سال به ته واوي ناگاي له تيكوشاني گه له كه ي نه بوو .

ئينجا « لينين » هه مو هه ست و بيريكي خسته سه ر شورشه كه ، وه هه ندي ناموژگاري و بيرواي دانا بو چونيتي نوسين له روژنامه ي « براهدا » نه و روژنامه ي كه خوي داي ناو هاوريكاني دواي خوي بو

ماوه یه کی دريژ سه رپه رشتيان نه كرددو بلاويان نه كرده وه به هممو كون و
قوژبنیكي روسيادا .

بهلام كانی ستالین و كانیف هاتن به پیری (لینین) هوه به سه ده ها هزار
له كریكارو جویتارو چینه كانی تری گهل چاوه ری یان نه كرد ، هممو به جاری
كه وتبونه جوله ، نه عره ته كیشان و ده نگیان وهك گرمه ی هوره تریشقه
به رز نه بوه وه ، به بونه ی گه رانه وه ی نه و پیاوه بلیمه ته ی كه چند روژيك
له وه و پیش له خانوی پینه چیه كا نه ژیا .

خه لکیکی زور هاتبون په پیره وه ، نه ویش چوه سه ر نه و
نو توموبیله ی كه بوی ناماده كرابو ، به ده نگیکی دلیر دهستی كرد به قسه كردن
بویان وه له سه رته تای وتاره كه ی دا وتی :
« من لنینم وا هاتمه وه لاتان » .

كه مردم

سسوك پی بنین به سه رما
به سه ر كراسی به رما
له نه خشی ئیوه زیاتر
نیسه له ناو جگه رما
« دیلان »

کهر راندهای قاره مانه گان

بو سلیمان

چهند پیروزه نهم شوررشه مهزنه ، چهند خوشه نهم روژه شاده ،
نهم روژهی که ناواتی گهله نه بهزه کهمانی تیا هانه دی .
بهلی دواي تیکدانی تهختوتاراجی داموده زگای رزیوی کون ، روله
قاره مانه راسته قینه گانی گهل ، نهوانه ی بهزنجیری نیمپریالیزم له کونی
بهندی خانه گاندا بهسترابونهوه ، نهمرو بهرووسووری و سهربه رزیهوه
هاتنه دهری ، هاتنهوه ناو کورری گهله کولنده ده ره که بیان .
روژی ۱۰/۸/۹۵۸ چوار قاره مانه دلاومر ، دواي بهربونیان ،
روهو شاره نازداره که بیان (سلیمانی) کهوتنه ری . وه بهم بونه یهوه
به پیام نیری (هیوا) ماموستا فاضل له سلیمانیه وه ریپورتا جیکی خیرای
بوناردینو نهلیت :

به تیکوشانی گهلی نه به زوخه باتی سوپای مهزن ، دهرگای بهندی خانه گان
شکینران و نهوانه ی له پیناوی نازادیدا خرابونه کونی بهندی خانه وه
به پیوه ندو زنجیری ژهنگاوی بهسترابونهوه ، به رویه کی زه رده خه ناوی و
سهریکی بهرزو دهر و نیکی به ناوات گه یشتوه وه ، به سه رشانی گهله وه ،
به ناههنگو شایه وه ، هینرانه دهری .

له مانه پیریکی ژیرو سی گه نجی دلیر ، چوار قاره مانه نه بهز ، چوار
روهی سهربه رز ، چوار تیکوشهر ، چوار چرای ریگه ی نازادی ریگه ی
سهربه سستی ، هاوری بهاء الدین و عومهرو گوزان و نائب ...
له سهعات حهوتی به یانی روژی یه کشه مهی دهی مانگی ناب ،

له پایتهختی نازادیو ، جی نشینی سهردارانی جمهوریه تو شاری له ناوبردنی تهختو تاراجی شاو شایه تیو کونه په رستانو نوکهرانی ئیمپریالیزمو زورداریه وه کشان ، که وتنه ری روهو شاره پیروزه که یان ، روهو دایکو باوکیان ، روهو براو خوشکه کانیان ، روهو گهلی کوردی نه بهز ، روهو شاری سلیمانی . ته نانهت ئه و ئوتوموبیله ی گرتیونیه باوه شیه وه له خوشیانا وه کو کشانی مار ، وه کو تیسکه ی تفهنگ ، به گورر ، به خیرایی به تیژی ریگه ی دورو دریژی برری ، تا گه ییه توزخورماتو ، به ناو دانیشتوانا که ئه م به روه به ری شه قامه که یان گرتبو به چه پله و دهست راوه شانو لیوی زه رده خه ناویه وه . به ناویانا تپه ربون تا گه یینه تاوخ (داقوق) . له وی به شیکی زور له دانیشتوانی سلیمانیو که رکوکو زور شوینی تر که چاه ررییان ئه کردن ، وه ستانیان ، هاتنه خواری باوه شیان پیاکردن ، ماچ ، ته و قه ، دهست له مل کردن پیکه نین ، هاوار کرابه نه بهزی گه ل ، به ئاسایش به برایه تی کوردو عه رب ، به به رزی نیشتمان . سوار بونه وه ، ئوتوموبیل ریچکه ی به ست ، قاره مانان له ناوه راستو هندی له پیشه وه ، هندی له دواوه تا گه یشتنه که رکوک به شاری که رکوکا گه رران چه پله یان بو لی ئه دان ، بانگه وازیان ئه کرد بو سه ربه ستی گه لو نازادی نیشتمان کشان روهو ته کیه ی تاله نیه کان ، شوین ته رخان و هه موشت ئاماده کراو ، قه له بالخیش باس ناگری ، شوین پی نه مابو هه مو لا جمه ی ته هات ، گشت پیخوش حال ، بانگیان ئه کرد بژی گه لو بژی سوپا ، بژین ته وانه ی کول نادهن له ریی نیشتمانا ، بژین قاره مانانی شورشی چوارده ی ته موز ، بژین (به ها) و هاوریکانی ، ئه شوترا ئه مرو چه ژنه ، چه ژنی

راستی گهله ، جهژنی سه رکه وتنی هیزی کولنه دانه به سه ر زور داریو
ده ره به گدا .

مانه وه لهوی ، قاوه لتی کرا وتار خوینرایه وه ، قسه ی خوش کرا .
له ساعات سیی پاش نیوه رروشا که وتنه ریو له جیاتی نه وه ی تا دهری
شار به رری بکرین و دو عاخواریان لی بکری تا ناوشاری سلیمانی هاتن
له گه لیان .

دهر چون له که رکوک ، به دریزی سه دو چوارده کیلومه تر ، ماوه ی
بهینی شاری که رکوکو سلیمانی ، له چایخانه کانی سه ر ریگه دا به پیره وه
چوه کان ، له شه قاما ریواره کان ، چه پله یان لی نه داو پیخوشحالی خویان
نیشان نه دا بهم روژه پیروزه بهم جهژنه کومه لیه ، له قهره هنجیر
چه مچه مال ، دهر به ند ، تهینال ، تاسلوجه ، قلیاسان و له هه مو شوینیک
کومه لانی به پیره وه چوان رایان نه گرتن ، نه م لاو لایان ماچ نه کردنو باوه شیان
پیا نه کردنو داوای به رده وامی ژیانانو ژیانی هه مو خه بات که رانو
قاره مانانیا ن نه کردو نه وسا سوار نه بونو شوینیان نه که وتن . له کاتیکدا
له سه ر کیوی تاسلوجه بوین به دیوی سلیمانیدا ریچکه ی ئوتوموبیل
له دامینی کیوه که تیپه ر بوبو ، که چی سه ری نه وسه ری هیشتا نه گه یشتبوه
بناری نه و دیوی تاسلوجه به دریزی شه ش کیلومتر زیاتر ریچکه یان
به سته نه که یه که یه که به لکو به پانی شه قامه که دوانوسیان به چه شنی
میروله .

گه یشتینه نریک سلیمانی لهوی هیزی سوپاو له شکری گهل
وه ستانیان پهلما ریان دان کاک نوری مارف (نامر حامیه) ئوتوموبیلیکی

سهرکراوه (لاندروفر پیک ناپ) ی ناماده کریو خستنیانه سهرو زور به هیواشی دهستیان کرد بهرویشتن دهسته دهسته له لاو و پیر ، نافرته ، همو جوړه چینیکی گهل ، مهلاو فهقی به (شعاراتی) جوان نوسراو و به قسه ی پرر مانا ، ریچگیان بهستبو ، بهرو دوا به هیواشی له گهل برا قاره مانه کانیاں کهوتنه رویشتن له پیشیشانه وه چینی خوشکودایکه کان به شعاری (نافرته تانی شاری سلیمانی به خیرهاتنه وه ی روله نه به زه کانیاں .
نه کهن) له پیشه وه نه رویشتن ، نه مبه ره و بهری شه قامیش ته نرابو به سه یرکه ران ، زه رده خه نه له سه ر لیویان ، په نجه یان دریز نه کرد بو برا قاره مانه کانیاں نه ی ناسین به وانی تری نه ناسین .

هر له ده ری شاریشه وه به کی چه پکی گولیاں پیشکesh کردبون نیشانه ی پیخوشحالی هموان به هاتنه وه یانو ناماده ی گشت بو خه بات له پیناوی ناسیشو به اختیاریدا نه وانیش گوله کانیاں بهرز نه کرده وه نیشانه ی سویاس بو گهل ، بو نه وانه ی خه باتیاں کردبو ، نه وانه ی توله ی گه لیاں سه ند .

به م جوړه رویشتن ، تا گه یینه (ساحه ی کاوه) به رده می نوتیلی شه میران . ری روینی زه لام نه بو نه ک نوتوموبیل ، بویه له دوری سه د مه تر زیاتره وه خرانه سه رشان به چه پله لیدان سه رخران بو پیش ته لار بو پیش دمی وه ستاوان له دهرو ناوه وه ی شار ، که به کیک بیوتایه بزی برایه تی کوردو عه رب هه زاران بوی نه سه نده وه . له هه زارانیش زیاتر هاواری نه کرد (به کیه تی فیدرالی ، برایه تی سوئیات) . خوده نگی (پزی قاره مانانی شورشی مه زنی یراق) بواری که م شتی تری نه دا .

پاش وه ستانیکي کهم دهست کرا به وتارو شیعر خویندنه وه ، کهم جار کاک نوری مارف سوپاسیکی پیروزانه ی گهلی کرد که پیشانی دا گهل بهه مو توانایه وه له گهل سوپایه ، ههردولاش ههول نهدهن بو بهرده وامی جمهوریه ت . کاک نوری پیخوشحالی خوی دهرخست به گه یشتن بهم روژه پیروزه ، روژی جهژنی شادی ، جهژنی گه یشتنه سه ره بهستی ، روژی جهژنی به ربونی خه بات که ران .

دوای نه میش کاک کامهران ، بهدهنگه جه ماهیریه که ی یادی روله شه هیده کانی کرد ، به کرو عیزه تو موسته فاو زوری تر که په نجه ی دریز نه کرد نه یوت (نالیره دا به کر روله ی سه ره بهستو پیشهنگ درایه بهر گوله ، گوله ی پیسی چلکنی کلکی ئیمپریالیزم) ، کسپه ی له جگه ری وه ستاوانه وه نه هینا . که نه میش لی بو وه کاک (بهها) دورو دریز سوپاسیکی هه موانی کرد ، سوپاسی سوپای نه بهزو گه لی قاره مانو نیکوشانی هه مولای کرد ، هاواری نه کرد ئیمه ته نها به مه نابی قایل بین که گه یشتوینه ته روژی سه ره بهستی گهل به لکو نه بی له بیریشان نه چی که ئیمپریالیزمو نو که ره کانی بومان دانیشتونو خویان بو مه لاس داوین ، به کیه تیو ئاگاداری پیویسته ، بو بهرده وامی نه م سه ره بهستیه تا گهل له ژیر سیبه ریا به اختیار بیت . پاش نه میش (گوران) ، شاعیری بهرز ، ماموستای شیعی نوی ، پیری کول نه دهر ، پارچه یه ک شیعی خوینده وه ئیمپریالیزمی کرد بو به شه تان ، پاشاو پاشایه تیش به بت ، به کیکی که ش به بنه وان . گه لیش له سه ر نه مری بته وان نه بوایه بتی به رستایه (به لام) گهل هوشیار بو ، تیگه یشتو بو بتی نه ناسی چیه (مقه بایه ، بوشه)

به فویه نهروخی وه کو روخاو تیک قوپا . له بهر ئه مه گوپی نه دایه هانه هانه ی شهیتانو زه برو زونگی بته وان بویه بتی نه په رست .

که نه میش لی بو وه کاک (نائب) ، کری کاری تیکوشهر ، خه بات که رو هه ولدهر ، شاعیری خوشه ویست پارچه شیعریکی پررمانای خوینه وه ، پاش نه میش ماموستا (عومهر) روله ی نه بهز ، لای سهر بهرز ده رجوی دانشگای هندسه وتاریکی تری پررمانای خوینه وه به چه شنی کاک به ها هه مو شتی وت .

به لی بونه وه ی نه میش کوبونه وه ته واو بو ، بلاوه ی لی کرا . نه ت بینی شاری سلیمانی هه موی هه ر شایبو هه لپه رکی بو . یه کی له گه ره کی گوژه ، یه کی له ده رگه زین یه کیکی تر له سه رشه قام چواره میش له کانیسکان . چوار قورنه ی سلیمانی هه موی هه ر شایی بو ، هه رشادی بهم جو ره قاره مانانی ده رو ناوی به ندیخانه ، خه بات که ران له پیناوی به ختیار ی گه لو نازادی نیشتمانا ، به رری کران له به غاو به پیره وه چون له سلیمانی و که رکو که وه .

هه ندی شت

* وه کو ئوتوموبیل له دوسه د زیاتر ئه بو هه روه ها به پیره وه چوان و ئه وانیه له به رساحه ی کاوه دا کوبوبونه وه له (۳۰) سی هه زار زیاتر ئه بون .
* له که رکوک ، هه ولیر ، ره واندر ، کویه ، قه لادزی ، چوارتا ، هه له بجه ، قه راخ ، وه زور شوینی تره وه ، هاتبون بوشاری سوله یمانی ، هه مو پیخوشحال بهم روژه پیروزه بهم جه ژنه ، بهم شادیه .
* شاری سلیمانی زور که می مابون که ئه و روژه له مالا مابیته وه ؛

دوكانه كان داخراو بازارو كولانه كان چولو هول .

* له كاتيكدا كه له سهر ته لاره كهي (شه ميران) وه ستابون پيش
دهسكردن به وتارو شيعر خويندنه وه ، كاك به هادين و كاك نوري مارف
(نامر حامييه) دهستيان خسته ناو دهستي يه كه وه و بهرزيان كرده وه
بو سهره وه نيشانه ي يه كيتي گه لو سوپايان پيشان ئه دو ئه يان وت
گه ل سوپايه و سوپا گه ل)

* كه چوار قاره مانه كه له ناو پيكابه كه دا وه ستابون و ئه هاتن بهريدا
كچاني شه هيدى نه مر مسته فا خوشناو يش خرابونه سهر پيشي ئو توموبيلي
كه وه به دهنگه ناسكه كانيان هاواريان ئه كرد بو بهرزي گه ل بو بهرزي سوپاو
زورشتي تر .

* له بهر مالي كاك به هادين (هه لپه رينه) له چهند روژ پيش هاتنه وه يانو
تا چهند روژيش پاش گه يشتيان (گوراني بيژ) فه قى بو ، گورانيه -
كانيشيان شيعري شورشانه بو .

* له هه مو جيگه يه كه دهسته ي ئافره ت زياتر هه ستي خوي پيشان
ئهدا كه هه به شه له م خوشيه دا .

دوايي خوم گه يانه كاك به هادين و عومه رو گوران ئه م پرسيارانه م
له هه رسيكيان كرد ، هه ريه كه به گويره ي خوي وه لامى دامه وه :

بو ژماره ي داهاتو چاوهرواني پرسيارو وه لامه گاني بكن .
(هيو)

بروسکو نامہ

ٲهٲجومهٲنی وهزیرانی بهریرز

گوفاری هیوای خوشهویست

شورشه پیروزه کهٲتان دامو دهسٲگای شاهی و کونهٲهٲرستی و
ٲیمپریالیزی لهٲاو برد بهراستی ٲیشیکی میژوی بی گورهو بهرزه وه
شایانی سوٲاسیکی بیٲایهٲه ، وه ٲیمه که دانیشٲوانی کویسنجقین له
رولهٲکانی گهلی کورد ، بهههمو دلیکهوه لهگهٲٲانین و ٲامادهین بهههمو
هیزیکمانهوه بو بهرزکردنهوهی جهٲهوریهٲه کهمان .

بژی یهٲکخسٲنی میلهٲتی هرهبو کورد ، بژی جهٲهوریهٲتی
عیراق ، بژی ٲالهوانی شورش عبدالکریم قاسم وه هاوریکانی .

لهٲیاتی دووهزارو نهودو نو ٲیمزا

مهلا معصوم ، محمد زیاد غفوری ، ٲاریزهر مسعود محمد ، بکر
صدیق حویزی ، عثمان عونی - شاعر ، عبدالحمید حاجی توفیق - تاجر ،
کمال حاجی مجید - تاجر ، سید عبدالله سید اسماعیل - بهرگدروو ،
احمد دلزار - شاعر ، مولود رسول - کریکار .

ٲهٲجومهٲنی بهریوهٲهرانی کوماری عیراقی بهریرز

کومهلی بهریوهٲهرانی یانهی سهٲرکهوتن و ٲهٲندامهٲکانی ، ٲهٲوپهٲری
شادی ٲیشان ٲهٲدن بههوی شورشه پیروزه ٲالهوانیهٲهٲانهوه ، کهوا
سهٲری ٲیمپریالزم و زوردارانی ٲان کردهوهو تهٲفروتونای کردن . ٲیٲر

هەر بژین بو ههنگاوی پیروژتان له‌ری سهر به‌خوپی و نازادی گه‌لی
عیراقی قاره‌مان .

حافظ مصطفی قاضی

ئهمیندار له‌جانی ۱۰۰ ئیمزا

سیاده‌تی سهره‌کی ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران عبدالکریم قاسمی به‌ریز ،
گو‌قاری هیوای خوشه‌ویست :

زور به‌گه‌رمی پیروژیایی گه‌رمی سوپای نازاو گه‌لی قاره‌مان
ئه‌که‌ین ، بو‌رو‌خاندنی داووده‌ستگای تاوان‌باران و ده‌ست‌دریژی ئیمپریالیزم
وه ئیمه‌ که له‌خواره‌وه ئیمزیمان کردوه به‌نده سیاسی به‌ربوه‌کانی
به‌ندیخانه‌ی به‌عقوبه‌ین (به‌ندیخانه‌ی باستیل) له‌ده‌وری جهمورییه‌تی
عیراقا .

ئاگادارتان ئه‌که‌ین که ئیمه ئاماده‌ین بو‌خزمه‌ت‌کردنی گه‌لو
جهمورییه‌ته‌که‌مان ، وه هه‌مومان سه‌ربازی دلسوزین و له‌ژیر فرمانتاین ،
وه چاره‌ری به‌ریونی براکاتی ترماتین بو‌ئه‌وه‌ی پاشماوه‌ی ده‌وری داریو
نه‌مینی .

ئیتیر بو‌پیشه‌وه بو‌خزمه‌ت‌کردنی هه‌ردو میلت کوردو عه‌ره‌ب .

جوهر خضر هیرانی ، یوسف حناشیر ، توما شابا

* * *

ئه‌نجومه‌نی سیاده‌ی به‌ریز

ئه‌نجومه‌نی وه‌زیرانی به‌ریز

گو‌قاری هیوای خوشه‌ویست

نیمه که نیمزمان کرده له خواره وه وه فده کانی عه شیره تی خوشناوین له قهزای رانیه ، پیروزیایی شورشه خوشه ویسته که تان نه که بن که وا به ته واوی دامو ده سنگای شاهانه ی بوگهنو نیمپریالیزم و کلکه کانی له ناو بردن .

به تاوی خومان و عشیره ته که مانه وه که هزار که سیک نه بین ناماده بین که خومان به خت بکه بن له ریگای پاراستنی جه مهوریه ته خوشه ویسته - که ماندا ، وه ناماده ی هه مو فه رمانیکتانی که سوودی جه مهوریه ته و گه لی تیایی وه سه رشورانی دهوری دارزیو له ناو به ری . بژی براییه تی کوردو عه رب ، بژی جه مهوریه ته خوشه ویسته که مان جه مهوریه ته کوردو عه رب ، بژی پاله وانی شورش عبدالکریم قاسم و هاوری کانی . انور رشید ، علی حمد نواوه ، کویخا رسول مختاری دیی بیتوانه ، فوزی رشید مختاری دیی سه روجاوه ، سامی رشید نوینه ری جوتیاره کانی بیتوین ، مهلا قادر علی نیمامی دیی دوواوه ، عبدالله صوفی صالح ، محمود قادر له دیی هرته ، عبد المسیح هرمنز - ماموستای دیی بیتوانه ،

وریابه

نای !

پیروزییت

تلمبه کی گراوه

گومانی تیانیه که دواى سه رکه وتنى شورشه مه زنه که ی چوارده ی
که لاویژ ، زور شت گورراو زور شتیش نه گورریت . چونکه نامانجی
شوررش پیشخستنی هموو روویه کی ژیا نه . نیمه باوه ررمان به گهل و
به پیشه وا قاره مانه کانی هه یه که به رودوا چاره سه ری هموو گروگرفتیک
نه که ن و نه ته وه که مان نه که ینن به نه و په رری به ختیارى . وه دلنیا ین که
ئیسنا به شیکى زور له کار به ده ستان هموو سوودیکى خویان خستوته
لاوه و هه همیشه خه ریکى پاراستنى به رژه وه ندى عراقن به کوردستان و
عربستانیه وه . به لام نه وه ش ناکه ین به ژیر لیوه وه که زورشتى گرنگو
پیویست خراوه ته پشت گوی و که مته رخمى تیانه کریت . یه کی له وشتانه :
ئیسنگه ی به شی کوردیه ، که له وه نه چیت هیشتا پریشکی شوررشى
نه که یشتبیتیت ! .

نیمه که بمانه ویت پله ی به رزبو ونه وه ی نه م ئیسنگه یه بیوین ، نه بی
له گهل ئیسنگه ی به شی عرییدا به راوردی بکه ین . . . لام وایه پیویست به
به راوردیش ناکات ، چونکه راده (نسبة) له به ینیا ندا نیه ! . به راستى
گورران و پیشکه وتنى ئیسنگه عه ره بیه که وه کو بروسکه و ابو ، نه گهل
یه که م روژى سه رکه وتنى شوررشه که دا نه ویش شوررشیکى (فنى
تیا په یابو ، هموو کونیکى بی فەرر لابر او له جیگه یان تازه ی پرر سوود
دانرا . به لام کوردیه که ی خومان تا ئیستاش هه ر خنه ی دی و هه رچه ند

تهکان ئەدات هیزی نیه ههنگاویک بوپیشهوه برروات .

ئهمهش وهنهبیت بی هو بیت ، نهخیر ، بهلکو چهند تهگهريهکی
ناشکرا ههن که بونهته قورت لهريگهیدا . وهئيستا بهپیی سهريهستی
نوسين و دهر بررينی بیرورا يهکهيهکه باسيان ئەکهين :

۱ - ئيسنگه ی کوردی سهريهخو نیه :

ئهمه گهورهترین هويه بو دواکهوتنی ئەم ئيسنگهيه ، چونکه ههر
لهپيش شورشهوه ، لهدامهزراندنی ئەم ئيسنگهيهوه ، سهريهخو نهبوهو
لكيك بوه له ئيسنگه عربيهکه . سهريهيهکی تايهتی نهبوه ، دهستهيهکی
بی سپيراو نهبوه که بتوانی بهپیی پيوست ئالوگورری تيا بکات .

۲ - هيشتا ئيسنگه پاك نهکراوتهوه :

ئهمهش هويهکی تره بو پشيووی و بهرز نهبونهوهی ئيسنگه . چونکه
ئهو کهسهی کهدوينی بلویری بو زهماوهندی دوژمن لی ئەداو لهسهه
لهرينهوهی کلکی ئيسستعمار سهمای ئەکردو چاکی ئەکرد بهخرابو خرابی
ئەکرد بهچاک . . . ئەمه هيچ جيی باوهر نيه وا زوو ببیت به (مواطنيکی
صالح !) و بهدهرونيکی پاکهوه ههلسوورريت بو سوودی شورشو
جمهوريهت . وهگومانی تيانیه ئەمانه ههر خهريکی ئازاوهو پشيووی ئەبن .

۳ - نهبوونی کهسيکی بهريهههري بهتوانا :

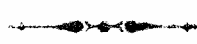
لهمهشدا گومان نيه که هيچ کومهليک يا پروژهيهک يا دامودهزگايهک
بهپیی سهرداريکی وریاو بهتوانا برروات بهريهوه . ئيسنگه ی کوردیش
تاكو ئيسنا کهسيکی بهئيدارهو بهتوانا سهريهرشتی ناکات و نايبات
بهريهوه . ئەنجامی ئەمهش دياره ههر سههلی شيوانو پشيووی ئەبیت .

ئەمە سى ھۆى ديارو ئاشكرا بوو بو سستى و دواكەوتنى ئەم ئىستگەيە . جا لەبەرئەوھى كە ئىستگە زمانى ھالى ئەو نەتەوھەيە كە بوى تەرخان كراوھ ، ئىمە كسپە لەجەرگمانەوھ دىت كە ئەم دواكەوتنە ئەبىنن . ھەرۆھە نەتەرەى كوردىش قایل نىە بەم نارىكىانەو ئەيەويت ئىستگەكەى شان بەدات لەشانى ئىستگە پىشكەوتوھەكانى جىھان و دوور بىت لەكەمو كووررپەوھ . وەبو ئەمەش ئىمە چەند پىشنىارىك ئەخەينە بەرچاوى گشت ، تاكو ھەر كەسىك تواناى بوو لەپىناوى جى بەجى كرد . نياندا ھەول بەدات :

- ۱ - ئىستگە سەر بەخو بىت و ئىدارەو مىزانىەيەكى تايبەتى خوى ھەبىت .
- ۲ - پاك بكرىتەوھ لەھەمو ئەندامىكى خراپ .
- ۳ - كەسىك يا چەندكەسىكى لى ھاتو و بەتوانا و شارەزا لەئىشوكارى ئىستگەو بەرىوھەردنىدا ، بىبەن بەرىوھە پىان بسپىررىت .
- ۴ - ماوھى بلاو كوردنەوھى پروگرامەكانى زىاد بكرىت بەتايبەتى كاتى بەيانانىش .
- ۵ - ماوھ بەرىت بەھەمو ھونەرمەندو ئەدىبىكى لى ھاتو كە ھەلسووررىت لەئىستگەدا .
- ۶ - زور گورانى و تەمسىلى بى كەلك ھەيە لەئىستگەدا ، ئەوانە لاىبرىن و ئىتر لى نەدرىن .
- ۷ - دەر گاي پىشنىار لەئىستگەدا بكرىتەوھە ھەمو پىشنىارىك بەوردى سەىركرىت و باشەكانىان پەسندكرىن و جى بەجى كرىن .

۱.۴ -

ئيتر هيوام وايه كه ئهم نوسينه جيبي كه لك بيت و بهم نزيكانه نه و
پيشنيارانه بيته دي . چونكه وه كو وتمان ئيستگه زماني حالي گه له ،
ههروه ها ئاوينه يه كه چونيته تي نه و گه له ي تيا ده رنه كه ويت . ئيمهش
كه نه بيسين « كوردو عه رهب هاوبه شن له م نيشتمانهدا » مافي نه وه مان
هه يه كه ئيستگه يه كي سه ربه خوي خومان هه بيت و ماوه ي ده ربريني بيرو
باوه رمانى تيا بيت و سه ربه ست بين له به ريوه بردنيدا .
ههروه ها داوا له نوسهران نه كه ين كه له م رووه پيشنياريان چيه
بومان بنيرن تاكو ئيمهش بيخه ينه پيش چاو .

وينه و نوسين

تكا له نوسه ره به ريزه كانمان نه كه ين كه له مه ودوا له گهل
نوسينه كانياندا وينه يه كي فتوغرافي خويانمان بوبنيري تاكو بيكه وه
بلاويان بكه ينه وه .

وهفرو هویستاندای

دوای دامه‌زراندنی جمهوری ته کرپه که مان ، لهه‌مو گوشه‌یه‌کی
کوردستانه‌وه وهفد نیررا بو به‌غداد بو پیروزبانی و خوشنودی . هه‌مه‌ش
دیمه‌نی چهنده وهفدیکی کوردستانه که هاتبون بو به‌غداد .

گوفاری هیوا

نهم گوفاره له‌پوسته‌خانه‌دا تومار کراوه به‌ژماره‌ی ۴۹

هروه‌ها له کویه‌وه
همو شاره کلنی تری
گوردستاندا بهم جوړه خویان
پیشان مه‌دا بو تایدی
جمهوری‌ت

بوماگاداری

هم گوڅاره ناماده په بوبلاوکر دنه‌وه‌ی هموجوره
اعلانیکی میری و پروپاگانته‌ی بازارگانی .

باوهر بی کراوی لهیوا

له : -

- بهغداد : - ماموستا بهشیر موشیر - حیدرخانه .
سولهیمانی : ۱ - رؤف معروف - خاوهنی کتیبخانای گهلاویژ .
۲ - محمد عارف معروف - خاوهنی کتیبخانای زیوهر
کرکوک : - عمر بی کهس - شهقامی سیروان
شقلاوه : - مهزهن سفین طه نهحمد خوشنوو
ههولیر : - ستودیو سیروان
کویه : - خاوهنی کتیبخانه حاجی قادری کویی محمد شوان
رانیه : - عزیز صدیق - گوگای بیتوین
هایججه : - سید حسین نهمین
زاخوو : - محمود حاجی احمد مکتب التحریر
قهلادزی : - نورالدین ملا صابر
رهواندز : - علی عبدالله : کتیبخانای رهواندز
خانقین : - حبیب برزوو : کتیبخانای سیروان
موصل : - سید علی - مکتب الامین - شارع النجفی
چهمچهمال : - منعم سعید عبدالرحمن - ساوهنی گوگای نربال

نبترة الاطفال
شديدة الحساسية

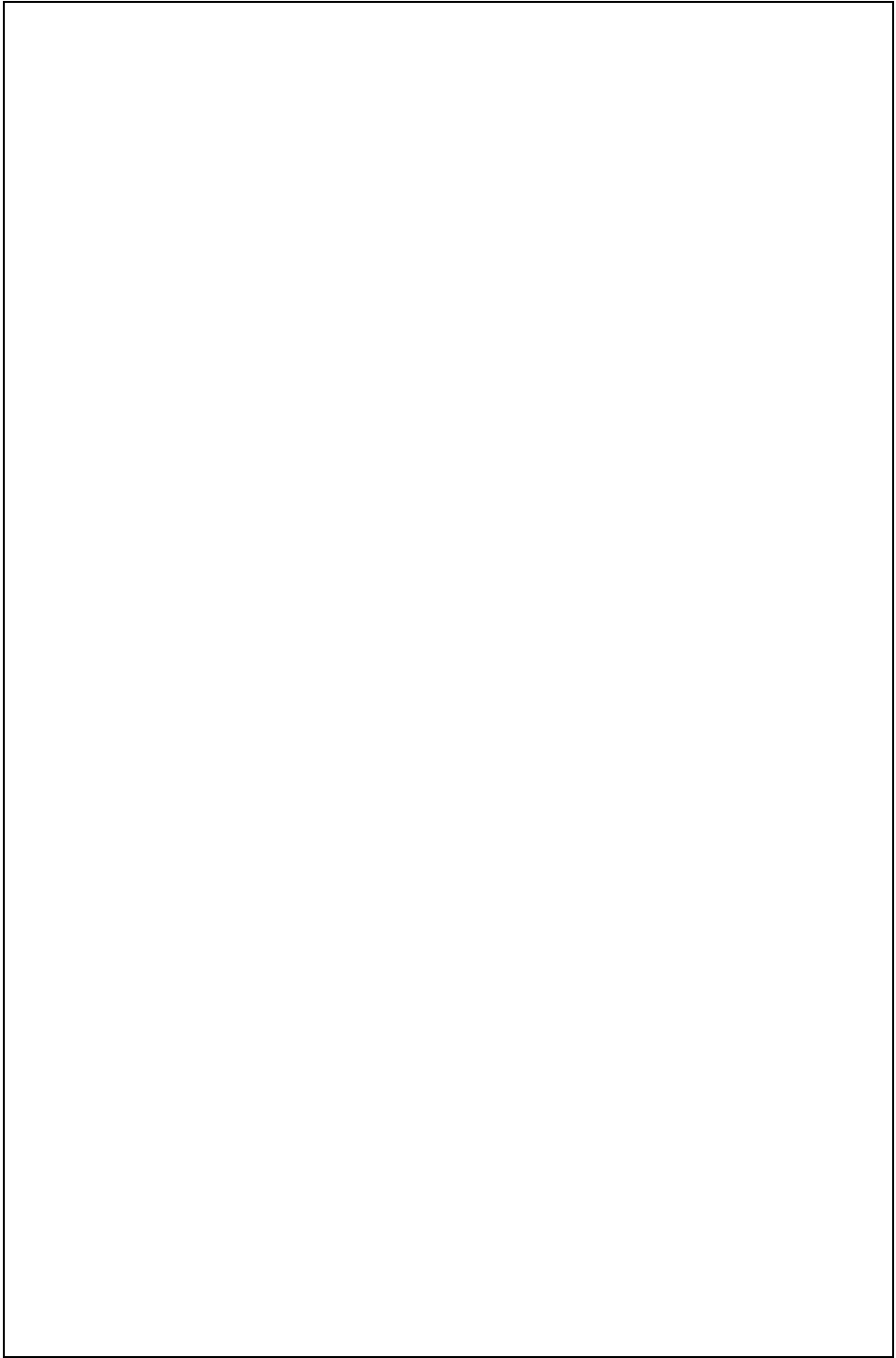
حافظوا على اجسامهم
باستعمال
صابون
هنا

انتاج شركة استخراج الزيوت النباتية (شركة ممت)

چاپخانهی نهجیح - بهغداد

گۆقارى هيووا

ژماره 3 سائى 2 نه يلوئى ۱۹۵۸

ژماره يکمی تونگ

پياو

يئوه کاتي نه توانن گهل تي بگه يئو
نه بتوانن ته عبير لهو بگه ن .
وه کاتي نه توانن گهل تي بگه يئو
که بين به قوتابي نهو . وه نه گهر
خوتان ژمارد به ماموستاو
نه وره و پياو ماقولي گهل نهو
گهل به هيچ جور يک که لکتان
لي وهر ناگريت هه چنه
ليمهت و زو نه نيش ين ، و
تعر هه ول و ته قه لايه کيش به دن
بي که لک و بي نه نجام نه بيت .
« ماو تسي تونگ »

ژماره سي - سالی دوو

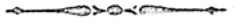
ناوو نښتانی فیروا

بهغداد شهقامی زهه‌هاوی یانه‌ی سه‌رکه‌وتن

ته‌له‌فون ۲۸۴۰۵

خاوه‌نی ئیمتیاز یانه‌ی سه‌رکه‌وتن
مودیری مه‌سئول : حافظ مصطفی‌ی ناخی

— (نابوونه) —

دینار	فلس	
۱	۲۵۰	نابوونه بو دهره‌وه‌ی عراق
۱	۰۰۰	نابوونه‌ی سالیکی له‌عراق دا
۰	۷۵۰	بو قوتابی
فلسه	۱۰۰	دانه‌ی به

پاره‌ی نابوونه پیشه‌کی نه‌دریت

وه به‌م ناو‌نیشانه‌ی نه‌یریت

بغداد : الصالحية ۸۴/ب

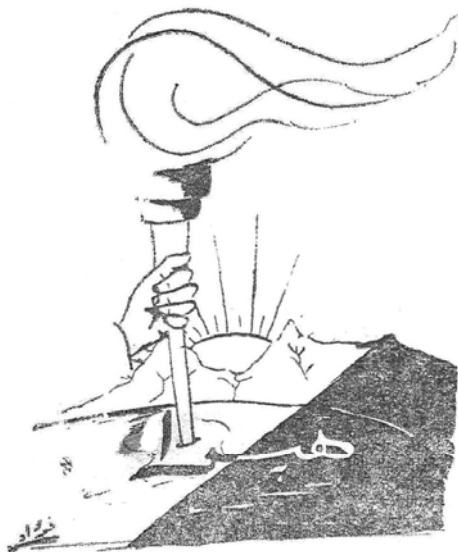
(حافظ مصطفی‌ی قاضی)

هيو

توقار يکه بوبه خنباري و بهرز کردنه وي پله زانياريت تهرخان گراوه

ژماره - ۳ - سالی - ۲ - رهزبه - ایلول - ۱۹۵۸ م - ۲۵۷۰ ک

فرمانی نه مرومان

برای نوسهر : نه م کومه لهی
نیمه ی تیان نه ژین ، بیکه اتوه
له چهنه چین (طبقه) یکی
جیاواز ، وه نه مرو نه م چینانه
به تاییسه تی له وای شورشی
چوارده ی گه لایژ وه ، هه مویان
له کاتی بهرز بونه وه
نرم بونه وه دان ، هه ندیکیان
به ره و پیشی که وتن و پهره سندن
نهرون ، هه ندیکیان به ره و
توانه وه و نه ناو چون .

نیمه بونه وه ی که نه ده به که مان نه ده بیکي شورشاوی و بالاییت و
بتوانین فرمانی نه مرومان بهریکوییکی بگهین و نه که وینه هه له وه و پاشم
روژیکی به اختیار بو نه ته وه که مان بهینینه دی ، پیوسته به ته وای
له کومه له که مان بگهین و بزاین له چینه یه . کاتی له کومه له که مان نه گهین
که به ته وای بچینه بنجوبناوانی نه و چینانه وه که کومه له که مان لی پیک

هاتوه . ئەبی بزائین ئەمچینانە چون پەیدا بوونو بەچەند دەورا ریشتونو
پاشەرۆژیان بەچی ئەگات ، هەر وهها پێوستە بزائین ئەفسیەتی ئەم
چینانە چونو لە چ حالیکدان و نامانجیان لەژانا چیهو پەیوهندیان
پیکهوه چونه .

کانی لە کومهلو لەچینه کانی ئەگەین کەخومان پرچەک بەکەین
بەزانیاری و تیگەیشتن ، وه بچینه ناوجەرگەهی گەلهوهو خومان لەگوشە
گەری (انزالیه) دوور خەبنهوه .

ئەو زانیاریانەهی کە لەم روهوه چنگ بەکویت ، باشتریان ، تیبینو
ئاموزگاریه کانی مارکسی - لنینیه . دەرس گرتن و تیگەیشتنی ئەو تیبینو
ئاموزگاریانە : زانست (علم) یکهو ئەبی نوسەری کورد تیبی بگات و
وهریان گرت .

دوای ئەوهی کە چووینه ناو گەلهوهو بەتهواوی لەچینه کانی
گەیشتن ، ئەوسا ئەبی بیر لەوه بکهینهوه کە بو کام چینیان ئیش بکهین و
هەلسووربین و ئەدەبه کەمان بو چ لایەک تەرخان بکهین ؟

ئاشکرایه کە گەلی کورد نزیگەهی لەسەدا نهوهتی ۹۰٪ پیلنەهاتوه
لەکرێکارو جوتیارو سەربازو بورجوازی بچووک . وانا لەسەدا دهی ۱۰٪
ئەمیشیتهوه بو چینه کانی تر ، دیاره ئەبی سوودی ئەم گەمه بکهین بەقوربانی
پاراستن و بەرژهوهندی ئەو زوره بی شوماره .

دوای ئەوهی زانیمان بو کام چینی گەل ئەبی ئیش بکهین ، ئنجا دینە
سەر جوو چوونیهتی ئیش کردنه کەمان . . .
ئەمرو تیکررا لە کوردستانا خویندهواری و تیگەیشتن زورگەمه ،

لهمیش گرانتر ، نهو توزه خویندهوارو تیگه‌یشتوهی ههمانه ، کادریان زور گهم تیایه . وه ته‌گه‌ورهی نه‌بون یا گهمی کادر له‌ته‌گه‌ره‌ی یه‌گهم گه‌لی گرانتره . . گه‌واته گرنگترین هه‌نگاو بو نه‌مروی نیمه (نوسه‌ره‌کانی کورد) ، خو پرچه‌ک کردنه به‌باشترین زانیاری نوی . پیویسته به‌کورتترین ماوه زیاترین کادری بالا دروست بکه‌ین له‌ناو خوماندا .

بو نوسه‌ریکی شوررشگیری کورد ، باشترین سه‌رچاوه‌ی شاره‌زایی و تیگه‌یشتن : گهل و چینه‌کانیه‌تی . گانی نه‌بین به‌کادریکی ته‌واو که بچینه ناوچه‌رگه‌ی کومه‌له‌وهو خومان به‌فوتابی گهل بزاین . پیویسته له‌گهل چینه زوربه‌کانی کومه‌لدا ، وه‌ک چینی کریکارو جوتیارو سه‌رباز ، ماوه‌یه‌کی زور دریز بژین و له‌هه‌مو نه‌فسیه‌تیکیان شاره‌زا بین و به‌ده‌روونیکیی فراوانه‌وه له‌گه‌لیانا هه‌لسیوو دانیشین . هه‌روه‌ها پیویسته له‌گهل گه‌سه ناوداره‌کانو له‌ناو ده‌سته‌و نه‌نچومه‌نه گشتیه‌کانی تریشدا هه‌لسوربین و تی‌یان بکه‌ین .

نه‌مرو خه‌لکی هه‌موی تینوی زانیارین ، له‌دار دانه‌ناشن بو فیربون ، نه‌یانه‌ویت پله‌ی تیگه‌یشتنیان روز له‌دوای روزو مانگ له‌دوای مانگ به‌رتر بینمه‌وه . به‌لام هه‌رچه‌ند نه‌گه‌ررین نه‌وه‌نده سه‌رچاوه نادوزنه‌وه که بیینه هوی به‌نامانج گه‌یشتنیان ، هوی نه‌مه‌ش ته‌نھا گهمی کادره . گه‌واته نیمه (نوسه‌ره‌کان) هه‌رچه‌ند هه‌ول به‌هین که خومان تی‌بگه‌یشتن و خومان بکه‌ین به‌کادر ، مانای نه‌وه‌به هه‌ولی به‌رزکردنه‌وهو پیش‌خستنی گه‌له‌گه‌مان نه‌ده‌ین . نه‌مه‌یه فرمائی نه‌مرومان که نه‌بی ناگاداری بین وه هه‌رکه‌سیکیکی لی‌لادا مانای نه‌وه‌به هه‌له‌به‌وه پیویسته راست‌کرینه‌وه .

نه ته وهی

گوردو یاسای جمهوریت

به پینوسی : فاتح عبد الکریم

بی گومان نه ته وهی کورد ، وهك هه مو نه ته وهیه کی جهان ، به بی به کوردو خوبه خو مافی چاره نوی خوی ههیه ، چونکه نه ته وهی کورد هه مو نیشانه یه کی نه ته وایه تی ههیه ، هه مو دانیشنوانی کوردستان گه وره تیکرا هاوبه شن له زمانا ، لهزه وی یا ، له ئابوری یا ، له خووره وشت و گورانی و هه لسانو دانیشن دا . ~~هه~~ : کورد نه گه رچی ساله های ساله پچر پچره و تائیس تا سه ربه خویی و قه واره یه کی تایه تی به خویه وه نه دیوه ، به لام خواهی نه خواهی نه ته وهی کورد ، وهك هه مو نه ته وهیه کی تر ، نه ته وهیه و مافی سه ربه خویی و چاره نوی خوی ههیه ، خوی ئه بی شیوهی حوکم بوخوی دابنی ، به لی ئه مانه راستیه کن که جیگای گومان نین ، به لام ئه مرو له گوردستانا کی شیوهی حوکم دابنی ؟ .. گه لی کورد یا ورگ زله کان ؟ جه ماهیری کریکار فلاحو کاسبکارو خوینه وارو روشن بیر یا دهره به گه خوینمژه کان که توی توی گوشتی له شه ئه ستوره کانیاں دزیتی به ، که کوشکو ته لاره کانیاں له سه ر شانی باو کو با پیرمان چوه ته که شکه شانی فهلهك ؟ .. ئه وانه که نوینه ری قازانجی زور به ی میلله تن

- ۴ -

یا ئەوانەى که لەژیر پەردەى پاراستنى مافی نەتەوايەتى بەناوى کوردستانی
سەر بەخوى روت ئەيانەوى بمان بەنەوہ بو دەورى بەردا !
وہلامى ئەم پرسیارانە دەور و پىشتى ئەم مەسئەلەيەمان بو رۆن
ئەکاتەوہ .

روشن بىرانی کوردستان ، پىشەنگى جولانەوہى نىشتمانى
لە کوردستان لەسەرەتای بزوتنەوہى جولانەوہى نىشتمانى و نەتەوايەتى وە
تائىستە لە چوارچىوہى تىکوشانىانا لە پىناوى رزگار کردنى ھەموى عراق
لە چنگى ئىستعمار و نوکەرانى کوتايان نەکردوہ لەداوا کردنى مافی
نەتەوايەتى و تىگەياندى گەلى کوردستان و وریا کردنەوہى دەربارەى مافی
نىشتمانى و نەتەوايەتى و لەمەو دواش ھەر کوتايى ناکەن .
بەندىخانەکانى خوار و زورى عراق ، ژورە انفرادى بەکانى باقوبە ،
منفاکان . دەشتە چولە کرکەکەى نوگرەسەلمان شايتەن .

تا روژى چوار دەى تەموز قوناخى تىکوشانمان ، قوناخى ئازادى
نىشتمانى بو ، چونکە ولاتمان بەعەرەستانو کوردستانىوہ لەژیر پى
فلا بو ، پیت و سامانى ولات ھەموى ئەچوہ گىرفانى احتکارىہ
چاوبرسىہکان ، رولەى ولات لىبى بى بەش بون ، ولاتمان کرابو بە
ئوردوگای دوشمنە داگیرکەرەکان بى جياوازی لەبەينى خوارو زورى ولاتا ،
بيروباوہرى استعمارى چوبوہ ناو ھەمو کتو قوژبنىكى نىشتمانەوہ ،
بيروباوہرى نىشتمانى و نەتەوايەتى ياساغ بو ، خامەى نوسەرە
بەشەرەفەکان زنجير کرابو ، ئەو تاقمە خەتابارانەى کہ کار بە دەستى

ولایت بون بی جیاوازی سزای کوردو عه‌ره‌به‌ستان ئه‌دا ، دهره‌به‌گی عه‌ره‌بو دهره‌به‌گی کورد ، کاربه‌دهستی گه‌وره‌ی عه‌ره‌بو و کاربه‌دهستی گه‌وره‌ی کورد ، سه‌رمایه‌داری چاوبرسی کوردو عه‌ره‌بو ، دزه‌کانی کوردو عه‌ره‌بو ، ده‌ستیان خستبوه ناو ده‌ستی یه‌ک بولیدانو چه‌وسانه‌وه‌ی فه‌لاحو کریکارو روشن‌بیرو نوسه‌رانی کوردو عه‌ره‌بو ئه‌و تا‌قمه‌ خه‌تا‌بارانه‌ که تیکوشه‌رانی سلیمانان ئاواره‌و دهره‌ده‌ر کرد هر ئه‌وانه‌بون که کریکارانی مینای به‌سه‌ره‌و تیکوشه‌رانی به‌غدای ئه‌دایه‌ به‌ر گولله‌ باران !.. ئه‌و کورده‌ نیشتمان فروشانه‌ی که له‌سه‌ر قه‌بری اتاتورک ئه‌گریان هر ئه‌وانه‌ش بون دوشمنی میله‌تی عه‌ره‌بو ، ئه‌وانه‌ی که لاشه‌که‌ی شیخ محمودی نه‌مریان دایه‌ به‌ر گولله‌ و به‌کرو ئه‌خته‌ریان کوشت هر ئه‌وانه‌بون قه‌یسی آلوسی و جعفر جواهری و رؤف دجیلی و نعمان محمد صالحیان کوشت !.. واته‌: نیشتمان فروشانی کوردو نیشتمان فروشانی عه‌ره‌بو تیکرا ئالای دوشمنایه‌تیان هه‌لکردبو له‌زدی هه‌مو جولانه‌وه‌یه‌کی نیشتمانی و نه‌ته‌وایه‌تی له‌خوارو ژوری عراق به‌پشتیوانی امپریالستی به‌خوینی ئاده‌میزاد چه‌ش . ئه‌گه‌رچی به‌ قانونی استعمار نه‌ته‌وه‌ی گه‌وره‌تر نه‌ختی روی ئه‌دریتی و نازی پی‌ئهدری به‌چاوی نه‌ته‌وه‌ی بچوکت له‌به‌ر ئه‌مه‌ش بو که سزای نه‌ته‌وه‌ی کورد دوسه‌ره‌بو و له‌ژیر سایه‌ی ئیمپریالستی بو‌گه‌نا زیاتر ئه‌چه‌وسینرایه‌وه . بویه ئه‌و وه‌خته‌ پو‌پستی سه‌رشانمان ، کوردو عه‌ره‌بو به‌گزا چونی ئیستعمارو له‌ناوبردنی ده‌سه‌و دایه‌ره‌و کلکه‌کانیان بو ...

له‌سه‌ر روشنایی ئه‌م لیکدانه‌وه‌یه‌ شورش‌ی چوارده‌ی ته‌موز جولانه‌وه

به کی ئیجگار گرنگو به که لک بو ، به که م سهنگه ری ئیستعماری تیک داو
تائیستا گه لی ههنگاوی نیشتمانی ناوه که چیگای شانازی هه مو
گه لی عراقه .

دهرچونی حکومه ته که مان له به که یه تی به ساخته که ی عراق و اردن ،
به هیز کردنی په یوهندی له گه ل ولاته عه ره به ئازاده کانا ، گه رانه وهی
په یوهندی دبلوماسی له گه ل به که یه تی شوره وی ، قه لای آزادی و ئاسایش و
پشتیوانی میله تانی ژیردهسته . به ستنی په یوهندی له گه ل چینی میلی و
هه مو ولاته سوشیالیزمه کانا ، بهردانی بهندی به سیاسییه کان ، دانه وهی
جنسیه به دهرکراوه کان ، بانگ کردنه وهی پاله وانی کورد دوشمنی
ئیمپریالیست و نوکه رانی . تیکوشه ری خوشه ویست مصطفی بارزانی و
هاوری کانی بو نیشتمانی نازار ، له پیش هه مو شتیکا دانان به مافی
نه ته وایه تی نه ته وهی کورد له عراقا و به هاو به ش دانیان له جمهوری به تا . . .
ئهمانه هه مو چه ن ههنگاویکن نایابو مایه ی سوپاسن . .

هیوامان زور به هیزه که گه لی ههنگاوی تر بنی وه کو سنوردانان
بوملکیه تی زه وی و زار ، و زیاتر ماوه دان به سه ره به ستنی دیموکراسی و
سه ره به ستنی نویسنو بلاو کردنه وه که ئهمانه ئه بن به هوی ئه وه ی میله ته تی
تینوی ئازادی ، میله ته تی برسی و ره شوروت ، گه لی رهنج کیش ، خاوه ن
خامه ی خاوه ن ، خاوه ن بیری ئازاد زیاتر هوگری جمهوری به ته خوشه
ویسته که ی بی و به دلوگیان بیپاریزی .

واته : ئیمه ی کورد گه لی ئاواتمان هاتوه ته دی شان به شانی نه ته وه ی
عه ره ب له ژیر سایه ی ئه م جمهوری به ته پیروزه دا ، به لام ئاخو ئیسته

و هختی نه و دیه که به یه کیه تی له گهل نه ته و دی عه رده بو به هیز کردنی برایه تی
جمه وریه ته خوشه و یسته که همان بپاریزین ، یا ماوه ی به رزبونه و دی
بیرو باوه ری جیایی و دو به ره کی بده ین؟! بی گومان نه مرو روژی پاراستنی
ئه م مافانه یه که له سایه ی ئه م جمه وریه ته دا ده سمان که وتوه ، نه ویش
به به هیز کردنی و پشتگیری جمه وریه ت . . .

ئیمه ی کورد هیشتا زورمان ماوه ، پیوستمان به سینگ فراوانی و
تی کوشانه ئه بی کوردی آزادی عراق چه و ساوه کانی کوردی ایرانیان له بیر
نه چی ، سابلایخی خویناوی یان له بیر نه چی ، نه و خوینه پاکانه یان همیشه
له بهر چاو بی که نه ته و دی کورد له ریگای ئازادی و سه ربه ستیار رژاندیان ؛
خوینی قازی و پیشمه رگه کانی کوردوستانی (کومه له) .

نابی له یادی بکه ین که کورده کانی تورکیا به زور کوردیان له بیر
ئه به نه و ده ! . . . به کومه له له وولاتی خوینان دهرئه که ن و تورکه کان نه خه نه
شوینان ! . . . بو له بیر دهنه و دی نیشتمان و زبان ! . . . ده میک نیه که نیو
ملیون کورد له تورکیادا قه لاجو کران ! . . .

ئیمه ی کورد له عراقا ئه بی بیه ن به مه شخه ل ، به رابه ر ، به دالده بو
براکورده کانی ایرانو تورکیا ، هه تا روژی ئازادی به ته وای شابالی زیرینی
ئه کیشی به رسه ر هه مو کردستانی خوشه و یستا . . بی گومان نه ته و دی
کورد وه که هه مو نه ته و دیه کی تر ئه بی روژی روناکی خوی ببینی ، چونکه
وه وشتی میژو ئه لی : میلله ت هه رگیز نامری ! . .

ئیمه ئه بی له م سه رکه و تنه پیروزی عراق قازانچ وه ربگرین . .
به راستی ئه م روژه روژی تاقی کردنه و دیه بویه هه مو روشن بیرکانی

کوردستان بانگ نه کردین به گهرمی بو یه گرتن له ریزی به ره ی نیشتمانی
یه گرتو بو پاراستنی جمهوریته ، بو له بیر بردنه وه و چاوپوشی کردن
له جیایی بیروباوه ری سیاسی ، بو گرتنی ریگایه کی ریکوپیک بو سینگ
فراوانی ، بو نه هیشتنی شه ره قسه و له یه ک زیزبون ...

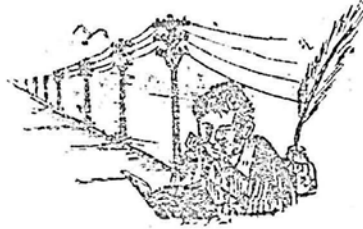
گه لی کورد ، چینی ره نج کیشانی کوردستان ، فلاحی چه وساو ده داوا
له پیشه نگی جولانه وه ی نیشتمانی نه کا که هه مویان یه ک بگرن ، بچنه ناو
جهرگه یانه وه ، له نازارو ئاواتیان بگهن ، ری به دی یان بگهن نه وه ک به جه ده لی
بیزه نستی خویان خه ریک بگهن و ههل له کیس بدن ..

هه مو گروگرتیکی ناوخوی هیزی نیشتمانی له ریگای ره خنه ی
راستو دلسوزانه ، له به ره یه کی نیشتمانی یه ک گرتو و له زیرسایه ی
سه ره به ستی دیموکراسیا چار نه کری ...

ده سا .. نه ی تیکوشه رانی کورد ! .. نه ی نه وانه ی که خوتان
یه دلسوزی کوردو دوستی عه رب نه ده نه هه لم ! بو پیشه وه بو لایردنی
ناکوکی و کینه ، بو به هیز کردنی به ره ی نیشتمانی یه ک گرتو ، بو جی گیر
کردنو په ره پی دانی سه ره به ستی دیموکراسی ، بو جی گیر کردنی مافی
نه ته وایه تی له سایه ی جمهوریته تا ، بو پشتگیری جمهوریته
خوشه ویسته که مان .

قوتایی کورد له ئوروپا

له کومهلهی خویندگارانێ کورد
له ئه ئوروپاوه نامه به کی تایه تی بو
ئه م گو فاره هاتوه که بریتیه له به یانی
کوتایی کونگره ی سیهه م له گهل گهلک
زانباری گشتینا له باره ی ئیشو کاری

کومهله ی ناوبراو و جولانه وه بانه وه . ئیمه ش دوا ی وه رگیرانی وا ئه یخه ی نه
پیش چاوی خوینده وارانێ کوردستان . ((هیوا))

به یانی کوتایی کونگره ی سیهه می
کومهله ی خویندگارانێ کورد له ئوروپا

کونگره ی سیهه می کومهله ی خویندگارانێ کورد له ئوروپا که له
میونخ - جهرمانیا به میژوی ۴ - ۸ آب ۱۹۵۸ به ستراره . له به یانه
کوتاییه که یدا ئه مانه بلا و ئه کاته وه :

۱ - ته ئیدیکی ته واو بو پیشه وایه تی عیراقی ساوا وه له هه لهاتنی
ئه و ئه ستره یه دا گورریکی به کار به سه ر ئیمپریالیست و کلکه کانی له هه ره
به هیزترین کوشک و قه لاکانی روژه لاتر ناوه راستیاندا ئه یینی ، وه
هه نگاویکی قاره مانانه یه بو سه ره بخویی هه مو گهلانی ئه و ناوچه به هه سته
له گیتیدا وه هه روه ها بو هه یانه دی ئومیدو ئامانجیان ، بو ئاسایش و
ئازادی نیشتمانی وه دیمو کراسی بو گه لی کوردمان ، ئه وه ی که ئیمپریالیست

وہ کوئٹہ پرستی ناوخوا ولاتہ کہی دابہش کرد وہ لہہمو جورہ مافیکی
میللہتی بی بہشی کرد .

۲ - پیشاندانی ناپہسندایہ تیہ کی بہ کول بہرامبہر بہ شہر فروشتی و
ہیرشہ کہی ٹہنگلو - ٹہمریکی بو سہر لبنان و ٹہردہن . ٹہو ہیرشہی
کہ بہ یاری پی کردنیک و دەست لیدانیکی ٹاشکرای مبادئی لیژنہی ولاتہ
بہ کگرتوہ کان ٹہژمیریت ، ہہروہا خوتیکہ لکردنیکی درہ لہ کارو ہاری
ناوخوای ٹہو ولاتانہ ، وہ کونگرہ داوای کشانہ وہی ہہمو ہیزو نیروہ
شہر فروشتہ کان دەست بہ جی ٹہکات .

۳ - ناپہسند کردنی بو ہہمو بہ ایمانیکی شہر فروشتہری بہ تاییہتی
بہ ایمانی بہذا کہ ٹامانجی ٹہو دیہ مانہ و دی سولتہی ٹیمپریالیست ٹہ
روژہ لاتی ناوہ راستدا وہ ہہروہا کوسپ بہرختنی سہر بہ خوبی و
نازادی گہ لانی ٹہو ناوچہ بہ لہوانہ شدا گہ لی کوردیش .

۴ - ہہ لگرتنی - مبدہئی - مافی بریاردانی دوایی - بو ہہمو
گہ لیکی ژپرچنگی ٹیمپریالیست و کلکہ کانی لہوانہ شدا گہ لی کورد .
بہ تاییہتی ٹہو پارچانہی ولاتہ کہی بہ زور بہ تورکیا و ئیرانہ وہ بہ ستر اوہ .
۵ - وہرگرتنی ہہمو بریارہ کانی گونگرہی بہ کہمی خویندکارانی
کورد لہ ٹہورویا کہ لہ قینا - جہرمانیا بہ میژوی ۱۰ - ۱۶ آب ۱۹۵۶
بہ ستر .

۶ - تہ ئیدکردن و ویلا شایہتی لہ گہل ہہمو جوولانہ و دیہ کی
خویندکاراوی نیشتمانی و جیبانی و جولانہ وہی خویندکاراویہ کہی ٹیمہشی
بہ شیکہ لہوان و لینی جیا نابیتہ وہ .

گونگرہی سیہہمی کومہ لہی خویندکارانی

کورد لہ ٹہورویا . آب ۱۹۵۸ .

● بلاو کراو یه کی یه ک له دووای یه ک دهرئه کا به ناوی (کوردستان) ده .
وه تا ئیستا دوو ژماردی دهرچروه وه به ریکوپیکی بهم زمانانه دهرئه چیت :
ئینگلیزی ، فهره نس ، ئەلهمانی ، کوردی « به تیپی لاتینی » .
● کومهل لقی ههیه له ئینگلتره وه ئەلهمانیا و سویره و نه مسمه و
فهره نسه دا .

● کومهل سی کونگره ی گرتوووه دوایان کونگره ی سینه م بو که له
موننخ - ئەلهمانیا له ۴ - ۸ ئابی ۱۹۵۸ دا گهرا وه ئەم کورته ی کرده وه کانی
ئه و کرده وانیه که لیژنه ی ئیداری پاش کونگره ی سی به م به جی ی ئەهینی .
● کونگره به دوکتور کامهرانی سپارد (که ماموستای زمانی کوردی به
ئه دانشگای پاریس) که فهره هنگیکی کوردی - تورکی وه تورکی - کوردی
به تیپی لاتینی بنووسیت ، وه شایانی باسه که دوکتور نووسینو چاپی
فهره هنگی کوردی - فهره نسی وه فهره نسی - کوردی به ۶۰ هزار ووشه
ته و او ئەکات ههروه ها دوکتور کامهران بریاری دا (له سه ر ناموژگاری
کونگره ی سی به م) که ده ست بکات به نووسینی ری زمانی کوردی که به
تورکی لیکن بهرینه وه وه کومهل کری ی چاپی ئەدات .

● کونگره ته لگورافیکی پال پشتی نارد بو سه ره کی وه زیرانی
جمه وریه تی عراق ئەلی : -

پهروزبایی شورشه میلییه بوزرگه گه تان ئەکه ینو پال پشتی
ههنگاوه ککانتان ئەکه ین له پیناوی ئازادی و بهختیاری عراقدا به گهانی
عه ره ب و کورده وه .

کومەلی قوتابیانی کورد له ئەوروپا له چەند دیریکا

((آب ۱۹۵۸ ئەوروپا))

① ئەم کومەله له (۱۶) ی ئابی ۱۹۵۸ پیک هات پاش کونگرەدی بەکەم له ئەلمانیایا که له ئابی ۱۹۵۶ گیرا .

② ئەم کومەله بری تیه له هەموو قوتابیانی کورد که له دانشگاگانی ئەوروپادا ئەخوینن (ئینگلتەرە ، ئەلمانیایا ، سوئیسرا ، ئەمسسا ، فەرەنسسا) .
③ ئەم کومەله ئەندامی شەرەفی هەیه له و کەسە کورده ناودارانەدی که گورجو گولیان هەیه له پیناوی مەسەلهی کوردا (له سووریا . فەرەنسسا ، ئیران .

④ کومەل پەپوەندی هەیه بەو زاناو ماموستاو روژەهەلاتناسە بیگانانەوه که له میژوی کوردو زمانی کورد وورد ئەبنهوه له (فەرەنسسا و سویدو بەکیهتی سوئیشیەیندا) .

⑤ کومەل پەپوەندی هەیه بە قوتابیانی کوردهوه له ئەمەریکادا .
⑥ کومەل هەول ئەدات بو پەپوەند بەیدا کردن له نیوانی قوتابیانی کوردا وه بو پیکهینیانی یاریهەدی مادی ئالوگور له نیوانیاندا وه هەروا هەول ئەدات بو پەرەپییانی خویندەواری نیشتمانی کوردی وه هەول بو چاکەکی گەلی کوردو مەسەله نیشتمانیەکی ئەدات له ریگای پەپوەندی بەستنەوه بە ریک خراوه کانی قوتابیانو ریک خراوهی تری نیشتمانیو جیجانی وه بەهچوونه ناو کونگرەو بلاوگردهوهی ووتار له روژنامەو گۆنارەکانی روژناوادا وه به ووتەدی دریز خویننەوه .

● لیژنه‌ی ئیداری (له ریگه‌ی سه‌ره‌که‌که‌یه‌وه) نامه‌یه‌کی نارد بو
سکرتیری گشتی ده‌ستگای نه‌ته‌وه یه‌ک گرتوه‌کان ده‌باره‌ی مه‌سه‌له‌ی
گورد ، نه‌مه‌ش له ۱۳ ئابی ۱۹۵۸ دا .

● لیژنه‌ی ئیداری نامه‌یه‌کی سوپاسی نارد بو کاربه‌ده‌سنانی
جمهوریه‌تی یه‌ک‌گرتوی عه‌ره‌ب بو کردنه‌وه‌ی ئیستگه‌ی کوردی له
قا‌هیره وه وینه‌ی نیرا بو هه‌ندی روژنامه‌ی میسریو بو « صوت العرب » .
● بریاری ده‌رکردنی گو‌فاری « کوردستان » ی دا به زمانی ئه‌له‌مانیو
ئینگلیزو فه‌ره‌نسۆ کوردی .

● په‌یره‌وی ناو خوی کومه‌ل ریک‌خرایه‌وه به جوریک که توانای ئیش
کردن زیاد بی وه ماوه‌ی فراوانتر بدات به گورج‌وگولی .

● به‌یانیکی ده‌رکرد به شه‌ش شت وه له‌وینا پال‌پشتی ته‌واوی
ده‌رخست بو جمهوریه‌تی عیراقو ناره‌زایی ده‌رخست بو ده‌ست دریزی
ئینگلیزو ئه‌مریکا له‌ اوینانو ئه‌رده‌نا وه داوای کشانه‌وه‌ی کتوبری هیزه
ده‌ست دریز که‌ره‌کانی کردو په‌ستی نیشان دا به‌راه‌به‌ر په‌یمان ده‌ست
دریز که‌ره‌کانو وه باوه‌ری خوی ده‌رخست به په‌سند کردنی باوه‌ری
(« هه‌قی بریار دانی ئه‌نجام ، بو هه‌جوو ته‌لان) به‌گه‌لی کوردی ئیه‌وه)
وه دنیایی په‌سند کردنی بریاره‌کانی کونگره‌ی یه‌که‌می کردو پال‌پشتی
خوی ده‌رخست بو چولانه‌وه‌کانی فوتابیان .

● کونگره بانگی ریک‌خراوه کوردیو پیاوه نیشتمانیه کورده‌کانی عیراقی
کرد له خاوه‌نانی جو‌ره‌ما بیری سیاسی بو گرتنی کونگره‌یه‌کی گشتی بو
یاس کردنی کاری کوردان له عیراقدا وه پیشنیاریکی دا به جمهوریه‌تی

عراق بو تهگبیرو ریگهدان بو باش بونی ژبانی ئابوریو خویندهواربو میلی کورد له عراقدا .

● کونگره بانگی گهلی کوردی کرد له کوردستاندا بو تترتی کونگره یه نه بانی ژبانی سیاسی کوردستانی تپیدا بگری له گهل تهنگو چه له مه گانی ریگای کوردو چاری پرویست دانری بو مهسه له ی کورد ، وه داوای له کوردان کرد که یه نه بگریو خویان له ناکوگی دورخه نه وه .

● لیژنه ی ئیداری نامه یه کی سوپاسی نارد بو قوتابیه کورده گانی دانشگانانی میسر له وهلامی تهلگورانانی پیروز بایاندا .

● لیژنه ی ئیداری نامه یه کی نارد بو لیژنه ی بهرزی یه کیه تی قوتابیانانی گشتی عراق له وهلامی نه ونه نامای باذوه دا که یه کیه تی نازبراو نارد بو یو پال پشته ته وازی خوی ده رخست به رامبه ر به نامانجه گانی یه کیه تی وه ناماده یی ده رخست بو هاو کاربو یارینه دن بو پیکه یینانی نه نجه نامی هاوسییان وه ژوربه تترتی پیروژبانی دوستی نیوانی گهلی کوردو عه ره بی کرد .

● لیژنه ی ئیداری چند نامه یه کی نارد له وهلامی ئه ر نامو تهلگوراناناندا که له کانی به سننی کونگره دا بو کونگره هات نه چهند وولانه وه یان له و برا کورده و قوتابیه کورده وه که کوسپ که وه ریگهی هاتنه کونگره یانه وه .

● لیژنه ی ئیداری نامه یه کی نارد بو یه کیه تی قوتابیانانی چیهان وه داوای بی کرد که به نه نده میکی ره سیمی دانین لسه ویه کیه تیه دا چونکه پهیره زی ناو خوی کوههل له پیشوو دا ریگی نه وه نه بوو که بیته نه نامی نه یه کیه تیه .

● لیژنه‌ی ئیداری نامه‌یه‌کی سوپاسی نارد بو یه‌کیه‌تی سو فیعت له‌به‌ر سه‌ره‌رشتیو گوی دانه‌ نه‌و گه‌لی کورده‌ی واله ئه‌رمینیاو نازربيجانو جورجیا وه داوای کردنه‌وه‌ی ئیستگه‌یه‌کی کوردی تازه کردوه‌ی چونکه ئیستا ته‌نیا ئیستگه‌یه‌کی خومالی هه‌یه .

● لیژنه‌ی ئیداری له‌سه‌ر ئاموژگاری کونگره‌ لیژنه‌یه‌کی وه‌رگیرانی پیکه‌هینا بو ناماده‌کردنی ووتار به‌سی زمانه‌ روژئاوه‌یه‌که بو ئاسان کردنی ده‌رچونی گوڤاره‌که .

● لیژنه‌ی ئیداری چه‌ند وینه‌یه‌کی دوابه‌یان نامه‌که‌ی کونگره‌ی نارد بو روژنامه‌ عه‌ره‌بیو کوردیه‌کانی عیراق وه وینه‌ی نارد بو هه‌ندی روژنامه‌ی سواریا بو گوڤاری قوتابییانی جینان .

ئاب ۱۹۵۸

ئه‌وروپا

کومه‌نی قوتابییانی کورد له‌ ئه‌وروپادا

ژماره :

B. 70

میژو : ۱۲ ئابی ۱۹۵۸

مستر . د . هامر شولد سکرتیری گشتی

خاوه‌ن به‌رزیتی : -

ده‌ستگای گشتی ریکخراوه‌ی نه‌ته‌وه‌ یه‌ک گرتوووه‌کان ئه‌مرو به‌ شیوه‌یه‌کی تایبه‌تی کو ئه‌بیته‌وه‌ بو باسی ته‌نگوچه‌له‌مه‌کانی روره‌سه‌لاتی ناوه‌راست .

مه‌سه‌له‌یه‌ک هه‌یه‌ که زور به‌ده‌که‌مه‌ن (وه به‌ شیوه‌یه‌کی سه‌ه‌لی)

« سه‌انه‌ لانه‌، ۹۴ »

ریگای هیند

نوسینی نوسه‌ری میسری به‌ناوبانگ (متهود امین
العالم) . لهو گوشاره‌وه وهرگیراوه که روژنامه‌ی
(الجهوده) ی میسری به‌تایسه‌تی سه‌باره‌ت به
هیندوستان ده‌ری کرده ...

وهرگیر: مته‌بی مه‌لا کریم

له‌ته‌شرینی دوه‌می ۱۹۴۹ دا ماوتسی‌تون دوا‌به‌دوای سه‌ر که‌وتنر
شورشه‌که‌ی چین؛ نامه‌یه‌کی نارد بو حیزبی شیوعی‌ی هیند؛ له‌نامه‌که‌یا
وتی: ۱ روژی‌ته‌بی که هیندی نازادبوو بیته دنیاوه - وه‌ک چون چینی
نازادبوو هاته دنیاوه - نه‌ندامیک بی له‌خیزانی ولاته سوشیالیزم و
دیموکراتی‌یه میلی‌یه‌کانا . له‌و روژهدا قوناغی ئیمپریالیزم دوا‌بی دی
له‌میژوی ناده‌می‌زادا .

ئه‌گه‌ر ئه‌م پیشه‌کی خه‌به‌ردانه‌ی ماوتسی‌تون به‌راس ده‌رچی ؛
خه‌باتی میله‌ته‌ی هیند گرنگ‌ترین و گه‌وره‌ترین روو داوه‌کانی ئه‌م سالانه‌ی
داهاتوی میژوی جیهان‌ته‌بی .

سه‌رده‌رای ئه‌وه‌ش ؛ هیند له‌سه‌ری ئه‌و ولاتانه‌وه‌یه که له باری
نابوری‌یه‌وه دوا‌که‌وتون و ؛ چهند سالیکه سه‌ربه‌خویی خویان ده‌سگیر بوو ؛
ئه‌م ته‌جروبه‌یه‌ی که هیند خه‌ریکیه‌تی بو له‌ناوبردنی ئه‌م دوا‌که‌وتویی‌یه‌و

بو دانانی ئابوری سهر به خویی خوی ، ته جرو به به کی کومه لایه تی و سیاسی
ئجگار گرنگه بو گه لی له و ولاتانه ی که به هه مان ته جرو به دا تی نه پهرن .
ولانی هیند ماوه به کی دورو دریت له ژیر باری ئیمپریالیزی
ئینگلیزی دا نالاندی ، نه و ئیمپریالیزی که له سالی (۱۶۰۰) دوه
ده سی کرد به دا گیر کردنی خاکی هیندو ، ئیستاش هیشتا ریشه ی نیشانه و
په نجه کانی زور قوله . له م ماوه دورو دریت هه دا ئیمپریالیزی ئینگلیزی
توانی گه لی سهری دوا که وتنی کومه لی هیند له ناو به ری - وه ک مارکس
به راستی سرنجی له مه داوه له باسه به نرخه که یا که سه به رت به هیند
نوسیویه - به لام ئیمپریالیزی ئینگلیزی سودی له شورشی کومه لایه تی
هیند و درگرت بو هینانه دی ته ماع و چلیسی خوی . له م ماوه دریت هه ی
دا گیر کرانی هیندا له لایه ن به ریتانیا وه ، چینیکی دهره به گ و چینیکی
سه رمایه داری گه ورده و تا قمیکی قورخ که ر (احتکاری) ی به ته واوی قازانچ
له گه ل ئیمپریالیزم تیکه لاو پی گه یشت . نه مه به پیچه وانده ی نه وه بو که
له چینا روی دا ، نه وه بو له چینا ئیمپریالیزم په لی نه ها ویشه ناوه وه ی
کومه لی چینه وه ، به لکو ته نه ا ئیمپریالیزمیکی دا گیر که ر ، یا خود له شاره کانی
گویی ده لیا دا جی گرتو بو ، له به ره نه وه نه ی توانی چینیکی بورجوازی
گه ورده ی خاوه ن په یوه نده ی قول له ناو کومه لی چینا پی بگه یه نی ، هه ره نه
ونده بو چینیکی له ده لاله کانی پاره ی شان به شانی دهره به گه کان پی گه یاند ،
ئیمپریالیزی شورشی چین له بنچنه وه له زدی دا گیر کردنی ئیمپریالیستی و
توتیتراتی نه و چینی ده لالانه بو که وا قازانجیان له گه ل هی ئیمپریالیزم
تیکه ل بو ، زیاد له وه ش که زدی کونه په رستی دهره به گگی بو ، بویه ش

به ناچاری نه و شورشه شیوهی شورشی چه کداری ودر گرت .
به لام له هیندا و دزغ وانهبو ، به پیچه وانهی نه مه وه بو ، بورجوازی
گه وره ی هیند پهل هاویشتوبو ، قازانچی قول و ریشه داکوتاوبو ،
دهسه لاتی رویشتوبو به سهر کومه لانی خه لکا ، ئیمپریالیزی ئینگلیزی
به په نجه چلیسه کانی نیوچه وانی ئابوری هیندی گرتبو .

که هیند له سالی (۱۹۵۰) دا سهر به خوبی خوی ده سگیر بو ، نه م
سهر به خوبی به لی پرسینه وه به کی قورسی خسته نه ستوی گه لی هیندو
پارته نیستمان به وهرو دیموکراتی و پیشکوه وتودکانی ، بوتسه واوکردنی
سهر به خوبی به که ی و به هیزکردنی و به ره و پیش بردنی .
له م کاته دا هیند چه ند ریگایه کی له پیشه وه بو . .

گه لی تیکوشه ری هیند که به هه زاران قوربانی دا نه نجا توانی
سهر به خوبی خوی ده س بخا ، رازی نه نه بو ولاته که ی وه ک جاران بازاری
به ره می ولاته ئیمپریالیستی به کان بی و ، سهر چاوه ی مه وادی سهره
تایی و خوارده مهنی بی که ئیمپریالیزی ئینگلیز له سهری بله وه ری و لی ی
هه لگوزی ، هیندیش خوی له راستی یا ولاتیکی نیوه موسته عمه ره و نیود
ددره به گی بی .

وه زعی تازه ی گیتیش ریگای بورجوازیه تی گه وره ی هیندو تا قمه
قورخ که ره که ی نه نه دا که ریگای ته قلیدی گورانی ولاته سهر مایه داری به کان
بگر نه بهر ، تا زیاتر به ریگای قورخ کردنا برون و زیاتر بنوسین به ئیحتیکاری
ئیمپریالیستی جیپانی به وه و شوینی بکه ون .

له ژیر سیبه ری تی گه یشتنی پی گه یشتوی میلله ت و زرو فی تازه ی

دهوله تانیشا ، ئەم ریگا ریگای راستی گوران و پیشکەوتنی کومەلانی
دواکەوتو نەبو .

میللەتی هیند چاوی بریبود پاك کردنەو دەردەبەگی و دابەش کردنی
زەوی و زار بەسەر جوتیارە هەزارە نەدارا کانا ، چاوی بریبود یاسەبەکی
کومەلایەتی بەردەو پیش رویشتو کەئیش و ژیانیکی مەردانەیی بومسوگەر
یگا ، گەلی هیند گەلی تەجرو بەی کومەلایەتی سەرکەوتوی لەدەورو
پشتی ولاتەکەیی خویا ئەدی ، شورشیکی میلی لەچینا لەسەر سنوری
ولاتەکەبەو سەرکەوتبو ، و دەسی کردبو بەریشەکیش کردنی دەردەبەگی
لەو خاکەداو شورشیی نیشتمانی و دیموکراتی خوی بەردەو دواپی هینان
نەبردو ، ریگای خوش ئەکرد بودانانی کومەلیکی سوشیالیزم .

لەناوجەرگەیی کومەلی هیندا گەلی ریکخراوی دیموکراتی دەردەوتبو
ئامانجەکانی گەل و سودی تاقمە کومەلایەتی بە جوی جوی کانیا
بەناشکرا دەردەبری ، جگە لە حیزبی شیوعی و حیزبی ئیشتیراکی
کەرۆگرامیکیان داناو بو داناوی سوشیالیزم لەهیندا ، هەرچەندە کە
دیاری کردنی پەیره و دارشتنی ئامانجەکانیان جیاوازیو ، حیزبی مۆتەمەر
خویشی کە تەعبیری لە سودی بەشیکی زور لە پورژوازی گەورە ئەدایەو ،
سوشیالیزمی کردبو بەیەکی لەئامانجە پیشەکی بەکانی .

پاش داناوی جەمهوریەتی هیندیش ئەم ئامانجە لە قالبیکی پر لە
دودلی و پیچ و پەنادا ، دائەرێرا ، تا لەبریاریکی مۆتەمەری نیشتمانی
هیندا کە لە (۱۹۵۵) دا لەئەمادیا بەسرا ، شیوەی دواپی خوی وەرگرتو
ئەم قەوارەیی خوارەو ددا ، دائەرێرا : (ئیش کردن بودانانی نمونەبەکی

سوشیالیزم بوکومهلی هیند) .

مه بهس له م نمونه سوشیالیزمی به ، نه و سوشیالیزم نه بو که دیکتاتوریه تی پرولیتاریا له به کیه تی سو قیه تا دای مه زانند ، نه و هوش نه بو که دیکتاتوریه تی گهل له چین ، یان دیموکراسی میلی له نه و روپای روژه لاتا دای نه نین ، به لکو نمونه به کی تایبه تی بو ، هه ندی له سوینه رانی بوژ وازی گه و ردی هیند - و د له سه ری هه مو یانه وه (بیرلا) - سو ربون له سه ر نه و د که نه م نمونه تایبه تی به وا مانا لی بده نه وه که له سه ر شیوه ی نمونه ی ئینگلیزو نه مه ریکایه ، واته دده س کیشانی ده ولت به سه ر پر وژه کانی هینانه به ره ما ، به لام راسته که ی نه م نمونه ی هینده له کرو که کیه یا جیا وازد له شیوه ی ئینگلیزو نه مه ریکا ، چونکه شیوه ی نه وان له بنچینه دا سوشیالیزمی نه ، چونکه نه نپا ته عبیر له دده س گر تنی ئیحتیکاری ئینگلیزی و نه مه ریکی نه داته وه به سه ر مه کینه ی ده ولت تا ، و د له به ریوه بردنی بو خزمه تی مه سه له حه تیان له چه وساندنه وده دا ، که چی له هیندا مه سه له که به ته وای به پیچه وانه ی نه مه و دیه .

له گهل نه مه شا نه م نمونه ی هینده سوشیالیزم نه به پی ی مه منا عه مه لی به راسته که ی ، به لام هه رچون بی نمونه به کی پیشکه وتوه ، و رده و رده کومه لی هیند رزگار نه کا له دده سه لاتی ئیمپریالیزم و ، ئابوری نیشتمانی نه پاریزی و ، سه ر به خو بی سیاسی به هیز نه کا .

له ژیر سیبه ری زرو فی ئیستای بهینی ولاتاناو له نه نجامی سو روشتی کومه لایه تی هیندا ، نه م شیوه یه بنچینه ی گورانی ناشتی ئامیزی کومه لی

هیند بو کومه لیکي دیموکراتی نوی - دانه نی و . ریگا بو سوشیالیزمی راست تهخت نه کا .

نهم نمونه ی هینده له سه ربنجینه ی نه وه دامه زراود که ده ولت ده س بگری به سه ر پروژه گه وره کانا به تایه تی به سه ر پیشه سازی یا . وه ره نگیکی باش بریزی بو هینانه به ره هم و پاشماوه ی ده ره به گی کشت و کال پاک بکاته وه و پیشه سازی به کی فورس دابنی و سامان به ری کویکی و دادگه رانه دابه ش بکاو ورده ورده له ماوه ی ده سالیکا بی ئیشی نه هیلی .

دیاره به هه له دانه چین نه گه ربیتو نهم هه مو پروژانه که ده ولت به ریوه یان نه باو چاودیری یان نه کاو به پارچه به کی ره سمی نابوری هیند نه ژمیرین ، به هه له دا نه چین به پروژه ی سوشیالیزمی یان به دینه قه لهم ، به لام له هه مان کاتا ته واویش جوی به له ده س گرتنی ئیحتیکاراتی ئینگلیزو نه مه ریکا به سه ر مه کینه ی ده ولته تا .

چونکه ئیحتیکاری ده ولت له هیندو له هه مو ولاته پاشکه وتوه کانا تیکرا ، یارمه تی له ناو بردنی ده سلانی ئیستیمارو پاک کردنه وه ی پال پشته نابوری به کانی نه دا ، وه سودی بو به هیز کردنی سه ره خوپی و زیاد کردنی نابوری میلی نه بی ، جا له به ره نه مه ، وه کو وتمان ، هه نگاویکی پیشکه وتوه ، نابوری میلی به ره و به هیز کردنی سه رمایه داری ئیحتیکاری نابات ، به لکو روبه روی نهم ری ره وه نه وه سته ی ، وه به پی ی ناره زوی ملیونه ها له روله کانی گه لی ئیشکه ر ورده ورده کومه ل و به ره هم به ره وره نگ رشتنی سوشیالیزمی راست نه با .

نهمه ته نهو ريگايه كه هيند بوخوي ههلبژارد ، نهو ريگايه ي كه لهسايه ي سهري نهوو ، نهو هيزه نيشتماني و ديموكراتي و پيشكهو- توانه وه كه له ناو كومه لي هيندا پي نه گهن ، باري كومه لايه تي و ديموكراتي هيند به ره و باشي نه گوري و سهربه خووبي به هيز نه كا .

به لام نه م سياسي ته دامه زرينه ره ناوخوبي به كه هيند بو خوي ههلبژارد وه ، قهت له وانه نه بو سهر كه وي نه گهر سياسي تيكي تي گه يشتوانه ش له كاروباري دهره وه دا كه له م ئامانجه نيشتمانيانه وه هه لقولي - پشتيواني نه كردايه ، سياسي تيكي وا كه دامه زرابي له سهر بنچينه ي ناشتي و به ناشتي پيكه وه ژيان و يارمه تي به كترى داني به سود له به يني دهوله تاني جيهانا هه مويان ، ئيتر ياساي كومه لايه تي و سياسي يان هه رچون بي .

نه وه ش بويه چونكه بورجوازي گه وره و تاقمه ئيحتيكاري به كاني ، هينديان به ريگايه كي پرله مه ترسي يا لي نه خوري ، نه يان ويست بي به ستن به پيچكه ي فيت نانه وه ي ئيمپرياليستي به وه كه ئيمپريالزمي ئينگليزو نه مه ريكا سازي نه كهن ، به لام پاش قونافيكي پر له دودلي كه له (۱۹۵۱) وه تا (۱۹۵۴) دريژه ي كيشا ، سياسي ته دهره وه ي هيند لايه كي به راي بيري تازه ي كرده وه . نه م لاكردنه وه له نه نجامي دهره كه وتني پيلانه كاني ئينگليزو نه مه ريكا وه بو له روژه لاتي دوراو له نه نجامي نه وه دا كه رويان كرده داناني په يمانی روژه لاتي ئاسيا و هه وليان دا خويان بخه نه جه نكه كه ي هيندي چينه وه و ، له نه نجامي نه و په يمانه سوپايي يه دا كه نه مه ريكا و پاكيستان نه سالي (۱۹۵۴) دا به ستيان ، جگه له ته وژمي ميلله تي هيند خوي و

وریایی سهر کرده‌یی به پیشکته وتوه که‌ی . هیند دهرزیک‌ی وای له جه‌نگه که‌ی .
کوریاهه‌رگرتبو ، که پیشمان لایه‌نگری کرد ، هه‌رگیز له‌بیری نه‌چیتته‌وه .
له‌وانه‌یه بتوانین توری نه‌م وه‌رگه‌ران‌ه‌ی سیاسه‌تی دهره‌وه‌ی هینده
بگیرینه‌وه بوئه‌و نامه‌ی که نه‌هرو له ۱۳ی ته‌موزی (۱۹۵۰) دا ناردی بو
ستالین ، سه‌بارت به‌هه‌ولدان بو نه‌ته‌نینه‌وه‌ی ناگری جه‌نگی کوریاهه بو
هه‌ولدان بو چارکردنی نه‌و ناکوکی‌یه به‌ناشتی .

به‌لام راستت نه‌وی وه‌رگه‌رانی یه‌کجاری له‌کونفه‌رانسه‌که‌ی
کولومبووه ده‌سی‌پی‌کرد ، که هیند بانگی‌کرد له‌میانی نه‌وو پاکستان و
سیلان و بورماو نه‌نده‌نوسیدا به‌سری . له‌گه‌ل‌نه‌وه‌شا که پاکستان و
سیلان له‌م کونفه‌رانسه‌دا باریکی کونه‌په‌رستانه‌یان گرت ، به‌لام
کونفه‌رانسه‌که به‌وه دواپی‌هات که‌چهند بریاریکی به‌سودی دهرکرد
ناره‌زایی تیاده‌ریری له خوتی‌هه‌ل‌قورتانندی سوپایی و بلاویان‌کرده‌وه
که‌ناشتی به‌رناده‌نو : داویان‌کرد که سه‌ربه‌خویی گه‌لی فیتنام ده‌سی
بو نه‌بری .

له‌ئوکتوبه‌ری ۱۹۵۵ دا شوئین‌لای له‌په‌کینا وتی . باشیشی وت ،
وتی : به‌ناشتی پیکه‌وه ژیانی نه‌و ده‌وله‌تانه‌ی که یاسایان جیاوازه ، وه‌نه‌بی
ته‌نها شتیکی میلی‌بی و به‌س ، به‌لکو بو‌ده‌به باو‌ه‌ری ملیونه‌ها له‌میلله‌تانی
ناشتی‌خوار ، هه‌روا بو‌ده‌به راستیکی روداو له‌په‌یوه‌ندی به‌ینی ده‌وله‌تانا .
ئیستا له ژیر سیبه‌ری ناشتی جیهانا ، هیند به‌و ریگادا نه‌روا که
بوخوی هه‌لبژاردوه ، سه‌ربه‌خویی خوی ته‌واو نه‌کاو نه‌ی‌پاریزی ،

ئابوری میلی خوی بههیزنه کاو بهره و پیشی ئه با . له ناو کومه ملی هیند
خویشیا هه مو هیزه نیشتمانی و پیشکه و توه کان پشتی یه که نه گرن و هه مو
هیزه کانی نیشتمان یه روهرو سوشیالیزمی جیهانیش پشتیان ئه گرن ،
تانیشتمانی مهزنی هیند ورده ورده ، وه له ریگای ناشتی یه وه به ریگای
خوش گوزهرانی و پیشکه و تن و سوشیالیزما بهرن .

ئه وه ئه وریگه یه که راده یه که بوئیمپریالیزم دائه نی . . نه که ته نها
له هیندا ، به لکو له هه مو جیهانا ، هه روه که ماوتسی تون پیشه کی
خه به ری دابو .

سلاو بو خه باتی گه لی مهزنی هیند له پیناوی ناشتی و دیموکراسی و
سوشیالیزما .

نامه په لادبو

قاره مانى

رزگار كهر :

عبدالكریم قاسم

كه مال غمبار

ههستى به سوز كلپه‌ى دهروون	بيرو باوهررى پاك و روون
هانم ئه‌دا بيمه ووتار	دهر برم ههستم به‌يه كچار
دهس‌دهمه خامه بونوسين	نوسينى نامه‌يك ، شيرين
نامه‌ى دلسوزى نامه‌ى ههست	هه‌وين و سه‌رچاوه‌ى مه‌به‌ست
نامه‌ى كورديك به‌دل ، به‌گيان	فوجى قوربانى نيشتمان
بو رروله‌ى ئازادى ژيان	« عبدالكریم » ى پاله‌وان
ئه‌پيشا سلاويك به‌تين	ه‌ى روله‌ى باوهرر ئاسنين
سلاويك ، سلاوى كوردان	سلاوى شيرانى مه‌يدان
سلاوى راستى په‌روه‌ران	ه‌ى نه‌به‌زر كول نه‌ده‌ران
ناسكتر له‌شه‌نه‌ى شه‌مال	گه‌ش‌تر له‌خه‌نينى منه‌مال
گه‌ش‌تر له‌شه‌ونمى به‌هار	له‌ئاسووبى ئالى نازدار
بو تو ئه‌ى رروله‌ى ئازادى	ئه‌ى هوى به‌ختيارى و شادى
بى‌گومان به‌ ميلله‌تى كورد	گشت له‌رريره درشت و ورد
له‌كانگه‌ى دليا دلسوزه	بو ئه‌م رژيمه‌ پيروزه
تاتنوكيك خوين ، خوينى گه‌ش	مابى له‌له‌ش ئه‌يكه‌م پيشكه‌ش

له پیناو شورشی مهزن
گهلی نه بهزی کوردستان
نهر و که گلپه ی ناگره
نه هره شه نه په لامار
قهه ی دوژمن نایشیوینی
مهردم نالای نه گوررانه
ئه ی « عبدالکریم » ی ناسن
ئه ی بیرو باوهرر ناسنین
دلنیا به ئه ی تیکوشهر
بیری بهرزو ههستی گیانت
هانی دای به جوش بی و به تاو
ههلسای بهم شورشه بهرزو
ویست رهگی ستمکاری
تا دوژمن وولات جی بلی
چی تر لیدان ، سیداره و پت
نیستمانی جوان ، شوخ و شهنگ
ئه م بهرو بوم و سامانه
نه وتی نرخداری وه تنه
جا رووله ییک وهك تو وابی
چون له میژووی سه رکه وتنا
ناوی نانوسریت به زیرین

بو سه ربه رزی ، بو سه رکه وتن
به دل ، به گیان به بی وهستان
تیکوشانی سرو مره
هه رگیز ، هه رکیز لی ناکا کار
له خه باتا نای وه ستینی
تیکوشانه دلیرانه
ئه ی تیکدهری قه لای دوژمن
قاره مانی نه بهزی ژین
توی شیری نهر ، توی رزگار که
کانی هوش و سوز ، ویزدانت
بی وه ی گیانت بته پیش چاو
استعمار خسته لهرزه
دهربکشی به یه کجاری
چی تر ورگمان نه شیلی
نه بته خوراکی میللهت
نه بته بنکه و کانگه ی جهنگ
به ته ینا نه یخوا بیگانه
نه روا ته واشنته ن ، لندهن
ره نجبه ری گولی هیوا بی
له کاروانی پیشکه وتنا
ههروه کو مهردی سه رزه مین

به هوی راپه ررینیک ئه وتو که ررووی نه داوه تائه مرو
ئه و کاره ی شایانی باسه تامردن - « سه سه باسه
ناچون دروست نه کریت په یکه، په یکه ریک له زیرو گه وهه ر
له شوینی (مود ای داگیره ر شوینی ناپاکی چانه وهه ر
شوینی په که م ناپاکی گهل که په یکه ری کرا پهل پهل
په یکه ریکت له بو کری به گولاله ده وره بدری
بیه نیشانه ی رزگاری ره مزی خوشی و به ختیار ی
له گشت که ناری وولاتا له روژ ئاوا و روژ هلاتا
له خوارو ژوور ، له شارو دی زهنگی ئازادی دهنگی بی
کوردو عرب به شانازی پیکه وه بین به پیشوازی
وهک برای په کتر پر به دل پیشکاشت کهن چه پکه ییک گول
گولی به رزی خوشه ویستی گولی په کیستی . سه ربهستی
هه ردوک پیکه وه شان به شان باوین ههنگاوی تیکوشان
له رزی رژی جهمیری بو هارینی کلکی نوری
بو چه پانی بنکه ی راستی بونه منی زینی پهستی

گوفاری هیوا

نهم گوفاره له بوسته خانه دا تومار کراوه به ژماره ی ۴۹

گهرا نه وهی قاره مانه گان

بوسلیمانی

له ژماره ی پشودا دوورودریژ باسی هاتنه وهی قاره مانه راسته قینه کانی گه لمان کرد ، که چون له بهغداده وه گه یشتبوونه وه سلیمانی وه چییان بوکراو چون پیشوازی کران . ئیستاش وینه ی نه وگفتوگوییته تان نه خه ینه پیشچاو که په یمام نیری نه م گوڤاره ماموستا فاضل له گهل هاوری به هادین و گوران و عمردا کردبوی :

هاوری به هادین

— هاوری ته مه ننت چه نده ؟

* سی و یهك سال .

— چون ؟ وه که ی خرایته به ندیخانه وه نه بوایه چه ندی تیا به ماینتا نه وه ؟

* ۱۳ ی نیسانی ۱۹۵۳ له بغداد گیرام . پیش گرتنم ، غیابی حکم

درا بوم به (۷) سال ، له گاتی نه و عرفیه دا که نه نه زیمام راه رینی

۱۹۵۲ دا دانرا . که گیرام درام به محکمه ی عرفی . ویستیان من و سیانی تر

بکه ن به سیداره دا به لام به ره لهستی و احتجاجی ناوه وه و دهره وهی عراق

به رامبه ر به حکومت رزگاری کردین له خنکانن . حکم دراین به چه بسی

نه به دی — ۲۰ سال — . وه نه و ماوه یه ی له به ندی خانه دا بوم ده ده عوای

تازه مان بو ریک خرا ، ههر بو یه کیان سالیک به ندی و سالیک مراقبه ی

پولیس حکم درام . نهگهر هه مو حوکه که م تهواو بکردایه سه ره تئای
سالی ۱۹۷۲ له بهندیخانه دهر نه چووم .

- چونت راته بوارد له بهندیخانه دا ؟

* پنج سال و چند مانگیك له بهندیخانه دا مامه وه ، نه و ماوه یه
هه موی له ژیر سزاو نازارداندا بووین ، وه کاتی واهه بو نه و په رری سزا
نه دراین ، به تایبه تی نه و دووساله ی که له بهندیخانه ی بعقوبه دا راما
نه بوارد زور نازاردراین . وه ئیستا ریگم نیه به دورودریژی بوت باس که م
که بهنده سیاسیبه کان چون وه چند نازار دران ، به تایبه تی له بهندیخانه ی
بعقوبه دا (نه مه جگه له وه ی که دوجار زیاتر کوشتاریان تیاکراو نزیکه ی
(۲۰) که سیان شهید کران و سهدان بریندار کران) . هیوا دارم نه و
براده رانه ی به چاوی خویان نه و هه مو نازاردانه یان دیوه ، هه مویان
هاوبه شی بکه ن له باسو نویسنی ژیانی بهنده سیاسیبه کان که چون بون
له کاتی حوکی نوکه رانی ئیستعماری بوگه ندا .

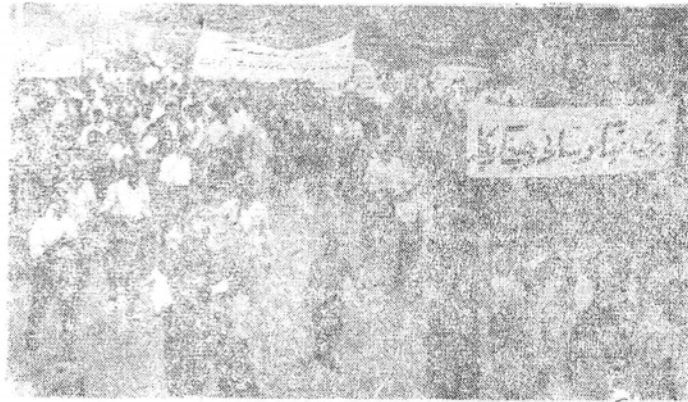
- تییینیت به راه بهر به م شورشه چییه ؟

* نه م شورشه شورشیکی پیشکه وه توه ، شورشیکی بورجوازی
دیموکراتیه ، شورشیکی نیشتمانی نازاد خواهیه ، واتا شورشیکه هه ستا
به روی ئیستعمارو دهره به گ و بورجوازی بیروکراتی و هه مو نوکه رانی
بیگانه و دوژمنانی میلله تدا . مرحله ی ئیمه نه مه بو وه نه مه یه . ئیمه ،
له گه ل هه مو چینه پیشکه وه توه کانی گه لی عیرا قدا ، له گه ل هه مو نازاد خواهانی
عیرا قدا ، ده میک بوو شان به شان تی نه کوشاین بو هانینه دی نه م شورشه ،

بو بررینی ئەم مەرحەلە یە . بەھاوتایی و تیکوشانی ھەموان ، بە یاری دەری
ئازادخواھانی عەرەب و ھەمو جیھان ، سوپای قارەمانمان لە چوار دەی
گەلاویژدا راپەرری و حوکمی استعماری و دەر بە گی روخان . ھەنگاویکی
زور گەورەمان نا بو پیشەوہ ، وەئیستا گرنگی ئامانجی ھەرە گەورەمان ،
لەم ماوہ یەدا ، ئەوہ یە کہ ئەم حوکمە جمھوریەمان بچە سپین ، کہ
دەستکەوتنی ئەم شورشە سەرکەوتوہمان بپاریزین ، بەدروستگردن و
بەھیزکردنی سوپای مقاومە ی میلی ، وە بە پاککردنەوہ ی دامودەزگای
حکومەت لەدزو گوناھبار و نوکەرانی ئیستعمار ، وە بەریشەدەرھینانی
دەر بە گە تاوان بارەکان کہ نوری سعید نوینەرو سەرکردەیان بو ، وە
بەھانینەدی ئاواتو ئامانج و ژبانیکی باش بو کارکەر و جوتیار و ھەمو
رەنجکیشان ، وە بە تاییەتی ھانینەدی ئاواتی فەلاحەکان کہ لە زەوی وزار
بی بەش بوون ، بەدایە شکردنی زەوی ئەمیری و زەوی ھەمو دەر بە گە
تاوانبارەکان ، وە بە چەسپاندنی سیاسەتی حیادی ایجابی و بەھیزکردنی
پە یوہندی عیراق لە گەل ھەمو دەولەتە سەر بە ست و ئاشتی خوازەکاندا ،
وە بە تاییەتی لە گەل یەکی سۆ قیتدا ، وە بە ھانینەدی رەبە کۆرتنیکی فیدرالی
لە گەل یە مەن و جمھوریەتی عریی یە کۆرتودا .

ئەم شورشەمان شورشیکی میلییە بە ھەمو مانای وشە ، شورشیکی
پیروژە ، زور بە وردی و بە ھونەر وە ریکخرا ، وە پیشانی دا کہ ئازادخواھانی
عیراق کہ لکیان لە تە جروبە رابوردوہ کان دیوہ . عیراق قەلایەکی ئیستعماری
انگلیزی . امریکی بو ، بە سترابو بە پەیمانی بە غدادو پەیمانی نیسان و
مبدای ایزنھاوو اتفاقیەتی ئەمنی مبادلەوہ ، بو بو بە مەرکەزی جیاوازی و

ناکوکی به کی زور قول . نه به ره وه رزگار کردنی له چنگ ئیستعما
زه حمهت بو ، وه نه گهر به جورده نه بوایه لافاوی خوینی تیا هه لئه ستا .
- ههستست چیه به رامبهه خوشی گهل که به ههزاران هاتیون
به پیر تانه وه ؟

* زور زور شانازی بهو به پیره وه هاتنه وه یه وه نه کهم ، ودهای
نه ژمیرم که ته قیدی به تیکوشانی میله ته میافه سیلله تی کورد وه
بو پیره وه ی چینی کارکه رانی عراق ، نه و پیره وه ی که ئیمه له ژیر
ئالیدا تیکو شاوین و تی نه کوشین .

- موهیمه ی میله تی کورد چیه نه مهرو ؟

* موهیمه ی میله تی کورد ، له م کانه دا ، نه وه یه که شان به شانی
عه ره به کان کوشش بکات بو پاراستن و چه سپاندنی جمهوری ته که مان وه
بو هانینه دی ئامانجه کانی تری میله تی عراق ، وه بو هانینه دی و

جی به جی کردنی ئه و ماده یه ی که ده ستوری وه قتی دان به مافی کوردا ئه نیت ، زه بو سه ره به ستی و کامه رانی میله ته تی کوردو کوردستان له گه له عیرا قدا . ئیمه ئه مانه ویت که برایه تی کوردو عه ره ب ، له سه ره بناغه یه کی پته و دارریژریت ، وه کورده کان وریابن له هه مو هه ول و پیلانی ئیستعمارو نوکه رانی له کوردستاندا ، وه دیسان عه ره به کان مافی کورده کان بخه نه بهرچاویان وه هه ره هه نگاو یک بو پیشه وه چون به شی کوردستانی شی تیابیت .

ماموستا توران

- ماموستا ته مه نت چه نه ده ؟

✽ ته مه نم په نجاو چوار ساله .

- چون ؟ وه که ی خرایته به نه دیخانه وه و ئه بوایه چه نه تی تیا به ایناته وه ؟

✽ یه که م جار له سه ره تیکوشانی ناشتی خوازی دوو سال وه جاری

دوو وه به ونه ی په لپی سوابعه وه ۳ سال حکم درام له سالی ۱۹۵۶ دا .

- چونت رانه بوارد له زینداندا ؟

✽ له زینداندا به شی زوری حکم به ارهاب و نازاردان رام بوارد وه -

به هه ردوو حوکه که م نزیکه ی ۷ روژ مان گرتنی ناو به ناوم بوه . دریژتر

مانگرتن ۲۴ روژ وه کورتترین یه ک روژ بوه . ۳ جار کاروان و زنجیرو

ریاضه م دیوه . جاریک بو ۲۴ سهعات هه لواسراوم ، وه به شی زور ته مه نی

زیندانم به نقل و سوق را بوارد وه له م زیندان بو ئه و . زیندانی سلیمانی -

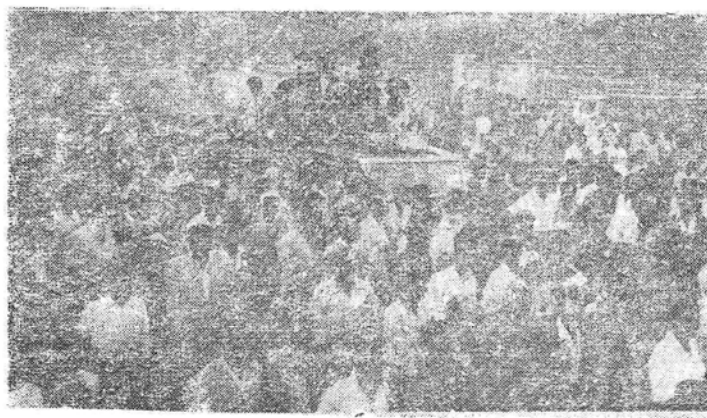
کرکوک - بغداد - کوت - بعقوبه - نقره سلیمانم دیوه .

- تییینیت به رامبه ره به م شورشه چیه ؟

* شورشى گهلى نه بهزى عراق شتييکه که له تاريخترين روژانى ژيانما باوهرم پتهوبوه پيى . بهلام له روژهکانى پيش چواردهى ته موزدا کاتى شورشم به دوور نه هاته پيش چاو . له بهيانى ۱۴ تموزدا له پر که بانگى بڑى جمهوريتم بهرگوى کهوت ، باوهرم به ههستى خوم نه نه کرد ، له پيشا وه کو چه په ساوم لى هات . دوايى که ته واو بوم ساغ بووه وه دک کاريز به ته قى شادمانى له کانى دما دهستى کرد به هه لقولين . بهلام تا ۳ روژيش هه چهن به بيانان له خه وه هه سام به کهم بير که به ميشکما تى نه پهرى خه م خوارى سه ره نه جامى جه مپوريهت بو « توبلى کاره ساتى ناهه موار رووى نه دايى ؟ » دوايى هه تاهات ناگدارتر بوم له وه وضعى ولات وه هه نگاهه جوانه کانى گهل و سه رکرده پاله وانه کان بوى روون کردمه وه که بزوتنه وه له جهرگه لى گه لى نه بهزى عراق ده رچووه به کوردو عه ره به وه ، وه جله وى کاروبار به دهست لايه نى لى هاتو شاره زاويه وه پشتيوانمان له خه باتى رزگاريدا له ئيمپراليزم و کونه په رستيدا پشتيوانى که وره لى به هيزى نه بهزى دلسوزى گهلان و ناشتى جهانه .

— ههستت چيه بهرهم بهر خوشى گهل که به هزاران هاتبون به پير تانه وه ؟

* له لايه ن هاوشاريه دلسوزه که مان و له لايه ن نيشتمان په روهره نازادى خواهانى شارى که رکولئو سلیمانیه وه پیره وه هاتنيک کراين که هه رگيز له بير ناچيته وه . من بهش به حالى خوم نه وه نه ندازه ستايشه به هى خوم نازانم . من ته نيا ره مزيكى بى رواه تى خه بات و نه به زينى گهل

بوم . گهل خوی که به‌نمایشی دلسوزانه‌ی خوی خهبات و کول نه‌دانی
خوی پیشانی دنیای تازه‌ی جمهوری‌یه‌تی خوشه ویستمان نه‌دا .

هاورری عومهر

- هاورری ته‌مه‌نت چه‌نده ؟

* ته‌مه‌نم نریکه‌ی (۳۴) ساله .

- چون؟ وه‌گه‌ی خرایته به‌ندیخانه‌وه‌و نه‌بوایه چه‌ندی تیا بمایتایه‌ته‌وه؟

* له‌پاش گرتنم له‌به‌فدا ، له‌سه‌ره‌تای سالی ۱۹۴۹ دا وه‌ نازاردان
له‌ ته‌حقیقات براین بو ژوره تاریکه‌کانی نه‌بو غریب‌و له‌ دوومانگ زیاتری
تیا‌ماینه‌وه ، وه‌ له‌پاش محاکمه‌یه‌کی صوری نه‌ینی بی‌ماوه‌دان به‌قسه‌کردن
(۱۰) سال به‌ندی و (۳) سال مراقبه‌به‌یان حوکم دام وه‌ ناردمیان بو
بیاباناتی « نقره‌ سلمان » وه‌ له‌ماوه‌ی به‌ندیما چوارچار حوکمیان زیاد کردم
هه‌تا حوکمه‌که‌م بو به‌ (۱۳) سال و (۱۰) مانگ . له‌چوارده‌ی ته‌موزداو

لهپیش کهم کردنی حوکمی هه مو بهنده کان به پینج یهک له (۳) سال زیاترم مابو . بهلام لهپیش دهه چوونما نزیکه ی پینج مانگم مابو .

- چونت رائه بوارد له بهندیخانه دا ؟

✽ ههروه کو هه مو دیلیکی تر : به نازارو ئیشه وه رام ئه بوارد . وه له هه مو نازارو ئیشتی گرانتر و به تین تر دوریمان بو له تیکوشانه وه له گهل تیکوشه ره کانی میلله ت له ناو جهرگه ی میلله تدا .

- تیپینیتا به رامبهر بهم شورشه چیه ؟

✽ شورشى هه موانه . شورشى هه مو چینه نیشتمان پهروه ره کانه به عه ره ب و کوردوه . وه جه مهوریه تیکی نیشتمانی هینا وه ته به ره هم . پی ویسته بی وچان هه ول بده ی و تی بکوشین بو پیک هینانی هه مو ئامانجه موشته ره که کانی چینه کانی میلله ت وه به تایبه تی سه ره به سستی دیموکراتی . بی ئه وه ی مافی میلله تی کورد ون بکری . وه نه هیلین هیچ هیزیک و هیچ که سیک له ده ره وه ی عراق و له ناوه وه یدا له رری راستی دهه بچیت .

- هه سستت چیه به رامبهر خوشی گهل که به هه زاران هابتون به

پیرتانه وه ؟

✽ من که یه کیکم له گهل و له وه دهه زارانیه که هابتون به پیرمانه وه وائه زانم که خوشی هه مو هه سته به چه ستنی سه ره تای تیکوشانی هه مو میلله ت . وه به پیرهاتنمانه وه ، نهک هه ره به پیرهاتنی ئه وه هیزه پیش ره وه نه به زه ی عراقه که به ده ها قاره مانانی چوته سه ره سیداره و کوژراون به گولله ی دوژمن وه به سه ده ها روله ی وهک ئیمه ی پیش کهش کردوه بو بهندیخانه له رری ئامانجی میلله تا ، به لکو به پیرهاتنی ئامانجه کانی میلله ته که هه مو هیزه نیشتمان پهروه ره کانی تریش به عه ره ب و کوردوه وه تی کوشاون و تی ئه کوشن له ریگایا .

نامريك بو به هيت

چم چه مال : محمد نوري توفيقی

برام كاك غه مبار (۱)

هه تاكوو ئيستا چه نديجاريك هاتومه ته سهر ئه وهى كه
جار جار نامه يه كت بو بنووسم بو ئه وهى يادى روژانى رابوردوو مانى پى.
تازه بكمه وه به پى تواناش دهنگوباسى ئه م وولاته دواكه وتووهى
خومانت بو بنووسم ، به لام ئه وى راستى پى هه رچه ندم ئه كرد نه م
ئه توانى به پيچه وانهى ئه و فرمانه برروم كه ميري پويستى كردبوو
له سهرمان ئه و فرمانهش ئه و بوو (كه نامه ناردن قه دهغه يه بو به هه شت)
له بهر ئه وه منيش ئه و ئاواته م خستبووه لاپه رره كرژدكاتى دلوه ،
تاكوو ئه مرو توانيم كه بيخه مه سهر ئه م پارچه كاغزه و بوتى ده بربرم .
يوه ئه مرو توانيم كه ئه م نامه يه ت بو بنووسم چونكه مژده بى ئه مرو ئه و
زنجيره مان پچران كه چن ساله كرابوو مى گه وره و بچووكى ئه م
نيستمانه مانه وه به م روژهدا ره گو ريشه ي ئه و خوين مزانه مان ده رهينا
كه ساله هاى سال بوو ئه م عيراقه ي ئيمه به ده سيانه وه ئه تلايه وه . ئه مرو

(۱) غه مبار ئه و كه نجه نيستمان په روه ره بوو كه له به نديخانه ي

مه ركه زى له به غا پوييسى نوري سه عيد ده سريژى لى كردن له گه ل چن

هاوريه كيا بوونه قوچى قوربانى له روژى ۱۹ ته وژى سالى ۱۹۵۳ .

تیشکی نازادی بهسەر هه موو خاکی نیشتمانە خوشه و یسته که مانه وه
گزنگی دا وه و پررشنگی هاویشتوو له بهرئوه و برام ئەم جهژنه ی که
جهژنی نازادیه و جهژنی کوردو عه ره به ئەم جهژنه ی که له ده میکه وه ئەم
دوو گه له خهباتی بو ئەکن و بهه زاران گهنجی وه کوو توی جوانه مه رگ
له ری یا بوونه ته قوچی قوربانی وا له روزی ۱۴ ته مووزی پیروز که روژیکی
هه تا بلی پیروزو به نرخه له میژووی ولاته که مانا واله و روژه دا
سو پای نه به زی عراق گه لی عراق له و خه وه قورسه راپه رران که
به دریزی ۳۰ سالیگ زیاتره گرتبووی به ری نه ئه دا له ۱۴ ته مووزدا توانی
که ره گو ریشه ی ئەو که سانه له بن ده رکا که چهن سالیکه که وتبوونه
رووت کردنه وه ی ئەم گه له به سه زمانه مان و عراقی خوشه و یستیان وا
لی کردبوو که له کوردستانیه وه تا عه ره بستانی و له روژه له توه تا کوو روژ
ئاوا هه موویان کردبوو به به ندیخانه یه کی گه وره و خویشیان به و گورگیتیه
بوونه یاساوی ئەو به ندیخانه یه ی که وایان ئەزانی هه یچ هه یزیک نینه
بیروخینیت . چونکه وایان ئەزانی که گه لی عراق ناگاته ئەو روژه ی که
به نجه بکات به چاویان و مافی خوی لی ده ربکات .

ده برام مژده بیت ئەو ئاواته پیروزه ی که توو هاوری به شه ره فه کانت
له ری یا سه رتان نایه وه ئەمرو هاتنه دی و ئەو خوین خورانه ی که به خوینی
گه ل تینویتیان ئەشکان له ۱۴ ته مووزا گه ل رقی خوی بیان رشت و ئەو
چه په لانه ی که ئەم وولاته یان ئەفروشت به بیگانه کان هه موویان وه کوو
سه گ که خویشیان هه ر سه گ بوون په تیان کرایه ملو و روله کانی گه ل
ده بیان کرد به راکیشانی ته رمه کانیان به سه ر شه تاهه کانی به غای

تیکوشه‌را . ده‌مژده‌بی ئیتر که گه‌لی عراق به‌کوردو عه‌ره‌به‌وه که‌وتنه
جه‌ژنی نازادی و سه‌ره‌ستی‌به‌وه . روژی نازادی ئەم دوو گه‌له‌یه که
ساله‌های ساله سنگیان کردبووه سپیر بو قوزتنه‌وه‌ی کولله پیسه‌کانی
ناپیاوه‌کان ، روژی ئەم دووگه‌له‌یه که له‌ده‌میکه‌وه قوربانی به‌ روله‌کانیان
ئەدن بو له‌ناویردنی ئەو گورگانه‌ی که دەمیان نابوه له‌شی ئیمه‌وه ، دەبا
ئیمه‌ لیره‌وه و ئیوه‌یش له‌شوینی خوتانه‌وه پرربه‌ده‌م هاوارکه‌ین که‌بژی
گه‌لی عراق به‌کوردو عه‌ره‌به‌وه . بژی جمهوری‌ه‌تی عراقی خوشه‌ویست .
بژی قاره‌ماناتی نه‌به‌ز .

ئیتیر سلاوی بون‌خوشمان پیشکەش به‌هه‌موو نازادی‌خواهانی
به‌هه‌شت ئەکه‌ین و مژده‌یان ئەده‌ینی که هه‌رگیزاو هه‌رگیر ماوون و
نه‌مردوون و ناویان له‌لایه‌ره‌ی میژودا به‌دیری ئالتوون نووسراونه‌ته‌وه .
هه‌تا نامه‌یه‌کی تر به‌خوات ئەسپیرم .

محمد نوری توفیق

چه‌مچه‌مال :

بر ئاگاداری

ئەم گو‌قاره ئاماده‌یه بر بلاوکر دنه‌وه‌ی هه‌موجوره

اعلانیکی میری و پرروپاگانه‌ی بازرگانی .

« هیمن »

بو ملوانکهی ، ملی : ناسک ..
 هی قهشهنگی که « دوینی » ی رهش
 بهرامبهر من گرتیه باوهش
 وتی (نهزان ، ههژار ، منال
 کوا سامانت ؟ تا « چاوی کال ..
 لهجیاتی کل بو : ناز ، شهرم
 پی ی برریژی پیلووی نهرم
 تو و گهردنی وهکو بلوور
 ههیهوور !! ههلهیت و گهلی دوور »
 x x x
 نهمهوی نهمررو کهسامان ..

نهی فریشتهی هونراوهی جوان
 خوای هونهرو بیری رهوان
 بررو بوناو ناخی ههستم
 ههستی ئیستهی شادو مهستم
 بومههلینجه وشه ی تهزیو
 وشه ی بهورشه ی وهکو زیو
 لهو وشانه ی تاکو ئیستا
 لهناو « بین » دا رائه وهستا
 بررو و بومینه بهلیشاو
 لهگهل « تالی » نهگریجه ی خاو
 نهیونمهوه دهنک دهنک

پیوه‌نی قورس گرایه پیم
ریگه‌نادات هه‌نگاو بنیم
بچمه‌وه ناو کوشکو ته‌لار
ناو باخه‌لی یاری نازدار
هه‌زاران بوم به‌چوکا بین
تی‌یان به‌ربم به‌شعق به‌جوین
یه‌کی نه‌بی پیم‌بلی له‌ل
ئیوارانیش که خوری که‌ل
دواگرتگی ون‌بوو له‌چاو ،
ئیتر میزی شه‌راب رازاو . .
تا نیوه‌شه‌و سه‌مای ئافرته
زرره‌ی پیاله ، ته‌کانو ره‌ت !!
ئیستا هه‌موی قوربانی تون !!
× × ×
به‌لی گیانه خوشه‌ویستم
ئیستا که نه‌مینی مه‌ستم
به‌یادی کون یادی جاران
هاتوم بولای توی به‌سه‌زمان
ئه‌زانم خونچه‌بوی هیشتا
نه‌ریتی کون دای به‌پشتتا

بوته قوربانی نیشتمان
هه‌لسم و توزی بزهی ته‌رر
بزهی روشن وه‌کو گه‌وه‌هر
بنیمه سه‌ر لیوی گه‌شم
تین بده‌مه بازووی له‌شم
روه‌و کوشکی به‌رزو رازاو
ئه‌وه‌ی به‌ئیسک و به‌خویناو
دانه‌ریژرا چین له‌سه‌ر چین
ئه‌بو به‌پووشووی رق و قین
برروم برروم تا دوا نه‌وم
بولای گیان و لای دلی خوم
بولای شوخی به‌دیل‌گراو
که‌له‌پچه‌ی زیرر له‌ده‌س کراو
برروم و پی‌ی بلیم : گیانه . .
بزهم مژده‌ی کول‌نه‌دانه
ره‌نگی سوورم قولپی خوینه
قولپی خه‌نده‌ی داخ ره‌وینه
بینای چاوم ئازادیم دی
ته‌می په‌ستی شادی بردی
ئه‌وه‌ی دوینی توی له‌من سه‌ن
ئیستا ئه‌لی : هاوار ، پیوه‌ن !!

ده فرموی ههلسه بابروین	پیریکی قهلهتهی چهماوه
بیکهین به سروودو بلین :	مژی نهو کوله خویناوه
گهلی لهخه واپه رری بی	نه فرمیسکی زورو به خورز
به لاسی کونی درری بی	نه سکالاو هه نسکی پرر
چه کی جهنگی قوربانی بی	کاری نه کرد وه کو دراو
سو پای بهرگه ی به کسانی بی	دراوی زور هه موی گلاو
نهو گهله نه بی سامانی	به لام وا شورشی مهن
تهنبا بو خوی بی به جوانی	نهوانی باره گای دوژمن
نه بی بژی و کامه ران بی	نهو دوژمنه ی هانی نه دا
دوور له دیلی و له زیان بی	توی نازه نین له من بکا
کچی جوانی جوانتر له گول	گلینه ی چاوی هاته ئیش
به رامبه ر خوشه ویستی دل	بوو به خه لووز به خوله میش
نه بی سه به ست و میهره بان	جا وامنیش بو مژدانه
رابوه ستی ، دوور له گریان	ملوانکه یه له م وشانه
دوور له زرره ی زیرو دراو	وشه ی ناگرین ، خویناوی
زوروسته م ، پیلان و داو	هونیمه وه و بوم هیناوی
هه ست و ده روون چونی بوی	چونکه دیاری ئیمه گیانه
بوی بیته دی ، بوی ریکه وی	نه ئالتونه و نه سامانه
x x x	هونراوه ی ده روون و ههسته
نه ی فریشته ی هونراوه ی جوان	چرای ژینه ، چه کی دهسته

ٲهٲى تهٲار بوى بٲهوى	ٲهروم بولائى ٲارامى گيان
بهسهر زيررا سهربكهوى	ٲهروم. ٲى ٲهٲىم : ٲوخهى
ٲهٲى شان و مل و گهردن	روژمان ههٲات فهروم ساههى
ٲووزى سهٲى و قولى اءرٲن	فهروم باٲروٲن ٲهى قهشهنگ
گونائى سوورو كولى ٲهروم	بىكهٲن بهشائى و بهٲاههنگ
سنگ و ناوباخهلى گهرم	ٲهروم چهژئى منو ٲويه
ٲهٲى ٲيشكهش لوى كرى	كوسٲى زوردارى و درويه
بوٲيشٲمان كهلكى گرى	ٲهروم ٲازاډين منو ٲو
لاوى بى هيمٲ و هوشيار	فهروم ٲيشم كهوه و بررو
خوشهويستهى شوخى نازدار	من گورانىهك ٲهزانم
ٲاكو ژيان بهختيارى بى	ٲوش له گهٲا ٲلى « خانم ! » :
ٲيش زهٲاوهٲ . . دلدارى بى	نازهٲىنى وه كو گول بى
« هيمٲ »	ٲهٲى جيگهى ٲوٲى چل بى

وينه و نوٲين

ٲكا له نوسهره بهريزه كانمان ٲهكهٲن كه له مهودوا له گهل
نوسينه كانياندا وينه بهكى فٲوگرافى خويانمان بوٲيرى ٲاكو ٲيكهوه
بلاويان بكهينهوه .

دهرباره‌ی ئه‌دهبی راسته‌قیندی نوی

بابه‌تو روخساره‌کانی ئه‌دهب

« له‌گوفاری تیگه‌یشتنی تازه‌وه »

لیره‌دا پرسیاریک ئه‌که‌ین ئایا توانای بوونی ئه‌دهب چیه ؟ بی گومان.
دهربیرینی هونه‌رمه‌ندی به‌ووته‌ری روون ئه‌کاته‌وه بو ئه‌وانه‌ی پسپوریان.
هه‌یه له ئه‌دهبا وه ئه‌م زانستیه‌په‌رده لانه‌با له سه‌ر زانیاری سه‌رمایه -
داری که به‌ره‌و نه‌مان ئه‌روا وورد وورد .

بو وه‌لام دانه‌وه‌ی ئه‌م پرسیاره له پێشا پیوستیمان به‌خستنه‌روو
وسنوور دانانه بو بابته‌ی ئه‌دهب به‌کورتی .

به‌ره‌می ئه‌دهبی چیه ؟ وه ئایا که‌ی ئه‌م به‌ره‌مه‌ ئه‌بی به‌ پارچه‌یه‌ک
له ئه‌دهب ؟ یان که‌ی لی جیا ئه‌بته‌وه ؟ ووردترین پی‌ناسیین لیره‌دا نا
ته‌واوی پێشان ئه‌دا . چونکه‌ کوری ئه‌دهب فراوانه وه‌لقی زوره . دیار
نیه و بی سنووره ، له به‌ر ئه‌وه له سه‌رمانه که هیچ جو‌ره پیناسیینیکی
کشتی پێش نه‌خه‌ین . وه ئیمه لیره‌دا که ئه‌گه‌رین به‌دو‌وای پیناسیینی
ئه‌دهبا له‌به‌ر ئاسان کردن و خستنه‌روویه‌تی . وه لیره‌دا ئه‌مانه‌وی که
بظیین که پیوستیمان به‌ بیر نه‌کردنه‌وه‌یه له لیکدانه‌وه‌و پیناسیینی به
شیوه‌یه‌کی ئاسان وه نه‌ به‌هینانه‌دی به‌ شیوه‌یه‌کی میکانیکی .

یابه‌تی ئه‌دهب بریتیه له ده‌برینی ژبانی مروف به ووتیه‌کی
ئه‌نجام‌دهر .

هه‌موو جوړه به‌ره‌میکی ئه‌دهبی خستنه‌روویه‌کی ژبانه به‌ریگه‌یه‌کی
تایبه‌تی ، وه به شیوه‌یه‌کی تایبه‌تی به‌لام شیوه‌ی تایبه‌تی ئه‌دهب ئیجگار
زوره وه نمونه‌ی ئه‌و شیوانه یا هونراوه یا چیرۆکه ، یا چیرۆکی سه‌رشانویه
وه ئه‌سه‌ش به‌گۆیره‌ی روخساری ژبانی ئه‌و که‌سه ئه‌گۆری که نووسه‌ر
ئه‌یه‌وی بیخاته به‌رچاو ، یاخود به‌گۆیره‌ی ئه‌و سه‌ده‌یه‌یه که نووسه‌ر چه‌ز
به‌ده‌رخستنی ئه‌کا ، له به‌ر ئه‌م هویه ئه‌م ده‌رخستنه ئه‌شیویت تا
سنووریک ، به‌لام هه‌ر چوونیک بیت ئه‌م به‌ره‌مه ئه‌ده‌یه‌ی ژبانی مروقایه‌تی
ده‌ئه‌خا ، بو نمونه باسی دیمه‌نیکی سروشتی بریتیه له بوونیک مروقایه‌تی
یه‌کی کاری‌گه‌ر ، سروشت ده‌رخراوه‌و ده‌رئه‌خری له ناو چه‌رگه‌ی
هه‌ستیکی مروقایه‌تیه‌وه ، که‌واتا لیره‌دا ئه‌توانین بلیین که نیوانی باسی
ئه‌ده‌بی و باسی جوغرافی له بوونی شیوه‌دایه .

ده‌برینی باوه‌ر به‌رامبه‌ر به‌یروباوه‌ری آیینی و فه‌لسه‌فیو زانستی
و سیاسی (پیتوری) ئه‌بی به ئه‌ده‌ب ئه‌گه‌ر هاتوو شیوه‌ی تیاوو . وه
نیوانی ده‌رخستنی .

ئه‌ده‌بی و موسیقاو هه‌موو جوړه هونه‌ریکی بلاستیکی ئه‌وه‌یه که
ئه‌ده‌ب به هوی زمانه‌وه دیتهدی . زمانیک که ئامانجی خستنه‌روی
خوواسته وه که شیوه بوو یا به‌راستی که ده‌رخستنیکی هونه‌رمه‌ندی
بوو به‌هوی زمانه‌وه ئه‌وسا ئه‌بیته ئه‌ده‌بیکی راسته‌قینه . ئه‌ده‌ب بیروباوه‌ر

پيش ڪهش ٺهڪا وه نووسهري لي هاتو جياوازي له گهل نووسهه ڪاني تر
ٺهويهه ڪه ٺهزاني چون گرنگترين وناسڪ ترين تاقى ڪردنه وه ههلبزيري .
وه ٺهتواني جياوازي نيواني ٺهوو ٺهواني تر به نرخی ٺهو بيرو باوههري
پگهي ڪه ههلي ٺهبزيري و دوروستي ٺهڪا ، وه ههه ڪاتيڪ ٺهم بيروباوهه
ٺهوو به ديههنيڪ ٺهم ديههنه هيزيڪ ٺهدا بهم بيروباوهه له ناوهروڪه ڪه ٺهدا .
وه نرخیڪي مروقايه تي پر ههست ٺههخشي ڪه به زمان پيڪ ديت .

گورري ڪردهوهي هونهه مهندي ٺهوهندي ڪه لهو رووداوه دايه ڪه
به دهه رختنيڪي تايهه تي دهه ٺهه ڪه وي ٺهوهندهش له هيزي ٺهو رووداوه دايه
گه هه ٺهه بزيري ، وه ٺهو رووداوه هيج ڪاتيڪ له ٺهدهه ناچيت ٺههگر
به شيويهه ڪي هونهه مهندي ٺههبيت .

ڪهواتا روخساري راستهه ڦينهه ٺهدهه چيه ؟ به ڪيهه تي نيواني
دههرووو وديهه نهيه (المضمون والشكل) بهم جوهره ٺههچيته ڪوري
ٺهدهه به وه .

ميٺوي ٺهدهه به ميٺوي بيروباوهه وه نه ميٺوي فهلسهه فهيه وه
نه ميٺوي ٺاين و ريگا ڪومه لايه تيهه ڪانه ، به لڪو ميٺويهه ڪي ٺهدهه به ڪه له
شيرازهه بيروباوهه دوواندا تيههه ناکات - « فهلسهه ڦي بيت يان نا » -
وه ٺهو ههستانهه ڪه ناخرته بهه چاومان له گهل په پوهندي بهه ڪي بهه
هيزدا نه بيت له گهل شيوهه مهههه دهه بريندا . ڪهواته ميٺوي ٺهدهه بهه
به ڪيتهه ڪه له نيواني دههرووو شيوهه دا ميٺوي دههروونه له په پوهندي
له گهل ٺهو شيوهه دا ڪه پويستيهه يا هيناويهه تهدي .

ئەدەب زور بە ووردیو ژیری هەول ئەدات بو سنوور دانانو
خستنه روی یاساکانی بەرەوپیش چوونی خوی ، وە ئەمەش شتیکیە
توانای هینانەدی هەیه هەرۆهک توانای هینانەدی سنوور بودانانو
ئاشکرا کردنی یاساکانی بەرەوپیش چوونی کومەل هەبوو .

ئیمە پی بە ئازادیو لەخووه ئیش کردن دا ئەنێن لە درووست
کردنی هونەرمانەیدا وە ئەمە بە هیچ جوریک لەگەل بوونی هوو شوینوکاتی
تایبەتیدا لە یەک نادات . وە نرخێ بلیمەتیش کەم ناکاتەو . وە ئەدەبی
راستەقینە ی نۆی پیاو بە بلیمەتەکان لە جیگای شایان بەخویناندا دائەنی
وە رووی بلیمەتیان دەرئەخات ئەک « بوچی بلیمەت بوون » ؟ .

بوچی کورنی ئەک کابرایەکی تر « الید - سنوور » ی دانەنا ؟
ئەمە باسیکی تایبەتی بە وە « بلیخانوف » لی ی ئەدوی . وەرست ئەو یە
کە چەند هویەکی تەنیا ی کار ئەگەنە سەر « پیک هینانی هونەر » کە
ریگا نادات بە دەرخستنیکی میکانیکی و ئاسان کەر .

وە ئەمە بەتەنیا کوسپیک نیە لە ریگە ی ئەدەبدا . چونکە بەرھەمی
ئەدەبی گری ی زور دیتە ریگە . وە لە کاتی لی دووانی بەرھەمیکی ئەدەبیدا
نابی گوی بەدریتە ئەو شتانی بوونە هوی پیک هینانی وەک گوی ئەدریتە
شیوہ کانی تری چوار چیوہ ی ژوووروو کە زور کار ئەگەنە سەر ئەدەب
وە هەرۆهە زانیی کومەلە ی گەنجینە ی نەتەوا یەتی و نیشتمانی ، کە
نووسەر باسە کانی خوێو شیوہ ی ئەو مەبەس دەرخستنانە ی لیوہ ئەزانی
کە بە جوری تازە دەریان ئەخات وە کردەو یەکی وا بو کو کردنەوہ ی

زانیاری دهربارهی نووسه ریک له یه کیکه وه بو یه کیکی تر نه گوریت .
ههروهک جیهانی نه دهب نه بی نه وشته له یهک نه چوووه زورانه دهر بخت
که نه دهبی تیدا دیته به رهه م . نه بی شاره زاییه کی ووردوو فراوانی هه بی
له باسه که ی خویدا . وه نهو مهیدانه پانوو پوربهی خوی زور باش
بناسی که نه توانی تیکهل بوونوو کارکردنه سه ریه کی نیوانی دهر وونوو
وینهی تیدا دهر بخت . وه دوواشت ، نه بی لی کولینه وهی زانستگه ری
نه دهب له سه ر بنچینه ی جهنگی نیوانی چینه کانی کومهل (الصراع الطبقي)
بیته روو . نه دهب نه بیته به شیک له میژوو ، وه راستی یه کی کومه لایه تیه
که له سروشتی په یوه ندی نیوانی نووسه روو خه لکی دیار نه کات .
له گو قاری ((الثقافة الجديدة)) وه وه رگیراوه

نیگاری دهست کرد

داوا له نیگارگیش (رسام) ه به ریزه کانمان نه که بین که له مه وودوا
به رهه می دهسته رهنگینه کانمانمان پیشکesh بکهن تاکو ئیمه ش
پیشکesh به خوینده واراننی بکه بین . وه ئیمه بو هه مو نیگار یکی په سندو
سه رکه وتو خه لاتمان ناماده کردوه .

چاردهی گدلاویژ

شام - قهدری جان

تهو پهیمان !	گهلاویژ ،
تهو فرمان !	شه‌قین تاری چراند ..
تهو ژارا مار ،	په‌ردین رهش دراند ..
تهو درانی سه‌می هار ،	چاردهی گهلاویژ
ژلندن ...	تهی چژنا پیروز ...
دیاری هاته شانندن ...	مرنا خوین میژ ،
ژبو نوکه‌رین که‌فجال	ماری ئا‌فا دوز ...
تفا چند دره‌می مال	***
***	ماری ئا‌فا دوز ،
بو کوشتنا ئازادی خواز	ته‌فری ...
کوشتنا عه‌ره‌بو و کوردین بلنگار	له‌رزی ...
ژلندن ...	له ئاخا‌عیراق ...
دیاری هاته شانندن ...	عه‌چقی ،
تهو پهیماننا خوین خوار ،	په‌چقی ،
تهو فرمانو تهو سه‌دار	دین لنگی کوردو عه‌ره‌ب ،
ژلندن ...	تهو پهیماننا به‌فا
به‌لی ...	تهو پیسه‌ میساق ...

ٺهري ...

ٺلندن ...

دياري هاته شانندن ...

ٺهو فهريانو ٺهو سه دار ،

سهرين نوکھري خوه ، خوار ...

ٺهو بهيمانو ٺهو فهريانو ،

ٺ ملت ره بو دهريانو ...

عهريو کورد زيده تري

ٺ بهري پيتر .. پيتر .

له نيشتمان ،

به رزگاري ،

هه قالو يراده رمان ...

جهمهوريه تا عراق ،

ٺهي ... ستيرا پر روناك

جهمهوريه تا عراق ...

وولات بته روناھي ...

شهوقا ته دا ههري ٺالي ...

له ژور ... له ژير ... راستو چه ب

فارس ... تورك ... کردو عهريو ب

بقي روژي كه يف خواهشن ..

بقي چه ژني سهري خواهشن ..

ههري كه سين ٺازادي خواز ،

ز تهره دکھن نياز ،

ٺهي قاهري نوکھريانو ،

خودي بي گورزي گران ،

قهريه مان عبدالکريم !

ٺافهريو سهري ٺافهريو ...

بزي سه داري عراق ،

ٺقا هه ٺالين دل پاك ...

وه خلاص کر نيشتمان ،

به غدا ... هنك کوردوستان

پيشقه .. پيشقه .. ههري پيشقه

روژ ههلات گش ٺ ميژقه ،

له بنده ٺي روژي بون ،

داخوازي ٺي دوزي بون :

ٺازادي ٺويراتي

ٺاسايس ٺو ٺاشيه تي ...

ٺئاڻ جهمو وولاتانو ،

له ههري جي ٺوجيهاتانو ...

دوستانيك بي گومان ،

له ٺاف مله تي جيهان ..

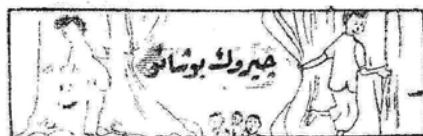
ببه قانون و دهستور

له ٺاف گهلي گر و هور

بدل به جان و گيان

ٺنسان ... برايي ٺنسان

ٺنسان ... برايي ٺنسان

بو دواپی هینانی ئەم گرهوه لیژنه‌یه‌کی تایبه‌تی له (٩) کهس پیکهات . له‌روژی ٣ ، ٤ / ١٠ / ١٩٥٨ دا کو ئەبنه‌وه بوه‌له‌بژاردنی دوو چیرۆک له‌پله‌ی یه‌که‌مدا وه دوو چیرۆک له‌پله‌ی دوهمدا . . هه‌مو چیرۆکه‌کان ئەخوینرینه‌وه ، به‌پیی زوری ده‌نگ له‌لایهن لیژنه‌وه سه‌رکه‌وتوه کان ده‌رئه‌که‌ون .

ناوی هه‌مو خاوه‌ن چیرۆکه‌کان ئەشارینه‌وه له‌کاتی هه‌لبژاردندا ، بوئه‌وه‌ی سه‌یری ناو و کهس نه‌کریت و هه‌مو چیرۆکیک مافی خوی وه‌رگرت .

سه‌رناوی ئەو چیرۆکانه‌ی تانیستا به‌شدار که‌راون :

- ١ - گولی دیره‌که ٢ - چیرۆکی خوینده‌واری ٣ - ناشتیمان ئەویت
- ٤ - پشنگه‌ری گشتی ٥ - چون بووم به هونه‌رمه‌ندا ؟ ٦ - بیری نازادی
- ریگه‌ی رزگاریه ٧ - په‌شیمانی ٨ - نوینه‌ره به‌ریزه‌که ٩ - گورگه له‌په‌ستی
- مه‌ررایه ١٠ - ئافاتی طاعون له‌ناو حیواناتا .

سه‌رنج : له‌سه‌ر داوا‌ی لیژنه ، بریارماندا که تا روژی کوبونه‌وه ٣ / ١٠ / ١٩٥٨ هه‌ر که‌سیکی تر بیه‌ویت ئەتوانیت به‌شدار ببیت . بو مه‌رچو چونیته‌ی به‌شدار بوون ، برواننه ژماره‌ی پیشوی ئەم گو‌قاره لاپه‌ره (١٦) .

پوسته‌ی خوینده‌واران

● ئەم گوڤاره بە کوردی دەرئەچی و بو سوودی کورد تەرخان کراوە ،
هەر نوسنیک سوودی کوردی تیابیت و جوانبیت و لەگەڵ پەیررەوی
گوڤاره‌که‌دا بگۆنجیت بلاو ئەکریتەوه . بەلام زیاتر گۆی ئەدەینه نووسینی
(تئقیفی) نەك (توجیهی) چونکە لای تر چنگ ئەکەویت بو توجیه ...
وہ ئەمرو خوینده‌واری کورد زور پیوستی بە تیگەشتن (ثقافە) هەیه .

● لەزور لاوه داوایان لی کردوین بو کردنەوه‌ی بەش ، وەك بەشی :
قوتابیان ، کریکاران ، منالان ، وە رزش ، رابته‌ی ئاڤرەتان ... هتد .
جا لەبەر ئەو هویانە‌ی سەرەوه‌و لەبەر بی‌جیگایی ئیمه ناتوانین ئەو
بەشانه بکەینه‌وه . بەلام ئەگەر کریکاریک یان قوتابییه‌ك یان ئاڤرەتیک
یان هەرکەسیک نوسینیکی وامان بو بنیریت کە تیگەشتنیکی گشتی
تیابیت و جوانبیت بلاوی ئەکەینه‌وه .

● لەم مانگە‌دا گەلیک بەیانمان بو هاتوه له « کومه‌لی ماموستایان ، نقابه‌ی
کریکاران ، یه‌کیتی قوتابیان ، رابته‌ی ئاڤرەتان ، چاودیری کەری وە رزش »
وہ ، تکای بەخشینیان لی ئەکەین کە نەمانتوانی بلاویان بکەینه‌وه .

● لەبارە‌ی هوی بلاونە‌کردنەوه‌ی ئەو نوسینانە‌وه کە بومان دیت ،
پرسیارمان لی ئەکەن کە بوچی وەلامیان بو نانوسینه‌وه لەبەشی هیواو
خوینده‌واراندا .

ئیمه چەند جاریک لەد جورە وەلامانە‌مان نوسی . بەلام روانیمان
هەرچی چونیک وەلامیان بدەینه‌وه هەستیان بریندار ئەبیت . لەبەرئەوه
وامان بەباش زانی کە پوسته‌ی هیوا بکەین بەسی بەشەوه ١ - ئەوه‌ی
بو بلاو کردنەوه ئەشی بەرودوا بلاویان ئەکەینه‌وه بەپی پیوستی گوڤاره‌که
نەك بەپی درەنگ و زوو ناردنی نوسینه‌که . ٢ - ئەوه‌ی پیوستی
وەلامدانە‌وه‌بیت بەنامە‌ی تابیته‌ی وەلامیان ئەدەینه‌وه . ٣ - ئەوه‌ی
بو بلاو کردنەوه ئەشیت ئەخریتە پشت گۆی وە هیچ نوسینیکیش نائیرینه‌وه
بو خۆهتی . هیوامان وابە لەم ناگاداریانە‌دا بارمە تیمان بدن .

به خیر بینه وه ئه ی قاره مانان

خوشهاتیتته وه ئه ی قاره مانان ، دلاوهر ،
خوشهاتیتته وه سه ربازی جهنگاوهر . هاتنه وه ی
تو و هاوریکانت ، هاتنه وه تان ئاوا به ئازادی و
ریزه وه جیی شانازی به نه ته وه ی کورد ،
سه رکه وتنیکی گرنگه بو میلله ته که مان ،
گولله یه که بو سه ردلی ئیمپریالیزم .
تو ئه ی پیشه وای کورد ، مسته فا
به رزانی ، تو سه لمات که نه ته وه ی کورد ئازاو

نه به ردن ، دوژمنی زورو داگیر که رن ، هه والی کولدان نازانن ، گه لیکن
تیکوشاون و تی نه کوشن له پیناوی ئازادیاندا .

ئیوه ئه ی ئه وانه ی که چوون به گژ به ره ی شه رو تاواندا ، ئه ی
ئه وانه ی پشکویه ک بوون و هه میشه ئه چزان به ده سستی ئیمپریالیزم و
نوکه ره کانیدا ، وا کوردستانی مه زن ، عیراقی ئازادبوو ، باوه شسیان
کردوته وه بوتان ، چاوهروانن بو هاتنه وه تان ، هه مو چینه کانی گه ل
ئاماده ن ، ئاماده ن که پیشوازیتان بکه ن ، پیشوازییه کی وا که له وینه ی
نه بو بیت چونکه ئیوه نیشانه ی خه بات و تیکوشانن ، به لگه ی نه به زین و
کولنه دانن .

ئیمه ش « ده سته ی نوسه رانی هیوا » هه ر له ئیسته وه چه پکه
گولی خوشنودی خومانان پیشکه ش ئه که یین ، له کانگه ی دلمانوه ئه لیین
به ختیارین به هاتنه وه تان ، شادین به ئازادیتان . . به خیر بینه وه .

« ده سته ی نوسه رانی هیوا »

بېلونی شورشی مزنووه

دهفیق حلمي

کوردهکان! هستن به جاری ئیمرو روژی خزمهته
مل له کوته ودهس له زنجیرا نهماون فرسهته
روژی نآزادی ههلاتو ، وا بهسەر چو روژی رهش
بیتو وریابین ، له دهس ناچی ئیتر ئەم نیعمهته
سالهها بو گهل له ژیر پیوهندو کوتهی دیلی یا
بیری رزگاریی نهما ، راهاتبو بهم زیللهته
ئهو کهسانه‌ی ناوی خویان نابو دهسته‌ی حاکمان
قهت نه‌یانزانی که قهومی کوشتنی زور زه‌حمهته
کهس نهما نه‌یزانی (نووری) دوژمنی ئەم قه‌ومه‌یه
حلیفی به‌غدا‌ی وه‌ک ته‌له دانابو بو ئەم میللهته
حهق به‌دهس بوون ئەو کهسانه‌ی ده‌وری (یاشا !) یان ئەدا
زوری کیشا ده‌وری (به‌رقییات) و ده‌وری مه‌زبه‌ته
خواشوکر ، ئیتر سوپا نآزانه ده‌ستی دایه چه‌ک
قه‌سری شا ، ، خوی رانه‌گرت ساتی له‌به‌ر ئەم هه‌له‌ته
له‌شکری جاسوس له ناوچوون ، حلیفی به‌غدا هه‌لوه‌شا
هه‌ر به‌چاو نووقانی چون رووخان ئەمانه ؟ حیره‌ته
شورشی به‌ریاکرا ، راست ئەوی وینه‌ی تی‌به
خوزگه‌ ئەت دیی (غه‌بدی‌خوا) ئەو روژه چه‌ن بی حورمه‌ته

داخ له دل بوون گهل بهرامبهر (جی نشینی سه لته نهنه)
بویه تفيان لی نه کرد نهو تهرمه پيسه له تله ته
هر کسی نيسکالی هوشی بی ، له بیری ناچی قهت
باسی نه نجامی (وه زیری گه وره !) نهو بی غیره ته
من سهرم سوررماوه ، هیشتا ماوه ، بی مه غزانی وا
هر نه لین (نووری سه عید) رایگرتبوو نه م دهوله ته
زاهری وابوو ، که جهیشی وا له ده ستا وه که کوله که
نهی نه زانی بیچوه شیری ، وا خه ریکی هه له ته
خو نه گهر راست نهوی ، یارانی نامه ردانی خوی
هینده فوویان پیا نه کرد ، تا بوون به هوی نه م غه فله ته
چونکه که روومی (۱) و سه لام کی بوون که (پاشای پایه بهرز
بیت به بیری روژی رهنگی بینه هوی نه م مهینه ته
نایهوی ئیتر بلیم ، زولی نه ما نه یکه نه له خهلق
توله یکی هر نه سهن خوا ، چونکه کانی ره حمه ته
نهو که سهی وایی به دلیا ، زالمانی دهوری کون
ئیکه به سیانه سزا ، خوی موسته حه ققی له عنه ته
ره فیق حلمی

(۱) که روومی ناویکه نه لین (نووری سه عید) ، له رووی
خوشه ویستی و باوهر بی کردنه وه خوی له زه عیمی خوشه ویست (عبدالکریم
قاسم) ی پالهوانی شورشی ۱۴ ی ته مووزی نابوو .

توانووی

یاسای لز

ئیمپریام

له نامیلکهی « الاستعمار الیوم » هوه

ئیمپریالیزم بهرهو نهمان نهروا ، وه نه مرو مه گهر به ده گهن بیسین
بیاوکی سیاسی دان بهم یاسا بو گهنه دا بنی ، وه کو نه بینین میلله تانی
ئاسیاو نه فیرقاو نه مهربکای لاتینی هه مو هه ولی له ناو چونی یاسای
ئیمپریالیزمی و نیمچه ئیمپریالیزمی نه دن ، نه ویاسایه کی که مافی کرده به
ژیره وه ، هه ژاری و دوا که وتویی و ژیره سستی نه سه پینی به سهر ناده میزادا .
نه بی نه وهش بزاین که ئیمپریالیزم به شیکه و جیانا بیته وه له یاسای
سه رمایه دارانی ئیستای جهان ، وه گورانیکی گه وری به سهرات
له سه دهی بیسته ما . وه گورینی سه رمایه داری له م پله یه دا وه کو لینین
باسی نه کا نه لی « بوه به یاسایه کی ئیمپریالیزمی که ولاته سه رمایه داره
گه وریه کان ده ست نه کیشن به سهر به شی زوری دانیش توانی جهانداو باری
« مالی ایان نه خنکینن » . نه مه تا یاسای ئیمپریالیزمی بو سه رمایه داری
نه مرو . نه ناو نه چی و دائه روخی له پیش چاومان . وه میژو نه م یاسایه

بهره و نه‌مانیکی ته‌واو نه‌بات . بوده‌رخستنی راستی باسی ئەم گوررانه
ئەكەین له‌جهاندا له‌سه‌ره‌تای شه‌رری دوه‌مه‌وه‌و دوا به‌دوايشی . ولاته
ژیر ده‌سته‌کانی ئیمپریالیزم واته (ئەو ولاتانه‌ی كه‌ خویان فه‌رمان‌به‌ری
خویان ناکه‌ن) دانیش‌توانیان پیش شه‌ر (۶۹۰) ملیون بوو كه‌ ئەكاته
۳۳٪ دانیش‌توانی جهان وه‌ئیستا (۱۵۰) ملیونه كه‌ ئەكاته ۶٪
دانیش‌توانی جهان .

وه‌ هه‌روه‌ها شیوه‌ی یاسای ولاته رزگار بوه‌کانی وه‌ك چین و میسر
گوررا ، كه‌وا له‌پیشا ژیرده‌سته‌بون ، وه‌ زور له‌ولاته‌کانی تر توانیان
دوای شه‌ری دوه‌م سه‌ربه‌خویی سیاسی ته‌واویان وه‌رگرن .

به‌م جوړه نیوه‌ی دانیش‌توانی سه‌رزه‌مین كه‌ ئەكاته ملیاریك و سی
سه‌د ملیون كه‌س دوای شه‌ری دوه‌م سه‌ربه‌خویی ته‌واویان وه‌رگرت .
وه‌ ئیستا ئیمپراتوریه‌تی وا ئەبینین كه‌ سه‌ده‌ها ساله‌ بنچینه‌ی به‌هیز
بوه . له‌به‌رچاومان به‌ره‌و داروخان ئەروات له‌به‌ر هیرشی جولانه‌وه‌ی
میللی ، كه‌وره‌ترین ئیمپراتوریه‌ت له‌جهاندا ئیمپراتوریه‌تی به‌ریتانیایه
كه‌ له‌مه‌وپیش (۴۵۰) ملیون كه‌سی له‌ژیر ده‌ستا بوو ، ئیستا كه‌ هیند
سه‌ربه‌خویه كه‌ ئەكاته ۴/۵ی ژماره‌ی ناوبراو ، وه‌زیاتر له‌نیوه‌ی
ئیمپراتوریه‌تی ئیمپریالیزمی فه‌ره‌نسه‌ كه‌ ئەكاته (۶۵) ملیون كه‌س
سه‌ربه‌خوییان وه‌رگرت كه‌ ئەمانه‌ش هیندی چینی و سواریا له‌بنان و
تونس و مه‌راكش . وه‌ سه‌ربه‌خوبوونی ئەندونسیا بوه‌هوی لاوازبونی
ئیمپریالیزمی هولهنده ، كه‌وا له‌پیشا هولهنده (۶۸) ملیون كه‌سی

ژیردهسته کردبو وه ئیستاش دستدریژی ئدکات بهسه ر چند ولاتیکا ،
ئهو ئیمپراتوریسه تانهی که له شهری یابان و ئیتالیا شان به ته وای
له ناوچوون .

وه تیک چونی یاسای ئیمپریالیزم همیشه به ره و گورران ئهروات ،
ئهم گوررانه بهشی زوری له ئهسیا رووی دا ، وه کو میلله تی چین که ژمارهی
دانیشتوانی (۶۰۰) ملیون زیاتره که نه کاته چواریه کی دانیشتوانی جهان ،
ئهو ئیمپریالیزمانه ی که دستدریژیان به سه را نه کرد ، به جاری ته فرو
تونای گردن و ولاتیکی سه ره سستی پیکه هینا که ئیستا پی ئه لین
« چینی میلی » .

نزیکه ی سه د سالیکی چین گه وره ترین ولاتی « نیمچه ده سه سه ر » ی
بوو له جهاندا ، که وا به هه موو جوری سامانی تالان نه کراو بوو به جیگی
پیلان نانه وه ، بی گومان سه ره سته بونی چین دوا ی « شورشی ئو کتوبه ری
روسیا » بوو ، که به جاری بربره ری پشتی ئیمپریالیزمی شکاند . دوا ی
ئه وه هیند که دوه مین ولاتی ئاسیایه له گرنگی دا ، توانی له ژیر چنگی
ئیمپریالیزم رزگاری بیت و ریگای پیشکه وتن بگری . وه پاکستان ، بورما ،
سیلان ، ئه ندونسیا ، سوریا ، له بنان سه ره خو بیان وه رگرت ، که
له پیش شه ری دوه مدا ژ پرده سته ی ولاته سه رمایه داره کان بوون له ئاسیا ،
بیجگه له چین که یابان ده سته ی به سه را گرتبو له سالی (۱۹۳۰) دا ، نه یکرده
له ۴۸٪ دانیشتوانی ئاسیا ، به لام ئه مرو به جوریک هاتوته خواره وه که
گه یشتوته ۱٪ وه له ئاسیادا گه وره ترین گوررانی کومه لایه تی و سیاسی

رووی دا ، چهند کوماریکی دیموکراتی میلی پهدا بوو وه کو : کوماری
چینی میالی ، کوماری دیموکراتی میلی کوریا ، کوماری دیموکراتی
فیتنام ، ژماره ی دانیشتوانی ئەم (۳) ولاته له گهل کوماری مهغولی
میلی ، له ٪ ۴۴ ی دانیشتوانی ئاسیا نه گریته وه . وه سی یه کی (۱/۳)
دانیشتوانی ئاسیا له هیندو بورماو سیلانو نهندونسیا و سوریانو له بنان
ئەژین ، واته نهو ولاتانه ی که سه ربه خویمان وه رگرتوه . سیاسه تی
دوره وه یان به سه ربه ستی ئەروا به ریوه .

ماوه یه که له مه و بهر وائەزانرا که ئەفهریقا زور دووره له جولانه وه ی

میلیه وه وه قه لایه کی سه خته بو ئیمپریالیزم ، به لام جولانه وه و تیکوشانیکی
وای تی کهوت ، نه وه بو که میسر له دوای شهر رزگاری بو له په یمانی
ئیمپریالیزمانه ی سالی ۱۹۳۶ و بنکه شهرانیه که ی به ریتانیا که
له ناوچه ی سویسا بوو به تالی کردنه وه .

وه له ناوچونی « ئیمپراتوریه تی ئەفهریقای روژه لات » ی ئیتالیا
بو به وه ی سه ربه ست بوونی « حه به شه » ئینجا لیبیا و سودان و تونس و
مه راکش سه ربه ستی خویمان وه رگرت . وه دانیشتوانی ئەم ولاتانه ئەکاته
نزیکه ی (۶۰) ملیون واته ۳/۱۰ ی دانیشتوانی ئەفهریقا . جه زائیریش
وا له تیکوشانیکی به تینا له ربی سه ربه ستی و ئازادیا ، ئەفهریقای زنجی
خه باتیان سه خت ئەکه ن له ربی کشانه وه ی ئیمپریالیزم له ولاته که یانا .

**دوای نه وه ی (جون غونتر) نوسه ری سیاسی ئەمه ریکا ، که
شاره زایی په یداکرد له ولاته کانی ئەفهریقا ئەلی :**

« سهرتاپا هموو ئهفهریقا پره له جولانهوهی میلی ، وه نامانجی

هه ره گهورهیان ئهوهیه که رزگاریان بیت له ژیر چنگی ئیمپریالیزم » .
بهلام بهشی روژئاوای سهرزهمین که متر له ولاتهکانی تر گورانی
سیاسی کاری تیئهکردن ، وه شیوهی ئیمپریالیزم لیرهدا بهزوری
دهستکیشانه ناو باری ئابوری و (مالی) و سوپاو سیاسییه . کهوا ئیستا
بهشی زوری کومارییهکانی ئهمهریکای لاتینی لهم چهشنهیه لهچاو ولاته
بیگانهکاندا ، وه بهتایبهتی لهچاو ولاته یهگرتوهکانا « ولايات المتحدة » .

جولانهوهی میلی روژ بهروژ زیاتر تین ئهسینی لهئهمهریکای لاتینی

لیرهدا بهجولانهوهکانی چهند سالی رابوردودا بومان دهرئهکهوی که
روویاندا له بهرازیل ، شیلی ، غوانیمالا ، غویانی ئینگلیزی ... هند .

دارزانی یاسای ئیمپریالیزم ، بهتایبهتی ئهو گورانه گهورهی که

لهئاسیا روویدا ، کاریکی گهورهی کرده سهر میژوی جهان . ئهگهر
ههندی لهتیکوشانی میللهتان ورد بینهوه ئهبینین کهوا گهلی یاسای
بوگهنی ئیمپریالیزمانهیان لهناوبردوه .

چینی تازهو کوماری هیند که ئیستا سهر بهخون بهولاته گهورهکانی

جهان ئهژمیرین ، دوینی جیگای پیلان نانهوهی ئیمپریالیزم جیهکان بوو .
ئهمرو ئهوه دهوره تازانهی که میللهتانی روژههلات ئهتوانن پی ههلسن

لهجهاندا ، وهکو له مؤتمهری (باندونغ (١)) دا که دهستی پی کرد له
(١٨ - ٢٤) ی نیسانی سالی ١٩٥٥ ، (٢٩) نوینهری ئاسیای ئهفهریقا
که (١٦٠٠) ملیون کهسه تیایا بهشدار بوون . وه بو بهکه م جار جهان

(١) لهگوشهیهکی تری ئهم ئوقارهدا باسی مؤتمهری باندونگ

بخوینهرهوه .

دهنگی ئاسیاو ئهفهریقای بیست کهوا بهشی زوری جهاننو خاوهنی
هیزیکی گهورهن لهمهییانی دهولهتاناو دروست کهری میژویهکی بهرزن +
باندونگ ناواتی میللهتانی دهرخست که ئهیانهوی ببن بهخاوهنی
خویانو بههمو هیزیکهوه بهرهنگاری ئیمپریالیزم بکن . وه لیرهدا
میللهتانی ئاسیاو ئهفهریقا داوای پاراستنی ئاسایشی جهانو یارمهتی
بهینی میللهتانیان ئهکرد . وه موئتهسهری باندونگ میللهتانی جیهانی
ئاگادار کرد بو پاراستنی ئاسایش ، بیگومان ئاشکرایه که روژهلالت چ
گورانیکی گرنگی دا به میژو . وهکو « شیستر بویلز » بالویزی رابوردوی
ئهمهریکا لههیند ئهلی : (ئهوروژه نهما که ولاتانی روژئاوا ئهیان توانی
« ئوکسترا » کهیان بهناو میللهتانی ئاسیای داگیرکراوا بگیرنو بهئارهزوی
خویان لهسهر ئاوازهکانیان سهمایان پی بکن) .

همیشه ژمارهی ئهو کهسانه بهرهو کهمی ئهروات که ئهیانهوی
ئهم گوررانه گهورهیه بوهستینن بهناوی پاراستنی روژهلالت له
« پروپاگاندهی شیوعی » و « پیلانهکانی موسکو ! » ئهتوانم بلیم که
کردوهکانیان هیچی تیابهسهنیه ، لهوهزیاتر که خهلکی ئههینینه بیکهین +
ئهدلای ستیفنس « ی ئهمهریکی لهپهرتوکی « دعوه الی العظمه » دا .
ئهلی : تهقینهوهی هیزی میلی بو دهرفرتاندنی ئیمپریالیزم و سهربهخویی
بهکهم بهری شورشه بو سهر ئیمپریالیزم . ستیفنس دیسانهوه ئهلی
هموو ولاتانی سهرزهمین ئهیانهوی ژانیان بهرزبیتو پیش کهون ،
وه دواکهوتویی رابوردوویان پریکهنهوه ، وه ئهلی ئیمپریالیزم و نوکهرهکانی
ناچارن که دان بهراستی ئهم گوررانهدا بنین لهئاسیا .

نیمپریالیزم چیه کان لهسه ریکی ترهوه نه بانه وی هه مو راستیه که
یکه ن به ژیره وه ، وه درو و ده له سه بلاو نه که نه وه که گوا یا له پاش ماوه به که
سه ربه سستی نه دهن به ژیره سته کانیا ن ، وه کو له هه ندی به یانه
وه سیمیه کانی ئینگلو نه مه ریکیدا ده رنه که وی ، وه کو به یانه که ی
(ناین هاوارو ئیدن) که له روژی به که می شوباتی ۱۹۵۶ دا ده رچو نه ی
(۶۰۰) ملیون کهس له (۲۴) ولاتدا له ماوه ی نه م (۱۰) سالی
را بوورده دا سه ربه خویان پی درا ، به هوی یارمه تی دانی ئینگلیزو
نه مه ریکاهه . به لام راستیه که ی نه مه پیچه وانه ی قسه کانیا نه . خاوه نی
به یانی ناوبراو دان به چینی میلیدا ناین که ولاته ، له گهل نه وه شدا
میلله تی چین گه وره ترین بزما ری داکوتا به ته پلی سه ری نیمپریالیزما و
ریگای سه ربه سستی کرده وه بو میلله تانی ئاسیا . نه مه ریکا زیاتر له ملیاری
دولاری به خت کرد له ربی سه رنه که وتنی شورشه میللیه که ی چین و
مانه وه ی له ژیره سستی نو که ره کانیا وه که ، چانکای چک و پیاوه کانی که له پیشا
ولاته که یان فروشتبو به داگیر که ران .

خه بانه سه خته که ی هیتسد به ریتانیای ناچار کرد که ده ست
له سه ربه خویان هه لگری . هه روه ها نه دنونسیا و بورما سه ربه خویان
وه رگرت .

ولاته کانی روژئاوا له دوای شه رری دوه م ده ستیان کرد به په لاماردانی
کوریوا هیندی چینی و شه ریکی گه وره یان به رپا کرد بو نه وه ی جار یکی
تر ژیره سته یان و که ن و ترس پیشان بدن به رامبه ر به میلله تانی ئاسیا .

ئەم شەھەرەیان دەری خست که نایانەوئیت هیچ میللەتیک سەر بەخوویی
وەرگری .

وەدیمان که میللەتی میسر ج خەباتیکی کرد لەری نازادییا ، دیسان
هەندی لەمیللەتانی تری عەرەب وەك لەم دواییەدا مراکش و تونس دەستیان
دایە تیکوشان لەری سەر بەستیا .

بەم جوورە تیکوشانی میللەتانی ناسیاو ئەفەریقا بەتەواوی یاسای
ئیمپریالیزمی بەرەو نەمان برد .

بیجگە لەم رووداوەی ناوخوا ، شتیکی گرنگ لەدەرەووە رووی دا ،
ئەمەش بەهوی شورشی ئوکتۆبەری روسیاووە بو لەسالی ۱۹۱۷ دا که
بەتەواوی ئیمپریالیزمی وەرکرد .

وە دوابەدوای شەری دوهم چەند ولاتیکی ئیشتراکی پەیدا بوو ،
که ئیشتا ئیشتراکی بوو بە یاسایەکی گشتی لەجەهاندا ، ئەمەش پیچەوانەیی
سوودی سەرمايەدارانە .

بەم جوورە روژبەرۆژ ئیمپریالیزم بەرەو نەمان ئەرواتو ئاشکرایە
لەفرۆفیل بەهولاوە هیچ شتیکیان پێناگری ، ئاوا ئەیانەوی کاربکەنە
سەر تیکوشانی میللەتانی روژههلات ، ئەمەش ئەوەیە ئەیانەوی دەری بۆشەن
که هیشتا ماون . بەلام راستیەکی رایان کردوو جارێ خویان نەداووە
بەدەستەووە .

کوردم

جمال شاربازیری

مهره کو سهگ نهیگه وزینه	کوردم ... کورده
نهیته زینم	نهه هی مهردم
نهی زینم	ناشتی خوازم
نامیه زینی . نهیه زینم	هه ناشتیه بهسته ی سازم
وولاته کهم نه پاریزم	وه ناوازم
بهرام بهر تیمپر یالیزم	هه ناشتیه ووته و باسم
زور به هیزم	من شهرر کهر نیم
x x x	جهنگاوه ر نیم
من نه مهوی به دلی شاد	ناسایشی گشتیم نهوی
بژیم نازاد	ناشتیم نهوی
وه کو هه موو ناده میزاد	ژینی شادی نوشیم نهوی
من ژینی سه ربه سیتیم نهوی	خوشیم نهوی
سه د هزار پیویستیم نهوی	بهلام نه گهر
وولاتی سه ر به خوم نهوی	بکه ویته لایه نی شهرر
بو خوم نهوی	شهرر کهر یکم شهرر کهر شهرر کهر
وولاتی خوم	نه وهی شهررم پی بفروشی
هه ر خوم بو خوم	باش نهینوشی

نهء . دوشمن با چاك بزانی
كه ناتوانی .
چونكه كوردم
نهوهی مهردم
وولاتهكههه نهپاریزم
بهرامبهر ئیمپریالیزم
زور به هیزم
من نهو كوردهم
نهو كورده مهرده نهبهردهم
پهروهدهی نهه شاخ و ههردهم
من نهو لاوهم
نهوهی كاوهم
له نهوهی صلاح الدینم
بههیزد ئاینو دینم
هیزی دوشمن
هدهی چی بهكه والهمن
نزیک وه بی
لهوانه بی
چونكه كوردم
نهوهی مهردم

نهو سهروهتهی هههه نهیخوم
بهسمه . بهس
نایدهم بهكهس
نایخههه ناو گهرووی ناكهس
پی نهئیم چاك
بی پهراو باك
وولاتهكههه نهپاریزم
بهرامبهر ئیمپریالیزم
زور به هیزم

من نامهوی ژیر دهستههه
دهستگای دهسته به دهستههه
نهوهی هات تیم سهروهوینی
واز نههینی
ژیر كوتهكو چهكوچی بهه
مل كهچی بهه
تهشلیم بوچی وام لی نهكهه
بووا به نهه دهردهم نهبهه
هههچیم هههه لیم سهههه
له دواهی پیم پی بكههه

وانابهزم	وهك شیر دررم
بومبای ددروون نهتهقینم	چهرگی دوشمن ههلهدررم
تهختی دوشمن نهلهقینم	نهو دار بی من وهك ناگرم
نهیروخینم	گرر نهگرم
با بو نیشتمان بی : خوینم	نهو نهگرم
سهرو گیانم بو نهو نهوی	نهیکوژم به نازار وئیش
خوشم نهوی	نهیکهم بهچی ؟ به خولهمیش
نهمهوی ئالام نهنهوی	کوردم رولهی کوردستانم
وولاتهکهه نهپاریزم	که ههلهچووم له نهوهستانم
بهرامبهه ئیمپریالیزم	قهت نابهزم
زور به هیزم	له سواری خهباتی بهرزم

ئوتیلی سیروان

نهم ئوتیله تازه کراوه تهوه له بهغداد له سهه شه قامی امین ، ههئا
بلییت پاکوته میزه و فینکو خوشه . نزیکى ناوبازاررو دواتری میریه ،
نرخیشی ههزانه ، زور به خزمهتن ، نهگهه هاتیه بهغداد دیاره ههه
نهچیه نهوی . خاوه نهکانیشی : کاکهحهمه دهرویش کهریم و کاک نهشتههت
کهوره بیاوان له میژودا

ناستی و برایه‌تی و دواروژیکی باشتر

نوسینی ئەمینی میرزا که‌ریم

ناستی و برایه‌تی و دواروژیکی باشتر ، له‌ژیر ئەم ئالایه‌دا قوتابیان میژوو‌یه‌کی کونی خه‌بات و تی‌کوشانیکی خویناویان هه‌یه که په‌یوه‌نده‌یه‌کی یه‌که‌سه‌ری بووه به‌جوولانه‌وه‌ی نیشتمانیه‌وه ، وه ده‌ووریکی سه‌ره‌کیان بووه بو به‌هیزکردنی جوولانه‌وه‌ی نیشتمانی و قوتابیان وه‌به‌گوورجی هه‌ل‌سوورراوون بو روخاندنی ئیمپریالزم و کونه‌په‌رستی بی کولدان تی‌کوشاوون له‌پیناوی پاریزگاری ناستی و پیک‌هینانی برایه‌تی و دواروژیکی باشتر ، له‌م‌ریگه‌یه‌شا قوتابیان به‌کوروکچه‌وه گه‌لی قوربانیان داوه .

ده‌زگای میری کونی گه‌نیو به‌ده‌رکردنیان له‌قوتابخانه‌کان نه‌ئه‌وه‌ستا که خویندن مافیکی سروشتی خویانه ، به‌لکو به‌سه‌دانی ئه‌خستنه به‌ندیخانه و زیندانه‌کاتیه‌وه له‌ئه‌بوغریب و نووگره‌ت سه‌لمان و دررندانه ئه‌که‌وتنه و یزه‌یان ئازاریان ئه‌دان ته‌نها بوئه‌وه‌ی له‌کوری تی‌کوشان دووریان بخه‌نه‌وه وه‌له‌ جوولانه‌وه‌ی نیشتمانیا په‌ره‌وازه‌یان بکه‌ن و ته‌مه‌نی کوورتی خویان دریژ بکه‌نه‌وه . به‌لام قوتابیان به‌کوشتن و زینسدان و ده‌رکردن

کولیان نه‌دهدا به‌لکو دلیرانه وه‌ک شیر به‌ره‌نگاری هه‌مو جوړه په‌یمانیکه
نیمپریالیزمی وه‌ستان وداوای رووخاندیان نه‌کرد وه روژ به‌دوای روژا
تی‌کوشانیاں تائه‌هات جوشی نه‌سه‌ندو بروایان به‌جولانه‌وه‌ی نیشتمانی و
یه‌کیه‌تیه‌که‌یان به‌هیزتر نه‌بوو له‌ده‌وری کوئه‌بوونه‌ود . نه‌وه‌بوو میله‌ت
خوی ووریا‌کرده‌وه‌و ناماده‌کرد بو به‌ره‌ره‌کانی نه‌و په‌یمانیه‌ی که به‌کری-
گراوه‌کانی نیمپریالیزم ویستیان میله‌تی عیراقی پی کوت و زنجیر بکه‌ن
قوتابیانیش شان‌به‌شانی میله‌ت هاوبه‌شی راپه‌رینه‌که‌ی کانونی دووه‌می
١٩٤٨ ی کرد تا به‌خوین په‌یمانی (پورتسموس) ی دلی و نیمپریالیزمیان
سرریه‌وه ، وه‌گیانی خوین به‌خت کرد له‌پیناوی رووخاندیاو خوینی
به‌نرخیان به‌گوله‌ی به‌کری‌گراوه‌کانی نیمپریالیزم له‌سه‌ر شه‌قامه‌کانی
به‌غاررژا . جا نه‌م خوبه‌خت کردنه‌ش نه‌وه نه‌گه‌یه‌نی که قوتابیان له‌کوری
تی‌کوشانی شورش‌گیریا ده‌ستیکی بالایان بووه شان‌به‌شانی گه‌لی عیراقی
نه‌به‌ز به‌کوردو عه‌ره‌به‌وه . وه‌هه‌روه‌ها به‌پیوستی سیاسی خوین
هه‌ستاوون ، وه‌له‌هیچ کاتیکا خوین جیا نه‌کردوته‌وه له‌میله‌ت چونکه
باری ژبانی کومه‌لابه‌تی و ئابووری و سیاسیان به‌ک سه‌ر به‌ستراوه به
میله‌ته‌وه .

دوای نه‌وه‌ی که گورر بو په‌یمانی پورتسموس هه‌ل‌که‌نراوو تیایا
نیژرا ، میله‌ت توانی تا راده‌به‌ک سه‌ره‌ستی دیموکراتی وه‌رگریت ،
قوتابیان توانیان به‌ئاشکرا یه‌کیه‌تیه‌ک بوخوین پیک به‌ینن‌وه به‌سایه‌ی نه‌م
یه‌کیه‌تیه‌وه‌و به‌پی‌ی نه‌و ئالایه‌ی که هه‌لیان‌گرتبو بتوانی گیانیکه‌ی برایه‌تی و
قاشتی خوازی له‌ناو قوتابیانا درووست بکاو تی‌بکوشن بو ده‌ست‌گیربوونی

همو مانیکیان ، بهلام ههر نهوندهی نهخایان دووباره ئیمپریالیزم و نوکهرهکانی کهوتنهوه خویان ئالای رهشی ئیرهاپیهتیان ههل کردهوه و گیانی پیسی تولهیان ژیانهوه و کهوتنهوه ویزهیی نازادی خواهان ، دهرگای زیندانهکانیان خستهوه سهپرشت بو تی فری دانی نه و نیشتمان پهروهرا نهی که هاواریان نه کرد (بروخی ئیمپریالیزم) ، جالیردا هیچ گوومانی قیه که قوتابیان دهسته بهک بوون له و هاوارکهرا نه ، کهواته نه و قوتابیانهی گورج بوون ، زیندان و دهرکردن بهشیان بووه .

بهکتی قوتابیان تی کوشانی شیویهکی نههینی وهرگرت ، تا روژی چواردهی ته موز ، نه و روژه پیروزهیی که هیزی نازادخواهان ، میلهت و سوپای قاره مان قه لای ئیمپریالیزم و کونه په رستیان تهخت کرد ، روژی ناشتی و نازادی و برابه تی هلهات و تیشکی روونایکی پهخش کرد به سه ر خاکی عیراقی خوشه وستا ، رره گی رژیمیی بوگه نی ئیمپریالیزمی له بن دهرکیشا ، له م روژه دا که گهل سه ربه سته و بی ترس هه مو مافیکی خوی داوا نه کا ، به کیتی قووتابیانیش نه و به کیتییه ی که کولی نه نه دا له تی کوشانا و له پیناوی نه م روژه پیروزه دا تی نه کوشا ، وا به شانازیه وه له ژیر سیبه ری رژیمیی جه مهوریه ته ساوا خوشه وسته که مانا به ناشکرا ئالای به رز کرده وه ئالای به کیتی قوتابیان ، که تی نه کوشی له پیناوی ناشتی و برابه تی و دووا روژیکی باشترا ، بو عیراق و کوردستانی مه زن .

قدیسمدار مژده لایت

میوانت هات

به پینوسی : مصطفی

گهلی عیراق به کوردو عه ره بیه وه ساله های سال بوو نهینالاند له ژیر
یاری گرانی ناله باری ئیستیعماری خوین مژا ، کهم مال هه بوو که سه ری
پیانه کهیت و شیوه نیهت به گویتا ، یان به ریوه به ری مال گیراوه ، یان
روله یان له به ندیخانه به و دیل گیراوه ، یان فه رمان به ره و له سه ر ئیش
دهر کراوه ، یا قوتابه و له قوتابخانه نه هیلراوه ... نه « کریکاره کان که
خاوهن کارگه گه وره کان چونیان نه چه وساندنه وه ؟ خو ره نجبه ره به ش
خوراوه کان هه مه پرسه - که چون سه ریان نه برین له ناو شارای
گوله گه نما ، نه و خوینه ئاله یان چون تیکهل به خه رمانه گه نمه کان نه کران ،
نه هی ئیمه - چینی ماموستایان - که نه چوینه ژووری ده رسخانه وه به دلیکی
غه مگین و رهنگیکی هه لبز کراوه وه سهیری نه و قوتابه ساوایانه مان نه کرد
که نه بی هه مو کرنوش به رن بو نه وینه بهی به رامبه ریان داکوتراوه و
به زور به سه ریان سه پینراوه « وینه شاه » نه مجار سهیریکی نه خشه ی
عیراقمان نه کرد و دوو روباره گه وره که مان نه هاته پیش چاو ا دجله و

فورات) به لام لیره دا ئیتر هر ئه وه نه بوو که له دهرسخانه که دا نه قیژنین و نه لیلین : ئه ی ناپاکه خو فروشه کان ! روبراری سی هه متان بو له سه ر نه خسه ی عیراق دانه ناوه ، ئه و روبراره خویناوی به ی که له باستیلی (نوگره) هه ئه قولیت ؟

بهم پی به ئه بوایه هر پیش بخوینه وه تا ئیتر ئه و پیش خواردنه وه و ئه و ته و ژمه خوی بو رانه گیرا و ته قی... ته قی به شیوه ی شوریک به سه ر کرده ی قاره مانه کانی سوپای عیراق که مه گهر هر شورشی اکتوبه ری ۱۹۱۷ هاوتای ئه م شورشه ی کردبیت .

شورشیک ده ست دریتی دهره وه نه هیلی ، خوین مژینی ناو خو لابهری ئیستعمار راوینی و نوکه ره کانی بگری و په یمانه پیسه کان هه لوه شینی و برایه تی له گهل که له ئازادی خواهه کان به سه تی و خوشی و کامه رانی و به ختیار و ئازادی بو نه ته وه ی عیراق پیک بهینی ... و ئالای ئاشتی به رزکاته وه ... وه به ئیستیماری سه لینی که تازه کلکه کانی به که لکی نایه ن ... ته نانه ت ئه و نه خته ش که خوین به پیلاره کانی وه هه لواسیوه ، وه ک حسینی شازنه زین و سمیر رفاعی و به جت ته له ونی و شمعون و سامی صلح و ادیب شیشکلی ئه وان هه ش به ده ستی میله ته کانی خوین به خنکاندن ئه چن وه سوونی و توپه کانی شه ی تانه سووره کانی به ریتایا و اسطولی شه شه می ئه مه ریکی هیچ دادیکیان نادات .

چونکه قه لا گه وره که ی ئه وان « قه لای هاشمی و نوری سه عید له عیراق ئه و قه لا سه خته ی ئه وان هیزی میله تی عیراق وای بوروخاندن

وهك له « حه‌ماموكى » ى منال پىك هاتىي ئاواى سه‌ير كرا . . . وه نوكه‌ره زله‌كانىش يه‌كه‌يه‌ك به ده‌ستى مېله‌ت گىانيان كىشرا با ئه‌بى « فاروق » ى كونه‌شاي ميسر ليمان ببورى كه « فيصل » و « عبد‌الاله » مان نه‌نارد بولاي ئه‌و بو « كابارى » چونكه .

به‌لنمان به‌يه‌كىكى تر دابوو ، به‌لینه‌كه‌شمان هینا‌يه‌ دى ، ده‌سا مؤزده بیت ئه‌ى « فه‌سه‌رى رووس » ئه‌وا مېوانت هات ، دوو مېوانى خوشه‌ويستان كه (۳۸) ساله خويان و باووباپىريان مېوانى زوره‌ملى ى ئیمه‌ن ، ئىتر نوره‌ى ئه‌وه‌هات تاوېكىش له‌خزمه‌ت تودا بن فه‌رمو تو بچو به‌پىر ئه‌وانه‌وه‌و منىش با له‌گه‌ل ئازادى خواهانى عراقا بچرىكىنم : بژى برايه‌تى كوردو عه‌ره‌ب و خه‌باتى شورشگىرىيان بژى جمهوريه‌تى عراقى ناشتى په‌روه‌ر .
مردنىش بو ئىستمىعمارى انگلو - ئه‌مه‌رىكى .

ئابونه

هه‌موكه‌سىك كه ئه‌م گو‌فاره‌ى بو نىراوه‌و گلى داوه‌ته‌وه ، به‌ئابونه زمىراوه . جا تكايه به‌گورجى ئابونه‌كانتان بنىرن ، وه ئه‌وه‌كه‌سه‌ى نابه‌ويت ، گو‌فاره‌كان بنىرته‌وه . وه‌هېچ زوپرىش مېن ئه‌گه‌ر له‌مه‌ودوا بومان نه‌ناردن .

مهكسيم گوركي

- به كيكه له نوسه ره هه ره به ناوبانگه كانى روسياو سوڤيت و دنيا .
- گوركي نه ژميريت به نه لقهى جه مسهري زنجيره ي ويژه ي روسياو سوڤيت .
- ناوى (نه ليكسى مهكسيموفيتش بيشكوف اه ، كه وته چيرونك نوسين ناوى خواسته مه نى (مهكسيم گوركي) بو ، وه هه ره به ناوه شه وه ناوبانگى ده ركرد .
- له سالى ۱۸۶۸ دا له (۱۴) مارت دا له شارى (نيشنى نوڤگورد) له دايك بوه . . له ته مه نى (۵) سالىدا باوكى مرد ، هه ره له (۹) ساليه وه چو به گز ژيانا بونان ، راوچيتيو ، شاگرد نانه وايبى و ، زهنگ لى ده ريبى كنيسه و كريكارى و زور ئيشى ترى كرده . . . وه هه مو روسيا به پى گه رواه . . .
- خوى خوى فبرى خويندن كرده (به يارمه تى نه نكى) .
- له سالى ۱۸۹۵ دا چيرونكى (تشيلكاش) ي له به كى له گوڤاره گه وره كانى (بطرس برگ) دا بلاو كرده وه ، وه دواى دوسال به و برواوه كومه له چيرونكى بلاو كرده وه كه نه ژميريت به سه ره تاي ناوبانگى .
- له حكومه تى به كيتى سوڤيتيدا كرا به (قسه كه رى ره سمى

خوینده‌واری و زانستی ده‌ولت) .

● له‌سالی ١٩٣٦ دا به‌آزاری سنگ له خه‌سته‌خانه‌ی (مه‌کسیم گورکی) دا (که‌خه‌سته‌خانه‌یه‌کبو به‌ناوی خو‌یه‌وه ناو‌نرابو) کوچی دوابی کرد ...

● نزیکه‌ی (٣٠٠) چیروکی کورتی نویسه‌جگه له (روایه‌ت) وه (کتیب) وه (وتاری ئه‌ده‌بی و سیاسی) ... له‌چیروکه کورته به‌ناوبانگه‌کانی شه‌ویکی پایز ، بیستو شه‌ش پایو و کچیک ، ئه‌رتامانوف وه (سه‌یرکه‌ر) به‌لام له‌همو نویسنیکی به‌ناوبانگ‌تر روایه‌تی (دایک) ه که له‌روسیا ناویان نابو (انجیلی شورش) .

((کامهران))

عبدالامیر منصور

له‌مخزنی عبدالامیر منصور هه‌رزانیه ، شتی زورباش به‌کومه‌ل و به‌دانه چنگ ئه‌که‌ویت : قوماشی خوری چاک ، پیلاوی ئینگیزی و ئیتالی ، همو جوړه بو‌نبا‌خیکی جوان .

له‌یریشته نه‌چیت باشترین به‌رگ درووه له‌سه‌ر تازه‌ترین

شیوه‌ی نوی .

ئهو‌تا له‌سه‌ر - شارع البنك - له‌به‌غداد .

موتھ مری باندونك

و

ناشتی جیہان

گھلانی ناسیاو ئه فہریقا بریاری پاشہروژی خوباندا!
دوور لہدہ سٹدریژی و تی ہلقتوانی روژناوا ..
چہند بریاریکی گرنگ دہربارہی ناشتی و ہرودہزی
جیہان و یہ کسانو سہر بہ خوبی ہمو گھلیک .

لہ گھل پیکھناتی جمہوریہ تہ خوشہ ویستہ کور بہ کہ ماندا ، پیشہ وا
قارہ مانہ کانی گھلہ نہ بہ زہ کہ مان خویان بہ ستہ و ہ بہ بریارہ کانی موتھ مہری
باندونگہ و ہ . جا بازانین ئہم موتھ مہرہ چیہ و بوچی گرا و چی یان بریاردا ؟
بری پیکھناتی ئہم موتھ مہرہ لہ ئہ نجامی خہباتی سہختی گھلانہ و ہ
بو بہ رامبہر بہ ئیمپریالیزم . یہ کہم بانگکردن بو بہ ستنی ئہم موتھ مہرہ
لہ موتھ مہری کولومبو و ہ ہات ، ئہ و موتھ مہرہ ی کہ لہ (۲۸ نیسان - ۲
مایی ۱۹۵۴) دا بہ سترا لہ سہر دا وای سہرہ ک و ہزیرانی سیلان ، لہ و
موتھ مہرہ دا سہر و کہ کانی سیلان و بورما و ہیندو ئہ ندہ نوسیاو پاکستان
کوبونہ و ہ و سہرہ ک و ہزیرانی ئہ و سای ئہ ندہ نوسیا « سستروا » پیشنیاری
بہ ستنی موتھ مہریکی ناسیاو ئہ فہریقایی کرد بہ جوریکی فراوان ، و ہ

برياریشی دا که ئه و به فرمانی پيوست ههلسیت .

له ۱۵ ئهیلولی ۱۹۵۴ دا سه رهك وهزیرانی ئه نده نوسیا له ده لهیه ورد
وتی پيوسته له سه ر ئاسیایه کان برياری پاشه روژی خویان بدهن دوور
له ده ستریزی روژئاوایه کانه وه . هه ر له و روژهدا به یانیکي دووقولی
له لایه ن مستر سسترواو نهرو وه ده رکرا ، له و به یانه دا ده ریان خست
که هه ردوکیان پیک هاتون بو به ستنی موئته مه ریکی ئاسیایی و ئه فه ریقی
که سوودی ناشتی جیهانی تیابیت . دوای ئه وهش به یانیکي تر له لایه ن
سه روکی ئه نده نوسیاو سه رهك وهزیرانی بورماوه ده رچو خوشنودی
خویان پیشاندا بو به ستنی موئته مه ری ناوبراو . انجا ئه نده نوسیا پرسیا ری
له ده وله ته عه ره بیه کان کرد بو به ستنی ئه م موئته مه ره ، جامعه ی عه ره بی
له ولاندا خوشنودی خوی پیشاندا به مه رچیک ئیسرا ئیلی تیا نه بیت .

له روژی ۲۸ و ۲۹ ی کانونی به که می ۱۹۵۴ دا له شاری - بوجور -
له نده نوسیا موئته مه ریک له سه روکی پینج حوکومه ته که ی کولومبو پیک
هات . له و موئته مه ره دا برياریکیان ده رکرد بو بانگه شتنی به ستنی
موئته مه ریکی ئاسیاو ئه فه ریقایی . هه ر له و موئته مه ره دا بریان له وهش
کرده وه که پيوسته چینی میللیشی تیا به شدار بیت .

به م جو ره موئته مه ری ئاسیاو ئه فه ریقایی پیک هات ، وه له روژی
۱۸ نیسانی ۱۹۵۵ دا کوبونه وه ، وه له م موئته مه ره دا ۳ ده وله ت
به شدار بوو .

روژی به که م و دوهمی موئته مه ر به وته ی سه روکه کان و پیکهینانی
چهند لیژنه یه ک برایه سه ر . فرمانی ئه م لیژنانه به م جو ره بوو :

- ۱ - همروهوزی ئابوری (التعاون الاقتصادي) .
- ۲ - همروهوزی سهقافی (التعاون الثقافي) .
- ۳ - مافی مروف لهبریاری پاشهروژدا (حق الانسان فی تقرير المصير) .
- ۴ - مهسهلهی گهلانی ژیردهسته (مسائل الشعوب التابعة) .
- ۵ - همروهوزو ناشتی جیهان (التعاون والسلام العالمی) .

لهم موئتمههردا سهروك جهمال عبدالناصر دهوریکی زور گرنگی
بینی . وه ئهوهی که لهوتهی کردنهوهی موئتمههردا وتی :

- ئهو مهبهستهی که ئیمه لیرهدا له پیناویندا کوبوینهتهوه ئهمانهن :
۱ - پیوستنه لهسهه هممو دهولهتیک ریزی دهولهتهکانی تر بگریت ،
ههروهها پیوستنه ناگاداری دادی ناوچهیی (العدالة الاقليمية)یش
بکات ، وهئهگهر نهیکرد مانای ئهوهیه دهستدریژی لهکارو باری
ناوخویدا ئهکات .

۲ - هممو دهولهتیک مافی ههلبژاردنی ههیه بو ههر یاسایهک که سوودی
خوی تیا بینیت لهروی سیاسهت و ئابوریهوه .

لهگهل ئهوهدا که ئیمپریالیزم و دهستویوهنهکانی زور ههولیاندا
بو تیکدانی ئهم موئتمههردا . لهگهل ئهوهدا که دهسویوهنهکانی چان
کای چیک چهند فروکهیهکی چینی میلییان خسته خوارهوه . لهگهل
هممو ئهم گیرهشیواندنهدا لهلایهن بهکری گیراوهکانهوه . . موئتمههردا توانی
کوبونهوهی خوی ههر بکات و ئهم بریارانهی خوارهوهدهربکات وه ههمویان
بهبرهوهی بکن لهناوخویندا :

۱ - پههپیدانی ئالوگوری بازرگانی و زانیاری فهنی .

- ۲ - به کار هینانی وزه‌ی نه‌توم له‌پیناوی ناشتیدا .
- ۳ - هه‌ره‌وه‌زی تیگه‌یشتوتی (الثقافی) له‌به‌ینی خویاندا به‌جوریکی فراوانتر .
- ۴ - خه‌باتی مافی بریاری پاشه‌روژ (تقریر المصیر) وه‌ استنکاری پیلانی جیاوازی ره‌گه‌زایه‌تی (التمییز العنصری) و دووبه‌ره‌کیتی . نه‌و پیلانه‌ی که له‌زور جیگاندا به‌کار نه‌هینریت .
- ۵ - بونی ئیمپریالیزم له‌همو شوینیکدا به‌لایه‌و پویسته کوتایی بی بهینریت .
- ۶ - سه‌رپی‌نه‌واندنی گه‌لان بو ئیمپریالیزم و سه‌یته‌ره‌و قورخ‌کردن ناماقولیه‌و ون‌کردنی مافی مروقه ، وه‌پیچه‌وانه‌ی میساقی نه‌ته‌وه به‌گرتوه‌کانه هه‌روه‌ها ته‌گه‌ره‌یه‌کی گه‌وره‌شه له‌ریی ئاسایش و هه‌ره‌وه‌زی ده‌وله‌ته‌کاندا .
- ۷ - دان‌پیانانی نازادی و سه‌ربه‌خویی به‌هه‌ولو تیکوشان وه‌بانگ‌کردنی نه‌و ده‌وله‌تانه‌ی که په‌یوه‌ندیان به‌گه‌له زورلی‌کراوه‌کانه‌وه هه‌یه ، بو رزگار کردنیان .
- ۸ - ته‌ئیدی خه‌باتی گه‌لانی سه‌روی نه‌فه‌ریقا به‌رامبه‌ر ئیمپریالیزمی فه‌ره‌نسه .
- ۹ - ته‌ئیدی مافی گه‌لی فه‌له‌ستینی عه‌ره‌بی .
- ۱۰ - دامالینی چه‌له‌و قه‌ده‌غه‌کردنی چه‌کی نه‌تومی و هایدروجینی و تاقی کردنه‌وه‌یان و چاودیری کردنیان .
وه له‌باره‌ی چه‌سپاندنی ناشتی و هه‌ره‌وه‌زی جیهانه‌وه نه‌م

بربارانه‌یشیان دهرکرد :

- ۱ - ریزگرتنی مافی مروقو مهبهستو مهبده‌ئه‌گانی میساقی نه‌ته‌وه
یه‌گگرتوه‌گان .
 - ۲ - ریزگرتنی سه‌ر به‌رزی هه‌مو گه‌لان و پاریزکاری زه‌وی یان .
 - ۳ - دان‌نان به‌یه‌گسانی هه‌مو ره‌گه‌زو گه‌لانی جیهاندا ، گه‌وره‌و بچوکیان .
 - ۴ - به‌ره‌ه‌لستی هه‌مو ده‌ستدریژی‌یه‌ک بو کاروباری ناوخوی
ده‌وله‌تیک‌ی تر .
 - ۵ - ریزگرتنی مافی هه‌مو گه‌لیک بو به‌رگری خوی ، به‌یی میساقی نه‌ته‌وه
یه‌گگرتوه‌گان .
 - ۶ - به‌ره‌ه‌لستی ئه‌و خوئاماده کردنه به‌رگریانه‌ی که ته‌نها سوودی
لایه‌نیک‌ی تیایه له‌ده‌وله‌تانداو ئه‌بیته زیان بو لایه‌کی تر .
 - ۷ - که‌لاخستنی هه‌ره‌شه‌و گوره‌شه‌ی دوژمنانه‌و به‌کار هیئانی
زوروسته‌م به‌رامبه‌ر ئاسایشی ناوچه‌یه‌تی و سیاسی هه‌ر ولایتک .
 - ۸ - چارکردنی هه‌مو ناخوشی و گیروگرفتی ده‌وله‌تان به‌خوشی و ناشتیانه .
 - ۹ - په‌ره‌پیمانی به‌رژه‌وه‌ندی و هه‌ره‌وژی گشتی هه‌مو لایه‌ک .
 - ۱۰ - ریزگرتنی دادپه‌روه‌ری و ییوستیه‌گانی ده‌وله‌تان .
- تا‌له‌سه‌ر ئه‌م به‌ندانه موئته‌مه‌ری باندوئگ کوتابی پی هینرا ، وه
بلاویان کرده‌وه که پاریزکاری و ئاموژکاری کردنی ئه‌م به‌ندانه ئه‌بیته هوی
ئاسایش و هیمنی هه‌مو جیهان ، هه‌روه‌ها هه‌ره‌وه‌زی ئابوری و کومه‌لایه‌تی و
زانباریش ئه‌بیته هوی به‌ختیاریمان .
- ((وه‌رگیراوه))

چون دهرسی هونهر نهوتریتموه لهولاته کهماندا

((شاخهوان))

مه بهستم له دهرس وتنه وهی هونهر لهولاته کهماندا وینه کردنه بهس
چونکه تاوه کو ئیستا به هیچ جوریک دهرسی موسیقاو نواندن نهوتر اوه تنه وه
به دریزی سال وه همیشه له پروگرامی قوتابخانه کانداندا دانه تراوه . نهوی
هیه (وینه کردنه) .

لیرهدا هیوام وایه بوتان دهرخه م که زورترین ماموستایانی وینه کردن
چون دهرسیان نه لینه وه وه به چ جوره تماشا کردنی چاوی تی نه برن .
وه ختیک قوتابخانه نه کرینه وه ماموستاکان به پوره وه ههول
نه دن که دهرسی وینه وه رگرن ونه بی له بهر نه وهی نه م دهرسه که لکی
زور به خشی وه یا خود بتوانی به هوی نه م دهرسه وه که لکی لی بدوی
(وه ربگری) به لکو به پی چه وانهی نه وه وه نه رکی نه م دهرسه نه خانه
سهرشانی خوی چونکه به سوکو ئاسانی دیته پیش چاوی . نه توانم بلیم
نه م دهرسه به ماند و حسانه وهی خوی نه ژمیری وه په هله یه که بو نه وهی
ماندو نه بی وه به قسه ی خوش بیساته سهر له گهل قوتابیه کانی هندیک
له ماموستا به ریزه کان نه م دهرسه نه کهن به دهرسیکی تر وه عربی ،

حساب میژو . تاوه کو ئەم ههله به فیرو نەروات . باورم پی بکەن زور جار لەناو خویان دا لیک توراوان لەسەر وەرگرینی ئەم دەرسە ئنجا بزائین دەرس و تنه وهی وینه کردن بوچی سوکو ئاسانه وه ماموستا ماندو نابن . که ماموستا ئەچیتە ژوره وه وینه یهک به ته باشیر ئەنه خشینى لەسەر تهخته رهش وه کو (سیو ، درهخت ، وه یاخود شتیکی که . وه به قوتابیه کانی ئەلیت نه خشی کهن له لاپه ره یگ دا . ئنجا ماموستای به ریز له سەر کورسیه که دانه نیشی تاوه کو دەرس ته واو ئەبی .

ئنجا ماموستایانی به ریز ئانه مه دەرسی و تنه وه یه ؟ وه ئایه ئەبی ماموستا به م جو ره دەرسی وینه کردن بداته وه تاوه کو ماوه ی (۵) دقیقه) ماندوی خوی بحه سینیته وه .

نه خیر به م جو ره قوتابی هیچ که لک وه رناگری به لکو هه ستو بیرى منال ئەخه وینری وه هیچ جو ره هه ستیک له کانگای هوشو بیرى مندا لدا نابزوی . وه ئایه ئەبی وچ که لکیکی هه بی بو قوتابی دوا جار بو گهل ئایه به م جو ره هونەری کوردستان به رز ئەبیته وه . له پولى یه که وه تاوه کو شهش به م جو ره دەرس ئەوتریته وه جگه له هه ند قوتابخانه له شاره کاندا که ماموستای وینه کردنی تاپه تی بو ته رخان کراوه که له مه کتبی هونەر ده رچوه . (معهد فنون الجميله) له م دوایدا هه مو قوتابخانه یه که چه ند دیناریکی بو ته رخان کرا بو کرینی پی ویستی وینه کردن . به لام چونکه ماموستاکان هیچ سه رده رناکه ن له وینه کردن به لکو له دەرسی و تنه وه ی وینه کردنیش ئەم پی ویستیانه که لکی لی وه رنه ئەگراوه ئەو ماموستیانه ی ناو نیشانیشی ده رچویی به هونەر مه ند ئەوه بو که وا وینه ی به ره نگی کاغه ز

ئه‌گۆیزته‌وه وه‌ئه‌ی‌خاته‌ سه‌ر چاو و به‌ره‌نگی (الوان زیتیه) له‌گه‌ل ئه‌وه‌ی
ره‌نگه‌ ئه‌و وینه‌یه‌ له‌ئه‌مریکا وه‌یاخود سوئیسرا ، فرنسا وه‌رگیراوه‌ که‌هیچ
په‌ی‌وه‌ندیه‌کی نیه‌ به‌ولاته‌که‌مان . هه‌ندی ماموستا کاره‌که‌ی خویان
به‌رزکرده‌وه‌ ده‌ستیان کرد به‌وینه‌کردنی (فرید الاطرش ، سامیه‌ جمال
وه‌ قوتابیه‌کانی خویان فیری (مربعات) کرد به‌م هویه‌وه‌ قوتابیه‌کان خویان
خه‌ریک کرد بو وه‌رگرتنی وینه‌ی ئادمی‌زاد . وه‌ هه‌ر به‌م جوهره‌ی دواپی
که‌له‌ سه‌ره‌وه‌ باس‌مان کرد له‌قوتابیه‌ ناوه‌نجیه‌کانیش کاروباری خویان
ئه‌هینایه‌ به‌ر هه‌م . وپیشانگای گه‌وره‌ گه‌وره‌یان ته‌رخان ئه‌کرد
له‌شاره‌کاندا .

ایستا بابینه‌ سه‌ر ئه‌وه‌ی چون ئه‌بی ده‌رسی هونه‌ر بو‌تریته‌وه‌ بو
ئه‌وه‌ی ئه‌و قوتابیه‌ بچو‌کانه‌ له‌دواروژ سو‌دیک وه‌ر‌بگرت له‌ده‌رسه‌کانی
وه‌بیته‌ هونه‌رمه‌ندیک که‌وا گه‌لی کوردستان شانازی پیوه‌ بکات .

وه‌کو له‌ژماره‌ی پیشوا بوم ده‌رخستن که‌ هونه‌ر هه‌ستو بیری‌که
وه‌ری‌گایه‌که‌ بو رونانێ کردنه‌وه‌ی گه‌ل وه‌ قوتابخانه‌یکی گه‌له‌ بو ئه‌وه‌ی
بیرو باوری رونانێ بکریته‌وه‌ له‌به‌ر ئه‌وه‌ ئه‌و قوتابیه‌ ئه‌بی له‌منالیه‌وه‌ ری‌گای
راستی وینه‌کردنی پیشان بدريت . ئه‌ویش که‌وا هانه‌ بدری بو وینه‌کردنی
ده‌ورو پشته‌ی خوی (محیط) له‌ماله‌وه‌ له‌ری‌گاو بان له‌ بازارو گونده‌کان ،
وه‌هه‌روه‌ها هانی بدری که‌وا هه‌ول بدات که‌ هه‌ندیک کلویو خوشیو
ناخوشی گه‌له‌کی وینه‌ بکات . به‌لی ئه‌یه‌که‌م چاره‌وه‌ ئه‌و وینه‌یه‌ی
ره‌سمی ئه‌کات به‌شتیکی ئه‌نتیکه‌وه‌ سه‌یر پیشان ئه‌دريت . به‌لام هه‌ر

ئەو منالەيە كە پەلە سەر ئەكەوى وەچاۋو ھوشو بىرى رون ئەبىتە وە
وہ ئەتوانى كە ھەمو جورە (موضوع) يك وىنەبكات وەپىشانى گەلى بدات
لەبەر ئەوہ ئەبى ماموستاكەى بزائى قوتابىيەكى لە كوى ژياوہ وە ئىستا
چون ئەزى بوئەوہى بزائى چ جورە (موضوعىكى) بداتى .

ئەگەر خەلكى لادى بو ھانى بدا بو وىنەكردنى شوانو مەر دوشىنو
مەر و مالات ، ئەو خوانوہ كوئانەى كە لەگوندەكەيانا ھەيە ، دروینە ،
داربىرىن ، كاروان بوشار ، ئاشى ئاو باراش ھارر ، ژن ھىنان وەگەلى
شتى تر كەوا روئەدا وەئەگەر ھاتو جىگاكەى زور جوانو دىمەنى جوانى
تيدابو ئەبى ھانبدرى بوئەوہى بەباشى سەبرى ئەو دارو درەختو چىايە
بكات وەسرنجى بداتى وەھەول بدات كە بەھەستو بىرى خوى وىنەى
بكات . لەگەل ئەمشدا ئەبى ئەو قوتابىيانە بەشدار بىرىن بەرەنگو فلچەو
كاغەزو قلم وەمەترسى ئەبى لەم شتو پى وىستىانە بو ئەوہ زور (تجارب)
بكاتو رىگايەك بدوزىتەوہ بووینەكردن ئەمە باشتىرىن رىگايە بو وئەوہى
دەرسى وىنەكردن لەگەل ئەوہشدا ئەبى ئەو ماموستايە لەقوتابخانە ئەو
شتانەى باسماں كورد ھەرشىوہيەك بەگويرەى خوى بەوردى ليكى بداتەوہ
بو قوتابىيەكانى (شرح) بكات .

ئىنجا ئەى ماموستايانى بەرىز بەم جورە قوتابىيە بچوكەكانت ئەگانە
پايەيەك كەوا (اعتماد) لەسەر خوى بكاتو بگاتە ئامانچوہ كارەكەى خوى
بپەرستى وە لەدواى بروا ھەتا سەر .

بەلام بەگويرەى قوتابىيە گەورەكان ئەوانەى لەقوتابخانەى ناۋنجى
ئەخوين ئەبى ژورىكى گەورەيان پوتەرخان بىرىت بەھەمو پىويستىيەكى

رەسمەوہ وەك سىپايە ، رەنگى زىت ، قلم ، كورسى ، رەنگى ئاوى ،
پاستىل ، خلوزى رەسم . وەگەلى پىوستى تىرش تاوہ كو قوتابى
بەھەوہسى خوى ھەمو ويستەيەك ھەلبىزىرى وە وينەى پىبكات . وينە كىردن
لەئزورى رەسم (مرسىم) بەدوو جورە :

۱ - (مودىل) يەكك دابىرى نەجولتەوہ قوتابىەكان لەھەر چوارلاوہ
رەسمى بىكەن ئەمەش زور سودى لى وەر ئەگىرى جگە لەئادەمى زاد
ئەتوانن شتىك دابىنن وەك گوزە ، دىزە ، گول ، ميوەھات ئەمانەش
پىان ئەلین شتى بىگىان (اشىاء جامدە) سودى ئەمانەش ئەوہىە كە
لەدواروژ دىنەدى بو ھونەر مەند .

۲ - ھانەدانى قوتابى بو وينە كىردنى (موضعیك) لەبىرى خوى
بەباد كىردن لەئزورى وينە كىردن وە يارىدەى بدرىت لەھەمو پى ويستىيەك
لەئادەمى زاد بەھەجورە جولانەوہىەكى تايەتى .

نەجا ھىوادارم كەوا ئەم نوسىنە سودىكى لى وەر بگىرى تاوہ كو لەپاشە
روژدا نىمەش ھونەر مەندمان تيا ھەلكەوئىت . وەبگەينە ولاتانى تر .
ھەولير : **شاخەوان**

ئاورىك لەشوررشە مەزنىەگەى عىراق

● پەراوئىكە مېژوى خەبائى عىراق دەرئەخات لە چل سال پىش
شورشەوہ .

● شەوى چواردەى تەموز چى كراو چى روى دا ، ھەموى باس
ئەكات لەگەل گەلى شتى نەزانراوا .

● تىكوشەرەكانى گەل : چەندىان لى خنكا ، چون بەند ئەكران ، بو
دووور ئەخرانەوہ ؟

● عىراق لەپاش چواردەى تەموزەوہ ، ھەستى گەل ، بربارەكانى
كومار ، وەگەلى شتى تىرى تىايە . ئەم نامپاكەيە ژمارە سىپە لە
بلاوكرائەكانى « ھىوا » چاوەروانى بن .

بروسکە و نامە

لەم مانگەدا بروسکە و نامە یەکی زورمان بوەتووە ،
لەبارە ی چەند روداویکەووە ، لەبەر بی جیگای
نەمانتوانی هەمویان بلاویکەینەووە ، وە ئەو ی
ئەمجارە بلاویان ئەکەینەووە : بوەر مەبەستیک
یەک نوسراو ئەخەینە بەرچاو ، ئەوانی تر تەنھا
ناوەکان . تکای لی بوردنیش ئەکەین .

گوفاری هیوا - بەغداد :

ئیمە کە لەخوارەووە ئیمزیمان کردووە زور بەتوندی دووانە کانی نائیی
سەرەک وەزیرانی ئێران رەت ئەکەینەووە ، ئەو دووانە ی کە ئەلیت کوردستانی
عێراق بچیتە پال ئێران !!
ئەو گەلی کوردە ی کە خوینی تیکەل بەخوینی برا عەرەبەکانی بوە ،
لەتیکوشاندا بو رزگارکردنی عێراق وە دامەزراندنی جەمهوریەت ، ئەم
دوو گەلە پیکەووە ئەمیننەووە وە بەرەنگاری هەمو پیلانیکی ئیمپریالیزم و
کونەپەرەستی ئەووەستن ، سەر و مالمان ئەکەین بەقوربانی جەمهوریەتە
خوشەوێستەکە ی کوردو عەرەب ، ئەو جەمهوریەتە ی کە پرشنگی ئازادی
ئەهاوێژی بو ریگە ی گەلی کورد لەئێران و تورکیا بو رزگار کردنیان . بژی
جەمهوریەتە خوشەوێستەکەمان و پیشەوا پالەوانەکەمان عبد الکریم قاسم
بژی براهەتی کوردو عەرەب ، مردن بو ئیمپریالیزم و نوکەرەکانی .

(بروسکه - له‌هاوینه هه‌واری صلاح‌الدین‌هوه : سعید‌عزیز ، حسین‌کریم ، فه‌قی‌علی ، عبدو‌شیخ‌حسن ، حیدر‌حمزه ، ابو‌بکر محمود ، قادر‌عبدالله ، تونس‌جرجیس) .

(نامه - فریده‌یونس‌ناجی ، حوری‌علی‌شوقی ، جذیه‌نادر ، شکریه‌مجید ، پروین‌عمر‌امین - له‌جیاتی ۹۱۱ ئیمزا) .

(نامه - حه‌مه‌عزیز‌فتاح ، شیخ‌محمد‌محمد ، محمد‌رشول مختاری‌گه‌ره‌کی‌سه‌یداوا - له‌جیاتی ۸۴۴ ئیمزا) .

(نامه - مه‌لا‌گچکه‌عبدالله ، عزیز‌صالح ، توما‌شایا - له‌جیاتی ۵۶۹ ئیمزا) .

(بروسکه - له‌جیاتی ۵۲۸۴ ئیمزا : ملا‌نعمه‌الله ، ملا‌محمد ، رحمان‌سلیان‌شهله ، حسن‌مصطفی‌جلال‌ابراهیم‌فرهاد ، یعقوب‌حاجی عثمان - له‌هه‌ولیره‌وه) .

توقاری هیوا - به‌غداد :

ئیمه‌که‌له‌خواره‌وه‌ئیمزaman‌کردوه‌ته‌ئیدی‌موزه‌که‌ره‌ی‌ماموستا‌کورد‌ئازاده‌کان‌ئه‌که‌ین‌ده‌باره‌ی‌په‌یره‌وی‌کوردی . چونکه‌داخوازی‌هه‌مومانه .

(بروسکه - له‌کرکوک‌هوه ، گه‌ره‌کی‌شورجه : فیض‌الله‌محمد ، قابل‌عبد‌الله ، عبد‌الله‌حمید ، عبد‌الله‌محمد‌بابا) .

(نامه - کورده‌کائی‌بغداد : سعید‌بامه‌رنی ، امین‌عبدالرحمن‌ئامیدی - له‌جیاتی ۸۰ ئیمزا) .

(بروسکه - له کفریه وه : هاشم برزنجی و هاوریکنی) .

گوفاری هیوا - بهغداد :

نیمه که له خواره وه ئیمزمان کردوه زور به شانازی و سه به رزی و دلشادیوه سلاوی گهرمو گورری تیکوشان پیشککش به پاله وانه قاره مانه - که مان ئه که بن کاکه عبد الکریم قاسم به رامبه ر به و پیوستیه میژوییه ی پی ههلسا بو گهرانه وه ی سه روکی نه به زو دلیری کوردستان سه ردراری میله ته ی کوردی خه باتکه ر مصطفی به رزانی و هاوری نازاده کانی .

(نامه - له جیاتی ۶۶ ئیمزای گه نجانی کورد له به غداد : علی

شریف فیدایی) .

(بروسکه - له هه ولیره وه : صالح حیدری ، مفتی عبدالله حاجی

اسماعیل ، حسن مصطفی ، حمید عبدالله توتنجی ، سهید عبدالحمید

سهید حسین) .

(وه له رانیه شه و نامه به کی دریژمان بو هاتوه له لایهن کاکه : عزیز

صدیق ، توفیق صدیق ، عزیز اسماعیل ، فاتح حمید ، جمال رشید ،

باپیر سعید ، ابراهیم ، توفیق ، اسماعیل ، محمد عزیز ، محمد حاجی

خضر ، لاوه خضر - له جیاتی ۶۱۷ ئیمزا ، هه مویان پیخوشحالی خویان

پیشان نه دهن به رامبه ر به یاسای جمهوریه ت) .

تیگاری بهرگ به په نجه می هونه رهنه ند کاکه خالد محمد سعید کیشراوه .

قوتابیانی کوردستانه

نوسینی : مصطفی سلیمان

قوتابی زانستگای ئەندازه

لەم روژانەدا کە خوری سەربەستی و رزگاری هەموو کونجیکی عێراقی گرتووە وە گورانیکی گەورە رویداووە لەژیانی گەلی عێراقدا پێویستە لەسەر قوتابیانی کوردستان لەتێکۆشان نەهەستن وە خویان کۆ بکەنەووە بەجۆریک بگونجی لەگەڵ ویستاوی ئەمرو وە دواڕۆژیکی دوورو نزیکدا . بو ئەمە ئەبێ هەموو بیروباوەریکی کۆنەپەرستانە و باوەر بەخونەکردن لە میشکمان دەرکەین وە راستی دەوری خومان بزائین لە ژياندا کە قوتابی : هەلگری چرای زانستیه ، رووناککەری ریگهی سەخت و پررکۆسپی ژيانە ، پارێزەری ناشتی جیهانە ، پێشڕهوی گەلە لەتێکۆشان و خەباتا . جۆلینەر و پالپێوەنەری رەورەوێ میژووە بو گوران و پێشکەوتن . قوتابی بربررەوی پستی نەتەوێه ، ئەگەر ئەو بربررەوی یەگرتو راست بو ئەو نەتەوێه ئەتوانی ریک بوەستی و سەربەرزکاتەو لەناو نەتەوێه کانی جیهانا وەههنگاوی پێشکەوتن و سەرکەوتن بنیت لەگەڵ کاروانی میللەتان ، بەلام ئەگەر ئەو بربررەوی شکارو پارچە پارچە و یەکنەگرتو بو ئەوا ئەو نەتەوێه پست کوماوو ژیرکەوتو ئەبێ وە ئەبێ بچەوسیتەو

له‌ژیر باری گرانی زورداران و کونه‌په‌رستا .

قوتابی هه‌لگری نامه‌یه‌کی پیروزه له‌ریگه‌ی سه‌رکه‌وتن و پیشکه‌وتنی مرو‌فایه‌تی وه له‌پیناوی دواروژیکی کامهران و پرر ناشتی و برایه‌تی له‌نیوانی هه‌موو نه‌ته‌وه‌کانی جیهانا .

ئهی هاوریانی قوتابیم بومان ده‌رکه‌وت که‌چه‌ند ده‌وریکی گرنگمان هه‌یه له‌ژیانا ، بوئه‌وه‌ی به‌راستی به‌خومان بلیین قوتابی وه پیوستیه‌کانی سه‌رشمانمان به‌جی بهینین پیوستیمان به‌یه‌کیتیه‌که بیته : قه‌لایه‌کی سه‌خت ، چه‌کیکی کاریگهر وه قه‌لغانیکی پته‌و بو پاراستنی وولاتمان له‌پیلانی دررندانه‌ی ئیمپریالیزم و نوکه‌رانی وه بیته تیریکی ئاراسته‌ کراو بو سه‌رسنگی کونه‌په‌رستان و دوژمناتی قوتابی و گهل .

بو هینانه‌دی ئه‌و یه‌کیتیه‌ پته‌وه ئه‌و قه‌لا سه‌خته پیوسته هه‌موو قوتابیه‌ک وورد بیرکاته‌وه ، دوور بروانی وه جله‌و شل نه‌کا بو سوز (عاطفه)ی تا له‌دواروژدا نه‌یدا به‌ که‌نه‌لانی په‌شیمانیدا ، له‌بهر ئه‌وه پیوسته له‌سه‌ر قوتابیانی کوردستانی - عراق له‌م کاته‌دا که - سه‌ره‌ستن وه ئه‌توانن بیروباوه‌ری خویان بی‌ترس ده‌برن وه له‌ده‌ردی دواکه‌وتنیان بدوین و ایش‌که‌ن بو چاره‌کردنی - بگهرین به‌شوین ئه‌و یه‌کیتیه‌دا که‌بتوانی ره‌گ داکوتی له‌هه‌موو گوشه‌یه‌کی کورستاندا وه بتوانی ریک بکه‌وی له‌گهل و یستاوی ایستاو دواروژی دوورو نزیکدا ، وه‌زیان نه‌به‌خشی به‌مافی قوتابیانی نه‌ته‌وه‌کانی‌تر به‌لکو شان به‌شانی هه‌موو قوتابیانی جیهان بوه‌ستی له‌پیناوی ناشتی جیهان وه رزگارکردنی میله‌تانی ژبرده‌ستی

ئیمپریالیزم وه له پیناوی مافی چاره‌نوسی نه‌ته‌وه‌کان به‌دهستی خویان .
ایستا قوتابییانی کوردستانی - عراق سهربه‌ست و نازادن به‌هوی
شورشی (۱۴) تموزی پیروز ، وه ماوه‌ی تیکوشان و جولانه‌وه‌یان فراوانه‌و
توانایان هه‌یه‌ ده‌نگیان بگه‌ینن به‌قوتابییانی جیهان و گهلانی سهربه‌ست .
به‌لام برا قوتابیکانمان له‌کوردستانی ژیرده‌ستی حکومتی کونه‌پهرستی
ترکیاو ئیران له‌ژیر نه‌و پهرری زورداری و چه‌وسانه‌وه‌دان وه‌که‌م‌ترین
مافی نه‌ته‌وایه‌تییان لی‌قه‌ده‌غه‌کراوه . وه زورداری کلکی ئیمپریالیزمی
انکلو - امریکی حکومتی فاشی ترکیا گه‌یشتوته راده‌یه‌ک زمانی زگ‌ماکی
له‌برا کورده‌کانمان قه‌ده‌غه‌کردوه نه‌ک بوخویندن و نوسین به‌لکو بو
قسه‌کردنیش !!! له‌بهر نه‌مه‌یه‌کی له‌ههره‌گرنگترین ایشه‌کانی یه‌کیته‌که‌مان
یارمه‌تی نه‌و برابانه‌مان وه‌گه‌یاندی ده‌نگیان به‌قوتابییانی نازادخواز له‌هموو
گوشه‌یه‌کی جیهان . دیسان نه‌بی یه‌کیته‌که‌مان بو هموو گوشه‌یه‌کی
کوردستان بیت نه‌ک بو پارچه‌یه‌ک ، واته‌یه‌کیته‌کی هه‌تاهه‌تای بی وه‌بگونجی
له‌گهل ایستا و هه‌زاران سالی تردا .

له‌کاتیگدا بیر نه‌که‌ینه‌وه‌له‌دووزینه‌وه‌ی نه‌و ریگه‌راسته‌نه‌و یه‌کیته‌ی
نهماته‌وی نه‌بی له‌بیرمان نه‌چیت که له‌ناو کورده‌کاندا له‌زه‌وی کوردستاندا
گه‌لی برامان هه‌یه‌که‌زمان و نه‌ته‌وه‌یان جیاوازه‌له‌گهل ئیمه‌دا به‌لام هه‌میشه
هاوبه‌شمان له‌نازارو ئاواتا له‌خوشی و ناخوشیا واته‌هاوبه‌شمان
نه‌یه‌کیته‌که‌ماندا وه‌هموو مافیکی که‌مایه‌تی (اقلیه) نه‌ته‌وه‌یان هه‌یه .
پیش نه‌وه‌ی کوتای بینم به‌ووتاره‌که‌نه‌م چهند پیوستیه (ئانی) ه

که لهسەر هه‌موو قوتابیه‌کی نیشتمان په‌روه‌ر پ‌یویسته به‌دلسوزی و گورج و گولی به‌جی بهینی ئه‌خه‌مه به‌رچاو :

۱ - به‌صفه‌تی ئه‌وه‌ی قوتابی ده‌سته‌ی تیگه‌یشتوو خ‌وینده‌واری گه‌له پ‌یویسته هه‌میشه هانی هه‌موو چینه‌کانی گه‌ل بدات بو به‌جی هینانی فرمانه‌کانی جمهوریه‌ت و پاریزگاری ئاسایشی ناو‌خو و ه‌دو‌زینه‌وه‌ی دو‌ژمنانی گه‌ل .

۲ - هاندانی قوتابیان و چینه‌کانی گه‌ل به‌ئافره‌ت و پ‌یاوه‌وه بو چونه کوری به‌ربه‌به‌ره‌کانی میلی (المقاومة الشعبیه) له‌ری‌ی پاراستنی جمهوریه‌ت له‌پیلانی ئیمپریالیزم و نوکه‌ره‌کانی .

۳ - کوبونه‌وه‌ی قوتابیان له‌ده‌ووری به‌کیه‌تیکه‌یان بو پ‌یشان‌دانی مافو ویستنه نه‌ته‌وایه‌تیکانیان به‌میری وه یارمه‌تی کاربه‌ده‌ستان بو جی‌به‌جی کردنی ئه‌و مافانه‌ی که جمهوریه‌تی خوشه‌ویست ئه‌یدا به‌قوتابیانی کوردستان وه بو به‌رزکردنه‌وه‌ی راده‌ی خ‌وینده‌واری له‌ناو قوتابیه‌کاندا .

ئهی قوتابی تی‌کوشه‌ر بو‌پیشه‌وه له‌ پ‌یناوی :
ناشتی و زانیاری ، کامه‌رانی و خ‌وینده‌واری .

هوشام مه‌تاب

كلك هوشام مه‌تاب به‌رگ‌درووی چاکه ، له‌سه‌ر تازه‌ترین شیوه‌و به‌دلی خوت جله‌کانت بو‌ئه‌درویت . ئه‌وه‌تا له‌سه‌ر شه‌قامی رشید له « عماره‌ عبدعلی الهندی - راس القریه » سه‌ریکی لیبه .

تا ئه توانیت بیربکه ره وه ، بو ههر پرسیاریک چه ند کتیب و فرههنگیک
بخوینه ره وه ، نه گهر ههر نه تزانی ئنجا پرسیار بکه ، ههتا وه لامیکی زور
تهده بته وه واز مهینه .

ئه م پرسیارانه ی خواره وه ههر یه که ی پینج نوخته ی له سه ره .
ههول بده له پانزه نوخته زیاتر پرربکه بته وه . له گهل وه لامه که تا پولیکی
ده قلسی کار نه کراو بنیره وه له گوشه یه کی زه رفه که وه بنوسه « پرسیار »
تا روژی ۱۹۵۸/۹/۳ وه لام وه ره ئه گریت . سه ره که وتوی یه که م قه له م
پاندانیک و سه ره که وتوی دوهم ژماره ی داهاتوی هیوایان پیشکەش نه کریت
۱ - ئه م وشانه بکه به کوردی :

استقلال ، رسام ، نحاة ، حذر ، کادر .

۲ - مانای ئه م وشانه بنوسه :

سوز ، ئیسک ، بره وه ، دهروون ، نیگا .

۳ - سنووری کوردستانی گه وه بنوسه .

۴ - عه ره بانه یه کمان هه یه دوو ئه سپی پیوه یه ، ئه سپیکیان سه ره که ی له
پیشه وه یه و کلکه که ی له دوا وه یه ، به لام ئه سپه که ی تریان کلکه که ی
له دوا وه یه سه ره که ی له پیشه وه یه و عه ره بانچه بی به زه یه که ش
به قامچی لی بان ئه دات !. ئایا عه ره بانه که بو پیشه وه ئه روات یان

- ۹۲ -

بو دواوه؟ بوچی؟

ئەمەش وەلامی پرسیارەکانی پیشومانە:

۱ - تومار = تسجیل ، پیچراوه .

داستان = روایە .

نزار = غابە = میرگە . دارستان .

پەنگ = عیبرە .

پەند = نصیحە = ناموژگاری .

۲ - سندویج = بابولە .

قلم = پینوس .

مربا = خوشاو .

قنات = نوکەند .

انتاج = بەرھەم .

۳ - ۱ - هونراوہ کہ هی خوالیخوشبو یونس رۆوف (دلدار) بوو .

ب - پوپەشمین ، پیشینان .

۴ - دەستی مسیو « کریکوری زایتسیف - سەفیری سوڤیتی لە

عراق » بوو .

سەرکەوتوہکان :

۱ - روناک رۆوف سعید ۱۶ نوختەیی راستبوو ، سەرکەوتوی

بەکەم بوو (۱) .

۲ - جلال دباغ ۱۵ نوختەیی راستبوو ، سەرکەوتوی دوہم بوو .

(۱) تکا لە خوشکە روناک ئەکەین کە ناوێشانێ خویمان بوونیرت

ناکو خەلانەگەیی بوونیرین .

قوتابییانی کورد له بیرووبا

« پاشماوه »

روژنامه‌گانی جیهان باسی ئەکەن ، مەسەلەیه‌کە که زور دەمیکە لەناو دەوله‌تانا باسی لی ناکری له پەیمانی سیفیری سالی (۱۹۲۰) وه به‌لام له‌گەل ئەوه‌شدا مەسەلەیه‌کی زور گرنگوگوتویرییه : ئەویش مەسەلەیی کورده .

لیژنەیی ئیداری (کومەلی قوتابیانی کورد له ئەوروپا به‌پیی ئاره‌زوی کونگرەیی س‌ی‌ه‌می کومەله‌که که له مونیخ له (۴ - ۸) ی ئابی ۱۹۵۸ دا گراوه شه‌ره‌ف‌یاره که ئەم نامەیه‌تان بو بنوسی وه هیوای ئەوهی هه‌یه که جیهان گویداری ئەم مەسەله‌یه بکات وه به‌شیوه‌یه‌کی تابه‌تی ده‌زگای گشتی ریکخراوهی نه‌ته‌ویه‌ک گرتوووه‌کان .

هیوامان له به‌رزیتان هه‌یه که ئەو توانانه‌یه به‌کاربه‌ینی که به‌ندی ۹۹ یاسای نه‌ته‌ویه‌ک گرتوووه‌کان پیی به‌خشییون بو باسی لیکردنه‌وهی (دوسییه‌ی کورد) که له‌لای ریکخراوهی نه‌ته‌وه یه‌ک‌گرتوووه‌کانه‌وه بو ئەوهی ئەو مەسەله‌یه‌ش بچیتته ریزی ئەرگه‌گانی ده‌زگای گشتی کوبونه‌وهی ئیستانان .

ده‌زگای نه‌ته‌وه یه‌ک‌گرتوووه‌کان ئەیه‌وی باسی ئەورینگایانه بکات که ئاشتییه‌کی گشتی پیک ئەهینن بو هه‌موو روژه‌هلانی ناوه‌راست وه ئیمه‌ش که باوه‌رمان به ریکخراوهی به‌رزوی نه‌ته‌ویه‌ک‌گرتوووه‌کان هه‌یه ئەمانه‌ویت پیتان بلیین که به هیچ جوریک ئاشتی به‌رده‌وام نابیت له‌م به‌ش‌ه‌ی جیهاندا

گهر چاری هموو مهسه له گه وره کانی نه کری وه به شیوه یه کی تایبه تی تا به ته وای ئه و زورداری به لانه بری که دوو - چاری گه لی کوردو مهسه له نیشتمانیه که ی بووه ئه و گه له ی که دهوله ته گه وره کان له کونگره ی لوزانی سالی ۱۹۲۳ دا زورداریان لی کرد .

(کومهللی قوتابیانی کورد له ئه وروپادا) که بریتیه له ههلبژارده ی روشن بیرانی گه لی کورد له ده ره وه دا وه دهنگی (۱۰) ملیون کورد ده رته بریت که له کوردستانی نیشتمانی بهش کراوی نیوانی تورکیا و ئیرانو عراقیاندنا نه زین یاسای (نظام) جمهوریته تی تازه ی عراق به دان نانییا به بوونی میلی کوردو ناوبردنیا له ماده ی سی به می دهستوره تازه که پدا که جمهوریته هاوبه شیبیه له مافی میلی چونیه که له نیوانی گه لی کوردو عه ره بی عراقدا ههنگاویکی زور فراوان و دنایانه ی نا له ریگای چارکردنی مهسه له ی کوردا . وه پیوسته له سه رمان که پال پشتیمان ده رخنه ی بو حوکومه تی عراق وه به ناشکرا بلین که جمهوریته تی عراق وینه کی جوانی دا به تورکیا و ئیران لهم رووه وه بو چاری کوتوپریو دیموقراتیو ناشتیانه ی مهسه له ی کورد .

ئهم چاره هیچ کارناکاته سه ر مافی ههتا ههتایی هموو گه لی کورد له خو بریاری نهجانی دووا روژیدا .

حوکومه ته کانی تورکیا و ئیران به که لله ره قبیان به پی نه ناندنا به بوونی میلی کورد وه به به رده ووا میان له به کارهینانی سیاسه تی چه و سانه وه ی میلی وه نه زانی کهر وه نه هیشته تی مافی میلی (کردن به تورک و کردن

به فارسی) بهمه ژور بهم زووانه مهترسییهك دروست نهگهن بو
ناشتی جیهان .

لهبهر ئهمه ئیمه ئاوانی خومان دهر ئهبرین به شکم ئهم دوو جوکومهته
پیی بنین به بوونی میلی کوردا وه دانانی چاریک بو مهسهلهکهی کورد که
ئیلهاڤ له سیاسهتی تازهی عراقهوه وهرگریت وه ئهمه ئهبیته هوی چاکه
بو ئهم دوو وولاته وه چاکه بو ههموو گهلانی روژههلانی ناوهراست
وه له دواییدا ئهی خاوهن بهرزیتی ههستی بهرزهانتان پیشگهشی
ئهگهین .

سه رهکی کومهل

بهناوی لیژنه ی ئیداری کومهل ی

قوتاییه کوردهکان له ئه وروپادا

تی بیینی

ئهم نامهیه وهرگیری وینه فهره نسییه که ی ئهو نامهیهیه که نیراوه
بو سکرتری گشتی نه تهوه بهك گرتوووهکان به ناوی کومهلهوه دهرباژه ی
مهسهله ی کورد .

چاپخانه ی نهجیح

ئاماده یه بو چاپکردنی هه موچوره کتیت و گو فارو نامیلکه بهك
به کوردی و عه ره بی . بهمه کینه ی انترتایپ

بارہ۔ بی کراوی ہیوا

ل :-

- بہ فساد :- ماموستا بہ شیر مؤشر - حیدر خانہ .
سولہ یمانی : ۱ - رؤف معروف - خاوهنی کتیبخانای گہ لایز .
۲ - محمد عارف معروف - خاوهنی کتیبخانہ ی زیوہر
کرکوک :- عمر بی کہس - شہ قامی سیروان
شقلاوہ :- مہ خزن سفین طہ ٹہ حمد خوشناو
ہہ ولیر :- ستودیو سیروان
کویہ :- خاوهنی کتیبخانہ حاجی قادری کویہ محمد شوان
رانیسہ :- عزیز صدیق - گوگای بیتوین
ہلبجہ :- سید حسین ٹہ مین
زاخو :- محمود حاجی احمد مکتب التحریر
قہ لادزی :- نورالدین ملا صابر
رہ واندز :- علی عباا کتیبخانہ ی رہو "نز
خاتقین :- حبیب برزور - کتیبخانہ ی س و
موصل :- سید علو - مکتہ الامین - شارع الجفی
چہ مچہ مال :- محمد سید عبدالرحمن - خاوهنی گوگای فہ ریاد

*
نبشرة الاطفال
شديدة الحساسية

حافظوا على اجسامهم
باستعمال
صابون

هنا

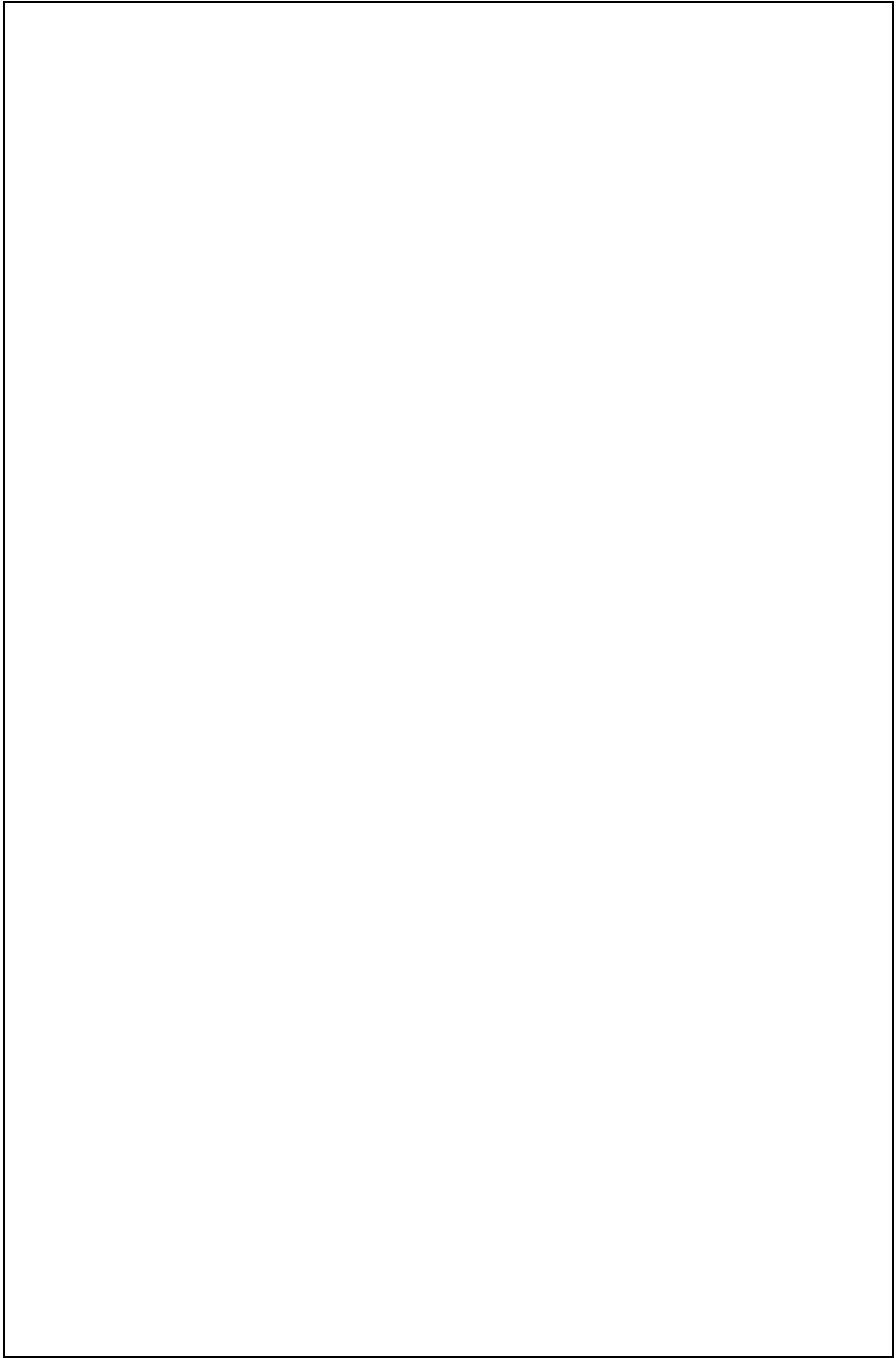

انتاج شركة استخراج الزيوت النباتية (شركة همت)

چاپخانهی نهجاح - بهغداد

گۆقارى ھيوا

ژماره ۴ سالى ۲ تشريني يەكەمى ۱۹۵۸

هيو

هنگونتي چيني گريکارو چوانگ
ره چکيسي له ناور نه وه و نه کلا له
پاکر د نه وه ي باشماره ي سر زمانه داره
يو دور ست کوندي له لاي ليشتر کي
مورن ، ده سگرتن به سر باشماره ي
چوه سانه وه ي نيشمانيدا يو به کسان
مانه له ناور نه وه کارو « نه ه ليد »
ميليه کاندو يو سر به سي پر هيلاني
لهو مانه ، ده سگرتن به سر باشماره ي
کينه ميليديا يو به هير کوندي پر انهي
له ناور گه لمانه کوندي وه ي به کوندي
له کله همو لهو نه وه زور ليکوانه
که ماني نه وه وانه ي خوبان به نه وه ي
نه نه نه وه ، خه يات يو به نه نه نه ي
سياسه ي داگر کوندي چنگي داگر هوانه
کوشان بهرامه ي به ليراليه
دنه ي گيلو و سيارو و کومه ي
نه وه به ي ليشتر کي تازه ي .
(ستالين)

ژماره چوار - سالي دوو

ناوو نېسائی هیوا

بهغداد شه قامی زه هاوی یانه ی سهرکه وتن

تهله فون ۲۸۴۰۵

خاوه نی ئیمتیا ز یانه ی سهرکه وتن
مودیری مه سئوول : حافظ مصطفی قاضی

له پوسته خانه دا تومار کراوه به ژماره ی ۴۹

— (نابوونه) —

دینار	فلس	
۱	۲۵۰	نابونه بو دهره وه ی عراق
۱	۰۰۰	نابوونه ی سالیکی له عراق دا
۰	۷۵۰	بو قوتابی
فلسه	۱۰۰	دانه ی به

پاره ی نابوونه پیشه کی نه بریت

وه بهم ناو نیشانه نه بریت

بغداد : الصالحیة . ۸۴/ب

(حافظ مصطفی قاضی)

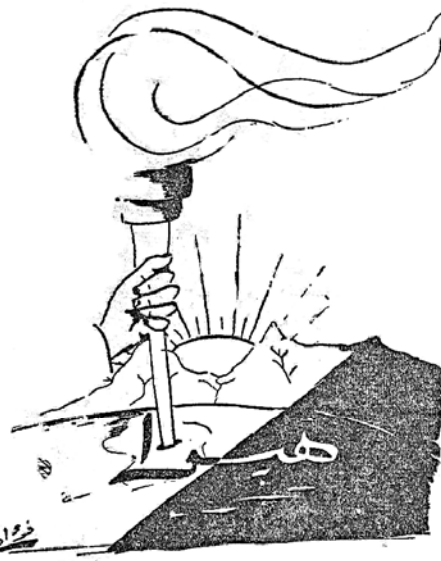
هیاوا

گوفاریکه بوبهختیاری و بهرزگردنهوهی پلهی زانیاریت تهرخان گراوه

ژماره - ۴ - سالی - ۲ - تشرینی بهکه م - ۱۹۵۸ م - ۲۵۷۰ ل

ریگای راست

ئهوا سی مانگی تهواو
تیپه رری بهسهه شورشه
بیروزه کهماندا ، لهماوهی ئهم
سی مانگهدا گهلی سهه رگهوتنو
مژدهی خوشو ئههجامی
بهکه لکمان دی . گومانی تیانیه
که لهمه و دواش کات له دوا
کات و روژ له دوا ی روژ
ههنگاوی گه وره تر ئه نیین و
مژدهی خوشتر ئه بیسین و
پلهی بهرزتر سهه رنه کهوین .
ههه لهماوهی ئهم سی
مانگه شدا ههستمان بهههندی

شتی بهداخو ناخوش کردوه و نه کهین که بونه ته ته گه ره یه کی گه وره له رری
جولانه وهی نیشتمانیدا و گریسه کن له رری پیش خستنی جهه وره ته
گورپه کهماندا . ترسناکترینی ئهم ته گه رانه : ناگوکی و دووبه ره کی ناو

خومانه ! . بهراستی جاری وا ههیه که ئەگانه رادهیهک مروف نابەت
بەدەمیا که بیگیرینهوه ! . سهیریش ئەوهیه که ئەم ناوکێانه ، بەتایبەتی
لە کوردستانی عێراقدا ، بنچینهیەکی نیهو لەسەر هوهیهکی زانراو نیه .
بەلکو بەشی زوری لە ئەزاینو (سوئی تەفاهوم) هوهیه . چونکه ئەمرو
نەتەوهی کورد لە عێراقدا زوربەهی زوریان یەك نامانج و یەك بیروباوەریان
ههیه ، وه یان زور لەیه کهوه نزیکن . فەرمو ئەوه :

پاراستنی جمهوریەت .. برابەتی کوردو عەرب .. دانی هەمو
مافیکی نەتەوايەتی بو نەتەوهی کورد لە عێراقدا .. یەکیتی .. بەرهی
نیشتمانی یە کگرتوو .. بە هیز کردو و چونه ناو بەر بەره کانی میلیهوه ..
بەرەهلستی هەمو پیلانو هیرشیکی دوژمانه لەناو و دەرەوهی ولاندا ..
برابەتی سوقیات و هەمو نەتەوه کانی تری جیهانو بەستنی بە پمانی
دوستایەتی لە گەلیاندا .. هتد .

ئا ئەم دروشمانه بخهیتە بەر دەمی هەر کوردبگی نیشتمان پەروەرو
هەر کومەلیک یا پارتیک ، لەو باوەر بەدام که لاری لییان نیهو بە هەمو
توانا به کیهوه لە پیناویاندا تی ئە کوشیت .

که وابو ئەمرو زوربەهی زوری ئەندامو کومەلو پارتەکان ، لە گەل
جیاوازی بیروباوەریشاندا ، لە کوردستانی عێراقدا لە پیناوی ئەو داخوازیه
بەشدار (مشترک) نەدا تەقەلا ئە دەنو و خەبات ئە کەن . بەلام ئەهی
بوچی یەك ناگرنو لە ژیر ئالای بەرەیه کی نیشتمانی یە کگرتوو دا پیکهوه
تی ناگوشن ؟ . بی گومان وه گو لەسەر هوه وتیمان هوی (سوئی تەفاهومه) .

جا لیره‌دا پیویستی گه‌وره ئه‌که‌ویتنه سهر شانی ئه‌و که‌سانه‌ی که هه‌ست به‌م راستیه ئه‌که‌ن . ئه‌بی ئه‌وانه بو نه‌هیشتنی ئه‌م نا‌کوکیه کنه‌وه بکه‌ن و بلین با جاری ((نوقاتی خیلاف)) بخه‌ینه لاوه‌و قسه له داخوازیه به‌شداره‌کان بکه‌ین . ئه‌بی ریگه‌ی ئه‌و نه‌زان و گیره شیوینانه نه‌ده‌ن که هه‌مو نیکوشانیکیان بوته باسی ((ئه‌شخاس)) کردن . ئه‌بی زور له‌کومه‌له‌کانیان بکه‌ن بو یه‌گرتن و ریکه‌وتن . ئه‌مه‌یه ریگای راست ئه‌گه‌ر بمانه‌ویت بگه‌ینه دوا روژیکی به‌ختیار .

* * *

ئه‌مه‌ویت هه‌ر له‌م هه‌له‌شدا راستی ئامانجی گو‌قاره‌که‌مانتان بو ده‌رخه‌م . . تا ئیستا گه‌لی رای سه‌یرسه‌یر به‌رامبه‌ر ئه‌م گو‌قاره ده‌برراوه ! . فلان که‌س که چاوی به وتاره‌که‌ی فیسار که‌س که‌وت له‌چیکێ لی‌هه‌لقورتان و تی ئه‌مه له‌وانه ! هه‌روه‌ها فیسار که‌سبیش که چاوی به وتاره‌که‌ی فلان که‌س که‌وت خیسه‌یه‌کی لی‌کردو و تی له‌ئیمه نیه له‌وانه !! . به‌لام له‌راستیدا نه له‌مانه‌و نه‌له‌وانه ، به‌لکو گو‌قاری هه‌مو نه‌ته‌وه‌ی کورده ، گو‌قاریکه ته‌رخان گراوه بو به‌ختیاری و به‌رزگردنه‌وه‌ی پله‌ی زانیاری می‌لله‌ته که‌مان ، له‌باره‌ی بلاو گردنه‌وه‌ی نویسنه‌وه ته‌نها سه‌یری نویسنی به‌که‌لکو به‌هیز ئه‌که‌ین ، گوی ناده‌ینه جیاوازی بیرو باوه‌ری نوسه‌ر . ریگه‌ش ناده‌ین به‌و که‌سانه‌ی که ئه‌یانه‌ویت خویانمار به‌سه‌را فه‌رزکه‌ن . چونکه ئیمه ریگای راست له‌م شیوه‌یه‌دا ئه‌بینین .

گوردو گوردستان لهروژهدلاتی ناوهراستا

بهپینوسی : مستر ادموندس - وهرگیری : انور محمد قهرداخی

لهروژنامه‌ی « دلی تهلگراف » ی ئنگلیزی دا
مستر ادموندس که وهختی خوی ئاموژکاری
کهربوه لهوهزارهتی ناوخوی عراقدا ، وتاریکی
لهسه‌ر گوردو گوردستان نویسویه لهروژی
دا ۱۹۵۸/۷/۲۲ دا واتا ههشت روژ دواي
شورشه مهزنه کهمان . منیش دواي خویندنه
وهی بهپویستم زانی که هه‌ندیکی وه‌رگیرم .

« وه‌رگیر »

نیشتمانیک هه‌یه که له‌خواروی تورکیاوه بو ارمنستانی سویتی
دهست پی ئه‌کات ، وه له‌ویوه به‌ره‌و خوار بو ئیران و عراق تا ئه‌گانه
سوریا ، که پی ئه‌لین کوردستان . ئه‌م نیشتمانه به‌شی زوری به‌زایی و
شاخاویه ، تیگرا هه‌وایه‌کی خاوین و خوشی هه‌یه بوژیان ، هه‌رچه‌نده
که هه‌ندی جار زور سارد ئه‌بیت .

- ۴ -

ئەم نیشتمانە لەخواروی روژئاوایەوێ درێژئەبیتەوێ بو میسو پوتامیا (عراق) . کەرکوک یەکیکە لەشارەکانی کوردستانی عێراق ، بەهوی ئەو بیره نەوتانەیی کە تیا هەلئەقوڵی ، بەیەکیک لەشارە هەرە گەورەکانی کوردستان ئەژمیری .

ژمارەیی دانیشتوانی کورد لەکوردستانی عێراقدا نزیکەیی دوو ملیونە بەلام ژمارەیی کورد لەولایەکانی تردا تائیسنا بەتەواوی نەزانراوە ، بەلام من بەو بونەییەوێ کە زور لەم ناوچانەدا ماومەتەوێ ، ئەتوانم بە «تقدیری» بلیم کە لەتورکیادا دووئەوئەوئەیی ژمارەیی کوردی عێراق ئەبیت و بگرە زیاتریشە . وێ ژمارەیی کورد لەکوردستانی ئێراندا لە ۳ ملیون ریا تر ئەبیت ، بەلام ژمارەیی کورد لەسوریا دا لە کوردی عێراق کەمترە .

هه‌یوا هه‌ر ئه‌مینی !؟

زور لەکونەوێ کورد لەژیر دەستی بیگانەدا ئەژی ، بەلام بیری کوردیەت زور لەکونەوێ تو وی بو ئەچینریت . کورد گەلی چەشن ژبانی پیشان درا ، بەتایبەتی لەزەمانی عوسمانیەکاندا . دواي شکاندنی سوپای عوسمانی لەسالی ۱۹۱۸دا و بەگۆردی ژمارە دوانزەیی پروگرامە ئاشتیە کەیی سەرک ، ویلسن ئەلی عەرچی تۆرک نیە لەم امپراتوریەتەدا «امپراتوریەتی عوسمانی» ئەبی هەمو مافیکی میلیان پاریزریت هەرۆهها مافی قەومیان بدزیتی و خویان حۆکی خویان بکەن . لەکونگرەیی ئەم پروگرامەدا وەفدیکی کوردیش بەشداربوو بوپیکینان . ئەم پروگرامە ئاشتیە لەمانگی آبی ۱۹۲۰دا ئمیزا کرا و داننرا بە ولایەتە عەرەبیەکانیشا وەکو حجاز و سوریا ، هەرۆهها بەئەرمەنستان و کوردستانیشا کە ماویدیان بدزیتی و هەولیان بو بدزی بو سەر بەخوی و پیکهینانی دەولەت لەخویان و بوخویان . هەرۆهها بریاریان لەسەر ئەوودا کە روژههلاتی تورکیا بو ئەرمەنستان و ولایەتی موصل « موصل - هەولیر - کرکوک - سلیمانی »

بو کوردستان بیت . ههروهه ها په یمانیشیان دا بو پیوه نوسانی کوردستانی
ئیران به ولایه تی موصله وه بو کوردستان . بهلام له بی شانسی کوردا ئەم
په یمان و پروگرامه سهه ری نه گرت و وازی لی هینرا . ئنجا په یمانی
« لوزان » ی به سهه را هات که له مانگی ته موزی ١٩٢٣ دا به پپی ئەم
په یمانه دان ترا به ولاته عه ره بیه کاند ا بهلام باسی کوردستان و ئەرمه نست
له م په یمانه دا نه کرا . دوای به ستنی په یمانه که ش ئنجا تورکیا ده ستی
کرد به دا واکردنی ولایه تی موصل ، وه له ئەنجامدا سنوره کان نیشانه
کران ، ئەمیش به هوی کوبه نه وه یه که وه که له ئەنقره دا پیکهات ، له بهینی
کار به ده ستانی تورکیا و عیرا قدا به چا و دیری ئنگلیز ، به پپی ئەم کوبونه وه یه
ولایه تی موصل بو عیراق مایه وه .

هیوای ئازاد کردنی کوردستان هه ر مایه وه وه هه ر گیز له بیر نه چوه وه ،
له پاش سالی ١٩٢٠ گه لی ناکوکی روویدا له بهینی کورده کان و کار
به ده ستانی تورکیادا . ههروهه ها له سالی ٩٤٤ - ٩٤٥ دا کورده موکری به کانی
ئازرباینجانی ئیران که زانیان حکومهت له وه یینه دا بی هیزه ، هه ولینان دا
بو پیکهینانی « کوماریکی کوردی مه ابادی » .

کورد له عیرا قدا له هه مو جیگاکانی تری کوردستاندا باشتر له گه لیان
جولا ونه ته وه ، چونکه ژماره ی له ٣ یه کی هه مو دانیشتوانی عیراق
زورتره ، له بهر ئەمه هه ندی مافی میلیان دا بونی که له هه یچ جیگاکانی تری
کوردستانا نه یان دراو ته تی وه کو خویندن به زمانی کوردی و فیرکردنیان ،
وه به شی زوری کار به ده ستانی کوردستانی عیراق کوردن ، ههروهه ها
هه میشه به کدو وه زیری کورد له هه مو وه زا ره تیکدا هه بوون .

كورد له بهر ئه وهی كه ئیسلامه ، له گهه عه ره به كاندا یه كگر توو یه ك باوه ررن به رام بهر حكومه تی جوله كه كان ، چونكه ئه و جیگایه به ناوچه ی ئیسلام ئه ژمیریت . هه روه ها كوردی عیراق زور رقیان ئه بو وه له یه كگر تنه كه ی عیراق و اردن ، به تایبه تی له ناوه كه ی كه بیان ئه وت « اتحادی عربی » وه هیچ باسیکی كوردی تیا نه بوو .

له پاش شه رری گیتی دوه مه وه كورده كان له كوردستاندا زور بی ده نگن ، به تایبه تی ئه و سالانه ی كه له به ینی ۹۲ - ۱۹۴۵ دا بوه زور كاری كرده سه ر ژیانیان كه ئیستاش هه ندی له برینی ئه و سالانه چاك نه بو ته وه .

به لام وه كو بیسرا به هوی شور شه كه ی سوپای عیراقه وه ، كورد له كوردستانی عیراقدا زور مافی راستی قه ومیان پی سپیرا وه ، وه هاوبه شن له م جه مهوریه ته تازه یه دا له گهه عه ره به كاندا .

ئه توانم به هوی ته جاریبی كونه وه بلیم كه كورده كان له عیراقدا ئیستا زور پیخوشحالان به م شور شه وه گومانم نیه هه ول ئه ده ن بو پاراستنی جه مهوریه ته كه یان له گهه عه ره به كاندا .

« سی . جی . ادموندس »

كومه لی ناوازی كوردی

« له به غدا »

ئه م كومه له نیازی وایه كه ئاههنگیگی گه وه ره پیک بینیت له شاری به غدادا به م نزیكانه . ئاههنگه كه پیک دیت له ته مسیل و گورانی و موسیقا و چوبی .

كومه له داوا له هه مو گه نجه كورده هونه رمه نده كان ئه كات كه بین بین به ئه ندام ، تاكو كومه له بتوانیت به فرمانه كانی هه لسیت به ریکوپیکی . هه مو روژیکی هه ینی لیژنه یه كه له یانه ی سه ركه وتن كوئه بیه وه بو ودرگرتنی ئه ندام . بوزانین و مه رچی ئه ندامیتیش له گهه لیژنه دا قسه ئه كریت . ئه وه ش بزانی كه ئه م كومه له ئامانجی پیش خستن و بوژانه وه ی هونه ری كوردیه . وه ئاماده ی شه بو ودرگرتنی هه مو پیشنیاریك كه سودی گشتی تیا بیت .

قوتاییانی کورد له ئه وروپا

نامه به کچی تر له کومه ملی خویندگاران
کورد له ئه وروپا وه وده باره ی خهباتی
بی کولدانیان له پیناوی سوودی
قوتاییانی کوردو عه ره ب و هه مو
میله تانی تر دا .

کومه ملی خویندگاران کورد له ئه وروپا - لقی ئه لمانیا

(له باره ی به یانی لیژنه ی به ریوه به ری یه کیه تی قوتاییانی عه ره ب له
ئه لمانیای روژئاوادا) .

له م روژهدا روژی بزوتنه وه ی نه ته وایه تی و به تین کردنی جولانه وه ی
نیشتمانی گه لانه له ریگه ی رزکاربونو سه ره خوپی دا له ریگه ی سه ندنی
ماقی چاره نوی خویان دا ، له م روژهدا که هه مو جو ره بیروبا وه ی
دوژمنایه تی به ینی گه لان له ناوچوو وه بیروبا وه ی برایه تی و دوستایه تی
جی گرتوته وه زور جی داخه که ئه بینین هیندی دهسته ئه و
سه رکه وتنه ی گیتی به سه ر ئیمپریالیزمی فاشستیدا وه ری گرت ئه خه نه
ژیر پی و له خوبایی بونی کویرانه ی نه ته وایه تیان وای لی کردون که با وه
به بونی گه لانی تر نه که ن وه خه باتیان بخه نه ژیر پی و ئه و دهسته یه
نه کولی بونی گه لی کورد ئه که ن ئه م گه له کونه میژویه وه هه ول ئه دهن
بو توانه وه ی له ناو گه لانی تر داو سرینه وه ی ناوی له جیهانا ، ئه و

کرده و هیله‌ی که ههتا ئیستعماری فاشستی نه‌ی توانیوه له‌گه‌ل هیچ‌گه‌لیکی
ترا بیکا به‌لی له‌م باره‌ نویه‌ی جیهانا - له‌م روژه‌ پیروزه‌دا که کاتی برابه‌تی
دوستایه‌تی گهلانی جیهانه - لیژنه‌ی به‌ریوه‌به‌ری یه‌کیه‌تی قوتابیان
عه‌رب له‌ئه‌لمانیای روژئاوادا ئه‌م به‌یانه‌ استفرازیه‌ی ده‌رکرد :

یه‌کیه‌تی قوتابیان عه‌رب له‌ئه‌لمانیای روژئاوادا

لیژنه‌ی به‌ریوه‌به‌ر - میونخ .

به‌یانی لیژنه‌ی به‌ریوه‌به‌ری یه‌کیه‌تی قوتابیان عه‌رب له‌ئه‌لمانیای ،
له‌باره‌ی « کونگره‌ی سیه‌می کومه‌لی خوینده‌وارانی کورد له‌ئه‌وروپا »
له‌ ۸/۴ آب ۱۹۵۸ له‌ میونخ له‌م کاته‌دا که نیشتمانی عه‌ره‌بیمان بیانی
به‌ری و گه‌لی عه‌ره‌بیمان خه‌بات ئه‌کات له‌ریگای نازادی‌دا وه‌ له‌م کاته‌دا که
هیزی ئیستعمار شالاوی بردوته‌ سه‌ر آردن و لبنان و هه‌رره‌شه‌ له‌ هه‌مو
ئیمه‌ی عه‌رب ئه‌کا ئه‌بینین که کومه‌لی خویندکارانی کورد کونگره‌یان
به‌ستوه‌ و له‌به‌رئه‌وه‌ی که وولاتی عه‌ره‌بی ئیمه‌ له‌م روژانه‌دا به‌ زروفیکی
مه‌ترسیدا تی‌ئه‌په‌رری بیویسته‌ له‌سه‌رشانی هه‌مو که‌سیک که (جنسیه‌ی
عه‌ره‌بی !!) هه‌بیت تی‌بکوشی بو به‌هیزکردنی ئه‌م یه‌کیه‌ تیه‌ی نیشتمانی
عه‌رب بورزگارکردنی هه‌مو به‌شه‌کانی وه‌ئاشکرایه‌ هه‌مو جووره‌ ته‌یاریکی
جیابونه‌وه‌ هه‌ن باس‌کردنیش خزمه‌تی ئه‌وانه‌ ئه‌کات له‌م روژه‌دا که
ئه‌یانه‌وی نه‌ته‌وه‌ی عه‌رب بی‌هیز بکه‌ن وه‌ بزوتنه‌وه‌ی نه‌ته‌وایه‌تی له‌ریکه‌ی
راستمانا رزکارکردن دوربخه‌نه‌وه‌ وه‌ له‌ناوی به‌رن وه‌ له‌پاش لی‌کولینه‌وه‌
له‌کومه‌لی خویندکارانی کورد له‌ئه‌وروپا وه‌ئه‌و که‌سانه‌ی که لایه‌ن‌گریان
ئه‌دات و له‌راستیا به‌ره‌ه‌لستی نه‌ته‌وایه‌تی عه‌ره‌بی وه‌ لی‌ ئه‌ترسن .

کومه له که مان - ی . ق . ع ده ری نه بری که بونی کومه لی
خویند کارانی کورد له نه ورو پادا مه ترسیه کی زوری هه یه بوسه ر نه ته وایه تی
عه رب !! وه له بهر به لکر تنی قوتابیانئ نه لمانیا وه لیژنه ی به ریوه بهر ئه م
بریاره ده رئه بری له سه ر روشنایی ئه م نقطانه ی خواره وه : -

۱ - دروست کردنی کومه لیکی قوتابیانه له نه لمانیا که هه ندی برایانی
تیا دابی !! دوژمنی یه کیه تی قوتابیانئ عه ربه له نه لمانیا وه دیسانه وه
بانک کردنی ئه م کومه له بوئه وه ی برایانی تری عه رب ئیشی له گه ل
بکه ن جولانه وه و یه کیه تی قوتابیان بی هیز نه کات .

۲ - به ته نها دروست بونی کومه له که (به ره له ستی) ده ستوری ئیمه یه
چونکه ئامانجی ئیمه که ده ستور ته حدیدی ئه کا نابیت به ره له ستی
نه ته وایه تی عه ربه ی بیت .

۳ - چونی هه ندی ئه ندامان بو ناو ئه و کومه له (به ره له ستی) صفه تی
ئه ندامه تیه که له ماده کانی ده ستوردا نوسراوه (به شی ئه ندامه یه تی
- ئه ندامانی بیش که ر - ماده (۱) و (۲) .)

۴ - مخالفه ی ماده (۳) له به شی ئامانج و چالاکی یه کیه تی به دانانی
کومه لیکی عنصری وه ئیش کردن بو بلاو کردنه وه ی بیرو باوه ریک بو
زیانی قه ومیه تی عه ربه ی (ماده (۱) به شی ئه ندامانی ئیش که ر) .

۵ - له گه ل ئه وه دا که ناوی کومه له که کومه لی زانستیه ئه بینین که
به ته واوی باسی سیاسه ت ئه کا وه داوا ی گر تنی کونگره یکی کوردی
کشتی کردوه . وه هه ول ئه دا بو لیک پچراندنی به شیک له نیشتمانی
عه رب نه که هه ر به هوی برایانی ئه صلی کوردی به لکو برایانی عه ربه ی

ناو و دهره وهی نیشتمانی عهره بی !!

۶ - له ماده (۳) بهشی ئەندامه تی کومه لی خویندکارانی ئەلیت هه مو ئەندامیک هه تا پاش گه رانه وهشی بو نیشتمان به ئەندام حسیبه به مانا بلاو کردنه وهی بیروبا وهی دووبه ره کی و بهش کردنی نیشتمانی عهره ب پاش گه رانه وهیان له م کاته دا که نیشتمانی عهره ب پیوستی به یه کیه تی وه پته و کردنی په یوه ندی هه یه .

۷ - له ماده (۲) بهشی ئەندامه یه تی - کومه ل - ئەلیت قوتابی که له ئەصلی غیر کوردی بی وهیان ئەوانه ی که وا ئەیانه وی خزمه تی کومه ل بکه ن ئەتوانن ببن به ئەندام - مانای ئەوه یه ئەمه نه ک هه ر یه کیه تیه کی قوتابیانیه ضدی به کیه تی قوتابیانی عهره ب به لکو لای داوه له ریو شوینی قوتابیانه .

۸ - به کارهینانی کومه ل بو ئەم باره گرنگه ی عراق که گه وره ترین خزمه تی ئیستعمار بکات - ئەو ئیستعمار ه ی که هه میشه ئەیه وی یه ک میلله ت بکا به چه ند به شیکه وه بو خزمه ت کاری خویان - وه له م روژه دا ئەیا نه ویت میلله تی عهره ب به دو بهش ده ربخه ن بو ئەمه ی بتوانن راستی ئەم میلله ته که م بکه ن له بهر ئەم هویانه ی سه ره وه لیژنه ی به ریو بهر : -

۱ - داوا له ئەندامانو هه مو قوتابیان ئەکات که دورکه ونه وه له م کومه له وه نه جیته ناوی چونکه ئەمه ناگونجی له گه ل ده ستوری به کیه تی قوتابیانی عهره ب ئامانجه کانی میلله تی عهره ب .

۲ - داوا له ئەندامانی کومه لی خویندکاران ئەکات پاش ئەوه ی که بویان

دەرکهوت ترسی جهند زوره که بهزوو ترین کات بینه دهرهوه لی و ده
هیچ جوړه یاریدهیه کی نه دهن .

۳ - بو نه ئه ندام له م کومه له و یه کیه تی قوتابینانی عه رهب له عهینی کات دا
جهزای هه یه به پپی ماده (۳) به شی ئامانج و چالاکی . و ماده (۱)
و (۲) به شی ئه ندامه تی . و ئه ندام ئه خاته بهر عقوباتی (سزا)
یه کیه تی ئه گهرچی ئه م روداوه ته مسیلی بیری هه ندی قوتابی زور
که م ئه کا به لام به باشمان زانی که ئه م به یانه دهرکهین وه دهری
خهین چونکه زیانه بو بزوتنه وهی قوتابیانوه نه ته وایه تیمان .

لیژنه ی بهریوه بهر

لیژنه ی زانیساری

وه بو وه لام دانه وهی ئه م بیروباوهره ناراسته ئه مانه وهی ئیمه ی
کومه لی خویندکارانی کورد ئه م راستیانه ی خواره ودیان بو دهربخهین .
۱ - بانگی کونگره ی سیهه می کومه لی خویندکارانی کورد له ئه وروپا که
گیرا له ۸/۴ آب / ۱۹۵۸ له میونخ داوا له هه مو پارتو ریکخراو
کومه لو شه خصانی نیشتمانی ئه کات له کوردستانی خوارودا به بی
جیاوازی بیرو باوهری سیاسیان ، که کونگره یه ک بگرن ته عبیر
له ره ئی گه لی کوردستانی خوارو بکات (کوردستانی عراق) بو
ته ئیدی جمهوریه ت و جولانه وهی نه ته وایه تی رزکاری هینه ره ی
هرهب له هه مو کونجیکی نیشتمانی عه ره بی دا . وه تأکید بگهن
له و کونگره یه دا بو یه کیه تی مه سه له حه تی کوردو عه ره ب وه بو ئه وه ی
ئو کونگره یه بتوانیت هه مو باریکی ئه م به شه له کوردستان بگهن .

وهربار دهرکهن بو جاکردنی و باشکردنی لهروی کومه لایه تی و بهریوه بردن وه زانیاری وه نه ته وایه تیه وه و بیشانی حکومه تی جمهوریه تی عراقی بدن بو سه پرکردنی و جی به جی کردنی وه کونگره کهمان داوات لی ئەکا که لیژنه یه کی دائمی ههل بژیرن .

۲ - بریاره کانی کونگره کهمان :-

۱ - لایه نگری ته و اوای جمهوریه تی عراق که له دایک بونی لی دانیکه بو ئیستعمار له روژه لاتی ناوه راست وه ههنگاویکه بو رزکار بونی گهلانی ژیردهستی ئەم ناوچه یه و له روی هینانه دی ئامانجه کانیان له ئاشتی و سه ربه خوی و دیموکراتیدا . وه له بهینی ئەم گهلانه شدا گه لی کورد که ئیمپریالیزم بهش بهشی کردوه وه له هه مو مافیکی بی به شه .

۲ - پیشان دانی ناره زایی به رامبه ر هیزی ئەنگلو ئەمریکی له ئه رده ن و لبنان که چونه دهر وه یه کی ئاشکرا یه له میثاقی نه ته وه یه ک کر توه کان وه هه ول دان بو کشانه وه ی ئەم سپایانه .

۳ - به ره لهستی هه مو په یمانیکی سوپایی وه به تابه به تی په یمانی به غدا

که نفو ذی ئیمپریالیزم له روژه لاتی ناوه راست دا به هیز ئەکا وه رزکار بونی ئەم ناوچه یه دور ئه خاته وه که که لی کورد یه کیکه له مانه .

۴ - باوه ر پی کردنی مافی بریاری پاشه روژی میلله تانی ژیرده ست که گه لی کوردیش یه کیکه له وانه وه به تابه به تی له کوردستانی ترکیبا و ایرانی دا گیر کرا ودا .

۵ - ههل گر تنی بیرو باوه ری کونگره ی یه که می کومه نه که مان که له فیزبادن

بروانه لاپه مره ۸۲

بو فریښتی ئاسایش

نهم هونراوه به له روژی ۹۵۰/۶/۲۵
دا له بهنډیځانه ی کون دانراوه ، هه تا
ئیسنا به ناشکرا بلاو نه کراوه ته وه .
« دنازار »

داوای یارمه تیت لی ئه کهم
ئامانجی بهرزم هر ئه توی
بو گه لان پشتیوان و هوی
بی : بولبولی گولی ژینم
فریښته ی پاکو نه خشینم
بهردو بانچه ی گه لان بفررین
ئاوای ئاسایش بچررین
بی : گیتی پرر مه ترسیه
بی : خه لك رووتو برسیه
بازرگانانی مهرگو شهرد
له هه لپه دان بو زیوو زهر

بو تو سوپاس و ستایش
فریښته ی پاکی ئاسایش
گولی چلی هیوای گه لان
ئه وازی بهرزی ری ی ژیان
تووناکه ری قاروقاسی
داهینه ری خوشی و هاتی
لابه ری هه وری مهینه تی
دوا برری دهردی برسیه تی
شنه ی شه مالی دلشادی
مزگینی هینی ئازادی
رووی میله تانت تی ئه کهم

ٺهٻي به گيتي يا جارر دهين
دهوري هيزي ئيستعمار دهين
كوميتهي ئاسايش خوازان
له گشت لاريك خهين بي وچان
تيكوشين له ربي بهر بهستي
شالاوي ديوي فاشستي
ماوهي په لاماري نه دهين
ئامانجي پسي دهر بخهين
با گه لان تيكرا هوشيار كهين
له راستيان ئاگادار كهين
تي بان گه يه نين بو بمرين
يه كتر بكوژين، بدرين، ببرين ؟
بو له نيشتماناني. نهوت ،
كه بوته كانگهي زوروزه وت ،
خويني سوورورهش تيكه ل بن ،
هزاران هزار په ل په ل بن ؟
بو خاك و خولمان ويران بي
به شمان له جي زيان ژان بي ؟
بو بهوي ئيمپريالستان
زدمين نكري به گورستان ؟

وهك قهلي شووم قيرره دارن
بوجهنگ به هاتو هاوارن
خهريك فيلو دانانه وهن
كه بي ئوقره و حه سانه وهن
چهرمه سهرى گه لان نه دهن
سهر و ماليان تالان نه كهن
پرروژه هاي ئيميرالي
دائه نين وهك هي مارشالي
بو ئه وهي تادنيا ما بي
ژينيان چونه ههر ئاوابي
هه روا درنده و خوينمژ بن
تالان كه رو گه لان كوژ بن
بي: نه ي دروشمي سهر بهستي
له ناوبه ري ديلي و په سستي
زهمين بي وهستان با ليك دهين
پرروژه هاي دوژمن تيك دهين
به يداخي ئاسايش هه لكه ين
ديوي چه نگ هه لگير سين په ل كه ين
ئاسايش خواهاني به ريز
تا پشت نه ستووركه ين و به هيز

بو پایته ختی خه لغه ی هتله ر
دیوی و نه چیسن راکیش کهین
نامه ی گه لانیان پیش کیش کهین
چهرچل ، بیشن ، نه تلی ، نیدن
شومان ، رینو ، بیدوی خائن
با ناگادار کهین بیتو گهر
بینه هوی داگیرسانی شهر
نه تومو دولار داد نادا
مالیان نه ررمی له بنیادا
قینی گه لان نه بیته گر
هه لیان نه پررو کینی له پرر
تهخت و بهختیان و هرنه گیری
بولای هتله ریان نه نیری !!

— ((دئزار)) —

بو لهری ئاسایش لادهین
یه کتر به رهو مردن رادهین ؟
بو به نه توم هیدروجین
سه راسه ز خاپوور بی زه مین ؟
بی : بایروین بو نه وروپا
بو ناوچانی تیپو سوپا
بو ناو کارخانه جاته کان
بو جهرگه ی کان و کارگه ران
بو ولکه ی دولارو دراو
کانگه ی رهنج خورو رهنج خوراو
بو نه مریکای ئیمپریالست
که بو ژین بوته به رهه لست
بو شاری مارشال و هوقه ر

تکیه سیجایر

تکیه

TURKISH CIGARETTES

سیجایر ترکیه

شركة رافدین المحدودة

انتاج و شركة رافدین المحدودة

نرفست و ثرپان

x زانا روسه‌کان له‌زانستگای دهرمان‌سازی ی خارکوف توانیویانه چه‌شنه دانه (حب) یك دروست بکه‌ن بو چاره‌کردنی ته‌وژم (ضغط) ی خوین . کارخانه‌کانی دهرمان دروست‌کردن ده‌سیان کرده به دروست کردنی ئەم دانانه . ههر له‌سالی رابوردوا ۱۰۰ هه‌زار شوشه‌یان له‌و دهرمانه دروست کرد .

x رادیوی په‌کین بلاوی‌کرده‌وه که ئیستا خه‌ریکی ته‌جروبه‌کردنی دلیکی پلاستیکن که له‌شانگه‌های دروست کراوه ، به‌سارگیان له‌به‌رانا . رادیوکه وتی که ئەم دله‌یان له‌سه‌گیکا ته‌جروبه کرد بیست ده‌قیقه توانی خولی خوین (الدورة الدموية) ی بپاریزی .

x دوکتوره ئەسلان که پزشکیکی ژنی رومانیاپی‌په ، له کونفهرانسیکی پزشکی به‌ینی ده‌وله‌تانا وتی : به‌کار هیئانی دهرمانی (نوفوکاس) بو تیمارکردنی ئەوانه‌ی که‌چونه‌ته‌ساله‌وه سودیکی پاشی به‌خشیوه . ئەم پزشکی که له بوخارسته‌وه هاتبو وتی : ئەم دهرمانه‌م له‌زیاتر له ۲۰۰ره که‌سا ته‌جروبه کردو بوم ده‌رکه‌وت که هه‌ندی نیشانه‌ی پیری وه‌ک لاوازی و بی‌هیزی و سه‌رسپی بون بوماوه‌ی سالیك تاسی سال چار ئەکا .

سەر زاوژی له مه وپاش . ئەمه قسه ی یه کیکه له زانا گه وره کانی
ئهمه ریکا .

× زانا سو قیه تی به کان بلاویان کرده وه که ئاله تیکی ئه له کتروئی بان
دروست کرده ، به هوی ئه وه وه ئه توانن بزائن چهند نهوت هه یه له ناخی
زهوی یا له هه رشوینیکا ، وه چون نهوته که ئه جولی له ژیر عه رزه که وه .
لهم ری وه ئه زانن چهند بیر پیویسته هه لکه نری ، وه هه ر بیر چهندی
لی هه ل ئه گوژی .

× له سالی ۱۹۵۷ دا سه رچاوه کانی کاره با ۲۱. ملیار کیلو وات
سه عاتیان له هیزی کاره با داوه ، واته ۱.۵ ئه وه نده ی ئه وه ی که روسیا
له سالی ۱۹۱۳ ئه ی هینایه به رهه م .

× هینانه به رهه می هیزی کاره با له یه کیه تی سو قیه تا بوسالی ۱۹۶۰
ئه گاته ۳۰.۰ ملیار کیلو وات سه عات .

ئیسنا له ئورال و ناوه راستی یه کیه تی سو قیه تا که سوتهمه نی و
هیزی ئاو که مه ، سه رچاوه ی گرنگ گرنگ بو کاره با دروست ئه که ن که
له توانایا بی زیاتر له ۴۰.۰ هه زار کیلو وات بدا . ئه مه ش بو پیویسته
ئابوری به کان .

× تانزیکه ی سالی ۱۹۶۰ نزیکه ی ۲۵. ملیر مه تری چوار گوشه
زهوی ئه کری به خانو ، له موسکو و لینین گرادو کییف و ستالین گراد و
تاشکه ندو زور له شارده کانی ترا به گهرم خه ریکی خانو کردنه وه ن . خه لکی
موسکو هه ر له ۱۹۵۷ دا ملیونیک و ۸۰.۰ هه زار مه تری چوار گوشه
خانویان وه رگرتوه .

x ئیستا له توانادا ههیه چاوی له کاسه چاوی مردو دهرهینراو ؛
وشك بکریته وه و تاماوه یه کی زور هه لگیری . جاران پیویست بو دوکتوره کان
که چاوی مردویه کیان هه لکولی له ۷۲ سه مات زیاتری به سهرا نه روا بیخه نه
کاسه چاوی کابرای تروه وه .

x دوزانای ئه سه ریکایی خه ریکی دروست کردنی بویکی زیندو
(کائن حی) ن له لوله یه کی ته جروبه دا . یه کی له م دو زانایه که ناویان
(میلله ر) و (کالفن) ه وتی : ئه م نه وه ی ئیستایه له مه وپاش بوی ئه لوی
چاوی به دروست کردنی ژیان بکه وی له ته جروبه گاکانا . ئه م دوزانا ئیستا
ته جروبه کانیا ن، له سه ره ئه و بو ه سه ره تایی یانه تاقی ئه که نه وه که
به میکروسکوب نه بی نابینترین ، به لام گیانیشیان تیایه . ئه گه ر ئه م
دوزانایه بگه نه ئه م ئامانجه یان ، زاناکان بویان دهر ئه که وی که گیتی چون
په یدا بو ه . ئه م دوزانایه ئه وه یان به درو خسته وه که وا خه ریکی دروست
کردنی نیر یان مین ، وه وتیان هیشتا وه ختی ئه وه نه هاتوه .
وادیاره زانا سو قیه تی په کائیش خه ریکی هه ندی ته جروبه ی وان .
دوکتور ئومارین که یه کیکیانه وتویه : له ته جروبه و لی کولینه ره کانما
تاراده یه ک سه رکه وتوم .

x زاناکان له لین به شی زوری که م ئه قلی منالان له ئه نه جانی ماندوبون و
ئازارچه شتنی دایکیانه ویه له کاتی منال بونیانا .
x هه ر ته قانندی بومبایه کی ئه توم ، ئه بی به هوی مردنی نزیکه ی
سه ده هزار که سیک له م سی ساله ی داهاتوا ، وه کاریکی ته و اویشن ئه کاته

× زانا جیوفیزیائی به کان له و باوهره دان که تمه منی توپی زهوی ۴
مليار و ۵۰۰ مليون ساليکه .

× رادیوی موسکو قسه به کی پروفیسور جورج تیخوفی بلاو کرده وه
که تیاوتبوی : من دل نیام نه ستیره کانیش ژيانان تیاپه ، به تیاپه تی مریخ ،
وه وتبوی : من ۶۰ ساله له مریخ ورد نه به مه وه ، ئیستا باوهرم ته واو
هه به که نه وروژه ی زانا سوقیاتی به کان بتوان هندی نمونه ی گز و گیوا
دارو دره ختی مریخ بینن بو زهوی - زور نریکه .

× له وهرشه ده لیایی به گوره کانی لینین گرادا سه هول رامال ده ریکیان
به ناوی (لیتین) هوه دروست کرده که به که مین ده لیا گهر دیکي نه تومی به
که بو کاروباری سوپایی دروست نه کرابی . ئهم سه هول رامال دهره
هاوتای نیه له گیتی یا له گهره یی دا ، وه دوئه ونده ی هینه که ی نه مریکایه
که ناوی (گلشهر) ه . هیزی گلشهر ۲۲ هزار نه سپه . که چی هی ئهم
۴۴ هزار نه سپه ، وه ۱۳۴ گز دریزو ۲۷ گز و له دده شه شی گه زیک
پانه ، ۱۶ هزار تون سه نگیه تی ، وه به گورجی ۱۸ گری به ناوی ره وانا
ئروا . عه ماری سوتهمه منی به که ی ماوه ی نه وه ی نه دا به بی وه ستان ۱۲۰
هزار کیلومه تره بروا ، وه قهواره که ی له پولای پته وی به هیز
دروست کراوه .

× رادیوی موسکو په رده ی له روی روداویکی تر سه باره ت به فرین
به عاسمانا هه لالی . نه وه بو بلاوی کرده وه که ته جرو به مان له سه ر
شانه که س کرده که چه ندرچار ناردومانن بو عاسمانی زهوی له دهره وه ی
فاوجه ی راکیشانا ، وه له مه وه گه لی شتمان بو دهرکه وتوه وه ک ئه وه

که نه بونی هیزی راکیشان لهجهوه بهرزه کانا نازاری ئادهمی زاد نادا .
به لکو سهرچاوه به کی گرنگی حهسانه وه و هیمنی پی ئه به خشی . رادیوکه
ههروا وتی : ئه و که سانهی که ناردومانن بو ئه و سه ره وتویانه مروف
که ئه گاته ئه و بهرزیه له خویه وه و اهه ست ئه کا بهریکه به عاسمانه وه ،
ههروا وتی : لهم ته جروبانه وه بومان ده رکه وتوه ئه گه ر یه کیك چهند
جاریک ئه م ته جروبهی له سه ربکری ، ئه ندامه کاتی له شی فیری نه بونی
راکیشان ئه بی ، وه چهند که س لهم چه شنه که سانه توانیویانه ماوه یه کی
که م به سه رزه وی یا بفرن ، وه زوریان هیزیکی سه رسام که ریان په یدا
کردوه بو پاراستنی سهنگی خویان به بهرزه وه ، وه که ئه وهی که بتوان
به سه رپهت و گورپسا برون .

x زانا سوڤیاتی به کان دلو سی یه کی دهس کردیان دروست کردوه
له وانیه به کار بهینرین له هه مو عه مه لیاتیکی جهراحی نه خوشی دلا .
ههروا زانستگای مه کینه و ئالاتی جهراحی هه ندی نمونه ی تازه ی بو چهند
مه کینه یه کی وا دروست کردوه که ئه توانری به کار بهینری بوپینه کردنی
کیسه ی خوین و ده مارو ریخوله . خه ریکی دروست کردنی گورچیله یه کی
دهسکردیشن .

x روژنامه ی گهل که له چین ده رئه چی بلاوی کرده وه که وا که له پوری
گیانداریکی زلیان دوزیوه ته وه ئه گه ریته وه بونزیکه ی نیوملیون سال
له مه وپیش . ئه م که له پوره له ناوچه ی (ئینهوا) دا دوزراوده نه وه . و درور
تیک نه چوه ، به تایبه تی دان و که لبه کانی هه ر زور باش بوون .

چیرۆکی کورت

که دا بکرم به روژوو بوو

نوسینی : مه م

- .. ههستی دایکیکی کورد ..
- .. بوییشهوای نه ته وایه تی عه ره ب ..
- .. بوقاره مانیکی .. نازادی گهلان ..
- .. بوتیکوشهر له پیناوی ناشتی جیهان ..
- .. بوجه مال عبدالناصر پیشکمه شه .

کوبونه وهدی نه و شه وهدی خیزانه که مان و دکو شه وانی رابردو نه بو ..
ته نانه ت رادیو که شمان نه و شه وده له باریکی تر بو . به هه مو هیزیکیه وده
ئه یشریقاند به جوریک که ژوره که ی له گهل نه له رزیه وده :

- الله أكبر ... الله أكبر .

ئیمهش سه رده میک بوبه سام و کری له دهوری دانیشتبوین ، هه ر
یه که مان سه یری به رده می خوی ئه کرد و دکو له ریزی نوێژ یا له کوری
ذکر دانیشتبوین وا چ ههستی که مان لیوه نه ئه هات هه تا دایکم به رویکی
گرژی کزه وده به دو چاوی هیمن سه یری له رادیو که به رز کرده وه ..

سه‌پریکی وورد و قوولی کرد و روی گویزایه‌وه دیواره‌که‌ی بهر دهمی
و پرسی :

- **نهمه هه‌روا نه‌چینه سهر؟** ..

وا دیار بو چاوه‌روانی وه‌لام دانه‌وه نه‌بو ..
به‌لام .. وه‌لامی چیمان بدابایه‌وه ؟ .. چ به پیریژنیکی موسلماننی
دل نه‌رمی کاره‌سات دیته بلیم ؟ ئایا به روداوو قه‌وماو بیترسینم و دلی
بخه‌مه خورپه ؟ .. یا باسی خوین و نه‌شکی رژاو .. هاواری ساواو
مندال .. ناله‌ی بریندار و شیوه‌نی باوک و دایک و روله کوژراوی بو بکه‌م ..
تا به تاویره فرمیسکیک کولی ده‌رونی دامرکینم ؟ ..
که‌چی دایکم وه‌کو روداوی نه‌و روژانه ته‌واو کاریان کردبیته سهر
له بهر خویه‌وه وتی :

- **چون موسلماننه‌کان که‌ساس نه‌بن .. نا .. هه‌رگیز نا .. خویان
له پشته .. خوا .**

منیش ده‌نگم نه‌کرد .. هیچم پی نه‌وت . به‌لکو نه‌وه‌ی نه‌م‌ویست
پی بلیم له میشکما له گهل خوم نه‌م و ته‌وه : .. « دایه کار له‌وه
گرنگتره .. که دلی پاک‌ی تو وه‌ری‌گرتوه ... و له‌شکری دررنده‌ی
ئیمپریالیسته‌کانی فرانسه وئیسراییلی نوکه‌ری ده‌شتی سینایان داوه‌ته
به‌ر وه روو به نوکه‌ندی سویس نه‌چنه پیش .. له‌شکری ده‌ست
دریژکه‌ری زورداری ئینگلیزیش له دورگه‌ی (قهرس) د وه خویان ریک
نه‌خه‌ن بو هیرش بردنه سهر خاکی میسری ئازادی خوا .. پیشه‌کی
یه‌تا . یه‌تا فروکه بومبا هاویره‌کانیان . شارو دیهات و کیلچه و . ده‌ژگاو

قوتابخانه‌ی نه و ولاته ناشتی خواهه بومبا باران و ویران نه‌کهن .. وه
بی به‌زده‌یی و به ناره‌وا دانیش‌توانی میسر نه‌ده‌نه بهر شیلکی میترلیوز و بومبا
بی نه‌وه‌ی جیاوازی له ناوین ساوا .. یا پیر .. ئافرته .. یا پیاو ..
بکهن .

سیکوچه‌ی .. ده‌ست دریزی .. ئینگلیز و فرانسه و ئیسرائیلی
تاوانبارن .. سیکوچه‌ی ئیمپریالیزم بو داگیر کردنی .. میسر ..
پلیشانندی ئازادی و سهر به‌خوی‌ی گه‌له‌که‌ی .

له ناو گیزاوی نه‌م بیرولیکدانه‌وه‌یه‌دا .. زه‌رده‌خه‌نه‌ییکی .. تال
وساردم هاته سهر زار دایکم .. گورج چاوی بریه خوم و زه‌رده
خه‌نه‌که‌م وتی :

- نه‌ری به‌خوا .. میسر مادام ئیسلامه .. ههر سه‌رکه‌وتوه .. پیر
بروام که خوا خوا .. له ته‌کیا وه‌ستاوه .
- منیش پیکه‌نیم و وتم :

- خو من به هوی قسه‌کانی تو خه‌ندهم .. نه‌گرت .. نا .. نا .. نا ..
به‌لام ده‌لیم میسر وه‌گو کوتره‌که‌ی ناو دارستانی لی هاتوه .
خوشکم قسه‌ی لی وه‌رگرتمه‌وه و وتی :

- گه‌واته .. گیتی گه‌راوه‌ته‌وه سهر یاسای دارستان ، ده‌وری
جه‌رده‌یی وری‌گری نه‌ی گه‌لانی جیه‌سان ؟ .. نه‌ی ویزدان و ضمیری
عالم ؟ .. نه‌ی ئینسانیه‌ت ؟ .. که‌س نیه‌ ده‌نگیک به‌رزبکانه‌وه .. ده‌ستیک
به‌روی نه‌و بی دین و ئابروو زورداره سنور شکینانه‌وه بنیت ؟ .. که‌س
نیه ساواو مندالو دایکو .. باوکیان به‌ینسته‌وه یاد ؟ ..

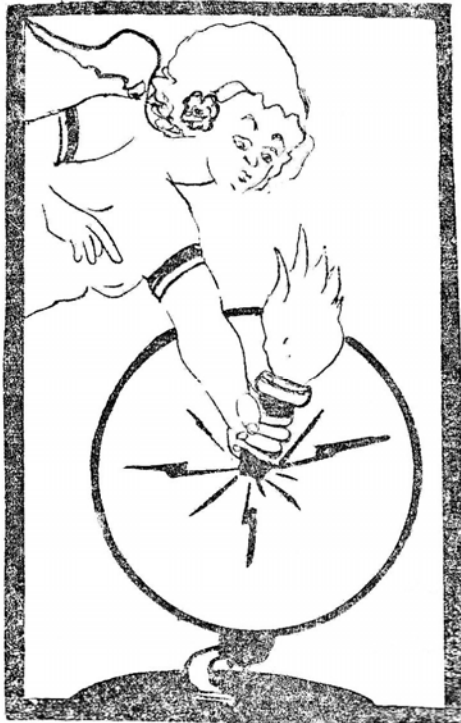
وه ناهیکی کورتی هه‌لکیشاو روری سورانده‌وه لای (هونه‌ره
چکوله) که له ناوینمان دانیش‌تبر .. ویاری له‌گه‌ل بووکه شوشه‌که‌ی
نه‌کرد .. وه ده‌ستیک به‌سه‌ری داهینا ، په‌نجه‌کانی له‌ناو قزه زه‌رده‌که‌ی
بزر بزون و به په‌روشو عاطفه‌وه سه‌پریکی روری کرد و وتی :
- کی هه‌یه .. ساوا‌ی .. خوش نه‌ویت ؟ ..

هونره بچکولهش سهری بهرز کردهوه . . به دوچاوی گهش له
منو دایکم وه له ههمو خیزانهکه راما . . و بزهیکی پاک و ساوایانهی له
سهر لیو پهیدا بو . وه روی وهرگیرا و بوکه شوشهکهی گرته باوهشی
و دهستی کرد به ماچ کردنو شهقاندنی .

- نهو دل رهقه زوردارانه . . تهناهنه دهنگیکی خوشه و یستیان له
دل دانیه ، بهزه بیان به ساواش نایتهوه . بی دهسهلاتی پیرو پهکله گهوتتهش
کار ناگانه دلی مردویان . . ههستی گرر دامرگاویان .

خوشکم وا ههر خوی
وهلامی پرسیاردهکهی خوی
دایهوه . . و پرر سوزو خوشه
ویستی سهیریکی . . دایکی
کرد .

دایکیش . . به واق ووو
ماوی گوپی له رادیوکه گرتبو .
که سرودیکی نیشتمانی تهوت .
له پر دهنگی رادیوکه کپ بو .
و کردی به ووژده . . ووژده .
ههمومان سهرمان ههلبری و
سهیری روی یه کترمان کردوه
چاومان بو رادیوکه گیرانهوه بی
تهوهی که سمان دهنگیکی لیو
بیت .

ول . . فروکه بومبا هاویزی نیمپریالیسته زورداردگان نیستگهی

رادبوی « صوت العرب » یان ویران کرد . وه دهنگیان کپ کرد ، ههمومان دلمان کهوته لیدان که نهو دهنگه کپ بو .. بهلام .. دهنگی نازادی و خهباتی گهلی میسری نه بهز و گهلانی نازادی . خواهی جیهان چون کپ نه کری ؟ ...

دهنگی قین و تورهیی له ههمو وولاتانی عه رب .. له ناو ههمو گهلانی به شهره فی جیهان له دهنگی رادیوی « دهنگی عه رب » بهرز تر .. گوی ی کیتی کهرر نه کرد .. له یه کیه تی سو قیه ت ، له چینی مه زن ، له هیندستان .. له ههمو ئاسیا و ئافریقا و ئاروپای نازاد .. له ناو گهلی کوردی نازاش ، نهو دهنگه بهرز نه بو وه و گوی داگیر که ره ئیمپریالیسته کان نهی قیزاند .. شه پولی پشمرمه رگهی نهو گهلانهش ئاماده بوون بو بزوتنه وه و بوونه لافاو بو ته فروتونا کردنی له شکری دوژمنانی ئاسایش . گهلی میسری کول نه ده ریش پاله وانانه بهر بهر ده کانیان نه کرد بو ده رکردن و له ناو بردنی سنوور بهزینه کان .. بو پاریزگاری نازادیان .. وهک یولا بهرام بهر دوژمنه کانیان چه قی یون ، وه له سه ر زمانی رولهی نه بهر دیان فارهمانی نه ته وابه تی عه رب .. جمال عبدالناصر نه یان نه رراند :

- پاریزگاری نیشتمانان نه کهین ... بهرگری دوژمنه کانمان نه کهین ... نه جهنگین .. تادوا دلویی خوینی له شمان .. تا دوا مرو قمان له پیناوی نازادی نه م نیشتمانه بهخت نه کهین .
سامو تورهیی ههمومانی داگرت .. بهلام دایکم ههر له سه ر

ره‌وشتی خوی .. نه جولانه‌وهی .. نه قسه‌کانی له هیمنی خوی نه‌که‌وتن
له سهر خو هه‌لسا چوووه ژیر نوینه‌که‌ی و لیفه‌که‌ی هه‌لکیشاو دهمو
چاوی تیدا شاردنه‌ود و بی ده‌نگ بو . قین ورك هیرشیان بو هینام له
تاوانا لیوم نه‌کروژت .. وه له ژیر هه‌ستی پر نازاری جستو جوی
میشکو ده‌رونم رام کرده ناو پیخه‌فه‌که‌م .. شه‌پولی توره‌یی هه‌ناسه‌ی
ته‌نگ کردم ، ئاره‌زوم نه‌کرد له ژیر نوینه‌که‌م راپه‌رم و شیتانه بکه‌ومه
ناو ژوووره‌که‌م .. ناو .. دونیا .. وه‌ئه‌وه‌ی نه‌که‌ویته به‌رچنگم ..
بیه‌رم ، بیشکینم ، بیه‌اوژی‌مه سهری نه‌و درنده‌و خوینخوا‌رو ده‌ست
دریژکه‌رانه و سهریان پی پان بکه‌مه‌وه ، له ناو مونجی نه‌و توره‌ییوقینه‌دا
وولاته دیله‌که‌ی خوم .. کوردستانی خوشه‌ویستی زور لیکراوم ..
له ته‌ک میسری زور لیکراو هاته به‌ر چاو .. که ساله های ساله وا له
ژیر پی‌ی استعمار ونوکه‌ره خوینخوا‌ره‌کانی نه‌تلیته‌وه و به‌ ده‌ستی
ئاسنننن شه‌ته‌ک وکوت و زنجیر کراوه . و له‌هه‌مو مافیکی ونه‌ته‌وایه‌تی
بی به‌ش کراوه و سامانو داهاتی زه‌وت کراوه .. کوردستانی له‌ت کراوی
دیل .. که دوژمنه‌کانی هه‌ولی له ناو بردنی نه‌ده‌ن .. چیای (ناگری) م
هاته به‌ر چاو .. بارزانی نه‌مر .. مه‌هابادی خوینن ، وه به‌راوردی ..
خه‌بات و به‌ره‌ره‌کانی گه‌لی میسری قاره‌مان و هه‌مو گه‌لی عه‌رب ، و گه‌لی
عه‌رب ، و گه‌لی گوردی نه‌به‌زم کرد له پیناوی نازادی و سه‌ره‌ستیان ..
یوووه ده‌ست هینانی مافی نه‌ته‌وایه‌تیان .. له ریگای ئاسایش و
نه‌به‌رخومه‌وه و تم :

- بهلی . . دهر دو ته گه رهو . . گری ومه سئه لهی (قضیهی) گه لان
هموی یه که وله سهر بهك بنکه هه لئراوه . . که ئیمیر بالیزمه .
وه کو بلی بهم دوا بیرم خوم نهختی دلنیا کرد . . وه گریکی
هرونم شل کرده وه بوی نهختیک بهك سا بوم .

بهیانی زوو پیش روژ ههلات له خه و ئاگام بو وه ، لیفه کهم له
سهر سهرم لادا . . بی ههستی ژوره کهمانی داگرتبو . . کزه بایکی
سارد له پهنجهره گه وره که هاته ژوره وه . . دای له رووم ، پتر هوشیاری
پی بهخشیم . . که بو سهر ته نیشتی چهب گه وزم دا یه کسهر دایکم
که وته بهر چاو . . له سهر بهرمالی نویژه کهی چوکی دادابو . . دهستی
پان کر بو وه و بهره و ژور رای گرتبون و به دهنگیکی نرم و نوساو نه
پارایه وه و نزای نه کرد :

- خواجه دهستی عبدالناصر بدهی . . به سهر دوژمنه کانی زال بکهی .
خیزانیش به ریز له سهر زهوی . . له ناو نوینه کانیان لی راکشابون
و کهوتبونه خهویکی قوول ، هونه ره بچکوله . . له سهر پشت دریز کر ابو
روی پاک و گه شی کر ابو وه بانی ژووره که .

زوری پی نه چو . . خوشکم هه لستا و یه کسهر په لاماری
رادیو کهی دا . . رادیو کهی خسته ئیش وه سهرده میک له پیشی راوده ستا
تا ده نگی بهرز بو وه :

- الله اکبر . . . الله اکبر .

ئنجما سه ماوهره کهی دانا و خه ریکی چا لینان بو . .

دایکم .. له سهر بهرماله که ی .. ، رووی گرژو لیوه کانی کشت
پوبوون سهری بهرز کرده وه .. به توندی ته ماشایه گی کردم .
همو واتای گلایی وررک وتوله له سهر روی دیاری ئه دا و
فرمیسیکی گهورهش به ناو برژانگه کانیه وه گیرسابو . پاش که میک
روی سورانده وه لای رادیوکه و بی دهنگ سهری دانه وانده وه .
که خوشکم خوراکی به یانی ناماده کرد همو خیزانه که له خه و
هه لستاپوین .. له سهر خوانچه که دامه زراین .. ته نها دایکم نه بیت ..
له سهر بهرماله که ی نه جولایه وه و چاوی بریبوه کوره بچکوله که ، که له
قورنه ییکی ژوره که هه لئروشکابو وه بوکه شوشه که ی خستبوه ناو
دهستی .. به زیزی هاواریک .. دو هاوار .. سی هاواری ئه کرد
« ماست .. ماست .. ماستم جهز لی یه » .
که روانیمه سهر خوانچه که ماستی له سهر نه بو .. روم کرده
خوشکم :

— کهو چکه ماستیکمان نه ماوه .. بوی ..

به نه ختیک قسه گرته وه .. وتی :

— مابو .. به لام .. نه ما .

چاویکی کرده دایک .. ههروه ها منیش چاوم له ههردوکیان
گوازتنه وه ویه که له دوا ی یه که تیم روانین .

به لام پیش نه وه ی من پرسیاره که ی لی بکه م سهریکی تری دایکی
کرده وه و به کزیکه وه وتی :

— بریاری داوه .. هه تا میسر لهم تمگانه یه رزگاری نه بیت ، وه

یه سهر دوژمنه کانی سهر ئه کهویت بو عبد الناصر به روژوو بیت .

سرود

بو سو پای نه بهزی

عیرا

کاکه شوان

وا سو پای نازادی توله‌ی سه‌ن له‌زومره‌ی خائنان
گهل به‌جاری هاته کایه به‌رگی دیلی دادرران
هه‌سه‌ئهی قه‌ومی نه‌به‌ردی : ده‌ستی دیلتی بررا
وا سوپا مه‌ردانه هیوای چلکنی پیسی وهران !
هه‌سه‌روژی نوی له‌که‌لدا تیشکی ئاسوی گرت‌ه‌وه
هه‌رکه‌سی ناپاک‌وپسه : نیازو ئامانجی مران !
ئه‌و گوله‌ سو‌ره‌ی گه‌لی کورد ویلو شه‌یدای بو ده‌می
هاته به‌ره‌هم بو به‌ مژده‌ی کوردی مه‌ردی قاره‌مان !
هه‌ربژی ئهی جه‌یشی شیران ئیمه‌ گشتمان واین له‌دوت
فه‌رمو بگره‌ گیانمان هه‌رتوی له‌جی گیانو ژیان !
فه‌رمو گوی بگره‌ له‌چه‌پله‌ی شادی بو فه‌رمانی تو
هاته جونبوشی کول‌ئه‌دا نه‌غمه‌ی دلی گهل‌په‌روه‌ران !
مژده‌بی ئهی گهل‌که‌ه‌له‌هات شه‌وقی ژین به‌سته‌ی ژیان
حوررو سه‌ربه‌ستی ئیتر تو : نیشنمانیش کامه‌ران

* ئه‌م هه‌لبه‌سته له‌سه‌ر ئاوازیکی تایبه‌تی دانراوه .

کوملای له ره وهز

الجمعية التعاونية

نوسینی : فاضل

له ولاتی ئیمه دا کام دی بیگیرین له دیهانه کانمان ، دانیشتهوه کانی که بیانوهی به ره می کرداری سالیان وه کو (گهنم ، جو ، توتن ، ته ماته ، شیر هتد) بفررشن . هه رمالیک یه کیکی یا زیاتر ته رخان نه کا بو فروشتنی نه و به ره مه . نه و یه که ولاخ نه داته پیش خوی ، باری لی نه نیو روو نه کاته شار . ولاخه کانی نه باته خان ، خوشی یا له خان یا له جیه کی تر چهن شه ویک نه مینیته وه . وه کو (مه سرف) یکی زوری نه بی ههروه ها چهن روژیکیش خویو ولاخه کان له ئیشو رهنج دوا نه که ون . نه مه له لایه (که زه ره ریکه) ، له لایه کی تریش کر ریار له سارا نه بهر نه وهی که لادییه که په لپی خوی هاتوته بهر دهستی به چا و بکی سوک ته ماشای نه و شته نه کا تا به نرخیکی هه رزان له ژیر چنگی ده ربینی . وه یا لادییه که خوی ناچار نه بی به نرخیکی هه رزان بیفروشی بو نه وهی زور نه مینیته وه . زور خه رج نه کا نه مهش ا زه در بکی تر .

ئەمە بەرھەم فروشتن ، كررینیش وەكو (شەكر ، چا ، چلوبەرگ ، جگەرە ، بیل ، گاسن ، قەياسە ، كورتانو زور شتی تر) بەچەشنى ئەو ئەبى ھەر ماله یەکیکی یا زیاتر و لاخ بداتە پیش خوینو بچیتە شار بو کررین . خوینانو و لاخەکانیان چەن روژ لەشارا ئەمیننەو (مەسرف) یان ئەبىو ئەیش دوا ئەکەون . بەگرانیشتیان پی ئەفروشن . ئەمانە بەم جورە ئەگەر لادیی لەکاتی کررینا پارە لەگیرفانیابو لەکاتی فروشتنا لەسەری قەرزار ئەبى ، خو ئەگەر بەقەرر شت بکرری وا دوسى قات پی ئەفروشن ، وە بەرھەمەکەشى ھەرمامەى سەلەمو قەرزدەر لیی ئەسینی بەنیوہ نرخ .

بومان دەرکەوت دانیشتوانی لادی لەزور سەرەوہ زەرەر ئەکات جا بوئەوہی رزگاری بیی لەم زەرەرانە ، لەزورداریتی فروشیارو کرریارو لە زیاتی قەرزو سەلەم ، لەدواکەوتن لەئیشو زیادە خەرچ کردن . ئەتوانی بەپیک هیسانی کومەلى ھەرەوہز (جمعیه تعاونیه) رزگاری بیی . جا لەپیشا بايزانين ھەرەوہز (تعاون و کومەلى ھەرەوہز) الجمعیه التعاونية (جین ؟

ھەرەوہز - یاسا (نظام) یکی ئابوریە بو سود وەرگرتن لەتواناو کرداری ئەندامەکانی کە یەك ئەگرنو ئەبن بەکومەلیك ، ئەم کومەلە ئەتوانی زور نییش بکا کە تائە (فرد) پیی ناگری ، وە دروشمی ھەرەوہز (شمار التعاون - تائە بوکومەلەو کومەل بوتائە - . کومەلى ھەرەوہز - یەك گرتنی چەند کەسانیکە کەبچنە یال یەك

به پاره و توانایاناره • دریشی نه گهن بو سودی گشتی (سه بهست
له گشتی ، نه ندانه گانی نهو گومه له هره وزیه یه) وه هه مو نه ندانه میک
له گومه لی هره وه زیبا چون به کن له هافو ئیشا ، وه (فسئولیه) تیش
له سه رشانی هه مو نه ندانه گانی وه کو به گه •

* * *

له سالی ۱۸۴۴ دا له شاری (روشدیک) له بهریتانیا چهن که سانیک
وایان نه زانی که فروشیاری ورده (بائع مفرد) قازانجیکی زور له خاته
سه ر شتومه که گانی بویه به پاره ی هه مویان دوکانیکیان کرده وه ،
خوارده مه نیو جلو به رگو هه ندی شتی تیا بفروشری بو نه وه ی رزگاریان
ببی له و پاره زیاده یه ی که له یدهن به فروشیار . وه له گهر قازانجیکیش
هه بی بگهر ریته وه بو خویان •

بو به ریوه بردنی ئه م دوکانه ئه م ریو شوینانه یان دانا :

۱ - هه ر هاوبه شه (مشترک) نه نیا ده نگیکی هه بی •

۲ - قازانج بهش نه کری به تویره ی زورو گه می کرین •

۳ - قازانجیکی تاییسه تیش تهو خان نه کریو دابهش کردنه که شتی

به تویره ی که موزوری پاره ی نه ندانه گان نه بی •

۴ - هه مو شت به نرخ ی بازار یا که شتر نه فروشری •

۵ - هه مو کهس نه توانی هاوبهش بیت •

ئه مه یه که م کومه له که پیک هاتر نه ندانه گانی یاراست له گرانیو نه یونی

شت . پاش ئه مه کومه لانی هه رده وز په رده یان سه ندو زور بوون . وه
یاسایه کی تاییه تی بو دانرا . زور جوری په یا کرد . چونکه له پیشا که

(فکړه) ی هره وهز هاته کایه وه و کومه لی هره وهزی پیک هات ته یا بو پاراستنی کرریار بو لده ست (استغلال) ی فروشیار که به ناره زوی خویان نرخیان دانه ناو شتومه که کانیا ن نه فروشت . دواپی لقی زوری لی بو وه و زور جور په یابوو وه کو کومه لی هره وهزی کرین (استهلاکی) ، فروشتن (انتاجی) ، خانو دروست کردن (بناء المساکن) ، یارمه تیو قه رزو قوله (ائتمان) وهی تریش .

له مانه نه یین کومه لی هره وهزی کرین (استهلاکی) ناکوکی به یی کرریارو دوکانداره کان (فروشیار) لانه با ، له جیاتی نه وهی فروشیار به ناره زوی خوی بفروشیو کرریار وا لی یکا ناچارپی هه موشت به ناره زوی نه و بکرری کومه له که له سه ر جه م (جمله) فروشت نه کریو به ترخیکی تایه تیوبه قازانجیکی که م پیمان نه فروشیته وه .

کومه لی هره وهزی فروشتنیس (انتاجی) وا له کریکارو جوتیار نه کا که ئیش بو خویان بکه ن و سوده که ی بگهر ریته وه بو خویان . به ره می جوتیار خوی بیفروشی و به سه ر جه م وه فروشته که له کاتی بازاررگه رمیا بیو که مترین که س خه ریکی نه م ئیشه بین ، نه که له هه مو مالیکه وه په کیگ . به مه جوتیار رزگاری نه بی له هاتو چوی شارو له فروشتنی به ره مه که ی به چکه چکه . .

کومه لی هره وهزی یارمه تی (ائتمان) لادیی رزگار نه کا له سه له مو چا وچنوکی قه رزده ره کان ، که پاره یان به چهن قات نه دهنی وه له م کومه له دا لادیی له جیاتی پاره له مانه بسه نی له کومه له که به رامبه ری قازانجیکی که م یاره وه رنه گریو به که مه که نه بداته وه .

جا بوئەوێ لادیی رزگاری بیی له هاتوچوی شارو بوئەوێ .
پیوستیه کانی به ئاسانیو ههزران بکرریو به رهه مه که ی به نرخیکی باش
بفروشی وا باشه کومهلێ هه ره وه زی پیکه وه بنی .
دانیشتوانی هه ره دییه ک یا چه ن دییه ک هه ره که سه ره به گویره ی
توانای خوی پاره بدارو کوی بکه نه وه و کومهلێک پیکه وه بنینو ئه و پاره یه
بکه ن به سه رمایه . (ئه م وتاره م به زوری باسی له چو نه تیو سو دی هه ره وه ز
ئه کا به رامبه ره لادیی) .

* * *

وه ئیمه ئه بینین که به شی زور له گه ل نه خوینه وارو نه فامه به تایبه تی
لادییه کانمان ، هیشتا نه گه یشتونه ته ئه و راده یه که بتوانن ئه م جو ره
کرده وانه پیک بینن و به ئاسانی و به باشی بیبه ن به ریوه . ئه م ئیشه دیته وه
ئه ستوی خوینه وارو تیگه یشتوه کانه ، که بتوانن لادیی تی بگه یه نن سو دی
ئه م ئیشه چیه و یارمه تی بده ن بو پیکه هینانیو بردنه ریوه ی .
وه بو پیکه هینانی کومهلێکی هه ره وه ز چه ن که سانیک کو ئه بنه وه
پیکه هینانو دامه رزاننی ئه خه نه ئه ستوی خویان ئه وانه ی ئه یانه وی
به شدارببن ناو نو سیان ئه که ن وه بریار ئه دهن که ئامانج (هه دف) ی کومهلێکه
چی بیو چه ن بیی به ده ستمایه ی . به گویره ی ئه وه ده ستمایه یه ک ئه که ن
به به ش به ش (سه م) وه نرخ بو هه ره به شیک دائه نین ، وه به ئه ندامه کانی
ئه گه یه نن که چه ن به ش هه یه وه هه ریبه که ی بابی چه نده . هه ره که سه ش
چه ن به شیک ئه کری ئه و پاره یه کو ئه کریته وه .
هه موان که پیا ن ئه لین ده سه ته ی گشتی (الهیئة العامة) کو ئه بنه وه و

لهناوخویانا چندکەسیک هەلئەبژیرن (کە لەدەکەس کەمتر نەبن) بو بەریوە بردنی کومەلەکە پێان ئەوتری (دەستەیی بەریوەبەران - الهیئە الاداریە) . ئەمانیش لەناو خویانا سەرەک ، سکرێز ، سنوقەمینی و سی کەس بو سەرپەرشتی (هیئە المراقبە) جیا ئەکەنەووە و ئەوانی تریش ئەندامی بەریوەبەران نەبن .

بەریوەبەران شوینیگی تایبەتی ئامادە ئەکەن گەورەییو بچوکی بەگۆرەیی زوری سەرمایه و زورو کەمی ئیشی کومەلەکە و جوری ئیشە کەیان . وە یاسایەکیش دانەنیتو ئەنوسریتەووە بەگۆرەیی ئەو یاسایە کاروبار ئەبری بەریوە ، وە لەیاساکەدا ئەمانەیی خوارەووە زور پیوستن :

۱ - هەمو یەکیک بە هەووسو ئارەزوی خوی بچیتە کومەلەکەووە نەک بەزور ، بەتایبەتی ئەوانەیی لەپیشا کومەلەکە دروست ئەکەن .

۲ - کومەلی هەرەووز ، کومەلیکی دیوگراتیە . (دەستەیی گشتی - الهیئە العامە) بەرزترین یاساو هیزە و هەمو ئەندامیک لەکاتی هەلبژاردنۆ قسەکردنا یەکدەنگی هەبە و هەمو بریاریک بەناوی زورترین (اکثریە) وە ئەدری .

۳ - ئەوانەیی کومەلەکە ئەبەن بەریوە (الهیئە الاداریە) ئەبی باوهر پیکراوی تەواوین لەلایەن هەمو یا زورترین ئەندامانەووە . نەک ئەوانە بن کە زورترین پارەو بەشیان هەبە . هەرودها ئەبی تیگەیشتو راستو جیبی باوهری تەواو بن .

۴ - هەمو کومەلیک ئەبی ئامانجیکی تایبەتی هەبی هەرودها ئەندامەکانیشی ئەبی هەر ئەم ئامانجەیان هەبی بو پیگەیشتنی .

۵ - راستیو دلپاکیو چاودیری کردنی یاسای کومه له که بیویست
ترین شتن بو سه رکهوتنی کومه له که .

۶ - بهش کردنی قازانچ به گویره ی جوری کومه له که بیه (له کومه له
هه ره وه زی کرینا زورترین قازانچ بو ئەوانه بیه زورترین شتیان کر یوه ،
له کومه له فروشتنا بو ئەوانه بیه زورترین شتیان فروشتوه
ههروه ها) .

۷ - نابی کومه له هه ره وه زی په یوه ندی هه بیو تیکه ل بکری له گه ل
سیاسه تو دینا .

* * *

په راو (سچل) یکی گه وره ش دانه نری هه ر ئەندامه لاپه رره بیه کی
تایبه تی ئەبی . روژ به روژ چی بکری ، کرین ، فروشتن ، شتی تر
هه موی ئەنوسریو هه یچی ناخرینه پشت گوی ، (معامله) ی هه ر ئەندامه
له لاپه رره ی خو یا ئەنوسری تابزانی هه ریه که چه نی کر یوه یا فروشتو ...
هتد .

مانگ به مانگ دهسته ی چاودیری (هیئة المراقبة) چاویک ئەخشین
به نوسینو کردوه وه ی به رریوه به رانا . هه مو سالیکیش گشت ئەندامان
کوئنه وه بو هه لیزاردنی به رریوه به رانی نوی (چونکه به رریوه به ران ئەبی
هه موسال جاری تازه بکریه وه) . به رریوه به رانی کونیش هه مو کردوه ی
ئهو ساله یان ئاشکرانه که ن . قازانچو زه رهر ده رئه خه نو هه ر ئەندامه
چی به ر ئەکه وی پیشانی ئەده ن . ج پیشیناریکیشیان (اقتراح) هه بی
ده ری ئه برن . ههروه ها ئەندامه کانیش چیان هه بی ئەیلین و بریاری

گشتیش لهسهر چی بئری نهنوسرینهوهو نهخرینه پال یاسای کومهلهکه .

* * *

نمه سهرییهکبو دهربارهی کومهللی ههروههز . هیوادارم جیی
کهک بیت . تکانهکهه لهوانههی کهزانیاریهکی ئابوری باشیان ههیه لهه
روهوه شتی تر بنوسن . ههروههها دهربارهی (نقابات) زور پیویسته
باسیکی دورو دریزی لیوه بنوسری و بخریته پیشچاوی خوینهواری
کورد تابزائری نهقابهچییه ؟ بوچی باشه ؟ چون پیک دیت ؟ ئیتر چاوهروانی
پینوسی زیررینتاین .

ئاوریک لهشورشه مهزنهکهی عراق

- پهراویکه میژوی خهباتی عراق دههئهخات له چلسال پیش
شورشهوه .
- شهوی چواردهی تههوز چی کراو چی روی دا ، ههموی باس
ئهکات لهگهل گهلی شتی نهزانراوا .
- تیکوشهههکانی گهل : چهندیان لیخنکا ، چون بهند ئهکران ، بو
دور ئهخرانهزه ؟
- عراق لهپاش چواردهی تههوزهوه ، ههستی گهل ، بریارهکانی
کومار ، وهگهلی شتی تری تیایه . . ئهه نامیلکهیه ژماره سییه له
بلاوکراوهکانی « هیوا » چاوهروانی بن .

مەمك زورى

Polymastia

لهگوفارى ((العلوم)) هوه
مصطفى أمين

لهكاتى لهدايك بونى چهند مى بينه
بهك ، رى ئه كه ويت له دومه مك
زياتريان ههبيت ، ئهم مه مكه زيادانه
هه ر وه كو مه مكى سروشتى گه وره
ئهن به جورىك كه به ئاشكرا ئه بينرین
له سه ر گه لى شوینى له شدا .

هیندى میله تانى کون ،
خواونده تابه تپه کانیان باس کردوه
که گوایه ئهم خواونده دانه گه لى
مه کلیان هه بوه و ئهم مه کانه نیشانه ی
پتو به ره که تپو هه رزانى بون ،
ههروه کو « سیریس » خواونده ندى
کشتوکالو دروینه بو له ناو « اغریقیه -
کانا » دیسانه وه خوشکه که ی
« ایزیس » له مطرا و « هیرتا » له
أسکندنافیه . ئهم خواونده دانه
ئه پهره ستران چونکه خيرو به ره که -
تیا ن ئه هینا بو میله ته که یان ، ئه مانه
وسم کرا بون به وینه بهك که مه مکی
زوریان پیا شوربو بوه وه .

ئەوھى سەرنجى ئادەمىزاد رائەكيشى ئەو ئافرەتەننەن كە لەدو مەمك زياتريان ھەيە . ئەم رودراوھ بەسەرسورمانىكەوھ سەيرئەكرىت وھيان ئەشارىتەوھ ، وھياخود بەخرافات ئەزانرى .

ئەم شذوذە (پەيداۋونى دومەمك زياتر) پىئى ئەوتورى (مەمك زورى) وھياۋونى چەند گويەك بە (گوى زورى) .

ئەم دو رودراوھ بەئاشكرا ئەبىنرى چ لەپياو و چ لەژنا ، لە ئەنجامدا رودراوى نىرېنە ئەگەرىتەوھ بو ئەو شذوذەي كە لەغدەكانا ھەيە . وئەم رودراوھ (مەمك زورى) بە نىسبەتى ۱٪ ئاشكرا ئەبىت لە ھەردو جىسەكەدا .

لەمىژوى پزىشكەوھ وھەگراوھ كە تاسالى ۱۹۱۷ م نىزىكەي ۱۰۰۰ ر . كەس لەدو مەمك زياتريان بوھ .

لەبەر كەم رودانى ئەم (مەمك زورى) ئادەمىزاد مەترسىيەكى زور لەم شذوذە ئەكات ، جگە لەوھىش لەشى ئادەمىزاد خوارو خىچو نارىك ئەكات ، وئەبىت بەھوى شىواندىنى فسلجىو و نفسانى ، ئەمانەيش ھەمويان ئىشو ئازارو نارەھەتى پەيدا ئەكەن ، وئەبنە مصدر بو دەر كەوتنى گەلى وردە گوشت لەسەر ئەندامەكانى لەش كە ھەزىيان پى ئاكرىت .

شوپىنى ئەم مەمكەنە :

ئەم مەمكەنە عبارەتن لەگەلى گوى بچوكى بى نىسج وھياخود لە (زور كەرەت بەتەواوى ئەم گويانە لەگەل ئەو خالانە جيا ئاكرىنەوھ كە بەلەشەوھن ، گەلى غدەي ئىش كەر بەگوپرەي تاثيراتى ھورمون

نه چولینه وه وه افرازات دهرئه دهن ،

ئهم مه مکهانه له کاتی سک پر بونو عوزر شتتا گه وره ئه بن و له کاتی شیردانا شیریان تی ئهزی که کورپه مژی شیریان لی دی ههر وه کو مه مکی تر .

ری ئه که ویت ئهم مه مکه زیادانه له ههر لایه که وه جوت جوت وه یا زیاتر دهرئه که ون .

له ده گوی مه مک زیاتر بینراوه به ژنیکه وه و ئه مهیش زور که م ری ئه که ویت ، شوینه کانیان به زوری له بن بالا ئه بیت ئهم مه مکه زیادانه سه ره خونین به لکو به و مه مکه سروشتیان وه به سراون که که وتونه ته ئه ولایانه وه .

و زور جار وا ری ئه که ویت که نسیجی په یوه ندیان نیه ، وه یا خو وه شوینه که یان به دریزای له سه ر هیلای شیری ئه بی ، له ههر دو ته نیشیت وه یان له سه ر روی سنگ و سک و کمه ر به وینه ی گوی مه مکی پشیله و به راز . تا ئیستا هیچ به لگه یه که نیه که وا ئهم مه مک زوریه له ئاده میزاد به ستراوه به له دایک بونی (دوانه وه) (التوام) وه یا زیاتره وه جنینی ئاده میزاد به و هه نگاوانه دا تی ئه پهریت که له سه ره تا وه ئاده میزادی ییا تی په ریوه تا شیوه ی ئیستای .

گه وره بونی مه مک ئاشکرا ئه بیت کوتابی حه فته ی شه شه ما له زینانی جنینا به وینه ی هیلک له نسیجی پیستا له ههر دو ته نیشیت ، له دوا ی نو هه مین حه فته که جنین ئه بیت به یه که ئینج (گری) ئه و هیله ئه پچریت وه ئه بیت به زنجیره یه که له گری ، ههر گری به که نسیجیکی جنینی بوخوی

ولاتانا ئاشكرا بوهو له هينديكى تريانه. ئاشكرا نه بوه ، ههروه كو له ۵٪ له ئافرهتى يابان و له پياوانى ، ديسانه وه به نسبته تى له ۴.۰٪ له مندالى ئينگليزه كان ئهم رودراوه دهر كه وتوه ، جگه له وه شوينى ئهم رودراوه ئه گورى به گوپره مىلەتان ههروه كو له ۸۸٪ له رودراوه له يابانا ژميراره له سهروى مهكى سروشتيه وه دهر كه وتوه ، بهلام له فنلنده به زورى له ژير مهكى سروشتيه وه ديارى داوه .

مهكى ئافرهت عبارته له غديه كى پىستى گورراوى بچوك . به بچوكى ئه مينيته وه دهورى بلوق ، دوايى به ره به ره گوره نه بيت به تاثيرى هورمونانى هيلكه دان (مبيض) . بهلام له پيش بلوق بونا عبارته نه چهند بوريه كى بچوك له ژير بوشايى گوى مهكا دريژ بونه ته وه . له كاتى بلوق بونا ئهم بوريه گوره نه بن و په لكيان لى نه بيته وه . دوايى ئه چنه وينه توره وه له دواى بلوق بون .

گه و ره بونى هيندى له و خلايانه كه شير نه دات له گهل عوزرا نه بيت ئهم خلايانه به هوى هورمونانى غدهى نخاميه وه زياد نه بن و بوريه كان پر نه كهن له شير دواى ماوه بهك كه منداله كه له دايك نه بيت جگه له و هورمونه هورمونىكى تريش له غدهى نخاميه وه نه رژيته خوينى دايكه وه . ئهم مهكانه نابى نريت نه گهر (اثرى) بيت چونكه انسجهى په يوه نديان زور كه مه و رى نه كه ويت كه له و غدانه بكات كه گوپان ههيه و بورى په لكاويان ههيه .

ئهو مهكانه كى له ناوه راستى له ش پيدا نه بن بچوك ته واوين بهلام نه وانهى كه له ته نيشتوه نه روين پى گه يشتون و شيريان تى نه زى

پیدا نه کار که نه نسبیجانیه نه بنه غدهی مه مک ، له پاشا همویان
نه شارینه وه نه دوگری به نه بیت که به سه روی سنگه وه نه مینیته وه .
نه غدهی شیرینه له پاش ماوهی هیللی شیریه کان گه وره نه بن .
له کاتی له دایک بونی نه وانیه که نه مه مکانه یان هیه ، نه مه مکانه
به زوری له سه هیللی شیریه نه بنینین له جنینا .

هوی مه مک زوری :

داروین هوی نه رودراوهی به ستوه به گه رانه وه بواصل (گه رانه وه
بو نه پلانهی که نه میزادی پیا رویشته ، له گهل نه وه یشدا نه
پیش که وتنه عیب داره که له هیللی شیریه دا روئدا ناتوانی نه وه مان بو
دربخا که بوچی نه مه مکه زیادانه و گوی زیادانه له شوینی ترا ده نه که ون
وه کو ده موچا و ، گوی ، مل ، ههردو پهل و سمتدا ...

له گهل نه وه یشدا گهلی زانایان هه ولیان داوه که تفسیری نه
رودراوه و گهلی شذوذی سروشتی بکن ، وتویانه که گوايه نه مانه
له نه نجامی تیک چونیکه وه یه که به سه ر گورانی خوارده مه نیدا تی نه پهریت ،
وه یا جنین حاله تیکی وای لی به سه ردیت که نازانریت چیه ، نه دو تفسیره
(گورانی خوارده مه نی و نه هاتنی چهنده حاله تیک که به سه ر جنینا دیت)
نه بن به هوی روانی نه مه مکانه له شوینی جیاوازا . زانینی هوی مه مک
زوری په یوهندی هیه به زانینی هوی دهره اتنی دان و قر که له شوینی
خویا نه بن .

نه مه مک زوریه هیشتا به ته وای نه زانراوه که بوچی له هیندی

بهلام نهوانه‌ی که له‌ته‌نیشته‌وه نه‌روین پی‌گه‌یشتون و شیریان تی نه‌زی .
نه‌و هورمون‌اتانه‌ی که به‌هوی خوینه‌وه نه‌رژینه مه‌مکه‌وه « له‌کاتی
عوزرو سک‌پرر بونو شیردانا » هانه‌هانی مه‌مکه زیاده کان نه‌دهن ئاوسین و
ئازاریان نه‌بیت .

هیندی که‌س وای لیک نه‌داته‌وه که گوایه قه‌له‌ویه نه‌بیته هوی
ئاوسانی نه‌مانه .

به‌هوی هورمون‌اته‌وه نه‌بن به‌انسجه‌و شیریان تی نه‌زی وه‌یان نه‌بن
بهمه‌مکی راسته‌قینه .

هه‌چ کاتی نه‌م مه‌مکانه له‌شوینی ئاشکرادا ده‌رکه‌وتن وه‌کومل
ده‌موچاو ، نه‌بن به‌هوی ناریکی له‌شو و په‌شوکاندنی نفسی له‌به‌ر نه‌وه
لابردنی به‌عملیه‌ت پی‌ویسته .

ئابونه

هه‌موکه‌سیک که نه‌م گو‌فاره‌ی بو نیراوه و گلی‌داوه‌ته‌وه .
به‌ئابونه ژمیراوه . جا تکایه به‌گورجی ئابونه‌کانتان بنیرن ، و
نه‌وکه‌سه‌ی نایه‌ویت ، گو‌فاره‌کان بنیرته‌وه . وه‌هیچ زویریش مه‌بن
نه‌گهر له‌مه‌ودوا بومان نه‌ناردن .

سلاویک

پیشکش

به دوو کچه قاره‌مانی نه‌بهز :
جه‌میلہی جه‌زایرو نادیهی نه‌ردن

نه‌سرین فه‌خوری

جاندارکی عه‌ره‌ب
نه‌وهی جه‌زایر
نه‌ توپ ، نه‌ تفه‌نگ
نه‌ کلپه‌ی ناگر
نه‌ زه‌بری زوردار
نه‌ هیزی به‌دکار
نه‌تیری تاوان‌کاری جه‌رگ هه‌لدر
نه‌یان ترساندی
چونکه‌ کچیکه‌ی
به‌رزو نه‌به‌ردی

له‌ سه‌رچاوه‌ی ژین : -

« کوردستانه‌وه »

له‌ سروشتی جوانی

پر سامانه‌وه

له‌ شاخی به‌فرین

له‌ ده‌شتی ره‌نگین

له‌ پیره‌مه‌گرون

له‌ سه‌یوانه‌وه

له‌ له‌علو میخه‌ک

شه‌وبوو گولاله

سلاو : نادیه

سلاو : جه‌میلہی : -

بیست دوو ساله

به دلی دیلان
نه ئیمپریالیست
نه هی تاوان کهر
نه خاوهن بیرو رژیم بی فەر
تینوی نازادین
بهرزین
نابهزین
نه بوین و نابین
به دلی دیلان
چونکه بهم جوره هاتینه ژیان

له چاوی سوریان
هه لئه قولی تاوان
ئیمهش به خوینی
جوانانو و لاوان
ئاو ئه دهین وورد وورد
ره گی ژینی کورد
مومین نه سوتین
له ریگای کاروان

توش ئهی کچی کورد
ههسته دهستو برد
بانگکه: بی گومان
نادیه قاره مان
چه میله هی ئه ردهن
پیش مه رگه ی و هتهن
بهسته ی سه ر لیوی
لیوی نازادان
تو ههست بزوی
هه ر وه ک کوردستان
ئه وهش بزانه
که بی گومانه
ئیمهش هه ر وه ک توین
ریگای سه ر بهستی
ئاو ئه دهین به خوین
بهخت ئه کهین وه ک تو
گیان و کهس و کار
تا هه لئه که نین بنکه ی ئیستعمار

قه بوین و نابین

له کورو له کچ	نه‌بین به پیش‌مه‌رگ
له گه‌نچو له پیر	سه‌ر نه‌که‌ین به پرد
پرسکه گشت یه‌کین	پیاپا بروا کورد
له راو له ته‌گیر	گشتمان جه‌میله‌ی
له کلپه‌ی ناگر	گشتمان نادیه‌ین
دروست نه‌که‌ین به‌رگ	دییینه کوری جه‌نگ
له‌به‌ری نه‌که‌ین	نه‌سرین فه‌خری

نیگاری ده‌ست‌گرد

داوا له‌نیگارکیش (رسام) ه به‌ریزه‌کانمان نه‌که‌ین که له‌مه‌ودوا
به‌ره‌می ده‌سته ره‌نگینه‌کانیانمان پیشک‌ش بکه‌ن تاکو نیمه‌ش
پیشک‌ش به‌خوینده‌وارانی بکه‌ین . وه نیمه بو هه‌مو نیگاریکی په‌سندو
سه‌رکه‌وتو خه‌لاتمان ناماده کرده .

شورشی پیروز

نووسینی : ههوری

له یه کهم هه وارگه ی ژیا نه وه روه و شارستانیه تی نه مرو هه چهرخه
به ناویکه وه ، هه روژه به بیانوو یه که وه و هه دمه به سه باره تیک گه لی
مروفتو مروقیه تی له په چه ی ژین دا به زور مول دراوه و رووناک
بیره کانیان و نازادی خواکانیان به کوت و زنجیره وه خراونه ته گوشه ی
زیندانی بیرچوونه وه و لی نه پرسینه وه و به پی ی توانا و باری ئه و گه له یان
ته یمان ، یان دیوار و هیان شووره ی ئاسنین به سنووری په چه که دا
کیشراوه و یاسا ولی کونه په رستی به هاو کومه کی دهره به گی و جیاوازی
چینی گه ل و یاسای پادشایه تی به دیاره وه دانراوه ، ئه مانیش بو مانه وه ی
ژبانی له وهرر خوشی پاکژی خویان له ده ستووری چونیه تی شیوه ی
ژبان دا بره ویان داوه به شیرازه ی به دخویی و داوین پیسی و دزی و
جهرده بی و سوود په رستی خوازده وه یاری و زور داری و هیچ
گویان نه ئه دایه برسیه تی و چه وسانه وه و ره نجیوه ری به شی زوری

گهل بهم رهنکه ساله‌های سال و به لکوو زور چهرخی پرستم تی پهری و کومه‌لی مروف وهك نازل له په‌چه‌ی مهینه‌تی ژین به کوت و زنجیری دهر به‌گی و کونه‌پرستی‌یه وه بی بهش له مافی ژبانی خواداد و که‌متر له ولاخ ته‌ماشاکراوه ، دایک و یاوکی روله کوژراو ، هه‌ژاری بهش خوراو ، نه‌خوشی به ناسته‌م نووزه‌تیاماو ، دلداری دولهر لی‌زه‌وت کراو ، رهنجبه‌ری هه‌میشه برسی ره‌شو رووت ، جو‌تیاری بی گاو تفاق‌ی جووت پیویست بوو له‌سه‌ریان به‌و حاله‌شه‌وه ستایشی کار به‌ده‌ستان بکه‌ن و هه‌میشه چاکی به‌نده‌یی و فه‌رمان به‌ری‌یان به‌لادا کراو بیت چونکه نه‌گه‌ر وایان نه‌کردایه به‌شیان تالان و کوشتن و ئابروو چون نه‌بوو .
نه‌م جوهره کرده‌وه‌یه و یاسایه له په‌چه‌ی مروف وهك نازل تیدا مول دراودا هه‌ر له‌کاردا نه‌بوو تا هیزی هه‌ست به زورلی کراوی پالی نه‌نا به‌ده‌سته‌ی تی‌گه‌یشتوان و بیرپاکان و نازادی خواهانه‌وه و به‌رامبه‌ر به‌و جوهره شیرازه و فه‌رمان ره‌وایه شورشیان به‌ریا نه‌کردو به هه‌زاران گیان و سه‌رو مال‌یان نه‌کرد به قوچ تا سنووری په‌چه‌یان نه‌شکان و چند ماوه‌یه‌کیان نه‌برری رووه هه‌وارگه‌ی شارستانیه‌تی و هه‌ندی کوت و زنجیری کونه‌پرستی‌یان نه‌پسان و که‌میک مافی ژبانیان و هه‌رنه‌گرت . به‌م رهنکه شارستانیه‌تی نه‌مررو زاده و له‌دایک بووی نه‌و شورشانه‌یه که تا نه‌مرو له گیتی‌دا کراون هه‌ر له شورشی ددستووری نینگلیزی‌به‌وه بوسه‌ندنی (په‌یمانی گه‌وره مه‌گنه‌کارته) تا شورشی ئیتالیا و نه‌له‌مانیا و نه‌مریکا بو سه‌ندنی نازادی و سه‌ر به‌خوبی له داگیرکهران و شورشی

گه‌وره‌ی فهره‌نسه به‌رام‌بهر به شاو کونه‌په‌رستان و جیاوازی چینی گهل و شورشه ناوداره‌که‌ی روسیای سو‌قیه‌تی بو لابر‌دنی قه‌یسه‌رو سه‌رمایه‌داری و هه‌لوه‌شانی چه‌په‌ری به‌زور چه‌سپاوی میانی چینی گهل و ده‌ست خستنی‌ماقی ره‌نجیبه‌رو کریکار ، شورشی دوایی میسر بو ده‌رکردنی شاو ئیستعمارو نوکه‌ره‌کانیان تا ئه‌گاته شورشه پیروز‌که‌ی چوارده‌ی گه‌لاویژ له‌عیراق‌دا بو لابر‌دنی شاو یاسای شایه‌تی و کونه‌په‌رستی و دامه‌زراندنی کوماری گهل . ئه‌م شورشانه هه‌ر یه‌که‌یان به‌پی‌ی تین و ته‌وژمی خوی کاریکی کرنگی کردوته سه‌ر کاروانی ژیان روه‌و شارستانی‌ه‌تی و چونیه‌تی ژیانی سه‌ر زه‌وی به‌ره‌نگی له‌پیشوه‌که‌ی تا ئه‌ندازه‌یه‌ک باشتری کردوه . وه‌لی ئه‌گه‌ر به‌چاویکی وردبین و بیریکی پوخت ته‌ماشای بکه‌ین و لیکی بده‌ینه‌وه به‌ئاشکرا بومان ده‌ره‌که‌ویت که شورشه‌که‌ی عیراق به‌پی‌ی جیگا و ناو چه‌و روژ گرنگ‌ترین شورشیکی پیروزو به‌که‌لکه له‌چه‌رخ‌ی بیسته‌م‌دا رووی داوه چونکه له‌کاتی‌کدا روی‌دا ۳۸ سالی ته‌واو ئیستعمارو کونه‌په‌رستی و ده‌ره‌به‌گی و نیشتمان فروشی شیوه‌ی ژیانی به‌ره‌نگی گورری بوو ده‌ماری پیاوه‌تی خاوو سنت کردبوو به‌جوری لابر‌دنی به‌زور سته‌م ئه‌هاته پیش‌چاو له‌روژیکدا کرا که هه‌موو دووکه‌سیکی ئازادی خوای دانیشتیوی عیراق له‌ژیر نیری ئیستعماردا که‌له‌مه‌ی کونه‌په‌رستی و له‌میلان‌دا جه‌ررابوو ئه‌وه‌نده‌ی نه‌مابوو بتاسین ئه‌مه له‌ناوه‌وه ، له‌ده‌ره‌وه‌ی عیراقیش به‌ناوی په‌یمانی بغداده‌وه براده‌رانی نوکه‌رانی ئیستعمار له‌سه‌ر چوارلای سنووری عیراق بووبووئه په‌رژینی په‌چه‌ی گه‌لی عیراق تیدا مول دراو له‌گهل ئه‌م هه‌موو

تهلزگه و (۱) تهنگو چه له مه و ناهه مواریه شدا شورشی ۱۴ گه لایژ بی تهینه وه و لیک لی بوونه وه به کویرای چاوی دوشمنانی نیشتمان سهر که وتوو سهر گرتوو بوو نه وه ی شایانی باسی و ستایشه کاربه دهستان و شورش گیرانی عراق ههر وه که له مهیدانی هیرش و هه له ت و جهنگ و جی به جی کردنی پیلانی شورش و پیوستی سهربازی و له شکرانارایی دا سهر که وتوو بی وینه بوون وادیاره له مهیدانی کومه لایه تی و نابووری و ئاسایش و سیاسه تیش دا شاره زاو سهر که وتوو یه کی بی وینه و نه بینراون چونکه نه و فرمانانه ی که تا ئیستا کردویانه له مهیداناندا هه موویان شایانی ستایش و پیروزیایی لی کردنه بویه به راستی هیوای ژیانیکی شادمانی و کامه رانی پرر ئاسایش و ئازادی ته واو نه کریت بو گه لی عراق به کوردو عه ره به وه له دوواروژدا و ههر له بهر نه مهش نه بیت شورشه که ناو بنریت شورشی پیروز .

سهر وکی وه زیران زعییم رکن عبدالکریم قاسم

زور به گه رمیه وه پیروزیایی هه نگاهه به نرخه که تان نه که م به بریار دارتان بو گه رانه وه ی قاره مانی کورد ژنه رال مصطفی به رزانی و هاوریکانی .

یادتان به خیر نه ی دوور ولاتان
کوتری به بال ناگاته لاتان . .

ئیتر بوپیشه وه هه مو گه له گه لتان ، بژی برابه تی کوردو عه ره ب
بژی جه مپوریه تی خوشه و بستان .

کوردیکی دلسوز : به شهر موشر

۱ - تهلزگه = خطر .

له بابنه په یدنا بوونی گیانهوه له
 گو قاری ((طبیبك)) فؤاد عزت كردوبه تی
 به كوردی ...

ماوه یه کی کهم له مهو پیش یه کی له
 زانیاره کان له نیویورک چاوی بریپوه زهره بینی
 میکروسکوب زور به پهروشی تی رائه ما .
 چیروکیکی سهیری له بهر چاوا ته مسیل
 نه کرا . له کاتی عملیاتی ژنیک هیلکو که یه کی
 (بییضه) زندوی له - نفر - که هیلکه دانه
 دوزیبوه وه .

هیلکو کی دهست به جی خسته سهر له پی (سلاید ۱۱) وتنوکیک

۱ - سلاید : شوشه یه کی نه نکه ۶ نهوشته ی نه خرینه سهر که
 نه مانهوی به میکروسکوب بی بینین .

- ۵۲ -

تووی زندوی (سائل منوی) کرده سهر .

به چاوی خوی گیان له بهریکی منوی (سپیرم) وردی دی بهره و
هیلکوکهی که زور له خوی ههراش تر بوو ده پهری .

نهم چیروگه پهیدا بوونی گیان ، پهیدا بوونی (حیاة) پیشان
نهدات ، که یه کهم ههنگاوه بهره و پهیدا بوونی گیان له بهریکی تازه .

به جووت بوونی سپیرم وهیلکوکه وتیک رژانیان - اخصاب -
رستیک گورینی سهیر رووی دا .

نه و هیلکوکه خره ورده ورده کشا و له ناوقه دا باریک بووه تا له
نه انجاما بوو به دوو کهرته وه . نه و دوو کهرتهش دووباره لهت بوون
و بوون به چوار ، چواره کهش بوون به ههشت ، بهم جووه لهم ههشت
(خلیه) یه هزاره ها خلیه پهیدا نه بیت که گیانی تازه له دایک بووی
ئی پیگ دیت .

دکتور (جورج کورتر) که گه وره ترین اختصاصیه له منال
هون نه لیت :

« تیارژانی - اخصاب - هیلکوکه له کاتی جووت بوونی له گهل
(حیامن) شایانی سهر سوررمانو حبه سانه !! نه گهر بهاتایه نهم رووداوه
هه لکه وت بوایه یان به تایبه تی له ناوچه کانی سهر زه مینا رووی بدایه ،
هزاره ها بعشه و هزاره ها پیشانگای بو ریک نه خرا وروژ نامه کان له
دوان وباسی نه نه که وتن » .

هیلکوکهی ژن گه وره ترین و (سپیرم) - که خلیه ی نیره و تووی

لی پیکدی - بچوکتیرین خلیه به بگره له خریله هی سووریش (گریه حمراء) ورد تره .

له حالاتی اعتیادیا هیلکه دانی ژن (مبیض) هر مانگه هیلکه به ک پی نه گینی و دای نه هیلیته خواری . تا ئیستا نه زانراوه چون سورشت هیلکه دانی راست یان چهپ بو هیلکه دانان هل نه بژی ری .

به تیکرای بی دریژی بی ژیانی ئافرهت - له خوناسینه وه تا له سک چوونه وه - ماوه ی (۴۰۰) تا (۵۰۰) هیلکه داننه ی .

له سجلاتی دکتوکان بومان دهر نه که ویت که ژن همن له ته مهنی (۵۲) سالیشا سکین پرر بووه . له مه دا بومان دهر نه که ویت که نه م هیلکه به ماوه ی نیو چه رخ - که ۵۰ ساله - زیادتر چاوه روانی کردوه تا هاتوته خواره وه . چونکه ئافرهت له و روژه ی به ته دنیا وه زه خیره ی هیلکه که ی نه گه یوی حازر له هیلکه دانایه .

له گهل نه وه شا که ئافرهت به دریژی بی ژیانی ۴۰۰ تا ۵۰۰ هیلکه زیادتر دانانی ، بو زانیاره کان له سوید ساغ بوته وه که ئافره تیکی ۲۲ سالان پاش عملیات ژماره ی هیلکه له هیلکه دانیا چوار سه دو بیست هزار (۴۲۰۰۰) بوه .

نه وه ی له هیلکه دانان روو ئهدات زانراوه :

له پیشا ده ورو پشتی هیلکه که ی نه گه یو له هیلکه دانا شل نه بیت و هیلکه که که ورده ورده نه نشیت ونزیک قه راغی دهره وه ی هیلکه دان نه بیت و پال به دیواری هیلکه دانا نه بیت . تا بلوقیک پهیدا نه بیت وه هیلکه که که ی لی دهر نه پهری .

به زنجیره نهم رووداوه ئاشکرا له کهرویشکدا بینراوه .

* * *

له پیش ۱۹۳۰ دا پزیشکه کان یه کهم هیلکوکهی گه یویان نه دیبو .
نهم هیلکوکهی خریله یه کی بریقه داری جهلاتینی مه یله و ره قه ، نه وهنده
ورده چاویک تیژ نه بیت نای بینیت .

قطری هیلکوکهی انسان نزیکی له ههزارا شهشی انجیکه (۰.۰۶ و .
انج) . ههتا راده یه که نه توانین بلیین هیلکهی ژن له هیلکهی مریشک
نه چیت له گهل چند جیاوازیه که که نه مانه ن .

۱ - هیلکهی مریشک تویکلیکی ره قی ههیه له چه له مهی سروشت
نه پاریزری ، هیلکوکهی ئافرهت نهم تویکلهی پی ناویت چونکه له لهشا
پاریزراوه .

۲ - هیلکوکهی مریشک پیویستی ته واوی (جهنن) خوارده مهنی
تیایه تا ئه و کاتهی له هیلکه یه ته ده ری ، هیلکوکهی ئافرهت ته نیا
خوارده مهنی ههشت روژ پاش درپه رینی له هیلکه دان پی یه ، نه گهر
هاتو له و ههشت روژ هدا (تی رژینرا) نه وا به دیواری (منالان) هوه
نه نوی و خوارده مهنی لی نه مزیت نه گینا نه وا له مردنایه .

* * *

ههر خلیه یه که له لهشی انسانا ۴۶ کروموسومی تیایه - نهم
کروموسومانه ن هوی ده رخستنی رهنگو رووی باو کو بایرمان - .

ههر وهها سپیرم ۲۳ کروموسوم ههل نه گریت وهیلکوکهش ۲۳

کروموسوم . به جووت بوونيان يه کهم خلیه ی تهواوی لهش (جسد)
پیک دیت .

زور گرو گرفت بهرهنگاری هیلکوکه یهت له پاش دهرپهرینی له
هیلکهدان ، نهگهر هاتو لهماوهی ۲۴ سهعاتا لهگهل سپیرم جووت نهبوون
بهره و نهمان نهچن .

له لایه کی تریشه وه لهگهل نهوہشا که سپیرم زور سرک و خیرایه
نهویش له بهلا دوور نیه لهم ریگا دورو دریزه یا .

باسی (صواربخ) ومیشکی نهلهکترونی رهنگه باسیکی سهرهنج
راکیشهر وشایانی چهبهسان بیت ، بهلام پیویسته نهوه بزاین که سپیرم
زور زور لهمانه سهرهنج راکیشهر وشایانی سهر سورمانتره .

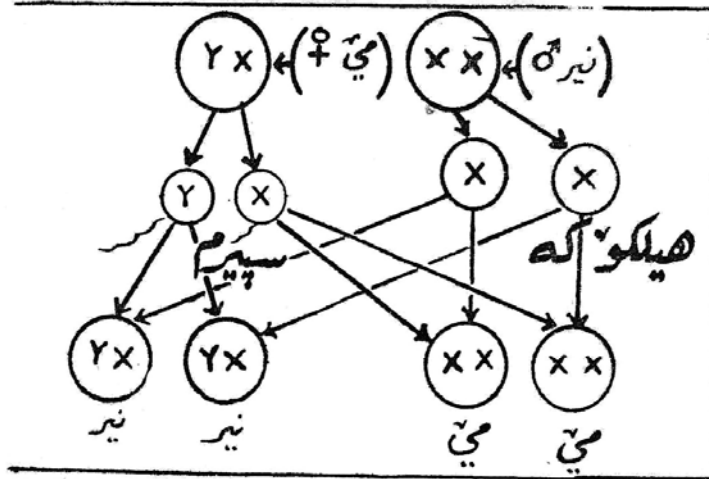
خستنهوهی نیر یان می له سپیرمهوهیه . هیلکوکه ، یهک له
کروموسومهکانی (x) ه وه نهمش می نهخاتهوه .

سپیرم یهک له کروموسومهکانی یان (x) ه وه یا (+) نهبیت .
کروموسومی (+) نیری نهخاتهوه .

نهگهر سپیرم له ههلگری کروموسومی (+) بیت نهوا نیر نهخاتهوه ؛
خو نهگهر له ههلگری کروموسومی (x) بیت نهوا می نهخاتهوه .

لهمهدا بومان دهرنهکهویت که خهتای خستنهوهی نیر یان می له
پیاوهوهیه نهک ئافرهت .

نهم رهسمه ی خوارهوهش بهکورتی وه بو روون کردنهوهی مهبهس
سوود نهبهخشی .

- بهشی سهرهوه : خهلیه‌ی لهش پیش لهت‌بونی اختزالی
- بهشی خوارهوه : خهلیه‌ی لهش پاش لهت‌بونی اختزالی

بو ئه‌وه‌ی پیشانی بدهین که ریگای دوورو دریزی سپرم چه‌ند سه‌خته ئه‌لین له ههر جاریکا پیاو (۵۰۰) ملیون سپرم ئه‌رژینیت . له‌مانه‌ه‌مووی - که سه‌د (۱۰۰) ئه‌وه‌نده‌ی ژماره‌ی دانیش‌توانی هه‌موو عراقه - ته‌نیا یه‌ک سپرم بو تیک رژان پویسته .

ئه‌وانی تریان یان له ریگا وه یان پاش تیک رژانی سپرمی یه‌که‌م ئه‌مرن وجوانه مه‌رگ ئه‌بن . چونکه پاش تیک رژانی سپرم هیلکوکا‌ی تی‌رژینراو (مخصبه) تویکلیکی پاریزه‌ر به‌ده‌وری خویا دروست ئه‌کات که به سپرمی تر کون ناکریت .

له پیشا وازانرابوو (حیوانی منوی) ته‌نیا سه‌ری ئه‌چیته هیلکوکا‌وه وکلکی له ده‌روه ئه‌قرتی و به‌جی ئه‌مینی .

به‌لام باوه‌ری ئیستا ئه‌وه‌یه که سپرم به‌خوی وکلکیه‌وه ئه‌چیته ناو هیلکوکا‌که‌وه و به تیکه‌ل بوونیان یه‌که‌م خلیه‌ی گیان پیک دیت . ره‌نگه زور خوینده‌وار ئه‌م باسه دریزدی له لا بی سوود بیت .

یان نهی گه بئیته ئامانجیک ، بهلام ئه وهی شایانی باسه ئهم خویندنو لی کولینه وهیه ی لهم دوایه دا کراوه سوودیکئی به که لکی لی بینراوه . وهک زور کردنی نه وه یان کهم کردنی (اکثار او تحدید النسل) یان باش کردنی مهرو مالات (تحسین نسل الاغنام والمواشی) .

باش کردنی نه وهی مانگا تا ماوه یه کی که میش له مهو بهر له سنووری - حقل - نه ئه چوه دهره وه . بهلام ئیستا سپیری (گا) پاشی ئه وهی به هوی ریگای کیمیاویه وه ئه پاریزریت وبه فروکه بو زور شوینی دوور ئه نیریت ، ته نانهت یهک ژهم رشتنی (گا) یهک بهم جووره ئه توانیت . ۱۳۰۰ (مانگا) چاک کات .

(تلقیح) ی پیشه سازی ته نانهت له ماسیسا ئه کریت . بهم جووره توانراوه سامانی دهریایش زور زیاد بکریت .

ته نیا سپیرم نیه که له ژیر تاقی کردنه وه دایه . هیلکو کهش له زور شتا تاقی کراوه ته وه . هیلکو که یهک له که رویشکیکی می وه براوه بو که رویشکیکی می ی تر بیچوی بوو له راستیسا بیچوی ئه و نه بوو

له مه سهیر تر مشکیکی می هیشتا له سکی دایکیا ئه بیت و چاوی به رووناکی ناکه ویت چه ند بیچویه کی ئه بیت ، ئه ویش بهم جووره ن . له و کاته ی له سکی دایکیا ئه بیت هه ردوو هیلکه دانی لی ئه کریته وه و ئه بریت بو مشکیکی می ی پی گه یشتتر بهم جووره ئه مه ی دواپی چه ند بیچویه کی ساغی بوو له و کاته ی ئه توانین بلیین دایکی ئه م بیچوانه ئه و مشکه بوو که هیشتا له دایک نه بوو بوو .

هه له بجه : فؤاد عزت
لیسانس له بایلوژی دا

بو ئافرهتی کورد

به پینوسی : خانم زوهدی

دایکو خوشکانی خوشهویست

دهمیک بو له ژیر چنگی ئیستیمارو کونه په رسته به کری
گیراوه کانی بوین ، ده می سال بو به سیاستی جیاوازی حوکم ئه کراین ،
جیاوازی بهینی قه و مه کانی ولات ، بهینی دینه کانی ، نهینی ئاینه کانی ،
بهلی جیاوازی داری دهستیان بو ، چه کی تیژیان بو ، ئه و سیاسه ته که
ئیستیمارو نوکه ره کانی ئه یان ویست هیزی میله ته پی کز بکه ی ، هر
ئه و بیرو باوهره کونه په رسته ئیستیماری بو به کار ئه هینرا بو ئه وه ی
نیوه ی میله ت که ئافره ته ، دوری بخه نه وه و گیری بدن له بهینی چوار
دیواری ماله وه و ده بی به شی بکن له تیکوشان شان به شانی نیوه که ی
تری چونکه تیکوشانی ئافره تان له گهل بیاودا عومری ئه و سیاسه ته
یوگنه کورت ئه کا وده دووا روژی رهشیان ئه خته پیش چاو .

خوشکاني بهريز . . . ده ميک بو گويمان له زورنای ئه و زوربه پيسه
بو ههزار ئاوازی ناسازی لی ئه دا به گوی میله تا تا ئافره تی دائه نا به
ئینسانیکی بی هیز که هیچ کاری پی ناگری مه گهر پیوستی مال و منال
ته بیت ، ئافره تی دائه نا که وا توانای عه قلی که مته له به شه که ی تری
میله ت . بوچی ئه م ئاوازه ناسازه ی لی ئه درا ؟ بوچی ئافره ت بی هیزه ؟
بوچی ئافره ت عه قلی که مته ؟ وه رامي ئه م پرسيارانه زانست - علم -
زور به روئی ئه يداته وه و ئه دا به ده می ئه وانه دا که فو ئه که ن به م زورنا
تاله باره دا وه به ده نگی بهرز هاوار ئه کا که ئافره ت هیچ کاتیک جياوازی
تیه نه له هیزا نه له عه قلا له گهل پیاوا ، به لام وه ستانی ئافره ت پال
به پالی پیاو له تیکوشانا مه ترسیکی گه وره یه بو بیرو باو دری ئیستیعمارو
گونه په رست چونکه دووا روژیان نزيك تر ئه کاته وه ، وه دوور
خسته نه وه ی له و تیکوشانه ئه و . و ژده دوور ئه خسته وه .

به لام دایکو خوشکاني نه بهز ، ئافره تانی عیراق ، چ کورد ، چ
عه رب ، له ده میکی زوووه گویمان له م ئاوازه نه گرتوووه شان به شانی
باوکو براو میردیان وه ستاون له تیکوشانا ، پال پشتیان گرتون ،
وه ستاون شیرانه نه بهزانه له ژیر ئازارا ، زیندان ، به رامبه ر به گولله
وهیرش شه ستیری زوربه که ی نوری سه عیدی خاین ، وه گیانی
خویان به خت کردوووه له ریگای ئازادی و سه ره به ستی ولاتا گیانی خوشکه
شه هیده کان ، شه قامه کانی سلیمانی و به غدا شاهیده بو ئه م فیداکاری به
مهردانه یه به لی هه مو ئینسانیکی مه ردی دلسوز پی له و تیکوشانه

ئەنیت بە شانازی یەوہ ، پی ی لی ئەنی کەوا چەند قوتایی ئافرەت لە زانست کران ، چەند نان براو کران ، چەند دەر بەدەر بون لە پیناوی ئەم تیکوشانەدا ، بەم جووہ ئافرەتان تووریان دا بە دەمی ئیستیعمارو نوکەرانی ویرو باوہرہ پیسەکانیانا . جا ئەم تیکوشانە بو کە بو بە ھوی وەرگرتنی مافیان ... ھەر لەبەر ئەوہی ئافرەت بەم جووہ بەشدار بو لە روخاندنی ئیستیعمارو خاینانی ولات دەستوری جەمھوریەت دانی بەمافی ئافرەتا نا .

خوشکانی خوشەویست دوا ی ئەوہی روژی ئازادی ھەلھات ، دوا یی ئیستیعمارو خاینەکان ھات لە ولاتە خوشەویستە کەمانا ، بە تیکوشانی یەک گرتوی ئافرەتو پیاو ، کوردو عەرەب ، گەلو سوپا ... بەلام وا بە ئسانی وازمان لی ناھینی ، بە زویی کول نادا ، پەلە قاژە ئەکا بو گەرانەوہی دەسگایەکی سەر بە ئیستیعمار ، جیاوازی ئەنیتەوہ بو ئەوہی ھیزی میللەت کز کا ، ھیزی جەمھوریەت کز بکەن بو ریگا خوش کردن بویان .

خوشکو دایکە دلسوزەکان ، جەمھوریەتە کەمان پی ویستی بە پاراستنە ، پی ویستە لە سەرمان کە ئافرەتی کوردین کە بەشیکین لە ئافرەتانی عیراق ، پال بە پالی خوشکە عەرەبەکانمان تی کوشین بو پاراستنی بەری تیکوشانی یەک گرتومان ، بو پاراستنیک وەکو بیل بیلە ی چاو بو کور کردنی ئیستیعمارو دارەکانی دەستی .

ئافرەت ئەتوانی بە ھەمو جوریک تی کوشیت ... ئافرەتانی جیھان ، ھەروا ئافرەتانی آسیا وئەفریقا دەریان خست کە وا وەک پیاو ئەتوانن

چەك هەلگرن ، یارمەتی بدن خوراك و بەرگو و جیگا ئاماده بكنە بو .
سەربازە تیکوشەرەكان ، دەنگ و باس بینن و بەرن بو سەركردانی سوپای
میللی و پیش مەرگەئ میللی بە بی ئەوئ دۆژمن بزائیت و هانی پیاوان
بدن بو تیکوشان .

دایكو خوشكانی تیکوشەر ئیمە خوشکی ئەو ئافەرەتە تیکوشەرە
نەبەزانەین ، هیچمان كەم نیە لەوان ، بەم جورە ئەبیت بزائین جیگامان
كوری تیکوشانە ، بو پاراستنی جەمهوریەت جیگامان ریزی پیش
مەرگەئ میللیە ، بو پیش مەرگەئ میللیە ، بو پاراستنی جەمهوریەت .
ئێتر هەر بژی جەمهوریەتی عیراق بە سەركردەئ قارەمانی سوپا
عبد الكریم قاسم .

بژی تیکوشانی ئافەرەتانی كوردو عەرەب لە پیناوی پاراستنی
جەمهوریەتە كەمانا .

خانم زوهدی

تەقەلای دوینی ئەمرو هاتە بەر
داری سەربەستی شنەئ دی لەسەر
یەكگرن هەموو بو بریننی ری . .
نا كاروانی گەل بگاتە دوا جی
ئەئ هاو ولاتی ئیمە قوربانین
بەرامبەر دۆژمن هەرگیز ئەجەنگین

((جەسیبە مە))

سرود

کوردستانی من

به قوربانی ئەوی ئەکەم
بو ئەو ئەژیم ، سامانەکەم
لە گەل گوشت و ئیسکی لە شەم
بو ئەو و خوم لیبی بی بە شەم

برای کوردی خاوەنی هوش
تو گوی بگره لەمژدە ی خوش

ئەمرو ئەبینم نیشتمان
و هەک گولالە ی بە هاری جوان
کۆلی سوورو چاوی گەشە
نومەز بیریکی بی خەشە

تیا بلاو و ئەلی : دە ی ، زوو
بو : کوردستانی یە کگرتوو

ژیان ئەمرو بزە ی تەررە
بزە ی لیوی تیکوشەرە

بە تیکوشان کوردستانم
ئازاد ئەکەم ، سەر و گیانم
ئەکەم بە پێخوری خەبات
خەبات بو : کوردو بو ولات
چەندە خوشە بو قەومو خویش
بم بە ناگر ، بە خولەمیش

کوردستانم فراوانە
بووکی رازاوە ی جیهانە

پەیمانە دوا تنوکی خوین
لیرەبیت یاخود لە هەر شوین

قوتایانی کوردستانه

عبدالکریم عبدالرزاق

چهند خوشه وا لهزیر روژیمیکی دیموکراسی دا له گو قاری هیوادا
ئهم چهند وشانهی خواره وه تان پیشکەش ئەکەم :

شتیکی ئاشکرایه که قوتایانی کوردستان ساله های ساله خهباتیکی
بی پایانیان کردوه بو گه یشتن به ئامانجی قوتایان که ئه ویش ناشتی و
ژیانیکی باشتره بو قوتایانی کوردو عه رب .

قوتایانی کوردستان ماوهی ههوت سال ئه بیت خویان کو کردوته وه
له هه موو ناوچه کانی کوردوستانی عیرا قدا بو ئه وهی خهباتی خویان به کخه ن
به چه شنیکی ریک و پیک بچن به گز هه مو هیزیکی کونه په رست و ریگرانی
دی ناشتی دا ، هه روه ها به ره لهستی هه مر پیلان و ته گبیریکی بیگانه بکه ن .
بو ئه و کو کردنه وه و خهباتهش به کیه ته کی به تینیان پیک هینا و هاتنه
کورری تیکوشانیکی سه خته وه به پیچه وانهی هه مو بیروباوه ریکی
ئیمپریالیزمانه و فاشستییه وه ؛ ئه مهش ئامانجی به کیتییه که مان و به کیتی
قوتایانی جپانه . هه ر له بهر ئه مه بوو کونه په رست بی وچان که وته شه رر
له گه لمانا و گه لی زیانی لی داین به لام ئه مانه هیچیان هیچ نین چونکه ئیمه
ری راستیمان گرتوه و هه رگیزا و هه رگیز ناگه ررینه وه و لا ناذه ن .

شتیکی ئاشکرایه که قوتایانی کوردستان (ظروفیکی) تاییه تی
خویان هه یه و ئه و ته نگ و چه له مانه ی که ئووشی دین خویان چاکتر

هويه کانی ئەزانن ، جا هەر له‌بەر ئەمەشه که خویان دەرمانی چاکتر ئەکەن . وه ئەم دوو هویەش خوی فەرز ئەکاتە سەرشانی قوتابیانی کوردستان وه داوایان لی ئەکات که کوبنەوهو یەک‌گرن تاکو دەر دو دەرمانی خویان بدوزنەوه . کهواتە یەکیته کهمان شتییک نیه من یاخود تو دروستمان کردبیت وه خومان هینایتمان بەلکو میژوی جولانەوهی قوتابیان ئەمەهی داناوهو هیچ هیزیک نیه بەرامبەر میژو رابوہستی .

له‌لایه‌کی تره‌وه ئەوهی جیی پەروشییه هەندی له‌برادەرانی ئەم مافه میژویی یه ئەخەنه پشت‌گۆی و بەجولانەوه‌یه‌کی جیابوونەوهی ئەدەنه قەلەم . هەر وه‌ها جیی پەروشییه که ئەم برادەرانه یه‌کیته تیکوشانی قوتابیانی کوردو عەرهب له‌سەر بناغه‌یه‌کی به‌تین و بنچینه‌یه‌کی راست - ئەو بناغه‌یه‌ی که کونفرانسی سی‌یه‌می قوتابیانی جهان - له‌بیر خویان ئەبه‌نه‌وه .

جا ئەهی قوتابیانی به‌شەرەف ریک‌که‌ون و کوبنەوه له‌ده‌وری یه‌کیته‌که‌تان و بزانی که هەر خوتان خاوه‌نی مافن . ئەبی هەر وه‌کو جارانی هەول بدەن و تی‌بکوشن به‌په‌چه‌وانه‌ی هەر شوینییک و ئەسەر ییک که ئیمپریالیزم به‌جیی هیشتییت ، هەول بدەن که جه‌مه‌ورییه ته‌که‌تان بپاریزن به‌هه‌مو توانایه‌کتانه‌وه ، به‌چوونه ناو کورری به‌ره‌ره‌کانی میلی (المقاومة الشعبیة) وه ، هه‌مو هیزو توانایه‌کتان تهرخان بکه‌ن بو ئەوهی نه‌هیلن داگیرکه‌ران بگه‌ن رینه‌وه خا‌که پیروزه‌که‌مان ، وه هه‌رده‌م دلت پاک‌بی و رق و قین له‌دلنا مه‌هیله‌وه هه‌ولی بته‌و کردنی برایه‌تی بده له‌مه‌یدانی خوتان و له‌گه‌ل قوتابیانی عەرهب و قوتابیانی هه‌مو گه‌لانی سه‌رزه‌میندا ، بوئەوهی هه‌مومان له‌زیر سیبه‌ری ناشتیا بژین ، وه ته‌نیا ناشتییه که ئامانجی قوتابیان بئینیته دی .

ئیتیر بوپیشه‌وه ئەهی قوتابیانی کول‌نه‌ده‌ر له‌پیناوی ناشتی و

ژانیاریدا .

عبدالکریم عبدالرزاق : دارالعلمینی عالی

چيروك له ئه ده بي روسيه وه

بي تاوان

نوسيني : ليون تولستون

له گو فاري « تهران مصور » وه

وه رگير : محمد سعيد جاف

له شاري (ولاديمير) بازرگانئيكی گهنج هه بو ناوی (ايوان اكسنیوف)
بوو ايوان گهنجيكی روخوش و روخسارو ئه ندایم ريكوپيك بوو .
وه ههروه ها چاوتيرو به كه لك بوو . سه رمایه به كي ناونجي هه بوو له پيش
ئه وه دا ببیت به خاوه ن ژنو منال بي ئه ندازه مه ی ئه خوارده وه وه به دمه ستي
زور ئه كرد . به لام له پاش ئه وه ی ژني هينا به ربي كه وت نه بوایه مه یی
نه ئه خوارده وه . زور چه زي له ده نگ و ئاوازي خوش ئه كرد ، چونكي
خوی له تار لي دان دا زور ماموستابو له هه مو به زميكي خوش دا به شداري
ئه كرد . روژيك له روزاني هاوين برياري دا بو شتومه ك سه ندي بازرگای
بروات بو شاري (قازان) له كاتي روپشتن يا ژنه كه ی پی ووت له بهر
ئه وه ی خه وم بي نيوه چه زنا كه م ئه مرو برويت بو شاري (قازان) (ايوان)
له وه لام دا وتی خه وي چیت ديوه ژنه كه ی به ده نگیكي هه ل بزركاو وه

قورگی پررله گریانه وه وتی له خه و ابینیم رویشتبویت بو کاروان گه را بوینه وه
شهبقه کهت له سهرداگرت موی سهرت هموسپی بوو بوو . ژنه کهی
میرده کهی زور خوش نه ویست ترسی نه وهی هه بو له ورویشتنه دا
کاره ستاتیکی به سهرا بیت . (ایوان) له وه لامدا وتی خوشه ویسته کهم
هیچ بروات به خه و نه بیت . وه ههروه ها ترست نه بیت ، بی گومان لهم -
رویشتنه قازنزاچی زور نه کهم . وه به ژنه کهی وت وائنه زانم ترسی
زورت له وه هه به که له شاری (قازان) مهی نه خومه وه وه به دمهستی
نه کهم . ژنه کهی له ولامدا وتی ترسم له وه هه به کارساتیکی خراپت
به سهرا بیت ، دوا ی نه وهی له ژنه کهی جیا بو وه کولو بو خچه کهی
هه لگرت . له بهر ده رگا له گه ل چه ندکه سیکی تر دا سواری دورشکه
بوون . به ره و شاری (قازان) که وتنه ریگا . له وده ورده دا ، له بهینی شاری
(ولادیمیر) وه (قازان) دورشکه حه فته ی دوو جار هاتو چو که رانی
هاوردو برد پی نه کرد ، (ایوان) به دلی پررله هیوا وه له گه ل هاو
گه شته کانیا قسه ی نه کردو پی نه که نی . وه گورانی نه وت چونکی باومری
زور به هیزبوو که له مرویشتنه دا قانزاجی چاک نه کا ، نریکه ی چل کیلومتر
له شاره کهی خویان دوور که وتنه وه له ریگا له میوان خانه به کی سه رریگا
لایان دا ، بو نه وه خواردنو خوار دنه وه به ک بخون و ماو ده ک به سینه وه .
دوا ی نه وهی مانویه تی یان ده رجو وه نه سه په کانی دورشکه که یان ناو و
ئالیک یان خوارد همویان سواری دورشکه بون و که وتنه ریگا . له ریگا
به ناو دوشاری بچو ک دا تی به رین ، له و دوشاره وه چه ندکه سیکی تر له گه لیان
سواربون به کیک له هاو گه شته کانی (ایوان) بیایو یکی گالته چی و

روخوش بو رهنگی ریشی زهردو چاوی شین بو . شه پقه یه کونی شرری له سهردا بو له ناو دورشکه کهدا (ایوان) نهو پیاوه گالته چیهی زور نهووان وه جار جاریش ریشی رائه کیشما وه ناگری نهنا به ریشیه وه . به هوی گالته و گه پی ایوانه وه نهو پیاوه وه هرچی له دورشکه کهدا بو ههستیان به دوری ریگا و مانوبون نه نه کرد بینینی نهو وینه جوانانهی سه ر ریگا یه کجاری ههستی مانوبونیا نی نه هیشته بو . به تایه تی دیمه نی روژ که خه ریک بو له پشت دارستانی سه ر ریگا که وه ناوا بیت . دواتیشکی روژ نهو ناوچه یه ی وه کو رهنگی زیر لی کردبو ، ههروه ها ههوا ی نه ساردو نه گه رم و وینه ی ناسمانی شینی پیروزی به ته واوی (ایوانی) خسته سه ر به زم دهستی راکیشا تاری له کوله که ی دهرهینا به ناوازیکی خوش له گه ل نهوا ی تاردا گورانیه کی خوشی وت هه رچی له دورشکه کهدا بو چه پله یه کی گه رم یان بولی داو سنویاسی زوریان بو کرد به م جو ره به نا هنگو به زمی ایوان هاوگه شته کانی ناگایان له خویان نه ما ، به لکو چه زیان به وه نه کرد درهنگ تر بگه نه ناوشار بوئه وه ی له به زمو قسه ی خوشی ایوان نه بچرین کاتیک تاریکی شه و جهانی داپوشی دورشکه چینه که دابهزی چرای دورشکه که ی داگیرسان بوئه وه ی ریگا که ی بینیت . ساعات دهی دوا ی نیوه رو گه یشتنه شاری (ساراتوف) هه رچی له دورشکه کهدا بو بریاراندا شه و له وشاره بمیننه وه و سبهینی له گه ل روژ که وتن دا برون بو شاری قازان) له یه که م شه قامی ناوشاردا چهند پولیسکی گومرگ ریگای له دورشکه که یان گرت ، فرمانی وه ستاندنیان دا دورشکه که وه ستا پولسه کان دورشکه که گهران وه کولو بوخچه ی گه شت که ره کان گهران

بوئوه شتومه کی قاچاخ بدوزنه وه ، ههروه ها چهند هالوهه والیک بیان پرسیار کرد . له دواى ئه وهى پوليسه گان فرمانیان ته واویو دورشکه که رویشت بو ناوشار ، چرای شه قامو کولانه کان له بهر ئه وهى به نهوت ئه سوتان وه بهرز هه لواسرابون روشنای که می هه بو . له بهر درگای میوان خانه یه که وهستان هه مویان بو خچه و که لوپه لی خویان له دورشکه که داگرت به پی پلکه ی میوان خانه دا سه رکه وتن . مودیری میوان خانه له ژوری خوی دانیشتبو چاره یی ئه کرد میوانه کانی بخه ون و ئه ویش له پاشا بخه ویت . هیچ به ته مای ئه وه نه بو به و شه وه درنگه میوانی تری بویت . میوانه تازه کانی له ژوره کان دامه زران ، ژوری ژماره نوی دا به ایوان و ژوری ژماره هه شتی دا به بازار گانیکی تر . دواى ئه وهى توزیک حه سانه وه (ایوان) له ده رگای میوان خانه رویشته خواره وه بوئه وهى مه ی خانه یه که بدوزینه وه چهند جامی مه ی بخواته وه ، شه قامو کولانه کان گه را له بهر درهنگی کات زورترین کوگاو مه ی خانه کان ده رگاکانی به سترابو له دواى ئه وهى چهند کولانو شه قامیک گه را له کولانیکی تاریک دا ، مه ی خانه یه کی دوزیه وه چوار پیای تیا دا بو له سه ر چوار کورسی شه قوشرر دانیشتبون و میزیکى قاچ شکاویان له بهر ده ستابو و چراهه که به قولاب له ناوه راستی مه ی خانه که دا هه لواسرابو . خاودنی مه ی خانه سه رو دیمه نیکی گه وره و ناقولای سک هه ل ئاوساوی هه بو دولابیک له ته نیشتیه وه بو شوشه ی مه ی تیا دانابو په یئا په یئا له شوشه یه کی ناو دولابه که مه ی ئه کرده ناو جام و ئه ی خواره ده وه . (ایوان) رویشته ژوره وه چاوی بهم دیمه نه که وت زوری لاخوش بو چونکه له دواى کومه لو کورری

وا ئه گهرا ، ئه وپش وه كو ئه وان له سههر كورسيهك دانيشت له پاش ماوه يه كى كه م شوشه يه مهى و جاميك يان بو هينا، دهستى كرد به خوار دنه وه ماوهى دووسهعات له و مهى خانه دا كاتى تى په ران دواى ئه وهى مهست بو و پارهى مهى فروشه كهى داو له گهل ئه و كورره دا به خوشى راي بوارد ، به گورانى وتن كه وته سه رشه قامه كان و گهرايه وه بو ميوان خانه كهى . رويشته ژورى ژماره نو له وپش دهستى كرد به گورانى وتن و تار لى دان هه تاوه كو سهعات (۳) دواى نيوه شه و له بهر گورانى و ههراو به زمو به دمهستى كردنى ايوان كهس له ميوان خانه كه دا خهوى لى نه كهوت دواى ئه وهى خه و به سهريا زال بو به بى ئه وهى پيلاوه كانى دا كه نى و جلى نوستن له بهر بكا له سههر جيگا كهى خهوى لى كهوت ، سبه ينى له پيش روژ كه وتن دا خه بهرى بو وه سه رنجى له خوى دا بىرى له به دمهستى شهوى رابوردوى خوى كردوه ، شه رمه زارى گرتى بريارى دا گورج كرى ميوان خانه بدا به بى ئه وهى يه كيك له ميوانه كان بى بينن به يه كه م دروشكهى پوسته شارى (ساراتوف) به جى بيليت و بروات بو (قازان) دواى ئه وهى كرى كهى دا بو خچه و كوله كهى هه ل گرت روپشت بو هه وال پرسينى دورشكهى پوسته . دواى ئه وهى به هه وال پرسين دوزيه وه له گهل پوسته چيه كان سوار بو ريگاى قازان يان گرته بهر نزيكهى بيست كيلومتر له شار دور كه وتن وه له چا خانه يه ك لايان دا بو ئه وهى چا بخونه وه سه رنجى ريگا كه يان دا دورشكه يه كى پوليس يان چاو پى كهوت له دواى دورشكه كهى ئه مانه وه رو وه چا خانه كه هات له لاي دورشكهى پوسته چيه كان دا وه ستا . چوار پوليسى چهك دار له گهل سهرو كه كه يان دا له دورشكه كه ۱۰۴۰ نه زين

هه‌والیان پرسی : کام‌تان (ایوانن) ئەمیش بەبی وەستان وتی من ایوانم
چینان ئەویت ، سەرۆکی پولیسەکان لی‌نزیك بو‌ه‌وه بە‌ناو‌چاوی گرژ‌ه‌وه‌و
تورە‌بون‌ه‌وه‌که‌وته هه‌وال‌پرسین پرسیاری کرد ئە‌مشه‌وی رابوردو له‌چ
جی‌گایه‌ك بوی‌ت و بو‌چ جی‌گایه‌ك ئە‌رویت و دانیش‌توی کوی‌ت و مه‌به‌ست
له‌م گه‌شته‌ت چیه (ایوان) به‌په‌شو‌کاوی و سه‌رسامی و هه‌لامی
پرسیاره‌کانی دایه‌وه له‌پاشا روی کرده سه‌رک پولیس و وتی بو‌چی و هه‌کو
گونا هباریک پرسیارم لی‌ئه‌که‌یت ، سه‌روک پولیس له‌وه‌لام‌دا وتی : به‌لی
گونا هباریت . چونکه ئە‌مشه‌وی رابوردو له‌میوان‌خانه‌ی (تاراس) دا
له‌شاری (ساراتوف) (اومانسکی) بازرگانت له‌ژوری ژماره هشت‌دا
به‌چه‌قو کوشتوه و بیست‌هه‌زار روبلت دزیوه سبه‌ینی به‌بی ئە‌وه‌ی
چاوه‌روانی هاوگه‌شته‌کانت بکه‌یت له‌شار رات کردوه (ایوان) له‌م‌قسانه
ره‌نگی هه‌ل‌بزرکاو له‌شی که‌وته له‌رزین به‌قورگی پرر له‌گریانه‌وه که‌وته
پاکانه‌کردن ، سه‌روکی پولیسه‌کان فرمانی‌دا ناو کولو بو‌خچه‌که‌ی گه‌ران
چه‌قویه‌کی خویناوی و ده‌فتریکی نوسراوی (اومانسکی) کوژراویان
دوزیه‌وه کتوپرر فرمانی‌دا و هه‌کو دزو بیاو‌کوژ (ایوان) یان که‌له‌پچه کرد و
له‌گه‌ل خویان سواری دورشکه‌یان کرد و گه‌ران‌دیانه‌وه بو‌شاری
(ساراتوف) له‌ریگا زور له‌پولیسه‌کان و سه‌روک ئە‌پارایه‌وه و ئە‌ی وت
هیچ ناگام له‌م گونا‌هه‌ نیه . به‌لام هیچ سودی نه‌بو . چونکه پولیسه‌کان
بروایان له‌سه‌ر ئە‌وه‌بو (ایوان) (اومانسکی) کوشتوه و دراوه‌کانی
دزیوه له‌ (ساراتوف) (ایوان) یان له‌گه‌ل دزو بیاو‌کوژو گونا‌هباره‌کانا
خسته به‌ندبخانه‌وه . ژنه‌که‌ی (ایوان) کاتیک خه‌به‌ری گورفتاریوتی

میرده خوشه ویسته که ی بیست به سکی پرو به بیان وه کو شیت ریگای
(ساراتوفی) گرت بهر بوئه وه ی به ته واوی له گرفتار بونی (ایوان)
ئاگادار بیت ، هیچ چاوه ریئ نه وه ی نه کرد به دورشکه بروات چونکه
پیوست بو دو روژ بوهستی هه تا کاتی ری که وتنی دروشکه دیت له پاش-
چوارسه عات ری کردنی بی وچان له ریگا دروشکه ی پولیسی پی گه یشت
له گهل خویان سواریان کرد ، بردیان له شاری (ساراتوف) دایان به زان ،
به بی وهستان رویشتم بو به ندیخانه دوای فهرمانی بی نینی له میرده که ی
له فرمان ره وای به ندیخانه وه رگرت له گهل میرده که یا به یه که گه یشتن به بی
نه وه ی هیچ شهرم له یاساوله کانی به ندیخانه بکا ، باوه شی کرد به ملی
(ایوان) دا ده می خسته ناو ده میه وه ده ستیان کرد به ماچ کردنی یه کتری
له پاشا که وته پرسیار کردنی چونیه تی نه و کاره ساته ی به سه ریا هاتوه
میرده که ی هه رچی به سه را هاتبو هه موی بوگیرایه وه ژنه که ی فرمیسک
به چاویا نه هاته خواره وه و به دهنگی تی که له به گریانه وه وتی نه و روژه ی
له مال ده رچویت ئاگادارم کردیت خه وم بی نیوه بو نه وه ی نه رویت بو
(قازان) دوای نه وه ی ماوه یه که به یه که وه گفتوگویان کرد ژنه که ی به چپه
چریانندی به گوپی (ایوان) دا ئایا (امانسکیت) کوشتوه یا بی گونا هیت ،
میرده که ی هه ناسه یه کی گهرمی هه ل کیشا له وه لام دا به ده نگیکی نزم وتی
وا ده رنه که ویت تویش به دزرو پی او کوژم نه زانیت له کاتی جیابونه و دیان
له یه کتری ژنه که ی وتی به (ایوان) سبه نینی نه روم بو ده رگای باره گای
قه یسه ر نوسراویک له سه ر بی گونا هی تو پیش که ش به خاوه ن شکو نه که م
هیوای گه وره م هه یه رزگار بیت چونکی بی تاوانیت . (ایوان) یان دوباره

گهراندهوه بو ناو بهنديخانه ، لهو روژهوه ژنهکهی کهوته ههولدان بو
ئهوهی (ایوان) لهگرفتاری رزگار بکا لهئهنجامی تی کوشانیا بهگورجی
لهشاری (ساراتوف) ئهنجومهنی دادگا کوبونهوه (ایوان) یان محاکمهکرد .
لهدوای چوار کوبونهوه بریاری بهندی بونی یهكجاریان بهسهرادا .
لهکاتی خویندنهوهی دادگا دا زور کهس لهدانیشتوانی شارو ههروهها
ژنهکهی (ایوان) له جیگای گوی گره کان دانیشتبون ، کاتیک بریارهکهیان
خوندهوه (ایوان) بهدهنگی بهرز هاواری کرد من پیاو کوژو دز نیم ژنهکهی
دهستی کرد بهگریان وه کو شیت لهبهرخویهوه ئهئووت : میردهکهم
بی گوناوه ، دادگا بریاریکی نارهوایان داوه بهسهریا ، دوای تهواو بونی
کوبونهوهی دادگا (ایوان) یان گهراندهوه بو بهنديخانه و ژنهکهی بهههناسه
ساردیهوه بهداماوی گهرایهوه بو (ولادیمیر) کوره چوارسالانه کهی
کهوتهوه بیر که له مالی یهکی له دراوسی کانی پیش مانگیك بهجی هیشتبو .
ئهئیزانی چی بهسهر هاتوه بهمجوره ئهم ئافرهته بهدبخته میرده
خوشه ویسته کهی بهیهك جاری لی براو هیچ بهتهمای ئهوه نهبو جاریکی تر
بهسهر بهستی چاوی پی بکهویت ، پاش چوارمانگ تهواو بونی دادگا
کوریکی تری بوو بریاری دا بههه مو ههولیک کوره کانی لهسهر رهوشتی
بهرزو خوینهواری پی بگهینیت چونکه پاش ماوهی میرده خوشه ویسته
بی گوناوه کهی بون . دوای تهواو بون بریاری دادگا (ایوان) یان
روانه کرد بو یهکیك له بهنديخانه دوره کانی (سبیریا) بوئهوهی ههتا امر
یت لهوی بهند بیت . بهم رهنگه ئهم پیاوه بهدبخته گرفتاری ددردی
خوی بو له پاش چهند سالیک وای لی هات له بهندی خانه دا هیچ یادی

ژنو کوره کهی نه نه کرد چونکه هیوای برابو جارینکی تر بیان بی نیت (ایوان)
به پیچه وانهی ژبانی سه ربهستی له بهندیخانه دا زورگرژو بی دهنگ بو
هموکاتی بیریی له وه نه کرده وه له سه ر گوناهی به کیکی تر چون که وته
بهندیخانه وه هاوبه ندیه کانی زور دل خوشی یان نه دایه وه بوئه وه له دل تهنگی
رزگاری بکن . روژیک له پاش بیستو پینج سال به ند بونی (ایوان)
پیایک یان هینا بو بهندیخانه همویان پیشوازی و خیراتن یان کرد و
هه والیان لی پرسی له سه ر چ گوناهیگ به ند کراویت . له ولام دا وتی :
له بهر نه وه دزیم کرده دادگا بریاری چوارسال به ندی بونی دام . نه م
تازه به نده ناوی (ماکارد) بو سه رگورشتهی خوی به ته واوی کیرایه وه
بو به نده کان و ههروه ها هه رچی له و بهندیخانه به دا بو سه رگورشتهی
خویان بو (ماکارد) گیرایه وه (ایوانیش) چونیه تی گرفتار بون و
بی گوناهی خوی بو گیرایه وه (ماکارد) له کاتی باس کردنی سه رگورشتهی
(ایوان) داههستی چاکی له دلو درون یا ورده ورده به هیز نه بو و بیر
له وه نه کرده وه بی گوناهیگ بوچی له جیگای گوناهباریک بفه وتیت له نه نجامی
بیر کردنه وهی دا ههستی باشی به سه ر ره وشتو ههستی شهردا زال بو .
ههلسا باوهشی کرد به ملی (ایوان) دا دهست و دموچاوی ماچ کرد و وتی
به لی راست نه کهیت تو بی گوناهیگ من گوناهکارم دهستی کرد به پارانه وه
بوئه وهی به رامبه ر به و گوناهه گه وره یه بی به خشیت (ماکارد) به ته واوی
باسی بو کرد بیستو پینج سال پیش ئیستا له میوان خانهی (تاراس)
له شاری (ساراتوف) (اومانسکیم) ی کوشتوه و بیست ههزار روبله کهیم
دزی نه و چه قویهی که پیم کوشتبو له گهل بو خچه یه کی بچوکی کوژراوه که دا
خستمه ناو کوله کهی تو وه بوئه وهی خوم رزگار بیم و تو گرفتار بیت .

ئەبەر ئەوھى ئەو شەوھ تو مەست بويت و ئاگات لەخوت نەبو لەناو ھەمو
مىوانى مىوان خانە کەدا چەقوى خوينان و بوخچە بچکولە کەھى (امانسکيم)
لەناو کولە کەھى تودا شاردهوھ (ايوان) دواى ئەوھى لەوھ ئاگادار بو
بيستو پينج سال لەسەر گوناهى پياوکوشتن و دزى کردنى (ماکارد)
بەندکراوھ . روى کردە (ماکارد) وپى ووت ئەم کارەساتانەھى بەسەر
منو منالم و ھەر وھەا بەسەر تو وھ (اومانسكى) کوژراودا ھاتوھ ھەموى
لەخراپى و بەد رەفتارى دەستگای ميريەوھ روى داوھ . فرمان رەواى
بەندىخانە لەسەر پىلى نانى (ماکارد) کار بەدستانى ميري لەبى گوناهى
(ايوان) ئاگادار کرد فرمانى ئازادبونى (ايوان) يان دا دواى ئەوھى
ئەوھى لەبەندىخانە رويشتە دەرەوھ لەسەر مزەھى ميري بەدور شکە
لەسبىر ياوھ گەراندىانەوھ بو شارى (ولاديمير) کاتيک گەيشتە ناو شار
رويشت بو دەرگای خانوھ کەھى خوى بلام ھىچ ھىواى نەبو ژنو کورە کەھى
مابيت . لەبەر دەر گای مالە کەيان دا کورىكى گەنجى روخوشى چاو پى
کەوت پرسىار لى کرد ژنە کەھى (ايوان) لەمالەوھىيە کورە کەيش لەولام دا
وتى لەگەل (اوگولى) برام دا لەمالەوھن ، پى وت دايکت بانگ کە دەرەوھ
ئەویش بەدەنگى بەرز دايكى بانگ کرد و پى وت پياويكى ريش سىپى توى
ئەويت دايكى بەپەلەپەل ھاتە بەر درگا لەپيشا (ايوانى) ميري نەناسى
دواى ئەوھى سرنجى داو وەتى گەيشت ئەم پياوھ ريش سىپە ميريە کەيەتى
باوھشى پياکرد و دستى کردە ملى روى کردە کورە کانى پى وت ئەم
پياوھ (ايوانى) باوکتانە لەگەل ژنو منالەکان يا رويشتنە مالەوھ باسى
ئەيەك برانى بيستو پينج سال يان بويەك تری ئەگرايەوھ کاتيک
شەبقە کەھى لەسەر داگرت ژنە کەھى سرنجى دا سەرى ميريە کەھى داموى
سەرى ھەمو سىپى بوھ لەوکاتەدا ئەو خەوھى کەوتەوھ بىر کەبيستو پينج
سال پيش ئەو کاتە بينى بوى (ايوان) و ژنە کەھى بەھوى کورە گەنجەکان
ياتەوھ کەوتنە ژيانىكى ئاسودەيى بەوھ چونكى کرىکارى يان ئەکردو رەنجيان
ئەدا بو ئەوھى باوکو دايک يان بەژيانىكى خوش بژين . . .

کەلار : محمد د سەيد جاف

شیری ولات بارزانی هات

قدری جان

مزگین .. مزگین .. گهلی کوردان! شین گرتیون خورتو کالا ،
روژا کوردستانی ههلات .. پهپوک مابون ، ژن لالا ،
بارزانی هاته نشتمان ، روژا کوردستانی ههلات ..
شیر هات ولات .. شیر هات ولات .. شیر هات ولات ..
مزگین ل وه ، بارزانی هات .. مزگین ل وه ، بارزانی هات ..

چیایی زهفروس بی دهنگ مابو ، نهخویا بو ، ژ چهند سالان ،
باغچه و باغ بی رهنگ مابو ، ژ بونا دهردی نیشتمان ،
ئهو مهیدانان بی چهنک مابو ، چو بو دگه ریا ، ل دهرمان
روژا کوردستانی ههلات .. روژا کوردستانی ههلات ..
شیر هات ولات .. شیر هات ولات .. شیر هات ولات ..
مزگین ل وه ، بارزانی هات .. مزگین ل وه ، بارزانی هات ..

شونا شیران مابو قالا ، ژ بو شهفین رهشو تاری .:

دهسته .. دهسته .. نور ئار ئانی ، عراقی ، کورد و عه‌ره‌ب ،	
ئه‌و مه‌ره‌مه‌ما سه‌ر دلانی ..	ئازاد بونه ژ ئیری عه‌ره‌ب ..
روژا کوردستانی هه‌لات ..	سه‌ر به‌که‌ری .. سه‌ر به‌که‌ده‌رب
شیر هات ولات ، شیر هات ولات ..	روژا کوردستانی هه‌لات ..
مزگین ل وه ، بارزانی هات ..	شیر هات ولات .. شیر هات ولات ..
× × ×	مزگین ل وه ، بارزانی هات ..
لناف باغان ره‌یحانو گول	× × ×
سه‌ر شاخان .. شالول ، بولبول	ئازاد بویه سلیمانی
بکه‌ن .. بخوین .. غه‌م چو ژ دل ،	سبه‌دورا موشو وانی
روژا کوردستانی هه‌لات ..	مه‌ه‌بابدو ، سنه ، بانی !
شیر هات ولات .. شیر هات ولات ..	روژا کوردستانی هه‌لات ..
مزگین ل وه ، بارزانی هات ..	شیر هات ولات .. شیر هات ولات ..
× × ×	مزگین ل وه ، بارزانی هات ..
مژده ژ بو دارو به‌ران	بژی ئازادی ئو کوردستان
ده‌شتو ته‌وال له‌ره‌ده‌ران	بژی ئاسایش لجه‌ان
سه‌ر سه‌ر دلان .. سه‌ر سه‌ران	بژی ئینسان برای ئینسان ،
روژا کوردستانی هه‌لات ..	روژا کوردستانی هه‌لات ..
شیر هات ولات .. شیر هات ولات ..	شیر هات ولات .. شیر هات ولات ..
مزگین ل وه ، بارزانی هات ..	مزگین ل وه ، بارزانی هات ..
× × ×	بارزانی هات .. بارزانی هات ..

تورمه که مانه تورمبکی دیموکرانی

میله

به پینوسی : احمد غفور

بو تی گه یشتنی سروشتی شورشه که مان ، به شیوه یه کی زانیاری
پیویسته بزاین ئه م شورشه کی کردویه تی ؟ وه بوچی کراوه ؟ وه به رامبه ر
کی کراوه ؟ وه چون ئه توانی ئاواته کانی بهینته دی ؟

جاری له پیش هه مو شتیکا ئه مه وی ئه و باوهره ده برم که

شورشه که مان شورشی گه لی عراقه به کوردو عه ره بو هه مو دانیشتوه -

کانیه وه . وه لیره دا ته نها به شیوه یه کی گشتی باسی ئه م شورشه ئه که م .

شورشه که مان ، هه رچونیک بیت شیوه ی هینانه دی ، که ئه توانم

بلیم شیوه یه کی عراقی تایبه تی هه یه ، به و کتوپرریو مه حکه میو ووردیه ی

که ده ری خست ، شورشی گه لی عراقه به رامبه ر به ئیستعمارو ده ره به گیو

پاشماوه ی دواکه وتنی سه ده کانی ناوه راست . شورشیکی نیشتمانی

دیموکرانی بورجوازیه .

که ئه لیم شورشیکی نیشتمانی ، مه به سمان له وه یه که شورشیکه

هه لگیرساوه به رامبه ر به ئیستعمارو ده سه لانی بیگانه له کاروباری سیاسیو

ئابوریو کومه لایه تیمانا .

وه که ئه لیین دیموکراتیه ، مه به سمان له وه یه ، که شورشیکه

هه لگرساوه بهرامبهر به دهره به گی و دواکه وتن و حوکمی زورداری ئیستعمارو نوکه رانی ، بو هینانه دی عه داله تی کومه لایه تی ئه ویش به دابهش کردنی زه ویوزاری میری و دهره به گه خائنه کان به سهر فلاحه کاندای دانانی سنوریک بو خاوهن زه ویه کانی تر . وه یارمه تی فلاح به تو و پاره (سه لفه) ومه کینه و ری پیشاندان بو پیشخستی کشتوکال و رزگار کردنی له ژبانی کویره وهریو برسیه ی تو نه خوشیو نه خوینده واری . چونکه گومانی نه ولاتیک زوربه ی دانیشتوانی که فلاحن ماوه ی ژبانیکی ئسانانه یان نه بیت ، دیموکراتیه تی ئه و ولاته تهنها مه ره که بی سهر کاغزه .

ههروه ها به رزکردنه وه ی راده ی ژبانی کریکارو کاسبه کانی ناو شار ئه ویش به له ناو بردنی بی کاری ، به کردنه وه ی پروژهی ئاوه دانی وه پیشخستی پیشه سازی له هه مو ولاتا ، به تایبه تی له کوردستانا که تا ئیستا خرابوه پشت گوی . وه که م کردنه وه ی « ضریبه » و باجو رسوم له سهر کاسبه کانی ناوشاره کان .

ههروه ها دیموکراتیه تی شورشه که مان له وه دایه که ئه و میله ته ی حوکمیکی قهره قوشی ئه کرا ئه بی ئیمرو هه مو هه قیکی هه بیت بو دهر برینی بیروباوه ری خوی و بو ریکخستی خوی له کومه لو نقابه دا ، وه دهره یانی روژنامه و هه لیژاردنی پارله مان . . هتد .

وه که ئه لپین شورشیکی بورجوازیه ، مه به سمان له وه نیه که تهنها چینی بورجوازی پیی هه لساوه و هه ر ئه بی ئه و به رو بومی بخوا ، یا تهنها ئه ژیر سهر کرده ی ئه و بوه ، به لکو ئه و به شیک بوه له هیزه کانی

تری میلهت ، هیزی کریکارانو فلاحه کائو خوینده وارو کاسب کاره کان ،
که بهم شورشه ههساژن و سه رکرده بیان کردوه .
بهلام که نه لاین شورشیکی بورجوازیه ، مه به سمان له وه په که
پیره وی گومه لایه تی و جوکم ، له پیره ویکی وه کو مستعمره ی دواکه وتوی
پاشماوه ی دهره به گیو سه ده کانی ناوه راسته وه ، بو به پیره ویکی نیشتمانی
بورجوازی ، که نه ویش به پی ی زرونی نیستمان ، نه وه نه گه په نی که
ولایت رزگاری بی به ته واوی له ده سه لاتی نیستعمارو پاشماوه ی دهره به گی
وه پیشه سازی و کشتوکالی پیش بکه وی به سه رمایه په گی نیشتمانه ،
به شیوه په گی سه ریسه ست .

وه بو نه وه ی وا به بیرا نه یهت که سویانمان له بیر چوه ، نیمه سوپا
به به شیک دائه نین له میلهت ، به تایبه تی له باسیکی وادا .
نهمه په سروشتی شورشه که مان له روی لیکدانه وه ی دهری چینه
نیشتمانیه کانی میله تی عراق . نه ی شیوه ی جوکمی نه م شورشه
چونه و چون نه بی ؟

* * *

پیویسته بزاین که (ده ولت) و شیوه ی جوکمداری له هه مو ولاتیکا
له هه مو کائیکا چینیکی تایبه تی ، یا چند چینیکی تایبه تی نواندوه ،
نه نوینی .

وه کو ده ولته تی عراقی پیش شورش ، له راستیدا ، ده ولته تی
نیستعمارو چینه نوکهره که ی بو له دهره به گو سه رمایه داره بیروکراتیه کان
که هه مو مه رامیان نه وه بو ، میله تی عراق سه رشورزیکه ن و بی روئینه وه
بو مه سلحه تی خویانو نیستعماری ئافغانان .

به‌لام نیستا پاش شورشه‌که‌مان ، که شورشی هه‌مو گه‌لی عیراقه
حوکم که‌وته ده‌ست به‌شه‌کانی چینی بورجوازی نیستمائی .
ئه‌وه‌ش ئه‌بی بزاین که ئه‌مه تائیسنا قالبی ته‌واوی خوی نه‌گرتوه ،
به‌هوی تازه‌بی شورشه‌که‌مانه‌وه ، وه به‌هوی گه‌لیک هوی‌تره‌وه که
له‌ده‌ره‌وه‌و ناوه‌وه تین ئه‌کاته سه‌ر شیوه‌ی شورشه‌که‌مان . به‌لام
هه‌رچونیک بیت له‌گه‌ل ئه‌وه‌ی که ده‌وله‌ته‌که‌مان بو به ده‌وله‌تیکی
نیستمائی ، شورشه‌که‌مان به‌ره‌نگاری دووریانیک بو به‌پی‌ی زرونی
تاریخی ئیمرومان .

هیزیک ، که هیزی ته‌نها به‌شیکه له‌چینیکی تایه‌تی که له‌گه‌لی
میله‌ت سل ئه‌کات و قینی له‌هیزی دیموکراتیه‌ته له‌ناو خو و ده‌ره‌وه‌دا ،
ئه‌یه‌وی ده‌ست رابکیشی به‌سه‌ر شورشه‌که‌مانا و به‌رکاری بهینی
له‌چوارچیوه‌یه‌کی تایه‌تیدا بو سودی ته‌سکی خوی .

هیزیکیش ، که هیزی زوربه‌ی میله‌ته ، هیزی کریکارو فه‌لاحو کاسبو
خوینده‌وارو بورجوازیه نیستمائییه دیموکراتیه‌که‌مانه ئه‌یانه‌وی شورشه‌که‌مان
و ده‌سه‌لاته‌که‌ی ئه‌م هیزه نیستمائیانه بنوینی و جه‌مه‌وریه‌تی عیراق بکات
به‌نمونه‌ی ده‌وله‌تیکی دیموکراتی پیشکه‌وتو له‌روژه‌ه‌لاتی ناوه‌راستدا و
بیته‌خاوه‌ن پیشه‌سازبو کشتوکالیکی ئه‌م چه‌رخه‌و دانیشه‌وه‌کانی هه‌مو
شاد بین به‌به‌زی تی‌کوشانی سه‌له‌های رابوردویان .

ئه‌وه‌ش ئه‌بی بزاین که ناکوکی بهینی ئه‌م دوو هیزه ، تائیسنا
ناکوکیه‌کی خومالیه له‌به‌ینی دوو هیزی نیستمائیا ، وه پیویسته
به‌بلاو‌گه‌نه‌وه‌ی بیروباوه‌ری راست و ریکخستنی گه‌لی میله‌ت و ره‌خنه‌ی

برایانه حل بکريت . له و کاتهی که ئه بی هه مو هیزیشمان ته رخان بکه بن بو به هیزکردنی هاوکاری (تعاون) وه یه کیتی له بهینی ههردو هیزه که دا که هه مو میله تی عراق ئه نوینی بو وه ستان به رامبه ر به ئیستعمارو یاشماوه ی کونه په رستی له وولاتا ، چونکه تائیسنا ناکوکی جه وه هری هه ر له بهینی میله تی عراقو ، استعمارو کونه په رستیدایه ، که ئه ویش ئه بی به زه برو زه نگو دیکتاتوریه تی ده وله تی شورشی عراق که ئومید ئه که بن هه مو چینه نیشتمانیه کان بنوینی حل بکريت بو مه سه له حه تی گه لی عراقو هیزی ئاسایشو ئازادی له جیهاندا .

وینه ی ئه و بروسکه یه ی که ماموستا رشید عارف کردبوی بو
((پالهوانی شورش عبدالکریم قاسم))

سیاده ی عبدالکریم قاسم :

بریاره گرنگه کانتان بو ئازادکردنی بهنده سه ره به سته کان و ، فه رمانه به نرخه که تان بو گه ررانه وه ی به رزانیه ئازاده دوورخراوه کان بو نیشتمانه پیروزه که یان له ژیر چاودیری جمهورییه تی عراقدا که ئیوه هیزی گه وره بوون له دروست کردنیا ، هه نگاویکی تره له هه نگاوه پیروزه کانتان ، وه به لگه یه کی تره بو ئیوه که پیشه وای گه لی عه ره ب و کوردن .

رشید عارف

باوه رپیگراوی یانه ی سه ره که وتن

عبدالامیر منصور

له مخزنی عبدالامیر منصور هه رزانیه ، شتی زورباش به کومه ل و به دانه چنگ ئه که ویت : قوماشی خوری چائه ، پیلاوی ئنگلیزی و ئیتالی ، هه مو جو ره بوینباخیکی جوان .

له بیریشته نه چیت باشترین به رگ دروه له سه ر تازه ترین شیوه ی

نوی .

ئه وه تا له سه ر - شارع البنک - له به غداد .

نه قلیاتی شه رقی

ئه م نه قلیاته زور کورجوگولن له گواسته نه وه دا له بهینی بغداد -

کرکوک - سلیمانیدا . جیگای به غدایان له شورجه - ساحة المرجانه -

ژماره ی ته له فونه که یان ۸۵۳۲۳ به .

قوتایانی کورد له ئوروپا

((پاشماوه))

المانیا گیراوه له ۱۶/۱۰ آب / ۱۹۵۸ .

۶ - لایهن گری و هاوبهشی قوتایانیه وه نیشتمانی جینهان و کونگره جولانه وه کهمان به بهشیک لهم بزوتنه وانه نه ژمیری .

۳ - نامه ی کونگره بو سهروک جمال عبدالناصر : -

سیاده ی سهروکی بهریز : -

لیژنه ی بهریوه بهری کومه لی خویندکارانی کورد له ئوروپا له سهه بریاری کونگره ی سههم که بهسترا له میونخ به شانازیوه ههستی سوپاسی بهرزئه کاته وه بو ئیوه و حکومت و گه لی جمهریه ی عه ره بی یه کگرتوی بهریز به بونه ی کردنه وه ی بهشی کوردی له ئیستکه ی قاهره کومه لی خویندکارانی کورد له ئوروپادا که پیک هاتوه له تاقمی تی گه یشتوی گه لی کورد له دهره وه ی وولات و ئیمه که ئهم سوپاسه تان پیشکه ش ئه که یین له باتی ههستی هه مو گه لی کورد و گه لی کورد به ختیاره به و برایه تیه و تی گه یشتنه که دهری ئه بری به رامبه ر دراو سی گه وری (گه لی عه ره ب) له هه مو کونجیکی نیشتمانیدا به سه ر کردو سه ره ره شتی ئیوه ی بهریز . ئیمه دل نیاین به هه مو سه رکه وتنیک بو قه ومیه تی عه ره بی له تیکوشانی دا به رامبه ر ئیستعمار سه رکه وتنیشه بو قه ومی کورد وه هه مو هه نگاویک که گه لی عه ره ی گه وری ئه ی بینیت له ریگه ی سه ره به خوبی ته و او وه یه کگرتن دا گه لی کورد چه ند هه نگا و نزیک ئه کاته وه له ئامانجی خوی که سه ره به ستی به .

بژی گهلی عه ره بی خوشه ویست به سه ره بهستی و یه ک گرتویی .
بژی گهلی کورد ، بژی ئیوه بو سه کرددی گهلی عه ره ب وه یاریده ی
گهلی کوردمان وه هه مو که لانی ئاسیا و ئه فه ریکا ئیتر داوا له سیاده تان
ئه که یین که احترام مان قبول بکن .

لیژنه ی به ریوه بهری گشتی گومه لی خویند کارانی

• کورد له ئه وروپا له بان ی کونگره ی سیهه م .

۴ - ته لگرافی کونگره بو سیادتی سه ره ک وه زیرانی جمهوریه تی عراق -
بغداد

په روزبایی شورشه میلیه که تان ئه که یین وه لایه ن گری هه نگاهه کانتان
ئه که یین له ری ی سه ره بهستی و کامه رانی عراق به هه ردو گه لی
کوردو عه ره به وه .

کونگره ی سیهه می گومه لی خویند کارانی

کورد له ئه وروپا

میونخ - ئه لمانیا / ۸ آب / ۱۹۵۸

۵ - گه لی کورد گه لیک ی کونه له هه زاران سال له مه وه بهر له کوردستانا
دانیشتوه وه وه کو هه مو گه لیک ی تر میژوی زوبانو خاکی خوی
هه یه و هه مو ئه و شه رتانه ی تیادایه که له قه ومیاتی کوردا هه یه
بو په یدا کردنی نه ته وه یه کی جیاواز .

ولاته که یان (کوردستان) به شیک نیه له وولاتانی عه ره ب وه یا
ایران وه یا ترکیا به لکو جی نشینی کورده کانه به ته نها به لام
ئیمپریالیزم و نوکه رانی ئه م وولاته یان به ش بهش کردوه وه
هه ره شه یان به زور به ستوه به وولاتیک ی بیگانه وه پیجه وانه ی

اره زوی گه لی کوردو داخوایه کانی له سه ره بهستیو سه ره به خویی و
ئاره زوی گه لی کوردو داخوایه کانی له سه ره بهستیو سه ره به خویی و
یه کگرتن دا . هه ره وه هه ندیک به شه کانی نیشتمانی گه وره ی
گه وره ی عه ره بیان وا لی کرد وه کو جزائرو ئه سه کهنده رونه . وه
هه ره که سیک باوه ره به بونی نه ته وه ی کورد وه پارچه پارچه کردنی
کوردستان به هوی ئیمپریالیزم وه نه کات ئه وه یه له حه قیقه تدا
خزمه تی بیرو باوه ری ئیمپریالیزم نه کات هه ره وه کو یه کیک باوه ره به وه
نه کات که جزائرو ئه سه کهنده رونه پارچه یه کن له وولاتی گه وره ی
عه ره ب . نه ته وه ی کوردو عه ره ب له کوردستان و عه ره بستانا
تی کوشاون و پاریزگاری کیانی نه ته وا یه تیان کردوه به خوینی گه شی
لاوه کانیان بو سه ره بهستیو یه کگرتن . وه یه کیک له به ره می ئه م
تی کوشانه ده ره که ویت له ده ستوری جمهوری ه تی عراقی موقت
که ئه لی (کیانی عراق له سه ره بنکه ی یارمه تی هه مو هاو نیشتمانیه کان
پیک هاتوه وه حترامی مافو سه ره به ستیان ئه گریت و کوردو عه ره ب
هاوبه شن له م نیشتمانده دا وده ستور واته ئه بی به هه مو مافیکی
نه ته وایه تی له سنوری وده ده ی عراقیدا) . هه ره وه ها جمهوری ه تی
عه ره بی یه کگرتو به شی کوردی له ئیستگه ی قاهرده دا کردوته وه
وه ووتاره که ی هه مو روژی به م ووته جوانه پیشکه ش ئه کات (که
لیژنه ی به ریوه به ری قوتابیانی عه ره ب له کیسیان چوه تی بگهن پیش
نوسینی به یانه که یان) له ریگه ی به هیز کردنی برایه تی له مه یدانی
گه لی کوردو گه لی جمهوری ه تی عه ره بی یه کگرتودا هه ره وه ها سیاده ی
(اکرم حورانی) له بینینی کومه لیک له لاوانی کورد له روژی

۱۲/۱۰/۱۹۵۷ دا له شاری دمشق وتویه تی :

(به راستی هیچ روی نه داوه دوو گهل وه کو گهلی کوردو عه ره ب
بتوانن بو ماوه یه کی زور دریز به ناشتی و برا یه تی بژین وه من داوا
ئه کهم له کانکای دله وه که ئه م برایه تیه هه می شه به رده وام بیت
بو سودی هه رده گه له که مان وه حزب که مان باور به مافی گهلی کورد
ئه کات بوتان تاکید ئه کهم که هه ول بدهین له ریگه ی ئه و داخوازیانه ی
که ئیوه بوی هاتون) هه روه ها یه کیه تی قوتابیان گشتی عراق که
قوتابیان کوردو عه ره بی له گه له له عراقدا پیروزبایی کونگره ی
سیه می کرده وه داوای کرده که کونگره که مان سه ربکه وی له
ئیشه که یدا که خزمه تی هه رده گهلی کوردو عه ره بی تیادایه .

۶ - گهلی کورد (۱۴) ملیونه وه زور ترینی له کوردستانی به زور
به ستراره به ترکیا و ایرانه وه ئه ژین و بهش کراوه به م جوړه :
۱ - (۶) ملیون له بهشی زوروی کوردستان که به ستراره به ترکیاوه
وه بی بهشن له کهم ترین مافی نه ته وایه تی و مرو قایه تی ته نانه ت
قسه کردن به زمانی کوردی .

ب - (۵) ملیون له کوردستانی روژه هلات که به ستراره به ایرانه وه
وه نازارو کوشتن ئه چیژن له ژیر دهستی حکومتی ایرانی کونه -
په رست بو له ناوردنی گهلی کورد وه توانه وه بیان له ناو کیانی
فارسیدا به لام به بی سه رکه وتن .

ج - ۱/۸۵۰۰۰۰ کورد له بهشی خواروی کوردستان له ناو جمهوریته تی

عراقه وه ئه مانه به ختيارن له گه له برا عه ره به كانيانا . له يه كه م روژي دامه زراندي جمهوريه تي عراقه وه كه جمهوريه تي كوردو عه ره به هه ره وه كو له ده ستوردا ديار خراوه .

د - ۱۶۰/۰۰۰ كورد له ناوچه ي نه خجه وان كه خاوه ني حوكميكي زاتيه له ناو جمهوريه تي ارمنستاني سوقيه تي و هه مو مافيكي نه ته وايه تيان پاريزراوه . باقيه كه ي تريشي له سورياو لبنان و افغانستان و بلوچستان و هه ندي وولاتي تردا .

ه - ميلله تي كورد وه كو هه مو ميلله ته كاني جيهان مافي رزگار بون و سه ره خوي و يه كيه تي هه يه .

و - كومه له كه مان زوربه ي قوتايياني كوردي تيا كوبوته وه له وانه ي كه له هه مو پارچه كاني كوردستانه وه هاتون . براياني كوردو عه ره ب - باسي گيرانه وي ئه م به سه ره هاتانه به ئاشكرا راستي و ئامانجي كومه له كه مانتان بو ده رئه كه وي هيج جياوازيه كي نيه له گه له ئامانجي هه مو ريخخراوه قوتاييانه كاني تردا ، كه به راستي پاريزگاري ده ستكه وتي قوتا بيانو گه له كانيان ئه كه ن و هه روه ها ريزي ئه و (ريخخراوه قوتاييانه ئه كريت كه به راستي تي ئه كوشي له ري ئامانجي قوتايان و نه ته وه كاني دا ئاماده يه بو يارمه تيان له سنوري ئامانجي ده ست كه وته هاوبه شيه كانيا دا . ئه م رووداوانه به سه بو وه لام دانه وه ي ئه و وته پوچانه ي كه ئه يانه وي به هويه وه يه كيه تي تيكوشاني قوتايياني ميلله تي كوردو عه ره بي بي لاواز پكه ن ئه و يه كيه تيه ي كه له كوري خه باني هاوبه شيماندا بي گه يوه له سه رده مي حوكمي صلاح الدين ايوبي كه به سه رو كايه تي كوردو عه ره بي

کردوه . بهرامبەر دەست دریزی خاجیه کان (صلیبیه کان) وه له کاتی تی کوشانی برایانه مان بهرامبەر دهسته لاتی عثمانیه کان له سەر وولاتی عه ره بو کوردستان وه ئەم یه کیه تیه به هیزتر بوه له کاتی داگیرکردنی عراق و سوریا له لایهن بیگانه وه وه ئەم یه کیه ته له م روژهدا ئەم شیوه جوانه ی گرتوه له یه کیه تی برایاندا له ژیر سیبهری رژیم جمهوری نویدا له عراقی خوشه ویستدا که وولاتی پاک کرده وه له دهسته ی پاشایه تی بوگن که به درژیایی ژینیان پیشه یان جهوسانه وه ی ههردو نه ته وه که مان بوه بو دهست که وتنی ئیمپریالیزمی ئەنگلو - ئەمریکی .

له وویدا تکا له براکانمان له هیئه تی تنفیذی (هیئه ی تنفیذی رابطه ی قوتاییانی عه ره ب له ئەلمانیا) که له دوا روژدا زیاتر وریابن و زیاتر له سه رخو بن له ده رکردنی به یانه کانیا ندا و زیاتر ریزی مافی میلله تانی تر بدن به تابه تی میلله تی کورد که له کونه وه تانیستا وه تادوایی دوستی راستی به شه ره فی میلله تی عه ره ب بوه .

بژی برایه تی کوردو عه ره ب .

بژی جمهوری ه تی عراقی جمهوری ه تی کوردو عه ره ب .

بژی جمهوری ه تی عه ره بی یه کگرتو .

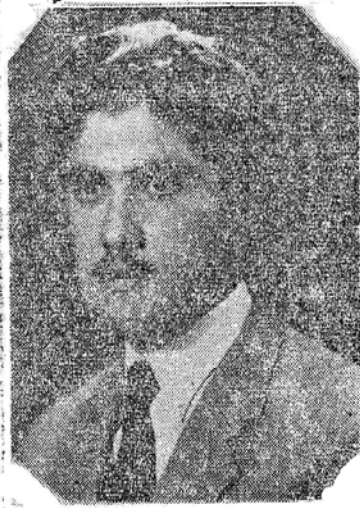
بژی یه کیه تی قوتاییانی عه ره ب له ئەلمانیا ی روژئاو ادا .

بژی کومه لی قوتاییانی کورد له ئەوروپا .

بژی یه کیه تی هه مو قوتاییان .

کومه لی قوتاییانی کورد له
ئهوروپا - لیژنه ی لقی ئەلمانیا

۱۵ ایلول ۱۹۵۸

هاتنهوهی قاره‌مانه‌کانی کورد تیریکی
ژه‌هراویه که ئاراسته‌ی چاوی
ئیمپریالیزم نه‌گریت .

محمد نوری توفیق

چواردە‌ی تەمووزی خوشەویست ئەو روژەیه که ئالای سەر بەستی
لە عێراق تیا هەل‌کرا و بڕایەتی راستە‌قینە‌ی کورد و عەرەبی تیا دەرکەوت .
چواردە‌ی تەمووز روژیکی ئەوتویە که میژ و هەتا هەتایە لە سەر لاپەڕە‌کانی
بە‌ئای ئالتوون بی رازینیتە‌وه . لە‌و روژە‌دا ئە‌و چوار دیواری که
بە‌ندیخانە‌ گە‌وره‌‌کە‌ی عێراقیان پیک هینابوو هەرە‌سی سە‌ن و وه‌ک سە‌هول
توانە‌وه و ئە‌و بە‌ندیخانە‌ گە‌وره‌یه‌که ئیمپریالیزم و نوکەرانی لە‌باشترین
کەرە‌سته‌ دوروستیان کردبوو (لای خویان) بو ئە‌وه‌ی گە‌لی عێراقی
خە‌باتکە‌ری تیا بە‌ند بکە‌ن و هەرچی خویان ئە‌یانە‌وی بیکە‌ن بی ئە‌وه‌ی
لی پرسی‌نه‌وه‌یان هە‌بی لە‌لایە‌ن ئە‌م گە‌له‌ نە‌بە‌زە‌ی عێراقە‌وه . لە‌و روژە‌دا
گە‌لی عێراق بە‌یاریدە‌ی سوپای عێراقی خوشە‌ویستە‌وه هیررشیان برده

سەر ئەو کەسانەى که ناوى خويان نابوو خاوهنى ئەم ولاته که له راستيا گورگيکى خوين مژ بوون بو ئەم گەلە بەشەرەفە ، توانيان ئەو گورگانەى که ماوهى سيوحوت سال بوو خوينى ئەم گەلەيان ئەمژى پەت کەن و مافى ئەم گەلەيان لى بسيننه وه . ئائەم روژە پىروزە ئەو روژەيه گەلى عىراق بە کوردو عەرەبىه وه که وتنه جهژنيکى راسته قينه وه ، جهژنى ئازادى و سەر بەستى جهژنى برايه تى و يه کيتى کوردو عەرەب . بەدەر چوونى ئەم روژە پىروزە رى درا بە گەررانه وهى گشت ئەم کەسانەى که ساله هاى سال بوو لەدەرە وهى عىراق بوون لە ترسى خوين مژە کانى عىراق . وا لەم روژانه دا قارەمانى خەبات کەر ، شوررش گىرى کوردستان يه که دوژمنى ئىمپىرياليزم . ئەو کەسەى که ماوهى سيانزە سالى رەبەقە ئاوارهى ولاتانه ئەو کەسەيهى که وازى لەمال و منالى خوى هينا بو سەر بەستى گەلە کەى ئەو کەسەيش دياره که مەلا مسته فای بەرزانيه ئەو پالەوانه که بوبوه تانە يەك بەسەر چاوى هەموو دوژمنىکى کوردو عەرەب و گەلىکى ئازاد خواهى ئەم سەرزەمینه وه . وا پالەوانى شوررشى عىراق عبدالکریم قاسم و هاوررى کانى فەرمانى لى بوردنيان بو دەرکردن بو ئەوهى خوى و هاوررى کانى بگەررينه وه بو نيشتمانى خوشه ويست . بەلى وا ئەو شيرانه ئەگەررينه وه بو نيشتمانى خوشه ويست پاش ئەوهى که ماوهيه کى زوره داىکى نيشتمان لى يان بى بەشه . هاتنه وهى ئەم شيرانهيش بى گومان تيرىکى ژههراويه بو چاوى هەموو ئىمپىرياليزم و ئىمپىرياليزم پەرسىک . چونکه ئەم دووانه وایان ئەزانى که تازه ئەمانه دەر بەدەر کران و لەخاکى نيشتمان بى بەش کران و ئیتر نيه بيان گەررينيته وه

بهلام دیاره خه یالیان خاو بوو رهنجیشیان بیوهر . چونکه گه لیک که روله کانی کردبیته قوربانی هه رگیز نامری و نابەزی . دهوا بهرزانیه کان ، ئەو رولانهی که خاکی بهرزانیان بهخوین سوور کردبوو له پیناوی سه بهستیو نازادیا بهرام بهر به ئیمپریالیزم و نوکه ره کانی ، وا ئە گه رینه وه بو خاکی عیراق بو ئەوه که بینه کوله که به کی ئەوتو جمهوری به تی عیراقی خوشه ویستی له سه ر راگیر بکری .

مهلا مسته فاو هاوری کانی دینه وه بو ئەوهی به شدار بن له م نیشتمانه خوشه ویستهی عیراقا ، بو ئەوهی به کیتی کوردو عه ره ب به هیز تر بکن بو خو بهخت کردن له پیناوی سه به ریزی جمهوری به تی عیراقا تا کوو ده ری بخهن که گه لی کورد برایه کی گیانی به گیانی گه لی عه ره بی خه باتکه ره وه هیچ کاتیک هیز نه که برایه تی ئەم دوو گه له له یه ک بکات با هه ردوژمن شهق به ری و به ری چونکه زوبانی حالی کورد هه موو کاتیک هاوار ئە کاو ئە لی : بژی برایه تی راسته قینه ی کوردو عه ره ب بو به رز کردنه وهی ئالای جمهوری به تی عیراقی خوشه ویست .

یانە ی سه ره که وتن

((له به غدا))

له ماوهی ئەم هاوینی رابووردوه دا ، به هوی و چانی قوتابیان و چون بو هاوینه هه وارده کان ، هه ست به چولی ئە کرا له م یانه یه دا . به لام ئیستا هاتو چو که ران زورنو جوولانه وه یه کی گه رم له یانه دا هه یه .

له به رزوری فرمان لیژنه یه کی پینج که سی پیک هات له « عبدالحسین فه یلی ، جاسم اسماعیل ، هیمن ، یاسین محمد کریم ، یدالله کریم » بو سه ره به شتی ئیشو کاری ناو خوی یانه .

لیژنه بلاوی ئە کاته وه که هه مو روژیک له سه عات (۶۵) ی پاشنیوه رووه تا سه عات (۹۵) پاشنیوه روو ده رگای یانه ئە کریته وه بو هاتو چو که ران .

هه رووه ها لیژنه داوا له هه مو برا کورده کانی به غدا ئە کات که رووبگه نه یانه وه هه ول بدهن بو به هیز کردنی یانه . وه لیژنه بلاوی ئە کاته وه که یانه یو هه مو کوردیکه به بی جیاوازی بیروباوهر .

ئهم پرسیارانهی خواره وه هه زیه که ی پینج نوختهی له سه ره ، هه ول بده له پانزه نوخته زیاتر پر ربکه یته وه ، له گهل وه لامه که تا پولیکی ده فلسی کارنه کراو بنیره وه له گوشه یه کی زه رفه که وه بنوسه « پرسیار » تا روژی ۳۰/۱۰/۹۵۸ وه لام وه رته گیریت ، سه رکه وتوی یه که م قه له م پاندانیک و سه رکه وتوی دوهم ژماره ی داهاتوی هیوایان پیشکه ش نه کریت .

۱ - ئهم وشانه بکه به کوردی :

أمة ، قوم ، شعب ، حکومت ، دولة .

۲ - مانای ئهم وشانه بنوسه :

خهش ، خویش ، خاش ، کژ ، بژ .

۳ - ئهم هونراوه یه هی کی یه ؟ :

بیره کوردستان عزیزم گهرتو سهیرانت ئه ویت

بتبه مه قه ندیل ئه گهر گولزاری کویستانت ئه ویت

۴ - کومه لیک منال چونه لای مه لایه کی کویر ، وتیان مه لا ئیمه چهند

که سین ؟ . مه لا وتی ئیوه چهند که سین ئه وه نه ی ترتان بچیته سه ر

نیوه ئه وه نه ی تریش ، نیوه ی نیو ئه وه نه ی تریش ، له گهل مندا ،

ئهن به سه د (۱۰۰) که س . ئایا ئه و منالانه ی که پرسیاره که بیان

کرد چهند که س بوون ؟ .

ئەمەش ۋەلامى پىرسىيارەكانى پىشوو مانە :

- استغلال = قورخ .

رسام = ئىگار كىش .

نحاة = داتاش .

حذر = پەريز .

كادر = دانا .

۲ - سوز = عاطفە .

ئىسك = ئىسقان .

برەو = رەواج .

دەروون = نفس .

نىگا = تەماشىا = نظره .

۳ - سنوورى كوردستانى گەورە :

ژوو روو : ئەرمەنستان .

ژيروو : عەرەبستانى عىراق .

روژھەلات : ئازربايجان و ولاتى عەجەم .

روژئاوا : روبرى فورات و ولاتەكانى ئاسىيائى چوك .

۴ - عەرەبانەكە بو پىشەۋە ئەروات . چونكە ھەردوو ئەسپەكە سەريان

لەپىشەۋەيە .

* * *

ئەوانەي ۋەلاميان داۋەتەۋە لەگەل پلەي سەرکە وتنىاندا :

- ۱ - صبيحه عبدالحميد ۱۶ نوختهی راستبوو ، سه‌رکه‌وتوی يه‌که‌م .
 - ۲ - دلير حاجی محمد سعيد ۱۵ نوختهی راستبوو ، سه‌رکه‌وتوی دوهم .
 - ۳ - فه‌ره‌يدون احمد موفتي ۱۴ نوختهی راستبوو .
 - ۴ - جلال دباغ ۱۴ نوختهی راستبوو .
 - ۵ - رؤوف محمد شريف ۱۳ نوختهی راستبوو .
 - ۶ - به‌هزاد احمد امين ۱۲ نوختهی راستبوو .
 - ۷ - حسن عبدالله ۱۲ نوختهی راستبوو .
 - ۸ - اکرم عبدالقادر ۱۲ نوختهی راستبوو .
 - ۹ - به‌ختيار عزيز فرج ۱۱ نوختهی راستبوو .
 - ۱۰ - گولزار عمر توفيق ۱۰ نوختهی راستبوو .
 - ۱۱ - موکريانی ۱۰ نوختهی راستبوو .
 - ۱۲ - محمد توفيق عمر ۹ نوختهی راستبوو .
 - ۱۳ - مه‌لا علی عبدالرحمن ۹ نوختهی راستبوو .
 - ۱۴ - فضيله عبدالله محمد صديق ۸ نوختهی راستبوو .
- هه‌نديک که‌سيش پوليان نه‌ناردبوو ، وه‌لامه‌کانيان خرايه پشت‌گوي .

هه‌له‌ی چاپ

هونراوه‌ی لاپه‌ره ۶۳ « کوردستاني من » هی « هيمن » ه . له‌کاتی
چاپکردنا له‌بير چوو . تکايه راستی که‌نه‌وه‌و ناوی خاوه‌ن هونراوه
له‌ژير وینه‌که‌دا دابنين .

چاپکراوی تازە

● ھاوکاری چاپمەنی « لورنس و ریشارد » ی ئنگلیزی ، نامیلکە یەکی پیشکەش کردین بە ناوی « کوردستان - نیشتمانی بەش بەش کراو لەروژە لە ئاتی ناوە راستدا - لەنوسینی : کاک س . س . جغان . و . پیشەکیەکی لەلایەن ماموستا کامەران بە درخانە وە نوسراوە » .
ئەم نامیلکە یە بە زمانی ئنگلیزی لەلەندەن چاپکراوە لە ۵۶ لاپەرەدا .
پیکهاتووە لە چوار بەش . بەشی یەکیەکیان « کوردستان لە میژودا » باسی تیگەشتن و زمانی کوردی و باری ئابوری کوردستان ئەکات .
و بەشی دووەکیان باسی جولانە وە نیشتمانی کوردی ئەکات لەدوای جەنگی یەکیەکی گیتی وە ، لە تورکیا و عێراق و ئێراندا ، هەروەها باسی پیلانی دەوڵەتەکان ئەکات دەربارە ی جولانە وە نیشتمانی کوردی و . .
بەیمانی سەعد ئاباد . .
و بەشی سێیەکیان باسی جولانە وە نیشتمانی کوردی ئەکات لە دوای جەنگی گیتی دووەمە وە ، بەزوری ئەم بەشەکیان دەربارە ی شورشی بەرزان و کوماری مەبادو دەوری کوردەکان لە تیکوشانی نیشتمانی عێراقدا ، ئەدویت .
و بەشی چوارەم باسی تەگەرە و پیوستی جولانە وە نیشتمانی کوردی ئەکات .
ئیمە لە وکاتەدا کە سوپاسی ھاوکار (شرکت) ی ناوبرا و ئەکەین ،

بو ئەم دياريه به ترخه بيان ، ئەمانه وپت به خوینده وارانى كوردیشى رابگه بنین
كه ئەم نامیلکه یه زور گرنگه و كه لکیكى زورى لی وه ره نه گیریت . ههروهها
بو ئەوهی كه خوینده وارانى كوردو هه ره بپیش لهم نامیلکه یه بی بهش
ته بن ، هیوامان وایه كه به مزوانه وه ریگیرین بو كوردی و هه ره بی .

ئیسئا ئەم نامیلکه یه له زاخو لای كاك حسام محمد سعده الله چنگ
ئه كه وپت . وه دواى بهینیکى كه بو ئیداره ی ئەم گو فارهش دیت بو
فروشتن . چاوه روان بن .

● ههروهها پیش به پینك نامیلکه یه كى كوردی « په له هه رویكى
چلكن » مان پیشكهش كرا له نویسی ماموستا ج . بابان . ئەم نامیلکه یه
بریتیه له چیروکیكى به ترخ .

● دیسان كاله مصطفى صالح کریمیش چیرو كه جوانه كه ی « زرره ی
زنجیر » پیشكهش كردین ، چیروکیكه باسی خهباتی گهنجه تیکوشه ره كان
ئه كات .

● وه ماموستا نوری علی امینیش نامیلکه به ترخه كه ی « گرتنی
كه لینیکى تر له ریزمانى كوردیندا » پیشكهش كردین . ئەمه سیپه م چاره
كه ماموستای ناوبراو له سه ر ریزمانى كوردی نامیلکه له چاپ ئه دات .
به راستی زور گرنگن .

● كاك امین میرزا كه ریمیش نامیلکه وه گریرا وه كه ی « ئەمره كه ی
به گم » پیشكهش كردین . ئەم نامیلکه یه بریتیه له چیروکیكى سه ر شانوی
كومه لایه تی له نویسی یوسف العانی .

● ههروهها كاك فؤاد عزه تیش نامیلکه ی « زورداری تاوان بار » ی
پیشكهش كردین . ئەمیش چیروگیكى سه ر شانوی جوان و به ترخه .

زور سوپاسی ئەم نوسه ره به ریزانه ئەكهین و هیوامان وایه كه
هه میشه پینوسه زیرینه كانیان له كاردابیت بو سوودی نه ته وه كه مان .

((هیوا))

بارہ۔ بی کراوی ہیوا

ر :-

- بہ بغداد :- ماموستا بہ شیر موشیر - حیدر خانہ .
سولہ یمانی : ۱ - رؤف معروف - خاوهنی کتیبخانای گہ لاویژ .
۲ - محمد عارف معروف - خاوهنی کتیبخانہی زیوہر
کرکوک :- عمر بی کہس - شہ قامی سیروان
شقلاوہ :- مہ خزن سفین طہ ٹہ حمد خوشناو
ہہ ولیر :- ستودیو سیروان
کویہ :- خاوهنی کتیبخانہ حاجی قادری کوی محمد شوان
رانسہ :- عزیز صدیق - گوگای بیتوین
ہلبجہ :- سید حسین ٹہمین
زاخو :- محمود حاجی احمد مکتب التحریر
قہ لادزی :- نورالدین ملا صابر
رہ وانڈز :- علی عبدان - شیبخانہی رہ وانڈز
خائقین :- حبیب بزور . کتیبخانہی سیروان
موصول :- سید علی - مکتہ الامین - شارع النجفی
چہ مچہ مال :- محمد . سید عبدالرحمن - خاوهنی گوگای فہ ریاد

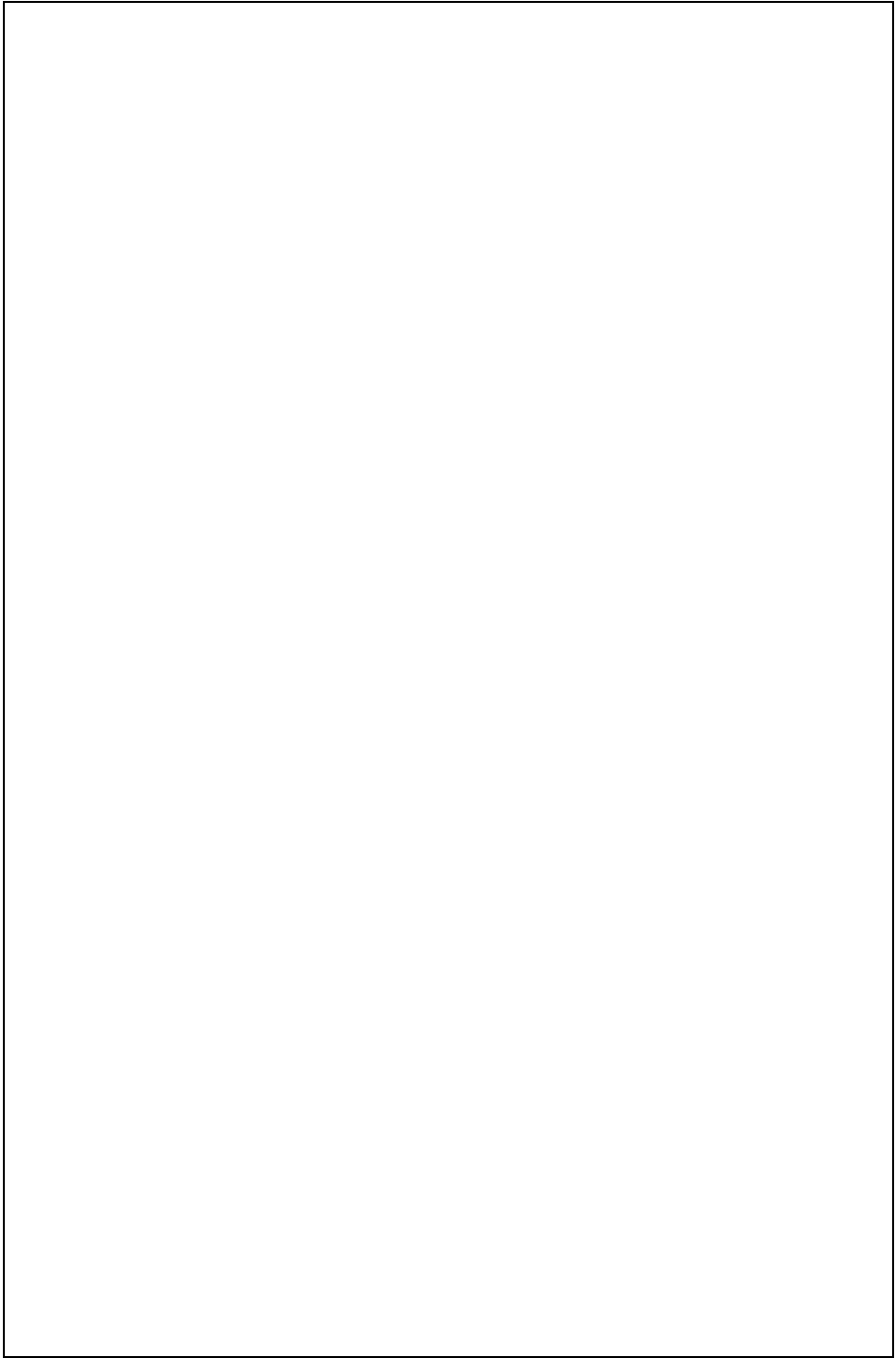
لبشرة الاطفال
شديدة الحساسيّة

حافظوا على اجسامهم
باستعمال
صابون
هنا

انتاج شركة استخراج الزيوت النباتية (شركة همت)
چاپخانهی نهجیح - بهغداد

گۆقاری هیوا

ژماره ۵ سائی ۲ تشرینی دووهمی ۱۹۵۸

ژماره پینج - سالی دوو

ناوو نېستالی لهیوا

بهغداد شه قامی زه‌هاوی یانه‌ی سهرکه‌وتن

ته‌له‌فون ۲۸۴۰۵

خاوه‌نی ئیمتیاز یانه‌ی سهرکه‌وتن

مودیری مه‌سئوول : حافظ مصطفی قاضی

له‌پوسته‌خانه‌دا تومار کراوه به‌ژماره‌ی ۴۹

— (ئابوونه) —

دینار	فلس	
۱	۲۵۰	ئابونه بو دهره‌وه‌ی عراق
۱	۰۰۰	ئابونه‌ی سالیکی له‌عراق‌دا
۰	۷۵۰	بو قوتابی
فلسه	۱۰۰	دانه‌ی به

پاره‌ی ئابوونه پیشه‌کی ئه‌زیریت

وه به‌م ناو‌نیشانه ئه‌زیریت

بغداد : الصالحية . ۸۴/ب۴

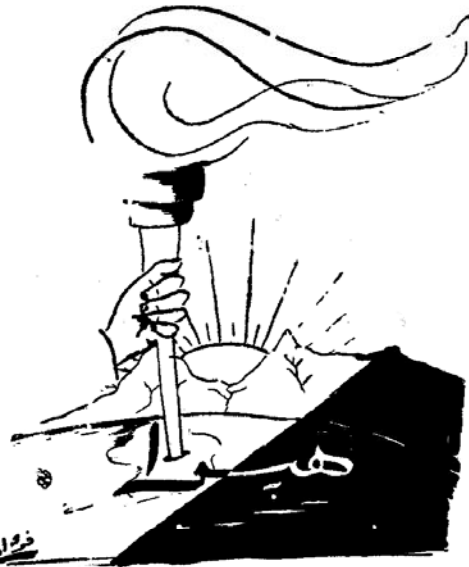
(حافظ مصطفی قاضی)

هیا

گوفاریکه بوبهختیاری و بهرزکردنهوهی پلهی زانیاریت تهرخان گراوه

ژماره - ۵ - سال - ۲ - سه‌رماووز - تشرینی دوهم - ۱۹۵۸ - ۲۵۷۰

شوررش ، شورشی گهل
بو ئازادی ، بو سه‌ربه‌خویی
بو گورانی ژیان ، بو له‌ناوبردنی
کونی بی‌فه‌ررو هانینی تازهی
پرسوود . . نا به‌م وشانه ،
هه‌لسان به‌م وشانه ،
به‌کرده‌وهی ئه‌م وشانه ،
ئیمپریالیزم و کونه‌پهرستی گرتز
ئه‌بیت ، موچررکه‌یه‌کی سارد
به‌له‌شیا دیت ، کوله‌وژیک
ئه‌کرت به‌چاویا ، به‌لکو

کوته‌کیک ئه‌دریت به‌تهوقی سه‌ریاو خپ ئه‌بیت ، ئه‌که‌ویت ، ئه‌مریت . .
له‌م‌لاشه‌وه مروف ، ژیانی مروف ، ره‌وره‌وهی میژو ، به‌ره‌و پیشو رووه
به‌رزی ئه‌رون ، رووه پاشه‌روژیکی به‌ختیار ، ئه‌و روژه‌ی من و تو ، تو
و ئه‌و ، ره‌شو سپی ، گه‌رمیانی و کوبستانی ، روژه‌لاتی و روژئاوایی
پیکه‌وه چون‌یه‌ک ئه‌ژین .

پیش چلو بهك سال ، لهم مانگه‌دا ، گه‌وره‌ترین و گرنگترین شوررش به‌ریا بوو ، شوررش مه‌زنی ئوکتوبهر ، ئه‌و شوررشه‌ی به‌که‌م تیریکی کاریگه‌ری چه‌قانه‌ سنگی ئیمپریالیزمه‌وه ، ئه‌و شوررشه‌ی ده‌رگای نازادی و روناکی بو مروف خسته‌ سهر پشت و سه‌لمانی که‌ ئه‌بیت هه‌موو گه‌لیک نازاد بیت .

ئیمه‌ ئه‌مروو یادی ئه‌و شوررشه‌ پیروزه‌ ئه‌که‌ینه‌وه ، چونکه‌ ئیمه‌ی کورد گه‌لیکی شوررش‌گیرین ، دوستی شوررش‌گیره‌کانی ئوکتوبه‌رین ، نازادی خوازین ، ناشتی ویستین ، دوژمنی دوژمنه‌کانی شوررش‌ی ئوکتوبه‌رین .

به‌لی ئیمه‌ی کورد به‌ختیارین به‌و یاسایه‌ی شاپلیته‌ی شوررش‌ی ئوکتوبه‌ری هه‌لگیرسان ، چونکه‌ له‌و یاسایه‌دا تروسکه‌ی روناکی ئه‌بینین ، له‌و یاسایه‌دا ئاوازیکی خوش زاخاوی میشکمان ئه‌داته‌وه ، ئاوازی مافی بریاری پاشه‌روژی نه‌ته‌وه‌کان ، مافیان له‌دروست‌کردنی ده‌وله‌تیکی سه‌ربه‌خوی نازادا به‌ده‌ست خویان . وانا ئیمه‌ی کورد پیویسته‌ له‌کوردستانی نازادی سه‌ربه‌خودا بژین ، پیویسته‌ جله‌وی خومان به‌ده‌ست خومانه‌وه‌ بیت ، خومان سه‌رداری خومان بین ، دوستی هه‌موو نه‌ته‌وه‌کانی تری جیهانیس بین . . . بژی یادی شوررش‌ی ئوکتوبه‌ری مه‌زن ، خوشبیت کوردستان .

چوار وه رزی سال

نایا زانیوته بو هر مانگی له کوردینا
چهند ناویک ههیه ؟ وه سهری سالی
کوردی له یه کهم روژی یه کهم مانگی
بههههه دهست پی ئەکات که ئەکاته
بیست و یه کی مانگی مارت ؟ بهم جوهری
خواره وه :

- * یه کهم مانگی بههار : - نه وروز ، ناخه لیوه ، خاکه لیوه ، دارپشکیو ، ههرمی پشکیو .
 - * دوهم مانگی بههار : - گولان ، شهسته باران ، هیلانه ما ، بانه مهر تیره خور .
 - * سییه مانگی بههار : - بهخته باران ، جوزهردان ، باران وشان ، باران بران .
 - * یه کهم مانگی هاوین : - پوشکال ، جوخینیان ، خهرمانان ، زه خیران مرداره مانگ .
 - * دوهم مانگی هاوین : - گهلاویژ ، پوشپهر ، تیرمه .
 - * سییه مانگی هاوین : - تهباخ ، میوه گه نان ، که پره شینه ، ره زهر .
 - * یه کهم مانگی پایز : - گه لاریزان ، نیری بهردان .
 - * دوهم مانگی پایز : - خهزه لوه ، باران پهله ، چریه یه کهم .
 - * سییه مانگی پایز : - بهر روبهز ، گردوز ، چریه یه دوهم .
 - * یه کهم مانگی زستان : - داروهر ، سهرماووز ، بهفرانبار .
 - * دوهم مانگی زستان : - ری بهندان ، چله شور .
 - * سییه مانگی زستان : - ره شه مه ، بازه بهران ، میش پهر .
- « له نامیلکه چاپ نه کراوه کهی ماموستا احمد سهردریه وه »

ئاھەنگە گەمى گەنجانى

گوردستان

((لەھولى گەل لەبەغدا))

روژى ۳/۱۱/۹۵۸ گەنجە كوردەكانى بەغدا ئاھەنگىكى چا-خواردنە-
وھيان پىكھىنا لەھولى گەل لەبەغدا ، بەبۆنەى گەررانهوھى كاك مسەفا
بەرزانیەوھ . لەم ئاھەنگەدا گەلى لە كەسە ناودارەكانى گەل بانگ كرابوون و

ھاتبوون وھك كاك فاضل مھاووى و كاك ماجد محمد امين و باليووزى يەكپتى

سوڤيات و باليووزى چىنى مىللى ... ھتد .

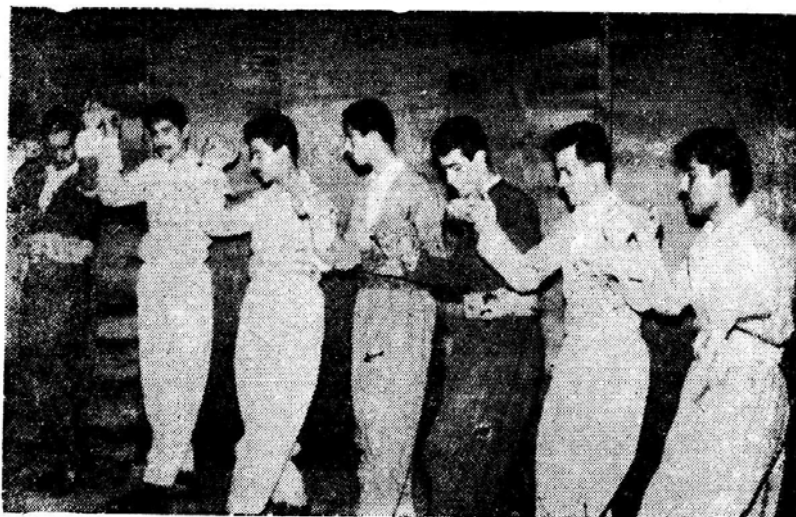
لەسەعات ۶ ئىوارەدا كاك جلال تالەبانى دەرگای شانوى كوردەوھ

- ۴ -

به پیشکش کردن کاک حبیب فیلی بو خوننداندهی وتاری پیشه کی .
کاک حبیب به زمانی عربی وتاریکی جوانی خوینده وه ، دواى نهو خوشکه
ثریا محمد به زمانی کوردی وتاریکی جوانی خوینده وه ، نجا دسته یهک

گهنجی کورد سرودی « نهی ره قیب » یان پیشکش کرد . نجا هه لیه رر
کیی بادینانی له لایه ن چند گهنجیکی کورده وه به جلی نیشتمانی خویانه وه ،
به دواى نه ماندا هه لیه ررکی شیخانه له لایه ن گه نجا کانی هه ولیره وه وه
کاک تایه ر توفیقیش گورانی « گهردون من چیکه م » ی بو نه وئن ، به
دواى نه میشدا هه لیه ررکی گولشینى پیشکش کرا ، نجا کاک احمد
خلیل چند گورانیه کی عه ره بی وت ، دواى نه مهش کاک هه ژار هونراوه
یه کی به رزی خوینده وه ، نجا کاک شه مال صائب چند گورانیه کی خوشی
پیشکش کرد ، نوره هاته سه ر شاعیری فه یلی « مه لا نامدار » پارچه
پارچه شیعریکی خوشی خوینده وه ، دواى نه میش کاک روسته م شیعریکی

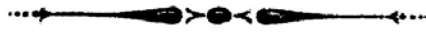
پرر له پیکه نینی خوینده وه ، بو جاری دوهم کاک شه مال صائب گه ررایه وه و
گورانی هه ری له یلی پیسکه ش کرد ، له کوتایدا کاک جلال تاله بانای به
وتاریکی جوان کوتایی به ناهه نگه که هینا .

له گهل ته واو بوونی ناهه نگه که دا ، کاک مسته فا به رزانی له لوجی
نهومی سه ره وه هه لساو وتاریکی خوینده وه ، له وتاره کهیدا چهند جاریک
دووباره دی که ده وه که پیویسته هه موو یه ک بین و هه مو تیکوشین . دوا ی
ئه میش کاک فاضل مه داوی هه ر له و جیگه یه وه وتاریکی به رزی خوینده وه
ئه ویش داوا ی خه بات و برایه تی کورد و عه ره بی کرد و هه موش بانگی ژیان و
سه رو کیتی کاک عبدالکریم قاسمیان ئه کرد . هه روه ها بانگی ژیان کومار و
کوردستانیان ئه کرد .

تیکررا ناهه نگیکی خوش و پرسوود بوو ، هیوامان وایه گه نجه
کورده کان هه میشه وا گورجو گول بن بو پیک هینانی ئه م جو ره ناهه نگانه .
وه سو پاس و پیروز بایش بو پیکه نهره کانی ئه و ناهه نگه .

دلالتھو قیسی بایزو باپیر

((هزار))

باپیر : مام بایز روژباش

بایز : عليك السلام

باپیر : نئمہ یانی چی ؟

بایز : جیرانی مہلام .

باپیر : نئمہ دی دوین و پیر ؟

بایز : بہخوا چومہ شار

باپیر : چیت پی بوو بہخیر ؟

بایز : بہخوا بارہدار .

بایز : بہسی چوار فیصہت

باپیر : وہک شہکرت فروشت بوی وہبلیصہت

نہگینا چہہ نرخہی بارہدار ؟

بایز : چون نرخہی نہہ ؟ ہہتیو شہرہوشہر

باپیر : شہری کی ؟

بایز : شہری منالی مہکتہب

باپیر : گوایا منالی جولہکھو عہرہب :

بایز : سهلا لهئه قلت خه یالت وردن
ئهوی لک ددهن گشتی ههر کوردن
باپیر : بایز وامهلی !!
بایز : ده شلیم و واتر .
باپیر : تو خوا وه پش تیت بگه م چاتر
بایز : چیت بوبلیم ؟ به خوا بونه دودهسته
ههر داوینه یهک به جوین و بهسته
بهک دهی سورم یهک دهلی بورم
یهک دهلی زهر دم یهک دهلی زورم
یهکی ئیژی قیر یهکی ئیژی ماست
یهکی نهلی لار یهکی نهلی راست
تا چهنه شل بوو چه قه و جنیوه
ئه مجا شهره شهق ئه روا به ریوه
ههر دار به شانوه ههر سهر شانوه
ههر خوین رژانه و ئاورو تکانه
باپیر به و خواجه له بان سهرمانه
جوین وه بارانه شهق وه خهرمانه
باپیر : بایز چیمان و چم چاوی کهوت
ههر چو، نهی بیسین ههر لاره و چهوت
وتمان نه م زومه سهرمان لاجی
ئیتر کورد ناجی یه کتر دایاچی

- ۹ -

گش ئهون وه بهك خيل و جافولهك
رزگارمان ئهكهن وه بنوس و چهك
نايهلن ئاغا وهك يهك بجهنگن
ئيهانكهين وه داس هه رچى تفهنگن
كه چى وا ئىژى ميرزاو مهتكهوى
ليك راده كيشن ئهم لهم ئهم لهوى
ئىژن هه ر شتى بوگهنيو ئهوى
خوين پى وه ربكهى فرياي ئهكهوى
بهلام ئهگه ر خوى بوگهنيو ببى
ئىتر ئهم ئه بى ده رمانى چى ؟
خهليفهى خومان فه رموى كورد كورته
روژمان درهنگ كرد بهم ورته ورته
منيش وا نه چم بارى دار ئه برم
سه ر ده شكينى چش خو كه لاش ده كرم

« ههژار »

ئاورريك

لهشورشه مهزنهكهى عراق

- چاپى دوهم -

ئهم ناميلكهيه ژماره سى به له بلاو كراوه كانى هيو ، لهم بهينه دا
كهوته بازاره وه . وه كو ئاگاداريان كردوين له شاره كانه وه ، خهريكه
تهواو ئه بيت وه داواى چاپى دوه ممان لى ئهكهن .
ئيمهش به خوينه وارانى خوشه ويستى رائه گهينين كه له هه ليكدا
چاپى دوه مى ئه كهينه وه ، چاوه رروان بن .

بانگی یه کیتی قوتابییانی کشتی عیراق

((قوتابیانی عیراق - لقی سلیمانی)) ناردویتی

براکان .. خوشکه کان .

بو ئیوه ئه ی قوتابیانی هه مو عیراق !

له و کاته وه جه مهوریه ته خوشه ویسته که مان هاتوته کایه وه ، وه یه
دیه تیه که مان ، یه کیه تی قوتابیانی کشتی عیراق ، له ریگه ی پاراستنو
دارشتنی بنچینه ی جه مهوریه ته خوشه ویسته که مانا گرنگیتی تیکوشانیکم
یه ک پارچه یی جولانه وه ی قوتابیه تی ده رئه بری که دوشمنی ئیمپریالیست و
کونه په رسته کار، بو ، هه روه ها له گه لیک زوران گرنتیا له هه مو ماوه یه کدا
سه رکه وتوه له ریگه ی به هیزکردنی جولانه وه ی قوتابیه تیدا له سه ر
بنچینه یه کی رراستی .

ئستا ئیمه ده ست ئه که ین به سالیکی تازه له خویندنمانا له کاتیکی
ئزاد بون و رزگار بونا ، هه روه ها ده ست ئه که ین به ئیش بو پیک هینانی
قه واره یه کی قوتابیتی گشتی له کاتی دیموکراتیه ت و ئازادی و ئاکادیمیه تدا ،
له وپویستیه مانا ئه بینین وه بلاوی ئه که ینه وه که بونی تارمایی ناکوکی و
پارچه پارچه بون له جولانه وه ی قوتابیه تیه که مانا که لکی لی وه رناگیری ،
ته نیا بو دوشمنه کانمان نه بی که لک وهرناگرین ، ته نیا ئیمپریالیست و
به کری گیراوه کونه به رسته بو گه نه که یان نه بی ئه وان هس که وا له به رچا وون
وه ئه چه مینه وه بو کاتی ررا بوردو کرنوشی بو ئه به ن وه ک ئه یان برد .

پی‌ویستیه‌که‌مان ده‌باره‌ی پاراستنی جه‌مهوریته‌که‌مان ، وه
به‌رامبه‌ر دوشمن ، نه‌و به‌لین‌و نه‌و فرمانه‌باشانه‌ی حکومتی
جه‌مهوریته‌که‌مان کردویه‌تی ناراسته‌ی چاک‌کردنی باری ئابوریو
کومه‌لایه‌تیه ، یارمه‌تی‌دانی ماموستاکان له‌ریگه‌ی دروست بونی گیانیکا
که بریتی بی له‌چاک‌کردنی وه نه‌هیشتنی که‌موکورتی له‌ژیانی دانشگاهی و
رریکوپیکی خویندنمانا .

شانازی کردنمان به‌گرنگیتی بونی یه‌کیتی قوتابییانی گشتیه‌وه .
ههل‌قولوه له‌هه‌لبژاردنیکی نازادداو له‌کاتیکی دیموکراتی راستدا ، وه
داوامان لی‌نه‌کات که چالاکانه‌که‌ک له‌رابوردومات وه‌رگرین ، داوامان
لی‌نه‌کات بلاوبینه‌وه بو ریزکردنی ریزی قوتابیه‌کانمان وه ئاگاداری
ژیانه‌وه‌ی گیانیکی برابه‌تیو یه‌ک گونجان بین ، دروست‌کردنی ژیانیکی
دانشگاهی نازادو له‌سه‌ر بنچینه‌ی نازادی وه ئاکادیمیته‌ وه دیموکراتیته
و زانین دروست کرابی ، یه‌کیته‌که‌مان ، یه‌کیتی قوتابییانی گشتی عراق ،
مایه‌وه زورانی له‌گهل نه‌و نازارو چه‌وسانه‌وه‌یه‌ی ده‌سالی رابوردو دا
نه‌گرت ، له‌دریزای تافیا بی گوی‌دان به‌و قوربانیانه‌ی نه‌یداو ، رویشتن‌و
قوربانیه‌ک بون له‌ری‌ی نیشتمانو گه‌له‌که‌مانا .

یه‌کیته‌که‌مان ، هه‌ر رویشتوه‌و به‌رده‌وام بوه ، له‌ریگه‌ی هیئانه‌دی
ئامانجه‌کانیا ، گهرچی مه‌ترسی زوریش له‌هه‌مو لایه‌کیه‌وه بووه ، له‌گهل
نه‌وشا له‌هه‌مو کاتیکدا سه‌رکه‌وتوه ، له‌دوایدا ده‌رکه‌وت که رریک‌ویکه
و بریتیه له‌گیانی ته‌فه‌لادانیکی پاکی .

یه کیه تیه که مان نه مرو نه یخاته بهرچاوتان : وهك ناماده بونی بو ئیش کردنی له گهل خوشکو برا قوتابیه کاندای . بی بهرزیو نزمی ، ههروهها ناماده بونی له گهل هه مو به شیککی قوتابیاندا بی جیاوازی .

نهم یارمه تیه مانای نه وه نیه رریکه وتنی ته واوه تیه له هه مو باره یه که وه . نهم یارمه تیه مهرج له سه ر دروست بونی هه مو بیرو باوه رو مه به ستیک ناکات . ئیمه له گهل هه مودا ریک نه که وین دوور له بیرو باوه رو نامانجیکی تر له ناو یه کیه تیه که ماندا .

مهرجی ته نیای بنچینه ی ریک که وتنمان نه مه یه : -
دوشمنایه تی ئیمپرالیست و نوکه ره کانی ، لادانمان به لای چاک کردنی دیمکراتیه تیدا که قازانجی جه مهوریه ت و ژبانی دانشگاهی ئازاد داوای نه کات .

ریکه وتنی ئاسان ، یارمه تی سه ره تای ماوه نه دات بو ریکه وتنیک که هه مو شتیک بگریته وه ، وه یارمه تیه که زور له وه قولتیش بی .
پی ویستیه پیروزه کانمان داوامان لی نه کات بو خو کو کردنه وه له ژبر ئالای قوتابیه تیو یه که پارچه پیدا ، هه ل بقولی له بیرو باوه ری قوتابیانی گشتیه وه ، که نامانجو ئاواتی نه کات به یه که ، گوئگره ی قوتابیانی گشتی راستترین هه ست ده ره بیری له داخوازی هه مو قوتابیه کی ئیش که ردا له ریگه ی :-

پاراستنی جه مهوریه تی عراق
پاسه وانی ده ست که وتوه دیمکراتیه کان .
ژبانیکی دانشگاهی ئازاد .

بیژنه ی بهرزی
یه کیتی قوتابیانی گشتی عراق

به وردی سهرنجی ئەم پرسیارانهی خوارهوه بدهو وهلامیان
بدهرهوه ، ههول بده له پانگزه نوخته زیاتر پرربکههتهوه . له گهل
وهلامه که تا پولیکی دهفلسی کارنه کراو بنیرهو له گوشه به کی زهرفه که وه
بنوسه « پرسیار » بو سهرکه وتوی یه کهم پاندانیک بوسهرکه وتوی دوهم
ژماره ی داها توی هیوا پیشکەش ئەکریت .

۱ - ئەم وشانه بکه کوردی :

سلطه ، اقلیم ، استقلال ، مزرعة ، طفیلی .

۲ - مانای ئەم وشه کوردیانه بنوسه :

جهر به زه ، کړوک ، په لاس ، نه ژاد ، ناکام .

۳ - نیوهی ههزار چوارسه دو بیست پینجه ! بوچی ؟

۴ - ژنو میردیکی ئینگلیز ، ژنو میردیکی ئەمیریکی ، ژنو وه میردیکی

فهره نسی . له گوی روباریک وه ستابون ، روباره که تهنه به له میکی

تیابوو ، به له مه کهش تهنه دوو که سی ئەگرتو به له مه وواتیشی تیا

نه بوو ، ئەم سی پیاوه هیچیان له ژنه کانیان ئەمین نه بوون ، واتا دروست

نه بوو پیاویک له گهل ژنی یه کیکی نرا له به له مه کهدا بیت ، یان لهو

به یان لهم بهری روباره که بیت بی ئەوهی ئەو ژنه میرده که ی

خوی له گهلدا بیت . چون ئەم شەش که سه ئەپه رینیته وه ؟ بی

نهوهی هیچ روو بدات !..

نهمهش وهلامی پرسیاره کانې، سشممان :

۱ - امة = نهتهوه - قوم = هوز = میللهت -

شعب = گهن - حکومه = دادوهر - دولة = دهولت .

۲ - خهش = عیب - خویش = خزم - خاش = ورد -

کژ = فصل - یژ = بلاو .

۳ - هونراوه که هی عبد الخالق « ائیری » بوو .

۴ - مناله کان ۳۶ بوون .

* * *

نهوانهی وهلامیان دابوهوه له گهل پلهی سهرکه وتنیاندا :

۱ - نهرمین ناکام ۱۸ نوختهی راست بوو سهرکه وتوی یه کهم بوو .

۲ - نهوزاد حسین صالح ۱۷ نوختهی راست بوو سهرکه وتوی دوهم بوو .

۳ - کمال محمد محمود ۱۶ نوختهی راست بوو .

۴ - جیهان علی امین ۱۶ نوختهی راست بوو .

۵ - رؤوف محمد شریف ۱۶ نوختهی راست بوو .

۶ - جلال نامق احمد ۱۶ نوختهی راست بوو .

۷ - هیوا سهربهست ۱۵ نوختهی راست بوو .

۸ - بهختیار عزیز فرج ۱۵ نوختهی راست بوو .

۹ - سکالا محمود اولی ۱۵ نوختهی راست بوو .

۱۰ - فاضل احمد بهنا ۱۵ نوختهی راست بوو .

۱۱ - ساسان کریم ۱۴ نوختهی راست بوو .

- ۱۲ - هوشیار غنی شالی ۱۳ نوخته راست بوو .
- ۱۳ - بهی بابان ۱۳ نوخته راست بوو .
- ۱۴ - اکرم عبدالقادر ۱۳ نوخته راست بوو .
- ۱۵ - نجاه مظهر احمد ۱۳ نوخته راست بوو .
- ۱۶ - ناصح امین ۱۳ نوخته راست بوو .
- ۱۷ - فوزی بایهزید ۱۲ نوخته راست بوو .
- ۱۸ - خاله رجب ۱۱ نوخته راست بوو .
- ۱۹ - احمد حاجی درویش ۱۱ نوخته راست بوو .
- ۲۰ - نوری عبدول محمد ۱۰ نوخته راست بوو .
- ۲۱ - رحیم قادر زهنگنه ۹ نوخته راست بوو .
- ۲۲ - دلیر حاجی محمد سعید مهلا عمر ۹ نوخته راست بوو .
- ۲۳ - مهلا علی عبدالرحمن ۶ نوخته راست بوو .
- ۲۴ - نور الدین ۳ نوخته راست بوو .

بوفا گاداری

مهم گوواره ناماده به بوبلاوکر دنهوی هموجوره

اعلانیکی میری و پروپاگانتهی بازرگانی

چاپکراوی تازه

- * دیوانی سه‌لام - هونراوه جوانه‌کانی شاعیری به‌ناوبانگ ماموستا سه‌لام ، له بلاوکراوه‌کانی نامه‌خانه‌ی گه‌لاویژی سلیمانیه . له‌م دیوانه‌دا سلام به دوورو دریزی میژوی ژیانی خوی نووسیوه . ئەم دیوانه ئە‌که‌ویته ۲۳۶ لاپه‌رره‌وه له‌به‌رگیکی جوانی ره‌نگیندا .
- * یادی گوررستانه‌که - چیرۆکه به‌رزه‌که‌ی فیودور ده‌ستویفسکی‌یه . ماموستا محرم محمد امین وه‌ریگرراوه بو کوردی . ئە‌میش له بلاوکراوه‌کانی نامه‌خانه‌ی گه‌لاویژی سلیمانیه .
- * پیلانیک له‌زدی گه‌لی چین - نو‌سینی نو‌سه‌ری چین کونگ یونگ ، کاک محمدی مه‌لاکه‌ریم وه‌ریکه‌راوه بو کوردی .
- * فرمیسک و یادگار - کومه‌له هونراوه‌که‌ی کاک ما‌حد عبدالله . له بلاو کراوه‌کانی نامه‌خانه‌ی بیری نوی سلیمانیه .
- * شوررش - چهند هونراوه‌په‌کی جوانی کاک محمود حاجی رحیمه .
- * ئاوازی ناشتی و ئازادی - هونراوه‌کانی کاک دلزاره له نامیلکه‌په‌کی زنجیره‌که‌ی کاک محمد توفیق وردیدا .
- * وه هه‌ر له‌م به‌ینه‌دا هه‌ندی نامیلکه‌ی چاپ‌کراو به‌کوردی و به‌پینی لاتینی له‌سوریه‌وه هاته‌عیراق ، له‌مانه : « لینینیزم » له‌نوسینی ماموستا جمال نه‌هز ، وه « باهوز » نو‌سینی ماموستا عثمان صبری ، وه « دارین مه » نو‌سینی عثمان صبری ، وه « داستانی مه‌می ئالان » .
- * ناگرو ژیله - به‌رگی دوه‌می دیوانی کاک کامه‌رانه ، کومه‌له هونرا وه‌په‌کی جوان و تازه‌په .

دەرلابه‌گی

— ناکام —

به‌بیستنی وشه‌ی سهره‌وه ، ، همو به‌یک له‌ئیمه — به‌تابه‌تی
ئه‌وانه‌ی که‌هه‌تا ئه‌ندازه‌یک شاره‌زای لادی و رابو‌زدنی ئاغا و مسکینه‌کانی
هه‌ن — ده‌زبه‌جی ئه‌وه‌یان دیته‌به‌رچاو ، که‌دی‌ییکی کزی توزاوی به‌خانوه
قورینه‌ دارو‌خواه‌کانیه‌وه ، به‌زبل و سهرانو‌یلک و میش و مه‌گه‌زی‌یه‌وه ،
به‌منالی سه‌روپی‌په‌تی چاو‌ری‌پوقاوی شروله‌وه ، له‌به‌رده‌رگا و سیبه‌ری
لاکولانه‌کانیا سه‌گیکی گه‌رول ، یابزنه‌شه‌لیک ، یاکه‌ره‌لاتیک و
چه‌ندم‌ریشکیک به‌رچاوئه‌که‌وی . له‌ولاتریش له‌شوینیکی به‌رزا کوشیکی
به‌رزی گه‌چکاری ئه‌بینه‌ری که‌په‌نجه‌وه گه‌وره‌کانی باق و بریقیه‌تی ،
دره‌خت و گول و سه‌وزه‌گیای به‌رده‌می شنه‌ی شه‌مال ئه‌یان شه‌کینیته‌وه ،
له‌نهومی سه‌ره‌وه سه‌روکه‌له‌ی ئاغا یا به‌گ دیاره‌ که‌به‌فیزیکه‌وه
پالی‌لیداوه‌ته‌وه ، ناوبه‌ناو خزمه‌تکاریک به‌خوی و سینی‌ینکه‌وه له‌دیوی‌ناومال

— ۱۷ —

- حەرم - ەو ەسەرئەكەوئى و چەشەنەمىو ەو خواردەمەنى يىك پىشكەش
ئەكا ، شەو و روژ گەرمەى يىرە رادىو برانەو ەى نىه ، جار جارىش قەمەرە
ياجىبەكە بە ئەررە ئەرر ئەكە وىتەكارو لەكاتىكا - مەر - پالى لىداو ەتەو ە
بەناو دى دا تىژ تى ئەپەررى و تەپ و توزە خوشەكەى بو لادى بى و منالەكانىان
بەجى ئەهلىلى . خو گەلى روژى واشەهەىە كە بەكى لەئەسبە رەسەنەكانى
بو زىن ئەكرى و لەتەك مىوانە نازدارەكانىا يا ەەرلەگەل خزمەتكارەكانىا
تانجى و توولە شوين خويان ئەخەن و رووئەكەنە بنارەكان بو راو

هەمو جارىكيش كەمسكىنەكان بىر لەژيانى كولەمەرگى خويان و
لەبەزم و رەزمى ئاغا ئەكەنەو ە ، دەزبەجى و فەرمايشتەكەى ماموستايان
بىرئەكە وىتەو ە كەزستانان لەگوئى ئاگردانەكەى مزگەوت و رەمەزانان لەپاش
نوئىژى تەراوئىح بوئان دو بارە ئەكەتەو ە : - « كوررم دنياى فانى بىنج و
دوو روژىكەو ئەبەررىتەو ە ، بەشى ەمومان مردنە ، ئەسكەندەرى
زولقەرنىن كەخەرج و باجى لەروژو لەدەريا سەندو سەددى ئاجوج
ماجوجى دروستكرد ، لەتوپى جاو زياترى لەگەل نەچو ە قەبرەو ە ...
خوزگەمان بەوكەسانەى لەدنیادا بەفەقيرى ئەژىن ، بەلام فەقيرىكى
بى تەماح ، فەقيرىكى شوكرانە بژىرو ... خەلقىنە ، مالى دنيا چلكى
دەستە دىت و ئەروا ، پىاو ەەر ئىمانى سەلامەت بى ، گوناحە موسلمان
چاوبىررىتە مالى دنيا ، رسق و روزى لەروژى ئەو ەلا دابەش كراو ەو
تەقەلا كەلكى نىه » !! .

مه به ستم ئه وه به كه زررگه س به بیستنی و وشه ی دهره به گ
ئه و شتانه ی سه ره وه یان دیته وه بیرو دان ئه به ن به چیره وه و لیویان ئه كوژن و
ئه یانه وی شتی بگری كه ئه م جیاوازی به لاسه نگه نه مینی . به لام پیویسته
له پیشه وه ئه وه بزاین كه ئه و دهره به گه ی ئه مررو به وشیه ناقولایه
دیته به رچاومان و نه وه نده ی له به رجاررزین ، هه رچی بیت خوی پاشه به ره ی
دهره به گایه تی یکی ریشه داری پیشه وه كه ئیستا به ره و دوا بران ئه چی و
دوا هه ناسه ی هه ئه کیشی . كه واته باشتر ئه وه به بی بن به شیوه ییکی
زانباری له بنه ره ته ی دهره به گایه تی بکولینه وه و بزاین ئه م نه ریته
چون په یدابو و له چی به وه داهات و روو له مانه ؟ چونکو زانینی راست
ئه بیته رابه ری تیکوشانمان بو به ره به ره کانی و له ناو بردنی ئه م دوومه له ی
سه رلووتی نه ته وه كه مان .

بوئم ئامانجه ش باشترین و زانیاری ترین به لگه ، نامیلکه بچکوله که ی
(ل . سیگال) ه که له زیر ناوی (چاوپیاخشاندنیک ی زانیاران به سه ر
تابوری ی سیاسی دا) نویویه تی و تانیستا چه ندجاریک به زمانی عه ره بی
بلاو کراوه ته وه . هه رچه نده به ده ستمه وه به که سه رجه م نامیلکه که
وه رگیرمه سه رکوردی و بلاوی بکه مه وه ، به لام به پی پیویستی روژ ،
جاری ئه م برره یان که له ژیرناوی « دهره به گی » دایه له گو قاری هیوادا
بلاوی ئه که مه وه هیوام وایه جی خوی بگری .

ل . سیگال له مه رر دهره به گه وه ئه لی :

= (دوره به گی) =

بهره‌مه (۱) کهمه‌که‌ی جوتیارو بهره‌مه پچوکه‌که‌ی پیشه‌یی (۲) به نازاده‌کان بناغه‌ی ئابوری‌بون بو نه‌ریتی (۳) دوره‌به‌گی . بهره‌م له‌پیش هه‌موشتیکا سروشتی‌بو ، واتا نه‌وشتانه‌ی بهره‌م نه‌هات بو‌گورینه‌وه دانه‌نرابو

چه‌وسینرانه‌وه‌ی (۴) جوتیاران له‌لایه‌ن دوره‌به‌گه‌وه به‌دوچه‌شن نه‌کرا : ۱ - جوتیار ناچار نه‌کرا له‌هفته‌ییکا چه‌ند روژیک له‌زه‌وی‌یه‌که‌ی دوره‌به‌گا ئیش‌یکا (نه‌مه‌بیگاره) . ۲ - ناچاریش‌بو که‌به‌شیک له‌داهاتی (۵) زه‌وی‌یه تایبه‌تی‌که‌ی خوی‌بداتی (نه‌مه‌سه‌رانه‌یه) . جوتیار نه‌ی‌توانی لای‌ئهم ئاغایه بررواو روبکانه ئاغاییکی‌تر ، به‌لام نه‌ی‌توانی به‌جاری له‌چنگ دوره‌به‌گ رزگاربی .

نه‌و بهره‌مه‌هینه‌ره پیشه‌یی‌یه سه‌ره‌به‌ستانه‌ی له‌شارا دانه‌نیشتن‌و بو فروشتن بهره‌میان پیک‌نه‌هینا ، به‌شیکی زور له‌ناته‌واوی خویانیان به‌ئیشه‌که‌یان پرر نه‌کرده‌وه (مه‌روو مالاتیان‌بو ، جار‌جار پارچه

(۱) بهره‌م = ئینتاج .

(۲) پیشه = میهنه ، حیرفه .

(۳) نه‌ریت = نیازم .

(۴) چه‌وسینراوه = ئیستیقلال ، ئیستیثمار

(۵) داهات = مه‌حسول .

زهوی یجیشیان هه بو . گوررینه وه شیان ناو خوبی (۱) بو ، ته نیا شاره کان له گهل دیهاته کان دراوسی خویانیان نه کرد . له گهل نه وه شا بازرگانه تی نه و به ره مانهش نه کرا که له ولاتی تره وه نه هات . به تایبه تی شتی فهنتازی (۲) و داوده رمان (به هارات) و شتی تر که چی گوررینه وه له گهل ناوچه کانی تری ولاتیکا نه بو . ئنجا چونکو به ره م له سه رشیه ییکی سروشتی نه رویشت و گوررینه وه کزبو و ریگای هاتوچو خراپ بو ، هه رولاته ببو به چهند ناوچه ییکی سه ربه خو . به تایبه تی نه و شارانه تی که پیشه یی و بازرگانی تیایا دائه نیشت ، نه بوایه به ناچاری بکه ویته ناو کورری تیکوشانیکی تال و درپژه وه بو ده سکه و تنی سه ربه خوبی خویه تی (۳) « ئوتونومی » . نه و جوره شاره خویانیان به شووره و قه لا قایم کردبو ، سو پای تایبه تی یان هه بو ، پیشه یی یه کان له ده وری ریکخراوه (۱) پیشه یی یه (کورپوریشن) ه کان ئالابون ، که نه م ریکخراوه ی- یهش پیویستی به عه ماری هاوبه شی بو ، نه بوایه چاودیری نرخ و جوری دروستکراوه کانیش بکری که پاله په ستوی لی رووندها .

بازرگانه کانیش ریکخراوی تایبه تی خویانیان هه بو که بی یان نه وت « گیلد » بازرگانی شاره کان نه م جوره ریکخراوی یه یان به دل بوو

(۱) ناو خوبی = محلی .

(۲) فهنتازی (که مالیات) .

(۳) سه ربه خوبی خویه تی = ئیستیقلالی زاتی .

(۴) ریکخراو = مونه زه مه

به هیزیان نه کرد ، چونکو به رامبهر به ناغاو دهره به گه کان پیوستی یان به پاراستنی سهر به حوی بی به کانیا ن هه بو . نه م نه ریتی پیشه بی به له شماره کانا بوبوه سهر باری نه ریتی ده وه به گیاه تی له کشت و کالا .

له گهل زیاد کردنی گورینه وه دا ، جه وسینرانه وه ی جوتیاریش تاوی نه سهد . جار له گهل جار که گورینه وه پهره ی سه ندایه و ناغای دهره به گ شتی فه نتازی بوخوی و چه کی بوپیاوه کانی بکرریاه ، زیاس پیوسی به چه وساندنه وه ی جوتیاره کانی نه بو که پتر هه لیان چوررینی ، ئیتر هه تائه هات زه وی وزاری ناغا زیادی نه کردو هی جوتیاران که م نه بوبوه . بیگار پتر نه بوو سهرانه زیاتر نه سینرا .

له دوایشا به هوی په یابوونی حکومه تی ناوه ندی له جی ی پارچه - پارچه ی دهره به گه کانا ، چو وسینرانه وه ی جوتیار نه وه ندی تر به تین کرا . جارن که ولات له تله ت بوو ، دهره به گ ریگای نه وه ی هه بو باج له وکل و په لانه بسینی که به ناوچه ی ده سه لاتی نه واتی نه پهررین ، نه شیتوانی پاره ی تایبه تی به ناوی خوی وه دهر کاو گه لی شتی تریش . . . له سه ریکی - تریشه وه بازرگانیتی پشتی بی نه نه به ستر ، چونکو شالاوی په یتا په یتای سوپای دهره به گه کان بوسهر کاروانه کوتال و کهل و په له کانیا ن بررانه وه ی نه بو . نه مه ببو به هوی نه وه ی بازرگانه کان ناواتی روخانی دهره به گه کان بخوازن . جاناکوکی خوبه خوی دهره به گه کان یان به ههل دا ئانا هه مویان لانی په کیکی هیزداریان نه گرت و بی هیزه کانیا ن پی له ناو نه برد . به لام که ده سه لاتی سیاسی ناوه ندی دامه زرا ، سوپای دهره به گه کان

« برروانه لاپهره ۶۵ »

به گام

شیوهای

زمانه کمان

بنوسان؟

نوسینی : محمدی مهلا کریم

ماوهیهك له مه وپیش دهستهیهك له نوسهره کمانان خویان خهریک کرد به لیکولینه وهی باسی چونیه تی نوسینی زمانه که مانه وه . ئەم ئیشه هەر چند له روژیکی وادا له توانایا نیه بمانگه یه نیته دانانی پهیره ویکی وا که هه مو نوسهریکی کورد ناچار بی به پی ی ئەو بجولیته وه له نوسینا ، چونکه ئیشیکی وا گه لی مهرجی تری هه یه که له روژی ئەمرومانا پیک نه هاتوه ، به لام له هه مان کاتا شتیکی بی سودیش نیه ، وه تا رادهیهك بودانانی شیوهی نوسینمان له پاشه روژا ، دهووریکی باش یاری ئەکا .

بهل ، دهمیکه نوسهره کمانان خویان خهریک کردوه بهمه وه ، جا با ماوهیه کیش خومان خهریک بکهین به سه ریکی تری ئەم باسه وه ، ئەویش وه رام دانه وهی ئەم پرسیاره ی خواره وهیه :

« بههه مو شیوهیه کی زمانه که مان بنوسین ، یان ههر به یه کیکیان ؟
وهئه گهر بلیین ههر به یه کیکیان ، بلیین به کامیان ؟ » .

هیستتا شورشه پیروزه که ی عیراقی خوشه ویستمان روی نه دابو ،
من به بونه ی ده رچونی نامیلکه که ی کاک (خالد دلیر) هوه که ناوی لی نابو
(که وای نه کرای) ، وه به شیوه ی کوردی ولاتی کویه ده ری کردبو ،
که وتمه سهر سه ودا ی خستنه ناوی ئەم باسه ، ئەو پلاره لاپوازیهش
که (شهفه ق) له دوا ژماره ی پیش شورشیا گرتبویه کاک خالد ، زیاتر
هانه هانه ی دام بو کردنه وه ی ئەم ده رگایه ، له بهر ئەوه ئەو کاته رونوسی
ئەم ونارەم ناماده کرد ، به لام به هوی شورشه پیروزه که مانه وه که ئەوه ی
نه ویست له هه مو نوسهران پینوسه کانیاں بوماره یه کی تایبه تی به ته وای
ته رخان بکه ن بو خزمه تی شورشو و ناگادار گردنه وه ی خه لک ، وتاره که م
نایه تاقه وه و لی گهرام .

به لام ، چونکه ئەمرو ، پاش دان نانی ده ستوری وه ختی جمهوری ه تی
عیراق به مافه کانی نه ته وه ی کوردا ، روبه روی ئەوه ئەروین که خویندن
بو هاوولاییه کورده کانی عیراق به کوردی بی ، وه ئەمهش تاراده یه کی دور
وه ستاوه له سه ردیاری کردنی ئەو شیوه کوردی به ی که به شیوه ی
ره سمی ئەناسری ، به پیویستم زانی چاوی به وتاره که ما بگیرمه وه و بیخه مه
به رچاوی خوینده واران .

جاری به رله وه ی بچینه بربره ی باسه که مانه وه ، باچه ند قسه یه ک
له ده وروبهریا بکه ن .

دياره هەر نه ته وه يه كه به هوى هه ندى زروفى ميژويى به وه چه ندى
شيوهى خوى جوى له زوبانه كه يا هه يه ، ئهم زروفانه وه كه مى
هاتوچوو ، بى په يوه ندى له به ينى به شه كانى نه ته وه كه داو ، دابه شى بونى
له ناو خويا به هوى جياوازى ئايينه وه و ، وه كه نزيكى له نه ته وه يه كه تر ،
ياخود كه وتنه ژير ده سه لائى نه ته وه يه كه تر وه كه زور وشه ي زوبانه كه
خوى نه خاته زوبانه كه ي ئه مه وه و ، په يوه ندى به كه پى په يدا ئه كا له گه ليا .
له ميژودا زور جار روى داوه كه ئهم هويانه له تاقه زوبانيك چه ندى زوبان و ،
له تاقه نه ته وه يه كه چه ندى نه ته وه بيننه به ره هم ، وه كه زوريش روى داوه
كه هەر چه ندى كار نه گه يه نيته ئهم راده ، به لام هيشتا نه ته وه كه والى بكا
خويان له ناو خويانا له شيوه كانى زوبانه كه يان نه گهن ، وه كه به نيسبه ت
نه ته وه ي كورده وه روى داوه . له كاتيكي وادا گرنگترين ويه كه بوپاراستنى
يه كيتى ئه و نه ته وه يه و نه پسانى ئه و په يوه ندى به ي كه به شه كانى به يه كه وه
ئه به ستى ، ئه وه ته به هه مو لايه كيانه وه تاقه زوبانيكى نوسينيان هه بى
هه مويان به كارى بينن و تاقمى خوينده واران و روشن بيرانى هه مو لايه كيان
لى بگهن . بووينه : نه ته وه ي عه رب ئه گهر به سايه ي زوبانى قورئانه وه
نه بويايه كه بوه به زوبانى خوينده وارى له م سهر تا ئه و سهرى ولانه كه يا ،
ئيستا وانه ئه بون كه له مه راكيشوه تا خه ليجى به سره خويان به يه كه
نه ته وه دابنين ويه كه هه ستى نه ته وايه تى يان بى ئيستا والهوى خه لكى
عه ماره و موسل به ته و او ي له قسه ي به كتر ناگهن ، چه جايه عه ره بيكى
به غدايى و به كيكى جه زائيرى . بويه ئه گهر قورئانى پيروز نه ته وايه تى

عهره‌بی نه‌پاراستبایه ، ئیستا له جیاتی یه‌ك نه‌ته‌وه چه‌ند نه‌ته‌وه‌ی جیاجیایان لی په‌یدا‌بوو ، وه‌ك چون به‌ر له ئیسلام ره‌گه‌زی سامی بو‌به چه‌ند نه‌ته‌وه‌ی جوی جوی که یه‌کیکیان نه‌ته‌وه‌ی عهره‌بی ئیستانه . بو‌یه میلیله‌تی عهره‌ب همیشه قهرزازی قورئان و زانیاری ئیسلامین که به‌زوبانی عهره‌بی بوه .

لام وابی دیاری بونی شیوه‌یه‌کیش له شیوه‌کانی زوبانی ههر نه‌ته‌وه‌یه‌ك بو بونی به‌زوبانی خوینده‌واری ئه‌و نه‌ته‌وه‌یه ، له خویه‌وه نه‌هاتبی و هوی هه‌بی ، هوی تیکه‌ل چه‌له‌ زروفی ئه‌و شیوه‌یه‌خوی و چه‌له‌هه‌ندی هوی تری ده‌وروبه‌ری . دیسان با‌زوبانی عهره‌بی بکه‌ینه‌وه به‌میسال : ئه‌م زوبانه‌چه‌ ئیستا و چه‌به‌ر له‌هاتنی ئایینی ئیسلام چه‌ند شیوه‌ی جیا‌وازی هه‌بو‌وه‌هه‌یه ، به‌لام بوچی له‌ناو ئه‌م شیوانه‌دا شیوه‌ی قوره‌یشی بو به‌زوبانی زانیاری ئیسلامی و عهره‌بی ؟ دیاره‌له‌به‌ر هه‌ندی هوی‌وا که له‌ئه‌سلی ئه‌وشیوه‌دا‌هه‌ن و هه‌ندی هوی تری ده‌وروبه‌ری . جاری به‌نیسه‌ت عهره‌به‌بی‌گه‌رد (خالص) ه‌کانه‌وه ، عهره‌به‌کانی مکه له‌وانی تری ده‌شت پیشکه‌وتو تربون له‌شیوه‌ی ژیان وپه‌یوه‌ندی کومه‌لایه‌تی‌دا ، ئه‌وه‌بو له‌کاتیکا که له‌ده‌وری مکه‌دا به‌حه‌یوان له‌وه‌راندن و شه‌رو‌تالان کردنه‌وه‌خه‌ریک بون ، ئه‌مانی مکه ئیشیان بازرگانی و خزمه‌تی په‌رستگاه‌بو ، وه‌پله‌ی ژیانیان به‌رزتر بو ، ئاگاداریه‌کی به‌پی‌ی ئه‌وروژه باشیشیان له‌گیتی ئاوه‌دان هه‌بو ، وه‌عهره‌بی هه‌مو جه‌زیره‌ی عهره‌ب رویان ئه‌کرده ئه‌وان وه‌گه‌وره‌ی خویانیان دانه‌نان و به‌چاوی ریز لی

گرتنه وه سهیری ری و شوینیان نه کردن . بی گومان نهمه کاریکی وای کردبوه سهر شیوهی دوینبشیان که له شیوه کانی تری زوبانی عه ره بی گوراو (متطور) تر بی . ههر نهمهش بو هوی نه وه که نایینی ئیسلام له مکه دا ههلقولی ، نهک له شوینیکی تری عه ره بستانا ، که وابو نهمه پیشیه تی په کی دا به شیوهی عه ره بی ی مکه و خستیه ریزی پیشه وهی شیوه کانی تری زوبانی عه ره بی یه وه ، نهجا چونکه نایینی ئیسلامیش له مکه دا پهیدا بو ، وه قورئانی پیروز بهم شیوه په هات و بویش به بنچینهی زانباری عه ره بی و ئیسلامی ، به ناچاری شیوهی تورهیش بوبه و شیوهی که بو ئامانجه زانیاری په کانی موسولمانان به کار بهینری . له مه وه بومان ده رکه وت که نه توانین بلین دیاری بونی ههر شیوه په که له شیوه کانی زوبانی ههر نه ته وه په که بوبونی به زوبانی زانیاری سهراتسه ری نه ونه ته وه په له بهر هه ندی هویه که چه له شیوه که خوی دا هاتونه ته دی و چه له ده ور به ری دا .

بام له سه رروناکی نهم قسه په سرنجیکیش له زوبانی کوردی بدین :
وتنه وهی ناوینته وه که به هاتنی نایینی ئیسلام زوبانی عه ره بی بو به زوبانی نویسنی کورده کان ، وه نه گه ره له وه و پیشیش نه به جده په کی تایبه تی بویی که کورد به کاری هینابی ، نهما ، چونکه هیچ به لگه په کی میژویی شک نابهین له سهر نه وه که پاش بلا بو نه وهی نایینی ئیسلام به کوردوستانا ، کورد له نه به جده په کی عه ره بی به ولاره به نه به جده په کی تری نویسنی ، وه نه وزانیاری په کی شیوهی نه ته وه بی پیوه بویی له کورده واری دا

« بررواته لاپه رده ۷۲ »

گوررانی گومدل

لهسه رلاتای میژودا

به پینوسی : ل . سیفال

هنامیلکهی ((نظرات علمیه فی الاقتصاد السیاسی)) وه

وه رگری : وه رزیر

کومونیستی به رای ، بهنده « الرق »

دوره به گی ، سه رمایه داری ، هاو-

به شیتی « الاشتراکیه » .

هیچ کومه لیک ناتوانی بژی و به ره و گورران بروات نه گهر نه وهی
پیوستی ژبانه نه بهینیته به ره هم ، وه سورشت همو شتیکی ژبانی
قیانیه به ناماده کراوی ، به لکو پیوسته لهسه ر مروف خوی ناماده ی بکاو
له شیوهی سورشتیه وه بیگوریته سه رشیه ی به کارهینان به پی
پیوست . واته به ره هم ئیشی مروفه له سورشتدا وه مروف ناژی و
ناهینیته به ره هم به شیوه یه کی ته نیاو جیا بوه وه ، به لام به جوریک ئیش ته کا
که نه ندانه له کومه لدا ، وه هینانه به ره هم په یوه ندی ناخاته نیوانی ئاده میزادو
سورشته وه به ته نیا ، به لکو ههروه ها په یوه ندیش نه خاته نیوانی هه ندیکیان
له گهل هه ندیکی ترا .

وهكو ليره‌دا باسی کارگه‌ی چین (معمل نسیج) نه‌که‌ین . لوکه
خوی له‌شیوه‌یه‌کی سورشتیدایه‌و له‌کارگه‌دا نه‌گورری به‌هوی نه‌هیزه
سورشتیه‌وه که مروف ناماده‌ی کردوه و ده‌ستی به‌سه‌راگرتوه ، به‌لام
نه‌گر وردبینه‌وه نه‌بینین که بیجگه‌له‌مه په‌یوه‌ندی‌یه‌کی تره‌یه‌ له‌نیوانی
تاده‌میزادا : له‌نیوانی نه‌و‌کریکارانه‌ی که له‌لایه‌که‌وه که‌ره‌سه‌ی به‌ره‌میان
نییه ، وه له‌سه‌ریکی تریشه‌وه له‌نیوانی نه‌و سه‌رمایه‌داره‌ی که نه‌و
که‌ره‌سانه‌ی هه‌یه‌و کریکار نه‌چه‌وسینیتته‌وه ، وه ئیستا با‌سی کارگه‌ی
چینی هاوبه‌شیتی (اشتراکی) بکه‌ین . لوکه هه‌روه‌کو با‌سمان‌کرد
به‌ریگای دروست‌کردنا تی‌نه‌په‌ری ، نه‌مه‌ش به‌هوی نه‌و‌کارگه‌ی
که‌جیاوازی‌نییه له‌گه‌ل کارگه‌ی سه‌رمایه‌داریدا ، هه‌روه‌ها له‌نیوانی
شاره‌زایی کریکاره‌کانیدا ، به‌لام په‌یوه‌ندی کریکاره‌کان له‌چونیه‌تی
هینانه‌به‌ره‌مه‌دا جیاوازی‌یه‌کی ته‌واوی هه‌یه ، وه‌کو لیره‌دا هیچ‌کاتی کارگه
هینی سه‌رمایه‌دارنیه ، به‌لکو هینی چینی هه‌مو کریکاریکه‌و هه‌رگیز
چه‌وسانلنه‌وه نییه ، نه‌و سه‌روه‌که شوره‌وییه‌ی که‌سه‌ره‌شتی پروژیه‌کی
هاوبه‌شیتی نه‌کا هینی خوی‌نییه ، به‌لکو به‌ریوه‌به‌ریکی ولاتی پرولیتاریایه ،
دانراوه بو سه‌ره‌رشتی‌کردنی به‌ره‌م به‌پی نه‌و‌ریگایه‌ی که‌ولاتی
پرولیتاریا دای‌نه‌نی .

به‌ریوه‌بردنی ئیش جیاوازی‌یه‌کی ته‌واوی هه‌یه له‌گه‌ل به‌ریوه‌بردنی
ئیش له‌کارگه‌یه‌کی سه‌رمایه‌داریدا . وه‌کو نه‌بینین که‌شیوه‌ی کومه‌لایه‌تی
پوهینانه‌به‌ره‌م وه هه‌وه‌ها په‌یوه‌ندی نیوانی خه‌لکی له‌یاسای سه‌رمایه‌

داریدا ، زور جیایه له وهی که له یاسای هاوبه شیتیدا به . وه په یوهندی
قیوانی مروف له هینانه بهرهمی کومه لایه تیا پی نه وتری په یوهندی بهرهم
له ماوهی گوررانی میژوی کوملی ئاده میزادا په یوهندی بهرهم گوررا ،
وهکو شیوه کانی کومه لایه تی بهرهم گوررا .

وهنم شیوه کومه لایه تیانهش ئه مانه ن : کومونستی بهرایی ، یاسای
بهنده ، دهره به گی ، سه رمایه داری . ئه مرو یه کیتی شوره وی گه شتوته
هاوبه شیتیه ، دواي نه وهش کومونسته ، ئه م ییگه یشتنهش له شورشی
ئوکتوبری ۱۹۱۷ دابو ، وه دواي هات به سه رکه وتنی شیوهی هاوبه شیتی
بهرهم .

وه لیره دا به ته نیا باسی (کومونستی بهرایی ، تپه رر بوونی کومونستی
بهرایی ، وه دابهش بوونی کومل به چند چینیکه وه) ئه که ن .

کومونستی بهرایی

« الشیوعیه البدائیه »

هزاره ها سال له مه و بهر ئه م جوړه کومه لایه تیتیه په یدا بو له ناوه همو
گه لانا ، وه لیره وه گوررانی کومل دست پی ئه کا . له م ده مه دا ئاده میزاد
په شیوهی کیوی ئه ژیا ، بهری هه ردره ختیکیان چنگ بکه وتایه به مهرجی
یه کسر به که لکی خواردن به اتایه ئه یان خوارد ، وه ک میوه هات . ئینجا
ئاگریان دوزیوه ، ئه مه کاریکی گوره ی تی کردن ، یارمه تی دان سه رچاوه
یه کی تازه ی خوارده مهنی بدوژنه وه ده ستیان کرد به خواردنی ماسی و
قرژان و هندی گیان له بهری ئاوی تر ، وه بهر دی سورشتی یه که م شتی بو

که ناده میزاد به کاری هینا ، دوای نهوه رمیی سه رتیژی بهرد په یدابو ،
ئینجا تیری بهرد ، نه مه خوارده مه نییه کی نویی بو ناده میزاد په یدا کرد
که نه ویش گوشتی گیان له بهران بو ، وه راوه ماسی بووبه په کیگ له ریگای
ژیان ، ئینجا ناده میزاد ههنگاو یکی گه وره ی نا بو پیشه وه کاتی بهردی
ریگ کراوو قهراغ تیژی به کارهینا، وه نه مه یارمه تی دان که بتوانن دار برون
خانوی لی دروست بکن . بهلام له گه له نه وه شدا به بی هیزی مانه وه
له تیکوشانا به رامبه به هیزی سبورشت . وه به زوری هوی ئه م
بی هیزی به یان جی گیر نه بوونی سه رچاوه ی خوارده مه نی و ماوه نه کیشانی بوو
چاوه رری ریکه وت بوون وه برروایان به وه نه نه کرد که هه میسه بهری
درهخت یان له راوا نیچریان دهست بکه وی ، هه ره ولی نه وه یان بوو
که هه مو روژی نه وه یان چنگ بکه وی تیری پی بخون بی نه وه ی بییر
له حه سانه وه خواردنی پاشه روژیان بکن .

له بهر نه وه ناده میزاد له وحه له دا پچر پچریبون له یه یکتی ، نه و
خوارده مه نیانه ی که پاش ماندو بو نیکی زور دهریان نه هینا له زه وی به شی
کومه لیکی زوری نه نه کرد .

وه ژبانی هوزیک له مده مه دا پیک هاتبو له چند کومه لیک ، که هه ر کومه له
نزیکه ی چندسه د که سیک نه بوو ، پیک هاتبون له چند خیزانیکی گه وره
که خزمایه تی کوی کرد بونه وه ، بهلام هیچ که سیک خاوه نی تایبه تی که ره سه ی
به ره م نه بوو ، وه نابوری هه ر کومه له پیک هاتبو له یارمه تی دانیکی تیکرایی
له نیوانیاندا ، واته هه مو به شدار بوون له راو کردن و ناماده کردنی
خوارده مه نی و خواردنا ، وه جیگای حه سانه وه شیان به یه که وه بوو .

انگلز له کتیبی « نه ژادی خیزان و ملیکه تی تایبه تی و ولات » دا باسی
هه ندی له جه زیره کانی ده ریای هادی نه کاو نه لی : نزیکه ی (۷۰۰) کس ،
وه یا هه ندی جار تییره یه کی ته واو له یه ک جیگا به کومه لی نه ژیان و
نابوریان یه ک بوو .

له م پله ی میژوه دا یاسای کومونستی به رایى شتیکی پیوست بوو
بوناده میزاد ، وه هیچ ده می مروف ناتوانی له کومهل جیابسته وه و به ته نیا
بژی ، چه ک و کهره سه دورست بکاو به ره وباشی بیبات ، هه روه ها ناتوانی
سه ربکه وی له مه ی دانی تیکوشانا به رام بهر به سورشت نه گهر یارمه تی
یه کتری نه دن .

له کومونستی به راییدا مروف مروفی نه نه چه وسانده وه ، وه نه مه
شتیکی نه گونجاو بوو ، نیش دابه ش کرابو له نیوانی پیاو و ژنا ، وه
له هوزیکا به هیزو لاوازی تیا بوو به لام یه کتریان نه نه چه وسانه وه . به لکو
چه وسانده وه نه نه بوو ، نه وه نه بی مروف بی توانیا یه نه وه نده به نیت به ره هم
که به شی خوی و نه وانى تر بکات ، به م مه رجه یه کیک نه ی توانی به سه ر
نیشی نه وانى تره وه بژی ، لیره شدا نه نه بو له کومه لیکی به راییدا که نه بوایه
هه مو روژی به شی ژیانان په یدا بکن ، چه وسانده وه هه بی ، وه نه وه ی
که پیوستیان نه بوایه نه یان نه هینایه به ره هم . به لام نه وانى که له شه ررا
نه گیران نه یان کوشتن وه هه ندى جاریش نه یان خواردن .

به لام به رزی و نزمی گورانی هیزی به ره همی کومه ل یاسای
کومه نیستی به رایى له راده یه کا دانه نی ، وه چه وته نه گهر بلین ناده میزاده
به راییه کان نه هم جوړه یاسایه یان داناوه به بییری خویان ، به لکو خوی

« بروانه لاپه رره ۷۷ »

به بونه‌ی یادی شورشی نوکټوبه‌ره وه :

لینین . . .

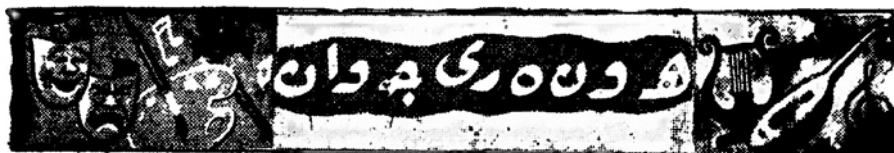
: ئاوینه‌ی ئاواتی ئاده‌می‌زاد !
: به‌سته‌ی کامه‌رانی‌ی گه‌لی ئازاد !
: نه‌ی مه‌شخه‌لی ده‌سی تیکوشه‌ران !
: پالفته‌ی تیکوشان بو رهنجبه‌ران !
: میرات گری هرچی روناکه‌و جوان ،
له یه‌که‌م روژ ، هه‌تا نه‌مروی میژوی جیهان !
تو بوی نه‌و ئاواته‌ی خه‌لکت هینایه‌ی دی ،
هه‌زار هه‌زار سال بو خه‌ویان پیوه‌ی نه‌دی .
له ناو ده‌یان نه‌ته‌وه‌ی جوی‌ی روسیادا ،
له کیوی قه‌فقازو ده‌شتی سیه‌ریادا ،
میلله‌تیکت دانا ، له دیلی رزگاربو ،
له ناو خودابراو ، پشتی گه‌لان گرتو .
ولاتیکی پیشه‌سازت هینایه‌ی دی ،
ریگای ده‌یان سالی خه‌لکت هه‌روابری .
ئیس‌تا شارو لادی‌و ده‌شتایی‌و دول‌و شاخ ،
هه‌مو کارخانه‌و کیلگه‌یه‌و گولزارو باخ ،

- ۳۳ -

- ۳۴ -

شه قامی پانه و ، په بیکه ری دلسوزانه ،
به بی وچان بو ناسایش تیکوشانه ،
ژیانی پر کامه رانی و خهم ره وینه ،
خوشه ویستی پاکو دلداری ی خاوینه ؛
هه لپه رکی به و گورانی و بلویر لیدانه ،
باخچه ی ساوایانه و شانو و کتیب خانه ،
خویندنگایه و چه پوکانه له گهل سروشت ،
دهرگای فیروبون بو گهل خراوه ته سه پر پشت
لهش سانگی به و نه مانی مهرگی بی ناکام ،
نهک وهک نیمه ی گوروفتاری صهد دهر دو زام
قهت لاناچی له سهر زوبانی میلله تان .
بویه وینه ی ههل نه واسن به دیوارا ،
ناوی دینن له شهر له گهل نیستی همارا .
کیک و نوقل له سهر وینه ی دروست نه کری ،
دهر خواردی ساوای دانهری سبه ی نه دری .
چهک ههل نه گری و نه چیته کوری تیکوشین ،
تا داگیر کهر دهرگا له خاکی پیرو زمان
میلله تمان نژاد کاو ، گه لیش کامهران !.

« نهم پارچه ههلبهسته له ۱۹۵۸/۲/۱۹ دا و تراوه »

ناهنگه‌ک‌ه‌ی به‌کیتی قوتابیانی گشتی عراق

— نقی سلیمانی —

فاضل

شانو قوتابخانه‌ی گه‌له ، په‌ندو ناموژگاریی لیوه وه‌ر نه‌گیریه زور
به‌سهرهاتی تیا نه‌گیریته‌وه‌و جیگه‌به‌کیشه که نه‌و دانیش‌توانه‌ی له‌به‌رده‌میا
دانه‌نیشن بو ماوه‌یه‌ک نه‌حه‌سینه‌وه‌و رانه‌بویرن .
له ولاتی ئیمه‌دا جار‌جاریک له‌سهر شانو شت پیشان دراوه .
نواندن (تمثیل) یا سازو ناواز . مه‌به‌ست له‌نواندنه‌کان تا ئیسته نه‌وه
بوه که له‌همو نه‌ندامیکی گه‌ل بگه‌یه‌نری چون له‌ژیر چه‌پوکه‌دا نه‌نالینیو
له‌زیندانا‌یه‌و خوینی نه‌مژری ، پیوستیشه خوی رزگار کا . به‌لام
نه‌مانه هیچی به‌ناشکرا نه‌وتراوه‌و نه‌بینراوه ، به‌لکو به‌پیچو په‌ناو
له‌ژیره‌وه‌بوه . له‌مه‌وداواش له‌پاش داگیرسانی چرای نازادیو سه‌ربه‌ستی
نه‌و زمانه‌ی لال بو نه‌بی بیته قسه ، نه‌و قه‌له‌مه‌ی له‌نوسین که‌وتبو نه‌بی
بنوسی ، نه‌و شانویانه‌ی که نه‌ویرا شتی زوربه‌که‌لکی تیا پیشان بدری
نه‌بی له‌مه‌ودوا وانه‌مینیته‌وه .

له‌شانودا نه‌بی هه‌حتو بیری کومه‌ل و به‌سهرهاته‌کانیو نه‌و ریو
شوینانه‌ی که پیوستن بو به‌ختیاری ، هموی به‌ریکیو بی‌فرروفیل

دهربخري . وهكو له ناههنگه كه يه كيه ي قوتابيانى سليمانيدا ديمان .
ناههنگه كه برىتى بو له نواندن ، سازو ، ناواز ، وتارو هونراوه ، دهمه ته قى
و له سه روويستن .

له نواندا له پيشا چيروكى « ژيانى قوتابى له ده وري كونا » پيشان

درا . تيكرا چيروكه كه به سه رهاتيكي راستى پيشان نه دا كه قوتابيان
له ده وري كونا چون خه باتيان نه كردو چونيان ههول نه دا بو سه ره به ستى
نيشتمانو به ختيارى گهل ، چونيش پياوانى ميري (به تايه تى زورله
پوليس) نه جولانه وه له گه ليان ، هه ر ناغاكانيان لى قايل بن نيتتر قيروسيا
له هه موان . به راستى چيروكيكى پرماناو له راستيه وه وه رگيرابو ، شانازيه

که قوتابیهك (طه خلیل) ههستی خوی لهگهل واقعدا بخاته کارو بتوانی
چیروکیکی ئاوا راسته قینهیی بینیه بهرهم . تهنها ئهوه نهبی له کاتیکیدا
که کریم ئهفندی وتی به منالهکانی ئهوه رادیویه بکه نهوه با گویمان
له قورئان بی . رادیو به کسه به سرودی (الله اکبر) دهستی پی کرد ،
له راستیا ئه بویه به (ئیره ئیستگهی کوماری عراقه) دهستی پی بکردایه
ئهمه گوناھی طه خيله ، ههروهها لهو کاته زوره شدا « که شهشی به یانی
بو » پیاویکی (متقاعد) هیچ شکی تیانیه به بهرگی شهوهوه ئه بیتری
(کراس یا بیجامهوه لهگهل کلادیکیدا) نهک به بهرکی ئه فهندپانهوه . ئهمهش
قهی ناکا ههر لهگهل رادیوکه دهستی کرد به سرودی (الله اکبر) کریم
افندیو مندالهکانی خروشان بی ئهوهی بزائن چیهو چی نیه ، که ئه بویه
توزی بوه ستایه تا دهری ئه بری چی روی دا وه ئهوسا چیان ئه کرد بیان
کردایه . ئهمانه ئه بویه کاک روف یحیی له بری نه چویه .

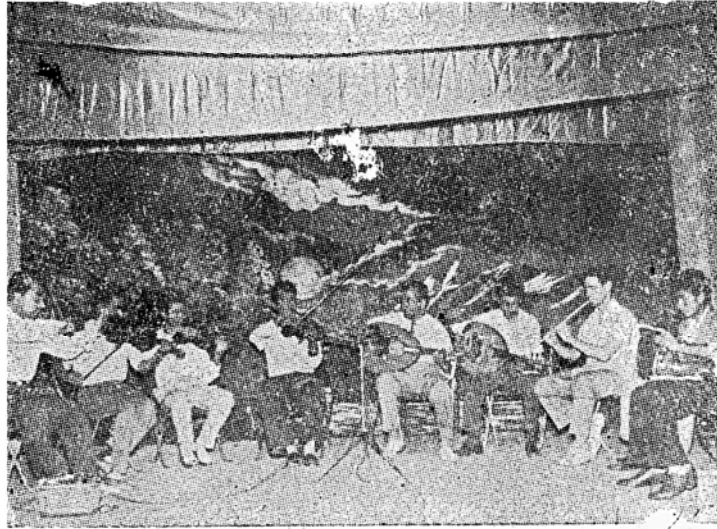
چیروکی دوه میس (ئهمرئه کهی بهگم) نویسنی یوسف العالیو
گوررینی امینی میرزا کریم . چیروکیکی بهرزو راسته ئهشی لهههوه
جیگهوه لهگه وهرترین شانودا بنویتری ، بهکیکه لهو چیروکه روداوانهیی
که دهری ئه بری مروف چون بوه بهدو به شهوه بهشیکی که میان
له سهرشانو ئه رکی به شه زوره که یان ئه خواو ئه نوپو ئه ژری و لاقرتی دی
به ژیان به شه زوره کهش رهنج ئه داو راهه ستانی نیه نانه سکیه کهوه
سپاله شریکی بونامینیه وهه هیشتا لیشی ناقایلن . به راستی چیروکیکی
پرمانا ، نواندنیکی زور جوان . بهگ کورو کچی بهگ ، خزمه تکاری

یه گ ، کاتبو سه رکازی به گ همه یه کیکیان دهه ری خوی زور
جوان نواند .

به راستی وه کو نوینه ره کان (ممثلین) زورباش بون هیوای
باشتریشیان لی نه کری کاک (روف یحیی) ش زور چایو کیتی نواند له
دهه هیانی هه ردو چیرو که که داو تیایا ماندو بوبو چیگهی سوپاسو
شانازیه .

ئەمە نواندن دەربارەى سازو ئاوازش زور جىي شانازىه كه
شارى سلیمانى تىپكى موسىقى (تىپى مهولهوى) تىابى كه له زور جىگهى

ولانا نەبى (ئوكوردیون ، كه مان ، كلارینت ، عود ، تەپل ، بلویرو) زور
ئالەتى تری تىابیت كه له هیچ ئاهەنگىكدا دانەمىنن هەستو بیری گوی گر
بهیننه جوشو سازو ئاوازی راستى كوردی بهیننه بهرهم و دەرى بخەن
كه كوردیش خاوهنى ئەم شتانهیه و له دواوه نیه . ئەى سرودو گورانى .
له سەرەتای ئاهەنگه كه دا شەش كچو شەش كورر هاتنه پیشى شانوكه وه
به یارمەتى تىپى مهولهوى سرودى (ئیمه قوتابى گەلین) یان پیشكەش
كرد ، سرودىكى جوانو پررمانا ، ئاوازیكى خوش له قوررگی ئەو قوتابیانە
ئەهاتە دەرى كه هیواى دواروژى ئەم گەلەن . به راستى زور خوشه و
جىي سەر بەرزبونه وهیه كه ئاوا بى شەرمو بى هیچ شپرزەیهك دەستەیهك
كچى بهرامبەرى دانىشتوان زور شیرانه بچریكىنن و بلین .

نیمه قوتابی گه‌لین نیمه چاوه‌رریی هه‌لین
بوسه‌ربه‌ستی نیشتمان وه‌گو ئاسوی دهم که‌لین
هه‌ر نه‌گه‌لین به‌ئاواتمان به‌سه‌ربه‌ستی ولاتمان
به‌ژینیکی به‌ختیار به‌هه‌ولو به‌خه‌باتمان

« خوشکه نهرمین »

نهمه‌یش سازو ئاواز که جیگه نیه زیاتر لیلی بدویم . دهرباره‌ی
وتارو هونراوه . له‌پیشا کاک حسین عارف به‌شیوه‌یه‌کی زور جوان

وتاریکی خویندهوه باسی ژیاتی قوتابیو ریو شوینه کانی میریو زورشتی
تری کردو سوپاسی دانیشتوانی کرد که هاتنیان بو ناههنگه که بان، نه بیته
هاندانیک بو جولانه وه کانیان .

پاش نه میش خوشکه نه رمین ناکام وتاریکی زور جوانی خویندهوه
تیایا نه لی :- « بو جاری نهوم دیمه سه رشانو ، نه م جاره زور جیاوازی
هیه له گهل پیشودا . نه و سا روژیک بو که تی نه کوشاین، له ژیر بالی
به سامی زولو سته می کونه په رستیدا کویره رییه که بدوزینه وه ، بی نه وه ی
سیخورره کانی نوری سعید ههستی پی بکا کاروانی خه بات له ریگهی
هونه ره وه به رینه پیش » .

له دوای نه میش خوشکه روناک رؤف به دهنگی به رزو شیرانه وه
به دست راوه شاننو سه ری به رزه وه پارچه هونراوه یکی خوینده وه که
له دهرونو باوه رری خویسه وه هاتبوه ده ره وه خوی، ریگی خستبو .
له هونراوه که یا نه لی :-

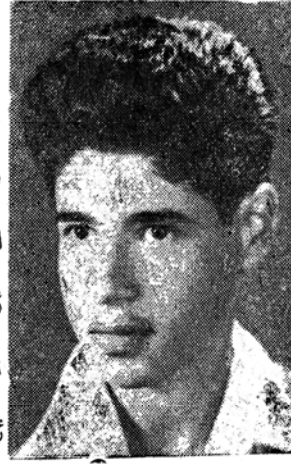
« جهند خوشه سینت به یته بهر شه ست تر
مه چه که ناماده بو کوت و زنجیر
به ختی که ی بو گهل ، بوشادی خاکت
بو نارامی گشت ناواتی پاکت
گیانت ببه خشی بی ترسو چالاک
سه ریشت دائیی بو مه به سسی چاک
. »

ننجا بایمه سه ر ده مه ته قی (تعلیق) ه
کانی کاک حسین عارف . به راستی قسنه کانی
که له پاش هه مو دیمه نیکی سه رشانو که نه ی کرد

خوشکه روناک

- ٤٢ -

زور جوشى دابو به ئاههنگه كه و
ههستى هه موانى ئه بزوان ، هه مو
به كيك واى ئه هات به بيرا له به رده مى كونترين
(خطيب) دايه ، كه بتوانى ماوه يه ك قسه بكا
له بهر ، قسه كهش پرر به جيبى خوى بى .
ئهمهش شايانى شانازيو سوياسه . هيوادارم
اهم به هره يه ي سود وه ر بگريو له هه مو
ئاهه نكيكدا به شدار بيت .

قباخانه

سجایر ترکیه

انتاج : شركة دخان الراقدین المحدودة

برای منی و دوستای منی

نه ته و نه لاکانی

عراق لهسه روشنایی

((نه زه ریهی زانیاری))

به پینوسی فاتح عبدالکریم

ولاتی ئیمه : عراق ، دو نه ته وهی گه وره ی تیایه : عه ربو کورد ، وه
چهن نه ته وه یه کی بچوک بچوکی تریشی تیایه ، بی گومان نه گهر مروفی
روشن بیر خوئی هه له نه کا دان به م راستیه دا نهی

له روژانی رابوردوا ، روژانی چه وسانه وه و ترساندن ، روژانی
به ندیخانه و خنکاندن ، روژانی نان برینو دورخستنه وه ، نه وروژانه ی که
ولاتمان به نارزه ی میللهت کرابو به مه له بندی ئیمپر یالزم و جیگای نانه وه ی
پیلانو دوشمنایه تی ، به لی ، له وروژانه دا پیشهنگی تیکوشانی نیشتمانی
به ده م و به دهس هه ولی نه دا بویه که گرتنی هه مو له به ره یه کی نیشتمانی
یه که گرتوا ، به چا و پوشیه وه له جیایی بیروبا وه ری سیاسی و ئاینو ره گه ز ،
بوده ر کردنی ئیمپر یالزم و هینانه دی ئامانجه کانی میللهت و رزگار کردنی ولات
له چنگی خویناوی کونه په رستان ، وه تاراده یه که توانی - پاش ئه وه ی
که تاقی کردنه وه ده ری خست هیچ هیزیک به ته نها هیچی پی نا کری - توانی

ئەم ئامانجە بەھینیتەدی ، ئەو بو زۆربەى هیزە نیشتمانیەکان وەپیاوہ
سەر بەخوکان لەبەرەى یەکیەتى نیشتمانی (جبهة الاتحاد الوطني) یا
یەکیان گرت وەشان بەشانی راپەرینە پیروزەکەى سوپای عراق هاوبەشى-
یان کرد لەدامەزرانی جمہوریەتو پاراستنیا .

ئەمروش ھەرکەس کەخوێ بەرامبەر بەمیژو بەمسوول بزانی
ھەول ئەداو بانگ ئەکا بوبرایەتى و دوستایەتى ھەمو نەتەوہ کانی عراق ،
بەدەرەجەى رەئیسى نەتەوہى عەرەبو کورد ، ئەنجا نەتەوہ بچوکەکانى
تویش ، بوبەھیز کردنى ریزەکانى بەرەى نیشتمانی یەکگرتو ئەوہش
بوپاراستنى ئەم دەس کەوتە گەرەبە کەسالەھایە ئارەقى لەگەل خوینو
فرمیسکدا بوتیکەل کراوہ ، واتە : جمہوریەتى نیشتمانی .

بەلام ناخو داواى براىەتى و دوستایەتى لەکى ئەکەین ؟ .. یاخو
بەکى ئەوترى بیتە بەرەى نیشتمانی یەکگرتوہوہ ؟ ..

ئەو تاقمە نوکەرە بى ئابروانە - بى پەردە ئەیلیم - لەکوردو تورکو
عەرەب کە لەسەر ئیسکوپروسکى میللەت چونە سەر حوکم وەبوون
بەسەگى پاسەوانى ئیستعمارو کەرەمەتى ولاتیان خستبوہ ژیر پى ؟ ..
نا ... بى گوملین ، چونکە ئەمانە گۆر بەگور بونو روژیان ئاوابو و
جاریکی تر ناتوانن سەر ھەل بەدەنەوہ ...

ئەى ئەودەرە بەگە بەدپیسە خوانەناسە داوین پيسانەى ھەرسى لا ،
کەفەلاحى داماوایان ئەچەوسانەوہ ، ئەوانەى کەسال دوانزەى مانگ
جوتیارى داماو ئەتەقايەوہ بویان ، خوێو خیزانى ، بەشى ئەمان ئارەقو

فرمیسک بو و ئەوانیش لەباشترین ژيانا رایان ئەبوارد ؟ .. کەهەندی
لەوانە ئیستەش خەریکن خویان هەل ئەواسن بەمو بەوا ، ئەیانەوی لەسەر
دووەت یاری بکەن ، لەبیریان چووەتەووە کەگەل زورباش ئەیان ناسی و
ئەزانی کەچ بیچمیکن ، نەک تەنھا خویان ، ئەوانەش کەلییان نزیك ئەبنەووە
لەبەرچاویان ئەکەون و ئەگەر برۆایە کیشیان پیمان بوونی لیان وەر ئەگرەووە .
یاخو ئەوتاقمە شوئینیانە کەئیستەش گایان بوئەنقەرە ئەقورینی
ووە بەهەمو هیزو تەوانایان کرنوشیان ئەبرد بوپەیمانی بەغدا - انقەرە ،
ووە بەهەمو هیزو تەوانایان کرنوشیان ئەبرد بوپەیمانی بەغدا - ئەنقەرە ،
بەسەراھاتووە ؟ ...

بی گومان ئەمانە هیچ کاتی بانگ نەکراون و بانگیش ناکرین ، وەماوەش
نادری کەریزە پیروزە کانی تیکوشانی نیشتمانی گلابکەن ...
ئەمانە کە باسمان کردن بەرمەعنای نەتەووە ناکەون ، دوژمنی نەتەووە
نیشتمان .

زوربەیی نەتەووەی عەرەب ، کریکار ، فلاح ، کاسبکار ، روشن بیر ،
خاوەن زەوی ئازادبیری نیشتمان پەرور ، سەرمایه داری نیشتمان پەرور ،
زوربەیی نەتەووەی کورد ، ئەوانەیی کە تیکوشانی خویناویان هەیه ، ئەوانەیی
کە میژوی سوریان هەیه لەهەمو راپەرینی گشتی گەلی عیراقا ، ئەمانەن
داوای برابەرتی یان لی ئەکری ، داوای بەهیزکردنی تیکوشانی نیشتمانی و
پاراستنی جمھوریە تیان لی ئەکری ...

بی گومان لەنەتەووە بچو کە کانی تریش وەک تورکمان ، ئەرمەن ،
ئاثور ، هەرکەس دەسی یارمەتی راستە قینەمان بو رابکیشی ، هەرکەس

که عراق به نیشتمانی خوی دابنی ، هر که س دان به و دابنی که عراق نه بی
بو عراقی بی ، نه وهی که چاوی هه لیبی له حه نای نه ته وهی کوردو عه ره با ،
نه وهی که بو سه ره خو بی نیشتمان هه ول بدا ، ته نانهت نه و مرو شه
ساویلکه بی ته ره فانه که په یوه ندیان به هه چه وه نیه ، نه مانه به دلو گیان
نه یان قوزینه وه و برابه تیان له گه ل نه که ین ...

ئیمه ی کورد .. که ساله های سال چه وساوه بو ین وه مافی نه ته وا
به تیمان لی زه وت کرابو ، وه له سه ره هه مو بیرو با وه ریکی نه ته وا به تی پاداشمان
لیدانو به ندو کوشتن بو ، به لی ئیمه ی کورد نه بی زور باش چاوبکه ینه وه و
خه لکی تر ببینین ! .. وه حه قمانه که ریز له نه ته وهی تر بگرین ... به کوردی
نه بی له لووتی خومان زیاتر ببینین ! .. چونکه هه ره نه ته وه یه که دان
به نه ته وه یه کی ترانه نی نه وه به راستی دانی به نه ته وهی خویشیان نه ناوه ..
واته : نه ته وه و نه ته وا به تی شتیکی ده ستر کرد تیه ، شتیکی سروشتی به
وئینکار ناگری ...

پیاوی زانا ده رباره ی دیاری کردنی دوستو دوژمن ناکه ویته دوا ی
(عاطفه) ، سهنگو تژا زوی ئیمه نه زه ریبه ی زانیاریه که به جوانی بوی
دوون کرد وینه ته وه دوستمان کی به و دوشمنمان کی به ، له سه ره ئیم
روشنا بی به هه چ نه ته وه یه که ، خوبه خو ، دوشمنی نه ته وه یه کی تر نیه ،
به لکو خو ینمژی هه رنه ته وه یه که ، ولات فروشی هه ره نه ته وه یه که ، نه وه یه
به راستی دوشمنی راسته قینه ی زور به ی نه ته وهی خو بو نه ته وه کانی
تری جهان ، که وا بو نه مرو ئیمه ی کورد دوشمنی هه چ نه ته وه یه که ین
له عراق و ده ره وهی عیراقا ، به چاوی ریزو دوستا به تی و برابه تی ته ماشای

هه‌مو نه‌ته‌وه‌یه‌ك ئه‌كه‌ین . به‌لام ئه‌و ئالای تی‌كوشانو ريك‌نه‌كه‌وتنه
كه‌هه‌لمان گرتبو زدی ئه‌وانه‌ی كه‌ به‌چاوی دو‌شمنايه‌تی ته‌ماشای نه‌ته‌وه‌ی
كوردو عه‌رب ئه‌كه‌نو ئه‌یانه‌وی ببن به‌دارده‌سی ئیمپریالست ، به‌لی
ئه‌وئالایه ئیسته‌ش هه‌ر هه‌لی‌ئه‌گرین وه‌ بی‌وچان هه‌ول‌ئه‌ده‌ین بو‌سه‌رپان
کردنه‌وه‌و زنجیر کردنیان ، ولاتمان هی‌ خومانه ، نامانه‌وی جارێکی‌تر
داگیر كه‌رو كلکه‌کانی ده‌س‌بکیشنه‌وه‌ ناو وولاتمان ...

ناشکرایه‌ كه‌ نه‌ته‌وه‌ی كورد یه‌کیكه‌ له‌دو نه‌ته‌وه‌ ره‌ئیسیه‌کانی عراق
پیوسته‌ مافی نه‌ته‌وايه‌تی ده‌س‌بکه‌وی به‌هه‌مو مه‌عنا ، پیشه‌نگی تیکوشانی
نیشتمانی نه‌ته‌وه‌ی كورد ، كه‌سه‌اله‌هایه‌ خه‌بات‌ئه‌كا ، ئه‌م راستی‌یه‌ی
له‌به‌ر چاوی خویا داناوه‌و هه‌ولی‌داوه‌ بو‌جی‌به‌جی‌کردنی ، له‌مه‌وپاشیش
به‌رده‌وام ئه‌بی له‌خه‌باتا هه‌تا دوانامانجی نه‌ته‌وه‌ی كورد ئه‌هینیته‌دی ،
چونكه‌ مروفی نیشتمان‌به‌روه‌ری راسته‌قینه‌ له‌پیش هه‌موشتیکا نه‌ته‌وه‌ی
خوی ئه‌ناسی و هه‌ولی بو‌ئه‌دا ، به‌لام نابی ئه‌م هه‌ول‌دانه‌ له‌سه‌ر حسابی
دان‌نه‌نان به‌نه‌وه‌ی‌ترا وه‌یاخو زیان پی‌گه‌یاننو ژێرده‌س‌کردنی‌بی ،
كه‌ئه‌مه‌ش راسته‌وخو شو‌قینیته ، وه‌ بیروباوه‌ریکی زه‌ه‌راوی و چه‌وتو
دوو‌ر له‌راستی‌یه‌ ... حكومه‌تی جمهوری خوشه‌ویستیش له‌ده‌ستوره
وه‌ختی‌یه‌كه‌یا دانی به‌مه‌داناوه‌ وه‌روژ به‌روژ هه‌نگاوئنه‌تری بو‌جی‌گیرکردنی
بیروباوه‌ری دیموکراسی كه‌ریگا خوش‌ئه‌كا بو‌ وه‌رگرتنی ئه‌م مافه‌! ...
ئیمه‌ش ئه‌بی ده‌ستی یارمه‌تی درێژبکه‌ین بو‌حكومه‌ت وه‌له‌سه‌ر ریگای
خه‌باتیکی راستو ره‌وان بروین به‌ره‌و گه‌یشتن به‌دوا ئامانجی نه‌ته‌وه‌ی
كورد له‌سایه‌ی جمهوری‌ته‌ نه‌به‌زه‌كه‌مانا ..

هه‌مو ته‌قه‌لیاته‌کانیش مافی هاو‌نیشتماتی‌یان هه‌یه وه له‌ژیر سیبه‌ری
جمه‌وریه‌تا ئه‌بی بجه‌سینه‌وه و به‌چاوی یه‌کسانی ته‌ماشای بکرین و
ریزیان لی‌بگیری ...

له‌به‌رنه‌مه پیویسته که‌زورباش له‌شعاری « برایه‌تی نه‌ته‌وه‌کانی
عراق » بگه‌ین ، وه به‌روتوقوتی و بی‌لی‌کولینه‌وه پیا هه‌ل‌نه‌شاخین و
نه‌چین به‌گژیا ... هه‌روه‌ها ئه‌مرو له‌هه‌مو روژی زیاتر پیویسته
ئه‌وه‌یزانه که‌باسمان کرد یه‌ک‌بگرن له‌پیزی تیکوشانا ، ئه‌نجا بی‌گومان
هه‌مو تیکوشانو دلسوزی‌یه‌ک له‌هه‌ر که‌سه‌وه وه له‌هه‌ر نه‌ته‌وه‌یه‌که‌وه
بو‌ه‌شیته‌وه ، که‌قازانجی بو‌جمه‌وریه‌ت و جیگیرکردنی دیموکراسیه‌ت‌بی
وون‌نابی و ته‌قدیر ئه‌کری ...

وا‌یزانم له‌م‌روژانه‌دا هه‌مو جو‌ره ته‌وانا مه‌رجیک هه‌یه بو‌یه‌ک‌گرتن ،
یونا‌کوکی نه‌هیشتن ، ئه‌گه‌ر ره‌گه‌زی لی‌بوردنو سینگ‌فراوانی بی‌وه‌واز
له‌قازانجی تایه‌تی به‌ینزی بو‌قازانجی گشتی ...

ده‌با به‌دلیکی پرله‌هیا ، پشت‌به‌هیزی تیکوشان که‌هه‌رگیز کول‌نابی
روبکه‌ینه ئه‌وروژه‌ی که‌خه‌ریکه تیشکی زیرینی بلا‌ئه‌کاته‌وه به‌سه‌ر هه‌مو
شاخو ده‌شتو دولی کوردستانی خوشه‌ویستا ...

فاتح عبدالکریم

پاراستنی جمهوریت

وگومہلی پاراستنی مافہگانی ٹافرلاتان

عالیہ عبدالکریم

پاراستنی جمهوریت و بهیزکردن و بویشہ و ہبردنی ، گہورہترین ٹامانجہگانی کومہلی پاریزگاری مافی ٹافرہتانہ ، لہبہرئہوہ ، ٹم کومہلہ و لقعہگانی لہہمو شمارہگانی عراقا ، بانگی کومہلانی فراوانی ٹافرہتانہ کا بووریای و یہکگرتن بوپاراستنی ٹم جمهوریتہ خوشہ ویستہمان کہ بہری تیکوشانی سالہای سالی ہمو چینہگانی گہلی عراقہ بہ کوردو عہرہ بیہوہ بہ پیاو و ٹافرہ تیہوہ .

ٹیمہ ، گہلی عراق ، سالہای سالہ خہبات ٹہکسین بوہاننہدی ٹم روژہی کہ ٹیستا تیائہژین ، ٹہوہ بو داری خہباتمان لہ چواردهی گہلاویژی پیروزا بہ سایہی یہ کیتی و تیکوشانی گہل و سوپاوه بہ سہر کردہی رولہی دلسوزی گہل (عبدالکریم قاسم) پیی گہیشٹین و ٹہوئاواتہی کہ ہزاران تیکوشہر بہ تہمایہ وہ سہریان نایہوہ - ہاتہدی ، وہ دام و دہسگای پاشایہتی بوگہن و ٹیستیعمار تیک دراو ، بانگی ٹازادی درا بہ سہر ہمو عراقا ، ٹہو عراقہی کہ تاروژی پیشی چواردهی تہموز ، ٹیستیعمارو نوکہرہگانی بہ ٹارہزوی خویان تیائہہاتن و ٹہچون و ، روژی روناکیان لہ دانیشٹوانی کردبو بہ تاریکہشہو ، وہ خیروبیریان بہ ٹاشکرا چہ پاوٹہ کرد بوخویان .

ئیستاش که ئەم ئاواتەمان هاتووەتەدی ، پیویستە وانەزانین
کە هەموشتی تەواو بوو و گەشتون بە هەمو ئەمانجەکانمان و مەترسی
هیچنەماوە . پیویستە تیکوشانمان گەلی لەجاران بە هیزتر بکەین و
یە کیتی مان پتەوتر بکەین ، چونکە ئەمە تاقەر یگایە کە بو پاراستنی جمهوریەت
کە گەورەترین دەسکەوتیکی میژویی گەلە کە مانە ، تیکوشان و یە کیتی مان
گوللە یەکی کاریگەرە ئاراستە ئەکریتە سنگی ئیستیعمارو نوکەرەکانی و
قەلایەکی سەختە بو دەس کە وتن و پاراستنی هەمو مافیکی نەتەو یە و
دیموکراتی .

دایکو خوشکانی بەریز :

پیویستی ئەمروێ سەر شانی هەمو لایە کمان بانگتان ئەکا بو چو نەناو
جەرگە ی کومە لانی فراوانی ئافرە تانە و وریا کردنە وە یان هاندانیان بو چو نە
ریزەکانی بەریزە کانی ی میلی یە وە کاتیک کە لە کوردوستانی ئیمە شە
دائە نری ، تانی سپاتی بکەین بو جمهوریە تە خوشە ویستە کە مان و بو هەمو
جیهان کە ئیمە ش ئافرە تانی کورد لە عیراقا ئە توانین شان بە شانی برا کانمان
چە ک هە لگرن و بچینە ریزی تیکوشانی خوینینە وە بو پاراستنی جمهوریە ت
ئە گەر دوژمن سواری سەری خوی بو و ویستی دەس دریزی یە ک بکاتە سەر
نیشتمانە کە مان . ئە بی ئە و پەری وریایی پیشان بە دین لە پیناوی پاراستنی
جمهوریە تە خوشە ویستە کە مانا لە هەمو پیلانیکی گلاوی ئیستیعمارو
نوکەرەکانی ، ئە و پیلانانە ی کە ئە یان نینە وە بو ئە وە ی جاریکی تر عیراقمان
بە گەل و سەر وە ت و سامانیە وە بخە نە وە ژیر دەستی خویان .

هه‌روا پێویسته چاکی لی‌بکه‌ین به‌لادا ، بێینه‌کوری خه‌باته‌وه بوبه‌هیزکردنی کومه‌له‌که‌مان « کومه‌لی پاراستنی مافی ئافره‌تان » نه‌و- کومه‌له‌ی که له‌کونه‌وه خه‌ریکی تیکوشانه‌شان به‌شانی هه‌مو گه‌لی عیراق بو‌ئزادی و سه‌ربه‌خویی و ناشتی و بو‌ده‌س‌خستنی مافه‌کانی ئافره‌تان و بوبه‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی ژیان و بیریان . نه‌و کومه‌له‌ی له‌ره‌ش‌ترین روژه‌کانی ئازاردان و چه‌وساندنه‌وه‌دا له‌سه‌ر خه‌باتی خوی به‌رده‌وامبو ، نه‌و کومه‌له‌ی که له‌روژه‌کانی حوکی نوری سه‌عیدی خائینا ده‌نگی ئافره‌تان عیراقی نه‌گه‌یاند هه‌ره‌جانه‌کانی گه‌نجان و قوتابیان و ئوینه‌ری خوی نه‌نارده کومه‌لی ئافره‌ته دیموکراتیه‌ کانی جیهان و کوبونه‌وه‌کانی ناشتی‌خوازن تاروی روناکی ئافره‌تانی کوردو عه‌ره‌بی عیراق ده‌برن و باسی خه‌بات و ژبانی تالی ئافره‌تانی عیراقیان بوبکه‌ن .

که‌واته ، دایک و خوشکه خوشه‌ویسته‌کانم ! یه‌ک‌گرن ، خه‌بات‌بکه‌ن بو‌گه‌یشتن به‌ئامانجه‌ پێروژه‌کانمان ، له‌سایه‌ی جمهوریته‌ خوشه‌ویسته‌ که‌مانا ، تی‌بکوشن بو‌هاتنه‌دی‌ی بریاره‌کانی حوکومه‌ته‌ نیشتمان‌په‌روه‌ره که‌مان که‌بریتی‌یه‌ له‌دانی هه‌مو مافه‌کانی ئافره‌تان ، مافی سیاسی و ئابوری و خوینده‌واری و کومه‌لایه‌تی ، تی‌بکوشن بو‌ئه‌وه‌ی یاسای وادابنری که‌ چاودیری هه‌مو مافه‌ کانمان بکات ، تی‌بکوشن بو‌ئاسایشی‌گیتی و بو‌قه‌ده‌غه‌ کردنی تاقی‌کردنه‌وه‌ی چه‌کێ ئه‌توم و هیدروژین ، تی‌بکوشن بو‌ پاراستنی ئه‌م ده‌س‌که‌وته‌ گه‌وره‌یه‌ی گه‌له‌که‌مان : یاسای جمهوری و حوکومه‌تی نیشتمان‌په‌روه‌رو ئازادخوامان ، تی‌بکوشن بو‌هاتنه‌دی‌ نیازه‌کانی جمهوریته‌

که بریتی به لهنه هیشتنی دوانیشانیه کی رابوردوی به سه رچوی پرر
لهنه تگو و شورهبی .

ئیتتر هه بژی سه ر کرده ی تاقانه ی گه له که مان ، به زینه ری ئیستیعمارو
نو که رانی ، روخینه ری حوکه می بوگه نی پاشایی ، هه ر بژی عبدالکریم قاسم .
بژی تیکوشانی براییه ی کوردو عه ره بی عراق شان به شانی هه مو
گهلان .

بژی تیکوشانی ئافره تان شان به شانی پیاوان ، وه له ریزی به کیتی
ئافره ته دیمو کراتیه کانی جیهانا .

مه رگ بوئیستیعمارو پیلانه گلاوه کانی .

که رکوک : عالیه مه لاکریم

که مته رخمی پوسته خانه

زور نامه مان بودیت له باره ی نه گه یشتنی هیواوه به ئابوونه کان .
زور پی نلخوشه ، به لام دلنیا بن که سووچ له ئیمه وه نیه ، چونکه
هه رکه سیک له م گو فاره دا ئابوونه بیت هه مو مانگیک گو فاره که ی بو نه خریته
پوسته وه . به لام نه ی بوچی پیی ناگات؟! ئیمه ش سه رمان له مه سوررماوه
جا دوای لی کولینه وه بومان ده رکه وت که سووچ له کاربه ده ستانی
پوسته وه یه بویه چه ند جاریک ناگادارمان کردن و تکامان لی کردن که توزیک
ئه مین و ریکوپیک بن له ئیشه که یاندا . که چی هه ر سووری نه بوو!
ئیسشاش ئیمه نازانین چی له گهل نه و مروقه دا بلین که ههستی راستی و
نیشتمان پهروه ری له گیانیا نیه و خیانه ت له چاپکراویکی کوردی نه کات
که ناردارترین گو فاری میلله ته که مانه . ئه م چه ند وشانه به سه بو نه و
پوسته چی و کاربه ده ستی پوسته خانانه ی که که مته رخمی له م گو فاره دا
ئه که ن و نایگه یینن به خواوه نه کانیان .

ئیسشاش بوئه م ته گه ره یه باشتترین چار نه وه یه که هه رکه سیک
گو فاره که ی به ریکوپیک پی ناگات ، نه و بو هه مو سالیک له گهل ئابوونه که یدا
(۲۵۰) فلس بنیریت تاکو به پوسته ی « مسجل » دا بوی بنیرین .
وه بو جاری دوه میش دووباره ی نه که یینه وه که هوی نه گه یشتن هیچ کات
له ئیمه وه نه بوه .

قوتایانی کورد له ئورویا

چهند نامهیهکی تر له کومهلی
خویندکارانی کورد له ئورویاوه
نامهیهک بو لیژنه‌ی مافی مروف
له کومهلی نه تهوه به کگرتوه کاندئا
دووانیک له سهر ئهو نامهیه . .
بو سهروک عبدالکریم قاسم . .
نامهیهک بو کاک مصطفی
بهرزانی . . نه مایهک بو ماموستا
توران .

بو لیژنه‌ی مافی مروف له کومهلی نه تهوه به کگرتوه کاندئا نیویورک : -
گهوره بهریزه کان : لیژنه‌ی بهریوه بهری گشتی کومهلی خویندکارانی
کورد له ئورپادا ، له نامهیهدا خوی به بهختیار نه زانیت که ئاگادارتان
بکات له م بروسکه بهی که روژنامه‌ی (مونیر) ی فهره‌نسی بلاوی کردیوه وه
له ژماره‌ی روژی ۱۲ آبی ۱۹۵۸ دا له ژیر ناوی « بوردومان کردنی
شاخه‌کانی عیراق بومبای تهوم ، بریاردرابو له نه‌خشه‌ی بهرگری
روژئاوادا » :

قاهره - ۱۱ آب ۱۹۵۸ (آ . ف . پ) روژنامه‌ی تههرامی ته‌مررو
ئه‌لیت نه‌خشه‌ی ستراتیجی ده‌وله‌ته روژئاواییه کان له پیناوی بهرگری
روژه‌لاتی دوردا له سهر بوردومان کردنی شاخه‌کانی سهروی عیراق
به بومبای تهوم پیک هاتبوو .

وه له ژیر ناوی « نهینه کی ترسناکدا » ئەم روژنامه بی لایه نه
ئەلیت ئەم نهخشه بهی که ئەمه ریکاو بریتانیا کیشابووی ، حکومه تی
نوری سعیدیش بریاری له سه ر دابو له کوبونه وه به کی په پمانی به غدادا .
دیسان ئەم روژنامه به ئەلیت ئیستا روژئاوایه کان که وتونه ته به رده می
کاریکی گرانه وه ئەویش چاو پیاخشانده وه و گورینی نهخشه که یانه بو
به رگری روژه لاتی نزیک .

ئەهرام ئەلیت مه به ست له م پرروژه به داخستنی ریگه شاخا
ویه کانه ، ئەو زنجیره شاخه ی که ئەکه ویته نیوانی عراق و ئیرانه وه ،
ئەویش به ته قانده وه ی بومبای ئەتوم که ئەهیته هوی هاویشتنی تیشکی
ئەتومی له و ناوچه به دا بو به ربه ست کردنی هیزی زه ویی سوئیاتی .
ههروه ها ئەم روژنامه به ئەلیت فرروکه کانی بریتانیا و ئەمریکا که
له بنکه ی حه بانیه دا بوون ئەم فرمانه یان پی سپیرابو له کاتی هه لگیرساندنی
جهنگی گشتیدا .

وه روژنامه ی « مونیر » به زمانی ئەهرامه وه ئەلیت : ئاشکرایه که
ئەو وه سیه نهینیانه به رده ستی کاربه ده ستانی ئیستای عراق که وتوه ،
وه لیژنه به کی تایه تیش بو ئەم وه سیه قانه پیکهیزاوه .

جا با بوتان روشن کهینه وه که ئەو شاخانه که وتونه ته کوردستانه وه
وه کومه له که مان پیکهاتوه له و قوتایه کوردانه ی له ئەوروپادا ئەخوینن ،
وه به کی له فرمانی ئەم کومه له باسکردنی باری کومه لایه تی و ئابوری و
سیاسی و تیگه یشتن و میژو و مه سه له ی نیشتمانی گه لی کورده بو
جیهان ئەم هه واله ی که هیشتا پیوستی به زیاتر لی وردبوونه وه هه به ،

هه والیکي ترسناکه و زور کاری له ټیمه کړدوه . جا ټیمه ش له بهر نه وه ی
ټه مانه ویت گه لی کوردو هه مو گهلانی تری جیهان به ټاسایش بژین و
دوورین له مه ترسی جهنگی نه تومیه وه ، له بهر نه وه ی ټیمه باوهررمان به
په یامی نه ته وه په کگرتوه کان هه یه بو ناشتی به تایبه تی به په یامی پیروزی
« لیژنه ی مافی مروف » . جا پیویسته له سه رمان که روتان تی بکه یین و
ټهم بانگه پشیوه خیرایه تان بکه یین :

۱ - ټه مانه ویت به زووترین کات هه لسن به لی وردبونه وه په کی
دهولته تی ده رباره ی ټهم بروسکه یه ټه ویش له ژیر چاودیری لیژنه ی مافی
مروف یان هه ر لیژنه یه کی دهولته تی تر دا .

۲ - ټه مانه ویت ټهم نامه یه ی ټیمه ده رخن بو رای گشتی جیهانو
وریاکردنه وه یان ده رباره ی مه ترسی نه تومی و بو روخاندنی پروژهی
ټه وانه ی که هه لته کن به کیشانی ټهم جوړه نه خشانه .

۳ - رای خوتان بفرمون بو به رهه لستی به رهه می بومبای نه تومو
هیدروجین و نا قی کړدنه وه یان . وه ټهم هیزه به ککر به ټیریت بو مه به سستی
ټاسایش .

ټیتر پشه کی سوپاستان نه که یین بو هه ر فرمانیک له م باره یه وه که
ټه توان پی هه لسن . وه ټومیده وارین کومه لی نه ته وه په کگرتوه کان له
پاشه روژی مروقی له ټه ستودایه هه میسه هه ول بدات بو قه دهغه کړدنی
چه کی نه تومی و هیدروجین به جوړیکی قانونی و ریکه وتن له گهل ټه و
دهولته گه واره نه دا که په یوه ندیان به م ټیشه وه هه یه ټیتر خوشیتان .

ټیمزا - سه ره کی کومهل

دوان لهسهه ئهه نامه نیراوه بو لیژنهه
مافی مروف - که بهفههه نسیش بلاوکر ابوهه

ئههه بو ئهه نامه بهه که کومه له که مان نارد بووی بو لیژنهه مافی مروف له بهارهه ئهه پروژه جهه نیمه وه . ئهه لیژنه بهه که مافی مروفی بلاوکر دوه له (۱۰) ی کانونی به که می سالی ۱۹۵۴ دا ئه توانیت ئاگاداری ئهه مافه بکات . چونکه ئهه دوا دالده به بو مروفی زورلیکراو و گهلی بی زیان . بهلام داخی گرانه ئهه مروو حالی گهلی کورد ئاوا به . بهلام ئیمه ئومیده وارین که لیژنهه ناوبراو بهجیته بنجو بناوانی ئهه پروژه بهه روشنی کاته وه !

بهه بروسکه دا دهه ئه که ویت که نوری سعیدی کونه سهههه وهزیرانی عراق له کوبونه وهی پهیمانی بهغدادا بریاری لهسهه ئه وه داوه که کوردستان بدریته بهر بومبای ئهتومی لهکاتی جهنگدا . بهلام وا نوری سهعید گوربه گورر بوو ، مرد له گهل پاشا هاشمیه کاندا . وه شوررشه چواردهه ته موز جمهوریته تازیه عراقی دانا ، ئهه جمهوریتهه که دانی نا به مافی قهومی گهلی کوردا . بی گومان ئهه دان پیاوانه کورده کانی بهختیار کردوه . وه ئیستا جمهوریتهه هی کوردو عهه بهه وههردولا ئهه پیاریزن .

بهه پیی ئهه بروسکه بهه وا دهه ئه که ویت ئهه وانیه ئهه نهخشه بهه یان کیشاوه ئیستا ئهه گهر ریت بو گوررینی به جوریکی تر ، بهلام گوررین مانای ئهه وه نیه که وازی لی ئههینن ، چونکه ئهه وانی که بو سوودی چهه یهلی

خویان ، له‌ناوبردنی گه‌لیک و ئاوخواردنه‌وه‌یان لا وه‌ك یه‌ك دابیت ، ئیستا هه‌روا به‌ئاسانی واز له‌م مه‌به‌سته‌ی خویان ناهینن . جا ئیمه بانگ هه‌مو گهلانی جیهان نه‌که‌ین پالپشتی گه‌لی کورد بن ، لپشتی هه‌مو نه‌و گه‌له ژیر ده‌ستانه بن که نه‌یانه‌ویت بژین به‌نازادی بو خه‌بات و له‌ناوبردنی چه‌کی نه‌توم .

هیوامان وایه شورشی چوارده‌ی ته‌موزی پرور ، هه‌می ئه‌و ده‌وله‌ته نه‌ندامانه‌ی تری په‌یمانی به‌غدای کردبیت که ولاته‌کانیان به‌شیکی زوری کوردستانی بردوه . چونکه که نوری سعید بریاری له‌سه‌ر ئه‌م پروژیه دابیت واگومانی ئیه که نه‌وانیش هه‌ر بریاریان له‌سه‌ر داوه . لیره‌دا نه‌مانه‌ویت ئه‌وه‌ی ده‌رمان بری بو له‌و نامه‌یه‌دا که پیش به‌ینیک بو داك هه‌رشولدیمان نارد له‌بابه‌ت نه‌و دوو حکومه‌ته‌وه ، نه‌ویش نه‌وه‌یه ئه‌م دوو حکومه‌ته‌ش به‌زووترین کات دان بنین به‌مافی گه‌لی کورداو ریگه‌ی سه‌ربه‌ستیان لی‌نه‌گرن وه‌ك جمهوری‌ته‌ی عیراقی تازه .

ئیتیر سلاو بو عیراقی جمهوری ، بو حکومه‌تی له‌گه‌ل دوروست بوو بو سه‌روکه خوشه‌ویسته‌که‌ی . زیان و به‌ختیاریش بو میله‌ته‌ی کوردی قاره‌مان .

نامه‌یه‌ك بو سیاده‌تی به‌ریزی

سه‌ره‌ك وه‌زیرانی جمهوری‌ته‌ی عیراق - بغداد

دوای * پیشکesh کردنی سلاو و ریزیکی زور لیژنه‌ی

* له‌به‌ر بی‌جیگایی ئه‌م نامانه‌ی خواره‌وه‌مان به‌کورتی بلاو کرده‌وه ،

« هیوا »

بیورن .

ههلسووررینهری گشتی « کومهلهی خویندکارانی کورد لهئهووروپا » خوی زور بهسهربهرز ئەزانی که بهرزترین ههستی سوپاستان پی بگهیهنیت بهبونهی بریاره کهتان بو گهرانهوهی قارهمانی کورد مستهفا بهرزانی و هاووری کانی بو ولاتی پیروزی خوینان . ههروهها دان بهماقی میلی کوردی عیراق و بهندی سییهمی دهستوره موقهته کهتان کاریکی یه جگار زوری کرد بو بههیزکردنی یه کیتی و برایهتی کوردو عه ره ب له عیرا قدا . ههروهها بهم سه رکه وتنانه هه مو گوشه یه کی کوردستان خوشنود بو و ه بوو بههوی په یوهندی میژوی یه کیتی نه ته وهی کوردو عه ره ب .

بژی جمهوریه تی عیراقی خوشه ویست

بژی برایه تی کوردو عه ره ب

لیژنه ی بهریوه بهری گشتی

کومهله ی خویندکارانی کورد لهئهووروپا

ئیمزا : عصمت شریف - سه ره کی کومهل

نامه یهك بو پیشه وای نه بهز مه لا مصطفی

به ناوی کومهله ی خویندکارانی کورد لهئهووروپا به گهرمیوه و پیروزبایی گهرانه وهتان ئەکه م ، ههروهها هی ئەو قاره مانانه ی که به دواتانا چرای نازادیان هه لگرتوه . بی گومان گهرانه وهتان سه رکه وتن و نازادیه بو هه مو کورد پهروه ریک . لیمان روونه دوور له نیشتمانیتان بهههشتی رابواردن نه بوه بوتان ، به لکو کورریکی ناگرین بوه بوخه باتتان .

هاتنه وه تان بونیشتمان به لگه یه بو راستیتی تیکوشانی گه لی کوردو
عهرب بو پیکهینانی شوررشه که ی عراق .

نومید نه که یین نه م سه رکه وتنه چهنده ها جولانه وه ی شیرانه ی تری
به دوا دا بیت . وه هیوای گه وره مان نه وه یه که به هوی چالاکیتی ئیوه وه
ناکوکی له ناو کوردا نه مینیت .

نه به زینی ئیوه ی قاره مان جیی شانازی به گه لی کورد وه ئیمه زور
به سه ربه رزیه وه وه ری نه گرین که وا میژو لاپه رره ی خوی هه لناداته وه
بی نه وه ی ناوتان ده نگ نه داته وه .

تکاتان لی نه که م سلاوی هه مو خویندکارانی کورد له نه وروپا قبول
بفه رمون ، ئیتر هه مو کاتان شاد .

زور دلسوزتان

دارا توفیق

سکرتری کومه له ی خویندکارانی کورد له نه وروپا

نامه یه که بو هونه ری مه زنی کورد ماموسا توران

به ناوی کومه له ی خویندکارانی کورد له نه وروپا به گه رمی پیروزیایی
هاتنه دهره وه تان نه که م له به ندیخانه .

میژوی ژیا تان زور ئاشکرایه بو هه مو کوردیک بو نه و کاره
گرنگانه ی که له سه رشانتان بو وه هه لتان گرتوه بو ئازادی گه له ژیرده سه ت
که مان . هه رچه ن زیاتر شالاوتان بو هاتبیت زیاتر ئاگری ئازایه تیتان
بلیسه ی سه ندوه .

خویندکارانی کورد له ئه وروپا ئاواته خوازن که هه میشه پینوستان
قیژتر بیت و بیرو باوه ررتان هاندهری هه مو کورد په ره وریک بیت ، بو
ژیانیکی سه ره به ست و نازادو گه لیکى خاوه ن به رزیتى .
هه مو خویندکارانی کورد له ئه وروپا هیواى باشى و ته ندروستى و
ژیانیکی به ختیار تان ته که ن .

زور دلسوزتان

دارا توفیق

سکر تیری کومه له ی خویندکارانی کورد له ئه وروپا

ئیتربه سه !!

قا یستا چه ند جاریک بلاومان کرده وه بو خوینده وارانى هیوا که ئابوونه -
کاتیان بنیرن . به لام زوریان تا ئیستا هیچ وه لامیکیان نه بوه !! ئیمه به هه مو
که سیکى رائه گه بنین که نه م گو قاره ته نها به ئابوونه و فروشتنى خوی
ته زى ، وانا هیچ اعلانیکی حکومه تمان نادریتى وه کو روژنامه و گو قاره -
کاتی تر ! تا کو پى ده وله من بین !! . ئه مه له کاتیکندا که له باشترین
چاپخانه و به زورترین پاره بومان چاپ نه که ن . له بهر ئه مه نه و چه ند
دانه هیوايه ی بلاو نه کریته وه پیوسته پاره کانیان بنیریت تا کو به پاره ی
ته م ژماره ی دواى ئه می پى چاپ کریت . ئیستاش ئه مه دوا
جاره بلاوى نه که نه وه بو نه وانیه ی هیوايان بو چوه و ئابوونه یان نه داوه .
ته گهر له ماوه ی بیست روژدا روژدا ئابونه کانیان نه نیرن « یا نه و هیوايانه ی
یویان نیرا و نه نیرنه وه » نه و له ژماره ی داهاتووی هیوادا ناویان بلاو
ته که ینه وه تا کو هه مو کوردیک بیان ناسیت ، چونکه ئیتربه سه !! .

بو قاره مانانی بهرزانه

« کاکه شوان »

جادان که ئه یانوت بهرزان
چونکه کوردستانم ئه دی
خاکیک ئه هاته بهرچاوم
چ خاکیک؟ خاکی نه بهردی
بوکی؟ بو ئامانجی وه تنه
تاوچهی بهرزان بهرزانی من
هر بالای نه جوانان بوو
هر منال بو: منالی ورد
هر کیژی کوردستانی بوو
هر پیر بوو! هر جوان بوو: منال
بهلام له تهک ئه مانه شا
قاره مانیک به دوا یا کورد
قاره مانیک: شیر وه ستابو
ئه یوت: ژینی دیلیو به ندیم
نیشتمانم ئه بی ئازاد
ئه ی دوژمنی نیشتمانم
شه به قی ئالم: رزگاری

دلی من ئه کهوته گریان
ئاواتی هر نایه ته دی
ئه یوت له خوینا گه وزاوم!
چ خویناویک؟! خوینی مهردی
« هزار وینه ی له خوبوردن »
بوو بوو به هیلانه ی دوژمن
به ره و نه مان: مردن نه چوو
به گولله ی ناهق بوو ئه مرد
کیو و هر د گورستانی بوو!
ئاواره بوون: ویرانه مال
ئه م دی خوینی دوژمن: ئه رو
سوجه ی بو کوردستان ئه برد
دهستی گه لی له ده ستابوو
ناوی ئه بی سه ره به ست بژیم
ده ست هه لئاگرم له خه بیت
من مه شخه لی ریی ژیا تم
بو ژیا نی کورده واری

تستاش خاکی بهرزان ماوه خولی تیکهل به خویناوه!
ئهو بهرزانهی هموی ههستا بهرامبهر به دوژمن وهستا!
تستا ئهو خاکه نازاده کورده واری تیایا شاده!
خورپه‌ی دلی منی جاران که پرر بو له‌قولپه‌ی گریان
له‌گهل دهستی جه‌ورا نه‌ما قه‌لای سه‌ختی دوژمن رما!
ئهی قاره‌ماناتی به‌رزان ئیوه‌ن پرشنگی روی ژیان
به هزاران دل ئه‌وه‌تا که‌یله له‌بزه‌ی ئاوانا!
چ روژیکه تیایا ئه‌گهن! به هه‌وارگه‌ی پاک‌ی وه‌ته‌ن!
فرمیسک به‌روی نیشتمانا به‌روی شه‌نگی کوردستانا
فرمیسکی پرر شادمانی نیشانه‌ی شه‌وق! کامه‌رانی
تک تک ئه‌تکی: دیته خواری وه‌ک یاقوتی گه‌ش ئه‌باری!!

« کاکه شووان »

بروسکه و نامه

بروسکه و نامه‌یه‌کی زورمان بو هاتوه له‌باره‌ی هه‌نگاوه‌ پیره‌زه‌کانی
گومارو هه‌ندی شتی تره‌وه ، به‌لام داوای به‌خشینیان لی ئه‌که‌ین و ناتوانین
بلاویان بکه‌ینه‌وه چونکه یه‌جگار زورن و جیگایه‌کی زوری ئه‌ویت له‌لایه‌رره
کاتی هیوادا ، دوا‌ی ئه‌مه‌ش ئه‌رکی ئه‌م فرمانه زیاتر ئه‌که‌ویته سه‌ر شانی
تستگه‌و روژنامه نه‌ک گو‌فار . ئیمه وای به‌باشتر ئه‌زانین که ئه‌و ده
دوانگزه لایه‌رره‌یه به‌نوسینیکی زانیاری پررکه‌ینه‌وه خوینده‌وار
سوودمه‌ندتر ئه‌بیت .

تورتي نوکتوبه رو مه سړی نیشتمای کورد

احمد غفور

له بهر به یانی ۷ تشرینی دوهمی ۱۹۱۷ له گهل ناله‌ی گولله توپه‌کانی « نورورا (۱) » کوشکی زستانه‌ی قه‌سری روسیا هره‌سی هینا ، که باره‌گای حکومته موقه‌ته‌که‌ی سه‌رمایه داره‌کان و پاشماوه‌ی قه‌سه‌ریه‌ت بوو ، که نو مانگ له‌وه‌پیش ، له‌شوباتی ۱۹۱۷ گه‌لی میله‌ت رای‌مالی شهبه‌قی چهرخیکی تازه هه‌له‌ات له‌ژیانی میله‌ته‌کانی روسیاو هه‌مو جیهاندا چهرخی نه‌هیشتمی چه‌وسانه‌وه و نازاردانی میله‌تان ، چهرخی هه‌ل که‌ندن و ریشه‌ده‌ره‌ینانی جیهانی کون ، جیهانی پرر له‌جیاوازی و کویلله‌ی و برسیه‌تی و هه‌ژاری و نه‌زانیو بی نابرویی و داوین پیسی . وه کردنه‌وه‌ی ده‌رگای چهرخی کومه‌لیکی مروقی که به‌راستی له‌وروژه‌وه میژوی مروقیه‌تی لاپه‌ره‌کانی سپی و بی‌گه‌رد نوسراوه ، دوره له‌ چه‌وسانه‌وه‌ی چینه هه‌ژاره‌کان ، به‌لکو خویان بون به‌سه‌ردار ، دوره له‌شهرری ته‌ماعی چینه خو نمژه‌کان له‌ژیر په‌رده‌ی نیشتمان په‌روه‌ریدا ، به‌لکو نه‌مانه نیژران له‌گهل په‌یره‌وی کونا ، دوره له‌وه‌ی پاره یا ده‌سه‌لاتی چهند که‌سیک زوربه‌ی خه‌لک ، میشکی زرنگ دیلو داماو و سه‌رشور بکات ، به‌لکو مروف ، میشکی رونی ، توانای نه‌قلو بازوی بو به‌ته‌نها

سه‌نگی تهرازوی کومه‌لی پرر چونیه‌کی تازه که ناله‌ی توپه‌کانی نورور او
گرمه‌ی له‌شکره چه‌کداره‌کانی کریکارانی پتروگراد بلاوی کرده‌وه .

پاش چند روژیک له‌شورش و دانانی جه‌مهوریه‌تی اشتراکی
سوفیاتی ، بلاو کرایه‌وه که ئەم حکومته‌یه‌که‌م حکومته‌یه‌میزوا نوینه‌ری
چینی کریکارو فلاحه‌وه « مافی ژیانی سه‌ربه‌خوی گهلانی روسیا » ی
بلاو کرده‌وه له‌پاشا مه‌رسومی ناشتی ده‌رکرد ، که به‌پیی ئەم مه‌رسومه
حکومه‌تی تازه وازی هینا له‌هه‌مو امتیازاتیکی قه‌یسهر له‌تورکیاو ایران و
هه‌مو ده‌وله‌ته‌کانی ئاسیا ، وه داوای له‌میله‌تان کرد هه‌ول بدن بو ناشتی و
برایه‌تی چونکه شهرر بو مه‌سله‌حه‌تی سه‌رمایه‌داره‌ استعماریه‌کانی
هه‌ردولایه .

هه‌روه‌ها بانگیکی ده‌رکرد بو « هه‌مو موسلمانانه زه‌حمه‌ت کیشه‌کانی
روسیاو روژه‌هلات » ده‌ری خست که ئەوان سه‌ربه‌ستن له‌به‌ریوه‌بردنی
کاروباری دینی و هه‌مو کاروباریکی خویاندا چونکه جله‌وی دواروژی
خویان به‌ده‌ست خویانه‌وه‌یه .

ئەم کرده‌وه به‌رزانه‌ی ، حکومته‌ته‌که‌ی‌له‌نین ، هه‌مو میله‌تانی
روژه‌هلات و ئاسیای وریاتر کرده‌وه و هه‌مو به‌جاری رویان کرده
جمه‌وریه‌تی سوفیاتی که بو به‌مه‌شخه‌لی ئازادی گهلان له‌هه‌مو جیهاندا
به‌تابه‌تی گه‌له‌چه‌وساوه‌کانی ئاسیا و ئەفه‌ریقا .

پاش چلو یه‌ك سال به‌سه‌ر سه‌رکه‌وتنی شورشی نوکتوبه‌ری مه‌زندا
هیزی اشتراکیه‌تو ئازادی به‌ته‌واوی سه‌رکه‌وتوه به‌سه‌ر هیزی
ئیمپریالزمی تاریکدا له‌هه‌مو رویه‌که‌وه .

« بروانه‌ لاپه‌ره ۸۳ »

دەره بەدگی

« پاشماوه »

هه‌لوه‌شاو له‌شکری شاهی جیگای گرتەوه ، ئەوسەرانی‌یهی جاران جوتیار ئەیدابە‌ئاغا دی‌ترین هاتە‌سەر بوبە‌خت کرانی له‌لایەن حکومەتی دەره‌به‌گه‌وه جاران که جوتیار سەرانی داھاتی لی‌ئە‌سینرا ، ئەمجار بوو بە‌باجی‌پاره بە‌حکومەت . ئەمەش بوبە‌هوی گوررانی بە‌رھەمی کە‌ل‌و‌پە‌ل ، چونکو جوتیار ناچار بوو بە‌رھەمە‌کە‌ی‌خوی بە‌ریتە بازار بی‌فروشی بە‌پاره‌و پاره‌کە‌ش‌بدا بە‌باجی حکومەتا . بەم هوی‌وه جوتیار کە‌وتە‌ئیر پی‌وون‌دیکی تازە‌وه کە‌ئە‌ویش پی‌وون‌دی سووت‌خوروما‌لگه‌کانه .

ئەم چە‌وسینرانی‌وه بیدادە‌ی جوتیاران ، پالی‌پی‌وونان کە‌سە‌ری‌خویان هە‌لگرن و راکەن . دەره‌به‌گە‌کانیش بوئە‌وه‌ی ریگای راکردنیان لی‌بگرن جوتیاران بە‌ستە‌وه بە‌زە‌و‌ی‌یه کانیانە‌وه و کردیان بە‌بە‌ندە . ئیتر بە‌هوی بە‌نددیتی‌یه‌وه ژێ‌ردە‌ستی جوتیار بو‌دە‌رە‌به‌گ بنجی‌داکوتا ، چە‌وسینرانی‌وه‌ش تاوی‌سە‌ند . ئەم‌نە‌ریتە بوبە‌هوی هە‌ندی راپە‌رینی زور زلی جوتیاران کە‌هە‌مویان بە‌پوچ دە‌رچون (وە‌کو جولانە‌وه‌ی جاک‌ی‌یه‌کان له‌فەرە‌نسا ، سە‌دە‌ی چوارده‌هەم . شە‌ری جوتیارانی ئە‌لمانیا ، سە‌دە‌ی شانزە‌هەم . یاخی بونە‌کانی رازین‌بو‌گاچیف لە‌روسیادا) . هوی سە‌رنە‌کە‌وتنی ئە‌م‌راپە‌رینانە‌ش ئە‌وه‌بو کە‌جوتیار لە‌ناوشارە‌کانا سویند‌خوری‌نە‌بو ، واتا هیشتا پرولیتاریای تازە‌ پی‌نە‌گە‌یشتبو .

لە‌شارە‌کانیشا هە‌ندی گوررانی گرتگ روی‌دا . پە‌ی‌وون‌دی نیوانی وە‌ستای پیشە‌یی و شاگردە‌کانی تانە‌هات پشپوترئە‌بو ، هە‌رە‌م‌پی‌به نیوانی پیشە‌یی و بازرگانە‌کانیش . ئە‌مەش لە‌بەرئە‌وه‌بو کە‌جوتیارە‌کان

لهسره تاي نه ريتي دهره به گي دا په يتا په يتا خويان بوئه و شارانه نه کوتا که سه به خويي بيگي خويي يان هه بوو دانيشته و کاني نازادي خويي يان بو ، له بهر نه مه ژماره ي دانيشته واني شاره کان زيادي کرد . نه م زياد کرده له پيشا باش بو ، چونکو هيزي په نابه ره کان شاري پي به هيز نه بو له تیکوشانيا بهرام بهر دهره به گه کان ، به لام له سه ريگي تره وه نه م زياد بونه ، مه ترس بيگي بو پيشه پي به کان دروست کرد ، وانا مه ترسي پاله په ستو . ننج « ريکخراوي به پيشه پي به کان » که و تنه که مکړ دنه وه و ته سک کردني په سند کراني نه ندامي تازه ، ماوه ي فير بونيان دريژ تر کردو بهر بونه چه وسان دنه وه ي شاگرده کانيان ، هه تا وای لي هات بونيان به وه ستا به جاريک دژوار بو . جگه له مانه « ريکخراوي به پيشه پي به کان » هندی بر ريار ي تري شيان دا که نه هيلن شيوه ي تازه له بهر هه ما به کار به پيري و دوژ منايه تي له گه ل بازر گانه تي که ل و په لي دهره وه شا بکن . نه مه بو به هوي هه لگير ساني نيکوشان له نيواني ريکخراوي به پيشه پي به کان و بازر گانه کانا .

— (نژم بونه ووي دهره به گي) —

ريکخراوي پيشه پي ي دهره به گي ، به وچه شنه ي باس مان کرد ، ببوه گوسپه بيگ له ريگاي گور راني به ره مه ي که ل و په لا . دياردي (۱) به پزله جوغرافيايي به کانيش له سه ده ي پانزه هه ما (دوزرانه ووي ريگاي دهر يايي بو هيندستان و دوزرانه ووي نه مريکا) پايگي به گورري نا به بازر گاني تي به وه و بهر ه و پيشي برد .

(۱) دياردي = کشف .

« بازارگانیته له نیوانی ئه وروپا و جیهانی دهره وه دا ، که جار ان ته نیا ئیتالیا هه بو له گه ل حکومه ته کانی روژه ه لاتا بیکا ، پهره ی سه ندر ئه مریکا و هیندستانی گرت ه وه . ئه م بازارگانیته یه له گرتکیدا زور پیش گورینه وه کانی ناوخوی ئه وروپا کهوت ، بگره به گورجی ئالوگوری ناوخوی هه مو ناوچه کانی به جی هیشته . ئیتر زیررو زیوی ئه مریکا هات و ئه وروپای داپوش ، هه مو درزو کون و که له به ره کانی نه ریتی دهره به گی سواخ داو بووبه که ره سه ی رزین و رووخانی . ئه مجا چونکو به ره مه می پیشه یی به ش داوخوازی یه زیاد بوه کانی نه نه کرد ، له وولاتانه دا. که له مه پیدانی پیشکه وتنا له پیشه وه بون کرابه نه ریتی مانیفاکتوره (١) » .

جابازانین مانیفاکتوره ی دهمایه داری چون هاته دی . له بهر ئه وه ی که له شماره کانا مه کوی پچوک پاوانی (٢) ریکخراوی یه پیشه یی یه کان بو ، دهمایه داری بازارگانی که به رژه وه نندی له گورران و پهره پیدانی به ره مابو ، مه پیدانی هه لسورانی (٣) خوی گه بانه نه وه دیوی شماره کان و گورانی به ره مه می پیشه یی له لادی دا یه هیز کرد به تاییه تی به ره مه می کوتال ، ئه مه ش بو به هوی ئه وه ی که پیشه یی دوره بازار بکه ویته ژیر چنگی قونته راتچی ی دهمایه دار . ئه و ژیر ده سته ی به ش ناوای لی هات ن

(١) ئینگلز ، له کتیبی : (کاک ئوچین دوهرینگ ، زانیاری هه ل

ئه گریته وه) دا .

(٢) پاوان = ئیختیکار .

(٣) هه لسورران = نیشات .

بازرگانی بو . بازرگان و سووتخوره کان نهو ورده بهرهمهینهرا نه بیان
نهچه وسانده وه که بهرهمه کانیا ن پی نه فروشتن ، بهلام دوای پهیدا بوونی
مانیفاکتوره ، کریکار بهرهمی نه بو بیفروش بهلکو هیزی رهنجی خوی
نه فروشت . لیره دا ته نیا دهزمایه دار هو ی بهرهمی هه یه و نهو که لو-
پهله ی هه یه که کریکار دروستی نه کا ، نهو کریکارهش نه ونده وه رناگری
بگانه پایه ی نهوره نجه که داویه تی ، له گه ل نه ورشا بایی (۱) زیاد ی یه که
بوده زمایه دار نه مینیته وه . کریکار له لایه ن دهزمایه داره وه نهچه وسیزیته وه
جابه رهمه هینانی بهمچه شنه ، بوو به بهرهمی دهزمایه داری .
په یوه ندی بهرهمی تازه ش له گه لا هاته دی که شان به شانی هیزی
بهرهمهینه ر له گوررانابو .

بهلام نه ریتی ده ربه گی ریگای دوا گوررانی نه م هیزه بهرهمهینه ره
تازه یه ی گرتبوو په کی په یوه ندی یه روبه روه کانی نه خست . نهوه ی زیاتر
ریگای گوررانه که ی نه گرت نه ریتی پیشه یی بوو له شماره کانا که سه رباری
نه ریتی ده ربه گی یه ، بهلام په ونه ندی ده ربه گی له دیهاته کانا بو بهرهمه لستی
گوررانی بهرهمی دهزمایه داری له نه ریتی پیشه یی که متر نه بو ، چونکو
به ستره وه ی بنده کان بهزه وی یه وه ، دهزمایه داری له رهنجبه ری هرزان
بی بهش نه کرد . بهم پی یه نه بینین نه وده ربه گی یه ی که له پیشا له گه ل
پایه ی هیزی بهرهمهینه ری کومه لایه تر دا ری که نه که وت ، وائیس تا له گه ل
هیزی بهرهمهینه ری په ره سه نندا ناکو که ، که واته هه ل وه شانی
ده ربه گی بو به پیوستیکی میژویی .

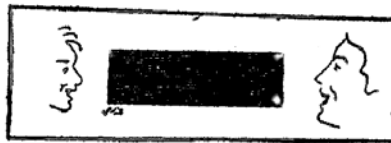
(۱) بایی = قیمت .

کاتی که زولم و زوری حکومتی دهره به گی به سهر جوتیار و ورده بورجوازی و کریکارانی ناوشارا تینی سهند ، نهوشورشه بورجوازی به تهقی به وه که نه یویست نه ریتی دهره به گی بروخینی و ریگا بو گوررانی دهمایه داری پلک کاته وه . نه شورشانه سده ی هه فده هم له به ریتانیا داو سده ی هه زده هم له فهرانسه دا قهومان (۱) .

« نه وهیزه به ره هم هینه ره تازه یه ی بورجوازی تی چولاندی - که یه که م پله ی دابه شکردنی ره نجو کو کردنه وه ی ژماره ییکی زور کریکاری پسپوربو له مانیفاکتوره ییکا - ، هه روه ها نهوشه رتانه که نه م هیزه له ممرر گوررینه وه وه دروستی کرد ، نه مانه هموی له گهل نه ریتی نهویه ره همه دا ریکنه نه که وت که میژو گواستبویه وه و یاسا چه قاند بووی . واتا نه له گهل نه ریتی دهره به گی و دهسه لاته پیشه یی به کانیا ریکنه که وت و نه له گهل نه وه همو دهسه لاته خوپی و ناوخوپی به دا که له ژماردن نه ههات (که نه مانه ش کوسپه و به ره لهستی نه و کومه لانه بون که له همو دهسه لاتی به شبرزاو بون) . نه نجامه که ش نه وه بو که نه و هیزه به ره هم هینه ره ی بورجوازی تی نوینه ری بو هه لکه ررایه وه له ونه ریته که ناغای دهره به گی وه ستای ریخراوه پیشه یی به کان نوینه ی بون (۱) » .

(۱) هه روو دا له و ولاتانه شا که له دواترا دهمایه داری تیگورراو شورش ی بورجوازی یان تیا هه لگی رسا له پاش بیکه اتنی چینی پرولیتاریای پیشه سازی . وه کو سالی ۱۸۴۸ له نه لمانیا دا روی داو به تابه تی سالی ۱۹۰۵ له رونسیا دا که بورجوازی له گهل دهره به گی به کیان گرت و پالیان دابه به که وه . (دانه)

(۱) کارل مارکس و فردریک ئینگلز ، له کتییی (لیکولینه وه ی فله سه فه) دا .

✽ کابرایه کی دز چوه سسر مالی شاعیریک ، سععتیک گهرا
له قاقهزه شرر به ولاره هیچی کهی نه دوزیه وه . کابرای شاعیریش خوی
لی ساندابوو هر پیی پی نه که نی . دزه که ناچار بدهستی به تال ملی ریگای
گرت و روی . کابرای شاعیر خوی لی ناشکرا کردو به لاقرتیه که وه پیی
وت : - خوت مه لته کینه بارت سه نگینه !! . کابرای دزهش زور له سه رخو
ئاورریکی لی دایه وه و تی : - سا وه لالا وتیان توشن مالت ره نگینه !! .

✽ به خاله ره جعبیان وت مانگ گبراهه ، نهویش وتی : - گبراهه
نه گبراهه ملی نه شکا ، به خوا نا بوم به که فیلی .

✽ له پیره ژنیکیان پرسه تمهنت چهنده ؟ وتی بیست سال . پیاریک
هه لیدایه و وتی بررو ابکه من پیش په نجا سال لیم پرسه تمهنت چهنده ؟
هر وتی بیست سال ! . پیره ژنه کهش وتی : - ناخر بزائن نه نه ، خوتان
راستگوبه و تاماره هر له سهر بهک قسه به .

✽ کابرایه کی دز دواي نه وهی له مه حکمه تهریه بوو ، چوو بو
لای محامیه کهی و زور سوپاسی کردو پیی وت من زور مهنونی نوم وه
له مودوا همیسه دیبه خزمهتت . محامیه کهش وتی بلوکم هر کاتیک
دیت فرموو ، به لام ده خیلتم بم له کاتی شهودا نه بهیت !! .

به کام شیوهی زمانه کمان بنوسین

« پاشماوه »

له ههندی پارچه شیعر که به شیوهی هه ورامی یان لوری یان بادینانی و تراپی به ولاره - هیچی ترنه بوه ، هه چهند هه رچی که له پوریکی وایشمان ههیه هیچی ناگه ریته وه سهر ۵۰۰ - ۶۰۰ سال له مه و پیش . که واته له کوردوستانا زوبانیکی یه که گرتو نه بوه که کورد له سه رانسه ری نیشتمان هه یا بو کاروباری زانیاری به کاری بینی ، به لی بو ئاهی سوین ئه وه نده بوه شیعی به شیوهی هه ورامی له هه ندی له و به شانیه تری کوردوستانا و تراوه که به شیوهی هه ورامی قسه ناکه ن . ئه مه هه مو زوبانیکی یه که گرتومان بوه .

ئهم وه زعه و ابو تا چه رخی بابانه کان . له سه رده می ئه مانا بو یه که م جار هه له به ست ئه بنین که ئیستا له ناو مانا ماوه ته وه به شیوهی کوردی سلیمانی و تراوه ، لیره وه ئه توانین بلین هاتنه روی شیوهی کوردی سلیمانی به و سیفه ته ی که زوبانی نویسنه ، سه ره تای ده رکه وتنی بزوتنه وه ی گیانی نه ته وایه تی به له کوردوستانا ، وه یه که وتنی هاتنه روی ئهم شیوهیه به م سیفه ته ، له گه ل ده رکه وتنی تیشکی یه یدا بونی گیانی نه ته وه بی ماندا ، بنچینه ی ئه وه ی دامه زرانده که ئهم شیوهیه خوی جی گیر بکا وه که زوبانی زانیاری نه ته وه ی کورد ، میژویش ورده ورده ئه مه ی چه سپاند . بونی ناو چه ی سلیمانی و کویه به مه رکه زی هه سستی نه ته وایه تی و ، بونی شیوهی کوردی سلیمانی به چه کی بزواندنه وه ی

گیانی کوردایه‌تی به دهستی نیشتمان په‌روه‌رانی کورده‌وه و ، ره‌وانی وراستی و خوشی ئەم شیوه‌یش له سەر زوبان و ، ناماده‌یی بو هینانی هه‌مو گورانیکی پیوست به‌سه‌ریا ، هه‌مو ئەمانه ، ئەوه‌یان جی‌گیر کرد ، که له پاشه‌روژیشا ئەم شیوه‌یه له‌ناو شیوه‌کانی تری زوبانی کوردی‌یا بیی به‌زوبانی زانیاری بو سه‌رانسه‌ری کوردوستان . به‌لگه‌یه‌کی تری به‌هیزی ئەم راستی‌یه ئەوه‌یه که‌ئه و نوسراوانه‌ی چه‌له‌نامیلکه و چه له گوشار و چه له روژنامه به شیوه‌یه‌کی تری کوردی ده‌رکراون ، یا خویان پی نه‌گیراوه یا بلاونه‌بونه‌ته‌وه به‌هه‌مو کوردوستانا . له‌مه‌وه من نه‌توانم بلیم زوبانی نوسین و زانیاری‌مان شیوه‌ی کوردی‌ی سلیمانی‌یه ، وه‌ئه‌م شیوه‌شه له‌پاشه‌روژا . وه‌ک چون شیوه‌ی عه‌ره‌بی‌ی قوره‌یش هه‌مو عه‌ربستانی گرت‌وه - هه‌مو کوردوستان نه‌گرت‌وه .

به‌لام ، ناخو زوبان هویه‌یان نامانج ؟ هویه‌که بو له‌یه‌ک گه‌یشتن و تی‌گه‌یاندن و پی‌گه‌یاندنی گه‌ل ، یاخود خوی نامانجه‌و هه‌ر ئەوه‌مان ئەوی بی‌ی بگه‌ین و ئیتر به‌س ، به‌بی ئەوه‌ی که بزاینن بوچی‌یه ؟

بی‌گومان ، هه‌مو‌ئاده‌مزادیکی تی‌گه‌یشتو ئەزانی زوبان هویه‌و پیوستی ناوبه‌ینی خه‌ک زوبانی په‌یدا کرد‌وه و ، بو جی به‌جی کردنی ئیستی‌وکاری خه‌لی پیکه‌اتوه . جا که واته ئیمه له کاتیکا که ئەلین ئەبی شیوه‌یه‌کی یه‌ک گرتوی نوسینمان بی‌ی له‌سه‌رانسه‌ری نیشتمان‌که‌مانا ، ئەبی ئەوه‌ش بزاینن که پیوسته به‌ پی‌ی وه‌زعی ئەمرومان ، زوبانه‌که‌مان له‌توانایا بی‌ی خزمه‌تی نه‌ته‌وه‌که‌مانی پی‌بکری . که‌وابو ناتوانین بلین ئەبی به‌ شیوه‌ی سلیمانی بو کوردی بادینانی بنوسین ریگای بورون که‌ینه‌وه ، چونکه دوره‌له‌تی گه‌یشتنی و سودیکی وای لی وه‌رناگری ، وه هیچ جیاوازی

یهکی وای نابی له گهل ئهوهدا که له قوتابخانهکانی کوردوستانا بهمه ره بی و فارسی و تورکی ٥٥رز ئهوتریتهوه ، واته : تاقریگایهکی راست بو فیر کردن ووریا کردنهوهی ١٤٥ر بهشه کوردیک ، بهکارهینانی ئه و شیوهی کوردی بهیه که خوی پهی ئهدوی .

جا که واته چی کردن ؟

من لام وایه به پهی ئه م دوراستیهی که باسمان کردن ، ئه بی له شه ری وریا کردنهوهی کوردو بوژاندنهوهی زوبانی کوردی یا له دوسه ره وه بجهنگین ، یه که م : ئه بی به هه مو شیوه بنچینه بی به کانی کوردی (بادنیانی لوری ، سوزانی ، هه ورامی) نوسین مان بی له شیوه و تارو نامیلکه و . . . تاد ، دو هه م : له هه مان کاتا شیوهی کوردی سلیمانی به هه مو ناوچه کانی کوردوستانا بلاویکه یه وه ، ئه وه ش به وه که کتیه کانی پروگرامی قوتابخانه کان به شیوهی کوردی سلیمانی نوسرابن ، به لام به شیوهی ناو خویی بووتریته وه . ئاشکرایه که قهت له توانادا نیه و ری بشی تی ناچی بو ناوچهی کوردوستانی عراق به سی حوار شیوه کتیبی کوردی بو قوتابخانه کان بنوسری ، له بهر ئه وه ناچارین شیوه به که له م شیوانه هه لئیرین ، ئه و هویانه ش هینامانه وه به سن بو ئه وهی که شیوهی سلیمانی به سه ر شیوه کانی ترا هه لایرین . ئه بی هانه هانه ی برا کورده کانی هه مو ناوچه به کیش بدهین بو فیریونی نوسین و خویندنه وه به شیوهی سلیمانی ، وه بو ئاسان کردنی ئه م فیربوله ئه بی چه وشه به گی بیگانه - واته ناوردی - یان نه زانراو ، له شیوهی سلیمانی یا هه بی ، لای بهرین و

بهوشی وا که ماناکه‌ی بگه‌ی نی له شیوه کانی تری زویانی کوردی یا جیگه‌ی پر بگه‌ینه‌وه . هه‌روا دیاری کردنی کونجیک له گوڤارو روژنامه‌کانمانا بو به‌رام‌به‌رکی پی کردنی وشه زور به‌هاتوه‌کانی هه‌موشیوه‌کانی کوردی و معنالی دانه‌وه‌یان به‌خویان ، وه‌نوسینی فهره‌نگوکی بچکوله‌ش له کوردی‌یه‌وه بو کوردی و ده‌رکردنی به‌زوری و تاراده‌یه‌ک هه‌رزان و ، په‌یدا کردنی بازار بوی بو هه‌مو چه‌شنه نو‌سراویکی کوردی سلیمانی له هه‌مولایه‌کی نیشتمانا ، خزمه‌تیکی باشمان ته‌کا لهم روه‌وه .

من نه‌وه‌نده‌م به‌بیرا هات لهم بابه‌ته‌وه ، هیوام وایه ، نه‌گهر باشیشی بو نه‌چوبم ، نه‌وه‌نده‌م بو بمینیته‌وه که نو سه‌ره‌به‌ریزه‌کانمانم خستیته‌ سه‌ر که‌لکه‌له‌ی نه‌وه که‌لی بنوسن وروی راستی مه‌سه‌له‌که ده‌ربین .

کومه‌لی ناوازی کوردی

« له‌به‌غدا »

ئه‌م کومه‌له‌ نیازی وایه که ئاهه‌نگیکی گه‌وره پیک‌بینیت له‌شاری به‌غدادا به‌م نزیکانه . ئاهه‌نگه‌که پیک‌دیت له ته‌مسیل و گورانی و موسیقاو چوبی .
کومهل داوا له‌هه‌مو گه‌نجه کورده هونه‌رمه‌نده‌کان ته‌کات که بین بین به‌ئندام ، تاکو کومهل بتوانیت به‌فرمانه‌کانی هه‌لسیت به‌ریکویکی . هه‌مو روژیکی هه‌ینی لیژنه‌یه‌ک له‌یانه‌ی سه‌رکه‌وتن کوئه‌بیته‌وه بو وه‌رگرتنی ئه‌ندام . بوزانین و مه‌رجی ئه‌ندامیتیش له‌گهل لیژنه‌دا قسه ئه‌کریت . نه‌وه‌ش بزانی که ئه‌م کومه‌له ئاماده‌ی پیش‌خستن و بوژانه‌وه‌ی هونه‌ری کوردیه . وه ئاماده‌یشه بو وه‌رگرتنی هه‌مو پیشنیاریک که سویدی گشتی تیا بیت .

ئەماندەم خو پىندەۋە

* زور لەپزىشكە تايپەتپەكانى نەخوشى دەمارو شىت بوون ،
ئەلەين : - موسىقا باشتىرىن دەرمانە بو چاكردەنەۋەى ئەوانەى نەخوشى
ئەقلىان ھەيە ! . ۋە يەكى لەزاناكانى ئەم نەخوشىيە لەم كوايپەدا وتى : -
ئەگەر ئىمە لە ھەر نەخوشخانەيەكدا بەشىكى تايپەتى موسىقامان كوردەۋە
بەسەرپەرشتى ئەوانەى شارەزايان ھەيە ۋە ئەزانن موسىقا چوڭ كار
لەگيان ئەكات . ئەۋا گەلىك نەخوش بەئاسانى چاك ئەبىتەۋە بەھوى
موسىقاۋە .

* جگەرە كىشان ئەبىتە ھوى مردنى مروڧ ! . لەم بارەيەۋە يەكى
لەپزىشكە شارەزاكانى جىھان وتوۋبەتى : - ئەوانەى توۋشى سەرەطانى
سى ئەبن ، ھوى ئەم توۋش بوۋنە ئەگەررەتەۋە بو جگەرەكىشان ! . ۋە
لەم دوايپەدا پزىشكىكى تر وتى : - جگەرەكىشان رەۋشتىكى كوشندەيە ،
ئەوانەى كە بە ھوى سەرطانى سى بەۋە ئەمرن ، سالى ئەگەنە يانگەرە ھەزا
تا پانگەرە ھەزار كەس لەجىھاندا .

* پىكەنەن ۋە روۋخوشى دەروونى مروڧ پاك ئەكەتەۋە ، رىق ۋە كىنە
ناھىلى ، نرخی مروڧ زىاد ئەكات ، پالى پىۋە ئەنەت بو وریایی ۋە تىكەيشتن
بىرى روشن ئەكەتەۋە ، ھىمەن ۋە لەسەرخوى ئەكات ، ۋاى لى ئەكات كە
بەچاۋىكى تىرو رىزەۋە برروانىتە ژيان ، كەۋاتە پىۋىستە روۋمان خوشىپو
پىكەنەن ، بەلام ئەبى بزەنن چوڭ ۋە لە چ شۋىنىكا ئەبت پى بگەنەن .

گوررانی گومدل

« پاشماوه »

پیک هاتووهو به شیوه یه کی سورشتی گورراوه ، بی نه وهی که په یوه نندی
هه بی به هه ستو بیرانه وه .

« مروف له کاتی به ره می کومه لایه تیا بوژیانیا ، له نیوانی خویندا
هل نه سن به چند په یوه نندیه کی زانراوو پی ویست وسه ربه خو له هه ستیان
وه په یوه نندی نه م به ره مه پله یه کی زانراو نه گونجی له گهل گوررانی هیزی
به ره م هینی مادیا (۱) » .

وه نهو گوررانه ی که دوا به دوا ی نه مه هات له هیزی کومه لی به رای
به ره م هینا - وه ک باش کردنی شته کانیان ، داهینانی شتومه کی نوی ،
به خیکردنی نازل ، کشت و کال ، به کارهینانی مسو قورقوشم -
کاری کرده سهر روودانی گوررانیک له په یوه نندی به ره ما . به گویره ی
نه م پیوستیانه که سورشت هینانیه پیشه وه کومونستی به رای
له ناوچوو . وه چند چینیک په یدابوو .

له ناوچوونی کومونستی به رای :

به خیکردنی مهررو مالات له جیاتی راوکردن به کم هو بوو
بو له ناوچوونی کومونستی به رای ، وه بویه کم جار نه وتیرانه ی که زه ویو
زاره کانیان دهوله مندبوو به جیکاله وهرر ده ستیان دایه به خیکردنی نازل
(نه مه به تایبته تی له م بهرو نه و بهری روبره گوره کان له خواروی روژناوای)

(۱) کارل مارکس وه فردریک انگلز : لیکولینه وهی فلسفه .

قاسباو هیندو گومه‌کانی ناموداریا و سیرداریا - تورکستانی روسی - و
دجله و فرات) .

و نه‌م تیرانه نازهلین به‌خیونه‌کرد به‌تابه‌تی بوشیپرو گوشت و چرم و
خوری ، به‌م‌هویه‌وه شتی ناماده‌کراویان هه‌بوو بوبه‌کارهینان ، به‌لام
ته‌وتیرانه‌ی نازهلین به‌خیونه‌ته‌کرد بی‌به‌ش‌بوون لیی . که‌واته بویه‌که‌م‌جار
یه‌خیوکردنی نازهل کومه‌لی دابه‌ش‌کرد به‌سه‌ر ئیشا ، وه‌پیش نه‌مه
گورینه‌وه (المقایضة) له‌نیوانی تیره‌کانا شتیکی ریکه‌وت بوو و هیچ
ده‌وریکی نه‌بوو له‌ژیانی کومه‌له‌کانا ، به‌لام دابه‌ش‌بوونی ئیش له‌نیوانی
ته‌وتیرانه‌ی که‌نازهل به‌خیونه‌که‌ن وه هه‌روه‌ها تیره‌کانی‌تر ، گورینه‌وه‌ی
ریکخراو که‌وته ناوانه‌وه .

دوای‌ته‌وه دوهم هه‌نگاو له‌گورانی هیزی به‌ره‌م‌هینا ده‌رکه‌وتنی
کشت‌وکال بوو (له‌پیشا بیستان ، ئینجا دانه‌ویله) ، خوارده‌مه‌نییه‌کی
همیشه‌یی په‌یدا‌کرد .

هه‌روه‌ها له‌م‌دمه‌دا جولایی داهینرا ، خوریان به‌رکانه‌هینا بوچنین ،
له‌پاشا مروث فیری تووانه‌وه‌ی مسو قورقوشم بوو ، به‌لام ئاسن
دوابه‌دوای ته‌مه‌دوژرایه‌وه ، چه‌ک و قاپ و قاچاخیان لی‌دروست‌ته‌کرد .
یه‌که‌م دابه‌ش‌بوونی کومهل به‌چهند چینیکه‌وه :

دوای‌ته‌وه به‌ره‌می ئیش زورپوو و مروث زال‌بوو به‌سه‌ر
سورشتاو هه‌ولی سه‌سانه‌وه‌ی پاشه‌روژی‌دا ، به‌لام ته‌مه‌هیزی به‌ره‌مه
قوی‌یه بوکومهل تی‌په‌رری‌کرد له‌راده‌ی کومونیستی به‌رای .

فره‌بوونی هم‌مواقه‌کائی به‌ره‌هم - به‌خیو‌کردنی ئاژهل ، کشتوکال ، شتومه‌کی ناومال - توانایه‌کی وای‌دا به‌هیزی ئیشی ئاده‌میزاد به‌جوریک که کاری کرده‌سهر زوربوونی به‌ره‌هم ، وه‌هر له‌وکاته‌دا ماوه‌ی ئیش‌کردنی هه‌مو که‌سیکی تیره ، یا ناومال ، وه‌یا خیزانیکی جیابوه‌وه زیادی کرد ، ئیشی‌نوی بووبه‌شتیکی په‌سه‌ندکراو ، ئه‌مه‌جه‌نگی هینایه‌پیشه‌وه ، به‌م‌جوره‌ ئه‌وانه‌ی له‌جه‌نگا ده‌س‌به‌سه‌رنه‌کران ئه‌یان‌کردن به (به‌نده (۱) . وه‌دابه‌ش‌بونیکی فراوانی کومه‌ل به‌سهر ئیشا ، بویه‌که‌م‌جار کومه‌لی‌کرد به‌دوو چینه‌وه :

ئاغاو به‌نده ، چه‌وسینه‌ر ، وه‌چه‌وساوه (۲) .

به‌نده‌کان به‌بیگانه‌دانه‌نران له‌وکومه‌له‌دا ، وه‌به‌شیکی جیابوون . به‌لام گوررانی هیزی به‌ره‌هم‌هین و په‌یدا‌بوونی به‌نده بووبه‌هوی نه‌مانی په‌کسانی له‌نیوانی ئه‌ندامی کومه‌له‌کاندا ، به‌تابه‌تی له‌نیوانی پیاو و ژندا .

« هه‌میشه‌شت‌په‌یا‌کردن پیشه‌ی پیاو بوو ، هه‌ر‌پیاو‌بوو ، شتی دروست‌ئه‌کردو که‌ره‌سه‌ی ئیشی هه‌بوو ، وه‌میگه‌له‌مه‌رومالات ریگایه‌کی نوی‌بوو بو قازانج ، چ به‌خیو‌کردن وه‌چ ئیشک‌گرتنی ئیشی پیاو‌بوو ، له‌به‌رنه‌وه‌هینی‌خوی‌بوو وه‌ئه‌وه‌یشی به‌وه‌یه‌وه‌ده‌ستی ئه‌که‌وت وه‌ک شت‌ومه‌ک به‌نده ، ئه‌گه‌ر‌رایه‌وه‌بوخوی ، وه‌هه‌مو به‌ره‌میک بو‌پیاو‌بوو ، ژنیش به‌شدار‌بوو له‌گه‌لیا‌بی‌ئه‌وه‌ی هیچ‌به‌شیکی تیا‌هه‌بی (۳) » .

(۱) نه‌نده = کوبله = عه‌بد .

(۲) فردریک انگلز : نه‌ژادی خیزانو ملک‌یه‌تی تابه‌تی و ولات .

(۳) فردریک انگلز : نه‌ژادی خیزانو ملک‌یه‌تی تابه‌تی و ولات .

دوای نه‌وه به‌کسانی نه‌ما له‌نیوانی سه‌روکی خیزانه‌کانا ، وه نه‌مه
دابه‌ش‌بوونی ئیش یارمه‌تی‌دا به‌هوی گوررانی گورینه‌وه (المقایضة) .
به‌رکاره‌ینانی ئاسن هاته‌پیشه‌وه و بوونه‌هوی زوربوونی که‌ره‌سه‌و
شت‌ومه‌ک ، دروست‌کردنی گاسن کاری‌کرده‌سه‌ر زوربوونی کشتوکال .
« وه‌ئیت‌ر له‌پاشا مروث نه‌ی‌ئه‌توانی به‌ته‌نیا ئیش‌بکا له‌به‌ر زوربوونی
جوری ئیش ، لیره‌دا دووباره‌ دابه‌ش‌بوونیکی گه‌وره‌ په‌یدا‌بوو له‌ئیشا :
جیا‌بونه‌وه‌ی جولایی له‌کشت‌وکال (۱) » .

« وه‌به‌ته‌نیش‌ت جیا‌وازی له‌نیوانی سه‌ربه‌سته‌کانو (احرار)
به‌نده‌کانا جیا‌وازی‌یه‌کی نوی په‌یدا‌بوو له‌نیوانی ده‌وله‌مه‌ندو هه‌زاردا -
له‌گه‌ل ئه‌مه‌شه‌تازه‌ی ئیش‌دا دابه‌ش‌بوونیکی‌تر په‌یدا‌بوو ، ئه‌ویش‌بوونی
کومه‌ل به‌چه‌ند چینی‌که‌وه . که‌م‌و زوری‌مال‌و سامان له‌نیوانی سه‌روکی
خیزانه‌ جیا‌بوه‌کان‌دا کومونستی به‌رای‌و ئیشی‌ها‌وبه‌شی له‌تا‌و‌برد ،
وه‌خیزانه‌ تابه‌تیه‌کان زه‌وی‌یان‌پی‌درا بو‌کشتوکال ، له‌پیشا بو‌ما‌وه‌یه‌ک
دوای نه‌وه‌بوو به‌هینی‌خویان به‌یه‌کجاری (۲) » .
وه‌به‌م‌جوره‌گه‌یش‌تن به‌ملکیه‌تی تابه‌تی .

وه‌زوری ژماره‌ی دانیش‌توان بو‌به‌هوی زوربوونی به‌ره‌م‌و
فره‌بوونی په‌یوه‌ندی له‌نیوانی تییره‌جیا‌وازه‌کاناو به‌کگرتنیان ، ئینجا

(۱) فردريك انگلز : نه‌ژادی خیزانو ملکيه‌تی تابه‌تی‌و ولات .

(۲) فردريك انگلز : نه‌ژادی خیزانو ملکيه‌تی تابه‌تی‌و ولات .

ورده ورده گهل پیدابوو . له لایه کی تره وه لاواز بوونی کومونستی بهرایی و بهرزی و نرمی له نیوانی نندامه کانی ، به تایه تی به کارهینانی بهنده به شیوه یه کی بلاو ، ئەمانه هه موی بوو به هوی پیکهاتنی ولات بو ژیرده ست کردنی جینی چهوساوه له لایه ن چینی چهوسینه ره وه .

وه له ژیر ته وژمی هیزی به ره هم هینا ، یاسای کومونستی بهرایی له ناوچوو ، وه جی ی چول کرد بو کومه لیککی نوی ی پیکهاتوو له چه نند چینیک .

دوژمنانی کومونست ئەلین کومه لی کومونستی بهرایی هه رگیز نه بوه ، وه ئەلین که گویا ملکیه تی تایه تی و بهش بوونی کومهل به چینه وه هه ره به بوه له گهل پیدابوونی کومه لا ، ئەمانه هه ول ئەده ن بوئه وه ی ده ری بخه ن که ملکیه تی تایه تی جپانابیته وه له سورشتی ئاده میزادو نابی جوریکی تزی لی پیدابی ، وه کومهل هه میشه له مه و بهر دابهش بوه به چه نند چینیکه وه به بی چین شتیکه برروای پی ناکری . به لام برروانه کردن به بوونی کومونستی بهرایی هیچ نیه نه وه نه بی که بورجوازیه کان و کلکه کانی به ره نگاری کومونستی نوی پی ئەکه ن له بهر سوودی خویان . مارکس و انگلز له سالی ۱۸۴۵ دا له کتیبی «الاتجاه الفكر الالمانی» دا ده ربان خستوه که وا کومونستی بهرایی یه که م شیوه ی کومهل بووه . دوا ی ئەوه زانای ئەمه ریکی « مورغان » پاش (۳۰) سال به شیوه یه کی سه ره به خو گه بیسته ئەنجامی لیکو لینه وه کانی مارکس و انگلز ، پاش لیکولینه وه یه کی درپژ ده رباره ی تیره کیویه کان و (متوحش) نیوه کیویه کان له ئەمه ریکا و جزیره کانی ده ریای هادی . وه تائیس تاش کومونستی بهرایی له ناوه نندی گه لا هه به ، که له شیوه ی کومونستی کشتو کالان ، ئەمانه به هه مویانه وه یه شدارن له وزه وی یه دا ، وه هه ر ئەندامه به شی خوی وه رنه گری بوئه وه ی

بوماوه يهك به ئاره زووی خوی ئیشی تیابكات ، بی گومان لیره دا بومان -
دهرئه که وی که کومونستی بهرایی به که م پله ی دهستی کردنی گورانی
همو گه لانه .

بو سیاده تی بالیوزی سوئیتی بهرین

دوای سلاو و ریزگرتن

یانه که مان گو قاریکی زانستی ئه ده بی به زمانی کوردی دهرئه کات به
ناوی « هیوا » وه . ههروه ها له یه کیتی سوئیتی چا پکراوی کوردی
هیه وه که روژنامه ی کوردستان و ریا تازه ... هتد .
ئیمه به پیوستی ئه زانین که کوردی عیراق و کوردی به کیتی سوئیتی
همیشه په یوه ندیان هه بیت پیکه وه بو پیش خستن زانیاری کوردی .
له و باوه رره داین که ئه توانین به ئالو گوری ئه م چا پکراوانه ئه م مه به سه
بنینه دی .

سو پاستان ئه که بن ئه گهر ئا گادارمان بکه ن له ناو نیشانی ئه وانیه ی
ئیه انه ویت له مروه وه ههروه وه زمان له گه لا بکه ن .

بو بالیوزی کوماری عربی به کگرتوو

دوای سلاو و ریزگرتن

یانه که مان گو قاریکی هه یه به ناوی « هیوا » وه که گو قاریکی ئه ده بی و
زانستی . جاران پیش شوررش ئه م گو قاره مان ئه نارد بو برا کورده کانمان
له سوریه به لام پیان نه ئه گه یشت وه ئیمه ش به هوی باری سیاسی
ئه وسای عیراق وه خومان بیده نگ ئه کرد لی . به لام ئه وه ی سه رساممان
ئه کات ئه وه یه که ئیستاش پیان ناگات !!

ئه گهر توانیتان هه ول بدن بو نه هیشتنی ئه م ته گه ره یه زور
سو پاستان ئه که بن بو ئه وه ی برا کورده کانی سوریه مان بی به ش نه بن
له خویندنه وه ی چا پکراوه کوردیه کانی عیراق .

خوشیتان

رشید عارف

باوه رریکراوی یانه ی سه رگه وتن

شورشی ئوكتوبەر مەسەلەى كورد

« پاشماوه »

جارى ۰.۹۰۰ مىليون دانىشتوانى لەسى يەكى سەرزەمىنە كەماندا ئىستا لەسەر روناكى شورشى ئوكتوبەر وەك يەك پارچە پولاي توكمە ئەرون بو پىشەو بەهەنگاوى ديوانە كە بەئەقلى داناترین زانای سەرمایەدارە كاندا ئەهەت . . . وە نزیكەى مىليارىكى تر لەدانىشتوانى سەرزەمىنە كەمان رزگارى بوە لە كوتو زنجیری ئىمپىريالزم وە كەم و زور ئەوانىش ئەرون بو پىشەو بو لەناوبردنى ئىمپىريالزم وە هینانە دى اشتراكیەت ، لەسەر روشنايى شورشى ئوكتوبەر .

میلەتى كورد ، كە دراوسى نزیكى شورشى ئوكتوبەر بو ، ئەویش بەپىی وەزعی ئەوسای تا رادەيەك ئەم شورشە گەورەیه جولانى ، وە خوینیكى تازەى هاویشتە گیانی جولانەو نىشتمانیەكەى كە لەسەرەتادا بو ئەمە سەرەرای ئەوەى كوردستان ، بەهوى ئەوہى كە لەئیر تاریكى دەره بەگیەتو زولى عوسمانیا ئەژیا ، وە لەپاشا زورى رولەكانى بون بەچاوكەى شەرر لەجەبەهەكانى قەفقاس و ئەوروپادا وە ولانەكەى ویران و دارزابو لەگرانیو برسپەتیدا وە میلەت چەواشە بوو .

بەلى سەرەرای ئەمانە ، میلەتەكەمان تی كوشا بەرامبەر داگیر كەرە روژئاواییەكان كە ، دوایی مەسلەحتى بازاری تەمەمیان وای هینا كە ولانەكەمان دابەش بكەن بەو شیوہیەى كە كردیان .

پیویستە لیرەدا هەندى شت رون بكەینەوہ ، كە زور جار زورنای

استعماریه‌کان بلاویان کردوته‌وه ده‌باره‌ی مه‌وقفی یه‌کیتی سو‌قیات و
لنین به‌رام‌به‌ر به‌دابه‌ش کردنی کوردستان .

« ئه‌ویش گویا لنین ، تأییدی ئه‌مه‌ی کردوه » به‌و به‌لگه‌یه‌ی که
تأییدی ئه‌تاتورکی کردوه له‌تی کوشانیا به‌رام‌به‌ر به‌امپریالسته‌کانی
فهره‌نسه‌و انگلیز .

جاری ئه‌لین هر یه‌کیتی سو‌قیات بو که په‌یمانی سایکس بیکوی
خسته‌رووه‌و وئاشرای کردوه پیلانی امپریالسته‌کانی انگلیزو فهره‌نسه‌و
قه‌یسه‌ری ده‌رخست بو دابه‌ش کردنی روزه‌ه‌لات و ولاتانی عه‌ره‌ب که
به‌ره‌یج کلوجیک ناوی کوردی تیا نه‌بو ، واته ، هر به‌نه‌بوو دابه‌ش
کراویان دانابو .

هه‌روه‌ها ، به‌لی ، لنین چالاکانه‌ پشتی اتاتورکی گرت ، نه‌ک بوچه‌
وساندنه‌وه‌ی میله‌تی کوردو ئه‌رمه‌ن و داگیرکردنی ئه‌سکه‌نده‌رونه‌ به‌لکو
بو رزگارکردنی ولاته‌که‌ی له‌ده‌ست درپژی استعماریه‌کان .

وه هه‌مو ، ئاگاداریک ، ئه‌زانی ، که‌یه‌کیتی سو‌قیات هه‌میشه
لایه‌نگیری هه‌مو میله‌تیک بو له‌تی کوشانیا به‌رام‌به‌ر استعمار ، هه‌روه‌ها
زدی هه‌مو چه‌وسانه‌وه‌و ئازرادانیک میله‌تانی تریش بو .

هر ئه‌و بو ، به‌ته‌نها ، له « عصبه‌ الامم » داوای هه‌قی
« حه‌به‌شه » ی ئه‌کرد ، هر ئه‌وو بو داوای رزگاربونی مستعمراته‌کانی
ئه‌کرد هر ئه‌وو بو داوای له‌ناوبردنی فاشستیه‌تو نازیه‌تی زورداری ئه‌کرد ،
وه‌کو کردی .

به‌لی هر ئه‌وو بو ، به‌قه‌ده‌ر توانا ، یارمه‌تی گه‌لی کوردی دا بو
پیکه‌وه‌نانی یه‌که‌م جه‌مهوریه‌تی له‌مه‌هابادا .

که وایو با به پهنک بن ، وه کو بون ، نه وانهی نهم درو و ده له سانه
نه نین به قه لای نازادی گه لانه وه ، که به مه نه یانه وی زولو زور داری
داری استعماری ناغایان بشانه رنه وه به رام بهر میله تی کوردو ههمو
میله تانی جیهان .

* * *

وتمان و نه ولین یه کیتی سو قیات راستترین و به هیزترینی پشتگیری
کوردو ههمو میله تانی جیهانه بو ژیانی نازادیو یه کیتی خویان و نیمه ش
قوتابیانی شورشی نوکتوبر له عیراق ، به مه مان وتوه و دووباره و سی باره و
هزاربارهی نه که ینه وه ، چونکه نهمه یه کیکه له بروا بنچینه یه کانمان ،
که تی کوشانه له ربی یه کگرتنو نازادی ههمو میله تی کدا ، به تاییه تی میله تی
خومان .

به لام نایا بیروباوه ربی شورشی نوکتوبر چ ریگایه کی بو دناوین تا
یگه ینه نهم ناواته و له ناواته شمان زیاتر ؟؟ .

یه که م : بوی دناوین که نیمه ، نیستا له عیراق نه ژین ، نه بی
تی بکوشین له گهل ههمو میله تی عیراق که نازادی نیمه و ههمو دانیشتوکانی
عیراقی تیادایه . وه نه بی بزاین که یه ک چینی کریکار هه یه له عیرقادا
وه نه وه ی نایه وی نهمه بزانی ، باهیچ نه بی سهیری وثیقه کانی وه زاره تی
کاروباری کومه لایه تی و ناوه دان کردنه وه و مدیریه تی نیشو ضمانتی
کومه لایه تی و مدیریه تی شاره و نیه کان .. هتد بکات .. نه و چینه
کریکارهی که ته نها بو زیاد کردنی روژانه ی ده یان قوربانی داوه .

یەك چینی کریکار ههیه لهعیراقدای بی جیاوازی نهتهوه یا زمان یا دین . ههروهها سهیری چینی کریکاران ناکری بهپی ناوچه یا نهتهوهگهی ، بهلکو سهیری نهکری بهپی تواناو دهوری لهژیانی نابوریو کومهلایهتیو سیاسی ولاتدا . چونکه زور کهس نهزانی که شورشئی ئوکتوبهر کرا لهروسیا چینی کریکار لهچهند شاریکی گهورهی روسیادا کو بوبهوه ، ئیتر زوری ولاتهکانی لهژیانی دهربهگیو کوچهریدا نهژیا ، ههروهها چین و هندستان و گهلی شوینی تر ، بهلام ، کریکارانی قالی مهیدانی خهباتو جهنگی نازادی وهکو کریکارانی روسیانهک تهنها خویان وزگارکرد بهلکو بهو هیزه شورشگیره بوزرگهیان میللهتانی دواکهوتوی روسیاو ههمو دنیایان لهخه وهلسانو پهلیان گرتن بو ژیاکی کامهرانی . کهوابو نهبی یهکیتی چینی کریکاران و یهکیتی ییشرهوهگهی ، وهکو بیللهی چاو بپاریزین لهههمو بهیتو بالورهیهکی چهوت وه لهههمو کاریکی ناههمواری دوژمنه چینیهکانی ، چونکه نهبی نهوه بزاین ، که هیزو تی کوشانی کریکاران ، بهردی بناغهی ههمو نازادیهکه لهم قوناغهی ئیمروی ههمو چیهانا .

دوههم : نهبی نهوه بزاین که مهسهلهی نیشتمانی کورد ، بهشیکه له مهسهلهی نازادی ههمو میللهتانی روژهلالت ، بهتایبهتی میللهتانی عهرهب ، وه ههمومیللهتانی ناسایش خوی دنیا . چونکه بههیزترین هیزی نازادی ئیمرو لهروژهلاتا ، بو پاکردنهوهو رامالینی استعمار ، هیزی گهلانی عهرهبه ، که ئیمه نهبی نهوپهروی پشتگیری و هاوکاری

یکهین لهم جولانهوه میژوی و موضوعیه که خوی سهپاندوه بهسه
میژوی نیمروی عالهدا و ههچ بیروباره‌ریکی دوره و پهریزی ، یا گومان
بهرامبه‌ر جولانهوه‌ی گهلانی عه‌رب ، زه‌ره‌ریکی گه‌وره نه‌به‌خشی
به‌سه‌لای نازادی گشت میله‌تان و میله‌تی کوردیش ، چونکه مه‌سه‌لای
نازادی به‌که به‌شه و جیا ناکریته‌وه .

سیه‌م : نیستا پاش سه‌رکه‌وتنی گه‌لی عیراق له ۱۴ ته‌موزی
نهمرا ، وه دامه‌زراندنی جه‌مهوریه‌ته‌که‌مان ، پیوستی هه‌ره گه‌وره‌مان
پاراستن و پیش خستنی جه‌مهوریه‌ته‌که‌مانه به‌شیویه‌کی سه‌ربه‌ست و
دیموکراتی .

نیمه له‌سه‌ر روناکی بیروباوه‌ری نوکتوبه‌ر ، ده‌می ساله وتومانه
که‌نازادی میله‌تی کورد ، یا میله‌تی عه‌رب له‌عیراقدا ، وه‌ستاوه له‌سه‌ر
به‌کیتی تی‌کوشانی هه‌مو گه‌لی عیراق ، وه میژو له‌تافی کردنه‌وه‌ی ۱۴
تموز نه‌مه‌ی به‌ناشکرا سه‌لماند . نیم‌روش له‌هه‌مو روژی زیاتر ، نه‌لین که
نزیک بونه‌وه له‌هه‌مو ئامانجه پیروزه‌کانی میله‌تی کورد و عه‌رب وه‌ستاوه
له‌سه‌ر به‌کیتی تی‌کوشانی هه‌مو گه‌لی عیراق بی جیاوازی له‌پیناوی
پاراستن و به‌هیزکردنی جه‌مهوریه‌ته‌که‌مانا . .

نه‌م به‌کیتشه‌ش له‌سه‌ر به‌کیتی کومه‌لو تاقمه نیشتمانیه‌کان وه‌ستاوه
له‌به‌ره‌یه‌کی نیشتمانی‌دا ، که به‌ته‌واوی نوینه‌ری ئامانجه پیروزه‌کانی
که‌له‌که‌مان بی به‌ته‌واوی ، نه‌که ئه‌و باسانه بخریته مه‌یدانه‌وه که هیزه
نیشتمانیه‌کان خویان جیاوازیان له‌سه‌ر هه‌یه .

ئەوھش بزائن بەھیزبونی بەرەى نىشتمانى ، لەسەر خەبات و ھىزى
گەلى مېلەت و چىنى كرىكاران و ھىستاوھ لەرىى سەربەستى و
دېموكراتىيەتدا .

كەواپو بويە شىعارى ئىمرومان ئەوھىيە « بڑى بەرەى نىشتمانى
يەكگرتو بو پاراستنى جەمھورىيەتە كەمان بەشىوھەكى دېموكراتى ئازاد » .
با ھەر لەشەكانەوھەدابىت ، ئالاي ئوكتوبەرى بەرز ، ئالاي گەلانى
خەبات كەرى ھەمو جىھان .

احمد غفور

عبدالامير منصور

لە مخزنى عبدالامير منصور ھەرزانيە ، شتى زورباش بەكومەلو
بەدانە چنگ ئەكەويت : قوماشى خورى چاك ، پىلاوى ئنگلىزى و ئىتالى ،
ھەمو جورە بوئىباخىكى جوان .
لەبىرىشت نەچىت باشتىرىن بەرگدروھ لەسەر تازەترىن شىوھى
نوى .

**بو سەروكى دەستەى بەرىوھەرى كومەلەى
قوتابخانە فەيلەكان**

دواى سلاو و رىزگرتن
لەبەر ئەوھى خويندنى زمانى كوردى زور پىويستە لە قوتابخانە
كانتانا . ئامادەين كە ماموستايەكتان بو بنىرىن بو وتنەوھى دەرسى كوردى .
تكايە بەزووترىن كات ئاگادارمان بكەن لەراى خوتان تاكو ئىمەش
بەفرمانى پىويست ھەلسىن .
خوشىتان

باوھرىپىكراوى يانەى سەركەوتن

قوتایانی گوردستان

ناشتی و زانستی
بهختیاری و زانیاری
(م . س) ناردویتی

پیش شورشی چواردهی ته‌موز له‌دهوری رژیم پاشایه‌تی بوگه‌نی
گوربه‌گوردا ، دهوری زورداری و چه‌وسانه‌وهو دهر به‌دهری . نیمه‌ی
قوتابی هزاران جور ناخوشی و سزاو تالمان چه‌شت ، زور له‌برا قوتابه
تیکوشه‌ره‌کانمان خرا نه‌ ناو به‌ندیخانه‌کانی ده‌سته‌ی نوکه‌رانی ئیمپریالیزم ،
به‌دهیان له‌سه‌ر جاده‌کان به‌گولله‌ی زورداری نارره‌وایی پیکرا . به‌لام
خه‌باتو تیکوشانمان سه‌خست‌تر ، هیزی به‌رگری و کولنه‌دان له‌دلمانا
جی‌گیرتر نه‌بوو . له‌پیناوی هینانه‌دی ئامانجه‌ی پیروزه‌کانمان ، به‌سه‌رکرده‌ی
یه‌کیتیه‌ی پشیره‌وه‌که‌مان . به‌لام دوا‌ی شورشی پیروزی چوارده‌ی ته‌موز ،
شورشی روخینه‌ری ئیمپریالیزم و حکومتی کونه‌په‌رستی عراق ،
تیک‌ده‌ری گه‌وره‌ترین قه‌لای پیلان و فررو فیلی ئیمپریالیزم له‌روژه‌لاتی
نزیک و ناوه‌رراستدا ، شورشی سوپای قاره‌مان به‌هاوبه‌شی و یستگیری
گه‌لی کوردو عه‌ره‌ب . دوا‌ی نه‌م شورشه‌ی ئامانجی قوتابایی کوردو
عه‌ره‌ب هاته‌دی له‌عیراقددا که‌ بریتی بوو له‌دواروژیکی باش و ژیانیکی
خوینده‌واری سه‌ره‌به‌ست و قوتابیان ئیستا له‌سایه‌ی جمهوریته‌ی

خوشه ویستدا به سه رکرده‌ی پاله‌وانی نه‌به‌زی رزگار کهری گهل عبدالکریم قاسم نه‌توانن داخوآزیه‌کانی خوین داوا بکه‌ن ، سه‌ربه‌ست بیرو باوه‌ریان ده‌رخه‌ن وه له‌کارو باری قوتابیان بدوین به‌ناشکرا .

چاکه‌وابو جمهوریته‌ی خوشه‌ویست نه‌و ناواته پیروزیه‌که قوتابیانی کوردو عه‌ره‌ب له‌گهل گه‌له‌کانیان له‌میژه‌وه تیکوشاون له‌رییدا . بو‌گه‌یشتن پیی هه‌زاران قوربانیان داوه .

بی‌گومان ئیمه‌ی قوتابیانی کوردستان شان‌به‌شانی قوتابیانی عرب هه‌میشه هاو‌پشتی جولانه‌وه‌ی رزگاری هینه‌ری هه‌ردو نه‌ته‌وه‌ی کوردو عه‌ره‌بمان کردوه . نه‌و جولانه‌وه‌یه‌ی که به‌هویه‌وه ئهم جمهوریته‌ه نازاده دروست بووه ، به‌شان‌آزیه‌وه ئیمه‌ی قوتابی سه‌ربازین بوپاراستنی و به‌هیزکردنی .

خوشکو برای قوتانی : له‌م کاته‌دا ده‌رگای قوتابخانه‌کان ، مه‌له‌ندی زانیاری و کامه‌رانی نه‌کریته‌وه بو قوتابیانی تیکوشه‌ر وه سالیکی خویندنی نوی ده‌ست پی نه‌کا که زور جیاوازی له‌سالانی خویندنی رابوردومان ، سالیکی نوی پرر له‌ناشتی و زانیاری و به‌ختیاری . نه‌بی به‌وردی بیر بکه‌ینه‌وه له‌دواروژه‌روناکه‌ی که ئیستا تیشکی ده‌رکه‌وتوه به‌هوی ئهم جمهوریته‌وه‌و روژ به‌روژ روناکتر نه‌بیته‌وه . پیوسته بزاین که خویندنی نه‌مسلمان به‌پیچه‌وانه‌ی سالانی پیشو له‌ژیر سایه‌ی نازادی و سه‌ربه‌ستیدان و ژبانی خویندنان ژبانیکی قوتابیانه‌ی سه‌ربه‌سته . هه‌ر وه‌ها جمهوریته‌که‌مان داخوآزیه‌کانمان دینیته‌دی و چرایه‌کی روناکه‌که روژ به‌روژ ژبانی خوینده‌واریمان روناکتر نه‌کاته‌وه و ناوات و نامانجمان

دهست نه‌خات . ئيمه‌ی قوتابيش پيوسته سالی تازه ، سالی سهربه‌ستی و به‌ختیاری به‌روی‌کی خوش و گیانیکی خوینده‌واری به‌رزوه باوه‌روی‌کی به‌هیزی نیشتمان په‌روه‌رانه‌وه به‌خیره‌هاتن بکه‌ین ، به‌هه‌مو توانامانه‌وه هه‌ول بده‌ین له‌ژیر سایه‌ی جمهوری‌ه‌تدا ، بو برایه‌تی و دوستایه‌تی بو به‌رزگرد نه‌وه‌ی پله‌ی زانستی و زانیاری له‌نیو گه‌لی کوردو عه‌ره‌بداو به‌بوونه قوتابیه‌ک که گیانی نیشتمان‌په‌ره‌وری و خویندنی راست و ره‌وان بلاو بکه‌ینه‌وه له‌نیو قوتابیان و گه‌لدا .

قوتابیانی کوردستانی به‌ریز : - له‌م کانه پیروزه‌دا که ده‌ست نه‌که‌نه‌وه به‌خویندن له‌قوتابخانه‌کاندا له‌ژیر سیبه‌ری ئه‌م سهربه‌سته‌دا به‌کیتیه‌که‌تان پیروزبایی گه‌رمی خوی پیشکه‌شتان نه‌کات وه له‌کاتگای دلیه‌وه داواتان لی نه‌کات که ئه‌م پیوستیانه به‌جی به‌ینن :

۱ - هه‌ول بده‌ن بو پاراستنی جمهوری‌ه‌ت و به‌هیزکردنی به‌چوونه‌تو به‌رگری میلیه‌وه و بوونه پیشمه‌رگه‌ی جمهوری‌ه‌ت وه هه‌ول بده‌ن دووبه‌ره‌کی و ناکوکی ناو قوتابیان نه‌مینیت .

۲ - به‌به‌ره‌کانی ئیمپریالیزم و نوکه‌ره‌کانی بکه‌ن له‌ناو دهره‌وه‌ی عیراقلدا بو نه‌وه‌ی بتوانن ناشتی جیهان بپاریزن وه نه‌هیلن دوژمنانی گه‌ل ده‌ست بخه‌نه ناو ئیشو کاری جمهوری‌ه‌ته‌وه ، ئه‌م به‌به‌ره‌کاتیه‌شی پیوستی به‌به‌هیزکردنی برایه‌تی راسته‌قینه‌ی قوتابیاتی کوردو عه‌ره‌ب هه‌به‌و پیوستی به‌له‌ناو بردنی هه‌مو چوره‌پروپاگاتیه‌یه‌ک که ئه‌م برایه‌تیه‌بی هیز بکات .

۳ - گوی دانه خویندنی راست وه کوشش کردن له خویندندا بو نه وهی بتوانین ببینه چرایهك كه گهلی كوردو عه رهب له شه وهزهنگی نه فامی و نه خوینده واری رزگار بکهین وه یاریده یه کی گه وری جمهوریته بدهین به ربه ره کانی نه خوینده واری ، بوئه مهش پیویسته گوی راگر نه فرمانی ماموستایان و ریزیان بگرن و هه همیشه په یوه ندیتان له گه لیان به هیز بکهن له سه ر سیوه یه کی برایه تی و ریزی یه کتری ، هه رچی ناکوکیهك له نیوانی قوتابی و ماموستادا هه بیت به هوی رژیمی کونه وه دروست بوه لای بهرن .

۴ - هه ولدان بو به رزکردنه وهی گیانی وه زرشو هونه ر له نیو قوتابیاندا گوی دان بیان به شیوهك كه ببینه هوی به رزکردنه وه و فراوان کردنی بیری قوتا بیان و به هیز کردنی برایه تی و یارمه تی له ناویاندا .

۵ - بوونه نمونه یه کی قوتابی ره وشت چاكو راست له نیو قوتابیاندا و هه ولدان بو یه کگرتنی قوتابیان و به هیز کردنی یارمه تی له نیوانیاندا و برایه تی و دوستایه تی قوتابیانی عرب له سه ر شیوهی راست و یه کسختنی خه باتمان له گه لیاندا بو به هیز کردنی جمهوریته . نهی قوتابیانی کوردستان : یه کیته که تان داواتان لی نه کات له به بی جیاوازی بیروباوهررو ناینتان کوبینه وه له ده وری چونکه یه گیتی پیویسته کی میژویه که زرو فی تاییه تی ئیوهی قوتابیانی کوردستان سه پاندویه تی ، هه ول بدن له ژیر نالایدا بو پاراستنی جمهوریته ، بو هینانه دی ئامانجی قوتابیانی کوردستان و هه مو قوتابیانی عیراق ، له ربی یاریده و یارمه تی قوتابیانی کوردستانی تیکوشه ری به ستر او به تورکیا و

ئیرانه وه که لهه مو جوړه مافیکی مروثایه تی و قوتابیانه بی به شن وه بوئنه وهی بتوانین له ژیر ئالای بهرزی به کیتیدا دهنگمان بگه یه نین به قوتابیانی جیهان وه تیکوشین شان به سانی قوتابیانی عرب و هه مو جیهان له ریگه ی یارمه تی گهلانی ژیر ده ست وهك جزائری تیکوشه رو اردن و هه مو ولاتانی ژیر ده ست ئیمپریالیزم .

ئیترو بو پیشه وه بو یه کگرتن و کوبوونه وه له ده وری به کیتی بو رویشتن له ژیر سایه ی جمهوریه تدا به ره و ئامانجی قوتابیانو نه ته وایه تیمان .

بژی جمهوریه تی کوردو عه ره ب - بژی ناشتی له جیهاندا - بژی به کیتی قوتابیانی جیهان .

نامه بهك بو کومهل قوتابیانی کورد له ئه مریکا

ئه ندامانی پیکهینه ری کومهل قوتابیانی کورد له ئه مریکا - برایتی خوشه ویست سلاوی گهرمی تیکوشان .

دامه زاندنی کومه له تیکوشه ره که تان ، وه لامیکی راسته قینه ی ئه و پیوستیه میژوینه یه که که وتوته سه رشانی هه موو قوتابه کی روشن - بیری کوردستان . له م کاته دا که جولانه وه ی رزگاری هینه ری میله تان په ره ی سه ندوه و هیزی دیموکراسی په یتا په یتا تیری ئاراسته ی جه رگی ئیمپریالیزم و کونه په رستی ئه کات ، وه کو هه موو گهلانی ئازادخوازی جیهان ، گه لی کوردی نه به زیش راپه ریوه و که وتوته خه اتیکی سه خت له پیناوی : ناشتیه کی به رده وام و ژیانیکی باشتر له کوردستانیکی ئازادا .

وه ئهم ههنگاوه به جهرگه ی ئیوه بو پیکهینانی کومه لیکه تیکوشهر
له پیناوی خزمهتی کوردستاندا به لگه یه که بو نه و راهرینو خهباته سهخته .
یه کیهتی قوتاییانی کوردستانی عراق که ماوه ی پینج سال زیاتره
دامه زراوه ، وه له ده وری گوربه گوری کوندا توشی سه دان نازارو
ئه شکه نجه هات ، خوی به بهختیار ئه زانی له ده وری دیمو کراسی و
سه ره به ستیدا به ناوی قوتاییانی کوردستانی عراقه وه پیروزایی ئهم
ههنگاوه پیروزه تان بکات وه به لیستان بداتی که هه میسه ئاماده یه بو
پشتگیری و یارمه تیان وه تیکوشانی هاوبه شی له پیناوی ناسینی گه لی
گوردو گه یاندنی دهنگی به گهلانی جیهان وه بو هینانه دی ئامانجه کانی
قوتاییانی کوردستان .

برایانی به ریز

له سه ره ئه و بریارانه ی کونفراسی دووه می یه کیه تیه که مان
های بو پهیدا کردنی په یوه ندیه کی به هیز له نیوانی یه کیه تیکه مان و قوتاییانی
گورد که له وولاتانی بیگانه ئه خوینن . ئه نجومه نی به ریوه به ری یه کیه تی
بریلاری دا : داوای پهیدا کردنی په یوه ندیه کی به هیزتان لی بکات له گه لیا
بو گورینه وه ی زانیاری و بیروباوه ر وه یارمه تی دانی یه کتر به نویسین و
گورینه وه ی گو فارو نامیلکه و هه موو کاریکی سو دبه خشی تر .

برایانی خوشه ویست :

یه کیه تیمان په یوه ندی به هیزی هه یه له گهل کومه لی خویندکارانی
گورد له نه وروپا وه هه میسه نامه و گورینه وه ی زانیاری و بیروباوه ر

مەدالیای هیوا :

لەژمارە دولنگزەیی سالی یەکی ئەم گو ئارەدا لەلایەرە ۷۱ دا یەكەم
گرەوی چیرۆکی سەرشاوەمان بلاو کردەووە ، گەلیك چیرۆكمان بو هات
وہ بریار وابوو کہ لەم ژمارەیدا ئەنجام بلاو کریتەوہ ، بەلام لەبەر چەند
فرمانیکی کوتوپرر لیژنە نەیتوانی لەکاتی خویدا کوبیتەوہ بو ئەم مەبەستە
وہ ئیستا ئەو لیژنە تاییبەتیەیی کہ دانراوہ بو هەلبژاردنی ئەو چیرۆکانە
خەریکی هەلبژاردنە . بە خویندەوارانی خوشەویستی رائەگەینین کہ
لەژمارە داهاوودا ئەنجام دەرئەخەین و چیرۆکە سەرکەوتوہ کانیس بلاو
ئەکەینەوہ .

لەناودایە وە نامەیان بو ناردوین کہ هەولمان بو ئەدەن بێنە ئەندام لە
یەکیەتی قوتابیانێ گشتی جیهان . بەراستی ئەم کارەیان جیی سوپاسیکی
بی پایانە ، وە هیوادارین ئیوہش پەیوہندیان لەگەل پەیدا بکەن تاکو بەهەر
سی کومەلە تیکوشەرە کہمان بتوانین ئامانجە بەرزەکانی قوتابیانێ کوردستان
بەینینە دی .

پیتەر بو پیشەوہ لەپیناوی هینانەدی ئامانجی بەرزێ قوتابیانێ
کوردستان و نەتەوہی کوردی دلیردا .

(م . س) ناردویتی

له یانه‌ی سهرگم و تته و ٤

بو سیاده‌تی بالیوزی سوفیتی به‌ریز

دوای سلاو و ریزگرتن

کومه‌له که مان « کومەلی ئاوازی کوردی » هه‌ول ئهدات بو هاندانی
گه‌نجه کورده‌کان بو فیربوونی هونه‌ری جوان ، ئه‌مانه‌ویت پیتان رابگه‌ینین
که پله‌ی موسیقاو هونه‌ری کوردی تا ئیستا زور نزمه به هوی نه‌بوونی
پیوستیه‌وه بو پهره‌پیدانی . جا ئه‌گهر ویستمان ئه‌م هونه‌ره پیش بخه‌ین
ئه‌وا پیوسته‌ری وشوین بو ئه‌و گه‌نجانه‌ بدوزینه‌وه که ئاره‌زوی فیربوونی
ئه‌م هونه‌ره‌یان هه‌یه .

ئه‌مررو ئیمه له‌ناو خوماندا ئه‌وه‌نده توانامان نیه که بتوانین هوشی
هونه‌ری جوانی پی بلاوبکه‌ینه‌وه . جا له‌به‌ر ئه‌وه‌ی به‌شیکی زور له
گه‌لی کوردو ئه‌رمه‌ن له‌کوماره‌کانی یه‌کیتی سوفیتی ئه‌ژین و له‌ویش
مه‌جال هه‌یه بو ئه‌وان و هه‌مو نیشتمانیه‌کی‌تر بو بزوتنه‌وه‌ی هونه‌ری
جوانیان ، زور سوپاستان ئه‌که‌ین ئه‌گهر هه‌ول بده‌ن بو ئه‌وه‌ی کومه‌له
که‌مان توانای قوتابی ناردنی هه‌بیت بو یه‌کیتی سوفیتی بو فیربوونی
هونه‌ری جوان .
خوشیتان

رشید عارف

سه‌روکی کومەلی ئاوازی کوردی

باوه ری گراوی هیوا

ر = :

- به‌عداد : - ماموستا به‌شیر موشیر - حیدرخانه .
سوله‌یمانی : ۱ - رؤف معروف - خاوه‌نی کتیبخانای گه‌لاویژ .
۲ - محمد عارف معروف - خاوه‌نی کتیبخانای زیودر
۳ - محمد رسول - خاوه‌نی کتیبخانای نازادی
کیرکوک : - عمر ای که‌س - شه‌قامی سیروان
هسه‌ولیر : ۱ - قادر احمد خوشناو - خاوه‌نی نامه‌خانای شوررش
شه‌قلاوہ : ۱ - مه‌خزن سه‌فین - طه احمد خوشناو
۲ - نامه‌خانای سه‌به‌ستی
کسویه : - نامه‌خانای کوردستان
رانیه : - عزیز صدیق - گوگای بیتوین
هلججه : - سید حسین ئەمین
زاخسو : - محمود حاجی احمد مکتب‌التحریر
قه‌لادزی : - نورالدین ملا صابر
ره‌واندز : - علی عبدالله : کتیبخانای ره‌واندز
خسانقین : - حبیب برزوو : کتیبخانای سیروان
موصل : - سید علی - مکتة الامین - شارع النجفی
چه‌مچه‌مال : - محمد سعید عبدالرحمن - خاوه‌نی گوگای فه‌ریاد

* نبتة الاطفال
 شديدة الحساسية *

حافظوا على ايمانهم
 بانتمال
 صابون

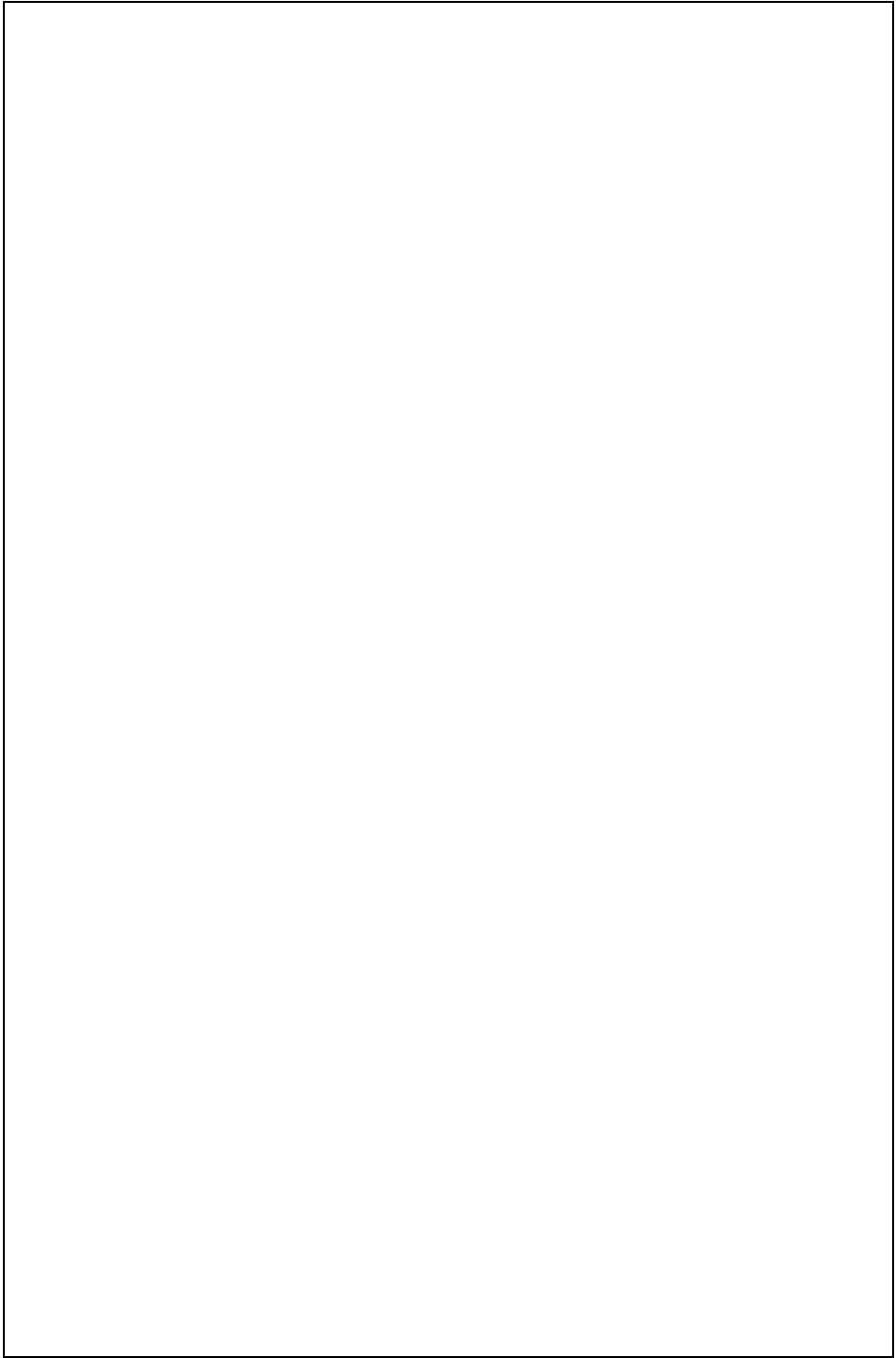
هنا

انتاج شركة استخراج الزيوت النباتية (شركة هتم)

« چاپخانهی نه جاح - بغداد »

گۆقارى هيووا

ژماره (٦ ، ٧) سائى ٢ كانونى دووهى ١٩٥٩

2000

هيا

ژماره‌ی
شەش
و
چەوت
سالی
دوو
*
نرخ‌ی ئەم
دوو ژماره‌یه
(١٥٠) فله‌ه

ناوو نیشانی لیبوا

بەغداد شەقامی زەهراوی یانەی سەرکەوتن

تەلەفون ٢٨٤٠٥

خاوەنی ئیمتیاز یانەی سەرکەوتن

مودیری مەسئوول : حافظ مصطفی قاضی

سەرپەرشتی نوسین : هیمن

لەپۆستەخانەدا تومار کراوە بەژمارە ٤٩

— (ئابوونە) —

دینار	فلس	
١	٢٥٠	ئابوونە بو دەرەووی عراق
١	٠٠٠	ئابوونە سالیکی لەعراقدا
٠	٧٥٠	بو قوتابی
فلسە	١٠٠	دانەیی بە

پارەیی ئابوونە پیشەگی ئەزیریت

وہ بەم ناو نیشانە ئەزیریت

بغداد : الصالحية . ٨٤/ب٤٠

(حافظ مصطفی قاضی)

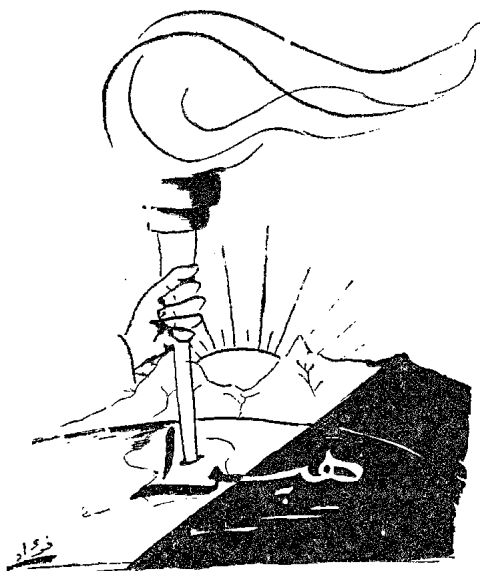
ههوا

گۆفاریکه بویهختیاری و بهرزکردنهوهی پلهی زانیاریت تهرخان کراوه

ژماره - ٦ ، ٧ - سالی - ٢ - کانونی دوهم - ١٩٥٩ - ٢٥٧٠ لک

بیرک بگرن و هیزتان کو بگه تهوه

بو بهردهوامبونی تیکوشان و بههیزکردنی له پیناوی
سهربهخویی و بهگرتنی نیشتمانی خوشه و یستمان کوردستاندا

ههمو نهتهوهیهک مافی
سهربهخویی و بهگرتنی ههیهو
ئهبی قهوارهیهکی تایهتی خوی
هه بیت . ههمو گهلیک بیویسته
بهرژه وهندی خوی بیاریت و
بهتهنگ خویهوه بیت ، ههمو
مروفیک ئهبی بو نیشتمان و
نهتهوهکهی خوی تیکوشیت و
ریزی نیشتمان و نهتهوهکانی
تیش بگرت .

بیاوه گهورهکانی میژو ،

ئهوانهی جیهان شانازیان بیوه ئهکات و زوربهی زوری گهلان ریزی
بیروباوهررهکانیان ئهگرن ، لهبارهیهوه گهلی تیبینیان ههیهو ههمو

یه کگرتنی نه ته وه کان و سه ره به خوبی و دروست کردنی فهواره یه کی تایبه تی بو خویان به فوناغیکی پیویست نه زانن بو به ختیاری مروقایه تی . ههروه ها زوره ها له کومه له و کونگره به ستراره کانی جیهانیش ، وه ک کومه له ی نه ته وه یه کگرتوه کان و گونگره ی باندونگ ، دانیان به م مافانه دا ناوه .

ئیمه ش نیشته مانیکمان هه یه یی ئه لین کوردستان ، ئه م کوردستانه هی نه ته وه یه که که هه مو مهرجیکی نه ته وایه تی تیا هه یه و مافی سه ره به خوبی و نازادی هه یه ، به لام ئیمیربالیزمی داگیر کهر بو سوودی ناشایسته ی خوی چنکی تی خسته وه و کردویی به چهند پارچه یه که وه . جا وهرن ئه ی روله کانی کوردی دلیر ، وهرن خه باتیکی سه ختی به رده وام بکه ین بو یه کگرتن و یه کخسننه وه ی پارچه کانی کوردستانی خوشه و بیستمان ، به تایبه تی ئیمه ی کوردی عراق که ئه مررو نازادین با بیهن به مه شخه لیک بو پارچه کانی تر و به گیان و ماله وه دهستی یارمه تیمان بو دریز که ین . ئه وه جهوت ملیون کورده له کوردستانی به زور به ستراره به تورکیا وه ئه وپه رری سزاو نازار ئه چیژن ، له هه مو مافیکی نه ته وایه تی بی به شن ، ته نانه ت له مافی مروقایه تیش بی به شن و ریگه یان ناده ن که بلین کوردین !! . بینج ملیونیش له کوردستانی به زور به ستراره به ئیرانه وه شتییه کیان له وان گه رراه ته وه . ههروه ها نیو ملیونیش له کوردستانی دراوه پال سوریه دا . . . !! .

له م باره یه وه کومه لی خویندکارانی کورد له ئه وروپادا ، له گونگره ی

سییه میاندا که له میونبخ - ئەلهمانیادا بهسترا بانگیکی پیش کهش به
هه مو گهلی کوردستان کرد که ئەمه وینه که بهتی :

((برایانی خوشه و بست ، روله کانی کوردستان ! ئەه گهلی کوردی
نه بهز ! .

ئەه روله کانی میدیاو صلاح الدین و کریم خانی زهند ! .

ئەه روله کانی بوژی نه مرمان ئە همه دی خانی ! .

ئەه روله کانی شورشی شیخ سعیدو ئاگری داخو شیخ محمودو
به رزان ! .

ئیه که ئالای کوردستانان له مه هابادو دهر سیمو سلیمانیدا بهرز
کرده و ! ئیه که قوربانیتاندا به گیانی روله نه بهزه کانتان و هه زاره ها
دردو سزنان چیشته له پیناوی سه ره بهستی و بهختیاری -
نیشتمانه که تاندا ! . ئیه که میرات گری ره وشت شوررش گیری
گه له که مانن ! . به کبگرن و هیزتان گو بکه نه وه بو بهرده وام بونی
تیکوشان و به هیز کردنی له پیناوی سه ره بهستی و به کیتی نیشتمانی
خوشه و بستمان کوردستاندا)) .

بهلی ئەه روله کانی گهلی کوردی قاره مان ، وهرن ئە مررو هه مو
جیاو زیه کی بیرو باوهرر که لاخهن و له پیناوی به کگرن و سه ره به خوبی
نیشتمانه که ماندا به کگرن و خه بانیکی سهختی بهرده وام بکه ین و ره گو
ریشهی ئیمپریالیزم هه لکه نین . دلنیاش بن که هه مو گه لانی جیهانمان
له پشته و زالی و سهرکه و نیش هه ر بو گه لانه .

گوردی بوختان بوگراو

به پینووسی : ماموستا جهمال نه بهز
وهرگیری له عه ره بی یه وه فاتح عبدالکریم
له روژنامه ی (الاهالی) یه وه وهرگیراوه

روژنامه کونه په رسته کان له م روژانه ی دواپی دا ده ستیان داو ته
هیرش بردن بو سهر باری نیستای عراق ، وه به شیوه یه کی تاییه تی
دایان کوتاوه ته وه له سهر نه ته وه ی کوردی بزوتوو . نه مهش شتیکی
سه یرنیه ، چونکه له وه خته وه که شورشه پیروزه که ی گهل به سهر کرده یی
روله ی نه بهزی گهل عبدالکریم قاسم سهر کهوت ، وه دامو هزگای
ئیمپریالستی پاشایه تی پیچرایه وه ، نیستعمارو نوکه ره کانی ناگریان تی
به ربوو وه به شیوه یه کی فی دارانه هیرش نه به نه سهر کوماره تازه که مان ،
وه هه مو چه شنه به ندوباویک هه لئه به ستن له زدی یاسای نیشتمانی
عراق ، به شیوه یه کی گشتی ، وه له زدی نه ته وه ی کورد ، به شیوه یه کی
تاییه تی .

ئهوی راستی بی ئیمه هه رگیز دل گران نابین له پروپاگهنده ی
داگیرکه رو نوکه رانی ، چونکه رری و شوینی داگیرکه ران دیاری یه و نیازه
ناپه سه نده کانی یان ناشکرایه . . به لی ئیمه به قه د سه ره مو یه ک گوی ناده یینه
ئه و درو و ده له سه و بوختانه ناره وایانه که ئیسگه ی به کری گراوی تاران
بلاوی نه کاته وه ، وه کردویه تی به به لگه بو ئه وه ی (گوایا) ئیران داوای

ناوچهی کوردستانی عراق بکات وهك داگیرکه رانی ئیران هیشتا تیران نه خواردبی بهو پارچه گه وره یه ی که له خاکی کوردستانیان دابریوه ، یان هیشتا تینویتیان نه شکابی به خوینی نهو نیشتمان پهروه رانه ی که سهرو مالیان کرا به قوربانی له ریی ئازادی پینچ ملیون کوردا له ئیران . ههروه ها دلگران نابین بهو درو و ده له سانه که یاساوله کانی ئینگلیزو ئه مریکاو تورکیاو ئیسگه کانی له ندهن و واشه نتهن و نه نقه ره بلاوی نه که نه وه بو چاندنی تووی دوبه ره کی له مه یانی گه لی عه ره ب و کوردا ، بو چاندنی تووی جیاوازی ره گه زی له عراقی خوشه ویستا به لی . . . هه رگیز له مانه دلگران نابین . . به لام نه وه مان پی ناخوشه که هه ندی له پینوسه عه ره بی یه کانیسه ده ستیان داوه ته نه م درو و ده له سه یه و بگره ئاوازیکی تریشیان له م نه موریه زیاده کردوه ! . . . وه له م روه وه له گه ل داگیرکه ران و نوکه رانا یه که نه گرنه وه له به گزاچوونی نه ته وه ی کوردا ، نه و نه ته وه یه ی که هه میسه له خه باتایه بو وه رگرتنی سه ره به ستی و ئازادی ، بو ژیانیکی پرر له ئاشتی له گه ل هه مو گه لانی جیهانا وه له ییش هه موویانه وه له گه ل میله تانی نه ته وه ی عه ره بی براده را . .

له م روزانه ی دواپی یا گو قاری (الاحد) ی بیروتی له ژماره ی -
۱۹۵۸/۱۲/۲۵ دا به ناو نیشانی « قاسم عه ره ب پچر پچر ناکا » وتاریکی
بلاو کردوه ته وه به قه له می خاوه ن گو قاره که : « ماموستا ریاض طاها »
وه له و وتاره دا هیرشیکی زور ئاشکرای برده وه ته سه ر جه مهوریه ت و
یاسای ئیسته ی عراق « به شیوه یه کی گشتی » وه بو سه ر نه ته وه ی
کورد « به شیوه یه کی تایبه تی » .

جا له بهر نه وهی نه م توانی له م هیرشه بی دهنګ بم ، چونکه پیاوی بی دهنګ له ناستی راستیا ، وهك شهیتانی لال وایه ، به پیویستم زانی رویهك بکمه ماموستای ناوبراو و قسه کانی به درو بخمه وه ، تاکوو نیاز پیسه کان دهم کوت بکمه وه ، وه زای گشتی عه ره بیش وریا بکمه وه چ له ناو خوی عیراق و چ له دهره وه دا . .

نه مه وی لیره دا دوو پرسیار بهینمه ناوه وه :

یه که م : - ناخو ئهم بیرو باوه رانه که ماموستا (ریاض) دهری بریوه له باره ی نه ته وه ی کورده وه شتیکی راسته یانا ؟ . .

دووه م : - ناخو ماموستای ناوبراو له مه و پیش باوه ری به م قسانه ی خوی بووه ؟ . . . یاخو ئهم بیرو باوه رانه ی تازه بابه ته ، وه به هوی چ رووداویکی تازه وه هیناویه ته کایه وه وه له بهر چهن شتیك بیرو باوه ره که ی پیشوی خسته وه ته ژیر پی ؟!

جاری با له سهر پرسیار ی یه که م بروین ! . . .

ماموستا ریاض له شیوه یه کی گالته پی کردن و لاقرتی یا به دروشمی « برایه نی کورده عه ره ب » نه لی : « عه ره ب سهرسام بون به وته ی : « کورده عه ره ب » ، وه ئیمه هه میسه وامن ئه زانی که کورده کان تیره کی له تیره کانی عه ره ب وه نه ته وه یه کی تایبه تی نین ! . . . »

کاک ریاض ! ئهم قسانه که تو ئه ی که ی یا قسه ی یه کیکه که به ته وای نه زان بی ، نهك ته نها به میژوی میله تانی کون ، به لکو به میژوی شارستانیه تی عه ره بی ئیسلامیش ، یا له یه کیکه وه ئه وه شیتته وه که فیل بازو خو هه له کهر (متجاهل) بی به سهرزازی ، و له ژیره وه هاوکاری

بکا له گهل نه و شو قینیه بهد نیازانه وه که نه یانه وی نه ته وه بی ده سته لات ته کان
بتویننه وه ، وه یاری بکن به ئامانجو ناواتی میلله تانی ژیر ده سته ! . .
جا نه گهر جه نابت له تا قمی پیشوی ، نه وا نه توانی دوباره سه یریکی
(مه علماتی) خوت بکه یته وه له باره ی میژو وه وه . هه تا رابوردوی
نه ته وه ی کوردو ئیستای نه ته وه ی کوردت بو ده رکه وی . .
چونکه میلله تی کورد به یه کیگ له کونترین نه ته وه ی جیهان نه درینه
قه له م وه میژوی پر له قوربانی و خه باتی تالو ناهه مواری به لگه یه کی
ناشکرایه بو رابوردوی پرر له شانازی و روسوری ، بی گومان توله کاتی
خویندنی سه ره تایی تا هه ندی پیای میژوی به ناویانگت ناسیوه ، وهک
صلاح الدین آیوبی ، أبو مسلمی خراسانی و که ریم خانی زه ند . . وه
زانپوته که نه مانه کورد بون وه دلنیا یشم که ئینکاری پیاو ه تی نه مانه
ناکه ی بو پیش خستنی عه ره ب و ئیسلامه تی ! .
هه روه ها دل نیام که ناوی چهن زاناو نوسه رو بوژیکی کوردت
بیستوه له وانیه که به زمانی عه ره بی نوسیویانه و ویژه ی عه ره بی یان
پیش خستوه وهک (رصافی) و (شه وقی) و (زه هاوی) و (محمود
ته یمور) و (محمد کورد علی) و . . . هتد . وه نه بی ناوی چهن
پاله وانیکی کوردت بیستبی که هاوکاری یان کرده له هه ل گرتنی مه شخه لی
نازادی یا و پاریزگاری سامانی عه ره بی ئیسلامی یان « به شیوه یه کی تایبه تی »
و سامانی ئاده میزادی یان « به شیوه یه کی گشتی » وهک « که مال جه نبلات »
و (به کر سدقی) و (هه نانو) و (سیامه ندوف) هیچیان له وانه نبین
جه نابتان نه یان ناسی .

بهلام ئەمه مانای وانیه که کورد تیرهیهکن له عه ره ب یان
له نه ته وه یه کی تر ...

بهلی کورد هه می شه شانازی ئەکا به دوستایه تیه وه له گه له نه ته وه ی
عه ره بی براده رو هه مو میلله تانی جیهانا ، بهلام ئەمه ئەوه ناگه یه نی که
نه ته وه ی کورد له نه ته وه یه کی تره ، کورد نه ته وایه تیه کی (قومیه) تایبه تی
خوی هه یه که شانازی پیوه ئەکا و هه موو به شه ره فیکه کورد سه رو مالی
له سه ر دائه نی ...

ئه گه ر باوه ر ناکه ی فه رموو وره خاکی کوردوستان ، وه به چاوی
خوت میلله تی کورد بینه ئەوسا ئەزانی که چه ند جیاوازه له هه موو
نه ته وه کانی تری جیهان به زمان و وێژه ، به خو و ره وشت و میژوو ،
به ههستی دهرونی ! بهلام ئەوه شت پی بلیم هه موو ئەو هه ول و ته قه لایه
که دراوه تائسته له لایه ن ئیمپریالست و نوکه ره کانیه وه بو توانه وه ی
ئهم نه ته وه یه له بوته ی تورک و فارس دا هه مووی له گه له بادا رویشت ،
نه سیاسه تی کردن به تورک ، نه چه وسانه وه و نازاردان ، نه ده ره ده رکردن و
کوشتنی به کومه له و زیندان ... هه چیان به قه د موویه ک له ریگای
داواکردنی مافی نه ته وایه تی خویا لایان نه داوه .

بهلی تورانیه خوین ریژه کان وایان ئەوت که گوایا کورد تیره یه کن
له تورک ، فارسه شوئینییه کانیش لایان وایه که کورد له ره گهزی فارسه
نویش ! « کاک ریاض ! » ئەفه رموویت که به شیکن له عه ره ب ! ... نازانم
چیت پی بلیم پاش ئەوه ی تو ، تو یه ک که گه زاف لی ئەده ی به وه ی دان

ئەنئىت بەمافى چاره نوسى مىللەتانا ، ئا بەم شىوہ سەيرە لەگەل شوڧىنيە
كانى توركو فارسا يەكتان گرتوہ ، وە ھەموتان يەك ريگاتان
گرتوہ تەبەر!...

ماموستا رياض! پيوستە زور بەباشى لە نەتەوہى كورد حالى بى! .
ئەگەر ھىچى لى نازانى ، خو ئەگەر توش لە و پيرە شوڧىنيانەى كە خاوەنى
دەرونى رەگەزى و نازىت ، ئەوا ئەت دەنيە دەستى روزگار ، دنيا ھەر
ئيمرو نيە ، روژان روژى لەدوايە ...

لەسەريكى ترەوہ ماموستا رياض كوردى بەخەيانت كار داوہتە
قەلەم چونكە لەناو كوردا چەن تاوان بارى ھەل كەوتون ، وەك نورى سەعيد
و احمد مختار بابان!...

ئافەرم بو خوت ماموستاى بليمەت! .. ئافەرم بو خوت
بەداد! توخوا شورەبى نيە گەليك تاوان بار بکەى ، و ھەول بەدەى بو
چەوسانەوہ و ژير دەس كوردنى ھەر لەبەر ئەوہى كە چەن دانەيەك پياو
خرابى تيا ھەلکەوتوہ .

ئائەمەيە فەلسەفەى نەتەوايەتيت؟! ...

ئائەمەيە بيروباوہرى نيشتمائيت؟! ...

ھەرگيز باوہر ناکەم كاك رياض! تا ئەم رادەيە نەزان بى!
ھەبى و نەبى خوت ھەلە ئەكەيت و ئەتەويت شان بەشانى بياوچاکە-
كانى (پاش شورش) خەلك گومرا بکەى؟! ..

ئەگەر راستت ئەوى لەسەر پائابى ئەم زەوى يەدا نەتەوہيەكت

دهس ناکهوی که خهتابار ، و پیاوکوژو ولات فروشی تیا نهبی ، یا تیا نهبویی . . ههروه کو نهتهوهیه کیشیت دهس ناکهوی که پرنهبی له مروقی ساده و شهریف و پیاوچاک! . . ئهگهر چهن کهسیکی خهتابار لهناو نهتهوهیه کا پهیدا بوون مانای ئهوه نیه که ئه و نهتهوهیه هه موی خهتاباره ، راسته کهی ئهوهیه که له چه رخی روخواو پیریک له خهتابارانی کوردو عه رهب دهستی یان خسهبوه ناو دهستی یهک وه نوکهری ئیستعماریان ئه کرد ، له م لایشه وه هه مو میلله تی عراق به کوردو عه رهبی یه وه ئه چه وسیزایه وه ، به بی ئه وه ی که عه رهبی کوردیک خهتابار بکا ، یا کوردیک عه رهبیک تاوان بار بکات به هوی نامه ردی ئه و تا قمه کوردو عه رهبانه وه که بو بون به میرده زمه ی سه رشان ی هه ردولا بیچگه له مهش چه ز ئه که م بزانی که له سه رده می رابوردوا ئه و کوردانه ی که ئه چونه سه ر کورسی حوکم زور به بی به زه بی یانه وبی شه رمانه ئه یان دا له ئازادی - خواهانی کورد ، نه وه ک له لایهن ئاغای ئیستعماری یانه وه تاوان بار بکرانایه به وه ی که لایه نگری نه ته وه ی خویان ئه که ن ، وه له ئه نجاما مه رکه زه کانیان له کیس بجی! . . .

ئهمانه هه مو له لایه ک ، له لایه کی تره وه ئه و هه لوسته پیروزانه ی که میلله تی کورد پیشانی داوه له هه مو مه سه له یه کی نیشتمانی و مرو قایه تی یا چ له عراق ، چ له وولاته عه رهبی کانا ، ئه و هه لوسته پیاوانه یه که هه مو کهسیکی مه ردو به صفه ت له به رچاوی یه تی و دانی پیا ئه نی . . . ئه وه بو نه ته وه ی کورد دریخی نه کرد له قوربانی دان بو مه سه له گه ی فه له ستین و

میسرو هه مو کاره ساتیکی عه ره بی ترا ، به لام نه گهر تو به هوی چهن که سیکي
خه تاباری کورده وه ، هه مو نه ته وهی کوردت له بهرچاو بکه وی و به
خه تاباری یان بده تیه قه لام ، نه وه بی گومان لادانه له ریگای راست و
گومراهی یه کی ته واوه ... نه ترسم ئهم تعصبه کویرانه یه وات لی بکا
روژی له روژان میلله تی لوبنائیش (که خوشت یه کیکیت له و) تاوان بار
بکه ی ، چونکه کمیل شمعون ، و سامی صلح لبنانی بوون !!!

له پاشا ماموستا ریاض ئه فهرموی !! : - نه ته وهی کوردی
ساخته !! نه ته وه یه کی لاوازو بی هیزن ، له وانیه بو هینانه دی ئامانجی
سو قیاتی به کار بهیزین ! ...

بو به دروخستنه وهی ئهم قسه یه ئه لیم : -

یه کهم نه ته وهی کورد ، ساخته و هه لبه ست نیه ، به لکو شتیکی
راسته قینه یه به کویرایی چاوی دوژمن ... نه ته وه یه که هه مو نیشانی کی
نه ته وایه تی هه یه .. نه ته وهی کورد نه ته وهی (۱۵) ملیون کورده ..
جولانه وهی نه ته وایه تی کورد جولانه وه یه کی (تقدیمی) یه هه ول ئه دا بو
به اختیار کردنی گه لی کوردو سه ره رزی نه ته وهی کورد ، جولانه وهی
نه ته وایه تی کوردی یانی تیکوشان زدی ئیمپریالست و کونه په رستی ناو خو
له هه مو سووچیکی کوردستانا .. یانی برابه تی و هاو جوری له مه یانی
دوو نه ته وه براده ره که ی عراقا : کوردو عه ره ب ! یانی دوستایه تی له گه ل
هه مو میلله تانی جیهاندا بو چی گیر کردنی ئازادی و ئاسایش له جیهانا ...
بینه سه ره باسی نه وهی که ئه لیبی له وانیه نه ته وهی کورد
به کار بهینری بو هینانه دی ئامانجی سو قیات .. به راستی زور سهیره

چونکه ماموستا ریاض هه مان بوختان به کاردینی که له پیش چهن مانگیکا
ئیستعمار زدی ئه و هاوچه شنه کانی ئه و به کاری ئه هینا . . که واته
بوچی ئیسته ئیوهش هه هه مان بالوره لی ئه دهنه وه ده باره ی خه لکی تر . .
سه رم سور ئه مینی به خوا ! . . نازانم ئاخو ئیستعمار گوراوه و بوه به
شتیکی به که لك ، یاخو ئه مان گوراو له ماوه ی ئیواره و به یانی به کا ! . . .
پاکی و بی خه وشی بو ئه و که سه به که ناگوری ! . . .

* * *

بام بیینه وه سه ر پرسیاری دوه هم :

بزاین ئاخو ماموستا ریاض خوی برروای به م قسانه ی خوی
هه بووه پیش چهن روژی ! . .

له روژی ۱۶/۱۱/۱۹۵۸ دا ماموستای ناوبراو له هه مان گو قاری
(الاحد) دا به ناو نیشانی (ترسی ئه مریکا له به که گرتنی کوردو عه رب)
وتاریکی نوسیوه ، لیره دا هه ندیکی ئه خه ینه پیش چاو : -

« ماکلروی زیاره تیکی تورکیا و ایرانی کرد ، له وی راپوریکی
خوینده وه . . . که بوی دانرا بو . . راپوره که باسی دله راوکی ئه مریکا
ئه کات له پاشه روژ !

ئه مریکا ئه ترسی جولانه وه ی ئارادی خواهانه ی کورد له ئیران و
تورکیا و عیراقا به که بگری و ئه م جولانه وه به هاوکاری بکا له گهل جولانه وه ی
نه ته وایه تی عه ره بی یا بو پاک کردنه وه ی ده سه ته لاتی ئیمپریالست له م
ناوچه به دا . . به تایبه تی ده سه ته لاتی ئه مریکا . . .

ئه مریکا به کو دو ناکا له ده ره برینی رای خوی سه باره ت به وه رگرتنی
چهنه اجرائاتیکی سوپایی له کوردوستانا . . هه روه ها هه ول ئه دا بو به ر

بروانه لاپه ره ۹۲

سرودی لاوان

هونراوهی : هیمن
ئاوازو گورانیی : شه مال صائب

ئیمه رولهی بیری تازهی رابه‌رین
ئیمه کوردی جه‌ربه‌زه‌ی تیکوشه‌رین
بو ولات و سه‌ربه‌خویی و ژینی‌شاد
خوین نه‌ریژین
له‌ش نه‌نیژین
نه‌فسه‌رین

ئاشتی خواز . . ئاشتی خواز
ئیمه دوژمنی شه‌رین

ئیمه‌ی کورد ئیمه‌ی گورد
گه‌لیکین بی زیان
دوستی گشت میله‌تان

بو ئاشتی و ئاسایش
گورانی و ستایش
نه‌بیژین هه‌موومان

ئیمه رولهی بیری تازهی رابه‌رین
ئیمه کوردی جه‌ربه‌زه‌ی تیکوشه‌رین
بو ولات و سه‌ربه‌خویی و ژینی‌شاد
خوین نه‌ریژین
له‌ش نه‌نیژین
نه‌فسه‌رین

نیشتمان . . نیشتمان

ئیمه بو تو سوپه‌رین

ته‌قه‌لای بی وچان
سامان و سه‌رو گیان
بو تویه‌و بو ژیان

ژیانیس به‌مه‌رجی
به‌ره‌می ده‌سه‌جی
توی پی‌بیت ئاوه‌دان

نابه‌زین ، نه‌جه‌نگین
 تا‌کو ماف نه‌سه‌نین
 بو هه‌موو کوردستان

* * *

ئیمه روله‌ی بیری تازه‌ی رابه‌رین
 ئیمه کوردی جه‌ربه‌زه‌ی تیکوشه‌رین
 بو ولات و سه‌ربه‌خویی و ژینی‌شاد
 خوین نه‌ریژین
 له‌ش نه‌نیژین
 نه‌فسه‌رین

* * *

ئیمه روله‌ی بیری تازه‌ی رابه‌رین
 ئیمه کوردی جه‌ربه‌زه‌ی تیکوشه‌رین
 بو ولات و سه‌ربه‌خویی و ژینی‌شاد

خوین نه‌ریژین

له‌ش نه‌نیژین

نه‌فسه‌رین

* * *

بو کوشتار . . بو کوشتار

ئیمه روله‌ی پیش‌ره‌وین

* * *

په‌یره‌وی ریگه‌مان

خه‌باته‌و تیکوشان

نابه‌زین ، کولنه‌دان

ئيش كىرى راست

نوسىنى : رشيد عارف

ئەمرو ھەمو كەسىك تىكوشەرە ، ئىش كەرە ، بە توانايە ، ئامادىيە !!
بەلام زور لەمانە دوينى نوستبون ، بى توانابون ، مل كەچ بون ! . باشە
با ئەمرو ھەمو كەسىك ئىش كەر بىت ، با ھەمو بو سوودى گشتى
بىنە كوررەو ، تەقەلا بدەن . . بەلام ئەمە ماناي ئەو نىيە كە ئەو كەسانەى
دوینى نوستبون يا خويان مات دابو ئەمرو جەلو بەدەست بن .
نەخىر ھەرگىزاو ھەرگىز ئەمە راست نىيە ، راست نىيە ئەو ھى لەناو
ئاگر دا ھەلئە سورراو ئەو ھى لەجىگەى نەرمى بى ترسدا پرخەى ئەھات
ئەمرو وەكو يەك سەيرىان بىریت .
راست ئەو ھى ھەمو كەسىك نرخی خوى بدىرتى ، ھەمو كەسىك
بەپى رابوردووى و كردارى باشى بو نەتەو ھى نرخی بدىرتى .
لەبىرمانە دوینى دەستەيەك بو بونە پرد بو دەستەيەكى تری نىشتەمان
فروش ، خويان بە دارو بەردا ئەدا بو سەندنى كورسى يا تەنھا بو ئەو ھى
گەرەكانيان پىكەنىنىكى ژەھراوى دەربرن . زىانيان لە ھەزارەھا ئەدا
بو سوودى خويان ، بو سوودى گەرەكانيان !! بەلای ئىشوکاری مىللەتدا
نەئەچون ، كەچى سەير ئەو ھى ئەمرو بوونەتە شاسواری مەيدان ، وەك
نە بايان دىبى و نە باران ، تا تو جارىك ئەلپىت فلان شت ئەوان ھەزار
جارى ئەلینەو ھ .

نهميش قهيناكه ، با پهردهيهك بدهين به سهر رابوردودا ، لهم
سهيرتر نهويه كه ئيستا چهند دهستهيهك گوي بو نهو كهسانه شل
نهكن ، سهريان بو نهلهقين ، ههرچي نهين بويان نهسهلمينن گوايه
پاشگهز بونهتهوه له ههلهكانيان !! .

نهمرو پيوستمان به ورياييه ، پيوسته عاتيفه كارمان تي نهكاتو
به ههلهماندا نهبات ، رابوردی زور نزيكمان لهبير نهچيتهوه ، نهبيت
بهچاويكي زور وردهوه بررواينه ههمو كهسيك ، بررواينه رهوشتو
كردارهكاني پوشويان ، هيچ پيوست نيه لهخومانهوه قاقهزي سپي
بخوينهوهو گومان لهئيشكهريك ، لهكهسيكي رابوردوو باش پهيدا بكهين
بههانداني ههنديك كهس كه مهبهستيان داپوشيني عهبي خويانه .

نوميدم وايه كه گهنجهكانمان وردو دووربين بن ، شوين عاتيفه
نهكهون ، ههمو كهسيك نرخي راستهقينهي خوي بدهني ، ئيشكهربن
بهكردار ، نهك ههر بهقسه ، گياني ههرهوهزييان تيبيت نهك رقو وتوله
ساندن . چونكه نهتهوهكهمان پيوستي بهم جوهره كهسانه ههيه ، كهسي
دلسوز ، ئيشي كهري راست .

عبدالامير منصور

له مخزني عبدالامير منصور ههرزانيه ، شتي زورباش بهكومهلو
بهدانه چنگ نهكهويت : قوماشي خوري چاك ، پيلاوي ئنگليزي و ئينالي ،
ههمو جوهره بوينباخيكي جوان .
لهبيريشت نهچيت باشترين بهرگدروه لهسهر تازهترين شيوهي
نوي .

روخانی باستیلی روزهلانی ناوه راست

له گوڤاری (روزهلان : ههلبزارده له
زانباری سوقیهت) ه وه وه رگیراوه
وه رگیر : محمدی مهلا کریم

وا ریکهوت شورشه که ی عراق له چواردهی ته موزا هه لگرسی ،
له و روزهدا که باستیلی تیا روخار که وته دهسی شورشگیره کان نه گهر
ئاوریک له پاشه وه بدهینه وه و بیریک له و دهوره سامناکه بکهینه وه که
پاشایه تی بیروقرا تی عراق گیرای له لایه نگری کردنی ئیمپریالیزم و هینانه
دی سیاست و پروژه کانی ، نه توانین بلین روژی ۱۴ی ته موزی ۱۹۵۸ ،
روخانی باستیلی روزهلانی ناوه راستی به خویه وه دی ، وه ئیمپریالیزم
به له ناوچونی پاشایه تی عراق ، سهخت ترین قهلاکانی خوی له کیس
چو ...

به لی ، دهنگو باسه کانی شورشی عراق کوتوپر خوی دا به گوی
جیهانا ، به لام شورشه که خوی شتیکی سه رسام که نه بو ، زور هوی
واهه بو ری بو نه شورشه خوش کردو بو به مایه ی رودانی .
له دهیان سالی رابوردوا ، خراپه ی حو کمیک کونه په رستانه ی
بیروقرا تی ، عراقی گیروده کردبو به دهسی تا قمه چه ته یه که وه له یارمه تی
دهره کانی ئیمپریالیزم که چه شنه ها جه ورو سته میان به میلله ت چیشمت
و چه ند شیوه ی نازار و چه وساندنه وه یان دهر خواردی دا .. له بهر

ئەو شورشى ۱۴ تەموز ، لاي عىراقىيەكان ، وەنەبى تەنھا گورىنى ياسايەك ۋەينانى ياسايەكى تر لە شوينيا - بگەينى ، بەلكو واتە لەناوچونى چەرخىكى بوگەنى خەلك لى بىزار بوو ، دەس پى كرانى ژيانىكى نوى روناك .

عىراق ، خاكى دەجلەو فورات ، ولاتىكى پان وپورە ، پانايىيەكەى . . ۴۵۲ ھەزار كىلومەترەى چوار گوشەيە، واتە دو ئەوئەندەى پانايى بەرىتانىايە توركىيا ھاوسنورى ناوچە كىوىيەكانى لاي سەروىيەتى ، لە روژەلاتىشەو ھاوسنورى ئىرانە ، لەبەرى روژاوايشەو ۋە ئىقلىمى سەروى جەمھورىيەتى يەك گرتوى عەرەبو ئەردەن وولاتى سەودى دراوسىيەتى ، لە خواروى روژەلاتىشەو ئەمارەتى كويت كەوتوئەتە سەر سنورى .

زروفى تەبىئى لە ناوچەكانى عىراقا ، جىاوازىيەكى ئاشكرائى ھەيە ، كەئەوئەش بوە بە ھوى لە يەك نەچون و جىاوازى - يەكى توندى شىوہەكانى ژيان لە عىراقا . . لە چىاو كىوہەكانى سەروى كوردستانا دانىشتوان بەمەرو بزن لەوہراندن ئەژىن ، لە داوئىنى ئەم كىوانەشەو پارچە زەوىى بەپىتى بو گەنم وچو چاندن شىاو ھەيە ، لە خوارىشەو ناوچەيەكى ترى بو كشتوكال بەكەلك ھاتوى بەدوادا دى پشتى بە ئاوى زىكان بەستوہ . ھەر كە نزيكىش بىنەوہ لە خەلىجى عەرەبەوہ ، باخە دوايى نەھاتوہكانى خورما دىن بەرومانا (۸۰٪) پىويستى جىھان لە خورما ھى عىراقە) . ناوچە دەشتەكانىش ھوزە عەرەبە كوچەرەكانى تىادا ئەنیشن .

له کاتیکا که زور له ولاته عه‌ره‌به‌کان نار‌ه‌ه‌تی کهم ئاوی ئه‌چیژن ، دوروباره گه‌وره‌که‌ی عیراق ، له‌سایه‌ی سه‌ری ریک‌خستنی پروژه گه‌وره‌کانی ئاودانه‌وه ، ئه‌وه ئه‌گر نه ئه‌ستو که هه‌رچی زه‌وی و زاریکی بو کشتو کال شی‌اوی هه‌بی ئاوی بدن ، که‌بو له‌مه‌وپاش ئه‌وه‌نده به‌ره‌می ئه‌بی پانزه ملیون که‌س بژینی (ئیستا ژماره‌ی خه‌لکی عیراق شه‌ش ملیون ونیوه) .. زاناکان عیراقیان به گه‌وره‌ترین ده‌وله‌تیکی خاوه‌ن پاشه‌روژی ئابوری داناوه له روژه‌لاتی ناوه‌راستا .

سامانی راسته‌قینه

به‌لام ، سامانی راسته‌قینه‌ی عیراق نه‌وته ، واته زیری ره‌ش ، که به‌ره‌می گه‌یوه‌ته ۲۶۰۰ ملیون تون ، ئه‌م نه‌وته پیش سیانزه سال نزیکه‌ی ۳ ملیون تونی لی هه‌ل ئه‌گوزرا ، به‌لام له سالی ۱۹۵۵ دا گه‌یشه ۳۴ ملیون .

گرنگ ترین گوله‌کانی نه‌وت له که‌رکوکایه له سه‌روی عیراق ، که لوله‌ی لیوه راکیشراوه بو شماره‌کانی گوی ده‌لیای ناوه‌راست له سو‌ریه‌و لوبنان .

ئا ئه‌مه‌ته عیراق ، سروشت هه‌مو شتیکی پی په‌خشیه‌وه به‌ده‌س گوشادی خیرو بیری به سه‌را رشتوه ، داستانه‌کانی کون به‌رامبه‌رکی‌یان ئه‌کرد له‌میانی به‌هه‌شت و گوی ئاوه‌کانی ده‌جله‌و فوراتا .. به‌لام خه‌لکی ئه‌م ولاته ده‌وله‌مه‌نده له ژیر سایه‌ی پاشایه‌تی یا له حالیکه‌ی خراپا ئه‌ژیان ، له هه‌ژاری‌یه‌کی سه‌ختی وادا که له توپی زه‌وی یا وینه‌ی نه‌بو ، ۷۰٪ ی

دانشستوان له کشت و کالا ئیش نه کهن ، بهلام نهو زهوی په ی که نه یکلین هی خویان نه ، هی چینیکی دهره به گی خاوهن زهوی وزاره . عیراق هه میشه پی نه و ترا « ولاتی هه زار ناغا » هه مو هیزی ئابوری به ده سی نه م هه زار ناغایه وه بو ، نه یان بینین خویان له شاره کانا دا نه نیشن ، که چی هه ر بهینه نه بهینی به ئو توموبیله نه مه ریکی په جوانه کانیان نه چن بو سه رلیدانی زهوی وزاره پان و پوره کانیان که جوتیاره برسی و جلله کون له به ره کان ئیشی تیا نه کهن .

به م چه شنه زهوی وزاری عیراق به شیوه په کی دور له دادو چون په کی دا به ش کراره ، ۸۸٪ ی جوتیاره کان که متر له ۷٪ ی زهوی وزاره کانی عیراقیان هه په ، ده سکه وتی سالانه ی جوتیاریش له ۲۰ دینار تی ناپه ری .

گوفاری له نده نی ئیسلامی نوسیپوی : نه وه ی که ره نجبه رو کریکاره کان ده سگریان نه بی ، وه خته به شی کرینی نه وه نده نان و خورماو چاو برنج نه کا که مروف به ژیانیکی بژی و مه مر پی بژی . نه گه ر میلله تی عیراق نه م سامانه راسته ی خوی که بریتی په له گوله کانی نه وت ، هی خوی بوایه ، چه ند پاره ی پیویست بوایه بو بوژاندنه وه ی په ره پی سه ندنی ئابوری و ، بو خورزگار کردن له که لبه ی برسیه تی و هه ژاری ، په کی له سه ر نه نه که وت . . به لام ته نها سی کومپانی بیگانه هه مو نه وتی عیراقیان به ده سته وه په ، که کومپانی نه وتی عیراق و کومپانی نه وتی موسل و کومپانی نه وتی به سه رن ، سه رمایه و سوده کانی به ریتانیا ده وریکی گه وره یاری نه کهن له م سی کومپانی په دا . کومپانی (شل) ی هولنده پی

۲۳٫۷۵٪ ی بهشه‌کانی به‌دهسته‌وه‌یه (ئەم کومپانی‌یه کومپانی‌یه‌کی ئینگلیزی و هول‌هنده‌یی‌یه) ، وه‌ک چون کومپانی‌یه‌وتی به‌ریتانیاش ۲۳٫۷۵٪ تری به‌شه‌کان هی ئەوه . دو کومپانی ئەمه‌ریکایی یه‌ک گرتوو کومپانی یه‌کی فه‌ره‌نسه‌ییش چه‌ند به‌شیکیان هه‌یه .

سو‌دی سالانه‌ی ئەم کومپانی‌یانه به ده‌یان ملیون دینار ته‌قدیر

ئله‌کری .

هه‌ژاری و‌بی‌به‌شی و‌دوا‌که‌وتنی ئابوری و سته‌می ئاشکرا له ژیر سیه‌ری ئیحتیکاراتی بیگانه‌و ده‌ره‌به‌گه‌ خاوه‌ن زه‌وی و زاره‌کانا ، وینه‌ی راسته‌قینه‌ی عیراقی چه‌رخ‌ی یاشایه‌تی‌مان بو ئە‌کیشی . ئە‌بی چون بو‌بی وا ئەم ولاته‌ خاوه‌ن میژوه‌ کونه‌ گه‌یشته‌ ئەم که‌نده‌لانی چاره‌ ره‌شی‌یه ، له‌ گه‌ل ئەوه‌شا که‌ روژی له‌ روژان پایته‌ختی ئەمه‌په‌راتوریه‌تیکی گه‌وره‌ی پان‌و پوری عه‌ره‌ب بوه‌ ؟

میژوی ده‌یان سالی رابوردو ، وه‌رامی ئەم په‌رسیاره‌مان ئە‌داته‌وه‌ :

x سالی ۱۹۱۸ ، پاش جه‌نگی دو‌هه‌می جیهانی و دوای چوار چه‌رخ‌ حو‌کمی تورک ، سو‌پای به‌ریتانیا که‌ پاشماوه‌ی سو‌پای شکسته‌ی تورکی راو‌ئه‌نا ، عیراقی داگیر کرد . له‌ کاتیکا که‌ عیراق چاوی بریپوه‌ ئەو سه‌ر به‌خویی‌یه که‌ هاوسوینه‌کان په‌یمانیا‌ن دا‌بو بیده‌نی ، ئینگلیزو فه‌ره‌نسه‌یی- یه‌کان له‌به‌ینی خویانا په‌یمانیکی نه‌ینی‌یان به‌ستبو بو دا‌به‌ش کردنی جیهانی عه‌ره‌ب .

x سالی ۱۹۲۱ که‌ گه‌ل به‌م غه‌دره‌ی ئیمپریالیزمه‌ی زانی ،

شورشیکی میلی به‌تین هه‌لگیر سا ، به‌لام کونفرانسی (سان‌ریمو) عیراقی

خستبوه ژیر چاودیری بهریتانیاوه . سهربازه کانی بهریتانیا شوررشه که بیان کوژاندهوهو له ناو دهلیایه کی خوینی میلله تا خنکاندیان .

x سالی ۱۹۲۱ له ندهن بریاری دا یه کی له یارمه تی که ره به گوی که ره کانی خوی له سه ر تهختی عراق دانی ، ئه ویش ئه میر فه یسه ل بو ، ئه وه بو چه رچل ولورانس پیلانیکی عاقلانه یان ریکخست بو دامه زرانندی پاشایه تی وپرس کردن به گهل . . ئه رکی جی به جی کردنی ئه م ئیشه یان خسته سه ر شانی (مس بل) که یه کیک بو له کار به ده سه ته کانی ئیستیعمار ، ئه م ئافره ته ئه وه بو که جاریک له نامه یه کیا نوسیوی : « جاریکی تر ئه رکی پاشا دوروست کردن ناگرمه ئه ستو . . ئه رکیکی پیاو ماندو که ره ، وزه له به ری مرو ف ئه بری . . »

به م چه شنه فه یسه ل چوه سه ر تهختی عراق و خیزانی هاشمی له عراقا دامه زرانند .

x سالی ۱۹۳۰ جولانه وه ی روله زیادی ئازادی خواهی ، بهریتانیای ناره حه ت کرد ، له به ر ئه وه وازی له چاودیری هینا ، به لام له هه مان کاتا په یمانیکی بیست وپینج سالی بری به سه ر عراقا ، به پی ی ئه م په یمانه مافی سه ره رشتی کردنی سیاسی و سوپایی له عراقا گرت ه ده س .

x سالی ۱۹۳۹ مه لیک غازی جی نشینی فه یسه ل له وه زعیکی خه لک دودل که ری سه ر لی ده رنه چوا کوژرا . ئه م پاشایه به وه ناو بانگی ده ر کردبو که زور سه ری شور نه ئه کرد بو فه رمانه کانی بهریتانیا ، که کوژرا کوره که ی له جی دانرا ، به لام تا ئه م گه وره ببی عبدا لاهی خالی که نو که ریکی ئه لقه له گوی ئینگلیز بو ، تهختی عراقی درایه ده س .

x سالی ۱۹۴۱ سوپای عراق به سهر کرده‌یی چهنده فسه‌ریکی هه‌لگری
ئالای به‌ره‌ره‌کانی کردنی ده‌سه‌لاتی به‌ریتانیا ، ئینقلابیکی کردو حکومه‌تیکی
شورشگیری دامه‌زراند ، به‌لام سهر بازه ئینگلیزه‌کان ، پاش مانگیك خه‌باتی
قاره‌مانانه ، سهری شورشه‌که‌یان یان کرده‌وه .

x سالی ۱۹۴۸ له نه‌نجامی بیزاری روله زیادی ی گهل له
په‌یمان‌ه‌که‌ی ۱۹۳۰ وسوربونی له سار هه‌لوه‌شاننده‌وه‌ی ، صالح جه‌بر
په‌یمانیکی تازه‌ی به‌ست ، کارو باره‌ گرنگه‌کانی به‌ده‌سی ئینگلیزه‌کانه‌وه
هیشته‌وه ، گه‌لیش دیسان راه‌ریه‌ریه‌وه و صالح جه‌بر له ترسانا رای
کرد بو ده‌ره‌وه‌و په‌رله‌مانیش په‌یمان‌ه‌که‌ی مور نه‌کرد ، ئه‌و ساله سهرانسهر
خه‌باتی میلله‌ت له زدی په‌یمانی پورت - سماوئ ههر به‌رده‌وام بو .

x له سالی ۱۹۵۵ دا په‌یمانی ۱۹۳۰ دوایی هات ، به‌لام به‌ریتانیا
عیراقی به‌سته‌وه به په‌یمانیکی تازه‌وه که کاریکی وای کرد له عیراق تا
دنیا دنیابه ههر پشت به‌و ببه‌ستی ، وه مافی به‌کار هینانی بنکه
ئاسمانی‌یه‌کانی عیراقی دا به ئینگلیز . که‌میک پیش ئه‌مه عیراق وتورکیا
په‌یمانی دوژمنانه‌ی به‌غدایان مور کردبو ، که پاشان پاکستان وئیران
وئینگلیزیش تیابه شداربون ، وه له باره‌ی عه‌مه‌لی‌یه‌وه و به‌نیسه‌ت
ئامانجه‌کانی په‌یمان‌ه‌که‌وه ئه‌مه‌ریکاشی تی چو بو به‌ره‌ره‌کانی ده‌سه‌لاتی
ئینگلیز .

ههر که میسرو سوریه بون به یه‌ک ، چینه حوکم به‌ده‌سه‌کانی
عیراق وئهرده‌ن به فیتی ئینگلیزو به پشتیوانی ئه‌و ، یه‌کیتی هاشمی‌یان

پیکهینا ، تا بیکه ن به قه لایه ک بو ئیمپریالیزم له زدی بزوتنه وه نه ته وه یی به نازادی خواهانه کانی روژه لاتی ناوه راست .

ئمه وینه یه کی به په له په ل کیشراوی روداوه کانی چل سال حوکمی بهریتانیا بو له عیراقا ، له ماوه ی ئه م چل ساله دا ئینگلیزه کان ، پیشان به ته نیا خویان وپاشان له گه ل ئه مه ریکایی یه کانا ، به گهرم جیگه ی ئیمپریالیزم یان له م ولاته دا جی گیر ئه کرد .

تا چوارده ی ته موزیش ئیمپریالیسته کان ته واو دل نیابون و باوه رپان وا بو ئه م جیگایه ی ههانه له عیراقا که س ناتوانی خوی هه ل کوتیته سه ری چه جایه داگیری بکا ، چونکه عیراق هه میشه به سراو بو به په یمانی به غدا ، یان په یمانیکی سوپایی له گه ل بهریتانیا ، یان به یه کیتی هاسمی یه وه له گه ل ئه رده ن ، یان به وه وه که دو بنکه ی سوپایی له خاکه که یابوه .

له وهش به ولاره ئیمپریالیسته کان به هه ندی شتی تر پشت ئه ستور بون : یه که م ئه وه وا تی ئه گه یشتن سوپا له ناو چنگی خویانایه ، دوهم ئه وه که کوشکی شاهانه تاقمه خو فروشتویه کی وه کو فه یسه ل و عبدالاله ونوری سه عیدی حوکمرانی راسته قینه ی تیابو .

ئهمانه هه مو جیگای بروای بهریتانیا بون ، له خورایی نه بو ناو نرابون : « عه ره به کانی خاوه ن شکوشای بهریتانیا » .

نوری سه عیدیش که ته مه نی گه یبوه هه فتا ، به دریزایی ژیانی دوژمنیکی که لله ره قی گه له که ی وهه مو میلله ته عه ره به کان بو . . وهختی خوی له تورکیا خویندبوی ، له کاتی جهنگی یه که میشا له سوپای تورکیادا ئیشی کرد ، پاش ئه وه بو به نوکه ری ئینگلیزه کان که هانه هانه ی عه ره بیان

ئەدا شیر لە روی تورکەکانا ھەلکیشن و کفتیان ئەدانی ھەر کە ئاگری
جەنگ کوژایەو ھەسەر بەخویی ولاتەکەیان بەدەن ، ئەو گفتمی کە ھیچ
نیازیکی راستیان نەبو بیکەن بەراست . نوری سەعید بەھەمو ھیزیکیەو
ئیشی ئەکرد بو جی بەجی کردنی سیاسەتی دەرەو ھی بەریتانیا .

لە سالی ۱۹۳۰ دا کە گەلی گیروگرفت ھاتە روو بەریتانیا- ناچار
کرا واز لە چاودپیری کردنی عیراق بینی ، پیوستی بە پیاویکی وا بو کە
حوکم کردنی عیراق لەلایەن ئەو ھەو ، باشترین مسوگەرکەریکی سیاسەتی
بی . بی گومان نوری سەعید ئەو حوکم فەرما ھەلبژیراوە بو کە ھەمو
سیفەتیکی وای تیابو کە پیوست بو بو ئەو ھی شایانی ھەستان بەم
ئەرکە بی ، نوکەریکی ئەلقە لە گوی بەریتانیا بو ، زورزانیکی ریوی
سورو شتی بی ئەخلاق و بی پەرەو بو ، پری دەرونی بو لەبە سوک روانین
بو گەلەکە ی . .

لەسالی ۱۹۲۱ ھەو زیاتر لەپەنجا ھەزارەتی جوی جوی لەعیراقا
حوکمی گرتە دەس ، بەلام بەدریژایی ئەم ماو ھەو ھەر لەدەسی
تاقمە چەتەکە خویانا بو ، روژنامەنوسی ئینگلیز (جون کیمش) لەکتییکیا
کە ناوی (ھەوت کولەکە ی رماو) ھ ، ئەلی : « حوکومەت تەنھا بەدەسی
۵۰ یان ۶۰ خیزانیکیەو بو ، لەبەینی ئەوان دەرئەچو ، حوکومەتی
ئاغاگان و شوین کەوتو ھەکانیان و دوستەکانیان بو ، بوخزمەتی خویشیان بو .
بەریتانیایش باوکی روحی ھەمویان بو » .

نوری سەعید زیاتر لەھەوت جار حوکمی گرتە دەس ، بەلام

له کاتیکیشا که له سههه حوکم نه نه بو ، حوکمرانی راسته قینهی ولات بو ،
تهنها له دو ماوهی گرنگا نه بی ، یه کهم کاتیک که وه گریرانه سوپایی یه کهی
تهشرینی یه کهمی ۱۹۳۶ روی دا که دو روژ له بالیوزخانهی بهریتانیادا
خوی شاردهوه ، پاشان به یه کی له فروکه کانی چه کی ئاسمانی بهریتانیا
دای له شهقهی بال بو قاهره . . دوههه له کاتی شورشه کهی سوپا
دا له نیسانی ۱۹۴۱ ، که نوری سههید له ریگای به سههوه به پاپوریکی
ئینگلیز رای کرد ، که چی عبد الاله بهرگی ئافره تی له بهر کردو به ئوتوموبیلی
دیپلوماسی یه کی ئهمه ریکایی خوی دهرباز کرد ، خوی له ژیر درشه کی ناو
ئوتوموبیله که دا شاردهوه . .

کاتیک له زیره کی نوری سههید ئاشکرا بو که وا ئهمپه راتوریه تی
بهریتانیا لاواز بو وه هیزی که وتوه ته کری ، ئهم سیاسیه به کری گیراوه
ده سی کرد به گواستنه وهی نوکه ری خوی بو ئهمه ریکا بی ئه وهی په تی
بهینی خوی و له نده نیش بیچری . روژنامه کانی ئهمه ریکاش له قه بی
« دلسوزترین دوسته کانی ئهمه ریکا » یان « له روژه لاتی ناوه راستا » دایه ،
وه که چون واشه نتون کانی که په یمانی به غدای گرتنه باوهش نوری سههیدو
تاقمه که شی خسته کوشی خوی .

ئهرزاس . ه . کلومان له زانستگای باسه کانی سیاسه تی
ده ره وه دا له ئهمه ریکا له کتیبیکی تازه یا به ناوهی (بیری ئیمپریالیزم)
هوه ئه لی : « ئهمه ریکا به شوینی ئینگلیزا رویی له یارمه تی دانی ئه و چینه
ده ره به گه دا که ئینگلیزه کان له سههه تای ده سه لات په یدا کردنیانا
دوروست یان کرد » هه روا ئهم نوسه ره دریژه به قسه کانی ئه داو ئه لی :

« ئەم تاقمە بەھیچ رەنگی نوینەریی سۆدەکانی گەلی عێراق ناکەن ، ئەم ماوە درێژەیش بە سایەى سەرى نەهیشتنی ئازادى یە سیاسى یە کانهوه توانیویانە لەسەر کورسی حوکم دانیشن » .

ئەم نوسەرە کە وینەى عێراق ئەگرى ، زور بەنەرمى قسە ئەکا ، ئەگینا راستت ئەوى ئەم چەرخە لەژیر باری چەشنەها دوروندهی و ستەم و ترساندنێ پولیسا ئەى نالاند .

پاش کوژاندنەوهى شورشەکەى ۱۹۴۸ ییش وەزە بەشیوەیەکی تایبەتى ناخوش تر بو .

سالەکانی پاشانیش نوکەرەکانی بەریتانیا تەواوی شولیان لی هەلکیشاو لەرادە دەرچون لە ئازاردان و چەوساندنەوهدا . . با بو نمونە هەندى وینەى ئەو تاوانانەتان بو بگێرمەوه کە لەینوہى دوہەمى سالى ۱۹۵۴ دا کردیان :

۱۸ ی ئاب ، پارتى سوشیالیزمى گەل یان داخست کە سالی جەبرى موناڤیسی نوری سەعید سەرۆکایەتى ئەکرد .

۲ ی ئەیلول ، پارتى دیموکراتى نیشتمان پەرورەى پیچەوانەى حوکومەتیش داخزا .

۲۲ ی هەمان مانگ هەمو پارتە سیاسى یەکانى تر داخران .

۱۶ ی تەشرینی دوہەم ، هەمو کومەل و یانەو روژنامەکان داخران هەرۆا حکومەتى عێراق لەسالى ۱۹۵۴ دا ، پاش قوبول کردنى یارمەتى ئەمەریکا ، بالیوزخانەکەى خوى لەموسکو داخست ، کە برینی پەپوہندى دیپلوماسیى لەگەل پەکیەتى سوڤیەتا بەدوادا هات .

پاش بهستنی پهیمانی بهغدا ، یاسای لهسه ر جهورو ستهم و
رتساندن دامه زراوی عیراق ، به تهواوی شیت بو ، ژماره یه کی زور
له خه لك له بهندی خانه کان توند کران ، هه تاوه کو پیاوه گه وره کانی
به ربه ره کانی کردنی حوکومه تیشی وهک چادرچی و کبه و سه رو که کانی تری
پارتی دیموکراتی نیشتمان په روه رو پارتی سه ربه خویشی گرت هوه .
پاشایه تی له عیراقا بهم چه شنه بو ، بی گومان بی ئابرویی بیکی بی
باکانه بو له ماکمیلانی سه ره که وه زیرانی ئینگلیزه وه که له ۱۶ ی ته موزا
له پارله مانا سه بارت بهم یاسا بو گه نه وتی : « له پیشکه وتو ترین یاساکانی
روژه لاتنی ناوه راست بو ! »

میلله تی عیراق زور رقی لهم یاسایه بو ، سوپایش هه روا ، نه وه بو
کومه لی نه فسه ره ئازاده کان پیکهات بو له ناوبردنی پاشایه تی و رزگار کردنی
ولات له ئیمپریالیزم و بیروقرا تیهت .

هه رچه ند عیراق به ته واوی له ولاته عه ره به کانی تر برابو ، به لام
ههستی نه ته وه بی و نیشتمانی که له دلی هه مو عه ره با بلیسه ی سه ند بو
له عیراقیشا له ژیره وه زور به تین لیشاوی نه کرد .

له ۱۵ ی ته موزا موریس ناو په یام نیری نیویورک هیرالد تربیون
له بیروت سه بارت به هه لبتزاردنه که ی پارله مانی عیراق که ه ی مایس
کرا ، وتی : « به راستی گالته بازار بو » ۵۳ کهس له گه وره ترین سه رو که
سیاسی یه کان که ژماره یه کی زور له وه زیره پیشوه کانیشیان تیا بو ،
داوایان له گهل کرد که به شداری نه کا له وه هه لبتزاردنه ساخته دا ،

شه قامه کان به خویشان دانی گهل له زدی حوکومهت پر بو ، بهیان نامه به هه مو شوینیکا بلاو کرایه وه ، نوری سه عیدیش وا توله ی سه نده وه هات خه لکیکی زوری گرت و فری ی دانه قولایی به ندی خانه کانه وه .

به لام ئەم چاره گهل هه موی به ناشکرا ده سی کرد به دوژمنایه تی له گهل نوری سه عید ، هه تا وه کو مه لاکانیش له شاری پیروزی موسولمانانا (نه جه ف) راپه رین بو به رپه رچ دانه وه ی .

که میله تی لوبنان راپه ری له ئمپیریالیسته کان ، نوری سه عید فری بو له نده ن ، له وی له گهل ئمپیریالیسته کان ری که وت که ولاته موسولمانه کانی په یمانی به غدا به سوپا ده س بکیشنه کاروباری لوبنانه وه ، تا سه ری شورشه که پان که نه وه ، له له نده نیشه وه چو بو ئەسته مول تار ی خوش کا بو کوبونه وه ی ئەو ولاته موسولمانانه که ئەم بریازه په یوه ندی به وانه وه بو ، له ویشه وه گه رایه وه بو به غدا و فره مانی دا به یه کی له تیپه کانی سوپا که ئاماده بی بو چون بو لوبنان ، زه عیم روکن عبدالکریم قاسم فره مانده ری ئەم تیپه بو .

ئازانسی دهنگو باسه کانی روژه لاتنی ناوه راست ئەلی : عبدالکریم قاسم که فره مانی که وتنه ری ی بو لوبنان وه رگرت داوای چهک و زه خیره ی زیاتری کرد ، که خواسته که یان جی به جی کرد به تیپه که یه وه روی کرده به غدا ، وه به یارمه تی تیپه کانی تری سوپا ئیستگه کانی رادیو و ته لگراف و کوشکی شایی داگیر کرد .

به م چه شنه گهل و سوپا توانی یان یاسای بیزراوی پاشایه تی

لهناوبه‌رنو جاری جمهوریته بدن ، پاش ئه‌مه گورج حوکومه‌تی
جمهوریته پیکهات که شان به‌شانی ئه‌فسه‌ره نیشتمان په‌روه‌ه‌کانی
شورش ، گه‌لیک له‌سه‌رکرده‌کانی به‌ربه‌ه‌کانی یشی تیایه .

یه‌که‌مین ئیش له‌سیاسه‌تی ده‌روه‌دا ، که حوکومه‌تی تازه به‌سه‌ر-
کردیی عبدالکریم قاسم پی‌ه‌لسا ، ئه‌وه‌بو جاری دا که لایانگری
په‌یره‌ه‌کانی باندونگ و په‌یمانی کومه‌لی نه‌ته‌وه یه‌که‌گرتوه‌کانه‌و ، له‌یه‌کیه‌تی
به‌هاشمی‌یه‌که‌ی عراق و ئه‌رده‌ن ده‌رچوو ، دانی نا به‌جمهوریته‌تی یه‌که
گرتوی عه‌ره‌با .

یه‌کیه‌تی سوڤیه‌ت له‌پیشترینی ئه‌و ده‌وله‌تانه‌بو که دانیان نا
به‌جمهوریته‌تی نوی‌ی عراقا که تائیس‌تا جمهوریته‌تی چینی میلی‌و
ئهنده‌نوسیاو پولهن‌داو جمهوریته‌تی ئه‌لمانیای دیموکراتی و رومانیاو
یوگوسلاویا و گه‌لیکی تریش دان یان پیا‌ناوه (ئه‌م وتاره پاش شورش
به‌چه‌ند روژیک نوسراوه . وه‌رگیر) .

له‌ناوبردنی پاشایه‌تی عراق ، روداویکه کاریکی گه‌وره ئه‌کاته‌سه‌ر
چونیه‌تی تیپه‌ر بونی ئه‌و جه‌نگه‌سه‌خته‌ی که عه‌ره‌ب تی‌ی چوون له‌زدی
ئیمپریالیسته‌کان بو هینانه‌دی سه‌ربه‌خویی ولاته‌کانیا . . روخانی
پاشایه‌تی عراق ، واته‌ روخانی گه‌وره‌ترین قه‌لایه‌کی ئیمپریالیزم له
روژه‌لاتی ناوه‌راستا ، وه‌ لیدانیکی پشت شکینه‌ ئاراسته‌ی ناو دلی
ئیمپریالیزم و یاسای په‌یمان‌ه‌ جه‌نگی‌یه‌کان کرا .

ئهمه‌ریکا و ئینگلیزیش سواری سه‌ری خویان بون و ملیان نه‌نا بو

- ۳۱ -

ئەو كەدان بەم روداوه گەورە ميژويي يەدابنين ، بريارى خو تى ھەل-
قورتاندىن ياندا لەلوبنان و ئەردەنا ، ئامانجى راستەقینەيشيان عىراق بو
ئەم دودەولەتە بەم كەللە رەقىيەيان و بە سەرشورنەكردنيان بو
ياساكانى گورانى كومهلايەتى ، يارى بە ئاگر ئەكەن و ئاسايشى ھەمو جيهان
ئەخەنە مەترسى يەوہ .

وہرگيرى : محمدى مەلا كەريم

بو ئافرهتی کوردستان

— بهخشان —

توش راپه‌رره ، توش بچگه‌نگه
جه‌نگ بو خوت و بو نیشتمان
له‌عه‌ره‌ب هه‌لکه‌وت « جه‌میله »
ئه‌و کچه ژیره نه‌شمیله
توش راپه‌رره له ئه‌و زیاتر
بگه‌ره « تانیا » ی خنجیله

ئه‌مررو روژی تیکوشانه
روژی ئازادی خوازانه
هه‌رچی ئه‌بینیت بو ولات
خه‌ریکه‌و ته‌قه‌لا ئه‌دات
توش راپه‌رره دلسوزانه
کوردستانت چاوه‌رروانه

گیژوله‌ی کوردستان
په‌پوله‌ی ناو گولان
گه‌لی جوانی
گه‌لی پاکی
له‌ناو جیهان
هه‌سته بنوینه
خوت مه‌فه‌وتینه

له‌شووشه‌ی ژیان پیکی بنوشه
ژیان شادیه ژیان زور خوشه

کیژوله‌ی کوردستان
په‌پوله‌ی ناو گولان
توش خه‌بات که وه‌کو گه‌لان
تا سه‌ربه‌ست بی له‌ناو جیهان

لہتی نان و شیشی کہ باب

فاضل

زستانہ لیزمہی باران بہ خورر دیتہ خواری ، لہبہر چورراوگہی
گوسوانہو پلوسکہکان تا دہم نہنہی بہ گویوہ ہیچ نابیسری ، سہرماش
چوقہ چوقی خستوتہ دانہوہ .

باجی پیروزیس کزولہ گہلی کردبوہ ناگردانہکھی بہردمی کہ
نہختیک خاکہ خہلوزی تیا گہش کردبوہوہ ، قوریہکی فافونی رہشی
لہلایہکیا دانا بو ، لہسہر پلاوپالیویک نانی تہرر کردبو سہرپوشہکھی
خوی دابو بہ سہریا . لای کردہوہ بہلای راستیاو دہستیکی دریزکرد
بو ناو جیگہی کوررہکھی وتی :

– کورم ہہستہ درہنگہ کانی قوتابخانہتہ . کوررہکھشی ہہلساو
چاوہکانی گلوفتو بالہکانی دریزکردو نہختی خوی کیشایہوہو وتی :

– دایہ وایزانم زووہ ، ہیشتا ہہر تاریکہ .

– نہ کوررم ٹہوہ ہہورہ بویہ تاریک دیارہ ، ٹہی گویت لی نیہ باران

چی ٹہکا ؟

کوررہکھی ہہلساو چو لہہہہانہکہدا دہستو دہموچاوی شتو

ہانہوہ گوی ناگردانہکھی وتی :

— دایه به خوا زور سارده و بارانیش زور نه باری نازانم چون دهر چه
بو مه کتیب ؟ دایکی به سه ریا هاتو هانه هانه ی داو غیره تی نایه بهر وتی :

— کوررم گوی مه دهری تو کورریت و نه بی نازابیت ، مه کتیبیش زور
دور نیه ، لهم کانه شیا چایه کی بو تی کردو کورره خواردیوه به پارچه یه
نانه وه و هلسا خوی کو کرده وه . چی کو کردنه وه یه ک ؟ به سه ر شهرواله که یا
قه مسله کونیکه فهدو به سه ر نه میشا پالتو شریکه له بهر کرد که
ههردو نانشکه که ی لیوه هاتبوه دهره وه له بهر درراوی . سه ر نه ژنوی
شهرواله که یشی ته نک بو بو . کتیبه کانی کرد به بهر پشتوینه که یا له ژیر
پالتو که یه وه هلسا برروا ، خوشکه که ی پی وت :

— توخوا کاکه نه مروش له بیرت نه چی . نه ویش وتی باشه و چوه

دهره وه .

گه ییه قوتابخانه ، هه مو گیانی له ناوا شلیپه ی نه هات ، زوری
پیخوش نه بو بخوینی به لام بلی چی ، دایکی زوری لی نه کرد ، هه مو جار
پی نه وت (کورم تا من بمینم به بیوه ژن کوشی به خیوت نه کم و . ب .
بخوینی تا نه بی به شتی ، با له پاشه روزا وه کو ئیسته نه ژینو ، تابیت به
یارمه تیه کو په نایه کیش بو خوشکه که ت ، ئیتر نه گهر من بمینم یا نه مینم
وا قه ی ناکا) . نه م قسانه ی دایکی بو وای لی کردبو که له قوتابخانه
نه برری ، هه ژاریو برسیه تیشی وای لی کردبو له هه مو هاوریکنی باشتر
بیت ، پاره ی نه بو له گیر فلانا به روژ خوی پیوه خه ریک کا ، یائیواران سینه ما
گهر رانی پیوه بکا ، له مالیشه وه رادیو و رابواردنی نه بو تا نه په رژیته سه ر

هیچی تر بویه به شه و تاوه نهوز ئه ی برده وه له گهل کتیبه کانی خه ریک ئه بو ، به روژیش پاش قوتابخانه زور له مال نور ئه که وته وه .

ئهو به یانیه به و سه رماو توفو ره هیله به گه ییه قوتابخانه ، ده رسی یه که مو دوه می خویند له پشوی پاش ده رسه که دا به چه شنی هه مو روژیک بابوله ی خواردن به ش کرا به سه ر هه مو قوتابیه کانا . ئه می ش بابوله که ی خوی خرایه سه ر میزه که ی له به رده میا که بریتی بو له له تی نانو شیشیک که باب . چاوی تی برری ، ئاو زایه ده می ، سکی که وته قورره قورر ، برسیه تی په ره ی لی سه ند ، خه ریک بو په لاماری بداو بیخوا به لام خوشکه که ی بیر که وته وه که به یانی پی و ت (کاکه له بیرت نه چیت) بویه نا نه که ی به که باب به که وه لول کردو ئاخیه باخه لیه وه .

بوچی ماموستاکه ی له زور سه ریه وه راوه ستابو ! چاوی له م ئیشه ی بو به لام هیچ ده نگی نه کرد تا تاویک ، قوتابیه کان ده ستیان کرد به هه لسانو چونه ده ره وه ، ئه می ش هه ستاو ژوره که ی به جی هیشت و ماموستاکه ی ش به شوینیا ، بانگی کردو به ئه سپایی لیبی پرسی : -

- کورم بوچی نانه که تت نه خوارد ، پیچانه وه و خسته باخه لته وه

و ئه مه چه ند روژیشه هه روا ئه که ی ت ؟ کوره ش وه لامی دایه وه :

- ئه فه ندی ئه ی به م له ماله وه ئه ی خوم .

- ئه ی بو لیره نای خویت ؟

- له ماله وه له گهل خوشکه که ما ئه ی خوم چونکه خواردنی باشمان

نیه و دایکم گوشتمان بو ناکرری .

- بوچی گوشتتان بو ناکرری ، ئه ی باوکت له کوپیه ؟

پار هاوینی له سهر (گه للابه يهك) گه وته خواریو بهرتایه که ی که و تو
مرد ئیسته یش هر دایکم به خیومان نه کاو هیچمان نیه .
نه ی به چی نه ژین ؟
- به و قیرته به قه ی دای ناوه له بهر ده رگای ماله وه دا ، سا چی
بفروشی به روژ به وه نه ژین .
ماموستا که شی چاوی پرریو له فرمیسک ، دلی جوشی سه ند ، دهستی
کرد به گیر فانی چاره که دیناریکی دایه و وتی : - نه مهش به ره وه مالی
بوخوتان خه رچی که ن .
کوررهش له پیشا وه ری نه نه گرتو وتی : -
- ئاخر ماموستا نه مرو تو نه مه م نه ده یتی نه ی سبه ینی ، نه ی
دوسبه ی ؟

خه بات

ماموستای محاومی و نه دیب ابراهیم احمد ئیمتیازی روژنامه یه کی
سیاسی روژانه ی کوردی و عه ره بی ی وه رگرت به ناوی خه باته وه .
« هیوا » زور شانازو شاده به « خه بات » ی هاوریی و ئاواته خوازه که
ببینه هه وینی خه باتیکی هه میشه بی بو به ره و ژیانیکی به ختیارتری
نه ته وه ی کورد .

نامہ بیک له کوردستانی ئیراتروہ

تیشکی روژی رزگاری گهلان وا ده میکه رووناکترو به تین تر له پیشو خوی دهنوینی . به دریژی میژیوی ژیانی ئینسان و به پیی یاسای ته بیعتی کومه لایه تی چینه کان و نه ته وه کانی عالم به دایم هه ردهم له خبات و تیکوشاندا بوون .

به شیک لهو ته قه لایه بو داگیر کهری و ده سه لات به سه ر ولات و چه وسانه وهی به ره می شان و پیلی نه ته وه کانی دیل و یه خسیر بوه به شی تری نهو خه باته که دایم که وتوته به رامبه ری ته قه لای داگیر کهری تیکوشانی نه ته وه کانی داماوو ژیر چه پوک بو رامالینی توقی نه سیری و به رقه راری نازادی و ژیانیکی خوش و به اختیار بوه .

هه ژاری و تالی ژیان و زورو زورداری داگیر کهران له سه ر نه ته وه کانی ژیر چه پوک تیکوشان و بزوتنه وهی نه وانی روژ به روژ رازاوه ترو به رین تر کردوه .

وا به قه د نیو قهرن ده بی که به رینی نهو تیکوشانه ده وری گورانده وه به بونهی بلا و بونه وه و په ری بیرو باوه ری ئینسان دوستانه و مه رام و ئامانجی نازاد یخو ازانه له عالم دا نهو نه ته وانهی که رزگار بوون و یان له سه ر پلهی دوایی رزگار بوون پاش نه وهی که سه ر به ست بوون و ده سه لاتیان به ده سه ته وه گرت ئیتر بیجگه له وهی هیزی داگیر کهری له ناو نهو نه ته وانهدا ناتوانی خوی ده رخت به لکو به شی زوری نهو نه ته وه رزگار بوانه ده بنه

پشت و په‌نای نه‌ته‌وه‌کانی یه‌خسیر و زور لی‌کراو و به‌پی‌ی توانایی و هیزیان
نه‌ته‌وه‌کانی دیل و یه‌خسیر یاریده‌و به‌وبونه‌وه بو پساندنی زنجیری دیلی
هانیان دده‌ن .

له‌پاش روخانی دامو ده‌زگای ئیمپراتوریه‌تی روسی کون و هاتنه
سه‌رکاری هیزو توانای میلله‌ت دیمان به‌چ جوریک ده‌وله‌تی سوقیه‌ت
(شوره‌وی) ده‌ستی داگیر که‌ری ئیمپراتوری روسیای له‌ئیران بریوه‌و
چاوی له‌ته‌واوی‌ی بنکه‌و خانو به‌ره‌و شرکت و ریگای ئاسن و قهرزی
داگیرکه‌رانهی ئیمپراتوری روسی کون پوشی و بانگی دوستایه‌تی خوی
راگه‌یاند که‌وا ئیستاش هه‌ر به‌ر ده‌وامه .

وا ئیستا نه‌ته‌وه‌کانی رزگاربوی عراق و میسرو زور نه‌ته‌وه‌ی
تریش یاریده‌ی گه‌لی تیکوشه‌رو ده‌س به‌چه‌کی جزائر دده‌ن که
قاره‌مانانه بو رزگاری و سه‌ربه‌خویی نیشتمانیان قولیان له‌ئیستعمارگه‌رانی
فهرانسه هه‌ل‌مالیوه وه ده‌خوازن به‌سه‌ربه‌ستی بژین .

وه‌یان له‌کاتیکدا که‌ داگیرکه‌رانی انگلیزو فهرانسه له‌گه‌ل ئیسرائیل
هارکراوی روژه‌له‌لاتی ناوه‌راستی ئیمپریالیزم که‌ هرژمی داگیر که‌رانهی
خویان برده‌ سه‌ر نه‌ته‌وه‌ی رزگاربوو و ئازادیخوازی میسر دیمان چون
نه‌ته‌وه‌کانی چین و سوقیه‌ت پیاوانه له‌گه‌ل نه‌ته‌وه‌کانی تر وه‌کو سوریاو
هیند ، ئه‌ندونیزیاو ...

ده‌نگی پیشتیوانی خویان له‌به‌ره‌له‌ستی نه‌ته‌وه‌ی میسر به‌ئیمپریالیزم
و هیرش‌به‌ران راگه‌یاند . ئه‌و کاته دیمان هه‌ر باش هه‌رره‌شه‌ی سوقیه‌ت

و دانی چند سعات وچان دواپی پی دانی هیرش و کوشت و کوشتاری
نه ته وهی نه بهزی میسر که زور نازایانه بهره لستی کردن هیرش بهران
شهری داگیر که رانه یان و هستاند. وه هر وژم بهره کان به هه موو هه رره شه و
گورره شه کانیا نه وه له خویان نوسان وه به دهستی به تال و روور هشی کشانه وه
نه و ده مه نه ته وهی نازا و نه بهزی میسریش له و کاره ساته دا سه به رزو
پیروز نالای حقی حاکمیه تی خوی له سه ر ده راوی کانالی سبویز چه قاند .
بی گومان پشتیوانیه که ی سوئیه ت و چین له گهل نه ته وه کانی عالم
یه کیک له هویه کانی هه ره گه وره ی پیروزی میسر له بهره لسته که ی دا
دیته ژماره وه .

جا که و ابو له نه انجامدا به وه ده گه یین که ئیمرو له عالم دا بهره یه کی
به رین و به هیز له نه ته وه کانی رزگار بوو پیک هاتوه وه له به رامبه ر داگیر -
که رن دا بو یاریده و هاندانی نه ته وه کانی ژیر چه پوک ماو وه که قه لایه کی
نه رووخ راوه ستاون .

نه گه ر به وردی سه رنج بدهینه میژووی گورران (تحول) له و چند ساله ی
دواپی دا نه بینین لافاوی شورش و هر وژمی رزگار که ری له قه راخ گومه کانی
نه ندونیزیا و فیتنام دا تا کو قه راخ گومی میدیته رانه و له ویوه له لبان و
قبرس رابگره تا کو روژ ناوای مه راکش و نیجیریان دا گرتوه وه له ویدا خوی
کیشا وه ته ناو جه رگی بازاری ئیمپریالیزم یاتی نه مریکای خوارو . به کورتی
قاره کانی ئاسیا و نه فریقا و تیکرا راست بوونه وه و وا خه ریکی که لاک
پیس و بوگه نی ئیستعمار که دیاری نه وروپای شارستانی بو خه لکی
قاره کانی ئاسیا و نه فریقا به یه ک جاری بینیشن .

کلیه و بلیسه‌ی شورشی رزگار که‌ری ناسیاو نه فریقا به تابه‌تی هی نه‌ته‌وه‌کانی عه‌ره‌ب به‌زوربه‌ی شورشی جه‌رگ‌بر و پشت‌شکینه‌ری ئیستعمار له‌عیراق‌دا له‌و چه‌ندساله‌ی دواییدا که‌وا ئیستاش په‌یتاپه‌تیا پی‌یه‌وه ده‌چی تینی راسته‌قینه‌ی و هه‌ست‌پی‌کراوی خوی داوه‌ته‌خه‌باتی به‌رده‌وامی نه‌ته‌وه‌که‌مان بو رزگاری و سه‌ربه‌خویی .

زور به‌رووناکی ده‌بینری که‌ته‌واوی نیشتمان‌په‌روه‌ران و تیکوشه‌رانی کورد هه‌ستیان به‌و تین‌وتایه‌کردوه .

شورشی پی‌روزو سه‌رکه‌وتوی عیراق که‌لاپه‌ره‌ی ره‌شی ده‌ورو زه‌مانی فیصل و عبدالاله‌داداشی ئاغا‌کانی قه‌راخ چومی تایمز و لندن و نوری سعید خانی ژماره‌یه‌کی روژه‌لاتی ناوه‌راستی ئیستعماری دراند وه‌ئالای به‌رزو پرشانازی جمهوری عیراقی له‌سه‌ر کوشکی شاهی که‌مولگای کوبونه‌وه‌کانی په‌یمانی کونی بغدا بو داکوتا . وه‌به‌شیک له‌نه‌ته‌وه‌پچریچر کراوه‌که‌مان که‌که‌وتوته‌عیراقه‌وه‌له‌ژیر سیبه‌ری ئالای جمهوری عیراق‌دا هیندی مافی نه‌ته‌وایه‌تی ستاند وه‌جمهوری له‌قانونی اساسی نه‌ته‌وه‌ی عه‌ره‌ب له‌ولاتی عیراق‌دا به‌شه‌ریک ده‌زانی ئه‌و کرده‌وه‌و کرده‌وه‌کانی تری ناسیونالیزی عه‌ره‌ب ده‌ری‌ده‌خا که‌ناسیو نالیزی عه‌ره‌ب که‌وتوته‌سه‌ر باری ناسینی مافی کورد و یاریده‌ی نه‌ته‌وه‌ی کورد بو رزگاری و سه‌ربه‌خویی کورد و کوردستان .

دیاره‌کاربه‌ده‌ستان و به‌ریوه‌به‌ره‌کانی ناسیونالیزی عه‌ره‌ب له‌گرته‌به‌ری یاریده‌ی نه‌ته‌وه‌ی کورد بورزگاری و سه‌ربه‌خویی باشترین و

له‌بارترین ریگای سه‌رپان‌کردنه‌وهی ئیستعمارو نوکه‌رانی ئیستعماریان هه‌لبژاردوه . گرتنه‌به‌ری ئه‌و ریگایه‌هه‌ر ئه‌وه‌نده‌که به‌قازانجی کورده قازانجی نه‌ته‌وهی عه‌ره‌بیشی به‌به‌رچاوی تیدایه . رووناکه‌که نه‌ته‌وه‌که‌مان له‌هه‌ر چوار پارچه‌دابچرراوه‌کاندا به‌چاویکی زور حورمه‌تاویه‌وه‌ده‌روانیتته جوولانه‌وهی نه‌ته‌وایه‌تی عه‌ره‌ب‌که‌وا که‌وتوته‌سه‌ر باو په‌یتاپه‌یتا ولاته‌کانی عه‌ره‌ب‌رزگار ده‌کات و تارمایی ئیستعمار له‌روژه‌هلایتی ناوه‌راستدا ده‌خاته ناو گومه‌وه .

حیزی دیموکراتی کوردستان هه‌ر پاش رووخانی تاج و ته‌ختی فاروقی خائین به‌ده‌ستی شوررشگیرانی هیزی میسر له‌مه‌ر خاوینی ئامانجی شوررشگیرانی و جوولانه‌وهی نه‌ته‌وهی عه‌ره‌ب‌رووناکه‌بووه‌که بنکه‌ی هیزیکی پرر تاقه‌تی نه‌ته‌وایه‌تی ریشه‌ی داکوتاو به‌په‌ره‌ی خوی ئیستعماری بریندار کردو دوا برینی جه‌رگ برری خوی له‌ناوه‌ندی په‌یمانی شه‌ر هه‌لایسینه‌ری به‌غدای کونی کرد .

دواروژی به‌رینی خه‌باتی گه‌لان باشتر و کاکل تر شوین و ئامانجی ناسیونالیزی عه‌ره‌ب‌که تانیستا هه‌ر به‌خاوینی له‌گه‌ل ئامانجی نه‌ته‌وه‌ که‌ماندا به‌ریوه‌هاتوه‌و ده‌رده‌خا .

کاربه‌ده‌ستانی ده‌زگای ده‌وله‌ته‌کانی تاران و ئه‌نقه‌ره‌و به‌غدای کون به‌تایبه‌تی هی ئه‌نقه‌ره‌و تاران زوریان ته‌قه‌لا دا که کورد له‌ناو نه‌ته‌وه‌کانی‌اندا بتویننه‌وه‌و زمان‌وکارو کرده‌وهی تایبه‌تی کوردایه‌تیان له‌ناو هه‌لگرن . هه‌ر بویه‌یشه‌زور به‌توندی به‌ره‌ه‌لستی زور داخ‌وازی نه‌ته‌وه‌که‌مان

له تورکیاو ئیراندا بو خویندن به زمانی کوردی ده کرا که وا ئیستاش هه
به رده وامه له کاتیکدا هه له زوه وه نه ته وه که مان به خهباتی خوی نه و مافه ی
له ده زگای ده وله ته کانی سه ره به ئیستعماری پیشووی عیراقی نه ستانده وه له
نه نجامدا کورد له هه ر چوار پارچه داپچرراوه کاندا زمان ، کرده وه ،
ئاکارو هونه ری خوی پاراستوه وه وه ک میلله تیک ماوه . نه ته وه ی عه ره ب
زور به برایه تی و دوستایه تی له گه ل نه ته وه که ماندا به ریوه ده چوو به تایبه تی
ئیسته به بونه ی بوونی حکومه تیکی میلی نه و حورمه تو برایه تیه زور
به هیزتر بوه . ته قه لای ده زگای ده وله ته کانی تورکیاو ئیران بو تواندنه وه
په رش و بلاو کردنی نه ته وه که مان و هه روه ها ته قه لا بو له به ین بردنی مافی
نه ته وایه تی میلله تی کورد گه و ره تر ین خیانه ته به ئامانجی دوستایه تی
نه ته وه کانی فارس و تورک له گه ل نه ته وه ی کوردو قه ت له لایه ن نه ته وه کانی
تورک و فارسه وه پشتیوانی نه کراوه به لکو به دایم بیری نه ته وه کانی فارس و
تورک به پیچه وانه ی ته قه لای ده زگای ده وله ته کانی سه ره به ئیمپریالیزمی
تورکیاو ئیران بوه . کورد چ له ئیران چ له تورکیاو عیراق و سوریا دا دهستی
برایه تی و خهباتی ییکگرتووی خویان بو رو خاندنی دام و ده زگای ده وله ته کانی
سه ره به ئیمپریالیزمی نه و ولاتانه ی دابوه دهستی نه ته وه کانی ئازادی خوازی
فارس و تورک و عه ره به وه . هه ر وه کو له عیراق و سوریا دا نه و برایه تی و
خهباته مان بو هینانه سه رکاری حکومه تیکی میلی به رچاو ده که وی و وا
ئیستا زور به تین تر له پیشوو نه و نه رکه که وتوته سه ره خهباتی نه ته وه که مان
له ئیران و تورکیادا که ده بی دهستی یه کیتی و برایه تی بداته دهست
نه ته وه کانی فارس و ئازربایجان و تورک و نه قه لیانه کانی میلی نه و ولاتانه

بو هینانه سه‌رکاری حکومه‌تیکی نیشتمانی . برینی جوقه‌واری نوکه‌رانی
ئیس‌تعمار له‌عیراق و ناسینی به‌شیک له‌نه‌ته‌وه‌که‌مان به‌شه‌ریکی نه‌ته‌وه‌ی
عه‌رب له‌ولاتی عیراقدا مزگینه‌کی به‌رچاوه بو رووناکی رزگاری نه‌ته‌وه‌ی
کورد که یه‌که‌م گزنگی ئومیدی رزگاری پرژاندوته سه‌ر کورده‌وار یه‌وه .
به‌و جوړه زور به‌جوانی و رووناکی بومان ده‌رده‌که‌وه‌ی که هه‌ول و ده‌وریکی
زور له‌بارو راست بو ئازادی و بزوتنه‌وه‌ی رزگاری خوازانه‌ی نه‌ته‌وه‌که‌مان
وا له‌پیشمانه‌وه‌یه .

هاو نیشتمانی خوشه‌ویست : حیزی دیموکراتی کوردستانی ئیران
له‌ته‌واوی چینه‌کانی میلله‌ت له‌کریکاران و لادی‌یه‌کان و پیشه‌واران و
رووناک‌بیران و عه‌شیره‌ته‌کانی نیشتمان‌په‌روه‌ره‌ر ده‌گیرینه‌وه زور له‌پیشو
زیاتر کوزیله‌ی خویان له‌ده‌وری ناوه‌ندو ئالا‌هه‌لگری نه‌ته‌وه‌که‌مان حیزی
دیموکرتی کوردستان پته‌وترو نزیکتر که‌نه‌وه .

حیزبه‌که‌مان به‌وریایه‌کی به‌رینه‌وه به‌هاونیشتمانانی خوشه‌ویست
رائه‌گه‌ینی که‌هه‌ر وه‌کو تائیس‌تا فریوی فیل و درو ده‌له‌سه‌کانی ئیس‌تعمارو
چلکاو‌خوره‌کانی ئیس‌تعمار تان نه‌خواردوه پیویسته زیاتر له‌پیشوو
ئاگاداری جولانه‌وه‌ی گیره‌شیوینی نوکه‌رانی ئیس‌تعمارو ئیمپریالیزم بن .
حیزبه‌که‌مان دلینایه تا ئه‌و ده‌م خوی له‌باوه‌شی نه‌ته‌وه که‌ماندا‌ببینی،
ئیس‌تعمارو نوکه‌رانی زه‌فه‌ری په‌رش و بلاوی پی نایه‌نن هه‌روه‌کو به‌دریزی
چوارده‌سال ته‌مه‌نی حیزبه‌که‌مان ته‌قه‌لای دوژمن بو جیا‌کردنه‌وه‌ی ئه‌و
له‌میلله‌ت نه‌ی توانی سه‌رکه‌وی .

حیزبه که مان زور به شانازیوه هیزی به تین تر کردنی خهباتی رزگاری
خوازانهی خوی له و پشتیوانیه پرر جه وه ره ی وه رده گری که
نه ته وه که مان له پاش کاره ساته که ی کودتای ٢٨ ی گه لاویژی ٣٢ له وی
کردو له باوهشی خوی دا پاراستی .

حیزبه که مان هه ره وه که لایه کی نه روخ به پشت نه ستووری
نه ته وه که مان به رامبه ره به دوژمن راوه ستاوه و به یاری کاری هاونه ته وه کا
نمان له عیراق و تورکیا و سوریا دا بو پیک هینانی ئاواتی پیروزی گه لی کوردو
هه ره ها له ئیران به خهباتی پته و و یه کگرتووی له گه ل نه ته وه کانی فارس و
ئازربایجاندا بو پیک هینانی ژیانیکی خوش و به اختیار به ره و پیشه رووات .
حیزبه که مان به پته و بوونی خهباتی گه مان ئاسوی ئازادی و رزگاری
زور رووناک ده بینی .

به یه که وه له ریزیکی تیک به سیو و پته و دا به ژیری و وریایی یه کی
ئازایانه وه به ره و گزنگی رووناکی ئازادی و سه به خویی گه لان بو پیشه وه .
بژی ئاشتی به رده و ام ئامانجی پیروزی گه لان .

سه رکه وی ئامانجی گه لانی یه خسیر بو ئازادی و رزگاری .
پیروزی ئاواتی جوانی پیک هاتوی نه ته وه کانی کوردو عه ره ب
له عیراقدا .

سه رکه وی خهباتی گه لی کورد بو ئازادی و رزگاری .

ئەستىرەي ئازادى

نوسىنى : ج . بابان

ئەستىرەي ئازادى گەلان لە درەوشانەووداىە ، پ شنگ ئەدا . كاروانى
گەلانى ئاشتى و سەربەستى خوازانى سەر رووى زەمىن بەھوى ئەو
پرشنگە زيوپىنەو شەوقە رونەوہ ريگاي تاريكى سەختى ھەزار بەھەزار
دەرئەكەن بى وەستان ، ئەرون بى ووچان ، تا ئەگەنە مەبەستى خويان .
ئەستىرەي ئازادى ھەر لەدرەوشانەووداىە ، لە جريووداىە بە ئاشكرا
بانگ ئەگانە گشت برسپەك بە ئازادى و ھەمو تىنويەك بو سەربەستى ،
بانگ ئەگانە ھەمو نوستو و خەوالويەك و بە جريوہ موزيقايىہ كا ريگە
رەكەي ، بە ھەمو لەسەرخويى و نەرميەكەوہ ئەلى : - ھەستن بکەونە
خوتان ، وا شەوہزەنگم بو پال پيوەنان ، تاريكم بو روشن کردنەوہ ،
دەسا راپەررن بگەن بە كاروانا ، زوكەن بەجىمەمىن ، گورجكەن خوتان
كوكەنەوہ ، ئىستا ئەو كاتەيە كە چەندەھا سالە گەرمتەر لە ئاگر ، تيزتر
لە گوللە بە پەرۆشتەر لە روژوہوان چاوہروانى بون . برون بەرەو روناكى ،
روہو بەختياري ، گيتى رونە ، بەرى ئاسمان سامالە . بەلى ئەو پەلە
ھەورە چلكنەي جارن بەرى ئەستىرەي درەوشاوە و روژى روناكى گرتبو
وا لەرەوانەوودا ، ئەو تەمو مژدەي رووى ئاسمانى تەنى بو ، وا بە گەرداوى
توندو بە ھيزى خەباتو كوششى بى وچانانەي گەلان ھەموى پەرشو

بلاو بوه وه و پرشنگی نازادی تاله زیوینه کانی به هه مو لایه کا په خش بو .
خوای شه رر ده هولی دررا . کوننه په پوی به دغه سال دهنگه ناسازه که ی
بررا ، بازارگانه کانی گیانی میلله تان بازاریان بو به دمی مردو ،
شه پازلله ی یه که له سه ری ه کی میلله تان که روکاس ، گیژو وری کردن .
مه گهر هه به یادی جارانه وه گوی یان بزرنگیته وه و ناخو هه ناسه ی سارد
هه لگیشن بو کوشک و سامان و رابواردنه که ی پیشویان ، بو که له گایه که یان
که یاری یان به گشت گیتی نه کرد به آره زوو خواستی خویمان .

هه ر هیزی میلله تان و خه بات که رانه که له گا نه کات به مانگا به که ل ،
شیر نه کات به ریوی و پیشیله نه کات به مشک . به لی که له گا به شیری
چوه هه ر شوینیک له ریوی که متر بوی ده رچو ، لافو گه زافی فیرعه ونیان
له هه ر جی یه که لی دا نیشتمان په روه رانیان لی بو به موسی ، نه وه ی به سه ر
نه وان هات ، سه رما به هه تیو با به ده واری شرری نه کرد له هه ر کوی یه که
نه یان بینی قه یسه ری یان لی بو به که ونه مشک جی نیه خو یانی لی بگر نه وه ،
شوین نیه خو یانی تیا بشار نه وه ، نه وه هیند ، هیندی چینی ، نه نده نو سیا
بورما ، سه یلا ، جزائر ، مراکش ، عیراق ، سوریا ، میسر ، لوبنان . . .
و به ده یه ها یا خود به سه ده ها شوینی تر ، هه ر که له گایه و بو به مانگا به که ل
و سه ربه ره و خوار به دهم شه قه وه وه که توپ خل نه بیته وه .

بی گومان حسابی میلله تان قورستریکه له گهل نو که رانی ئیمپریالست و
چلکاو خورو ده ست و پیوه نده کانیان که له کوشکی شوشه و نوین و به زگی
ناوریشما نه تلانه وه و به سه ر مالی میلله ته وه نه زه لانه وه . هه زار داوین

پسی و بهد خواییان نه کردبو ناغاگانیان ، سپی به رهش ، رهشیان به سپی نه کرد ، دز به خاوهن مال و خاوهن مال به دز ، حهقیان به ناحهق و ناحهقیان به حق نه کرد . بی گومان حسابی میلله تان له گهل نه وانه زور سهخته نه بی هه رچییه کیان کرده و هه ر خوشیه کیان چه شتوه هه موی له کونه لوتیان بیته وه .

نهمه یه ره وره وه ی میژو که هه رگیزاو هه رگیز هه ر بو پیشه وه نه روات و هه ر یه کیک له و بی هیژو لاوازانه ی که مافی ژیانیان نیه له دوژ- منانی مروقایه تی و خوین خورو پاشل پیش و بهدکاران هه مو نه بی بن به ژیره وه و ریگا بو کاروانی گهلان پاک که نه وه که به بی قورت و گری کاروانی خوین ته و او که ن و ریگای نازادی بېرن .

به لی نه سیره ی نازادی میلله تان له دره و شان ه وه دایه و پرشنگ نه دا ، ریگا روناک نه کانه وه بو کاروانی گهلانی ناشتی و سه ربه ستی خوازانی سه ر رووی زه مین ، که برون بی وه ستان ، بکشین بی ووچان .

وهسلی نابونه

تا ئیستا گه لی له به شداره به ریزه کانی هیوا نابونه ی سالی پارو نه مسالیان بو ناردووین ، سوپاسیان نه که یین و به منزیکانه هه مویان وسله کانیان پی نه گات .

نامه خانیه کوردستان له کرکوک

نامه خانیه کوردستان له کرکوک هه مو جوړه چاپکراویکی کوردی لی دهست نه که ویت ، نه وه تا له سه ر شه قامی سیروان ، خاوه نه که ی عومه ر بیکه سه .

میثروی لام باش نیه‌ی سلیمانی

تا ۱۴ ی ته‌موزی ۱۹۵۸

- * کوردستانی عراق به‌زور درایه پال حکومتی فیصل .
 - * ته‌نیا دو که‌س قایل بوون به‌م درانه پاله .
 - * کورد هم‌میشه خه‌بات نه‌کات بو مافی بریاری پاشه‌روژی .
- نوسینی : أحمد خواجه

ئه‌م باسه میثرویکی زور گرنگه له‌لایه‌ره‌ی میثروی کوردا به‌رام‌به‌ر به‌ملکیتی له‌عراقدا .

له‌پیش دروست کردنی مه‌لیک « ملک » و رازاندنه‌وه‌ی ته‌خته‌که‌ی ،
ئه‌م عراقه به‌ناوی عربستان و کوردستانه‌وه ناوئه‌برا .

ئیستا ، له‌پیش ئه‌وه‌دا که له‌بنه‌چه‌ی باسه‌که بدوین نه‌ختیک له‌کرده‌وه ره‌نگاوره‌نگو به‌پیچو په‌ناکه‌ی ئیستعمار ئه‌دوین : ئینگلیز که‌به‌دوای له‌شکره شکسته و سپا په‌راگه‌نده‌ی تورکه پیاو‌خوره‌کاندا هاته عراقه‌وه گه‌یشته کنگربان و که رووی کرده کرکوک و شاریه‌کان چون به‌پیر سپای ئینگلیزه‌وه و گه‌یشته کرکوک ئیتر بیجگه له‌سلیمانی ولات‌نه‌ما ئینگلیز نه‌ی گرتبی .

خودیاره که تهنیا سلیمانیش ته وانای بهر بهر کانی وه ویستانی
نه نه بوو بهرام بهر به لیشاوی له شکری ئینگلیز وه یان بی نه کرکوک و کورد
به قرر بچیت . به لام له دواوی نووسین و لی گیرانه وه به کی زور له سه به لین و
ژوانی مهردانه ی نه وسایان بو سلیمانیش ریگه دران .

به لینه که یان ، له چیا ی حمینه وه دروست کردنی کوردستان بوو
به لام به دروست کردنی عراق و له هه نده رانه وه هینانی پیاویکی مووچه خوری
خویان « فیصلی به که م » بو ملکی عراق که ئینگلیزه کان به مه رامی خویان
فوویان دابوو ئینگلیزه له گامه کانی کوردستان نه مجاره به نامهردانه له کورد
که وتنه به ندوباو . نه و وشکه که له که ی به ناوی سه به سستی کورده وه
به فروفیل و ده سیسه هه لیان چنی بوو و کوردیان پی ته فره نه دا ورده ورده
که وتنه روو خاندنی تاهه ره سیکی وایان پی هینا خویان یان کرد به ژیریوه .
به لام ، نه و وه خته بو نه وه ی فیله ناپاکیه که یان لووته و بزوت
به خه گیریان نه بی ، درو و ده له سه که یان نه که ویتنه گوری روو زهردیانه وه
هه ر روژه به هیوا یه که وه هه رده مه به درو یه که که وتنه ته فره دان .

له گه ل هینانی فیصلی به که مدا له لایه ن پیاوه دروزن و دهس بره کانی
به ریتانیا وه له سلیمانی که نه و وه خته ناوچه ی هه ره به هینری داوای
سه به سستی و نازادی کوردبو له کوردستاندا ، که وتنه ته له که بازی و نه م
پرسیاران ه یان دروست کرد .

۱ - پرسیری به که م : (لام باش نه)

أ - تیکه ل بوون به عه ره بی عراق .

ب - باوهر کردن به فیصلی یه که م .

۲ - پرسپاری دووهم : (لام باشه)

به پیچه وانهی پرسپاری یه که م .

له دوای ئه م پرسپارو به خت بی نیه له هه موو لیوای سلیمانیدا ته نیا
دوولام باشه ده رچوو . که چی له جیاتی به لینه نامه ردانه که یان ناوی
کوردستانیان کرد به شمال .

خوبیجگه له م پرسپارو فرو فیله یان زور ده ردی گران هه یه که بوتری
به لام دوو باره به رامبه ر به هه موو کرده وه پرزه برو زه نگه که یشیان له روژی
هاتنی ئینگلیزه وه بوسلیمانی تا سالی ۱۹۳۰ - ۱۹۳۱ له ژیر ده سه لاتی
سه روکی زیندو شیخ محمود دا به چه که به ربه ره کانی ئه کراو بو داوای
ئه و حقه که استقلالی کووردو کووردستانه کوورد پاش نه که وتوه و لوای
سلیمانی ههروه ها تا شه به قی روژی ۱۴ تموزی ۱۹۵۸ له سه ر ئه و
په یمانی « لام باش نیه » یه مایه وه و هه رگیز باوری خویان نه دا به ملیکی
عاق و به ناچاری دوستانه رایان بوارد .

جا ، که روژی عراق له ته پ و توزی کرده وه ی چوغل و ناله باره
ناپه سنده کانی ئیستعمار رزگار بوو هه ر له و روژه پیروزه دا بانگی یه کیه تی و
آزادی عربی عراق و کوورد له آسمانی گیتی دا پرشنگی دا .

هه ر به آواتی سه ربه سستی وه هه موو کووردی سه رزه وی له گهل
برایانی عربی عراقدا به هه موو هیزو گیانیکی باش و خاوینه وه ده سستی
برایه تیان هاویشته ملی یه کتر . هیوا دارین ئه م پشتی یه کیه تی وه
په یوه سستی هه مان هه رگیز نه ترازوی وه بو چیژتنی تامی کامی آزادیان هاویری
ژیان و مردن بین .

احمد خواجه

طاری شورشه که ی عراق

له زوران بازی دهوله نه کانا

نوسینی ماموستا اقبال فلوجی

وه رگير لهعه ره بیه وه

((ف . ع . ك))

بی گومان شورشه که ی عراق گورانیکی زوری هینا به سهر هه لویست
(موقف) ی دهولیدا ، وه کاریکی زوری کردوه ته کیشانه ی هیز (میزان
القوی) له مه یانی پارچه کانو ئوردوگا کانا ، ئاشکرایشه که ئوردوگای
ئاسایش به شی شیر (حصه الاسد) ی بهرکه وت .

له م وتاره دا ئه مانه وی باسی ئه وکاره بکه یین که شورشه که ی عراق
کردوه یه ته سهر هه پارچه یه که له م پارچه پارچه دهولیا نه .
له پیش هه موشتیکا ئه وپارچه دهولیا نه کامانه ن ؟

که جهنگی دوهه می جیهان کوتایی هات ، پاش ئه وه ی که جیهان ،
هه موی ، ناخوش ترین سزاو ئازاری چهشت له سایه ی ئه وشه ره دا ،
هه مو به ره ی ئاده میزاد هه ستیان کرد به وه ی که بازرگانه کانی جهنگ
به مه وه رانا وه ستن ، وه چینه کاربه دهسته کانی ولاته روژئاوا ییه کان

به و به شعی که له وجه ننگه دا ده سیان که وت تیریان نه خوار دوه و رازی نه بوون بگره وهك زهره رهنه له جه ننگ ده رچون ، به تایبه تی پاش ئه وهی که ههستیان کرد به وهی که ئوردو گیاه کی تری فراوان و به هیز په یدابوه ، به راده یهك که ناخیان بوروژانی (هیتلهر) هه ئه کیشا ! واته ، سه بارهت بهم تاومه مه سئه له پاریزگاری سه ربه سهستی دیمو کراسی و زدی هیتلهر نه بو ، وه کو خویان گزافیان لی ئه دا ، به لکو مه سئه لهی له ناو بردنی رقه به ریکی ترسینه ره که ته ماعی له نه ندازه دانیه و هه ره شه له ته ماعی ئه مان ئه کات ! . . ئه نجامی جهنگی دوه م له به رچاوی ئه مانه ئیجگار ناهه مواریبو ، چونکه له سه ر شانوی دولیدا ئوردو گیاه کی تری به هیز په یدابو ، ئه ویش ئوردو گیای (سوشالیزی) بو به سه روکایه تی یه کیه تی شوره وی ، ئه م ئوردو گیاهش توانایه کی ئیجگار سامدارو گه وهی بو به راده یه کی وه ها دوشمنه کانی هه مو سه رسام کردو جیی پی لیژکردن ، وه له نه نجامی هه لوسته کانی یه کیه تی شوره وی و ئوردو گیای سوشالیزی ده رباره ی پشتگیری کردنی ولاتانی ژیرده سته ، ئه م تاومه بویان ده رکه وت که ته نها خویان نین له مه یدانا ، به لکو مه ترسیه کی زورگه وه هه یه که هه ره شه له قازانجه ئیمپریالیستیه کانیان ئه کات ، هه روه ها بویان ده رکه وت ئه و میلله تانه ی که له پیناوی سه ربه سستی خویانا وه به ناوی ئه و سه ربه ستی هه له جهنگی دوه ما سزایان چیشته ، پاش ئه وه هه موه قوربانیه ، به ئاسانی ده س هه لناگرن له بیرو باره ری دیمو کراسی .

به لام ولاته روژئاواییه کان له باتی ئه وهی ئه م راستیه بخته نه بهر

چاویان و حهلی وای بودابنن که له گهل میشکی پاش جهنگا ریک بکه وی ، هه تاکو بتوانن نه وقازانجه گرنگانهی خویان بپاریزن که له گهل ناواتی میلله تانا ریک بکه وی ، بهلی له باتی نه مانه ، هه مو هیزیکی خویانیان کوکرده وه بوئه وهی میلله تانی ژیرده سته هه ر له ژیرده سته لاتی خویانا بهیلنه وه و قازانجه ئیستعماری یه کان بپاریزن !

له بهر نه مه بو که هیرشی جهنگیکی ساردیان برده سهر ئوردوگای روژهللات ، گوایا ، وایان نه دایه قه له م که نه مان میلله تانی ژیرده سته هان نه دهن بوراپه رین له رویانا !... نه وه یان له بیر خویان برده وه که خواستی میلله ت بوسه ربه سستی و سه ربه خوبی هه رگیزا و هه رگیز ژیرنا که وی ، له لایه کی تریشه وه ده ستیان کرد به هیرشی جهنگی راسته قینه له سه ر میلله تانی بی ده سلالات ، وایان نه زانی به م دو هویه وه : (شه ری سارد له گهل ئوردوگای ئیشتراکی و ، شه ری گهرم له گهل میلله تانی بی ده سلالات) قازانجی چاوبرسیانهی خویان مسوگر نه که ن ... نه وه بو شه ری کوریا ... فیتنام ... اسرائیل ... دروس کردنی ، شه ری ره گزی له خواروی نه فریقا .. شه ری ئیستعماریانهی تونس و مه راکش و جزائر .. هیرشی سی قولی له سه ر میسر .. هه ته د ... بهرپاکران .

به لام نه نجامی نه م سیاسیسه ته ، به پیچه وانه ی نیازی خویان ، سه رنه که وتنو دورانیکی ئیجگار زلبو ، چونکه ، نه گهر نه وسا نه م وولانه ئیستعماریانه ته نها روبه روی ئوردوگای ئیشتراکیه ت وه ستابون ، وائیستا روبه روی هیزیکی پرسام وه ستاون ، نه وه ش هیزی نه ومیلله تانه یه که

لهپاش چهن قوربانیه کی گه وره و خه باتیکی خویناوی له چنگی ئیمپریالست رزگار بوبون ، ئهم هیزه سامناکه به دهنگی بهرز نرکانی به سه ریانا که هه رچی له توانایا هه یه ئه یخاته کار له پیناوی ئاسایشی جهانا . . . له پیناوی ئازادی میلله تانا . . . به راستی په یدابونی پارچه ی دهوله ته کانی ئاسیا و ئه فریقا له سه ر شانوی دهولیا گورانیکی گه وره بو له میژوی ئاده میزادا ، وه بریاره کانی « باندونگ » ده برینیکی زور به جی بو بو خواستی میلله تان له پیناوی ئازادی و سه ره خوپی و ئاسایشا ، میلله تانی عه ره بیش ده سیکی بالایان هه بو له پیکهینانی ئهم پارچه و به هیز کردنی بناغه که ی که دامه زراوه له سه ر داننان به مافی چاره نویسی ، و ژیانی به ناشتی و لایه نگیری نه کردنی به راستی (الحیاد الایجابی) .

عراقیش ، ئه گه رچی سیاسه تی حکومه ته گوربه گوره که ی هه ر یاریدانی ئیمپریالست بو ، به لام میلله ته که ی هه یچ کوتایی نه کرد له یاریدانی ئاسایش و ئازادیا ، وه هه مو هه لیکه به کار ئه هینا بوده برینی ههستی خوی سه ره رای زولم و چه وسانه وه . . . به سه بوشانازی گه لی عراقی نه به ز که شورشه که ی چوارده ی ته موز کاریکی زور گه وره ی کردوه ته سه ر کیشانه ی هیزی ئهم پارچه پارچه دهولیا نه .

وائیسته ئهم کار کردنه لیک ئه دهینه وه ، چ له ئوردوگای روژئاوا ، وه ئوردوگای روژهه لات ، وه ئوردوگای دهوله ته کانی ئاسیا و ئه فریقا : -

(١) شورشه که مانو ئوردوگای روژئاوا : -

هه مو ئه زانین که حکومه تی روخوا و عراقی کردبو به بنکه یه کی سه ره کی

(قاعدة رئيسية) له بنكه كاني ئيمپريالست له جهاننا وههاو بهشي كردوه له خدمت كردنى ئامانجى ئيمپريالستى روژئاوا ، هاوبه شيهه كى كارى گهر ، نه ناهت گهلى جار له دهوله ته روژئاوا يه كان خويان گهرم تربو ، ههروهها دهسيكى زورى هه بو له تيز كردنى جهنگى ساردى بهينى روژهه لاتو روژئاوا ، و له گواستنه وهى ئهم جهنگه بو روژهه لاتى ناوه راست ، وه له مروه وه ئاسايشى جهان گهلى جار كه وته مه ترسيه كى راسته قينه وه ، ئهم هاو كار يه ش چهن جور يك بو ، وائيسته هه نديكيان ئه خه ينه پيش چاو : -

أ - حكومه تى روخاو ، هه تا بن ده ستي نقوم بو بو له سياسي ته تى په يمانه كانا ، ئه و سياسي ته تى كه نورى سعيدو پيره كه تى له ده ميكه وه دليان لى چوبو ، هه ر له په يمانى (سعدئاباد) و پروژه تى سوريان گه و ره و چه ماوه تى به پيت (الهلال الخصيب) ، هه تا په يمانه كانى پاريز گارى تيكهل (الدفاع المشترك) ، وه په يمانى به غدا كه هه ول و ته قه لاي كار به ده ستان گه يشتبوه ئه و پهرى ، وه نيشتمانى خوشه ويستيان خستبوه ناو گيژاوى سياسي ته تى ئيمپريالست و ئيمه يش كه وتينه ناوه هراى زوران بازى ده وله ته كان و جهنگى سارده وه ، به راستى پياوه كانى حكومه تى روخاو ده ستيكى ئيجگار بالاين هه بو له هينانه دى ئه م په يمانه لاوازه دا ، بگره ئه مان بون كه هانى ده وله ته ئيستعمار يه كانيان ئه دا بو پيك هينانى و هاتنه پالى ، هه تا ولاته روژئاوا يه كان ، به تايبه تى به ريتانيا ، ستراتيجى خويان ريكوپيك كرد وه په يمانى به غدايان كرد به (محور) ي سياسي ته تى ئيمپريالستيه كانى خويان له روژهه لاتى ناوه راستا .

(ب) حکومتی روخاو تهنها بهوه رانهوهستا که هاوبهشی بکا لهجهنگی ساردا ، بهلکو یارمه تی ئیمپریالیستی شی دا تهنانهت لهجهنگی راسته قینه شدا ، لهوهیرشانا که ولاته ئیستعماریه کان ئه یان برده سهه ولاته بی دهسه کان ، ئیسته ئیمه نامانه وی هه موئه وانه بخهینه پیش چاو که لهروژانی ره شاروی داوه ، تهنها ههندی نمونه ئه خهینه بهرچاوتان : - ههلوئیستی حکومت ده رباره ی جهنگی کوریا ، پشتگیری ئه ودهست دریزی یه ی که کرایه سهه میلله تی کوریا ... پشتگیری کردنی دهست دریزی ئینگلیز له سهه میلله تی قه برس و کشانه وهی نوینه ری عراق له کومله ی نه ته وه یه کگرتوه کان هه ر له بهرئه وهی که ئه م نوینه ره دهنگی دا بو مافی میلله تی قه برس له چاره نویسی خویا ، چونکه مافی چاره نویسی یه کشته و پچرپچر ناکری و مافی هه مو نه ته وه یه که ، عه ره بیش له هه مو که س زیاتر هه قی هه یه پشتگیری مافی چاره نویسی ولاتان بکات ، چونکه خوی ساله های ساله تی کوشاوه و تی ئه کوشی له هه مو بستی له نیشتمان ه گه وره که یا له پیناوی مافی چاره نویسی خویا ...

ته نانهت زدی میلله تی عه ره بیش هاوبه شی کرد ... زور دورنیه له بهرچاومان که چون کار به دهستانی حکومتی گور به گور هاوبه شیان کرد له هیره سی قولیه که ی سهه میسر ! ... که هه مو فرو که خانه کانی عراقو ته وانای ئه م ولاته خرابوه ژیر ده سه لاتی فرو که کانی به ریتانیا بو بومبارانی خاکی میسر ... خو پیلان نانه وه یان له زدی سوریا و لبنان شتیکی ئاشکرایه و ته واو رون بویه وه به هوی مه حکمه ی میلله ته وه .

زور روداوی ترههیه - ئیسته ماوه ماننیه باسی بکهین - بومان -
دهرئه خا که حکومه تی پیشو هاوبه شی کردوه له و جهنگه خویناویانه ی که
ئیسستمار کردویه تی له گهل میلله تانی بی هیزا ...

بهلام ئیسته ، به هوی شورشه پیروزه که مانه وه ئیسستمار بوی -
دهرکه وت که کوله که یه کی به هیزی له کیس چو ، واته شورشه که مان زدی
هه مو دهس دریزی به که و پشتگیری به بو هه مو بی هیزیك ، بی گومان ئه م
گورانه ناوجه رگی ستراتیژی ئیمپریالستی پیکاهه ، ئیتر له مه وپاش
ناتوانی بمان کا به کوته کی دهستی بوجهنگی سارد یا گهرم ! ...

۲ - شورشه که مان و ئوردوگای ئیشتراکیهت : -

شتیکی سهیرنیه که شورشه که مان تقدیری هه لویستی ئوردوگای
ئیشتراکیه تی کرد دهرباره ی مه سه له ی میلله تانی ژیردهسته ، وه سهیرنیه
که لاپه ره یه کی تازه ی کردوه وه دهرباره ی په یوه ندیمان له گهل ئه م
ئوردوگایه دا ... هه رله سه ر ئه م بناغه یه نوینه ریی دپلوماسی له میانی عراقو
ولاته سوشیالزمه کانا دامه زرا ... و حکومه تمان دانی نا به جمهوریه تی
چینی میلی و په یوه ندی دامه زران له گهل دهوله ته کانی ئه وروپای روژه لات
حکومه تی تازه ی عراق که ئه م هه نگاهه پیروزانه ی نا مه بهستی ئه وه یه
که سیاسه تی (حیادی ایجابی) بگری و له سه ری بروا .. واته حکومه تی
شورش ئه یه وی دوستایه تی که پاک به کاربینی له گهل هه مو او به راستیش
ئه یه وی ئه م دوستایه تی به جی به جی بکا ، له سه ر روشنایی ئه م سیاسه ته
ئوردوگای روژه لاتیش گورانیکی گه وره ی به سه راهات ، چونکه ئیسته

دنیایه که وولاته که مان جاریکی تر نابی به بنکه ی دهس دریزی و هه ره شه -
کردن له ئه منو ئاسایشی ئه و و ئه توانی په یوه ندی له گهل عراق و هه مو
روژهلانی ناوه رستا به سستی له سه ربناغهی وه لیه کی و قازانجی تیکهل ..
ئهم په یوه ندیه ش هه تادی به هیزتر ئه بی مادام که ئوردوگای ئیشتراکیه ت
دلسوزه و نیازی پاکه ده رباره ی میلله تانی ئه م ناوچه یه ..

۳ - شورشه که مانو پارچه ی ئاسیا و ئه فریقا :-

شورشه که مان سه رکه و تنیکی گه وره بو بونه ته وه ی عه ره ب
به شیوه یه کی تاییه تی ، و بو پارچه ی ئاسیا و افریقا به شیوه یه کی گشتی :-
۱ - قازانجی نه ته وه ی عه ره ب له م شورشه له ژماره نایه ت ...
چونکه پاش ئه وه ی که کاربه ده ستانی حکومه تی ته پیو به هه موه یز هه ولیان
ئهدا بوچاندنی تووی دوه ره کی و دودلی له ناو ریزه کانی عه ره با .. وائیه ته
ئه بینین که نه ته وه ی عه ره ب بوبه یه ک پارچه ی ریکوبته و پاریزگاری
له راستی و ئاشتی ئه کات .

کاربه ده ستان هه مو هه لیکیان به کار ئه هینا بوپی شیل کردنی (جامعه ی
عه ره بی) وه به راستی جامعه له ئیش وه ستابو به هوی پیلانه کانیا نه وه ..
به مه شه وه رانه وه ستان به لکو بریاریان دا ئه وبه شه پاره یه که له عیراقه وه
ته رخان کرابو بو جامعه بیبرن ، ئه مه ش سه ره تابو بوکشانه وه ی ئیجگاری
له جامعه !.. هه روه ها شه رمیان نه ئه کرد له جوین دان به ده وه له ته عه ره به
ئزاده کان ، ته نانه ت له مه ی دانه (دولی) یه کانا که ئه مه ش بوبو به هوی
دل خوش بونی دوژمنانی عه رب وه حکومه تی جوله که ش چه پله ی بولی ئهدا !.

بهلام ئەمرو . . له‌ئیر سییه‌ری شورشه‌ پیروزه‌ که‌مانا عراق‌ جامعه‌ به‌هیزئه‌کا ، به‌گورجی به‌شی خوی له‌ده‌رامه‌دی (جامعه‌) ئه‌دا ، ئەمرو . . عراق‌ له‌کومه‌لی نه‌ته‌وه‌یه‌که‌گرتوه‌کانا ، شان‌به‌شانی ده‌وله‌ته‌ عه‌ره‌به‌ براده‌ره‌کان ئه‌وه‌ستیو رو‌به‌روی ئه‌وانه‌ ئه‌ترکینی که‌ده‌س‌دریژی ئه‌که‌نه‌ سه‌ر سه‌ربه‌خویی لب‌نانو ئه‌ردن . . . کومه‌لی نه‌ته‌وه‌یه‌که‌گرتوه‌کان به‌تیکراییی بریاره‌که‌ی عه‌ره‌ب په‌سه‌ن‌ئه‌که‌ن ده‌رباره‌ی ده‌ربیرینی بیزاری له‌ده‌س-دریژی بیگانه‌ له‌کاروباری ناوخوی عه‌ره‌با ، ئه‌مه‌ش مایه‌ی شانازی‌یه‌ بونه‌ته‌وه‌ی عه‌ره‌بو ته‌قدیری ئه‌وسه‌رکه‌وتنانه‌یه‌ که‌ ده‌سیان‌که‌وتوه . . . وه‌زیری ده‌ره‌وه‌ی عراق‌ ئه‌چیت بومه‌راکش ، تونس ، ئه‌م‌دوانه‌ش بریارئه‌ده‌ن بینه‌ (جامعه‌) وه‌ ، جامعه‌ داوا‌ئه‌کات له‌کومه‌لی نه‌ته‌وه‌یه‌که‌گرتوه‌کان که‌ له‌کونگره‌ی ئاسایش (مجلس‌ امن) شوینی هه‌میشه‌یی هه‌بی . . .

ئمه‌ چه‌ن‌فازانجی‌کن که‌نه‌ته‌وه‌ی عه‌ره‌ب له‌شورشی عراق‌وه‌ ده‌سی که‌وتوه‌ له‌ماوه‌ی چه‌ن‌ه‌فته‌یه‌کا ، له‌مه‌وپاشیش هه‌موجهان زنجیره‌ی-قازانجی ئه‌م‌شورشه‌ گه‌وره‌یه‌ ئه‌بینی . .

ب - قازانجی پارچه‌ی ئاسیاو ئه‌فریقاش به‌شیوه‌یه‌کی گشتی شاراوه‌ نیه‌ : - هه‌مو ئه‌زانین که‌خه‌ت‌باره‌کانی حکومه‌تی ته‌پیو چون هه‌ولیان‌ئه‌دا بو ته‌گه‌ره‌خستنه‌ ناوئیشی ئه‌م پارچه‌یه . . له‌به‌رچاومانه‌ که‌نۆینه‌ری عراق‌ - واته‌ : فاضل‌ الجمالی . وه‌رگیر - له‌کونگره‌ی باندونگا چون پاسی ئاغا‌کانی ئه‌کرد به‌را‌ده‌یه‌که‌ ته‌نانه‌ت خویان ئه‌وپاسه‌یان نه‌ئه‌کرد ! .

هیچ دروناکهین نهگه ربلیین نوینهری عراق لهووهختهدا زمان حالی ئیمپریالست بو لهوگونگرهیهدا ، بهلام لهویدا دهنگی ئیمپریالست نهئهبیسرا بویه توشی شکانیکی خراب بو . . . نازادهکانی عراقیش ، لهگهلهوهشدا کهحکومهت بهههمو جوریک بهرههلهستی نهکردن ، کوتاییان نهئهکردن بهرزکردنهوهی دهنگی گهلی عراق ، وه لهگونگرههی یهکگرتنی ئاسیاو نهفریقادا هاوبهشیان کرد . .

بهلام شورشهکهمان بهقازانجی ئهپارچهیه دهوچو کهدهسیکی زورگهورهی ههیه لهخزمهتی ئاسایشی جهانا . . بیگومان بونی جمهوریهتهکهمان لهپارچهیا بههیزتری ئهکاو یارمهتی ئهدا بودهم کوتی ئیستعمارو پاراستنی ئاشتی جهان .

واته : لهدایک بونی جمهوریهتهکهمان کاریکی زورگهورهی کردهسهر ههلوپستی دهولی . . سهرکهوتن بو بوئاسایش و (حیادی ایجابی) سهرکهوتن بو بونهتهوهی عهربهو ههمو نهتهوهیهک کهئیستعمار ههرهشهی لی بکا ، شکانیکی گهورهبو بوپهیمانه ئیمپریالیستییهکان ، بهکورتی : قهلایهکی گهوره لهئاواتی ئیمپریالیست بههیزی ئهمشورشه پیروزه رروخواو پیشیل کرا . . .

بهلام واشورشه پیروزهکهمان ، بهخویو سیاسهته (حیادی) یهکهیهوه کهبریتیه لهلانهدان بهلای پهیمانه عهسکهریهکانا ، زهربهیهکی کاری گهری دا لهسیاسهتی ئیمپریالیست و پهیمانی بهغدای وردوخاش کرد ههروهها زهربهیهکی کاریگهروبو لهسیاسهتی ئابلوقهدانی یهکیهتی شورهوی بهزنجیرهیهک لهپهیمانی دهولهته روژئاواپهکان ، دیاره بهووردوخاش بونی

پهیمانی بهغدا په یوهندی بهینی پهیمانی ته تله سی و پهیمانی خواری
روژه لاتی ناسیاش پچرا ، واته شور شه که مان به پاک کردنه وه و له ناو بردنی
سیاشه تی پهیمانی عهسکه ری خدمه تیکی گه و ره ی ناسیاشی جهانی کرد ،
نهمهش نه وه ناگهینی ، وهك دهر ون پيسنه کان نه یانه وی پیشانی بدن ،
که نیمه چوبینه ناوئوردوگای دوژمنی روژئاواوه ، به لی نیمه نامانه وی
بین به کونه کی دهستی ئیستعمار بوجی به جی کردنی نامانجه گلاوه کانی ! .
بویه پیویسته له سهر ده وله ته روژئاواویه کان که زور باش تی بگا که سیاسته
دوشمنایه تیه که ی سهر نه که وت ، به لام حکومتی تازه ی عراق ناماده یه
بوه او کاری له گه ل هه مو بوجی به جی کردنی قازانجی شهرعی و کردوهی ره و
له مه و پیش جمهوریه ته که مان بریاری دا که پاریزگاری هه مو التزامانی نه کا
که له گه ل که رامه تمانا بگونجی ، سیاستی عراقی تازه سیاستیکی
(سلبی) و بی کاره نیه ، به لکو سیاستیکه دامه زراوه له سهر بناغه ی
هاو کاریه کی پاک و خاوین ، بی گومان نهم هه لویسته تازه یه که له شور شه
پیروزه که مانه وه په یابوه ، ماوه یه کی به نرخ داوه به روژئاوا ، بوئه وه ی
له مه و پاش سیاستی خوی ریک و پیک بکاته وه به جوری که له گه ل قازانجه
شهرعیه کانی بگونجی ، چاکتر له سیاستی پهیمانی عهسکه ری ! . . .

محامی

که مال میرزا که ریم شه ریف

له سلیمانی و دهره وه ی سلیمانیدا هه مو و چه شنه ده عوا یه که نهینی .

بویژی به ناو نگی کورد وه فای

سلیمانی : سکالا

وه فای ناوی حاجی میرزا عبدالرحیم کوری مهلا غفوری کوری نصراللهی نه وره حمانی و له به ره ی مهلا جامی به له سالی ۱۸۴۴ م له شاری سابلاغی موکری دا پی ناو ته مهیدانی زیانه وه وه ههر لهوی له لای مهلا گه وره کانی شاری به نایبه تی له کن مهلا احمد صدر العلماء خویندوویه وه شماره زاییکی پوختی به سهر زمانی کوردی و فارسی و عهره بی دا پهیدا کردوه وه به ههر سی زمانه که هه لبهستی داناوه .

وه فای پیاویکی زور زاناو تی گه یشتوو مه ندو قوول و گران و ایندارو و خاوه نی ریشیکی توپی سپی بوه وه دوو جاریش دیده نی مالی خوی کردوه له کانی چونی جاری سی به مینی و له ته مه نی (۷۰) سالی و له چولی شامدا جهنگالی جانه وهرانه ی مهرگ له سالی ۱۹۱۴ م دا به بونه ی زه حیره وه ره گ و ریشه ی گیانی دهر کیشا .

وه فای دهستیکی بالای هه بو له هونینه وه ی هه لبه ستدا هه مو نامه یه کی بو هه مو که سیکی ههر به هه لبه ست بوه .

وه فای له سابلاخدا قوتابخانه ی هه بو و نهک ته نها ههر منداله شارستانه کان به لکو گه لیک له به گزاده کانی دهره وهش له دور و نزیکه وه منداله کانی خویان بو خویندن نه نارد لای نه ویش نه مه نده فیر نه بون .

وه ههوليشى زور ئه‌دا دهستورى بويژى بخاته ميشكى قوتاييه‌كانيه‌وه
له‌سايه‌ى خه‌باتيه‌وه چهنده بويژيكي ناودارو به‌رزو گرنگى پي‌گه‌يانده .
وه‌فايى بويژيكي زور دلت‌ه‌رو دلدارو سه‌ودا سه‌رو گراو (عاشق)
يكي وابوه له‌ريك خستنى هه‌لبه‌سته‌و داهينانى هه‌وايانى (نوته) داو
له‌دوزينه‌وه‌ى وشه‌ى له‌بارو تامدارو له‌بزاواندنى هه‌سته‌ى دلداريتى‌دا
ده‌سته‌و دوو تواناييكي واقورهيئهرى هه‌بوه .
ئه‌گه‌ر وه‌فايش وه‌كو روژ ئاوييه‌كان كه‌ره‌سته‌ى به‌زمو خاوه‌نى چهنده
(الات) يكي موسيقي بوايه له‌جيهاندا به‌كه‌مين هه‌واداهينه‌ر (نوټيست)
ده‌بوو .

به‌كى له‌هه‌لبه‌سته‌كاني وه‌فايى

وه‌فايى ئه‌م هه‌لبه‌سته‌ى له‌كاتى مردنى خانمى خيزانيدا هونيوه‌ته‌وه :
له‌مه‌يخانان سه‌داى شين دى ده‌لين پيرى موغان روپى
له‌مه‌يخانان سه‌داى شين دى ده‌لين پيرى موغان روپى
ده‌لى ده‌ورى فه‌له‌ك صبرى قمر ميزانى گوراوه
كه‌وا گول زه‌ردو سونبول تيكچو ره‌نگى ئه‌رخه‌وان روپى
له‌به‌رچاوى جيهان بينم جيهان تارى بو نه‌مزانى
نه‌نورى چاوه‌كانم چو نه‌خورشيدى جيهان روپى
مه‌لين بولبول ده‌ناليني كه‌وا گول گولشه‌نى چول‌كرد
دل ئارامى نه‌ما قوربان كه‌ئارامى دلان روپى
سحر مه‌ستانه هات بولبول به‌شادي بو طوافى گول
كه‌دى بي‌گولان داغ بو به‌سه‌د ناله‌و فخان روپى

به هار هات غونچه پشکوت دهنگی بولبول زووبه زو رویی
دهبی حالی چپی بولبول به هار زور پی نه چو رویی
به ناله ی دل شفام نابی دریغ مه ره می جه رگم
له زهنگی کاروان چبکه م دلیلی کاروان رویی
قیامت بو دلان ههستا که چاوی مهستی وه رگرا
مه گهر نازده بو ساقی له به زمی مهیکه شان رویی
چ شین و چهاواره له نیو حلقه ی مریداندا
مه گهر خواجای سمرقندی له نیو صاحب دلان رویی
خرابو و خانه قابی شک چو شهوقی طالبان صد حهیف
چه من ویران بو نه غمه ی بولبولان چو باخه وان رویی
له ناله ی بولبول و قومری (وه فایی) بویه هه رده گری
گولیکی سه روبالام بوو به تاراجی خهزان رویی

نه وروز

وه زاره تی ارشاد ریگه ی دا به محامی که مال میرزا که
گوفاریک به کوردی به ناوی نه وروزه وه . به م نزیکانه دهر نه چیت و نه که وینه
بازاره وه . وه کو زانیومانه ماموستایان : کامه رن ، نه مین میرزا که ریم ،
مصطفی قه رده اخی سه رپه رشتی نویسنی نه که ن . . « هیوا » پیروzbایی
له « نه وروز » ی هاوریی نه کات و ناوانه خوازی به رزیه تی بو سوودی
نه ته وه ی کورد .

ئانجامی یه کلام گر هوی هیوا

له ژماره دووانگزه ی سالی یه کی ئەم گو فاره دا له لاپه رره ٧١ دا یه کهم
گرهوی چیرۆکی سه رشانومان بلاو کرده وه . گه لیک چیرۆکمان بو هات وهک
« روخا ، په شیمانی ، خوینده واری ، چون بووم به هونه رمه ند ، قازی بهر
سیهر ، نوینه ره به ریزه که ، بیری ئازادی ریگه ی رزگاریه ، ئافاتی طاعون
له ناو حیواناندا ، پشنگه ری گشتی ، گولی دیره که ، گورگه له پیستی
مه ررایه ، زوردار ی تاوانبار » .

بو ئەم مه به سته لیژنه یه که له چه ند قوتابیه کی ده ستگای هونه ره
جوانه کانی به غدا پیک هات وه له گه ل سه ره په رشتی که ری ئەم گو فاره دا
ده ستیان کرد به خویندنه وه وه هه لپژاردنی چیرۆکه کان . له ئەنجامدا چوار
چیرۆک سه رکه وتن له پله ی یه که مو دوه مدا چیرۆکی چون بووم به
هونه رمه ند نویسی ئه مین میرزا که ریم سه رکه وتوی یه که م بوو له به شی
چیرۆکی دانراودا ، وه چیرۆکی بیری ئازادی ریگه ی رزگاریه نویسی
ا.ب. هه وری سه رکه وتوی دوه م بوو له به شی چیرۆکی دانراودا . هه روه ها
چیرۆکی پشنگه ری گشتی - نویسی گوگول - وه رگیری ئه مینی میرزا
که ریم سه رکه وتوی یه که م بوو له به شی چیرۆکی وه رگیراودا ، چیرۆکی
گولی دیره که - نویسی مارگریت لوس - وه رگیری عبد الرزاق بیمار
سه رکه وتوی دوه م بوو له به شی چیرۆکی وه رگیراودا .

چون بووم به هونه رماند

نووسینی ئەمین میرزا کریم

ئەم چیرۆکه له بهشی یه کهمی یه کهم گرهوی

هیوادا له پلهی یه کهمدا سه رکهوت

((په ردهی یه کهم))

جیگا : - گازینویهك ، بهزادو شیروان پیکه وه دومینه ئەکهن

بهزاد - (پوول رانه کیشی)

هه مو چواره کان ده رچوون ، ئەوا دووشه شیشم هانی ، دهی تو

وه ره خواره وه .

شیروان - (به زه رده خه نه یه که وه)

ئەوا منیش به ستم ، بزائم چه ند خالت پی یه ؟

بهزاد - (به توره یه وه پووله کان فری ئەداته سه ر میزه که)

ده باشه ، وا بردته وه ، بلیم چی که ده ست نه یه ت ناشیه کی وه کو

تو لیم ئەباته وه .

شیروان - (پال ئەداته وه و بانگی ناوگیره که ئەکا ، په رداخی ئاو ئەخوانه وه

په روزبایی له م سه رکه وتوه به ریزانه ئەکهین و ئومیده وارین هه میسه

له سه رکه وتندا بن و پینوسه کانیا ن له کاردا بیت بو سوودی نه ته وه ی کورد .

وه هه روه کوو به لینی شمان دا بوو بو دوو سه رکه وتوو ی یه کهم « مه دالیای

هیوا » وه بو دوو سه رکه وتوو ی دووهم دوو قه له م پاندانی پارکه ر

ئه به خشریت پی یان .

ئاوازيكى موسيقتا لهراديوى گازينو كه وه بهرز ئه بېته وه (بههزاد ،
گوى گره لهم ئاوازه ، ئاوازيكى زور خوشه .

(به په نچه له ميزه كه ي بهر ددميان ئه دا له گهل ئاوازه كه له بهر خويه وه
له گهلى ئه لى)

بههزاد - (له گهل ئه و ئاوازه دا سهر ئه له قيني)

ئاخ ... روژيك بوايه كه من ئاوازيكم دابنايه ، كه ي بيت ئه و
روژه ؟ وه چون ئه يگه مى ؟ .

(كابرايه كى قه له و به سيني كه وه خوى ئه كا به گازينو كه دا)

كابرا - شير وشه كره محله بهى ، تا نهى خوى نازانى چيه ... ؟

شېروان - (ئانېشكى له سهر ميزه كه دادا وه)

به خوا بههزاد چهز له تانهى خويت نازانى چيه ئه كه م ، ئه لى و

چى دهستيكي له سهر بكه ين ، بزاني تامى ...

بههزاد - (قسه كه ي پى ئه برى)

وا دياره دهمت شيرين بووه ئه ته وپت پارهمان پى نه هيلى بههزار

حال پاره ي دوو چا كه شم پى به ، من ده ميكه خوار دوومه ئه زانم چيه .

(گيرفانه كانى ئه گه رى له هه رگيرفانه ي عانه يه كه ده رئه هيني)

ئه ها شېروان هه ر ئه وه ندم پى به . ئه م عانه يه شيان قه لبه ، ئه گه ر

خوا بكا پاره وه رگه كه پى نه زانى زور باشه .

شېروان - (عانه كه ي لى وه رئه گرى و سه يرى ئه كا)

جا ئيمه ش كاتى هه ل ئه سين كه ده وروپشتى ده غيله كه قه له بالغ

بیت ئیتیر ناپه رژینه سهه ئه وهی که بزانی ئه م عانهیه قهلبه یان نا ؟ .
بههزاد – بهخوا شیروان ، بو بهگری له دلا .

(گو قارو روژنامه فروشیک دینه گازی نوکه وه هاوارئه کا)

گو قار فروش – ئه وه گو قارو روژنامه ی کوردی ، گو قاری هیوا ، روژنامه ی
ژین گو قاری شه فهق ، یاداشت ، دیاری کامهران ، نازه نین ،
چیروکی گومی شله قاو .

بههزاد – (ئاوور له گو قار فروشه که ئه داته وهو روو ئه کاته وه شیران)
ئه زانی شه ویک له ماله وه زوریان لی کردم که دهرسی قوتابخانه
بخوینمه وه ، خوت ئه زانی که تا قه تی خویندنه وه م نیه به تاییه تی
دهرسی قوتابخانه که چهند ووشکه ، بهلام له بهر ئه وهی که بزانی
ئه خوینمه وه چوم چیروکی گومی شله قاووم له سهرداری برام سه ندو
دهستم کرد به خویندنه وهی ، به راستی چیروکیکی جوان و ئاودار بو
بهلام ههستم به هه له یه ک کرد که ئه ویش نوسرابو که گویا کابرایه کی
زور سه رخوش ماجومیه که ی نه خوارد چونکه پیس بو هه له که ی
لیه دا ئه وه یه که کابرای سه رخوش به تاییه تی زور سه رخوش بیت
گوی ناداته پاک و پیسی .

شیروان – که ی ئه وه نده زیره ک بویت ره خنه بگریت ، ده تو ئه و ماجوومیه
بو من بینه بزانه چونت بو ئه خوم ، خو سه رخوشیش نیم .

بههزاد – (جگه ره یه ک دانه گرسینی)

ئه ری به راست خو ئیمه به لینمان دابوو به ووریای هاوریمان که

ٺٺم شٺو بچين بو سينهما ، توبچو ، پي بلي كه بهزاد ٺيشي هه بو
بويه نه هات (پاش نهختي بي دهنگي و بير كردنه وه)

بهخوا نازانم چي بگم له گهل ٺٺم باو كه پيسكه يهما ، وره پاره ي
سينه مات پي نه بي ، هه ر پيم ٺٺلي بو ناخوينيت ؟ هه زار جارم پي
ووتوه كه ناتوانم له مه زياتر برر بگم ، چونكه له خوما رائه پهرمووم
وه ٺاره زووي فيربوني موسيقام هه يه . نازانم ٺيسته به چ دليكه وه
برومه ماله وه . پرره له شهرو ٺاژاوه و بيانو گرتن . هه سته بابروين
توبچو بو سينه ماي خوت ، منيش ٺٺچم بو ماله وه .
شيروان - خيرا هه سته تا دهوري پاره وه رگره كه قه له بالغه .
(هه ر دوو كيان هه ل ٺه ستن به هزاد پاره كه ٺه دات و ٺه رون)

((پهرده ي دووه هم))

جيگا ، ژوريك له مالي حاجي ره حيم : - رووناكي كچي حاجي ره حيم
خه ريكه به چينه وه ...

حاجي ره حيم - (به بوله بول خوي ٺه كا به ژورا)
ليه بيست فهرده شه كر ، له خاني خوارده وه هه شتا فهرده ، هه ر
فهرده ي چوار دينار زهره ر ، خوايه شوكرم به به شت .
(روو ٺه كاته رووناك)

رووناك ، ٺه وه بو كوي دايتك ملي شكاندوه ؟
رووناك - (هه ل ٺه سيته سه رپي)

ژنی میرزا علی هات به شوینیا چون بو قبولی دایکی سروه ..

حاجی ره حیم - (له بهر خویه وه)

دایکی سروه ... دایکی تریفه ... دایکی پیری ... قبول ...

قبول . بو نالین نه چین کوری قسه ی پررو پوچ نه گرن ؟

(نافتاوخان ژنی حاجی ره حیم دیته ژوره وه خه ریکه عه باکھی

دائه گری)

نافتاوخان - نه وه پیاوکه چون وازوو هاتویته وه !؟

حاجی ره حیم - چون زوو نایه مه وه ؟ قوور کراوه به سه رما ، زهره رم

کرده له فهرده شه کره کانما ، نه لین کارگهی دروست کردنی شه کر

دانراوه که چی نرخی شه کر لای نیمه هاتوته خواره وه ، نازانم چ

به لایه که بو نیمه هاتوته خواره وه ؟ .

نافتاوخان - زهره روو مهره نازانم ، دووسبه ی نوره قبوری (قبول)

نیمه یه نه بیت چوار پینچ سینی پاقراوه و (پاقلاره) سی چوار

دهسته موزو ، نای بیرم که وتوه سی کیلو ته ماته نه یکم به ته پوره

(ته پوله)

حاجی ره حیم - (سه ره نه له قینی)

نا نافتاوخان قسه کانت به جی یه .

(به هزاد به کزیه که وه خوی نه کا به ژورا)

حاجی ره حیم - (قوتوه جگه ره ته نه که که ی دهر نه هین و جگه ره یه

دائه گیر سینی)

ها کورم به هزاد نمروتان (نمره) وورگرت ؟
به هزاد - (لهسه ر خو لای خوارووی ژوره که وه دائه نیشی ته زبیه که شی
دهرئه هینی)

به خوا بابه ئه م سالیس مامه وه دهرنه چووم .

ئا فتاوخان - (ئه مالیت به سنگی خویا)

ئوف روره (روله) هه رچی بو به هوی دهرنه چونت به کوی زووخار
« زوخال » بیت .

به هزاد - دایه ، که س نه بوه به هوی دهرنه چوونم ، گوناھی ماموستا نیه ،
خوم بووم ، چونکه تواناو ئاره زووی خویندنم نه بو ، زیاتر ئاره زووم
به لای ئه وه دا ئه چو که بیم به هونه رمه ند ، به موسیقار ، وه
له تواناشما هه یه ئه گهر باو کم

حاجی ره حیم - (قسه که ی پی ئه برری)

باوکت چی ؟ به و که عبیدی ه دهستم پیوه گرتوه ناهیلیم بیت به لوتی
موسیقار . . موسیقای لی داناوین ، له م زه مانه دا ئه بیت پاره
په یدا که یت ، ئه زانی پاره چیه ؟

(دهست ئه کا به گیرفانیا له کیسه په روکه یا پاره دهرئه هینی و

پیشانی ئه دا)

رووناک - بابه گیان ، ده به و پاره یه میخهک به نگیکم بو بکره بو جله
کوردیه کانم .

حاجی ره حیم - ووس کچی بو کوره که مانه لی هار ناکه یت ؟
(روو ئه کاته به هزاد)

کورم همو شتی لهسه ر پاره بهنگه ، پارهت نه بیت لهم زهمانه دا
کهس ناوورت لی ناداتهوه ئه گهر فارمه سوش بیت ، ئای قوورت
بهسه ر ئه زانم دوا روژت چی ئه بی .
بهه زاد - دواروژ ئه بيم به موسيقار ، بههونه رمنه ند . خزمهت ئه کهم .
حاجی ره حيم - بو نالیت ئه بيم به لوتی ؟
رووناك - بابه گیان چهند خوشه کاکم موسیقمان بو لی بداو منیش
ورد ورد گورانی له گهل بليم ، خوزگه وا ئه بوو .
نافتاوخان - ده لیکی نی ، سه رت له قورنن ئینجا نوبه ی شایه ری یه ؟
بهه زاد - (سه ری رائه وشینی هه ناسه یه کی قول هه ل ئه کیشی)
ئای چون که وتومه ته ناو کونه په رستی وه کو ئیوه وه !
حاجی ره حيم - (به توره ییوه)
ده مو فلقت لیکنی ، کونه په رست . . . کونه په رست چیه ؟
ئه وه جنیو به کی ئه ده ی ؟ وازانم باوو باپرمان هه ر چالفیان لی داوه ؟
هه ول بده پاره کو که ره وه . . خزمه تی کی ئه که ییت ؟ له دواوه زمانت
لی ده رئه کیشن و گالتهت پی ئه کهن .
بهه زاد - (نه ختی یه ته پیشه وه)
بابه گیان ، تو پارهت کو کردوته وه و کوی که ره وه و بزنی ، ئه وانهی
گالتهمان پی ئه کهن و زمانمان لی ده رئه کیشن به په نجه ئه ژمیرین ،
وه ئه وانهی به لوتیمان ئه ده ونه قه له م هیشتا له ژبان نه گه بیشتون
چیه ؟ به گویره ی کرده وه ی خویانه وه سه یرمان ئه کهن ، بابه ،
زورم پی ووتیت که توانای خویندم نه ماوه . چونکه سروشت منی

بو خویندن نه هانیوه ته ژيانه وه ، توانای داومه تی که بیم به هونه ر
مهند ، به موسیقار . هر یه که له ژيانه دا ریگه یه که نه گریت بو
خزمت جا له بهر نه وه ی نه توانم بهم کرده وه یه ههستم ، پیویسته
له سهرم خزمتی موسیقای کوردی پی بکه م . له م زه مانه دا موسیقا
وه که خواردن پیویسته بو ناده میزاد ، به راده یه کی لی هاتوه که
وه که درمان نه خوشی پی چاک نه که نه وه . ئینجا بابه گیان تکایه کم
هه یه که نه ویش نه وه یه که مانچه یه کم بو بگریت .

حاجی رحیم - (هه ل نه سیته سهر پی و به توره یه وه)

هه ی روو رهش ، چون زات نه که تیت به من بلیت که مانچه یه کم بو
بکره !؟ بو دهره وه ده ی ، ئیتر جیکای تو نیه له م ماله دا بو دهره وه
سهر نه که ی به مالما ، دهره وه ، دهره وه ، تاقه تی فیفقیقه و تیقتیقه ی
توم نیه ، بو دهره وه .

(به هزاد دهره کاو نه روا)

« پهرده ی سیهه م »

جیگا ، ژوریک له مالی شیروان ، شیروان خه ریکه به پروقه ی موسیقاوه .
(پاش توزی به هزاد یه ته ژوره وه)

به هزاد - روژباش شیروان :

شیروان - (سهر هه نه بری)

روژباش به هزاد نه وه بو وا مانی ؟

بهزاد - (نه چيته لايه وه دائه نيشي)

راستيه كه ي ئهم شه و باوكم دهري كردم چونكه داوام لي كرد
كه مانچه يه كم بو بكرت ، سويندي لي خواردم كه ئيتتر نه چمه وه ،
شه و يش له ئوتيل نووستم ، وا ئيسته رووم كردوته ئيره ، نه وهش
بزانه كه پارهي ئوتيله كه شم نه داوه .

شيران - (دهست نه خاته سهر شاني بهزاد)

هيچ زوير مبه ، ئيره مالي خوته ، به تايه تي كه ههردوو كمان
نه مانه ويت ببين به هونه رمنه ند ، ليره پي كه وه ههول نه دهين وه به گه رمي
دهستي نه ديني بو نه وه ي له دواروژيكي نزيكا هه لكه وين و خزمه تي
ئهم گه له ماني پي بكه ين ، نه وهش بزانه نازايه تي له وه دايه كه كه وتي
بتواني هه ستيته وه وه بيسه لينن كه كورديش خاوه ني موسيقاو
هونه رمندي تايه تي خويه تي .

زور سوپاسي ههستي به رزت نه كم . كه واته با له ئيستاوه دهستي
پي بكه ين . هه و يش نه ده م كه ئيشيك بدوزمه وه ، هه ر نه وه نده
بو ئهم خزمهت كردنه م بژيني تا روژيك نه بيت خه لك ي به په روشه وه
گوي له ناوازه كانمان نه گرن . . ده بينه با ده ست بكه ين به پروفه .
(ماويه ك به پروفه وه خهريك نه بن)

بهزاد - ئيتتر وا من ئهروم بو دوزينه وه ئيش ، پاش چهند سه عاتيكي تر
له لاتم ، خوات له گه ل .

شيران - خوات له گه ل .

بهزاد - (نه روا ت)

((پهردهی چوارهم))

جیگا ، ژوریک له مالی شیروان ، بهزادو شیروان و هاوری کانیان
ههریه که پارچهی موسیقای خوی ناماده کردوه .

بهزاد - هاوری کانم : نهمه ماوهیه کی دریژه توانیمان ههول بدهین ، وه
توانیمان که چند ههنگاو یک بنیین له موسیقادا ، ئیستهش نه توانین
خومان ریک بکهین و دلسوزانه خزمهت بکهین بو گهلی کورد بهریگی
موسیقا ، وه ئیستهش بابریار بدهین که تپیک پیکه وه بنیین
وهناوی (تپیی موسیقای مهولهوی) بهناوی بوژی نهمری
کورده وه (مهولهوی)
همو - (بهیهک دهنگ)

نامادهین و شادمانیین لهریگی خزمهت کردنا .
بهزاد - چونکه ویزه و هونهر خوراکن بو یهکتری ، وه ههریه که یان
بهریگیهک خزمهت نهکا . ئینجابهم بونهیه وه ههرکهسه پارچه
موسیقای خوی ناماده بکا و دهست بکهین به لیدانی ئاوازی
(مهولهوی) .

همو - (دهست نهکن به لیدانی ئاوازی مهولهوی ، له نیوهی ئاوازه که دا
حاجی رهحیم خوی نهکا به ژوراو گوی نهگری ، فرمیسک بهچاویا
دیته خوارده وه ، که کوتایی به ئاوازه که هات ورده ورده نهچیت
بولای بهزادی کوری و دهست نهکاته ملی)

حاجی رحیم - وەرە روله‌که‌م ، هه‌له‌بووم ، گوناھیکی بی شوومارم لی کردیت په‌شیمانم ، ئاگری دووریت به‌ربو له‌ جه‌رگم ، که‌ گویم له‌ ئاوازیکت ئه‌بوو ته‌زوو به‌ له‌شما ئه‌هات ، نازانم چون دلم هینای دلت بشکینم؟! وابوم ده‌رکه‌وت که‌ به‌راستی هونه‌رمه‌ندی ، بوم ده‌رکه‌وت که‌ نرخى موسیقاو هونه‌رمه‌ند چیه ؟ وەرە کورم ، وەرە بابروین هه‌رچی شک ئه‌به‌م ته‌رخانی ئه‌که‌م له‌ریی ئه‌م ریگه‌ به‌نرخه‌دا له‌ریی ئه‌م ریگه‌ شه‌ریفه‌دا ، وەرە ده‌ستم به‌ری بابروین ، بژی موسیقاو هونه‌رو هونه‌رمه‌ند .

(هه‌ردووکیان ئه‌چنه‌ ده‌ره‌وه)

((ته‌واو))

رزگاری

وه‌زاره‌تی ارشاد ریگه‌ی به‌ ماموستا صالح حیدری دا بو ده‌رکردنی گوڤاریکی هه‌فته‌یی سیاسی به‌کوردی و عربی ، خو شنودین به‌م گوڤاره‌و ئاواته‌خوازین که‌ رزگاری ببینه‌ چرایه‌کی پرشنگدار بو رزگارکردنی هه‌مو گه‌لی کوردی قاره‌مان . وه‌ به‌م بونه‌یه‌وه « هیوا » چه‌یکه‌ گولی پیروزیایی پیشکەشی « رزگاریی » خوشه‌ویست ئه‌گات .

پالەوا نیتی کچیک

چەمچەمال : محمد نوری توفیق

« پیشکەشە بەو کەسە ی که لە پیوستی سەرشانیا دریفی ناکات و هەمیشە کول نادات ، پیشکەشە بەو خوشکانە ی که شان بەشانی براکانیان هەول ئەدەن بوسەربەستی و نازادی گەل و نیشتمانە کەیان ، پیشکەشە بو هەموو خوشک و برابەری کوردەم کە نامانجی راستیان پاراستنی کومارە خوشەویستە کەمانە کوماری کوردو عەرەب . »

« تامارا کالینا » ئەو کچە قارەمانە بو که لە کاتی هەلگیرسانی جەنگی گەورە ی دوو هەما خوی بەخت کرد بو ئەو هە ی لە پیناوی نیشتمانە کەیا خزمەت بکات بویە بوو یە کیک لە برین پیچەکانی (سوپای سوور) هەرچەند لە و کاتەیشا تەمەنی لە ۱۷ سالی تی پەرری نە کردبوو بەلام بە کاری واگرنگ هەل ئەسا که کەم کەس لە دەستە خوشکەکانی ئەیان توانی پی هەلسن تاجاریکیان بوو بەرابەری ئەو گالیسکە یە ی که تا قمیک لە سەربازو ئەفسەرە بریندارە کانیا پی ئەگۆزایەو لە کورری جەنگەو بونە خوشخانە ی سوپا . گالیسکە کانیش هەموو نیشانە ی سەلیبی سووریان هەل ئەگرت بویە هەر که کەوتنەری فرۆکەکانی دوژمن بە دییان کردو کەوتنە دوای تامارای پالەوانیش بە هەموو جوړیک بە خزمەت کردنی ئەو بریندارانە هەل ئەسا لە دەرمان کردن و پیچانی برینەکانیان و ئاو بە دەمەو کردنیان . فرۆکەکانی فاشیستە کانیش هەر لە دوو رای (۱۵۰) پی یەو دەسیان کرد بە بووردومان

کردنی گالیسکه که تاوایان لی کرد که کابرای گالیسکه لیخوورر به هه موو توانایه کیه وه گالیسکه که لی بخووری بوئه وهی له بوردومانی دوژمن رزگاریان بی ناله و کاته تهنگانه یه دا تامارا دلی برینداره کانی نه دایه وه و ئاوی نه کرد به ده میانه وه وه که نه بای دیبی و نه باران به هیچ جوریک خوی تیک- نه نه داو قسه ی خوشی بو برینداره کانی نه کرد خو فرروکه ی دوژمنیش جار له جار به قین تر نه بوون بوده سرریژ کردن هه تا نه هاتیش نزم نه بوونه وه وه له گالیسکه که نریک نه بوونه وه له و کاته یا گالیسکه که چوه ناو دارستانیکه وه ئینجا یه کیک له فرروکه کان لی نریک بوونه وه و ناگری تی بهرداو کابرای گالیسکه لیخوورر سووتا ، ناله م کاته یا تامارا گوری دایه خوی بورا کردن به لام گورج نه وهی هاته وه بهرچاو که نه مه نه بیتنه هوی نه وهی که دریفی له نیشتمانه که ی بکا بویه ده سی کرد به داگرتنی برینداره کان یه که یه که تائه هات گوری ناگره که یش به رزنه بوونه وه به لام تامارا په یمانی دا که تادواکه سیان رزگار بکا له سووتانن بویه هاته سه ره نه وهی که پانزه هه مین که س که نه فسه ریکی قه له وی چوارپهل نه ستووربوو له و کاته یا که ده سی دایه بن بالی هالاوی ناگره که هیرشی برده دهم و چاوی و سه رسنگی هه مووی هه ل پررووکان به لام تامارا گوپی نه دایه و کابرای دابه زانه خواره وه ئینجا گالیسکه که کلووکوی دامرد نه میش ده س به جی که وت به سه ر لاشه ی برینداره کاناو بی هوش که وت بوچهن ساتیک ، پاش نه وهی که هوشی هاته وه بهر خوی ئینجا گوری دایه وه خوی هه ستایه سه رپی ته ماشای کرد وابرینداره کان هه موو لال وپال لی که وتوون ئینجا ده سی کرد به بانگ کردنیان

تایه‌ک‌یه‌که‌چاویان‌ه‌له‌بری‌ده‌سیان‌کرد‌به‌ته‌ما‌شا‌کردنی‌تامارا‌ته‌ماشایه‌که
که‌ه‌موو‌ریزو‌حورمه‌ت‌بوو‌بوئه‌و‌پاله‌وانه‌ی‌که‌به‌راستی‌خزمه‌تی
سه‌رشانی‌به‌جی‌هینا . پاش‌ئه‌وه‌ی‌تامارا‌پشوویه‌کی‌دا‌ئینجا‌که‌وته
گفت‌وگو‌له‌گه‌ل‌برینداره‌کاناو‌پی‌ووتن‌که‌ئه‌جیت‌کاربه‌ده‌ستان
ئاگادارئه‌کا‌به‌لی‌قه‌ومانه‌که‌یان‌ئینجا‌به‌ته‌نهما‌که‌وته‌ری‌تاگه‌یسته
نه‌خوشخانه‌یه‌کی‌بچوک‌و‌کاربه‌ده‌ستانی‌ئاگادار‌کرد‌له‌به‌سه‌ره‌هاتینانا ،
کاربه‌ده‌ستانی‌ده‌س‌به‌جی‌گه‌رروکی‌نه‌خوشخانه‌یان‌نارد‌و‌برینداره‌کانیان
گه‌پانه‌نه‌خوشخانه‌که ، هه‌رکه‌برینداره‌کان‌گه‌یشتنه‌به‌رده‌رگای
نه‌خوشخانه‌که‌تامارا‌به‌وله‌شه‌سووت‌او‌وه‌چوو‌به‌پیریانه‌وه‌و‌به‌خیره‌هاتنی-
کردن ، ئەمانیش‌ه‌موو‌به‌چاو‌سوپاسی‌بی‌پایانی‌خویان‌پیشک‌ه‌ش‌کرد
ئینجا‌تامارا‌رووی‌تی‌کردن‌و‌وتی‌ناوی‌خوشکی‌خوتانتان‌پیشک‌ه‌ش‌ئه‌که‌م
که‌تانیستا‌نه‌تان‌ئه‌زانی‌ئه‌مانیش‌ه‌موو‌سه‌رسام‌بوون‌چونکه‌تائه‌و‌کاته
ناوی‌ئه‌و‌پاله‌وانه‌یان‌نه‌ئه‌زانی‌ئینجا‌وتی‌ناوم‌(تامارا‌کالینا) ئینجا
پاش‌ئه‌مه‌کاربه‌ده‌ستانی‌نه‌خوشخانه‌که‌تامارا‌یان‌به‌فرروکه‌یه‌کی‌تایه‌به‌تی
نارد‌بونه‌خوشخانه‌ی‌هیزی‌سوور‌بوئه‌وه‌ی‌تامارا‌له‌مردن‌رزگار‌بکری .
پاش‌روودانی‌ئه‌م‌کاره‌ساته‌له‌فه‌ر‌مانده‌ری‌سوپای‌سووره‌وه‌فه‌رمان‌درا
به‌دروست‌کردنی‌په‌یکه‌ریک‌بو‌تامارا‌بوئه‌وه‌ی‌ئه‌ویش‌بچیته‌ریزی‌ئه‌و
پاله‌وانانه‌ی‌که‌به‌راستی‌خزمه‌تی‌گه‌له‌که‌یان‌ئه‌که‌ن . هه‌روه‌ها‌مه‌دالیای
لینینیشی‌پیشک‌ه‌ش‌کرا‌که‌به‌راستی‌شایانی‌ئه‌ونیشانه‌گه‌وره‌یه‌یه ، ده
ئافه‌رین‌تامارای‌نه‌به‌رد‌ئافه‌رین‌کچه‌پاله‌وانی‌رووس‌خوشکی‌کچانی
کوردستان . . .

له‌کتیپی (قصص سوڤینییه) وه وه‌رگیراوه‌به‌ده‌س‌کاریه‌وه .

بو کوردستانه

سلیمانی : جمال شارباژیری

ئەهی کوردستان ، ئەهی مەلبەندی ، نەتەوێ کورد
ئەهی ئەو دایکەهی ، بەخوین (۱) منت پەرۆردە کرد
ئەهی ئەو خاکەهی بەسەر تو دا هەنگاو ئەنیم
لەناو تودا : ئەخوم ، ئەژیم ، بەستە ئەلیم
ئەهی ئەو خاکەهی ، چەندە هالاو ، لەرری تودا
خوی هەلواسی ، بیخەم دەستی لەگیان بەردا
منیش تاکو توزقالی گیان لەبەرما بی
تا ئەم مەمکە شیرە پاکەم لەدەما بی
تاکو هەستم لی نەخشابی ، ررووی نیگارت
تا هەنا سەم بون کا شنەهی سازگارت
تاکو چاوم لەبینت بی شک ئەبی
تا پلوسکی دەماری خوین ووشک ئەبی
مەرجه بو تو سەرم دانیم ، واز نەهینم .
نەکەم بو کام زوری سەرم دانەوینم ،
مەرجه روژو شەوم خەوم حەرام بی لیم
نەمبەزینی هەزار چقل هەلچی لەپیم
تی بکوشم تا رایمالم تاریکی شەو
لەسەر کەلی ئاسوی هیوا قاسپەهی بی کەو .
بینی مژدەهی هەلھاتی پرشنگی خور
روون کاتەووە ولاتی پرر خەم و ناسور
زەمین ئەوسا ئارایشت کا بەرگیگی نوی
بانگ کا بلی : کی بو ئەهی ووت کە « کورد ئەنوی » ؟
کورد هەمیشە چاوکراوەو . ئاگاداره
گیانی تیغی تیژکراوی رووی زورداره

(۱) لێرەدا مەبەس لەوێه کە کوردستان خوینی ررشتووە .

خهباتی کورد

« کورد له تورکیادا »

ئهم وتاره بهشیکه له کتیبی (کفاح الاکراد) که
له سالی ۱۹۵۶ دا ماموستا جه مال نه بهز بهناوی نهینی
(صامد الکردستانی) بهوه بهعه ره بی نووسیویتی و
له سوریه (۱۰۰۰۰) دانهی لی چاپ کردوه به خورایی
بهسهر ولاته عه ره بیه کان و گهلی شوینی جیهاندا دا بهشی
کردوه . بهرودوا بهشه کانی تریشی بلاو نه کهینه وه .
(هیوا)

له کاتیکیدا که داگیر که ره روژئاوا بیه کان سه مایان نه کرد لهسه ره جهسته ی
(پیاوی نه خوش) یونانیه کان به جوریکی بهرده وام هیرشیان نه برده سه
تورکیا . ههروه ها نه رمه نه کانیس که وتبونه جهنگیکی گهرمه وه له گهل
(حکومه تی مه رکه زی) تورکیادا بهناوی داوا کردنی ولایه تی (قارس)
(نه رده هان) هوه . ئهم هه موو ناهه مواریانه له یه که کاتدا پهیدا بوو
به جوریکی نه وتو که نه وه نده ی نه ما بوو بیسته هوی له ناو چوونی تورکیا و
تورکه کان . ئاله م کاته ته نگوچه له مه یه دا (نه تا تورک) پهیدا بوو ، بیری
له ری یه کی باش کرده وه که تورکه کان بیاریزیت له م ته نگوچه له مه یه . بو
ئهم مه بهسته له پیشا له کورده کان باشتری دهست نه که وت ، بویه رووی
کرده کوردستان و دهستی کرد به خویندنه وه و نووسینی وتاری ناگرین
له باره ی سته می داگیر که ره کان و برایه تی کوردو تورکه وه !! . مه بهستیشی

لهمه تهنه راکیشانی ههستی دینی کوردهکان بوو . . دهستی کرد به درو و دهلهسه که گوایه نهگهر لهم روزه رهشه دا یارمه تی تورکهکان بدنه ئهوا له پاشهروژدا ئهوانیش دان به ههموو مافیکی کوردا ئهین ، وهك سه بهخویی و جیا بوونه وهو دانانی سنووریکی فراوانتر له وهی پهیمانی سیقر دایناوه بو کوردستان . کوردهکانیش که گویان لهم قسانه بوو ، ههموو لهدهوری کوبوونه وهو بهههموو هیزیکیه وه دایانه پالیان - چهند تپیک پیکهات وهك (تپی کورده فیداکاراکان) که لهگهله یونانیه کازدا کهوتنه جهنگیکی گهوره وه بهمه رجیک گهوره ترین زیانیان گه یاند به یونانیهکان و لهتورگیادا دهریان کردن .

ئهتاتورک لهسه رهتای بزووتنه وه کهیدا به باشی لهگهله گوردهکاندا ئهجوولایه وهو بانگی ژیانی گهلی کوردی ئهکرد لهو کوبونه وه نهینیا نه دا که کومهلی « ئیتحدو تورهقی » ئهیکرد ، پیروزیایی بزووتنه وهی ئازادی خوازانهی کوردی ئهکرد . بهلام ئهم خوشه ویستیه تا سه ره نه بوو !! دوای ئه وهی تورکیا له ئینگلیزو یونانی و ئهرمه نهکان پاک بوه وه ، بو کوردهکان شایی گهرا به شیوهن و به گولله و شیرو رم وهلامی داخوایهکانی کوردهکانیان ئه دایه وه . بهم جوره ئهتاتورک ههموو بهلینهکانی ههلوه شانده وهو خیانه تی له پهیمانهکانی جوی کرد ههر وهك رهوشتی ههموو داگیرکهرو قازانچ په رستیک . بهمه شه وه نه وه ستا ، چوو پهیمانی (سیقر) ی ههلوه شانده وهو زوری له دهوله ته داگیرکه رهکان کرد بیگوررن به پهیمانی « لوزان » ی پرتان وان ، دیاره دهوله ته ئیمپریالیزمیه کانیش بهمه قایل بوون چونکه بهرژه وهندی خویانیان تیا بینی .

له بهر ئه وهی په یمانی لوزان هیچ مافیکی گهلی کوردی تیا نه بوو
له باره ی سهر به خوپی و جیا بو و نه وه وه ، کورده کان هه لسان و ده ستیان کرد
به داوا کردنی مافی خویان . به لام که بینیان داخوایه کانیان ئه خریته پشت
گوی له لایه ن حوکومه تی الیه وه ، ده ستیان کرد به ریکخستنی کومه لی
بچوک بچوک بو نازاد کردنی کوردستان .

به م جوړه ده ستیان کرد به کو کردنه وه ی میلله ت و ری پیشان دانیان
بو تیکوشان له پیناوی ئه و مافانه یاندا که گهلی قوریانیان بو دابوو ، تا
سالی (۱۹۲۵) که شوررشیکیان به رپا کرد له « دیار به کر » و « ئورنه »
و « ماردیندا » به سه رو کایه تی پیشه وای مه زن « شیخ سعیدی بیران »
به لام تور که کان زور به توندی به ره نگاری ئه م بز و و تنه وه یه بوون ، به جوریک
که ته یاره و توپی تور که کان که و ته ویران کردنی گونده کانی کوردستان یه ک
له دوا ی یه ک . جا له بهر ئه وه ی تور که کان نه یان توانی شوینه گرنکه کانی
کورده کان بگرن ، په نایان برده بهر ئیمپریالیزمی چه په لی فهره نسه ، ئه و
ئیمپریالیزمه ی له و کانه دا سوریای خوشه ویستی داگیر کرد بو و ئه وه ی
خه تی ئاسنینی « حلب » بکاته وه تا کو له دوا وه له کورده کان بدات .
فهره نسیه کانیش به ده م تور که کانه وه چوون و ده رگیان بو خسته
سه پشت .

تور که کان له شکر یکی « ۱۰۰۰۰ » که سیی به هیزی پر چه ک
به تیاره و توپی گه و ره یان له ویوه ناردو ده ستیان کرد به سوتاندنی ئه و
دیها ت و باخ و بیستانانه ی ئه هاته سه ر یگیان . ده ستیان کرد به سه رب رینی

ژن و منال و کوشتنی پیر . بهم جوړه توانیان نه و شوررشه بکوژینه وه و
پیشه واکانیاں بگرن ، له وانه « شیخ سعیدو دوکتور فواد » یان راپیچی
دادگای عورفی کردو فرمانی خنکاندنیان دان . نه وهی جیی لاقرتیه
لیره دا دادگای عهسکهری له کاتی فرماندان به سهر نه و قاره مانه بی
تاوانانه دا دادپرسی گشتی سوپا بهم جوړه روی دهمی تی کردن : « له بهر
نه وهی نیوه کوردستانیکی سهر به خوتان نه ویست ، نیستا نه بی نرخنی نه و
داخوازیه له سهر سیداره بدن (۱) » .

چهند کاریکی دررندانیه !! نه مه یه نه و کاره نارره وایه ی دسته یه ک
پی هه لئه سان و داوای دادو سهر به سستی و یه کسانیشیمان نه کرد ، چهند
کاریکی شیتانه و بی هوشانه یه بو نه و دسته ناله باره بو گه نه ی شانازی
نه کرد بهم سووچو تاوانانه وه . حکومتی تورکی کتیبیکی سووری بو
داکوکی (دعایه) ی بوخوی و شانازی به هیزی خویه وه دهر کرد . له و کتیبه دا
نه لیت « بهلی کورده کان گلور بونه وه ، دست به سهره گرتنیان زور
ترسناک بو . . فروکه له ئاسمانه وه قه لاجوی نه کردن ، توفهنگ ناگری
ناراسته نه کردن و توپ نه یسوتانندن ، شیر سهری نه په راندن ، خه نجهر
ورکی نه درین . ۴ هزار سهر بازی هبهم (نه تاتورك) به وتاری ناگرینه وه
هه لمه تیان نه برده سهر ولاتی کورد ، هیرش له بناره وه تا لوتکه ، له لوتکه شه وه
گلور کردنه وه بو ناو دول ، خه لکیان نه گوشت و دیهاتیان نه سوتاند .
له دوایشدا له گهل هه له اتنی روژی (۲۸) ی یونیوی (۱۹۲۵) دا
ملی (۴۵) سهر وکی کوردیان کرد به په تا .

(۱) له نامیاکه ی کوردستان و ولاتی کورده کانی « یوسف مالک » وه .

ئهوه پیشه‌وای کورد شیخ سعیده به زه‌رده‌خه‌نه‌وه ئه‌چیت بو
سه‌ر سیداره (۱)

جا ئه‌ی خوینده‌واری خوشه‌ویست بروانه چون ئه‌و تورانیه
سته‌مکارا نه‌ خویان هه‌ئه‌کیشن به‌سه‌ر برینی پیرو مناله‌وه ، به‌هه‌لدیرینی
سکی ئافره‌تی سک‌پرده‌وه ، به‌سوتاندنی شارو دیهانه‌وه ، به‌ویران‌کردنی
خانوو ماله‌وه به‌بومباو روخاندنیان به‌سه‌ر دانیشتوه‌کانیان دا .

بروا بکه‌ن ئه‌م کرداره درنده شیتانه‌یه نه « جه‌نگیزخان » نه
« هولاکو » پیی هه‌له‌نه‌ستاون . هه‌روه‌ها بشروانه قاره‌مانیتی روله‌کانی
گه‌لی کوردی دلیر ، به‌گه‌ردنم پاله‌وانیتیه‌که لاپه‌ره‌کانی میژوی ئه‌م گه‌له
به‌نرخه به‌شانازیوه ئه‌ینوسیتنه‌وه . . به‌زه‌رده‌خه‌نه‌و خوشیه‌وه چون
بو سه‌ر سیداره !!! .

کورد هه‌روه‌کو پیشه‌ی بووه ، قایل نه‌بوو به‌که‌ساسی و ژیرده‌سته‌یی و
وه‌رسیش نه‌بوو ، به‌لکو خویان کوکرده‌وه ده‌ستیان کرد به‌کوبوونه‌وه و
خوری‌کخستن به‌نه‌ینی ، تا پارتیکی تازه‌یان دروست کرد به‌ناوی (خویبون -
الاستقلال) هوه که ژماره‌یه‌کی زور له‌ئه‌فسه‌رو شارستانی و تی‌گه‌یشتوه -
کانی تیا بوو . وه ئه‌م پارته گه‌لی لکی تریشی کرده‌وه له‌ کوردستان
ده‌ره‌وی دا . ئه‌م پارته ئامانجی رزگارکردنی کوردستان بوو له‌نیروی
تورک و هه‌روه‌زی کردن له‌گه‌ل ئه‌رمه‌ن و عه‌ره‌بدا .

کاتیکی زور به‌سه‌ر ته‌مه‌نی ئه‌م پارته‌دا تیپه‌ری تا خوی به‌باشی

(۱) لاپه‌ره ۱۴۴ له‌هه‌مان نامی‌لکه‌وه .

کو کرده و دهو له سه ره تاي سالی (۱۹۲۷) دا شوررشیکي ترسنای بهرپا کرد
له ناوچهی « ناکری داخ » دا که نه که ویتسه سه ر سنووری تورکیا و ئیران و
روسیاوه به سه رو کایه تی « جه نه رال احسان نوری پاشا » . نه م شوررشه
گه لی له شارو دیهاته کانی گرتته وه و زوری نه و ناوچانه ی رزگار کرد .

حوکه مه تی تورکی که بینی ناتوانیت خوی له بهر نه م بزووتنه وه
شوررشگیریه دا بگریت ، به تاییه تی ریکخراو (منظمه) که شیان له ژیر
سه ر کرده ی گه لی پیشه وای عه سکه ری سه ربه کومه لی « خویون » و
قال بوو له مه شقی تازه دا ، ناچار په نایان برده بهر دهره به گ و خائنه کانی
کورد ، تا هندی سه ر کرده ی عه شیره تی کوردیان به ره نگای شوررشه که
راست کرده وه . له م لاشه وه چند تیپیک له سوپای ئیرانی به چه ک و
جبه خانه وه به ره و روویان هاتن ، تا ناوچه سه ربه سته که ی کوردستان
که و ته نیوانی دوو ناگره وه و له دوا ی ماوه یه کی دریش بزووتنه وه که یان
دامرکانده وه به جوریکی نه و تو که موچررکه به له شی مروثدا نه هات و منال
پیر نه بوو . که کوردستان دووباره داگیرکرایه وه حوکومه تی ئیران و تورکیا
ده ستیان کرد به کوچ پی کردنی هه زاران له و کوردانه ی له ناوه راستی
کوردستاندا دائه نیشتن ، بو ناوچه ی خوارووی ئیران و روژئاوای تورکیا ،
به و مه به سته ی بیان که ن به تورک و زمانه که ی خویان له بیر به رنه وه ،
تأیستاش حوکومه تی تورکی به رده و امه له سه ر نه م سیاسه ته
هینه لریانه یه ی .

له سالی (۱۹۳۸) دا حوکومه تی تورک قانونیکي گشتی ده ر کرد بو
کوچ پی کردن و ئیسکان کردن ، به و نیازه ی بیچه سپینی به سه ر کورده کانی

« دهرسیم » دا که تائه و کاتهش له جیبی خویان مابوونه وه . بهلام کورده کانی دهرسیم به رهه لستی نهم کاره ناشیرینه یان کردو یاداشتیکی تیژیان نارد بو حاکمی گشتی تورکیا . که چی له جیاتی وهلام هه لگری یاداشته که یان کوشت ، بویه دیسان ههستی شورش هاته وه جوش و شورش له و ناوچه یه دا بهر پابوه وه . بهلام حکومه تی تورک دیسان درندانه و سته مکارانه به توپی گه و ره ی بومبا هاویژی نوی وه به ره نگاریان وه ستا . ههروه ها غازی زه هراویشیان به کار نه هینا بو کوشتنی کورده کان ، نه ناوا پیچه وانهی پچو کترین یاسای شه ره فوو داد وه ستان . روژنامه ی « کورانو » ی تورکی له سالی ۱۹۳۸ دا له ژماره (۱۰۸۳) ی روژی (۱۳) ی نه یلول دا وینه یه کی کاریکاتور ی له م نابه ته وه بلاو کرده وه دیمه نی خاکی بهر بومبادراوی دهر سیمی دهر نه خست و پیشانی نه دا که چون لاشه ی خه لکی پارچه کانی به حه واوه بو . وه بهم جو ره نویسیوی :

چاوت بکه ره وه

ههروه کو سوپای پولایینی تورک چاوی هه مو دنیای کرده وه و به وینه ی بروسکه نه دره وشایه وه ، هه رئاواش چاوی نه وانه نه کاته وه که (۱۵) ساله یرشنگی روژی هزاره تمان نه بین و وریا نابنه وه .

چاوت بکه ره وه نه گینا ئیمه نه یکه ینه وه (۱)

نهم تورانیانه چهند نه قل سوکو بی حه یان ، چهند دل ره قن ! حکومه تی

(۱) له نامه یکه ی « قوبرسو و بهر به ریتی تورکه کان » ماموستا یوسف

مهلهک لاپه ره ۱۹۸۰ .

تورك خهلات و ديارى گران بههاو ئالتونى تهرخان كرد بو نهوانهى زورترين ژماره له كوردهكان تهى بكهن !! له سههر ئهم خهلاتانه به توركى نوسرا بو « مه داليى جهنگى كوردستان » ههروهها يادگار يكي ره مزيشيان له بهرد دانا له سههرا شاخى « ئاكرى داخ » و به توركى له سهريان نوسيوه « لاشهى كوردستانى خه يالى ليردايه » وه كو بهم كرده وه يه گهلى كورديان گورو تونا كرد بيت (۲) .

كلول خويان نه و سياسيه توركانه . . . نازانن كه ژيان و مانه وه بو گهل و نه ته وه كانه و مردنيش بو ئيمپرياليزم و سته مكارانه .

دواى ئهم كاره ساته ترسناكانه « جلال نورى » له په ره مانى توركى دا و تاريخى خوينده وه ، و تى « ئه مرو ته گه رهى كورده وه حشيه كان ته واو بو وه به بومبا مليون پى كه چ كرا بو شارستانىتى (۱) » .

چون داد په رستيه كه ئهم توركانه خويانى پيوه نه نوينن . . . ؟ چون يه كسانى و برايه تيه كه حكومه تى توركى داواى ئه كات كه به زمانى وه زيرى داد « عدل » وه نه لىت :

« ولاته كه مان له جيهاندا زورترين نازادى و ديموكراسيه تى تيدايه . ولاته كه مان ته نها مولكى توركه ، نهوى تورك نيه پيوسته يا بيت به خزمه تكار يان به كويله » .

به لى . . . ئه مه يه نه و يه كسانى و دادهى حكومه تى توركى سته مكار

(۲) بروانه كتيبى مه سه لهى كوردى دكتور به ج . شيركو .

(1) Turkyede kurtlerin katilami.

دهری ئه بریت ، ئه وهی به زمانی وه زیری داده که یه وه ئه لیت . . . ئه وهی تورک نیه پیوسته یا بییت به خزمه تکار یان به کویله !! به لی راسته حکومه تی تورک ته نها به م چاوه پوخله وه ئه روانیته گه لی کورد ، دان نانیت به هیچ مافیکیان دا ، تا ئیستاش له سه ر ئه م سیاسه ته (عنصریه) ته ئه روا ت . ئه و کوردانه ی له ژیر به زه بی تورکا ئه ژین و شه ش ملیون ریگه یان نادری به زمانه که ی خویان بخوینن و بنوسن ته نانه ت گه لی جاریش قسه کردن ، ئه مه که پچو کترین مافی مرو فایه تیه . . . ههروه ها ناتوانن شانازی به میلیه تی خویانه وه بکه ن چونکه حکومه تی تورک دان نانی به وه دا که گه لیک هه یه پی ئه وتريت گه لی کورد به لکو پی یان ئه لین (تورکی شاخاوی) .

ئه مه بوو کورته یه کی خه باتی گه لی کوردی نه به رد له کوردستانی به زور به ستر او به تورکیا وه ، ئه مه بو ئه و قوربانیه زورانه ی پیش که شی کرد له پیناوی نرخ و ناموسی دا . به پیچه وانه ی ئه وه وه که کورده کان له ژیر ئه و په ری زورو سته م دان ، به پیچه وانه ی ئه و هه مو تالی و سویره وه که ئه یچیژن ، زوره ها له ژیر په رده ی ئاسنینی تورکی یه وه به هه مو هیوا و باوه ریکه وه تی ئه کوشن بو رزگار کردنیان له فاشستیه ت و تورانیه ت . با کونه په رست و زورداره کان بزائن که روژی ئازادی پرشنگی بلاو ئه کاته وه به سه ر هه مو نه ته وه کانی جیهاندا ، هیچ گه لیک نیه له جیهاندا قایل بییت به مل که چ کردن بو ئیمپریالیست . . . له م بابه ته وه لینکولن ئه لیت :

« ئه گه ر توانیوتانه بو هه ندی کات چه ند گه لیک بخه له تینن یان ئه گه ر ئه توانن هه مو گه لیک بو چه ند کاتیک بخه له تینن ، ئه وا له توانانان دا نیه که بو هه مو کاتیک هه مو گه لیک بخه له تینن » .

با زورداره دلره قه کان بزائن که په تی درو کورته و مردن و له ناوچو نیش بو ئیمپریالیسته کانه .

(له ژماره ی داهاتوودا ((کورد له ئیراندا)) بخوینه ره وه)

موسکوی جوان

گوران

ئەي موسكو! ئەي ژني جواني سڤي پوش!
ناودەمي ئال پر لەگوراني ي خوش خوش!
به ئاوازي ئوركسترات وا مەستم ،
هەر شهپولي شيعره و ئەدا لەههستم!
لەههنگويني ئەفسانهي دانسي (بالي) ت ،
بههردو چنگ ئەخوم وينه ي برسي شييت!
لەره ي دەنگي ئوپيراكەت كه تك تك ،
لەناو گوي وه ، نهشتهر ئەدا لەگورچك ،
خونچه ي تەري چيروكي بهستهكاني
بوم ئەپشكوييت ، وهك گولي بهر به ياني!
ئەي موسكوي جوان گهوره كچي ئوكتوبەر!
حهوت ئەستيره ي ياقوت كه داوتن لەسەر ،
لەناو رنوي تهما گەش ئەجریوينن ،
ههزار زوهره ي ئاسماني شين ئەهينن!
(مەترو) ت ئەلي نوينه گاي نيگاره ،
(مهيداني سور) جي ههزاران ههزاره!
تاقه گولي سوري جقه ي دانشگات ،
عهتري ، شهپول ئەدا ولات به ولات!
روژ لەنينه و لەسەر سەرت وهستاوه ،

- ۹۰ -

ریگات روناک وهك به فری بهر هه تاوه !
مناله که ی رومهت ئالی تیر شیرت
گولی پارکی گورکی دینیتته بیرت ،
بویه کوتری سپی و نه رمی باوه شت
مل ههل ئه سوی ، بی سل ، له گه رمی له شت !
له ناو به فری بهر پیتا واقورماوم ،
له کام جوانی نازانم ، بدروم چاوم ؟ ...

* * *

ئه ی موسکو ! ئه ی ژنی جوانی سپی پوش
ههروهك : مه میک زینیک ناکا فه راموش ،
هه تا ئه مرى . . . منیش ، هه تا - هه تایه
دلگیری ی توم هه رگیز له دل دهرنایه !
به شه و چه می گه وه ره بندی پشتینت
لیم ئه بیتته ئاوینه ی بالانوینت ،
له ناو ئاوا موسکویه کی نازدارتر ،
له نجه ی دانسی ، گیان پر ئه کا له ناگر !
جاوه ی شوراو بریقه ی دی وهك بلور ،
تیا ئه له رزی (ونیه) ی گری سه وزو سور ،
تاکسیم ئه کشی به شه قامی بی گهردا ،
به سه ر عه کس وه نه وشه بی یان زهردا ،
ئه م ره نگانه و ، ئه و پر شنگه ی ئاوازه
ئهیدا له روی په نجه ره ی کوشکی تازه ،
بی هه ست ، ئه مکه ن به زاوای به رده می بوک ،
دهم بو ماچت ئه به م ، موسکوی ئیسک سوک ! ...

کوردی بوختان بوگراو

پاشماوه

هه‌لستی ئه‌و لایه‌نگری‌یه‌ی که کورد بو جه‌مه‌وریه‌تی عه‌ره‌بی یه‌ک‌گرتوو
وه جه‌مه‌وریه‌تی عراقی ئه‌کا ... »

« هه‌روه‌ها مالکروی داوای له‌حکومه‌تی ایران کرد که هه‌ول‌بدا بو
که‌م کردنه‌وه‌و وه‌ستاندنی لایه‌نگری کورد بو قاهره و به‌غدا ، چونکه ئه‌م
لایه‌نگری‌یه‌ راسته‌وخو مه‌ترسیه‌کی زوری هه‌یه بو ئیران و بو قازانجی
روژئاوا! ... »

ئه‌وه‌بو ئه‌م‌ریکا (۱۵۰۰) سه‌ربازی ئه‌م‌ریکایی هینا بو کوردستانی
ئیران .. ئه‌م سه‌ربازانه له‌بنکه‌کانی تورکیاوه هینران بو شاری (خانه)
که راسته‌وخو ئه‌نواری به‌سه‌ر کوردستانی ئیرانا ..

له‌هه‌مان کاتا تیپی له‌نوکه‌ران و به‌کری گراوان ریک‌خرا بو ئاژاوه‌نانه‌وه
و پیلان‌گیران له‌خاکی کوردوستانا ..

یه‌که‌م ئامانجی‌یان ئه‌وه‌یه که بچنه‌ناو ئه‌رزی عراق بو ئه‌وه‌ی
هه‌لو‌یستی لایه‌نگری کوردانی عراق به‌د ناو بکه‌ن .. ئه‌و کوردانه‌ی که
به‌یه‌کسانی ئه‌ژین له‌گه‌ل عه‌ره‌با .. »

جائیسته روئه‌که‌مه‌ دلو ده‌رونی خوت ماموستا ریاض! ..
خوتو خوت ماموستا ... شت هه‌یه له‌م نوسراوه‌ی خوت باشتر
به‌دروت بخاتنه‌وه؟! ..

ماموستا ریاض!
ئه‌م نوسینه‌ت ده‌ری ئه‌خا بو خه‌لک که تو له‌وانه نیت که راستی
ئه‌م میله‌ته نه‌زانی ، چونکه به‌نوسینه‌که‌ی خوت اعتراف کردوه به‌وه‌ی

که کورده کان خه باتیکی تیکرایی نه کهن له گهل عه ره بی براده ریا نا وه ئه م
خه بانهش ئاراسته کراوه بو پاک کردنه وهی ده سه لاتی استعمار به تایبه تی
ده سه لاتی ئیستعماری ئه مریکی له م ناوچه یه دا . .

هه ره ها اعتراف کردوه به وهی که نه ته وهی کورد تووشی هه موو
چه شه سزاو ئاراری ئه بن له ریگی یارمه تی دانی جه مهوریه تی عه ره بی
یه که گرتو و جه مهوریه تی عراق دا . له هه مان کاتا خوت (دفاع) ئه که ی
له نه ته وهی کورد ، وه ئه وانه ی که نیرا ون بو ئازا وه نانه وه ناوت نا ون
« عملاء » نو که ری به کری گیرا و! . . . وه ئه وانه ی که ئه یانه وی هه لو یستی
کورده کانی عراق بگورن ناوت نا ون « مخربین » تیک ده رو روخینه ر!! . .
ئیترا نازانم چون ئه م دو وته یه ت بخرمه یه که ! وته ی روژی
۱۹۵۸/۱۱/۱۶ وه ووته ی ۱۹۵۸/۱۲/۲۵ که ئه لی : عه ره ب سه رسام
بون له ووته ی : کورده عه ره ب! . .

جانیستاش ئه چیه نه وه ئه قله وه که وشه ی کورد (مفاجئه) بووبی؟!!

ئمه نه زانینه . . یا خه له تان و گومرا کردنه؟!!

من ئه م وه لامه لی ئه گهریم بو ویزدانی خوینه ره وه به ریزه کان! . . .
به ره له وه که کوتایی به وتاره که م به ینم ئه مه وی به بی پیچوپه نا شتیک
به دلسوزه نه ته وه په رسته دلسوزه کانی عه ره ب بلیم ، وه راستیه کی
ئاشکرا بخرمه پیش چاوی یان ئه وهش ئه مه یه :

بیروباوه ریکی زور ناراست هه یه که هه ندی کهس هه لیان گرتوه . .
وه که به یه که چا و ته ماشای بیروباوه ری نه ته وایه تی راسته قینه و بیروباوه ری
ره گه زی شو فینی نه کهن ، ئه م جو ره که سانه پیویسته به چاویکی راست بین

ته ماشای نه ته وهی کورد بکهن ، وه وهك خویان سهیریان بکهن ، پیویسته بزائن که هیرش بردن بو سهر نه ته وایه تی کورد و گوی نه دان به مافی ژیان و نه ته وایه تی یان قازانجی بو هیچ کهس نیه بیجگه دوژمنانی راسته قینهی نه ته وهی کوردو عه رهب ، ههروه ها ریزگرتن له کوردو دان نان به مافیاندا بزماریکه نه دری له تهرمی ئیستعمار ، و نه بی به هوی نه وهی که گه لی کورد زیاتر دوستایه تی خوی به هیزیکا له گهل نه ته وهی عه رهب و له پیناوی پاراستنی مافی نه ته وایه تی یانا قوربانی بدات ، که نه مهش نه بی به هوی قازانجیکی زور بو ههردو نه ته وه که ی کوردو عه رهب و هه موو به ره ی ئاده میزاد ...

ماموستا ریاض !

سهرت له م راستی یانه سوورر نه مینی ، چونکه نه ته وه په رسته راسته قینه کان رفوکینه یان نیه بو هیچ نه ته وه یه کی تر ، چونکه پیاو که هه ولی دا بو سهه ربهستی بهختیاری نه ته وهی خوی ، نه بی نه وهی له بهرچاوی که له روی نه م زه وی به دا گه لی نه ته وهی تر هه ن نه یانه وی بزین و بگه ن به مافی خویان ، دیاره پیاوی ئازادو دهرون پاک نه وهی بو خوی به چاکی بزانی له خه لکی تری قه دهغه ناکا ! ...

با دوژمنه کانی نه ته وهی کوردو دوسته کانی شی زورباش بزائن که نه ته وهی کوردی پچر پچر کراوی دهستی ئیستعمار به رده وام نه بی له خه باتی خویناوی یا شان به شانی نه ته وهی عه رهب و هه مو نه ته وه تیکوشه ره کانی تر ، زدی ئیستعمارو کونه په رستی ، وه بروایه کی به هیزی هه یه به نه ته وهی خوی و راستی مه سه له که ی ، وه هه مو نه ته وه تیکوشه ره کان پشتیگری نه کهن و دهستی یارمه تی بو دریز نه کهن .

ئیتر .. تاسبه ی ...

که ده زوی رهش و سپی له یه که جیا نه بیته وه ! ..

که راستی وهك روژی روناک دهر نه که وی

که ناراستان ، نه گه ن به روژی خویان و سه ره نگری نه بن .

به بیان

ئەو لیژنەییە پیکهاتووە لەقائمقامیەتی رانیەو پشدر ، دەست-
ئەکات بەدانی تەعویزی ئەو خانوو بیرو کیلگانی ئەم گوندانەیی خوارەووە
کە تابعی قائمقامیەتی ناوبراون ، پیش چوکرد نیان ، بەبۆنەیی نوقم
بوونیانەووە لەپروژەیی دوکاندا ، ئەم گوندانەش :

۱- بینای شیخ اسماعیل ۲- بوتان ۳- کلنیری ۴- کیلی
ئالان ۵- میرزا روستەمی گەورە ۶- میرزا روستەمی بچوک
۷- مەلا هومەر ۸- مەلا شەل ۹- کیلە سورە ۱۰- کامەم
۱۱- قورە شینە ۱۲- کامریان ۱۳- بایز ئاغا ۱۴- دوکرتان
۱۵- بيموشه ۱۶- پالەوان ۱۷- ئالو ۱۸- کەندە ترش .
جا کی خوی بەخاوەن تەعویز ئەزانیت بەپیی تەقدیراتی لیژنەکانو

زانپاریەکانی ژمارە (۵) ی صادربوو بەرەقمی ۱۹۹۷ له ۱۹۵۸ / ۱۲ / ۲۰
دا ، ئەوا سەر لەلیژنە ناوبراوەکان بەدات بەپیی بەرکەوتن بو وەرگرتنی
تەعویز لەماوەی دوومانگدا لەم تاربخەووە ، هەرچی موراجعەت بکات
لەمماوەیەدا ئەوا لە پاشەرۆژدا ئەووەی داوای ئەکات ئەیدیریتی . بەلام
زەویەکان ئیستا بەپیی قانونی ئیستمالاکی ئەموال خەریکی معامەلەیی
ئیستمالاکیان ، وە ئەم بەیانە ئەوان ناگریتهووە . وە گوندەکانیش لەگەل
تەواوبونی چوکردنیاندا بەیانیکی تریان بو دەرئەچیت .

هادی رشید چاوهشلی

وہ کیلی متصرفی لیوای سلیمانی

سەرۆکی لیژنەیی ئیسکانی گوندەکانی حەوزی دوکان

شویکی بهار

فتاح کریم مکاوه

بهاری لادی دیمه‌نی جوانه
 به‌هشتی دلو جیگه‌ی سه‌یرانه
 شه‌ویکی به‌هار مامه‌وه له‌دی
 نه‌وی له‌بیرمه‌و ئیستا که بوم دی
 نارمایی ره‌شی ریزه مالی دی
 له‌گه‌ل تاویران له‌م لاو له‌ولای ری
 نستی ناوایی شاخیکی سه‌خته
 سی لاکه‌ی تری دارو دره‌خته
 له‌خوارو دولوو په‌ک تاقه چه‌مه
 ده‌نگو هاژه‌که‌ی هیواشو که‌مه
 جو‌گه‌له‌ ناوی بو سه‌ر مه‌ره‌زه
 لقلق دابه‌شن چه‌ن چه‌شنو ته‌رزه
 که‌می پیچاوپیچ ، که‌می سه‌ره‌و خوار
 که‌می له‌ده‌شتا ، که‌می له‌بن دار
 نه‌و داره‌ میوه‌ی په‌ل په‌ل دابه‌شن بو
 یاتری سپی ، نه‌و تری ره‌ش بو
 باسی شاخه‌که‌ی هه‌ر نابی ته‌واو
 نمونه‌یه‌کی نه‌هینمه‌ به‌ر چاو
 کومه‌له‌ شاخی بلندو به‌رزه
 لوتکه‌ی به‌فرینی پرر سامو له‌رزه
 نیشکی مانگه‌شه‌و له‌رووی به‌خشان بو

په‌له‌ هه‌وریکی سپی نه‌خشان بو
 * * *
 سه‌رنجی دابوم له‌دلگیری شه‌و
 له‌لام خوشتر بو له‌نوستنو خه‌و
 گه‌لی تروسکه‌ی زور وردو درشت
 چاوم تی بریو له‌سه‌ر گازی پشت
 هه‌ندی گه‌وره‌تر ، سپی یا گه‌شتر
 سه‌یرو ته‌ماشای به‌نه‌شه‌و خوشتر
 جریوه‌یان بو تیکرا له‌ناسمان
 لای لایه‌ی خه‌وو ناوازی که‌مان
 که‌مانی ته‌لی لقوپی دی دار بو
 موسیقاژه‌نی سروه‌ی به‌هار بوو
 جار جار چریکه‌ی قه‌تارو ئای‌ئای
 نه‌ی هینایه‌ گویم سوزو ده‌نگی نای
 کاتی بوکی شه‌و ناوابو له‌دی
 منیش به‌ته‌نیا مامه‌وه له‌جی
 زه‌رده‌ی له‌ده‌م که‌ل به‌ری به‌یانی
 نیشکی زیرینی نه‌یدا له‌کانی
 گولو ریحانه‌ی بن دارو ده‌وه‌نگ
 ده‌س له‌ناوده‌سا بو شایبو ئاهه‌نگ
 ریزیان به‌ستبو گوله‌ وه‌نه‌وشه
 چاو برکی یان بو به‌و بزه‌ گه‌شه

ديوارى تلمس

چيروكيكى رووداوه لهجهنگى جيهانى

دوهدا سالى ۱۹۳۹ م .

– وهرگراوه –

سليمانى : صبيحه عبدالحميد

پير : بههيمنى چهندجار چراكهى داگيرساندو كوژانديهوه بهلكو
ئهمه نيشانهيهك بوو كه بودهرياي ئنارد . دنيا زور سارد بوو دهرياي
نورماندى لهههمو جار زياتر بهترسو سامبوو . گهنجيكى تر لهگهل
پير – دا بوو كهدهم و چاوى لهناو پالتوكهيا شارذبوهوه .

پير : لهزير ليوهوه وتى هيچ ههوالنيه گوايا هيشتا نههانوون ؟؟
پير : بهبى ئهوهى ئامادهى وهرامبى دهستى خسته ناوگيرفانى و تى
ئهگهر ئهلمانيهكان بزائن ! گهنجهكهى كه لهتهنيشتياهوهبو بهدهنگيكى ناسك
كهدياربوو خاوهنى ئهم دهنگه كچه بهتوورهيهوه وتى : – زمانت بگره
وههيچ قسه مهكه ئهگينا دوژمن پى ئهزانى .

پير وتى : فازى گيان بمبوره ناتوانم قسهنهكهم . ئهم جارهش
چراكهى داگيرساند وهنيشانهيهكى ترى كرد دوايى كوژانديهوه كاتيك
ههردوكيان وهستابوون لهدوور روناكيهك كهوته ناو دهرياكهوه .

پير لهترسا وتى فازى ئامادهبه هاتن . . . خويانن ، فازى من ئهم

سنوقه‌ی پیمه له‌گه‌ل خوم ئه‌یبه‌مه ناو ده‌ریاوه توش له‌پاش نیو ده‌قیقه
به‌دواما وهره .

پیر ئه‌مه وتو دوعاخوازی له‌فازی کردو خوی فری‌دایه ناو
ده‌ریاکه‌وه .

فازی ئاورری بو دواوه‌ی ئه‌دایه‌وه چاوه‌روانی دوژمنی ئه‌کرد له‌پرر
ده‌نگی پی هاته‌به‌رگویی . له‌به‌رخویه‌وه وتی ئه‌لمانه‌کانن ! چاره‌م نیه
دوژمنه‌کان به‌یره‌دا دین و ئه‌م‌دوژنه‌وه !!

سه‌ربازه ئه‌لمانیه‌کان نزیك بوونه‌وه هه‌موو به‌چه‌که‌وه‌بون . فازی خیرا
خه‌یالی کرده‌وه تغه‌نگه‌که‌ی فری‌دایه ناو ئاوه‌که‌وه چه‌قوکه‌ی له‌گیرفان
ده‌ره‌ینا ده‌ستی چه‌پی خوی بریندارکردو په‌ته‌که‌ی که له‌پشتیابوو
کردیه‌وه وه‌خوی پی پیچایه‌وه خوی پال‌خسته سه‌رزه‌وی وه‌خوین
ئه‌هاته‌خواره‌وه . ده‌نگی پی نزیك بووه‌وه له‌وکاته‌شدا ده‌نگیک له‌ناو
ئاوه‌که‌دا هات ئه‌م ده‌نگه هاوورری‌کانی فازی‌بوون به‌لام دره‌نگ بوو دنیا
روناک بوووه .

یه‌کیک له‌ئه‌لمانیه‌کان نزیك بووه‌وه و قیژاندی یه‌کیک برینداره . له‌پرر
چوار سه‌رباز رایان کرد فازی‌یان له‌سه‌ر زه‌وی هه‌لگرت یه‌کیک له‌سه‌ر
بازه‌کان په‌ته‌که‌ی له‌هشی کرده‌وه له‌شی هه‌مو خویناوی بوو ، یه‌کیک
له‌زایته‌کان نزیك بووه‌وه .

فازی هه‌مو خه‌یالی له‌لای هاوورری‌که‌ی بوو نه‌وه‌ک ده‌ست دوژمن
بکه‌وی خیرا ده‌ستی کرد به‌ناله‌کردن ، زابته‌که خیرا سه‌ربازیکی بانگ‌کردو
پی‌وت که‌بیه‌نه ژیر زه‌وی . سه‌ربازه‌که خیرا هه‌لی گرت به‌سه‌ر

دهستیه وه به چه ند قالدرمه یهك چوه خواره وه بردیه ناو ژوریک پالی خست زابته ئەلمانیه که چوو بولای نه خوشه که ، له وکاته دا سه ربازه که خه ریکی پیچاندنی برینه که بوو ، وه ستا تا وه کو ته واو بوو ، به خوی و کورسی به که وه چوه پیشه وه ئەمجا به زمانی فرنسی دهستی کرد به پرسیار کردن . ناوت چییه ؟

وه رامی دایه وه ، ناوم فازیه . . .

لهم کاتی نیوه شه وه دا چیت ئە کرد لهم جیگایه که نابی هاتو چو بکری ؟ فازیه چاوی بریبه چاوی هیچ وهرامی نه دایه وه . زابته که به تو وره ییه وه وتی : راست بلی هه ی جاسوس ، هاورریکانت کوانی ؟

فازیه وتی من نه جاسوسم وه نه هاورریم هه یه . .

رابته که به تو وره ییه که وه وتی : پیمان بلی ئیمه ئە زانین که له ژیر ده ریاوه رویشتن ئەبی بلیت بوکوی رویشتوو ئیشیان چییه ؟ فازیه به سه رسورماویه که وه وتی من له قسه ی ئیوه تی ناگه م !! زابته که وتی : وهرامم بده ره وه هه رنه مه یه که وتم تو ناتوانی بهم جوانیه ت من هه ل خه له تینی باشتروایه پیم بلیت . . .

زابته ئەلمانه که خیرا چوه ژوریکی تر له پشت رادیووه فرمانده ی سوپای ناگادار کرد که له ژیر ده ریاوه جاسوس رای کرده وه هه موشتیکی له گه ل خوی برده وه . ئینجا فرو که دهستی کرد به سوورانه وه به سه ر ده ریای نورماندی یا . له پاشا زابته که گه رایه وه بولای فازیه وتی : ئە گه ر گیانی خوت خوش ئەوی راست بلی ئە زانم ئەم برینه خورراییه وات کرد

که هاورری کانت رزگار کهیت لام وایه تائیسنا موفهق بووبیت بهلام ئیسنا موفهق نایی چونکه وا ده ریا ئه پشکنن بهزه بیت بهخوتا بیته وه . . فازی ، له وه رامدا وتی من نازانم چی نه لیت !!؟

زابتنه که له تووره ییدا چاوی پرربوو له خوین و له تاوا لیوی خوی ئه کروشت و به گیانیکی شه راویه وه شه پاز له یه کی له کچه دا وتی ئه شیت تو گیانی خوت خوش ناوی !؟

فازی که هوشی لای خوی نه ما بو له کانگای دلیه وه وتی به رامبه ر فرنسا نه خیر . . زابتنه که به تووره یی قیزانندی برینه که ی بکه نه وه با خوینی زور لی برروات و بمری . یه کیک له سه ربازه کان هاته پیشه وه برینه که ی که تازه به سترابو کردیه وه لوکه که ی له سه ر هه لگرت و خوین به برینه که یا هاته خواره وه .

زابتنه که هاته پیشه وه وتی : ئیسنا راست بلی ئه گینا تا ماوه ی ده ده قیقه ناژیت . . . فازی . . . !؟

زابتنه که به تووره ییه وه سه یری ئه کرد به لام فازی له جی خوی نه جو و لایه وه لیوی نه جو و لانه وه ئیتر زابتنه که هیچی بونه مایه وه چه پیشه وه به نیتوک برینه که ی له یه ک جیا کرده وه ، خوین فیچقه ی کرد وه ک فواره هاته خواره وه . زابتنه که وتی : قسه بکه ئایا مردن باشه یان راست وتن ؟ وه رامم بده ره وه به یه ک وشه خوت رزگار بکه .

فازی رهنگی په رری بوو به لام چاوه گه شه کانی برریه ناو چاوی زابتنه که وه هیچ وه رامی نه دایه وه .

زابته که زور تووره بو ده مانچه که ی هه لکیشا ده می ده مانچه که ی
خسته سهر سنگی به لام فازی به ئارامیه وه سهیری نه کرد زابته که وتی :
ئه ی جوان به یه ک وشه خوت رزگار بکه وه من به لینه ئه ده می ئه گهر
وه رامم بده یته وه بلی : چیت کرد له وشوینه که یه ک ساله قه ده غه یه ،
چیت نه کرد له و کاته دا له وی ؟ ها ورری کانت کین ؟ له ژیر ده ریا کی هات
وه کی رویشت ؟ له لایهن سوپای ئه لمانیه وه خه لاتیکی به نرخت پیش که ش
ئه که م و ئازاد ئه بیت .

فازی که تانیستا بی قسه بوو به ره نگیکی زه رده وه به زه رده خه نه یه که وه
وتی : تکات لی ئه که م به خورایی مه قیژینه . . .

زابته که که دی ئه مه دوا هه ره شه یه وه هیچ سوودی لی وه رنا گیری
خیرا قیژاندی به هه مو هیزیه وه رامم بده ره وه هه تا سی (۳) ئه ژمیرم
ئه گهر وه رامم نه ده یته وه ئه تکوژم ، یه ک . . . دوو . . . فازی هه ره وه ها
به چاوه گه شه کانیه وه سهیری نه کرد وه هیچ وه رامی نه دایه وه . له م کاته دا
قیژه یه ک به رزبوه وه ده نگی دایه وه . . . سی (۳) . . . له پرر ده نگی
ده مانچه که به رزبوه وه گوولله یه ک له ناوه راستی سنگی فازی وه ده رچوو . .
له پرر چاوه گه شه کانی بودوا هه مین جار لیک ناوه دوا هه ناسه ی به چهند
وشه یه ک که به حال له ده نگیکی ناسکه وه ده ر ئه چوو بریه وه که ئه یوت :
هه ربژی نیشتمانه که م . .

له ریی نیشتمانه که ما هیشتا که مه . .

زابته ئه لمانیه که به رامم بهر سه ربازه کان وه ستابوو سهیری ئه وکچه

قاره‌مانه‌یان ئه‌کرد که‌چهند ئازابوو وه‌چون خوی به‌خت‌کرد له‌ریی نیشتمانه‌که‌یدا به‌دلیکی پولاییه‌وه .

له‌دوای ئه‌وه‌ی که‌فازی گیانی پاکی سپارد ئه‌وریگیایه‌ی که‌دایان نابوو بو ساحلی نورماندی یاخوت به‌قسه‌ی ئه‌لمانیه‌کان - دیواری ئه‌تله‌س - له‌سه‌ر میزی سه‌روکی سوپای سالار ئاماده‌بوو وه‌ توانیان به‌سه‌ر دوژمندا سه‌رکه‌ون و فره‌نسا ئازادبکه‌ن .

هه‌لبژاردنی یانه‌ی سه‌رکه‌وتن

روژی ۱۶/۱/۱۹۵۹ ده‌سته‌ی گشتی یانه‌ی سه‌رکه‌وتنی کوردان له‌به‌غدا کوبونه‌وه‌بو هه‌لبژاردنی ده‌سته‌ی به‌ریوه‌به‌ر . له‌ئه‌نجامی هه‌لبژاردنه‌که‌دا ئه‌م هه‌شت که‌سه‌ی خواره‌وه‌ ده‌رچون و به‌م‌جوهره‌ش ئیش و کاریان دابه‌ش کرد :-

- دوکتور هاشم دوغرمه‌چی باوه‌رپی کراو .
- دوکتور نوری فتوحی یاریه‌ده‌ری باوه‌رپی کراو .
- ماموستا کریم زانستی سکرته‌یر .
- ماموستا حافظ مصطفی قاضی امیندار .
- ماموستا ابراهیم احمد ئه‌ندام .
- ماموستا مکرم تاله‌بانی ئه‌ندام .
- ماموستا احسان شیرزاد ئه‌ندام .
- ماموستا مصطفی قه‌ره‌داخی ئه‌ندام .
- ماموستا زه‌کی اسماعیل حقی ئه‌ندام .

نامريك بو قاهره

بو جهنابی ماموستا محمود تهيموری بهريز (1)

سوپاس بو نهو خوايهی کاریکی وای کرد لهسه ر لاپه ره کانی گو قاری (المصور) ی قاهره بی پیتان بگهین ، وه شاره زای سوچیکی شه خسیه تان بین که له مه و پیش شاره زای نه بوین ، به لکو جارن شاره زایی مان ته نها له سه ریکی شه خسیه تان هه بو که قهت یه که ناکه وی له گهل ئه م شه خسیه ته نوی یه دا ، که هه لکه وت ویستی شاره زای بین و له سه ر لاپه ره کانی المصور پی ی بگهین .

ئیمه له میژه خومان گرتوه به وه وه که چاوخشاندنمان به هه ندی له گو قارو روژنامه کانی قاهره و بیروتا ، هه ندی روداوی وامان بو دهر بخا که بیرتون هیچی لی نه زانین ، به لکو گیتی سه راپا هیچی لی نه زانی ، وه که چون ئه م گو قارو روژنامه وایان فیر کردوین له هه ر ژماره یه کیانا په رده مان بو له روی یه کی له و بلیمه تانه هه لبرن که باوه ریان وایه نه توانن راستی وه رگیر نه وه و روی میژو وه رچه خینن یان میژویه کی نوی دوروست بکه ن ، به م چه شنه توانیمان شاره زای راستی ماموستای چیروک نوی

(1) ئه م وتاره ماموستا عبدالقادر قه رده اخی به عه ره بی نویستی و

ماموستا به شیر موشیر بوی ناردین - م . م . وه ریگرا بو گوردی .

- هیوا -

هه‌لکه و تومانی محمود نه‌یموری (بنه‌چه کورد . . . ی له‌وه‌چه‌ی عه‌ره‌به پیشینه‌کان) و ، روژنامه چی هه‌لکه‌وتو فکری اباطه‌ی دوروی جوت چاویلکه‌و سپله‌ی پی له‌چاکه نه‌نه‌رو قسه‌وه‌رگیرو میژو ساخته‌که‌ر بناسین ، هه‌روا مصطفی‌امین و علی‌امینی برای که زوریان له‌پاش خوانه‌ی خه‌یانه‌ت و پیاو خراپی و داوین پیسی لسته‌ته‌وه له‌چه‌رخ‌ی له‌ناوچوی فاروقا ، وه ئیستا بوون به‌سو‌او‌ه‌ی تاز‌ه‌ی دارستان و هاتونه‌ته مه‌یدانیکه‌وه که زورجاری تریش ر‌مبازی یان تیا کردوه ، هه‌رچه‌ند راستی و ده‌رونیسی تیا بخ‌ریته ژیر پیوه .

گه‌وره‌م ، ماموستای به‌ریزم . .

عیراقی‌یه‌کی دلسوزی عیراقی نیشتمانی خوشه‌ویستی ، کورد بنه‌چه‌یه‌کی شانازی که‌ر به بنه‌چه‌که‌ی خوی و نه‌ته‌وه کورده‌که‌یه‌وه ، ئەم نام‌ه‌ت پیشک‌ه‌ش ئەکا ، زور سه‌ره‌به‌ریشم که ناگادارت بکه‌م ئیمه - له‌سایه‌ی‌خواوه له‌عیراقا شان‌به‌شانی براکانمان روله‌کانی نه‌ته‌وه‌ی عه‌ره‌ب له‌جمهوریه‌تی عیراقی دیموکراتی‌یا به‌خوشی و کامه‌رانی ئەژین ، بی‌ئه‌وه‌ی هیچ یه‌که‌نه‌که‌و تنیک هه‌بی له‌میانی ئامانجه‌کانی هه‌ردو نه‌ته‌وه‌ی برا : عه‌ره‌ب و کوردی عیراقا ، یا له‌به‌ینی ئامانجه‌کانی هه‌مو عه‌ره‌ب و کوردا ، ئامانجی پیشک‌ه‌وتن و بورانه‌وه .

یاسای دیموکراتی‌ی راست ئەو یاسایه که ریز له‌مافی نه‌ته‌وه‌کان و ئەقه‌لیاتی میلی بگ‌ریت . ئەمه‌ش راستی‌یه‌که ئیمه‌ی روله‌کانی جمهوریه‌تی دیموکراتی عیراق زورباش لی‌ی حالی ئەبین ، چونکه سه‌ره‌کی ولاتمان و

ئازادكەرى ، سەركردهى خوشهويشتمان عبدالكریم قاسم سەركردهیهكى دیموكرتیی راسته قینهیه ، شاره زای دیموكراتییه تی راسته و تیا ههژده - تراوه ، له بهر ئه وه ریزی لی ئه گری به لكو بو به شیک له بون و قه واره ی . بو به له جی ی خویایه تی وا هه مو گهل پشتیوانی ی لی ئه كا ، نهك ته نها له عیراقا به لكو له هه مو ولاتانی عه رهب و ولاته دیموكراتی و ئاشتی خوازه كانی تریشا . ده ستوره وه ختییه كه ی جمهوریه ته كه مان داننی نا به هاوبه شی ی كوردو عه رهب له عیراقی بنشتمانا ، ئه م دان پیا نانه به سه بو شاره زاكردنی هه ردو گه لی كوردو عه رهب بو ریگای هاوکاری ی به هیز بو بوژاندنه وه ی گیانی نه ته وایه تی ی هه ر كام له گه لی كوردو عه رهب ، ئه مهش به لگه یه كی راستی و ده ربړینیکی له جی ی دیموكراتییه تی یاسای جمهوریه كه له ولاته - كه مانا به رپایه .

ئاوا ماموستای خوشه وایستم ، پیتان گه یشتیم له بنه چه و له نه ته وه دا ، واته ئیمه كوردین و له روله كانی گه لی كوردو نه ته وایه تی كوردین ، حه قی خویشمانه شانازی به وه وه بکهین و نیسپاتی بکهین كه كوردیکی به شه ره فین وهك چون براكانمان روله كانی گه لی عه رهب حه قی خویانه شانازی بکهین به وه كه له روله كانی گه لی مه ردی عه رهب و نه ته وه ی عه رهبی خاوه ن رابوردوی پر له شانازین . به لام ماموستا پاش ئه وه ی كه ناسیتیم و پیت گه یشتیم . . خوم به ناچار ئه زانم كه به رپه رچی ئه و قسانه بده مه وه كه له و وتاره دا نوسرابون كه سه بارهت به تو بلاو كرابوه وه كه وا : عه رهبی و . . كوردی و . . . عیراقیتو . . . میسریت ، وتاری لاپه ره ی ۳۸ ی مصوری

ژماره ۱۷۸۵ ی ۳۶ ی ۱۹۵۸ کانونی یه کهم که ره پوراست تیانوسرابو :
« بنهچه ی خیزانی ئیمه کورده نه چیتته وه سه ر عه ره به کورده کانی عیراق ،
باوکی ره حمه تیشم زور شانازی به م بنهچه ی خویه وه نه کرد ، له بهر
نه وه ئیمه نه چیننه وه سه ر عه ره به کونه کان » .

رهنگ بی خوینده واری ساویلکه که هیچ له راسته کانی میژو نه زانی
به م قسه سه ر لی شیوینه رانه هه ل خه له تی که له وتاره که ی تودا نوسراوه . .
به لام میژو خوی هه ل ناخه له تی و نه و که سانه ی که میژویان خویندوته وه
هه ل ناخه له تین ، به تایبه تی نه وانه ی که شاره زای میژوی ولات و گه ل و
نه ته وه که یانن . . نازانم تو چون نه مه ت پی کراوه ، توی بنه چه کورد
- وه ک خوت نه لی ی - و نوسه رو پینوس تاودهر که چه ندرمبازیت کردوه
له مه یدانی نه ده ب و ژیا نا . . به لام وا دیاره لام که قه له مه که ت لغاوه که ی
درایه وه به ده م و قه پوزیا و هیزی لی برا ، هه ر که چوه مه یدانی راستی و
میژوه و . . . که چوه مه یدانی باس کردنی نه ته وه ی راسته قینه ته وه
نه گه ر راست بی کورد بی و له روله کانی نه ته وه ی کوردی قاره مان بی .
کوردی راسته قینه بنه چه ی خوی ئینکار ناکا و نه ته وایه تی و میژوی خوی
له بیر ناباته وه و ئینکاری بونیان ناکا ، پیاویکی وه ک تو نه بی به گه رمی و
هه همیشه بهرگری له مافی براکانت و هاو خوینه کانت بکه ی ، نه ک چاو
له بونیان و نه ته وایه تی یان بقوچینی .

کاکه گیان ، ئیمه ی روله ی نه ته وه ی کورد - نه گه ر نازانی -
زانباری نه ته وایه تی بی گه ردی خومانمان هه یه ، نه ده بی ده وله مندو

میژوی پر له‌شانازی و زمانی تایبه‌تی‌مان هه‌یه که بنچینه‌ی ریک و وردی هه‌یه ، کورد عه‌ره‌ب نیه ، عه‌ره‌بیش کورد نیه ، به‌لام هه‌ردوکیان دو برای مه‌ردو به‌شه‌ره‌فی یه‌کترین ، ساله‌های سال پیکه‌وه له‌گهل ئیستیعمارا قوچانی‌یان کردوه و ئیستاش هه‌ر به‌رده‌وامن ، وه به‌ئیزنی خوا ناخری سه‌رکه‌وتن‌یان یار ئه‌بی ، وه به‌دوستی و هاوکاری و پشتگیری یه‌کتری له‌ضدی دوژمنان و ئیمپریالیزم و نوکه‌رو کلکه‌کانی تا دنیا دنیا‌یه پیکه‌وه ئه‌ژین .

که‌وابو چونت بو دروست بو میژو وه‌رگیریته‌وه و گه‌لیکی ته‌واوی له‌میژوه تا ئیستا بوی خاوه‌ن میژو له‌ناوبه‌ری ، گه‌لیکی وا که سوروشت و شیوه‌ی به‌پی‌ی شوینی تایبه‌تی خوی هه‌یه ، که گه‌لی کورده ، چون دروست بو بلی‌ی : « بنه‌چه‌ی خیزانه‌که‌مان کورده و ئه‌گریته‌وه سه‌ر به‌شی عه‌ره‌بی کورده‌کانی عراق ، وه تو ئه‌گریته‌وه سه‌ر عه‌ره‌به‌کونه‌کان . . »

ئه‌گه‌ر تو کوردی ، چون ئه‌گریته‌وه سه‌ر عه‌ره‌به‌کونه‌کان ، بوچی کورده‌کان له‌بنه‌چه‌دا عه‌ره‌بن ؟ نه‌وه‌للاو هه‌زار که‌ره‌ت نه‌وه‌للا . . ماموستاگیان . . راسته‌که‌ی زور مایه‌ی نه‌نگه‌ بو ئه‌دییکی ده‌س له‌ ئه‌ده‌با بوی وه‌ک تو ئیدیعیای وا بکا نه‌بیرو نه‌منطق ، نه‌میژو و نه‌راستی روداو هیچیان په‌سه‌ندی نه‌که‌ن .

راستت ئه‌وی ، من به‌کوردیکی راستت نازانم ، به‌لکو وه‌ک تی گه‌یشتوم له‌م قسانه‌ته‌وه ، به‌ زور هینراوی و کراوی به‌ کورد ، وه ئه‌م وتارره‌شت به‌نیازیکی تایبه‌تی نوسراوه له‌کاتیکا که دولارو جونه‌ی به‌سه‌ر

دهسی دوشککه کانی کلکی ئیمپریالیزم و لانهگره کانیواوه به شیوه یه کی نوی که وتونه ته هه لختنه وه !

تانه ی زور له کورده کان و نه ته وایه تی کورد دراوه ، زه حمه تیش نیه چاو له و تانانه بپوشین که لهغه یره کورده کانه وه دی که مه به سیانه هه ندی سودی مادی و سیاسی و شتی تر بو خویان دهس خهن ، به لام ئه وه ی زه حمه ت بی چاوپوشی لی کردنی ، ئه وه ته کابرایه کی گه و ره که به قسه ی خوی خوی به کورد بزانی و وه ک ئیوه خوینده واری خوی بخاته مهیدانی ره خنه گرته وه له نه ته وه ی کورد ، ئه مه ئه بی به هوی ئه وه که پیوسته بی له سه ر کوردیکی به شه ره ف به لکو هه ر ئاده مزادیکی ئازادی ویجدان پالکو خاوپین و مه رد له خویه وه راپه ری بو به رگری له حه قی کوردو مه سه له ی راستی نه ته وایه تی یان .

کورده کان بهر له میدیایی یه کان به هه زاران سال له کوردستانا دانیشتون ، کونتری ئه مان له نه ته وه ی میدیا راستیکی روداوی میژویه وه ک په راوه کانی میژو و لیکولینه وه کانی پسپوره کان حالی مان ئه که ن . ئه گه ر لاپه ره ی میژو وه رگیرینه وه به ئاشکرا بومان ده رئه که وه ی که گه لی کورد پارچه یه کی گه و ره ی له روژه لاتی ناوه راستا کردوه به نیشتمانی خوی و ئیسه پاتی کردوه که هه یه وه ک هه مو نه ته وه یه کی تر له هه مو چه رخیکا وه به ناوونیشانی زورو جیا جیا . بیروباوه ری تابه تی و نظریاتی سیاسی قیسه تیکی نامینی له پال بیروباوه ری پسپوره کانی میژو و روژه لات ناسی که له سه ر حقایقی عیلمی دامه زراوه ، له بهر ئه وه که س ناتوانی بلی

کوردەکان لەرهگەزی ئاری بەولاوله ئەچنه سەر رهگەزیکێ تر ، هەر لهبەر
بیروباوهریکی سیاسی که بو سودی تاقمیکه ، مهگەر ئەو کهسه هیچ
شارەزایی له میژو نهبی یا ههندی ئامانج و هوێ نهینی تایبهتی کاری تی
کردبی . بههیزترین بهلگهیهکم لهسەر ئەم قسه ئەوهیه که لهراپورتی
تاومی پرس کردنا نوسراوه که هات بو عیراق بهبونهی مهسهلهی موسلهوه
لهژیر ناوونیشانی « ئەنجامه ئەئنو گرافییهکان » ئەو راپورته رهسمیهی
که ئەو تاومه پیشکەشی (عصبه الامم)یان کرد لهسالی ۱۹۲۵ دا . وا
من وه گیراوی ههندی لهو راپورته رهسمیهتان بو باس ئەکەم .
« کوردهکان نهعهربهبن و نهفارسن و نه تورکن ، بهلام لهفارسهکان نزیکن
تا لهوانیتر ، جیاوازن له تورکهکان و بهئاسانی لییان جوی ئەکرینهوه ،
دوریشن لهعهربهبو زور لییان جیاوازن » .

جا ماموستای گهوره دلنیا بوی لهوه که کورد عهربه بن و بهم پییه
تو بوت نیه من ئەگه ریمهوه سەر عهربه کونهکان ، چونکه ئەمه لهگه
ئەو قسه تا یهک ناکهوی که بنهچهی خیزانه کهتان کورده . من هیوام
لهجه نابتان ئەوهیه گه ورهیی بفرمون چاویک به کتیه کوردی یهکانی
رهحمهتی ماموستا محمد آمین زکی بهگا بگین که ماموستای توانا محمد
علي عونی وهری گیراونهته سەر عهربهی . به عهربهی و ئینگلیزی و
فهره نسی و ئەلمانی و روسیش زور کتیب دانراوه باسی کوردو بنچینهیان
و میژو و نهتهوهیهتییان و . . . تاد ، ئەکات . تکام لهجه نابتان ئەوهته
چاویان پیا بگین تا شارەزای میژوی گهلو نهتهوه کهتان بن و لهسەر

شهره‌فی هه‌لده‌نی و به‌رگری له‌مافی ئازادی و سه‌ربه‌خویی و ژیا‌نی مه‌ردانه‌ی بکه‌ن ، وه‌ك چون گه‌لانی تری ئازادی دنیا ئه‌ژین كه رزگار بوون له‌پارچه پارچه‌یی و ده‌سه‌لاتی بیگانه‌و ئیمپریالیزم ، به‌م چه‌شنه ئیسپاتی ئه‌كه‌ن بو دنیا كه كوردی‌کی راست و به‌شه‌ره‌فو دلسوزی نه‌ته‌وه‌و هاو خوینه‌كانتی ..

من له‌دوا دوا‌یی نامه‌كه‌ما داوا‌ی ئه‌وه‌ت لی ئه‌كه‌م كه گله‌ییم لی نه‌كه‌ی چونكه نوسینه‌كه‌م بوت كه‌می ره‌قه . من لام‌وا‌یه لیم ئه‌بوری و قسه‌كانم به‌سنگی‌کی گوشاده‌وه وه‌رئه‌گری ، به‌تایبه‌تی كه من مه‌به‌سم لی هیچ سویدی‌کی شه‌خسی نیه بو خوم ، هه‌ر ئه‌وه‌نده‌م ویست كه ئاگادارت بکه‌م له‌راستی سه‌باره‌ت به‌گه‌لی كورد و مافه نه‌ته‌وا‌یه‌تی‌یه‌کانی ، وه بو ئه‌وه‌ی به‌پووستی سه‌رشانی خوم هه‌لسابم ده‌رباره‌ی روله‌کانی گه‌ل و نه‌ته‌وه‌كه‌م و به‌رگری له‌مافی ئازادی و ژیا‌ن و سه‌ربه‌خویی‌یان کردبی ، به‌رگری‌یه‌کی مه‌ردانه‌و به‌شه‌ره‌ف له‌به‌رده‌می هه‌ر ئاده‌مزادیکی ئازاد و سه‌ربه‌رزو دیموکراتی‌یا ، به‌رگری‌یه‌کی له‌سه‌ر راستی و زانستی و میژو دامه‌زرا و به‌لیکولینه‌وه‌ی میژویی به‌لگه بو هینراوه كه قه‌ت هه‌ل‌نه‌گیریته‌وه‌و نه‌شیوینری .

تکام وایه سلاوی خوم و براکانم و براکانت روله‌کانی گه‌لی كورد له‌هه‌مو شوینی قوبول بفرمون و ئاگادارم بکه‌نه‌وه كه ئه‌م نامه‌تان وه‌رگرت و بیروباوه‌ری خوتانم بو ده‌ربرن .
خوا‌یش له‌وپه‌ری ئامانجه‌وه‌یه !

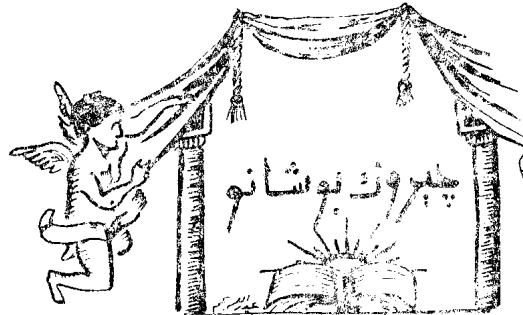
دلسوزتان

پاریزه‌ر : عبدالستار قه‌ره‌داخی

به‌غدا - به‌تاوین

بیری ئازادی ریگدی رزگاریه

نوسینی : ههوری

ئهم چیرۆكه له پلهی دوهیدا سههرکهوت
له بهشی یه که می یه که م گرهوی هیوادا

جیگه و دیمهن :

له مالی شاسوار ئاغا له ژوووری خیزاندا دوای چا خواردنه وهی به یانی
له روژی ۱۰/۸/۱۹۵۸ دا . شاسوارو دلاوه ری کورری به چاکهت و
پانتوله وه ، رووناك و رووپاكو و پیروزی دایکیان به جلی کوردی کچانه و ژنانه ی
سلیمانیه وه باوك و کورر له سههر کورسی و دایك و کچان له سههر دوشهك
دانیشتون .

پهردهی یه که م

(پاشن توزیک بی دهنگی پیروز سههر ههل ئه برری و روو ئه کانه شاسوارو
ئه لیت) ئه ری باوکی دلاوه ر ئه وه کابرای زهر رنگه ر لاگیره که ی بو ته واو
نه کردم ؟ (شاسوار بی دهنگ سههریک بانه دات) (پیروز له سههر قسه که ی
ئه رروات و ئه لیت) . . ئه وه تازه سوورمه یه کیش داهانووه گهزی به

۳سی دیناره بهشی که وایه کم هیناوه پاره که یم بدهری بوی بهرم و سبهی ئیوارهش قبولمان ههیه بایی ٤ ، ٥ دینار شت و مهکمان ئهویت ئه ویشم بدهری با ئهمررو هه مووی جی بهجی و ئاماده بکه م .

(شاسوار سهر هه ئه برری و روه و پیروز ئه لیت) کچی تو بو توزیک بیر له حالی من و دواروژی ئه م منالانه ناکه یته وه . . ههچم بدهسته وه نه ماوه . لاگیره ی چی ؟ ، قبولی چی سوورمه سی دیناری چی له کوی بینم من مانگانه که م هه مووی ٣٠ دیناره و هه رچیش باو کم بوی بهجی هه شتیبووم هه مووم فروشت و دام به قبول و قبول کاری تودا .

پیروز : ئه ی ئه وانه ی که مانگانه کانیان ده دوانزه دیناره له کوی ئه هینن و ئه م دهبده بهیه به چیه وه لی ئه دن . خوا پی یان ره وا بینیت و به به خاله ت نایلیم هه ندیکیان وه خته کوله که ی ماله که یان بیت به ئالتون . . . ئوف له بهرت مرم توش فه رمان بهری میریت و ئه وانیش فه رمان بهرن ، به خوا دیاره تو بووده له و ههچ له دهس نه هاتویت ئه گینا ئه وان تا ئیستا چونیان په یدا کردووه و ئه ی که ن توش وات په یدا بکر دایه و فیزت پیوه لی بدایه . .

شاسوار : (له م کاته دا گرژ بووه و له سه ر یه ک رهنگ ئه هینی و ئه بات بویه له پرر به تور ره یی یه وه ئه لیت) دهک رووت سپی نه بیت بو ری و شوینیک بوم دائه نییت یانی دزیم بکر دایه و مالی هه ژاران دامانم بخواردایه و گیرو گرتیم بخستایه ته فرمانیانه وه بو ئه وه ی به رتیل یان بو بهینامایه بو لاگیره و قبولی پیروزخان . . . خوت زور باش

ئەزانیت كەمن لەزەمانی فەرمان رهوایی پادشایی بوگەن و
كونەپەرست و دەرەبەکی و نوکەری و ئیستعماری خوین مژدا
ناوبانگی خوم زور باش پاراستوه و ئیستەش كە زەمانی كورماری
گەلە بەخەویش چاوت پی ناکەویت من بەقەدەر یەك موو لەراستی
و نیشتمان پەرۆهەری و دلسوزی بەرامبەر بەكوماری خوشەویست
لابدەم چونکە بریارم وایە ئەو ژیانم كەماوه تەرخانی بکەم بو
بەرزکردنەوهی گەل و جەمهوریەتی عیراق ئەو جەمهوریەتەهی كە
بە ئارەزوی گەل پیک هاتوه و دامەزراره و بو بەرزوی گەل تی
ئەكوشیت و لایەن گیری هەژارو بەش خوراوانە خو گومانیش لەوهدا
نیە بەم نزیکانە بەچاوی خوت ئەبینیت زوردارو دزو بەرتیا خور
سزای سەخت ئەدرین و لەم روش بەدواوه زوردارو دزی و
ناپاکی لەناو گەلدا ئەبنە جورە تاوانیک لی بوردنیان نابیت . لەبەر
ئەمانە ئەو سەرینە بخەرە ژوور سەرت كە من لەمانگانەكەم بەولاه
پارەم نابیت ، (لەم كاتەدا دلادەر و خوشكەکانی بەچوارچاو لەباوکیان
ورد ئەبوونەوه) .

پیروز : دەك بەزیادی خیرم نەکرد هەلبەتە تا ئیستا لاگیرەكەت بو نەداوم
بەکردن سا بەخوا بەخوا هەر ئیستە ئەچمە سەر كابرای زەررنگەر
یاخوا تەواوی نەکردبیت ئەوسا كە خوم ئەزانم چی ئەكەم . . دەك
پیروزی خیرم نەکرد ئاوا هەزار جار ، هەر كەس ئەگریت بوپیشەوه
ئەرروات تازە ئیمە بگەررینەوه بو دواوه . هەر ئەگریچە

رشکاوی یهك ههل نهستیت نهمررو قبولی ههیه ئیمه تازه وازی لی بینین عهیبو شوورهیی و ئابروو چوون . . سا بهخوا خوشت بی و ترشت بی وازی لی ناهینم . . . درهنگه گچهکان یه کی . ۷۵ فلسیان ئهوی بو درونی بلوزی میراتی بی یان دهری و بشزانه دلاوه ر چی ئهویت بیدهری . . (دلاوه هرچه ند کوری ئه م دایکه یه و له خویندن پاش که وتوووه له ته مه نی ۱۸ سالی دایه و تازه له قوتابخانه ی ناوه ند ده رچوه به لام به هوی خویندنه وه ی زوره وه له ده ری قوتابخانه زورباش له ژیان گه یشتوه و خاوه نی بیریکی نازادو لایکی واقعی و نازادی خوازیکی ره وشت جوان و له راستی ژیان تی گه یشتوه زور باش ئه ی زانی دایکی هه له و باوکی راست نه کات له گه ل ئه وه شدا چونکه ئه ی زانی تازه دایکی به و چاک ناکریت ئه وه ند ه گویی نه ئه دایه به لام زور جار له خوشکه کانی توورره ئه بوو که ئه یدی لایه نگیری دایکیان ئه که ن . . بویه زور له سه رخو رووی کرده باوکی و وتی) باوه گیان من هیچم ناویت (دایکی قسه که ی پی برری و وتی) تو بو هیچت ناویت به زه یت به باوکتدا دیته وه دهک له به رت مرم . . که ی ؟ ئه وه ند ه ریک بوون یاخوا موورویه کی شینتان به ین که ویت (دوا ی ئه وه دلاوه ر ده ست ئه کاته وه به قسه و به باوکی ئه لیت) من ئه زانم ده ستت زور کورته و هه رچیت هه بوو به خورایی و شتی پررو پوچ له ناومان برد .

شاسوار : روله ی شیرینم هیوا و ئامانجم هه موو هیوا یه کم تویت له پاش من ئه م خوشکانه ت به خیو بکه یت . . چونکه من زورباش ئاگام

لهخومه و نهزانم هيچم نهماوه و چهنديش قهرزارم ، باوهررت بيت
نهگر بليم موحتاجم بهزوري مهزانه لهگل نهمشدا رولهی شیرينم
تو هر خهريکی خويندنی خوت بهو رهوشتت جوان و بهرزبيت بو
نهوهی دواروژ بيت بهپياويکی بهکهک بو کهسو کارت و بيت به
نهنداميکی سوودبهخشن بو گل و نيشتمان و جهمهوريهته تازه
دامهزراوهکهمان پشت بهخوا هيوام وايه دواروژ بيت بهپياويک
لهراستی و داوين پاکی و نيشتمان پهروهريدا به پهنجه نيشان بدریت
چونکه باشيت زور تيدا نهبينم نهگر دايکت وازت لی بينيت .
پروز : دهک خوا بهزيادی خيري نهکات باس هر باسی منه من بهسهزمان
چيم کردوه .

شاسوار : ياخوا وهک نيمه بهدهست تو وه دامارين هيچ ههژاريک بهدهست
هيچ زورداريکهوه وا دا نهمينيت . تو هيشتا لهو برروايه دايت که
گهورهی هر پاره داری بهو نابرو هر قبول و سينه ماو سهيران
چونه . نهمررو روژيکه لهههموو چوار گوشه ی گيتی دا نافرته
شان بهشانی پياو لهکردهوهی جوان و نيشتمان پهروهريدا نهرووات
کهچی نافرته تهکانی نيمهش زوريان که تو يهکيکی لهو زورانه وا
نهزانن ژيان هر بریتی به له خهوو خواردن و تهته بهخودا کردن و
لاقرتی بهم و بهو کردن . . . نهم کراسه کهی وايه و نهو کهواکهی . . .
(ليره دا پروز که سهري دانه وانديبوو تو وات نهزانی قسهکانی
شاسوار کاری تی کردوه و بير لهرابوردوی نهکانهوه کهچی کتوپرر
پيچه وانه سهري هه لپرری وتی) نهري نوتومويله کهت چاک

کرده وه ، ئیواره ئهچم بومالی ئهخته ر خان نوره قبولیانه خو
ئابرووی خوم نابهم بهپی بچم !!.

(شاسوار له بهرخویه وه وتی) بی سووده کاسه ی چه ور ئاو ناگریته
خوی ... کچی ئابروو سواربوونی ئوتوموبیل نیه به ههزاران
به دزی و دهس برین بوون به خاوهن ئوتوموبیل ئایا ره وایه ئه وانه
به ئابروودار دابنرین ... به لی ئه مجارهش چاکم کرده وه کوژهره که ی
خوم .

پیروز : کوژهر کوژهری چیتته ... نوره ی ئه مه مانه پیاوه که به کوردی
به تی قسه ئه کات ... به لی کورد پهروه ره !!.

شاسوار : ئه ی خانم من چیم ، بوچی ئه مه شمان لی ناکه یت به نه توره .
دیاره کوردم و به کوردیش گفت و گو ئه که م و به کوردی ئه ژیم و
به کوردش ژیاوم خو نانه وی وه که هه ندی نیشتمان فروش واز
له زمان و گه له که م بینم ئه مررو له سایه ی یاسای کوماری خوشه -
ویسته وه شانازی به کوردیه که مه وه ئه که م ... کچی وه ره ئافره تی
چاکه به واز له م بیره پرروپووچه کونانه بینه بوچی ئابرووت ئه چیت
ئه گهر به پی بررویت ؟ که واته ئه م هه موو که سانه ئابرویان چووه
چونکه ئوتوموبیل یان نیه ... کچی ئابروو مانای خوی جوان و مال
داری و داوین پاکی و نیشتمان پهروه ری و ئازادی خواپی به نه که
سواری ئوتوموبیل ... به هه زاران بی ئابروو هه میشه به سواری
ئوتوموبیل ئه گهرین .. وتم ئوتوموبیله که به کوژهری خوم ئه زانم

چونکه هه رچه ند چاوم پپی ئه كه ویت له رزم لی دیت . . خو ئیجگار
ئهو لی خورره ی كه وركت گرتوو ئه لیت . ئه بیت هه ر ئهو بومان
لی بخوریت هه ر چهند لیبی ئه خوریت وهخته زیره بکه ، لیم
روونه روژیک یان وهری ئه گیریت و من ئه کوژیت وهیان زه لامیک
ئه کات به ژیره وهو به سهرو ماله وه تیدا ئه چین . . هه رچه ند لی
ئه خوریت به ناو ئه م شاره دا وهك تیسکه ی تفهنگ تی ئه پهریت و
ئه لیت به دهشتی کولک دا ئه روات ، هه ر روژه پارچه یه کی
ئه شکینی به ده دوانزه دینار چاکی ئه که نه وه . ئو توموبیل مال ویرانی
کردم و خستمیه سوال . . .

پیروز : ئینجا به زم به زمی ئو توموبیل لی خورره چونکه خزمی منه ؟ سا
به خوا ئهو لی ئه خوریت که س سواری نابیت . . . دره نگه پاره که
بده به مناله کان بابروون .

شاسوار : (بی ئه وهی هیچ بلیت دهست ئه کات به گیر فانی داو کیسه که ی
دهر ئه هینیت و به بی ئه وهی بی کاته وه فرری ئه داته . به رده می پیروز
و ئه لیت) فهرموو هه رچی تیدایه بو توو رزگارم بکه وا من ئه رروم
بو سه ر فرمانه که م . (ئه مه ئه لیت و ئه چیته دهره وه . که شاسوار
ئه چیته دهره وه پیروز کیسه که ئه کاته وهو پاره ئه دات به کچه کان
و ئه لیت) ها بگرن گوی مه دهنه قسه ی باوکتان ، ره زام نیه بی دلی
خوتان بکه ن . باوکتان وای ته مایه به چروکی بمان کوژیت
له برسان دا .

دلاوهر: توش وات تهمايه بمان خهپته سوال ، بهخوا باوكم راست نهكات مال ويرانت كردين به نه خویندهواری و نهزانیخی خوت .

دیکی دلاوهر: بهلی تو و باوكت خویندهوارن . . . دووربن لهچاوی بهد ! .

(لهم كانهدا دهنگه دهنگو ههرا پهیدا نهبيت روپاك نهليت نا وزبن با بزاین نهو ههرايه چپیه ، لهم حهلهدا دهنگیكي بهرز نهليت ئوتوموبيلهكهی شاسوار ئاغا وهرگرراوهو شكاووه خوشی پهریشانه پیروز و دلاوهر و كچهكان بهرراکردن نهچنه دهرهوهو كه نهگرینهوه لهگهل چهند كهسیكي تر بهگریانهوه بهچواردهس شاسوار نههینه ژوورهوه ها ئیستا مردوهو ها ههزار ساله مردووه ، دلاوهر بهرراکردن نهچیت دوكتور نههینیت . . . دوكتور قهلهبالغهكه دوور نهخاتهوهو لهسهرخو فهحسی شاسوار نهكات و رهنگيك نههینیت و نهبات و تهماشایهکی دلاوهر نهكات و نهليت كوررم خوت خوش ئیمهش نهمرین . . . و نهچپته دهرهوه نهوسا نهبيت بهشین و رو رو و پهرده دا نهدرپتهوه .

پهردهی دووهم

(لهژووری خیزانی مالی شاسوار ئاغادا پهرده نهكرپتهوه دلاوهر و دایکی بهجلی رهشهوه لهگهل خوشكهكانی مات و بیدهنگ دانشستوون پاش تاویك دلاوهر بهدایکی نهليت) چون ئیستا هیچ پارهمان نیه ؟

دایکی دلاوهر: نهبهخوا روله . .

دلاوهر: بهخوا خراب تووشی روژی رهشی خومان بوین باوكم راستی

نه کرد . زوريش قهرزاره . . بهلى وهك فهرموى وا دهرچوو ،
نهويشت بهكوشت داو ئيمهشت مال ويران كرد بهنهزانينى خوت .
توخوا ئيستا دهسته خوشكهكانت لهقبولدا دينه لات ؟

دايكي دولاوهر : بهگريانهوه روله باوكى رهمهتيت راستى فهرموو لهو
روژهوه ليمان قهوماوه لهپرسهكه بهولاوه چاوم بهديدارى يهكيكيان
نهكهوتوووه ، ههر كهزانييان بىتفاقين ئيتر ببرراى ببرراى سهرم
لىبدهنهوه ، قهيناكات با ئهوكچهتيوه تازه پيا كهوتووانه ئهمهيان
كردبيت . . كه لهلاو لهولاش تووشم ئهبن رووم لى وهرنهگيررن
چونكه نهزانن ههزارو كهم دهس كهوتوووين .

دلاوهر : ئهى باوكم چهند جارى هاوار نهكرد . ئيستا چى بكهين و من
چون خويندن تهواو بكهمو ئهم خوشكه بهسزمانانهم كه زور خراپت
فير كردن لهمهولا چى بكهين .

رووناك : كاكه بهخوا پار هيچمان دهرنهچوينى ئهمسال كتيبمان به بهلاش
نادهنى لهقوتابخانه ئهى لهچيدا بخوينين .

دايكي دلاوهر : بهخوا پووليك شك نابهم ، لهمالهوه دانيشن مهچنهوه
قوتابخانه . (كچهكان دهست نهكهن به گريان)

دايكي دلاوهر : مهگريان روله كارى خوايه .

دلاوهر : كارى خو كردوووه لهبهرته كه باوكم ئاموژگارى نهكرديت و ئهم
روژه رهشهى نهخسته پيش چاوت نهچويت بهگزي داو پهلامارت
ئهداو ئهتوت من بهپى ناچم بو مالان ئابرووى خوم نابهم ههر

ئوتوموبېلم ئهويت تا ئوتوموبېل بو به ماره كهى شيخ هومهرو ئالايه
ملمان و تا ئهوى نهكوشت و ئيمهشى مال ويران نهكرد وازت لى
نههينا ، باوكى داماو له بهر حهياى خوى چيت ئهويست بوى
ئهكرديت ، بهلى گوناھى ئهويش تيدايه ئه بوو هه موو شتيكى به قسه
نهكرديتايه ، ئه ميه دوا روزى منالى كلولى نه گبه تى دايك نهزان و
نه شاره زاي ژيانى چه رخی بيسته م و باوكى دواى قسه ي ژنى نهزان
كه وتوو ، ده فهرموو ئيستا چى بكه م . هه رچه ند ئه كه م رووم نايه ت
بچمه دهره وه به هه ر گوزه ريكدان ئه گه رريم داواى قهرزى باوكم لى
ئه كه نه وه كه هه مووى به هوى تو و نه زانينى تو و بير له دواروژ نه
كردنه و هى تو وه قهرزار بوو ئه گينا خوى نه خواردنه وه خور ، نه
يارى كه ر نه داوين پيس بوو (به گالته وه) ئيواره به سوارى قه ميره
بچن بو قبولى مالى ئه خته ر خان . .

دايكي دلاوهر : (ده ست ئه كات به گريان و ئه لیت) برينم مه كولينه ره وه . .
راست ئه كه يت روله هه رچيم پى بليت حه قته به لام ده ستيك كه
شكا خوار ئه گيرتسه وه . به راستى تى گه يشتم من هه له بووم له م
لى قه ومانه هه موو شت فير بووم و بوم ده ركه وت هه تا بتبيت وه يان
فرمانيان پيت هه بيت هه موو كه س دوست و خزمته و برائى
هاويشته به لام كه زانى نيته وه يان فرمانى پيت نه ماوه ليت دوور
ئه كه ويته وه ئيتر گه زى چى و جاوى و كه ي توى ديوه و كه ي چاكه ت
بوى بووه . . . ئه گه ر خوا كردى و له م ته نگانه يه رزگارم بوو ئه وسا
ئنه زانم چون مال دارى ئه كه م .

دلاوهر: له پاش باران كه بهنك . . (له م كاته دا دهنگيك له دهره وه ديت و
ټه لیت ټه وه روژنامه ی ژین) نا وهره رووپاك ټه م تاقه په نجا فلسه م
پي په بچو روژنامه یه كي ژین بكره . (رووپاك ټه چیت روژنامه كه
ټه كری و ټه هیښته وه و ټه یداته دهست كاكی و ټه چیته وه له ته نشت
دایكیه وه داده نیشته وه . دلاوهر پاش توزيك ته ماشا كړدنی
روژنامه كه سهر هل ټه بری و ټه لیت) كاربرایه تی سهر چنار
نووسه ريكیان ټه ویت له دهر چووانی قوتابخانه ی ناوهند مانگی به ۲۰
دینار ټه مروش كاتی تاقی كړدنه وه په ټه وا ټه رروم بو سهر چنار
بهلكوو ټه مه خوايه دابمه زريم .

دایكی: ده باشه روله بزانه یه كيك له هاوورری كانی باوكت له گهل خوت بهره
تاوه كوو بوت جی به جی بكات .

دلاوهر: تو وا دیاره ههر له سهر عه قله كه ی پیشویت . وائنه زانم تاویکی
تر داوای قه موره له منیش ټه كه یت . هاوورری باوكی چی ئیستا كه
چاویان پیم ټه كه ویت روو ټه كه ن به و لاه . دوستی ټه م زه مانه یه
دوستی نانی نانی یه ټه وان روژيك ناو هلی باوكم بون ده و له م هندو خاوه ن
كوشك و قه موره بوو ئیستا باوكم نه ماوه و هه تیوی قه رزاری له پاش
به جی ماوه ، ئیتر بام واز له م قسه كونانه بینین ، ټه گهر به قسم
ټه كه یت و گویم لی ټه گریت ټه وا باشه ټه گینا سهری خوم هل
ټه گرم و به جیتان ټه هیلم .

دایك: (به گریانه وه) به قوربانت بم ههر چی ټه لیت و ټه كه م كهلكی هیچی
ترم پیوه نه ماوه ، توش ټه و كویری به سهر چاوم دا مهینه .

دلواهر : ده باشه مه‌یه‌له ئەم کچانه زور بچنه دهره‌وه‌و به‌م‌لاو به‌و لادا
بررون بو ئافره‌ت ره‌وشت و خوی جوان زور پویست و جوانه با
نه‌لین باوکیان نه‌ماوه که‌تونه‌ته کولانان ، جاری جل و به‌رگیان هه‌یه
و نان و خوارده‌مه‌نیشمان ماوه . ره‌زام نیه که‌س به‌ نه‌هینیمان
بزائیت بابزائین خوا چی ئەکات . (ئەمه ئەلیت و ئەچیته دهره‌وه‌و
په‌رده دا ئەدریته‌وه) .

په‌رده‌ی سیه‌م

له‌ژووری مدیری کاربرایه‌تی سه‌رچناردا . مدیر له‌ژووری خوی
چاویلکه له‌چاوداو ئەنوووسیت له‌م کانه‌دا له‌ده‌رگا ئەدریت ()
مدیر : وه‌ره ژووره‌وه .

دلواهر : (ئەچیته ژووره‌وه‌و ئەلیت) روژباش .

مدیر : ها کوررم چیت ئەویت ؟

دلواهر : ئیوه نووسیوتانه نووسه‌ریکتان ئەویت له‌ده‌رچووانی ناوه‌ند
مانگی به ۲۰ دینار .

مدیر : ئەمررو ژوان نیه (۱) .

دلواهر : فه‌رموو ئەمه ئیعلانه‌که‌ی خوتانه (روژنامه‌که‌ی پیشان ئەدات .)

مدیر : (چاویلکه‌که‌ی له‌چاوی دانه‌که‌نی و له‌دلواهر ورد ئەبیته‌وه)

راست ئەکه‌یت . تو که هاتیته ژووره‌وه روخسه‌تت خواست .

دلواهر : نه‌خیر .

(۱) ژوان = ميعاد .

مدیر: بوچی؟

دلاوهر: چونکه کەس لەبەردەرگا نەبوو .

مدیر: تو ئارەزوی ئەم فرمانە ئەکەیت .

دلاوهر: نەبەخوا .

مدیر: ئەی کەواتە بوچی هاتویت؟

دلاوهر: لیم قەوماوە من کورری پیاویکی دەولەمەند بووم بەهەر

سەبارەتیک بوو دەولەتەکەیی باوکم لەناوچوو خوشی مرد دو خوشک

و دایکم بەسەردا کەوتوو ئەگینا خوم ئەمویست خویندەواری

بەرز تەواو بکەم هەر وەها خوشکەکانیشم ، بەلام وەک وتەم ناچارکە-

وتووم هاتوم بو ئەم فرمانە و کردنی بەناچاری ئەزانم .

مدیر: تو وادیارە ئەو کەسەیی من بوی ئەگەرریم . هەر بەئارەزو لیم

پرسیت روخسەتت خواست ئەگینا ئەم زانی کەس لەبەردەرگا

نەبوو لەوکاتەدا کە تو هاتیت ، لەپیش تودا هەرکەسیک هات کە

لیم ئەپرسی روخسەتت خواست ئەی وت بەلی و خوشم ئەم زانی

بەردەرگا کەسی لی نەبوە بەوەدا ئەم زانی راست گو نین ، کە لیم

ئەپرسین ئارەزوی ئەم فرانە ئەکەن ئەیان وت بەلی ئەمەش نیشانەکی

تر کە راست گو نەبوون . جا لەبەر ئەوەی کە تو دیارە راست گوو

خویندەوارو زرنگی تو دادەنین بەمەرجیک لەتاقی کردنەوەدا دەر

بچیت .

دلاوهر: لەتاقی کردنەوە ناترسم و زورباش ئەزانم دەرئەچم .

مدیر: کوررم منیش وا ئەزانم کە دەرئەچیت بەلام تاقی کردنەوە بەپی

ياسا ناچارى به (له جهرهس ئەدات . يه كيك ديتە ژووره وه و سلاو ئەكات) .

مدیر: سەرنووسەر بانگ بکه . . (که سەر نووسەر دیت) .

مدیر: ئەلیت بچو ئەم کورره تاقي بکهروه ئەگەر دەرچوو مانگی به ۲۰ دینار دای بنی و بزانه ئەگەر پارەش پیویستە ۱۰ دیناری بەدەری پیشەکی با ناتەواوی خوی پی جی به جی بکات . . . وا دەر ئەکە ویت لایکە لەبوتە ی ژیان دا تەواو قال بووه . هیوام وایه ئیمەش سوودی لی وه برگرینی . . .

دلاوهر: تکام وایه پاش تاقي کردنه وه م دوو روژ ماوهم بدن تاكو کاروباری ماله وه م ریک بخه م و پرسه به دایک و خوشکه کانم بشکینم و ری و شوی نیان بو دابنیم . .
مدیر: باشه کوررم .

(سەرنووسەر و دلاوهر ئەچنه دەرە وه و پەردە دا ئەدریتە وه) .

پەردە ی چوارەم

(لەمالی شاسوار ئاغا لە ژوووری دیواخان که ژوووریکی گه وره یه و چەند کورسیه کی تیدایه و لای خواری چوله دلاوهر و دایکی و خوشکه کانی جلیان گورری وه و دانیشتون) .

دلاوهر: (روو ئەکاته دایکی و ئەلیت) ئەوا دامه زرام ، هەرچەند مانگانه که م کهمه به لام ئەوهنده به خوم دا ررائه پهرمووم به ره نگیکی وا جوان ئەرکی خوم جی به جی بکه م زوو مانگانه که م بو زور بکریت ئیستاش

ئەوئەندە ھەيە خومانی پی بەخیو بکەین و خوشکەکانم لەسەر
خویندەنەکە ی خویان بمیننەو، بەلای منەو ھیچ جیاوازی یە نیە
ئەوان پی بگەن وەك من پی گەیشیتبم وایە .

دایکی دلاوەر : پاشە کوررم خوا نە ی برریت . ھەر باشە بەلام جاری
کاتی پرسەشکاندن نەپوو ، ئەترسم بومان بکەن بەقسە یەك و ایمان
بکەونە بەنگ و باو .

دلاوەر : بەنگ و باوی چی ، من باوکم لەھەموو کەس زیاتر خوش
ئەویست کە من پرسە بشکینم یەکیکی تر حەقی چیە .
دایکی دلاوەر : کوررم زەمان خراپ بوو خەلق قسە لەھەموو شتیك
ئەکات .

دلاوەر : مەلی زەمان خراپ بوو بلی زەمان خراپ بوو لەکاتی پیشوودا
ئەم رەوشتە ناشرینانە باو بوو قسە لەھەموو شتیك ئەکرا .
ئیستا کە زەمان زەمانی جەمھوریەتە زەمانی راستی و دروستی و
فرمانی جوان و نیشتمانپەروری یە ، زەمانی قسە لەخەلق کردن و
بەد خویی و دودلی و نیشتمان فروشی لەگەل کونەپەرستی و
ئیسئعمار و نوکەرەکانی بەیەکەو نرانە چال ئەمررو روژی بیری
ئازادی یە کە ھوی رزگاری یە . بیری ئازادی مانای وتن و کردنی
ھەموو قسە و واتە و فرمانیکی باش و سوود بەخشە بو نیشتمان و
گەل بە بی گوی دانە واتە ی کلکەکانی دەرەبەگی و نوکەرەکانی .
من نامەویت مردنی باوکم بکەم بە بیانووی تەوہزەلی و بی کارەیی .

ئايا ئهوهى تانهمان لى ئەدات كه زوو پرسه مان شكاندووه ئەگەر
داواى ياریده يکی لى بکهين ئەى دات . . دياره نه ، جا له بهر ئەوهى
پرسه په يوه ندى به منه وديه ئەى شكينم با له دهس وهى من وهى من و
نووكه نووكى پررو پيره ژن رزگارمان ببیت و ئەبیت هاوررى كانى
رووناك و رووپاك بانگ بکهیت و ئاههنگىكى جوانيان بو بگيريت بهلام
نهك وهك ئاههنگه كونه كان به لگوو هه مووى په ندى ئاموژگارى ببیت
له شيوهى ئاههنگدا ، له ئاههنگه كه دا ئەم شيعرانه ، به ناوى تووه
بو هه موو كچه كان بخويننه وه . (شيعره كان ئەداته دهست داىكى)
ئيتتر تكام له تو و خوشكه كانم ئەوهيه واز له ره وشتى كون بينن و وهك
ئافره تانى گه لى پيش كه وتوو خوتان بخه نه مهيدان و كوررى خه باته وه
بو سه ندى و پاراستنى مافى ئافره تى كورد بهلام ئەبیت زورباش
بزانى مافى ئافرهت قبول و سهيران و سینه ماو جلى زورو خو
رازاندنه وه و ئارایش كردن نيه و بهس بهلكوو تهقه لاو كوششه شان
به شانى پياو له مهيدانى كومه لايه تى و مال دارى و نيشتمان په روه رى و
ئابوورى و ته ندروستى و له پيوست دا سهربازى بو بهرز كردنه وهى
ژيانى گه ل . ئەبیت زور باش بزنان ئافرهت كه نيوهى گه له كاتيك
سوود به خش ئەبیت كه به راستى ره وشت و خوى باش و نيشتمان
په روه رى تيدا ببیت و دلسوزى ولاتى خوى ببیت و دهست گرى
هه ژاران نهك دل دارى كوشك و ته لارو ئوتوموبيل ببیت بام به دزيو
دهس بر رينيش پيك هاتبن . ئافره تيك ئەگەر وابوو مردنى نيشتمان

په روهري په . نهوا من نهروم بنيره هاورري مناله كان بين و
ناهنگه كه يان بو بگيره با دليان بكرته وه (پهرده دانه دريته وه) .

په رده ي پينجه م

ا رووناك و رووپاك نه چن هاورري كانيان بانگ نه كهن و پي يان نه لين
كه به بونه ي دامه زراندي كاكيان و پرسه شكاندنيان وه ناهه نكيكي
تايبه تي نه گيررن له ناو خويان دا ، كه كچه كان هه موو كو بونه وه دواي
خوش هاتن و شيرين خواردنه وه دا يكي دلاوه ر هه موويان له شيوه ي
دائره يه كدا ريز نه كات و په خشان كه كچيكي پولی سسيه مي قوتا بخانه ي
ناوه نده نه خاته ناو دائره كه وه و نه لیت تو له جياتي پوورت نه م
شيعرانه به گوراني يه وه بخوينه روه وه نه وانيش بوت بسيننه وه) .
په خشان كچيكي ره وشت جوان و بيرنازاده دواي نه وه ي كه فيريان
نه كات زور به سوزه وه ده ست پي نه كات :

كچه كان :

كچاني جوانم پارچه ي جگهرم	ناموژگاري من بوتان تا نه مرم
وا پي تان نه ليم باش گويم لي بگرن	هوي شادي نه بي بوتان تا نه مرن
ناموژگاري تو به دل و به گيان	نه گرینه دووگوي دا يكي ميهره بان
چونكه به راستي دا يك دلسوزه	هوي به رزي منال تيره و هوزه

په خشان :

دواي نهنگانه به ره و شتي جوان	نه قرتي شادي نه بي به ميوان
له گل خويندن دا ره وشتي شيرين	پيوسته بي بو به رزيه تي زين

(کچه‌کان دوه‌م شیعر ئەلینه‌وه)

په‌خشان :

تاكوو منالی زور باش بخوینن تووی دوودلی له‌بینج دهر بینن

ئاوه‌لی مه‌که‌ن له‌گه‌ل به‌د خووان وریابن یه‌کیان قه‌ت نه‌بی به‌دووان

(کچه‌کان شیعری دوه‌م ئەلینه‌وه .)

په‌خشان :

خویندن بی‌ره‌وشت داری بی‌به‌ره پاره‌به‌بی خیر هه‌ر دهردی سه‌ره

ئه‌وی ئەمینی هه‌ر چاکه‌و ناوه ئافره‌تی به‌دناو کاری کراوه

(کچه‌کان شیعری دوه‌م ئەلینه‌وه .)

په‌خشان :

ئه‌گه‌ر خاوه‌نی هه‌زار کلورپی جیگه‌ نیشتنی هه‌موو بلورپی

بی سووده‌ ژین بی‌ره‌وشتی جوان درویه‌ ناگا به‌خوشی ژیان

(کچه‌کان شیعری دوه‌م ئەلینه‌وه .)

دوای ئەمه‌ دایکی دلاوه‌ر هه‌لده‌ستیه‌ سه‌رپی و ئەلیت کچه‌ خوشه‌

ویسته‌کانم هه‌موو به‌دلیکی پاکه‌وه‌ ده‌ست بکه‌نه‌ مل یه‌ک له‌گه‌ل خواو

خوتان‌دا په‌یمان به‌ستن که‌ له‌ئیسته‌ودواوه‌ وه‌ک براو باوکه‌ کانتان یه‌ک

دل و زمان به‌ره‌وشتی جوان بو به‌رزنی نیشتمان و په‌ره‌ پی‌دان و چه‌سپاندنی

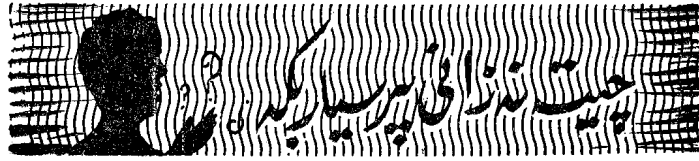
جه‌مهوریه‌تی خوشه‌ویستی عیراق جه‌مهوریه‌تی کوردو عه‌ره‌ب تی بکوشن

بو گه‌یشتن به‌ژیانیکی کامه‌رانی و ئازادی ئیتر هه‌ربری ئازادی خوازانی

کوردو عه‌ره‌ب و دامه‌زرینه‌رانی جه‌مهوریه‌تی خوشه‌ویست . (ئەبیت

به‌چه‌پله‌ریزان و په‌رده‌ دا ئەدرینه‌وه‌) .

((ته‌واو))

بهوردی سهرنجی ئەم پرسیارانەى خوارهوه بدهو وهلامیان بدهرهوه
ههول بده له پانگزه نوخته زیاتر پرربکهیتهوه . لهگهله وهلامهکهتا پولیکی
ده فلسی کارنهکراو بنیرهوه لهگوشهیهکی زهرفهکهوه بنوسه « پرسیار »
بو سهرکهوتووی یهکهم پاندانیک بو سهرکهوتوی دوهم ژمارهى داهاتوی
هیوا پیشکەش ئەکریت .

۱ - ئەم وشانه بکه به کوردی :

شرکه ، تذبذب ، متهم ، مجرم ، جرمه .

۲ - مانای ئەم وشه کوردیانه بنوسه :

دوژ ، قیرژه ، کویله ، تاسه ، پرسه .

۳ - ئەم هونراوهیه هی کییه :

به کوردی دهژیم ، به کوردی دهمرم

به کوردی ئەیدهم وهلامی قهبرم

به کوردی دیسان زیندو دیمهوه

لهو دنیاش بو کورد تی ههلهچهوه

۴ - دورگه (جزیره) یهك شوانیک و چل سهر مه رری تیایه ، ئەم دورگهیه

هه مووی به داری زلزله و پوش و په لاش داپوشراوه ، له سهرووی

دورگه که وه به پانایی هموو دورگه گه ناگریک که ونه وه ، له گهل
نهم ناگره دا ره شه بایه کی زور به هیزیش له سه ره وه بو خواره وه هه لی
کرد ، کابرای شوان که نهمه ی بینی فیکری خسته کارو شتییکی
کرد ، هموو دورگه که سووتا بی نه وه ی کابراو مهره کانی هیچیان
لی بیت یان بسووتین ، وه بی نه وه ش له دورگه که بچنه ده ری ، ئایا
کابرا چیی کرد؟؟ .

نهمه ش وه لامی پرسیاره کانی پیشمو ومانه :

۱ - سلطه = دهسلات .

اقلیم = ههریم = ناوچه .

استقلال = سه ره خوویی .

مزرعه = کیلگه .

طفیلی = لاپره سه ننگ .

۲ - جه ره زه = ئازا = جه سوور .

کروک = محتوی = جه وه هر .

په لاس = جله کون .

نه ژاد = اصل .

ناکام = به ئاوات نه گه یشتوو .

۳ - نیوه ی هزار چوارسه دو بیست پینجه . . چونکه :

$$۵۰۰ = (۵ \times ۲۰) + ۴۰۰$$

۴ - ژنی فره نسی و نه مریکی نه په ررنه وه ، ژنی فره نسی به له مه که

دینیته وه و ژنی ئینگلیزه کهش ئه پهر رینیته وه . ژنی فهره نسی دیته وه
ئه مجاره پیاوه ئه مریکی و پیاوه ئینگلیزه که ئه پهر رنه وه ، ئه مریکیه که
له گهل ژنه کهیدا ئه گهر رینه وه ئه م بهر ، پیاوه ئه مریکیه که و پیاوه
فهره نسیه که ئه پهر رنه وه ، ژنی ئینگلیزه که به له مه که دینیته وه
ئه م بهر و ژنی ئه مریکیه که ئه پهر رینیته وه ، جاریکی کهش دیته وه ژنی
فهره نسیه کهش ئه پهر رینیته وه ، به م جوړه هه مویان ئه پهر رنه وه بی
ئه وهی هیچ رو و بدات .

* * *

- ئه وانهی وه لامیان داوه ته ، له گهل پلهی سه رکه و تسیاندا :
- مصطفی مجید ۱۵ نوخته ی راست بوو ، به قورعه یه کهم بوو .
 - عزت سلیمان ۱۵ نوخته ی راست بوو ، دووهم بوو .
 - اکرم عبدالقادر ۱۴ نوخته ی راست بوو .
 - سکالا محمود ئه ولی ۱۴ نوخته ی راست بوو .
 - نهرمین ناکام ۱۴ نوخته ی راست بوو .
 - هیوا سه ربه ست ۱۳ نوخته ی راست بوو .
 - خانم صالح غفور ۱۳ نوخته ی راست بوو .
 - رحیم قادر زه ننگه ۱۳ نوخته ی راست بوو .
 - به هزاد احمد امین ۱۲ نوخته ی راست بوو .
 - بشیر مهلا حسن ۱۲ نوخته ی راست بوو .
 - صلاح مهلا کریم ۱۲ نوخته ی راست بوو .

- عبدالقادر صبیری ۱۱ نۆختهی راست بوو .
- نهوشیروان مصطفی ۱۱ نۆختهی راست بوو .
- کامل نامق ۱۱ نۆختهی راست بوو .
- همه غریب تاله‌بانی ۱۱ نۆختهی راست بوو .
- داناو توانای مصطفی فقی رشید ۱۱ نۆخته‌یان راست بوو .
- حسن عمر حسن ده‌ولهت . ۱۰ نۆختهی راست بوو .
- نه‌سیرین رشید کریم . ۱۰ نۆختهی راست بوو .
- دلیر محمد سعید عمر . ۱۰ نۆختهی راست بوو .
- دلیر کاکه همه امین عه‌تار . ۱۰ نۆختهی راست بوو .
- خه‌سره و عثمان عه‌ونی . ۱۰ نۆختهی راست بوو .
- کمال محمد محمود ۹ نۆختهی راست بوو .
- نه‌عیمه غفور ۹ نۆختهی راست بوو .
- هوشیار عنی شالی ۹ نۆختهی راست بوو .
- نورالدین مه‌لا محمود ۹ نۆختهی راست بوو .
- شیرکو احمد سامی ئامیدی ۸ نۆختهی راست بوو .
- احمد حاجی حسن ۴ نۆختهی راست بوو .

بو ئاگاداری

په پشتیوانی خوینده‌واره خوشه‌ویسته‌کان کتیب‌خانه‌ی (به‌هدینان)
کرایه‌وه . هه‌مو جوره گو‌فارو روژنا مه‌یه‌کی کوردی و کتیبی عربی لی
ده‌ست ئەکه‌ویت . ناو‌نیشان : موصل - شارع حلب - مکتبه‌ به‌دینان -
نوری خلیل

ناریکی لهش به (مراسله) چاك ته كريت

- ۱ - ئايا تو كورته بالایت ؟
ئیمه ئه توانین بالات له دوو گری یه وه بو شهش گری زیاد بکه یین به ریگه یه کی تازه ی خومان له ۱۰۰٪ نه نجامدار نه بیت .
- ۲ - ئايا تو لاوازیت ؟
ئه ته ویت قورسایت ده (رتل) یا بیست (رتل) وه یا زیاتر زیاد بیت ؟ بو ئه مه ریگه یه کی تازه دوزراوه ته وه .
- ۳ - ئايا تو قه له ویت ؟
ئه توانیت قه له وی و قورسایت که م که یته وه و رزگات بیت له و غهزو به زه ی نارحه ت ته کات به ریگه یه کی ئاسان و نه نجامدار .
- ۴ - ئايا تو ترسی قز وهرین و سهر روتانه وه و پیری ناوه خت هه یه ؟
ئه م ناریکیانه ی هه ته بومان بنوسه و له ناو زه رفیکی داخراودا به پوسته ی مسجلی (جوی) دا بومان بنیره له گهل (جنیه) یکی میسریدا یا به قه ده ر (جنیه) یک پاره ی تر به م ناو نیشانه (محمود فؤاد مدیر معهد فؤاد صندوق البرید ۱۵۱۳ بالقاهرة) .
سه رنج : هه ر نامه یه ک پاره که ی له گهلدا نه بیت نه خریته پشست گوی .

سوپاس

ماموستای نیگارکیشی هونه رمه ند عبدالله نجم له کرکوه وه گه لی نیگارو وینه ی جوان جوانی بو ناردوین ، ئه مجاره هه ندیکیانمان بلاو کرده وه و ئه وانی تریش به رودوا بلاو ئه که ینه وه . ههروه ها موستای انور توفی له سلیمانیه وه هه ندیک وینه ی کاریکاتوری بو ناردوین که ئه وانیش له کاتی خویدا بلاو ئه که ینه وه . زور سوپاسی ئه م هونه رمه ندانه ئه که یین و ئومیده وارین هه میسه دهسته ره نگینه کانیان له کاردا بیت بو سودی هونه ری کوردی .

((هیوا))

هيو او خوینده وارانى

خوینده واری خوشه و بیستی هیوا :

نزیکه ی دوو مانگ تیپه رری به سهر دهرنه چوونی گو قاره که تدا ، له م
ماوه یه دا زور شتت به بیردا هاتوه . . بوچی هیوا دهنه چو ؟؟ ره نگه پشیوی
هه بیت له ناو دهسته ی نوسه راندا !! . . یان چاپخانه کار نادات به دهسته و
یان فایله کانی هیوا به تالن و نووسینیان نه ماوه !! . . یان ئیستا چاپه مه نی
کوردی و عه ره بی زورن و هیوا بازارری نه ماوه . . یان . . یان . .

نه خیر . . ئەمانه هیچیان نین ، نه پشیوی هه بووه و نه چاپخانه
وه ررسه ، نه فایله کان به تالن و نه بی بازارریه . . به لکو شتیکی تر بوو بووه
هوی دهرنه چون و دواکه وتن ، دهردیکی تر کاری تی کردبوو له رویشتنی
خستبوو ، دهردی بی پاره بی ، بی پاره بی !! . .

فلان ئابونه دوو سالی ره به قه هه مو مانگیك هیوای بو ئه چیت و
قاچ ئه خاته سهر قاچ و دهست ئه کات به خویندنه وهی ، که له خویندنه
وهیسی بووه ئنجا دهست ئه کات به :

- بوچی وتاری فلان که سی بلاو کردوته وه ؟! خو ئه مه له وانه !! . .
حه ی ئه مه چیه هه موجاریك ههر ئه م نیگاره له بهرگه که ییدا بلاو ئه کانه وه ! .
. . تو سهیری ئه م قاقه زه بورو چلکنه که ! جا با دوو دینار زیاتری
پی بدهن و له سهر قاقه زیکی سپیی جوان چاپی کهن . . به خوا وادیاره

فيسار كهس قونته رانی كردوه ! هه مو جار يك هه ر وتاری نه و هه ر وتاری نه و !! من نه م مانگه هيوام دوو روژ درهنگ پی گه پيشت ، بابه نه مانه توجاره تی پيوه نه كه ن ! نه چن له پيشدا بو نامه خانه كانی نه نيرن چونكه نه لين « پادار بگره ، بی پا مالی خومانه » نه زانن ئيمه نابونه ين و له كيسيان ناچين ... هتد .

به لی له گهل نه م هه مو قسانه دا ، له گهل نه م هه مو ره خنه لاكوتيانه دا ده ست نابات له كاتی خویدا تا قه دیناریکی نابونه كه ی بنیریت ، تا قه دیناریك بو سالیك ! . خو نه گهر هاتو دانه رووی و وتت نه ری برا بوچی نابونه كه ت نانیریت . . نه وا كورج دینه زمان و نه لیت : حه ی جا من چوزانم ، بو نایه ییت داوام لی بكه ییت ؟ بو جابه كه ته رخان ناكه ن بو كو كردنه وه ی نابونه كان ، بو قاقه زيكمان بو نانوسن . . هتد .

نه مه ده ردی نابونه . . وه ی له نامه خانه كانیس !! . . ببورن هه مو وریان نا ، برروابكه ن هه ندیكیان پاره ی شه ش مانگیان له سه ر كه له كه نه بیت ، شه ش نامه یان بو نه نوسین ئنجا ده ست نه بن چهنه دیناریك نه نیرن ! . نه ری خه لكینه « هیوا » به چی نه ژی ؟ . اعلاناتی حكومه تمان نیه ، پروپاگانته ی بازرگانیمان نیه وه كو روژنامه و گو قاره كانی تر . ته نها به پاره ی نه و چهنه دانه یه ی نه فروشریت نه م گو قاره نه ژی ، جا كه پاره ی نه و چهنه دانه یه شمان به م جو ره بو بیته وه ئیتر چون نه توانین فرمان بكه یین ؟ . وا نه م جار هه ش به هه ر چه رمه سه ریكه بوو توانیمان هه ندیک پاره كوبكه ینه وه ده ست كه ینه وه به ئیش ، ئومیده وارین ئیتر له مه ودوا

که مته رخه می خوینده واران دووباره نه بیته وه . له کاتی خویدا ئابونه کانیان بنیرن ، ههروه ها نامه خانه کانیش مانگ به مانگ چهن ئه فروشن پاره کانیمان بو بنیرن .

* * *

له م ماوه یه دا گه لی نامه مان بو هاتوه له لایهن خوینده واره کورده دلسوزه کانه وه ، ههستی پاکی خویان ده بربریوه بو یارمه تی و به تهنگه وه . هاتن ، ئیمه زور سوپاسیان ئه که یه و ئاواته خوازین که له وینه یان زور بیت بو سوودی نه ته وه که مان . ئه مهش یه کیکه له و نامانه :

بو گو قاره خوشه ویسته که ی گه لی کورد ((هیوا)) :

سلاویکی بون خوشت پیشکهش ئه که م ، ئه گهر ماویت ، خو خوانه خواسته ئه گهر نه شمابیت ئه و شیوه نی یه گجار به کوله . به راستی چرایه کی ئه وتوی بو ئه م گه له مان که هاوتات که مه و ئه توانم بلیم نیه ، به لام چارچیه که ههندی کهس ئامانجیان ئه وه یه ، خوانه خواسته ، بتکوژینه وه ، ئه و کوژانه وه یهش ته نها پاره پیسی نه بیت هیچی تر نیه .

هیوا گیان : زور سه رم سورر ما بوو که مانگی پیشوو دهر نه چویت . هه رچه ندیم ئه کرد بزائم هوی دهر نه چوونت چیه به لام نه م ئه زانی هه تا له مروژانه دا له روژنامه ی ژیندا خویندمه وه که هوی دهر نه چوونت ئه وه یه زور کهس له به شدارانت که م ته رخه می یان پیسکه یی ئه که ن گه ئابونه ی سالانه ت (۱) دیناره و نایشی دهن . . به لام هیوام وایه که نه م خو په رسته یی ئه و چه ندکه سانه به بنه هوی ون بونی تو . . ته نها ئه و تکایه ت لی ئه که م

که په‌ی‌ده‌ریه‌ی‌ ناوی‌ نه‌و‌ که‌سانه‌ له‌سه‌ر‌ لاپه‌رره‌کانت‌ بلاو‌بکه‌یته‌وه‌ ،
به‌لکو‌ نه‌وانه‌ شه‌رم‌ بییان‌ گریته‌و‌ ده‌ماری‌ پیاو‌ه‌تیا‌ن‌ بیته‌ جووله‌ . .
بیربکه‌نه‌وه‌ ، نه‌گه‌ر‌ بیریان‌ هه‌یه‌ ، بزاین‌ ته‌ن‌ها‌ (۱)‌ دینار‌ نایسته‌ هو‌ی‌
ته‌گه‌ره‌دان‌ له‌ژیانیا‌ن‌ . به‌لکو‌ به‌ به‌ده‌یه‌ها‌ دینار‌ له‌سه‌ر‌ میزی‌ پوکه‌رو‌
خواردنه‌وه‌ دائه‌ن‌ین‌ به‌ته‌ن‌ها‌ شه‌ویک‌ بیجگه‌ له‌وه‌ی‌ به‌ده‌یا‌نی‌ تر‌ به‌م‌لاولادا‌
نه‌ده‌ن‌ و‌ هه‌ر‌ به‌خویشیا‌ن‌ نازان‌ن‌ .

جا‌ تکات‌ لی‌ته‌که‌م‌ داوات‌ چیه‌ لیما‌ن‌ بکه‌ ، نازت‌ چیه‌ به‌سه‌ر‌ مانا‌
بیکه‌ ، ته‌ن‌ها‌ کول‌مه‌ده‌ له‌خه‌باتدا‌ ، خه‌بات‌ بو‌ گه‌لی‌ کورد‌ له‌ژی‌ر‌ ئالای‌
جمه‌وریه‌تی‌ خو‌شه‌ویستماندا‌ به‌سه‌رو‌کایه‌تی‌ سه‌روک‌ عبدالکریم‌ قاسمی‌
پاله‌وان‌ .

ئیت‌ر‌ هیوام‌ وایه‌ که‌ به‌زووترین‌ کات‌ ده‌ست‌بکه‌یته‌وه‌ به‌ ده‌رچون‌و‌
تیشک‌هاو‌پژتنی‌ ری‌ی‌ نازادی‌ بو‌ رووناک‌ کردنه‌وه‌ی‌ خوینده‌واری‌ له‌
کوردستاندا‌ .

هه‌مو‌ کاتیک‌ ئاماده‌م‌ ئابونه‌ی‌ سالانه‌ که‌ (۱)‌ دینار‌بو‌و‌ تا‌ ئیستا‌ بیکه‌م‌
به‌ دوو‌ دینار‌ .

ئیت‌ر‌ هیوام‌ وایه‌ که‌ هه‌رگه‌ش‌ بیت‌ بومان‌ .

محمد نوری توفیق

یه‌کیک‌ له‌به‌شداره‌کانت‌

وه‌لامی‌ تاییه‌تی‌

* مصطفی‌ علی‌ - سلیمانی‌ - سوپاست‌ نه‌که‌ین‌ و‌ ئومیده‌وارین‌

همیشه پیشنیاری خوتمان بو بنیریت ، ئیمهش ئهوی سودی تیابیت
جی به جیی ئه کهین .

* قانع - شاره زور - ماموستا قانع وا مه ته له کهت ئه خهینه پیشچا
وی خوینده واران :

ئه گهر له صد دوو سیصد لابهی صد ئه مینته وه .
ئه گهر دوو سیصد بخهینه سه ری ئه بی به صد .
ئایا ئه م مه ته له چونه .؟ .

ماموستا قانع ئه لیت هه ر که سیک ئه م مه ته له هه لبینیت ئه وا ئه م
به هاره ریواسی که لیخانی بو ئه نیرم . داوا له خوینده واران ئه کهین که
به زووترین کات وه لامی ئه م مه ته له بده نه وه وه وه لامه کهش بو ئیمه بنیر نه وه
تا کو ئیمهش چهند چلیک له و ریواسه بخوین .

* کریم مه غدور - به رده بهل - ئابونهی هیوا بو هه مو قوتابیه کی
دینی و ره سمی (۷۵۰) فلسه .

* صالح سعید - سلیمانی - ماموستا بمانه خشه له دوا که وتنی ئه و
چهند ژماره یه ، وه بو بلاو کردنه وه ی هه والی وه رزش و کردنه وه ی به شی
وه رزش ، ئه م پیوستیه ئه که ویته سه رشانی روژنامه و گو قاره هه فته
یه کان .

* محمدی سان احمد - ته ویله - سالی پار دوانگزه ژماره ی هیوامان
بو ناردویت ، به لام ئه م سالی تازه یه لیمان برریت . ئه زانی بو چی ؟ چونکه
ئیمه دوانگزه ژماره مان بو ناردیت تو دیناریکت بو نه نار دین .

* عبدالله محمد صدیق - سلیمانی - بروابکه ئیمه هیوا بو هه مو
لایه ک پیکه وه ئه نیرین ، به لام جاریک بو نامه خانه کان و جاریک بو ئابونه کان
زو تر ئه گات ، هوی ئه مه له پوسته خانه و نه قلیات وه یه .

چون له پيرم بچيته وه؟!

نوسيني: مصطفى صالح كريم

بو ليم زيز بوويت؟ بو ماله كهت به جي هيشته وه روشتويت؟ تاواني
نهم دوو كورپه ساوايه چيه بي ناز بمينه وه و بدرين به بهر شه پولی
ناخوشي و ليك جيا بونه وهی من و تودا؟ هه رگيز چاوه روانم نه نه كرد كه
نيوه رو بيمه وه ماله وه و تو نه بينم چاوه روانی نه و پارچه كاغهزه
بچكوله يه م نه نه كرد كه له سهر وحيزه كه می دابنييت و برويت! نه و پارچه
كاغهزه ی كه به پرتاو په لامارم دايه بزائم چيت تيدا نوسيوه؟ كه خویندمه وه
ته نيا نه مه نده بوو « تايستا نه نه ناسيت باش! به لام دوينی كه هاوريكانم
هاتن به ميوانيم زورشت تی گه يشتم ، به تاييه تی « نه سرين ، تی گه ياندم
كه چه ندكچ له ژيانتا هه يه ، منيش بروام نه نه كرد له سهره تاوه . . . به لام
له دوايدا بودلنيا بوون كتيبخانه كهت گه رام . . . دهسته نامه پيچراوه كانتم
دوزی يه وه كه به شريتيكي ئال پيچاوتوه و له سهری نوسراوه (نامه كانی
پرشنك) ئيتر له وه به ولاوه چاوه روانی چی بكم؟ و اماله كم بو-
به جي هيشتی! » .

چهند دلره قی له حوكمه كانتا! چيت لی نه هات نه گه ر چاوه روانت بكر دايه
تائه هاتمه وه و هه مو شتيكم بوليك نه دايته وه به لام په له ت كردو به هه له ش-
چوويت له په له كردنه كه تا .

نهم نه ویست هه‌رگیز نهم باسه‌ت بو‌بگیرمه‌وه چونکه نه‌زانم که‌پیی
دلته‌نگ نه‌پیی و دیسانه‌وه نه‌وه‌نده‌ی تر دلت ختوره‌نه‌کات و نه‌تبر‌ژینی . . .
به‌لام چارم‌ناچاره که‌نه‌پیی دلت بهینمه‌وه جیی‌خوی ، نه‌ویاد‌گاره‌ی
ناشتبووم جاریکی تر زیندوو‌ی که‌مه‌وه ، نه‌وه‌ی که‌بوت‌نه‌گیرمه‌وه نه‌وه‌نده‌ی
فرمیسک به‌چاوما نه‌هینیته خواری نه‌وه‌نده‌ش تو په‌ست‌نه‌کات به‌لام
به‌ده‌ست‌من‌نیه نار‌ه‌زووی تو وایه ، هه‌مومان خاوه‌ن رابوردووین
دوای ماره‌کردنت ویستم رابوردوو‌ی خومت بو‌بگیرمه‌وه و بآسی نه‌نامانه‌ت
بو‌بکه‌م ، به‌لام هه‌ستم‌کرد که تو به‌ختیاریت وه‌به‌ختیاری‌یه‌که‌شت
هیی‌نه‌وه‌یه که « میره‌ده‌که‌ت رابوردوو‌ی‌نیه وه‌هه‌رگیز دلی بو‌دل‌داری
دانه‌خورپاوه ، له‌به‌ر‌نه‌وه نهم‌ویست له‌خه‌یالت‌بده‌م و به‌ختیاریت
لی‌بشیوینم ! گیانه‌که‌م : نه‌ونامانه ئیستا‌ته‌نیا « یاد‌گار » ن به‌لام تو‌پر‌به‌پری
دل‌ت ؟ هه‌رچه‌نده پیوستی به‌وه‌نه‌نه‌کرد که نه‌مه‌ش بلیم به‌لام بلیم‌چی
له‌گه‌ل سروشتی پروا هیمه‌تا که‌وام‌لی‌نه‌کا‌ده‌ست‌که‌م به‌هه‌ل‌کولینی گورری
یاد‌گاری رابوردووم .

« سه‌ره‌تای سالی ۱۹۵۱ بوو له‌قوتابخانه‌یه‌کی به‌غدا نه‌م‌خویند
روژیکیان روانیم ئاوه‌له‌کانم هه‌مو گرد‌بونه‌ته‌وه له‌ده‌وری (له‌وحه‌ی بو
زانین و ئاگاداری « منیش وه‌ک‌ئه‌وان خوم‌کو‌تایه‌ پیشه‌وه‌ بزانه‌م چی‌نووسراوه
نه‌وه‌ندی پی‌نه‌چوو که‌هه‌مومان زانیمان بانگیکه‌ بولاوان ده‌ر‌چوه‌ بزانه‌م کی
نه‌یه‌وی خوی پیشکه‌ش‌بکات بو‌ئه‌وه‌ی خوینی لی‌بگیری بو‌ئه‌وانه‌ی که‌تووشی
نه‌خوشی که‌م‌خوینی و هه‌ندی نه‌خوشی تری وائهن که‌ پیوستیان به‌خوین
نه‌بیت ! بوروژی دوایی که‌ده‌ست‌کرا به‌خونوسین ری به‌رری‌دار

نهئه كهوت له بهر نه و هه مو قوتابه گه نجهی كه خویان پیشكهش نه كرد .
هه چهنده من لاوازیش بووم به لام دلم به رای نه هات له هاوریکانم دواکهوم ،
ناومان نیرا بو یه کی له نه خوشخانه کان و هه رشه وهی به ته له فون چهنده
كه سیکیان لی بانگ نه کردین .

شه ویکیان له ژوووری نوستنی قوتابخانه دانیشتیبووم و خه ریکی
پیاچوونه وهی دهرسه کانم بووم که یه کی له ماموستا چاودیره کان هاتر
ووتی :

- خیرا بگه ره نه خوشخانهی (. . . .) ئیمشه و نورهی تویه .
منیش به په له خوم گه یانده نه وی و یه کی له دکتوره کان رووی تی کردم
دوای به خیراتن وتی :

- کچیک نه خوشی « ئه نیمیا یه تی * » هه سته له گه لم بابروین .
منیش به شه رمیکه وه پیموت :
- دوکتور ، که سی ترنیه ؟ راستیه که ی من ئیمشه و زورسه رامامه ،
خوین له له شما مه یوه ، ئه ترسم خوم پی رانه گیری .
به پیکه نینیکه وه وتی :

- تو به پی ی ئه و به یانانه ی له ته نیشتم ناوه که ته وه نوسراوه روله ی
کوردستانی ، فیری ساردو سه رمای ، گوی مه دهره ئه وانه ، خیرا که . . .
هائه وه شت پی بلیم کچه نه خوشه کهش خه لکی سلیمانی یه چونکه من باش
ئه یان ناسم .

* ئه نیمیا - خوین گه رمیه *

ههركه ئهمه‌ی وت ئیتر نه‌لاوازی خوم و نه‌سه‌رماو نه‌هیچ‌شتیکم له‌مانه‌ بیرما ، خیرا سواری اوتوموبیله‌که‌بووین که‌وتینه‌ری تاله‌به‌رده‌می خانویه‌کی قه‌شه‌نگا وه‌ستاو دابه‌زین . . . له‌به‌رده‌رگا خزمه‌تچیه‌ك هات به‌پیرمانه‌وه بردینی تاگه‌یانگ‌ئینه‌ ژووریک که‌تاقه قه‌ره‌ویله‌یه‌کی تیدابوو کچیکی جوانی قه‌له‌م‌ریکی له‌سه‌رراکیشرا‌بوو ، به‌لام ره‌نگی هه‌لبزرکاوو چاوی به‌قولا چوو‌بوو ، لیوه‌کانی ته‌ررای خوینی تیا‌به‌دی نه‌ئه‌کرا پیاویکی به‌سالا‌چوو له‌گه‌ل ئافره‌تیکی چاو پرله‌فرمیسکا له‌م‌دیوه‌ودیوی کچه‌وه دانیشتیوون دوا‌ی‌به‌خیرات‌ن‌وه پیک‌ناسین زانیمان که‌ئه‌م کچه‌ تاقانه‌ی ئه‌م‌دایک و باوکه‌یه‌و هه‌رئه‌مه‌ شک ئه‌به‌ن له‌به‌رئه‌وه زور به‌په‌روشن‌بوی .

زوری پی‌نه‌چوو که‌دوکتور جانتاکه‌ی ک‌رده‌وه‌و جووتی ده‌رزی گه‌وره‌و بوریه‌کی لاستیکی ده‌ره‌ینا ، خیرا دایکه‌و باوکه‌ ژووره‌که‌یان به‌جی‌هیشت و دوکتور که‌وته‌ گواستنه‌وه‌ی خوین ، سه‌رم که‌وته‌ سوور-خواردن و دلم که‌وته‌لیدان هه‌روه‌کو گیانم‌ده‌ربکیشن ، عاره‌قیکی سارو به‌ناوچه‌وانما ئه‌هاته‌خواری هه‌روه‌کو کچه‌ش هه‌ستی به‌وه‌کردبی که‌ له‌ چ ئیش و ئازاریکام ده‌ستی هی‌نا به‌قولماو زه‌رده‌خه‌نه‌یه‌ك که‌وته‌ سه‌رلیوه‌-کانی بووه‌به‌ سه‌بووری دلم له‌وته‌نگک و چه‌له‌مه‌یه‌ما .

خوین گواستنه‌وه‌ که‌ته‌وا‌بوو به‌لام من هه‌ستم به‌ماندو‌بوونیکی زور کرد دلم هه‌ر له‌ دله‌کو‌تی‌ی خوی نه‌که‌وت که‌سه‌رم هه‌لبیری بینیم

چاوه‌کانی تی‌برریوم و زور له‌سه‌رخو ووتی :

- نازانم چون سوپاست‌بکه‌م .

پیش نه وه قسه يهك ناماده بکه م بو وه لام دايك و باوكی هاتنه وه ژووره وه
هه ريه كه يان به جوری سوپاسيان نه كردم تاكاتی رویشتمن هات ، پیش -
نه وه ی ژووره كه به جی بهيلم باوكی كچه وتی :

- تكام وایه هم ماله به مالی خوتان بزانی و هیچ شه رم نه كه ی ، مادام
خه لكی سلیمانیت نه بی نیمه به باوك و دايکی خوت بزانی .

* * *

گه رامه وه قوتابخانه و خوم كرد به ژیر جیگا كه وه به لام نه بینم خه و
دووره لیم ، وینه ی كچه نه خوشه كه به رده می گرتووم و به هیچ جوری
به ره لام تاكات منیش جله وم شل كرد بوخه یالی ساوام ، وام نه زانی ئیستا
پیکه وه كه وتوینه ته گفتوگو له به رخوشمه وه هه ستم به شادی يهك نه كرد .
روژبو وه وه دوای نان خواردن چوومه دهرسخانه و كه وتمه وه ناوگیزاوی
(نبات و سایكولوجیا و معرب و مبنی) به راده یه هیچ پشووم نه بوو بیری
تیابكه مه وه تاكاتی پاش نیوه رو هات هه ر له خومه وه به خه یالماهات سه ریکی
كچه نه خوشه كه ی دوینی شه و بده م هه رچه نده كه نه شم زانی هیچ
پیویست به م چوونه تاكات به لام كاتی به خوم زانی له به رده رگا كه یان
راوه ستاوم له پر موچر كه یه كم پیاهات و شه رم گرتمی و له دلی خوما وتم :

- ئیستا چیم پی نه لین كه وا هه لئه كومه سه ریان ؟

به لام پیش نه وه ی وه لامی خوم بده مه وه یه كيك به گه رمه وه هات
به پیرمه وه وه دهنگی به خیراتنی به رزبو وه وه كه سه رم هه لبری روانیم باوكی
كچه یه كه توند دهستی گوشیم و پیش خوی دام بوژووری نه خوشه كه و

ماویتی

لەم دوو ژماره پێدا

- ۱ - يەك بگرن و هيزتان كويكه نه وه
- ۴ - كوردی بوختان بو كراو : جهمال نه بهز
- ۱۳ - سرودی لاوان (هونراوه) : هيمن
- ۱۵ - ئيش كهري راست : رشيد عارف
- ۱۷ - روخانی باستیلی روژلاتی ناوه راست : محمدي مهلا كهريم
- ۳۲ - بو ئافرهتی كوردستان (هونراوه) : پهخشان
- ۳۳ - لهتی نان و شيشی كهباب (كورته چيروك) : فاضل
- ۳۷ - نامه يهك له كوردستانی ئيرانه وه . . .
- ۴۵ - ئهستیره ی نازادی : ج بابان
- ۴۸ - ميژوی لام باش نيهي سلیمانی : احمد خواجه
- ۵۱ - کاری شورشه كهی عراق : ف . ع . ك
- ۶۲ - وه فايی بوژ : سكالالا
- ۶۵ - ئهنجامی يه كه م گره وي هيو . . .
- ۶۶ - چون بوم به هونه رمه ند (چيروك بوشانو) : ئه مين ميرزا كريم
- ۷۷ - پاله وانیتی كچيك : محمد نوري توفيق
- ۸۰ - بور كوردستان (هوازاوه) : جمال شارباژيري
- ۸۱ - خهباتی كورد له كوردستانی توركيادا . . .
- ۹۰ - موسكوی جوان (هونراوه) : گوران
- ۹۶ - شه ويکی به هار (هونراوه) : فتاح كريم كاوه
- ۹۷ - ديواری ئه تله س (چيروك) : صبيحة عبد الكريم
- ۱۰۳ - نامه يهك بو قاهره : عبد الستار قهره داخی
- ۱۱۱ - بیری نازادی (چيروك بوشانو) : هه وری
- ۱۲۹ - چیت نه زانی پرسيار بکه . . .
- ۱۳۴ - هيو او خوینده وارانی . . .
- ۱۳۹ - چون له بیرم بچته وه (چيروکی ژماره) : مصطفى صالح كريم
گه لی شتی تریش ئه خوینيته وه

ساویتی

باوہ ری لراوی لہیوا

ل - :

- بہ عداد : - ماموستا بہ شیر موشیر - حیدر خانہ .
سولہ یمانی : ۱ - رؤف معروف - خاوندی کتیبخانای گہلاویژ .
۲ - محمد عارف معروف - خاوندی کتیبخانہی زیوہر
۳ - محمد رسول - خاوندی کتیبخانہی نازادی
کیرکوک : - عمر ای کہش - شہ قامی سیروان
ہہ ولیر : ۱ - قادر احمد خوشناو - خاوندی نامہ خانہی شوررش
شہ قلاوہ : ۱ - مہ خزہن سہ فین - طہ احمد خوشناو
۲ - نامہ خانہی سہ رہہستی
کویہ : - نامہ خانہی کوردستان
رانیسہ : - عزیز صدیق - گوگای بیتوین
ہلجہ : - سید حسین ٹہمین
زاخسو : - محمود حاجی احمد مکتب التحریر
قہ لادزی : - نورالدین ملا صابر
رہ وانڈز : - علی عبداللہ : کتیبخانہی رہ وانڈز
خسانقین : - حبیب برزوو : کتیبخانہی سیروان
موصیل : - سید علی - مکتہ الامین - شارع النجفی
چہ مچہ مال : - محمد سعید عبدالرحمن - خاوندی گوگای فہریاد

نشرة الأطفال
شديدة الحساسية

حافظوا على اجسامهم
باستعمال
صابون

هنا

انتاج شركة استخراج الزيوت النباتية (شركة عمرة)